

အကြိုရာဇာဓိရာဇ်

ဝိဇယဘိဝံသ ဝိသုဒ္ဓိ

သွက်ကောန်ဂကူမန်၊ ကောန်ဗွဲတြဲစွဲဂတ ရှိသာလိက်ပတ်မန်ဂွံတန်တအာ၊
အတိုင်မူလသ္တုရိတ်၊ မူကွာန်ပါတ်လာတ်ကံက်ပွဲတ်နူ

ရာဇဝင်သဗ္ဗိကဗျာ်ပဏိသောဝတီပထမကဗျာ်

အကြိရာဇဝင်

ညးပဏိဇန်

နာ်မိုင်တပ် (B.A; Dip.Lib; R.L;)

သက္ကရာဇ် သာသနာ (၂၅၄၃) သွံ၊ စူဠ သက္ကရာဇ် (၁၃၆၁) သွံ၊ ဂိတုဖင်ရဂို၊
သက္ကရာဇ် ခရေတ် (၂၀၀၀) သွံပေင်၊ ဂိတုမာတ်၊
ချင်လျင်။

မာတိကာ

မူရင်းလိက်

၈ - ၉

ဂလန်နီဗွဲဒုဗွဲတိတ်လိက်အုပ်

နူသွပ်ကနူဒီရိုင်းလွှာနန့်ထပ်

ဘဝမဂ္ဂ ၁

မဂဒဘာသွာန်အာဗာဗဗုး ၂

မဂဂုခစည်းစမှော်စိင် ၃

မဂဂုပုံယုစံသိန်ဘုံရေပုံ ၅

စံသိန်ဘုံရေပုံကော်ဏါမေဏင်သေဘဲသွာ ၅

မဂဒဒကိမိတ်ပပရိယာအံင်ဇူးအလိမာမင် ၆

မဂဒနံခဗ္ဗသာတ် ၈

မဂဂုနံနုသင်မတ္တမ ၉

သို့မဂဒဆက်တွဲကံသို့သုခေါဒါယ ၉

သို့သုခေါဒါယနံအသံဂကန်ကုံမဂဂု ၁၁

သို့ဗညာဝိရေပုံရောင်သိုင်နန်ထင် ၁၁

သို့ဝါရေပုံရောင်ဂုံမာန်ညင်ကမ္မလာန် ၁၂

သို့ဝါရေပုံရောင်သီဇကတ်ညင်ဗဂေါ ၁၃

သို့ဝါရေပုံရောင်ဂုံပတွဲစင်္ဃာင် ၁၉

သို့ဝါရေပုံရောင်အံင်ဇူးသို့ဝင်ဒင် ၂၀

သို့ဝါရေပုံရောင်စတိစသွပ် ၂၁

အဆက်ဝါရေပုံရောင်အုပ်ခုပ်ညင်မတ္တဒှ

သို့ခန်လင်စရာပြကိုဟ် ၂၃

သို့စံသေမိုင် ၂၃

သို့ဗညာရံဒါ ၂၄

သို့ဇိပ်ဗန် ၂၆

မုခ်လိက်

သို့အဘက်၊ ကံင်	၂၆
သို့ဗညာအဲလ်	၂၇
နူမတ္တုမုဒိယုနိဟံသာဝတီ	
သို့ဗညာအု	၂၉
စရင်သို့လိက်ဖြာဖြန့်ကိုကောန်(၁၆) ကောန်ညးဘံ(ရဝ)	၃၁
သို့ဖြတ်ထွပုန်ကိုတုညးစိင်ဗ္ဗာင်	၃၂
တုညးစိင်ဗ္ဗာင်ကောံကျင်ဟံင်သာဝတီ	၃၅
သို့ဗညာအုဆက်တွဲကိုတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂိဆွာ	၃၈
ကောန်တုညးစိင်ဗ္ဗာင်အပသ့	၃၉
မပသ့ခုတ်ယုဗညာနဲ	၄၁
သို့မရုကိုတုမေဩထိထပ်ဘဲ	၄၂
ကောန်သို့ဘပ်အဲလ်ကောန်ဒဲ	၄၂
သို့သံပြာပ်စ၃င်သေင်ပုန်	၄၃
သို့မရပလိုသစ္စလ္လုဗညာနဲ	၄၄
ဗညာနဲညာတ်ပုဂံနိုဟ်တဲသိုဂလာန်ပိသတ်	၄၈
ထပ်ဗုဒ္ဓညာဏဒိုမင်ကန်စိ	၅၁
အာစာမာသာမိကော်ဗ္ဗေန်ကောန်ကွးဗုဒ္ဓညာဏ	၅၄
ဗညာနဲဂံသွပ်လုံ	၅၇
သို့မရူပသုကိုဗညာ	၆၀
မည်ကံင်ကံင်စေအာချင်ဝလ	၆၀
သို့မရူဒင်ဂုဏ်ဗညာ	၆၁
သို့မရူကော်ဗညာအာဝေင်ဂြိုပ်	၆၂
တုညးစိင်ဗ္ဗေ ဉင်ဟိပရောလက်သန်ဗညာနဲ	၆၉
ဗညာနဲစိုပ်ချင်	၇၀
ရဲချင်ချင်ဆက်တွဲကိုဗညာနဲ	၇၁

မုခ်လိက်

မညာနဲ့စန်ဒက်ကောန်ဖျင်ကျာန်	၇၃
မဟာဒေဝီကိုအာကော်မညာ	၇၆
မဟာဒေဝီ ပြင်လိက်ကိုမညာနဲ့	၈၃
သို့မရုဇက်ပွါန်ကိုမညာနဲ့	၉၁
မညာနဲ့ပြုပြင်ပွါန်	၁၀၇
သို့မရုကျပွါန်	၁၀၈
မညာနဲ့ဇက်ပွါန်ကွင်ချင်မဂေါ	၁၁၁
တည်းစိင်မ္မာဝင်မညာအုစိုပ်အနိစ္စဝေ	၁၁၂
သို့မရုဂြိုဟ်	၁၁၂

မညာနဲ့ဒိုသို့ရာစာစီရန်

မညာနဲ့လိုန်တီအင်ဇး	၁၁၄
မညာနဲ့ဇက်လုပ်ချင်မဂေါ	၁၁၅
မညာနဲ့တိုန်နန်	၁၁၅
မညာနဲ့ဒင်ယျရာစာစီရန်	၁၁၆
အမာတ်ဒိန်သောင်ထွေးဂလာန်လညာတ်ကျေး	၁၁၆
သို့ရာမာဓိရာဇ်စုတ်ယု ကံကောန်ရဲ	၁၁၈
တည်းရာမာဓိရာဇ်ယိုက်ခွဲအံက်ဇက	၁၁၈
သို့လိုက်ဖြာစချင်မင်မလဒလှာပ်ပွါန် တည်းအင်ဝ	၁၁၈
တည်းအင်ဝဇက်ပွါန်ကိုဟင်သာဝတ်	၁၁၈
သို့ဖြာတ်ထွစချင်ပံ န်ကျပ်ကျပွါန်	၁၁၉
မချင်ပေါန်ကျပ်ပွါန်ကျိတ်လျှူစိင်	၁၁၉
တည်းရာမာဓိရာဇ်ဇက်ပွါန်မာန်ဗွာ	၁၁၉
တည်းရာမာဓိရာဇ်ကိုရာဇာသာန်ကိုယိုအင်ဝ	၁၂၁
သို့လိုက်ဖြာကျာန်လိုက်ကိုသို့ဗာပုန်	၁၂၁
ထို့ပွါန်မန်အမာတ်ဒိန်မင်မင်ချင်လိုင်	၁၂၂

မုခ်လိက်

ရာဇာဓိရာဇ်မာန်ပွဲဒွါးကေမိ	၁၂၂
လိုက်ဖြာကလေင်စတည်းအင်ဝလေဝ်ပိက်ပျါန်တဲစ	၁၂၂
ရာဇာဓိရာဇ်ဗျဉ်ဗျဉ်လွဉ်ရးမည	
ရာဇာဓိရာဇ်ဂွံချင်ကြေဝ်	၁၂၄
ရာဇာဓိရာဇ်ဂွံချင်ဝါန်	၁၂၄
ရာဇာဓိရာဇ်ဂွံချင်လွန်ဖေန်	၁၂၆
ရာဇာဓိရာဇ်ဂွံချင်မတ္တဒုက္ခီချင်မတ်မလိ	၁၂၇
ရာဇာဓိရာဇ်ဗိုက်လဟတ်ကံဟ့သွင်	၁၂၉
ရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမာန်ချင်ဒလ	၁၃၀
ပေါ်ဗျိုက်သိုဝသီ	၁၃၀
သဘာဝချင်တိုန်ဗျဉ်ဖေက်ကံပျါန်	၁၃၁
လွန်အိန်စံစိတ်တည်းရာဇာဓိရာဇ်	၁၃၁
လွန်အိန်မာန်ပျါန်ဂျင်	၁၃၆
အမတ်ဒိန်ဗျိုက်ဂွံခိပသဲ	၁၃၆
ရာဇာဓိရာဇ်ပန်စိင်ကိုမပတ်ဖေဝဲဂွံချင်မင်မလ	၁၃၈
ရာဇာဓိရာဇ်ဇော်အာချင်ပသီ	၁၄၁
သို်ဖြာဇွဇော်အာချင်သွင်ကေဝဲ	၁၄၂
တုမေဒ်ဖဟိကလိလောန်	၁၄၃
ရာဇာဓိရာဇ်ကိုဒါန်ပွဲကျာ်မဟိတ်	၁၄၄
တည်းကလေင်သီဇကတ်ချင်ကုထောက်	၁၄၅
ဘဝလကေန်ဒ်ဒးဒင်ဂစိုတ်တုံအာဒ်မိုဟ်ဂွင်အင်ဝ	၁၄၅
ပျါန်ခညီပင်ဝါဝင်ဝီကီပျါန်ဗွာအင်ဝ	
တည်းအင်ဝဇော်ဇော်ပျါန်	၁၄၈
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇော်တိုန်ပျါန်ကို	၁၄၈
ထွိုပ်ပျါန်ပန်ကုသွက်ပွဲဒေါ်ပျါန်ပျိုန်ဂလောန်	၁၄၉
တည်းအင်ဝအာဆိုင်စိင်ဗွာဝင်ပွဲတို့ရးမည	၁၅၂

မုခ်လိက်

တူညားအင်ဝမင်ဂီဆွာဒ်အန်စွမပ်	၁၅၂
မင်သောဝနေတ် (၁၆) ဖရင်မင်ဂင်တိုန်နန်	၁၅၂
ရာဇာဓိရာဇ်ပျိုန်ဂလာန်ဇက်ပျိုန်	၁၅၂
ရာဇာဓိရာဇ်ပြေပြေပျိုန်	၁၅၃
ဖရင်မင်ဂင်ဖေက်တူညားတိုပျို တံလာသင်	၁၅၅
ရာဇာဓိရာဇ်ကံဇင်ယသဂြေ	၁၅၆
တူညားရာဇာဓိရာဇ်သိုင်းဟုတ်ပွဲကျင်သောကျက်သျှက်	၁၆၆
ဗွာတ်စင်ဆော်ကတ်မန်	၁၆၆
အခိုင်မည်ဇက်မစ်ဗွာလုပ်ပျိုက်	၁၆၇
တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဇက်တိုန်ညင်ပြန်	၁၆၉
တူညားအင်ဝဇက်စေ်ညင်ပြန်	၁၇၁
ညာတ်ခြဟတ်မည်ဇော်ဗွာတ်ဟိုဂလာန်မဟာမိတ်	၁၇၄
သို သူလင်သစ္စည်းညွဲ	၁၇၇
တူညားဖရင်မင်ဂင်ပလိုသစ္စည်းဆက်ကွဲကံဇင်မှဲ	၁၇၈
မည်တ်ရပ်ဂွဲဗွာ (၁၂) ရဲအာဇင်မှဲ	၁၇၉
တူညားကြတ်ပျိုန်ပျိုန်ဗွာပခိုင်မင်ညင်ပသီ	၁၈၁
ဖရင်မင်ဂင်ပျိုက်ညင်တခေင်	၁၈၀
တူညားရာဇာဓိရာဇ်ခါန်ပျိုန်ပျိုက်ဟမခင်	၁၈၀
ဖရင်မင်ဂင်ဇက်ပျိုန်ပွန်	၁၈၃
တူညားရာဇာဓိရာဇ်ပြေပြေပျိုန်ပွန်	၁၈၃
ဗွာတ်လေင်ဇက်ကွဲ ပျိုန်ကီ	၁၈၉
ပွဲညင်ယျာအမာတ်ဒိုန်နိုက်ရတ်	၁၉၀
သိုအဝနာ်ခိုင်ကံယျာသိုအင်ဝမင်ပြီ	၁၉၁
သိုဗွာခြဟတ်ပျိုန်ဟိုအခရင်မဟာမိတ်	၁၉၂
မည်ကိုဗွာသစ္စည်းညွဲပွဲပျိုက်ကကကြိုင်	၁၉၅
လှန်အိန်အာဂစိုတ်ဖရင်မင်ဂင်	၂၀၂
ဖရင်မင်ဂင်ပဥပေါ်တဲရပ်ဒပ်	၂၀၄

မူဒါန

တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဗီလေးမက်ပွါန်	၂၁၅
နှံ့ဂေါ်၊ နွှိုက်မည်ကံ့ဗွာ၊ ဗွာကျုဂြိုဟ်ပေက်	၂၁၆
ဖရင်မင်ဂင်ဝကောဘဝကလောင်ဇော်ပွါန်ပွန်	၂၁၃
ကောန်ဖရင်မင်ဂင်မင်ရဲကယျပ်ဆွာဇော်ဇော်ပွါန်	၂၁၄
မင်ရဲကယျပ်ဆွာဗွိုက်ချင်တခိုင်	၂၁၆
ပွါန်မည်အာရီပင်ဗွိုက်ချင်တခိုင်	၂၁၆
မည်ကလောင်ပုံချင်တခိုင်	၂၁၈
ရဲချင်သိန္နံဗွိုက်အင်ဝ	၂၁၈
မင်ရဲကယျပ်ဆွာယိုက်ပွါန်သိန္နံ	၂၁၈
ရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ကံန်ပွါန်ဗွိုက်ချင်ပြန်	၂၁၈
ဖရင်မင်ဂင်ဇော်ဗျင်ပြန်ကို	၂၁၉
သို့ဥပကံ့မင်ရဲကယျပ်ဆွာဗေဒိဏ်	၂၁၉
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ကောန်တည်းဗညာပသ်	၂၂၂
သို့ဗြာဇုဒ်အနိစ္စပေ	၂၂၃
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇော်တိုန်ပြန်	၂၂၄
ပွဲပေါ်၊ နွှိုက်ပွါန်ဂွင်လွန်အိန်စုတီးအာ	၂၂၅
ဗညာဓရေဗေဒိဏ်ကံ့ဗွာ	၂၂၈
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ကလောင်ဇုက်ပွါန်	၂၃၀
ဗွာရပ်ပုံအာဗညာဓရေဗေဒိဏ်	၂၃၃
သို့အင်ဝမင်သိပဥပါဒင်ပွါန်	၂၃၄
မင်ရဲကယျပ်ဆွာတိတ်ဗွိုက်ပွါန်ပွန်	၂၃၅
အာယမန္တယာပဝရိယာတုံလုပ်တိတ်ချင်ဟင်သာဝတီ	၂၃၇
ဗွာတံလုပ်ဗွိုက်ချင်ဟင်သာဝတီကွဲ	၂၄၅
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ပွါန်နိဟင်သာဝတီ	၂၄၆
တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဗွိုက်ကိုမင်ရဲကယျပ်ဆွာ	၂၄၇
မင်ရဲကယျပ်ဆွာကျပွါန်စုတီးအာ	၂၅၂

မုခ်လိက်

ဖရင်မင်ဂင်ဇက်နော်ပျီနီကိုညည်ပွန်	၂၅၅
ပျီနီနီရာဇိင်လင်ချင်သေင်ဟွဲ	၂၅၆
ညးစချင်သေင်သ္မိအဝမင်သီတိတ်အာဒဖဖရင်မင်ဂင်	၂၅၈
ဖရင်မင်ဂင်ဟွဲမာန်ချင်သေင်ဒ်အာချင်	၂၆၀
ဘပလကျပ်ယာန်ဒ်သရဲမသန်	၂၆၁
ရာဇာဓိရာဇ်ယိုက်ပျီနီချင်သေင်ချင်	၂၆၂
ဗညာဓရေမ်တင်စော့ဟ်ကိုကာမ္မန်	၂၆၆
ဗညာဓရေမ်ဒ်သ္မိမဟာဥပရာဇာဒင်သ္မိင်ချင်အင်ပ	၂၆၆
ဗညာဓရေမ်ကလေင်စကုင်ချင်ဟ်သံသာဝတီ	၂၆၂
ဟူညးရာဇာဓိရာဇ်ဝေင်ပြိုင်ဟွဲဒ်နင်သပဒနာ	၂၆၄
တူညးဗုဒ္ဓဓိရာဇ်ဒ်အနိစ္စဝေင်သ္မိင်	၂၆၅
ဗညာဓာန်ဒင်ယျာသုဒေါမမ္မရာဇာဓိရာဇ်တဲဟိုန်နန်	၂၆၆
ဖရင်မင်ဂင်အာန်စိုတ်တဲဟို	၂၆၇
သ္မိဟောဒဇ္ဇစုတိအာ	၂၆၈
ဟူညးအင်ဝဖရင်မင်ဂင်စသ္မိင်	၂၆၈
ဗညာဓရေမ်စုတိအာ	၂၆၈
တူညးသုဒေါမမ္မရာဇာဓိသ္မိင်	၂၆၉

ဝေါဟာရအဘိဓါန်

- ဆက်တဲလင် (က)
- ဆက်တဲလင် (ခ)
- ဆက်တဲလင် (ဂ)

ဝင်္ကောက်ပွင့်အဖွဲ့၏လိက်အုပ်

တီဝင်မွှေး ဟွဲဒးဒင်လီ

ကောန်ဂကူမွဲမွဲရှင်ကောတ်ကဆံင်ကောန်ဂကူညးတံ သျှင်ဟာသပ်ဟာဂှ် ညှာတ်ကောတ်လိက်ပတ်
 ယေန်သျှင်ညးတံတဲ ကောန်ဂကူညးတံဂှ် ကဆံင်သျှင်ကဆံင်သပ် ပါ်ပါ်ကောတ်ဖာန်ရ၊ လိက်ပတ်ယေန်
 သျှင်ကဆံင်သျှင်မွှေး ကောန်ဂကူဂယေင် ကဆံင်သျှင်ရ။ အတိုင်ဂှ်ကို လညာတ်ကောန်ဂကူ စိုတ်ခါတ်
 ကောန်ဂကူ ကသပ်ကောန်ဂကူ ချင်ဂုန်ကောန်ဂကူ ညးညှိုက်လေပ် သျှင်ဖောဝ်ဂှ် ဟိုက်ပွဲရ။ ကောန်ဂကူမွဲမွဲ
 လညာတ်ဂှ်သျှင်စိုတ်ခါတ်ပါ်ပါ်ဂှ်ဒးအာ ဂှ်င်ဂှ်သျှင် ဒးတံလပ် ရာဇာဝင်ကောန်ဂကူရ။ ကောန်ဂကူမွဲမွဲ
 သျှင်ဂှ်ဆာန်ကောန်ဂကူဇကုမာန်ဂှ် ညးဒးတံလပ် ဝင်ကောန်ဂကူညးရ။ တံဝင်ကဲ မုဒိဇရာသွန်မွှေး
 တီဝင်မွှေး ဟွဲဒးဒင်လီ (ဝါ) ဟွဲဒးဒင်လီကိုကောန်ဂကူသျှင်ရ။

တဲဇာတ်ကဆံင်ကောန်ဂကူပွဲ

ကောန်ဂကူမန်ပို ကျင်ကိုဝင် နွဲကံန်နယ်ယင် နွဲကံလိက်ပတ်၊ နွဲကံဘာသာ သာသနာ၊ နွဲကံယေန်
 သျှင် အခိက်ကွာ ပြဝေဏီကိုရ။ ဟိုက်ဂှ်ရ စိုတ်ခါတ်ကောန်ဂကူပိုလျှံထုတ်တး စိုတ်ခါတ်လညာတ်
 ကသပ်ဂုန်ကဆံင်သျှင်ကျင်ကောတ်တံစိုတ်ခါတ်မိက်ပွဲပနာ်၊ နွဲဒင်လိက်ကာလရ။ ဆဂးတဲဇာတ်ကောန်ဂကူ
 လိက်ပတ်ကေလေပ် ဟွဲဂှ်ကျင်၊ ယေန်သျှင်အခိက်ကွာပြဝေဏီကေလေပ် ဟွဲဇကံစး ဝင်ကောန်ဂကူ
 ဇကုလေပ် ဟွဲဟဲတဲ ကောန်ဂကူမန်ပို ဇေဏီဗျိုက်ဒင်ပွဲဒုဂုဒုဒုအိုတ်ရ။ ကောန်ဂကူပို မွဲတဲကိုမွဲတဲ
 စိုတ်ခါတ်သပ်စနဲ ကသပ်ဂုန်ဗျေတ်ကျင် လညာတ်ဟွဲတုပ်ညးညှိုတ် ညးမွဲကိုညးမွဲ ပါ်ပါ်ဒစံဒစးမံင်ညးညှိုတ်
 စန်ဒက်ဟွဲဂှ် ပါ်ပါ်အာအိုတ်တဲ စိုတ်ခါတ်ကောန်ဂကူကို၊ လညာတ်ကောန်ဂကူကို လိက်ပတ်ကောန်ဂကူကို
 မွဲတဲကိုမွဲတဲ သပ်စေန်အောန်စနဲ အာတုတ်ဟံညင်ဂုဂီဟုဇွက်ခေက်ခေန်အာရ။

မန်ကျင်နူလီဂျော၊ နူအဒေါင်တိုတ်အာယုဟာ

ဟိုတ်ဂှ်ရ သွက်ကောန်ဂကူမန်ပို စိုတ်ခါတ်သပ်စနဲ လိက်ပတ်အောန်စေန်အာဂှ် သွက်ဂွဇိုဒါက်၊
 သွက်စိုတ်ခါတ်ကောန်ဂကူဂှ်သျှင်တိုန်မာန်ဂှ် ဒးတံလပ်ဝင်ကောန်ဂကူယေက်အိုတ်ရ။ ရံင်အာကို
 ဝင်ကောန်ဂကူမွှေး ကောန်ဂကူပိုကွာဟွဲတန်ကိုသျှင်ဏီ ဇေဏီကျင်နူအဒေါင်တိုက်အာယု၊ နူမန်ဂိုလီယာ
 ပါ်ဗျိုက်မိဟွဲ မန်ကျင်ရ။ ဟိုတ်နူပါ်ကျာဗျိုတ်တဲ သျှင်ကျာ၊ သုင်ကျာ ညှာတ်တဲမံက်တဲ ဂှ်ကံ၊
 ညှာတ်တဲဂှ်ဂြိုက်တဲ ပဝိတ်၊ ဝေါဟာဒေသ မက်ကျင်ဂီရ။ အာနတ်လုပေဝေန်ဂှ် ဂြိုက်ထူးတဲ မန်ပိုစေန်ကျင်
 နူအဒေါင်တိုက်အာယုအောတ်ဂှ် ညးပသုတေသနကိုဝေါဟာ ဂြိုက်ထူးဇကုရ။

ခရစ်နှစ်သမိုင်းအကျဉ်းချုပ်

ကောန်ဂကုန်ပို နှစ်အခါဝင်တိုက်အာယု ခရစ်ကွင်တဲ့အတိုင်းကြင်ယာန်သိကျာန်ကို မင်ကွင်အိတ်ရ၊ အခိုင်ကို လွတ်ယာန်သိကျာန်ကို ကြိုက်တံဟွဲမွဲဏီရ၊ ကြင်ယာန်သိကျာန်လေဝ် ဟွဲဒ်တိုရး ညင်ကြိုက်ဏီရး လက်ကြဏအိတ်မူး ကြိုက်တံစေ့ကျင်နုသုဝ်ဏှာ ညင်ကြိုက်ရ၊ အခိုင်ကို မန်ပိုပါစေ့ကျင် ညှော်သုင်ကျာန်ရ၊ အာစာ သုတေသန နာဲပါန်လုက်အာစာယုတေသနရးညင်ပလိတ်တံ ဖြိုန်ဏူးလဝ် ဗီဇာဲရ၊ ပြားတံဟိုက် သွက်ဂွံဂဝင်ကောန်ဂကုန်ခွဲဂွံ သွက်ဂွံတံခေင်ကောန်ဂကုန် လိက်ပတ်ဂို ဒ်အထက်အပင်ခိုင်ကိုက်အိတ်ရ၊ လိက်ပတ်လိက်တုအိတ်ဟွဲဒ်ဂမးမူး ကပေါတ်တြေတြေကြိုက်ဟ် ညှော်တံဟိုက် ဒ်အထက်အပင်ရ၊ အပင် ကောန်ဂကုန်ကိုရ၊ ကပေါတ်တြေတြေဟိုက် ဟွဲဒ်မူး ပေါဟာအရေဝ်အခြာ ယုယုဝေဟာကအိတ် ဒ်အထက်အပင် သွက်ဂွင်ကောန်ဂကုန်ရ၊ ယုယုဝေဟာကအိတ် 'ကျာန်' ဂို ဂွံအဓိပ္ပာဲ 'ကြိုင်' ရ၊ ကြိုက်တံ ကေတ်လဝ်ဂေါဟာမန်ပိုရိုက် ပြားသုတေသနရ၊ တုဟေံ ပိုဟိုက်ကေတ် ရုပ်ခေတ်တံမိ မိဒ်ယက် ရာဇဝင်ကြိုက်မူး အနိတ်မန်ပိုက် ကြိုက်လခေတ်လအောင်တုပင် ခွဲဂိုက် ဂွံခေတ်မာန်ရ၊ ဒ်ခေတ်တံရ၊ ကိုဏာဥပမာမွဲဂို တံဏီအပွဲမာယံ (၃၂) ညင်၊ ဟံသာဝတီ (၃၂) ညင်ဂို ကကုမန်ပိုဟွဲမွဲရ၊ ဆဂးယုညင် ယုကုန်၊ ယုဒ် ယုတြိုင် ယုကျာ် နွံမင်ဗီဇမန်ဏီဟိုက် မွဲအခိုင်တံ မွဲကောန်ဂကုန်မန်ပိုရိုက် ဂွံတံကေတ်အတိုင်ဂိုရ၊

သုဝဏ္ဏဘူမိ

ကောန်ဂကုန်မန်ပို နှစ်ယာန်သိကျာန်ကို ကြိုက်တံဗျိုက်ကွင်တဲ့ ကေန်ကျင်နုကံပိုင်ခိဇ္ဇာဏတံ၊ ဗီဇာန်လောန် ဒ်မခိုင်တံတု ဗီဇကျင်ခိုယုဟ်ရ၊ သွက်လွတ်ညင်ဗျာဏအိတ် မန်ပိုဗွန် ပထမ သုဝဏ္ဏဘူမိရ၊ အခိုင်ကျင်တြေတြေလိပိန်ကုန်ဂိုညင်သုဝဏ္ဏဘူမိဂိုမန်ပိုမင်တန်တံကျင်လဲလကါဗ၊ ကွေ့တေ့ရ၊ အခိုင်ကျင်တြေတြေ ကျင်ဂိုရိုင်ကုသုကုဏ်မူး (BC - 500) သုတ် ဆကေတ်ဂွဲရ၊ အခိုင်ကို လိက်ပတ်မန်လိက်တုအိတ်မန်ပို ဟွဲဒ်ဏီရ၊ သွက်ဂွံဂိုက် သုသုတေသန ကပေါတ်ခေတ်အခါဂို နွံမင်ဏီရ၊ ဆဂးအခိုင်ကျင်တြေတြေဂို ကျင်တြေတြေလဝ် ဗုဒ္ဓနိဗိတ် ဂိုလဝ်ခါက်သော် ယရ်ရခါတ်တအိတ် နွံပိုပိုင်ညင်မန်ပိုဏီရ၊ သွက်ဂွံဂိုက်ဂို သုသုတေသနအာရ၊ ခွဲခေတ်ပထမ သုဝဏ္ဏဘူမိဂို သုကုဏ် (BC - 300) တုအရန် သောနထေရ် ဥဏှာရထေဝ်ခကုတ် မိမိသင်တံ ကွင်ပတန်ယာသနာ ဗုဒ္ဓဏာသာ ပွဲသုဝဏ္ဏဘူမိဂိုရ၊ သွက်ဂွံတံကေတ်ဂို ရုပ်နိဒိသိုင်၊ ရုပ်ခေတ် ပွဲပိုင်ညင် သုဝဏ္ဏဘူမိဏှာဟ်ကျာန်ခေင်ခ ကျာန်အယက်တေမတ် ဇိုင်ခိုက်တုအိတ်နိတ် ပက်လဝ်ရုပ်နိဒိသိုင်၊ ရုပ်ခေတ်တံဟိုက်ပိုင် ကိုပဏ္ဍမဒေသ သို့အာသောကရာမ ပွဲတုအိတ်တိုင်ညးဂို ရုပ်ခေတ်၊ ရုပ်နိဒိသိုင်တံ ပြားညှော် ပွဲဆီကေတ်ဗွဲတေ့ဂိုင်တုဟ်ဟ်တု အခိုင်ကို တိုအရန်ဟ်ကျင်ဗွန် သာသနာဂို ညှော်မင်ရ၊ အာသုကောသနတံ သုသိုဗျိုက်လိက်အိုင်ရ၊ ဆဂးနုကိုလိက်ခေတ်ဂို ဟွဲဒ်ဏီရ၊

ခေတ်ဒွါရဝတီ

မန်ပိုဝန်ကျင် နက်ဖီမခံင်ဃူဟတ်သွင်ကျာ သွင်သေလျဟ်ဂ် ပွန်ချင်ဒွါရဝတီရ။ အခိုင်ဂ်သေတံ ဟံ့စိုပ်ဇီရ။ သေတံပွဲ နှင်လျှိုင်သွင်ကျာချင်သေ။ သွင်ကျာ သွင်ကြွတ်လျဟ်ရ။ သေတံလေဝ် ချိုက်စိုက်ကျင် ဝကျာခမာတံလေဝ် ဣတ်ချင်ဒွါရဝတီတံ့ မွန်ပိုကျော့အာ ပွဲချင်သေ ဒိုလျဟ်ဂ်ရ။ ဆဝးခေတ်ဒွါရဝတီဂ် ဆကေတ်ကိုသက္ကရာဇ်မွဲး (AD-500, AD-600) ဂ်ရ။ အခိုင်ဒွါရဝတီဂ် လိက်မန်ပိုမက်ကတံင်ကျင်ရ။ ပိုက်ကအိပိုပိုဆိုကေတ်လိက် ခေတ်ဒွါရဝတီလိက်တုအိပရဗထံ လိက်ဘုံလောဟပုရိဟအိဂ်ရ။ လိက်တုအိ မန်ပို ပိုဝ်ဆိုကေတ် ပွဲချင်လံး ပွဲချင်သေခေတ်ဒွါရဝတီဂ် ကျာအိတ်ရ။ ပွဲချင်ဗာပွဲ ဂွဲဆိုကေတ်လိက်တုအိ မနုဟင် လိက်တုအိမကဟပွဲခေတ် သုပဏ္ဍဘုမ္မိ ဃူဟ်လက်ကြိုအခိုင်ချင်သထံလိက်အိဂ်ရ။ အခိုင်ဂ် ပွဲဝင်မန်ပိုသိုမနုဟင်ကျာဟန် ကံသိုဗာအနုရုဒါရ။ ဇနုအခိုင်ဂ်တံ ဝင်သုပဏ္ဍဘုမ္မိပိုဟ်ဃူဟ်အာရ။

ဝင်ဟင်သာဝတီ

ရင်အာကိုဝင်ဟင်သာဝတီမွဲး ပွဲဆင်ကတ်ပယမ ဟင်သာဝတီရ။ စယူနိနု သမလ၊ ဝိပေတအိဂ်ရ။ ပင်ဂ်သေဝ် နှံ့ပွဲသုရိုတ်သုဗာလိက်ပတ်ခိုင်င်ကျိုက်ကံကိုရ။ ဒုတိယဟင်သာဝတီဂ် ကျင်နုသိုမဂုဒု နုချင်မဗ္ဗမရ။ နှံ့သိုဗညာဂုပြိုင်ကျင်နုမဗ္ဗမတံ့ ပွန်ဒုတိယဟင်သာဝတီရ။ ကောန်ဃားရာဇာဓိရာဇ်ဂ် ဆက်အာတံ့ ခိုင်သိုဒုကရတ်ပိဂ် ကျာအာဟန် သိုဗပေင်ယိုလိတ်တံ့ ဣကရာဇ်မန်ပိုပိုတ်အာရ။ တံ့ပွဲ ဟင်သာဝတီဂ် ဖရင်နင်ကျင်ထေင်နင်ရထာ ပြာကတ်အာပွဲဝင်ဗွာ ဗွဲမလောန်ရ။ ဣကရာဇ်ဗာဖရင်နင်ကျင် ထင်နင်ရထာဟံ့ခွဲတံ့ မန်ပိုကလေင်ပွန်ခေတ် တတိယဟင်သာဝတီပွန်ရ။ စိုပ်ဟတ်ယဟင်သာဝတီဂ် မန်ပိုဗြဟတ်ခေတ်တိုန်ပွန်ဟံ့ စိုပ်လက်ထက်သိုဗညာဒလဂ် ဗြိုက်တိုန်အာစိုပ်ချင်ဗွာ ဃူဟ်သုင်ကျာခေတ် မာန်ရ။ နဂ်မန်ပို ဒးဒင်ဗြိုက်ကိုသိုအင်ဇေယျတံ့ ကလေင်ကျာအာဟန်ပွန်ရ။ အခိုင်သိုအင်ဇေယျဗြိုက်ဂ် ဆင်ပွန်သေးနဂ်ဗျဟာပြင်သိုအာရ။ ဟံ့တုပံကိုခေတ်ရာဇာဓိရာဇ်ဂ်ဖရင်မင်ဂင်တံ့ ဝင်ပွန်ဂ်ရ။ သိုအင် ဇေယျဂ် ဒုကိုစိုတ်ဒဇနိဒဇနိကြန်ကြန်ဝင်ပွန်ဂ်စိုက်ဗြိုက်ထေတ်မန်ပိုတံ့ ပွဲဟင်သာဝတီ(၃၂)ချင် ပွဲဟာသို (၃၂)ချင်ဂ် မန်ပိုကျော့အာအိုတ်ရ။ သေဒိုင်မဗ္ဗမ (၃၂) ချင်သိုဗညာပွန်ရ။ နုသိုအင်ဇေယျ ဒူးအာမန်တံ့ မွဲခေတ်သိုကျင်ဘင်မွဲခေတ် (Konbaung Dynasty) ပထမပွန်အင်ဂလိတ်ကိုဗွာ သက္ကရာဇ် (၁၈၅၅)၊ ဒုတိယပွန် အင်ဂလိတ်ကိုဗွာ သက္ကရာဇ် (၁၈၈၅) တက်ယဟန်အင်ဂလိတ်ကိုဗွာ သက္ကရာဇ် (၁၈၈၅) တံ့ နဂ် (၁၉၄၈) ချင်ဗွာဂွဲဗွားတံ့ နဂ်ဂိုက်ကုဏအိ ရာဇာဝင်ကောန်ဂကျမန်ပို ခိုင်င်ကျိုက်ကံ ဟံ့မွဲမွဲဇီရ။

ဝင်ကောန်ဂကျာတောတက်လင်ဒိုတ်

သွက်ကောန်ဂကျာမန်ပို ရင်အာကိုဝင်နာနာယက်ကအိမွဲး သွက်ကောန်ဂကျာရာဇဝင်မန်ပို အခိုင် တောတက် မှော်မောဝ်ပြာကတ်အိုတ်ဂ် ဒိုအခိုင် ဒုတိယဟင်သာဝတီ နုသိုမဂု နိုက်စိုပ် သိုဂကာရတ်ပိရ။

ရံင်အာကို ဝင်ပုဂံဗူး အခိုင်သိုရာဇာဓိရာဇ်ဂံ ပြာကတ်တောကက်အိုတ်ရ။ ဟိုတ်ပုံရ သွက်ဟောန်ဂကျို ခိုတ်ခတ်ဝံသုဉ်၊ ခိုတ်ခါတ်ဝံဝိုန် ခိုတ်ခါတ်ပုံတောဟက် ခိုတ်ခါတ်ပုံဂံင်သွာဂံ ဒးပိုဝေင်သိုရာဇာဓိရာဇ် ယေတ်အေတ်ဂံ ခေ်ခိုတ်သတ်ဂံရ။ မူဟိုတ်သိုတွဉ်းရာဇာဓိရာဇ် ဝံပြာကတ်တောကက်ရောရံင်အာဗူး သိုရာဇာဓိရာဇ်ဝံ ခိုတ်ခါတ်ကန်ဂကျာဇာဓိရာဇ် ဝံဆီကောန်ဂကျာဇာဓိရာဇ်ဝံအေတ်၊ ခိုတ်ခါတ်ကြိုင်မိုတ် ပိုတ်သွတ် ဟောန်ကောန်သရဲကောန်သွင်ဝံ သိုင်ကောန်မွဲမိ သွးဒြပ်ရတ်တံကံလာတ်သွာလူ သရဲသွင် သေနာပတိ အမတ်ဒ်ဒေသတ္တိပုဗ္ဗာန်တံ ပြိုန်ဗုဉ်းတွပညာတံ ဆာန်ကောန်သိုင်ကောန်ကွာန်တံ ညိုင်ရဲကောန်နွံပွဲ ကြိုဟ်ကိုရ။ ဟိုတ်ဂံရ ပွဲဝင်ကောန်ဂကျာဇာဓိရာဇ်ဝံ ဝင်သိုရာဇာဓိရာဇ်ဂံအေတ်အေတ်အိုတ်ရ။

ဝင်ရာဇာဓိရာဇ်နကိုဘာသာဗွာ

သွက်ကောန်ဂကျာဇာဓိရာဇ်ဝံ သွက်ပွဲဝင်သိုရာဇာဓိရာဇ်မာန်ဂံ လံပွဲဗိုလိက်အေပ်လီုရောဂံ ဝှိုက်ဝှိုါ သေပ်ဝှိုက်ရံင်အာဗူး နကိုဘာသာဗွာ ပွဲလင်နွံဒိုင်သိုက်ကံပေင်ဝဲတံရ။ နကိုဘာသာဗွာဂံ အာစာလိက် ဗညာဒလချူလပ် 'ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း' နွံကွိုင်တံရ။ သွက်လိက်ဝံကို သွက်အာလိက် ဗညာဒလကို သွက်ဝံတံကို ဒးပိုန်ထွးကာညီရ။ ဗညာဒလဝံလက်ထက်သိုဗရင်နင်ကျင်အေင်နင်ရထာ ပိုင်ပြိုင်လင် ဟင်သာပတိဂံ သးဒ်ကောန်မန်အေတ်တံပွဲတံ သိုကို ပြိုန်စလပ်ညး နကိုပုဂံဗုဉ်းပုဗ္ဗာန်အေတ်သေနာပတိ ရ။ သိုဗရင်နင်ကျင်ထေင်နင်ရထာ ဇက်မင်ပုဗ္ဗာန်ကံသိုင်ဒေသတ္တိပုဗ္ဗာန်ကို သွက်ဂံ ဗညာဒလဝံ သွမ်င်သိုဝံသွ ပုဗ္ဗာန်ရ။ ရံင်အာလွတ်ဝန်ဇော်ဝန်ဇော်တံ အမတ်ဒ်ဒေသတ္တိပုဗ္ဗာန်လေင် သးဟိုတ်လပ်အေပ်သိုပုဗ္ဗာန် မှော်အိုတ်ရ။ အမတ်သေနာပတိဗညာဒလကို ဟိုတ်နုလတ္တို ဗွတ္တိုခိုဟ်၊ ခင်သွာ၊ လေဝ်ပညာဒကောကက်လောန်တံ ညးဂံလင်အေပ်ဗိုဇာဓိရာဇ် 'ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း' ဂံ ဗညာဒလခွဲလင် ဟံ့ယေင်ရ။ နကိုဘာသာ မန်ဂို နွံကွိုင်ဒိုင်တံ အမတ်ဗညာဒလကို ကွဲဘာသာနကိုမန် ဝှိုက်ကိုဘာသာဗွာရ။ အမတ်ဗညာဒလဂံ နကိုဘာသာမန်လေင်ကို နကိုဘာသာဗွာလေင်ကို စိုန်သွို လောန်မင်ဂံ ဝှိုတ်ကေတ်ရ။ ဝှိုအာလိက် ဘာသာဗွာ 'ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း' မူး လဟိုင်ဒိုင်ခိုတ် ပွဲလိက်ဂံရ။ ကွဲလင်ဘာသာကောဂံ ဟံ့ယေင်ကေတ်ရ။ ညးကွဲဘာဗို ရိုသာလိက်ပတ်ကံ ပရောဝင်လေဝ်ကံ သိုလေင်ဟံ့ယောန်ယံအာ ရ။ ဟိုတ်ဂံရ ညးကွဲလင် နုလိက်မုမန်ဇော်ဂံ ဟံ့သိုလိက်ဝင်ရာဇာဓိရာဇ် နကိုဘာသာမန်ဗူး ဟံ့တံကေတ်ကွဲလင်ဘာသာရ။ ဟိုတ်နုဝင်ရာဇာဓိရာဇ်နွံမင်တံ အဟိုင်ဂံ ကွဲလင်ဘာသာဗွာဂံ ဝှိုတ် ကေတ်ရ။

ဗညာဒလချူလပ်နကိုဘာသာဗွာဂံမိုတ်ခိုတ်

- ရံင်အာကိုပင်လိက်ပတ်ဗုဗူး ဝှိုသိုကေတ် 'အရေးတော်ပုံကျမ်း' နွံဒိုင်မသုန် ပြက်ဟ်ရ။
- (၁) ညေဝတီအရေးတော်ပုံကျမ်း
  - (၂) ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း

(၃) ဆင်ဖြူများရှင်အရေးတော်ပုံကျမ်း

(၄) သောင်ရမ်းမင်းဟရားကြီးအရေးတော်ပုံကျမ်း

(၅) အလောင်းမင်းတရားကြီးအရေးတော်ပုံကျမ်း ပွဲမသုန်ပြုကိပ်စဉ် နက်ရုံသလိက်ပတ်ကို၊ နက်ဝင်ကို နက်ပွဲရုံနိဗ္ဗာန်လင်ကို နက်ပညာကို ရင်အာနာနာသတ်တဲ့ 'ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း' မိုဟ်အိုတ်ရက် အာဇာလိက်ဗာတအံ့ သွယ်သွာလင်အိုတ်ရ။ အတိုင်လိက်ဗညာဒလချ၊ လင်ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော် ပုံကျမ်းဂု၊ လက်ကြံဇာဒံ အာဇာ ဒက်တာနဲ့ပါလူပွဲဟ်လင် ဗိကာသာဗ္ဗာပုန်ရ။ ဟိုတ်ဂိုရ နက်ဘာသာဗ္ဗာ ဝင်သို့ရာဇာဓိရာဇ်ဂို နွဲကျင် ချိုက်ကံပေင်င် အခိုင်လင်လင်ကာဖာတဲ့ရ။

ဝင်ရာဇာဓိရာဇ် နက်ဘာသာမန်

နက်ဘာသာမန်ဝင်သို့ရာဇာဓိရာဇ်ချိုက်ကံပေင်င်ဂို နွဲဒိုင်ဟာဂိုက်ဂို သေင်ရင်အာမူး ကွာကွာတေ ဇာအိဂို နက်ပင်သို့ရာဇာဓိရာဇ်မိဗ္ဗေင်ဟိုပွဲကျင်ရ နွဲဒိုင်ပွဲသုရိတ်ဂိုဟ်တေတ်ဂို 'ရာဇာဝင်သဇီကံ ဟင်သာ ပဟ်၊ ရာဇာဝင်သကယာ' ပဌမကုပ်ကို ဒုတိယကုပ်ရ။ သုရိတ်ဂိုကုပ်ဂို နွဲဒိုင်ပွဲသုအိဗ္ဗိုင်၊ ကွာနိသတ္တော ဘာပလိုက် ကျင်ဇေင်အာ နနုသာမိဂို ဝှံတိကေတ်ရ။ (ရင်ကေတ်ဆက်တဲလင်-က)၊ သက္ကရာဇ် (၁၉၃၀)သုဝ် ဂိတုဖာတ် သို့အင်ဂလိတ်တဲ ဗလးဇာ စမိဗ္ဗိကံအာချဲဘောတ်လိက်န -သုရိတ်ကေတ်စုတ် ပွဲလိက်တ္တုဂိုရ၊ နက်လိက်စက္ကူ 'ရာဇာဝင်သဇီကံ ဟင်သာဝတ်၊ ရာဇာဝင်သကယာ' ပဌမကုပ်ကို ဒုတိယကုပ်ဂို နွဲဒိုင်ပွဲကိုက်လိက်ကောန်ဂို (အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်၊ National Library) ဂိုရ။ ဝိပုန်လေဝ် နက်ကိုက်လိက်ကောန်ဂို အလုံအသီတ် ချဲ ပတိတ်နင်နသုရိတ်ချ၊ ကေတ်လင်ကိုတဲ့ပွဲကို စက္ကူဂို ကေတ်စုတ်တဲ့ ချဲကေတ်လင်ကို (Xerox copy) တဲ့ မိုဟ်ဒိုင်ပွဲဌာနဂို သီခါကုပ်ရ။ လိက်အုပ်တဲ ဝှံချ၊ လင်ကံနက်တဲအိုတ်ရ၊ (ရင်ကေတ်ဆက်တဲလင်-ခ)

ရာဇာဝင်သဇီမူပလက်

ရာဇာဝင်သဇီမိုဟ်ဟင်သာဝတ်၊ ရာဇာဝင်သကယာ ပဌမကုပ်ကေတ် ဒုတိယကုပ် ချ၊ ချဲနက်သုပတ် ဝှံလင်ကိုစက္ကူချ၊ လင်ကိုတဲ့ဝှံလင်တဲ့ရ၊ နက်လိက်အုပ် ကက်လင်နီဗ္ဗိုင်လိက် (Press) နက်ဟာ ဝှံကံဂိုရင်အာမန်ဂို ဝှံအိုညာတ်ကေတ်နက်လိက်အုပ် ဝါကုပ်ရ။ အတိုင်ပွဲသုရိတ် အတိုင်ချ၊ ချဲလင် ကိုတဲ့နွဲပွဲတိုက်လိက် ကောန်ဂိုအလုံအသီတ်ရ။ လိက်အုပ်မိုဟ်လိက်ဝါအုပ်ဝှံ တက်ပွဲကံနက်ချင်ချာချာ၊ ချင်သေံ၊ ပွဲထာန်ကုညရနအိဝေ ဘာကြင်စီင်ရ၊ သက္ကရာဇ် ဗုဒ္ဓဘာသာနာ (၂၄၅၅) သုဝ် ဗုဒ္ဓသက္ကရာဇ် (၁၂၅၄) သုဝ်ကေတ်ရ၊ လောန်ကျင်သုဝ် မို (၈၀) သုဝ်ရ လိက်ဝါအုပ်ဝှံ မိုမိုဗိုဗိုဟ်တိုဒိုင် လိက်ရာဇာဝင် မန် မူပလက်ကေတ်ဂို တိုဗိုင်ဒိုင်အိုတ်ရ၊ လိက်ဝါအုပ်ကေတ်လေဝ်ကို လိက်ချ၊ လင်နက်တဲလိက်မူ နွဲပွဲတိုက်လိက်ကောန်ဂို ဝါကုပ်လေဝ်ကို သီပရောပရာ သီမလိက်တုပ်ပံသာသုဟ်ပွဲနိမိင် သီညးအိတ်ရ။ ပဌမကုပ်ဂို စနုဝင်သုဗ္ဗာတမိုဟ် နက်သို့မနဟင် ကျအာမန် အနရဗ္ဗိရ။ တဲဝင်မတ္တမ

သို့မဂဍ နဂ်သို့ဗညာဗျုပ္ပန်ဟင်သာဝတိ သို့ရာဇာဓိရာဇ် အဆက်ကောန်ညးတအိကဲ သို့ဗြဲမိခောဗုဒ္ဓိတ်ဒဗာ ဆဝံရ၊ ပွဲပဌမကွပ်ဝံ ပိဂအံဝါဂအံလိက်အုပ်ဂ် ရျုလပ်ပရောသို့ရာဇာဓိရာဇ် ဗွဲတြးရ၊ ပွဲဒုတိယကွပ်ဂ် စနုင်သမိုဗွဲခွဲနဲတဲ သို့ဗြဲမိခောဗု ဒးဒင်ရပ်ကံသို့အင်ဝတ် ဝင်ကောန်ဂကုစိပ်အာ သို့ဒကာရတ်ပိရ၊ နဂ် ပရောသို့ဖရင်နင်ကျင်ထောင်နင်ရထာဂ် ပိဂအံ မွဲဂအံ လိက်အုပ်ဂ် ဝံလုတ်ကေတ်ရ၊

• ရာဇဝင်လိက်အုပ်တိုတ်ကျင်နူဘာဝကံ

သက္ကရာဇ် သာသနာ (၂၅၄၀) သုာ နဘာဝကံဝိဝေကာရာမ၊ ကျပ်ခေတ်အာတု ဘဒ္ဒန္တဥက္ကမာ ရမ္မမဟာထေရ် သွေကိုဒါန်တဲ ရာဇာဝင်သမိုကိုဟင်သာဝတိ ရာဇာဝံသကထာ ပဌမကွပ်ကို ဒုတိယကွပ် အတိုင်ပလက်မုဒါအုပ်ဂ်ပင်ကေတ်တဲ သုထေဝံမွဲအုပ်တဲ နဂ်ယျု 'ပြကိုဟ်ရာဇာဝံသကထာ' တက်ပွိုတ် နဂ်ကောန်ယျုတာ၊ တူးလိက်နိုတ်ဟ်ဂ် ဝံဆံကေတ်ရ၊ သွက်ကောန်ဂကုမနိပိ ဒးဝင်ဂင်ကံကျပ်ခေတ်အာ တုဘဒ္ဒန္တဥက္ကမာရမ္မ မဟာထေရ် ဖျပ်ခေတ်ဝင်ဂ် မွဲမလောန်ရ၊ အတိုင်ပလက်မုဂ် ညးတအိဒါန်ထေဝံ သိုတဲ တက်ပွိုတ်ထာရ၊

ဝင်သို့ရာဇာဓိရာဇ်

ဝင်သို့ရာဇာဓိရာဇ်နဂ်လိက်အုပ်မွဲအုပ်ဂ် သက္ကရာဇ်ခိုင် (၁၃၁၉) သုာဆတ်၊ နဂ်ဂကောံ သုတေသန ရးချင်ခေန် ဗာဝိုင်ဒေသ ဘာတက္ကသိုလ် ခိုင်လျင်တက်ပွိုတ်လပ် 'အကြီးကမ္ဘာဗြဲလို့ရာဇာဓိရာဇ်' လိက်အုပ် ဂ်ရ။ လိက်အုပ်ပွဲ သိုင်ယေန်သုာခင်မန် နာပါနိလုဒါန်လပ်ရ။ လိက်အုပ်ပွဲညးကံကံပွိုတ်နင် နဂ် 'ရာဇဝင်သမို ကိုဟင်သာဝတိ၊ ရာဇာဝံသကထာ' ပဌမကွပ်မူပလက်ဂ်ရ၊ အတိုင်မူပလက်ဂ် ညးဒါန်တဲ တက်ပွိုတ် အာအတိုင်ဂ်ရ။

ညင်မွဲနိုတ် ဗိုလို့ဒေတ္တိတ်လိက်အုပ်

ပွဲပဒရင်ပွိုတ်လိက်ဂမ္တိုင်ပွဲ ပွဲလိက်ဏအိလိက်အုပ်တိတ်ပွဲခိုင်မွဲမုဂ်ရ။ တိတ်ပွဲကိုဗိုပြင်နာနာ သတ်အိုတ်ရ၊ မိုဟ်ဂမ္တိုင်ဒင်လပ်တဲ လိက်ဗိုပြင်မွဲနိုတ်အိုတ်ဂ် ဒ်လိက်ဝတ္ထုရ နဂ်ဘာသာလင်ဒ်ဒ် လိက်ဝတ္ထုဂ် ဘာသာညးကိုညးမွဲနိုတ်ပွဲခိုင်အိုတ်ရ၊ လိက်ဝတ္ထုဂ် ပုဂံမိုလိက်နွံကဆင်လိဒ်ဒ်မွဲနာနာအိုတ်ရ။ ပုဂံဗလေပ်လိက်လေပ်စိုဂ် ပုဂံဗလေပ်လိက်ကဲလေပ်စိုဂ် ပုဂံသုမင်သုမေသာနလေပ် ဗိုဗုဒ္ဓိတ်ရ၊ မဟိုတ်လိက် ဝတ္ထုဂ် ပုဂံမိုလိက်ဂမ္တိုင်ဒင်တဲ မိုလေတ်တဲ စိုတ်လုပ်စလောန်ဂ်ရော။ သပ်ပါဂါဂါရင်အာမွဲ လိက်ဝတ္ထုဂ် ပုဂံဗျုလိက်ကံ၊ ပုဂံတက်စိုဗိုလိက်ကို လိက်ပိုတ်မုဂ်မုဂ်၊ ဒိုါမုဂ်မုဂ် နွဲဒိုါဒးဒးရးရး ပြုမပြင် (Display) လပ်မိုဟ်ရ၊ ဒိုါဟိုအရေပ်မွဲ၊ ဗိုဒိုါဟိုအရေပ်၊ ဒိုါပွိုန်ထူးမွဲ၊ ဗိုဒိုါပွိုန်ထူး၊ ညးတဲစိုဒိုါ ပိဒ်မုဂ်မုဂ် ဒးဒးတဲ ဝတ္ထုဂမ္တိုင် မိုနိုတ်လောန်ရ။ နဂ်ဘာသာဗွာ 'အရေကောပ်ပုံကျမ်း' နွဲခိုင်မသုန်ကျပ်ဂ်

‘ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း’ ၎် ခိုခိတ်အိုတ်ရ၊ အာဇာနည် ညးကံဟံ့ဂွံနံ့ဝိုင်သး ကြံ့ခိုင်ဂ်၎်သွံကွေ့ရ၊ လိက်အုပ်ဝဲ အာဇာနည် အမတ်ဗညာဒလလေဝ် ကွဲဘာသာခိုဟ်၊ ပရောပရာလေဝ် ခိုဟ်လောန်ဟဲ ပရေင်လိက်ပတ် ပွဲကာသာဗျာ ပြာကတ်လောန်အာကွဲရ၊ အာလိက်ပတ်ဗျာတံ ကြံ့ဟိုထိုင်သး ‘ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း’ ၎် ခိုခိတ်အိုတ်ရ၊ လိက်ကျိ ဘာသာဗျာတံ ခိုဟ်မိ ဗိုဇာအိမ္မး လိက်ဒးဒင် ကွဲလပ်ဘာသာလိက်မူကြေ နကဲဘာသာမန်ဂ် ခိုဟ်တံနုလိက်ဗျာအိတ် ချပ်အာမ္မးပဟိုထိုင်သးစပွဲရ။ အတိုင်ဟိုထိုင်သးဂ်လေဝ် လိက်မုမန်ဂ် ‘အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ’ ၎် ခိုဟ်မင်ကွေ့ ကွေ့ရ၊ နကဲဂ်သုသာ လိက်ပတ် ပရောပရာမိမ္မိန်ထွေးလပ်ဂ် တံနုလိက်ဘာသာဗျာကွေ့ရ။ ဆဂး လိက် ‘အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ’ ၎် နကဲဘာသာမန်တက်ပွဲတံ ဗိုလိက်ဗျာ ‘ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်း’ ၎် ခိုဟ်အရေင် ဗိုဟ်အရေင်၊ ခိုဟ်ထွေး ဗိုဟ်ထွေး အပိုင်ဒေသနာတံ နှံမင်ကွေ့ရဟာ။ ယဝ်ဂ်၎်ကွဲါအာမ္မး ပွဲအိုကေတ်ဂ် ‘အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ’ ပရေင်ဝင်ရာဇာဓိရာဇ်ဂ် နှံပိုင်ပွဲလိက်အုပ်ရာဇဝင်သနီကံဟံင်သာဝတိ ရာဇာဝင်သကထာ ပဌမကွပ်ဂ်ရ၊ လိက်အုပ်မန်ဂ်တံခွဲ ချူချူပွဲတံနင်ပွဲသုရိတ်ဂိုင်တဲ အတိုင်သုရိတ်ချူလပ်ဂ် ဗက်ချူ ဗက်တက် ကေတ်ဗိုဟ်လိက်အိုတ်ရ၊ အပိုင်ဒေသနာတံ ခိုဟ်ဒေသနာတံ ဟံ့ပါရ။ မုဟိုတ်ရောဟိုမ္မး သွေးရဲတံဂ် ချူလေဝ် ဝါတဲ ခို (Space) လေဝ်ဟံ့ကံဂိုင်ဂိုင်မာန်တဲ ဟံ့ပိုင်ဒေသနာတံ ဟံ့မာန်ဂ် ဒးကံသာဝတံချူသုရိတ်ရ။ အတိုင်သုရိတ်ချူဂ် ဝိတက်ဗိုဟ်လိက်မ္မး ဟံ့ဒးရးရ။ ဗိုလေဝ်ဝါတံမင်လျိုင်နကဲလရ။

လိက်ရာဇဝင်ဝါကျပ်အံ ချူလပ်လက်ထက်လီၤစရာ

နွံကျင်ကံ သဘာဝ၊ ဒးဟိုမ္မဲဂ် အာကွေ့ဟ်ချူခိုင်ပွဲသုရိတ်တံဂ် ညးတံဟံ့ထွေးလပ် ယုညးတံရ။ ညးလံနုလပ် လိက်သုရိတ်ကံဂ် ဟံ့တံရ။ တဲ အခိုင်လီ သက္ကရာဇ်လီ သွံတံအာဂ်လေဝ် ညးတံဟံ့ထွေးလပ် ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ပုဂံချာကေတ်သုရိတ် တက်ဗိုဟ်လိက်တံလေဝ် ညးတံဟံ့ထွေးလပ်ရ ဟိုတ်ဂ်ရ ပုဂံချာ ကေတ်သုရိတ် တက်ဗိုဟ်လိက်တံလေဝ် ဟံ့တံအာကွေ့ဟ်ဟံ့တံအခိုင်ခံတဲ ခိုလပ်အိုတ်ရ။ ရံင်အာကံလိက် ရံင်အာကံဝေါဟာ၊ အရေင်အခြာ ဗိုချူလပ်တံဂ်တဲ ဆကေတ်ညးညံအိုတ်ရ။ ရာဇာဝင်သနီကံဟံင်သာဝတိ ရာဇာဝင်သကထာ ပဌမကွပ်ဂ် ဒုတိယကွပ်ဂ် ရံင်အာကံချူဏာလိက်ဝေါဟာဗျာ၊ ဝေါဟာသေံလုပ်ကွင် မွဲမါမကံ၊ ရံင်အာကံခေတ်အခါတဲ ချူနုလပ် လိက်ဂ်နုစုဌသက္ကရာဇ် (၉၀၀) သွံပြင်ပြင်ကောဝ်ဂ် နကဲပိုမွဲခပ်မောင်ထေင်ကေတ်ရ။ မုဟိုတ်ရောဟိုမ္မး ပွဲပဌမကွပ်ဂ် ချူလပ်တောင်ဒတတ်ဝင်ရာဇာဓိရာဇ်တံဂ် သိုက်ကံပေင်ဒဲတြးချူဏာမာန်ရ။ တောင်ဒတောင်ဝင်ရာဇာဓိရာဇ်တံဂ် စုဌသက္ကရာဇ် (၇၀၀) ပြင်ဒဲရ။ တဲဒုတိယကွပ်ဂ် ချူလပ်ပရောသိုပရင်နင်ကျပ်ထေင်နပ်ရထာ ဗိုသိုင်နန်ကမ္မောဇသာဒိ ဗိုနံတုန်နန်ဗိုညးကေတ်ပုန်ကံချင်ချောချာဂ် ချူလပ်တြးရ။ တဲအာခိုလိက်ခိုဟ် အမတ်ဒဗညာ ဗညာဒလလေဝ် (၈၈၈-၉၃၄) ဒင်ကာပွဲသိုဗရင်နင်ကျပ်ထေင်နပ်ရထာဂ် နုသက္ကရာဇ် (၉၁၂) ဒီစိပ် (၉၃၄) တဲ ဒးဒင်သီလပ်အပို ဒးဒင်ချိုတ်အာ နကဲသိုဟ်ဟ်ဖြဲပွဲသင်ချောချာ ရးကမာဝ်ကံဂ်ရ။

မိမိတို့အဖွဲ့အစည်းအဖွဲ့

ဟိုတိုက်ဂျွန်ဆွေးလပ် လိက်ခါကျပ်ဝှံ ချုလပ်ခေတ်လောန်ကျင်မိကွဲသွာ ပြင်ပြင်တေကိ၊ သုင်စဲရပ်စပ်လပ် ဝေဟာကြေကြေကြဟ်ဟ်လေပ်ဂျိုင်ကိ၊ သွက်ကောန်ဂကုန်ဖိုလျှဟ် ဂွံမိအာဂုံ ဝါတ်ခါမ္မိမလောန်ရ၊ သွက်ကောန်ဂကုန်ဝှံ သွက်ကောန်ခွဲတြဲ စံဗွဲဂတဗွဲတန်တံအာဗွဲလှိုန်ကာလတဲ နကူစေတနာ နကူဗြဟတ် စွဲစိုတ်ဟုံသျှင်စိုတ်တဲ အတိုင်သုရိတ် အတိုင်လိက်မူပလက်ဂုံ ညီဟုံမှာရ ညီဟုံယောင်ယံ အတိုင်မလိက်ဂုံ ကေက်တဲ ဒွါသျှင်ကဲသျှင် ဒွါဟုံအရေပ်မူး စိုဟုံအရေပ် ဒွါပျိုန်ထွေးမူး မိပျိုန်ထွေး ပိုဒ်သျှင်ကဲသျှင် ကုတ်ဒါန်တဲ စုတ်လပ်ကဲ ကျိုင်သျှင်ကဲကျိုင်ဖေန်မူး စိုတ်လုပ်စေရ။ တဲပုန် မအရေပ် ဝေဟာလောန်ကျင်သွာ ဝါကွဲပြင်တေဂုံ လဆောင်လဆောင်ဝေဟာဟ်မိဟ်လျှဟ် ဟုံတိကေတ်မာန်ရ။ သွက်ဝေဟာဗီဇကံဂုံ ဂျိုင်ဂျိုင်ကေတ် အဘိဓါန်နာနာသတ်တဲ ထွေးလပ်ကဲသျှင်သွာတဲဗီဇ (Foot Note) မူး သွက်ဝေဟာဂုံ မိဟ်မိလိက်တဲ ကျိုင်ပွဲစိုတ်တဲ ဗိုမိဟ်အာရ။ နသုရိတ်ဒဲပွဲ တဲကဲစက္ကု လိက်မူပလက်တဲဂုံ (ရိုင်ကေတ် ဆက်တဲလပ်-ဂ)တဲ ဗိုရိုင်လိက်အုပ်ဝှံ မုက်ဂုန် (၁၈) ညီမူး ပါပါဒးအာ ဗိုသောင်ပိုင်လောန်အာဂုံ ပွဲဆဲကေတ်နကူမေတ်ရ။ ဟိုတိုက်ရ ပွဲရာဇဝင်မန်ပို အခိုင်ကောတက် ဇော်မောင်အိုတ်၊ ဟွဲဒိုဇော်အိတ်ဂိုဒ် သိုရာဇာဓိရာဇ်ရ ပင်သိုရာဇာဓိရာဇ်ဂုံ ကံကံပွဲတဲနလိက်အပ်ပလက် မပဋ္ဌမကုတ်တဲ ပညိပညတ်ကဲသုရိတ် ပညိပညတ်ကဲလိက် /မဗ္ဗာတ်တဲ 'အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ' မိပြင် လိက်အုပ်တဲ ပွဲ တဲဗြဟတ်တဲ ကောန်အာရ။ ကံလပ်ကဲပိုဒ်သျှင် ကဲသျှင် ထွေးလပ်ဝေဟာသွက်ကျေလိက် ကံလပ်သျှင်သွာတဲဗီဇ(Foot Note) နာနာသတ်တဲ သွက်ကောန်ဂကုလျှဟ် ဂွံမိလေဝဲသွာအာဂုံ ဂစာန်ကျောန် အာရ။ တဲသွက်ဝေဟာကြေကြေတဲဂုံလေပ် ကံလပ်ဝေဟာရအဘိဓါန်ရ၊ အတိုင်ဂစါန်ကျောန်လပ်ကံ ပုဂံမိလိက်တဲ ဗိုဝါတ်ဂါက်ခိုင် ဗျာတ်ခိုင်နဲမူး၊ ဒုဟ်အဲမိဟ်မဲ့ခေပ်ဟေင် ဒုင်ကေတ်ဏာရ

ဂလောက်တင်ဂုဏ်

သွက်ဂွံဂိုလိက်အုပ်ဝှံ ဒးတင်ဂုဏ်ပွဲကိပ်ကွာအိုတ်ဂုံ ကောန်သျှင်ဖော်နဲပျေတ်သိုင် နဲမိုင်မိုင်သိုင် ကောန်ကောန်မန်ပိုမိုင်ခိုင် ပွဲသျှင်သြစကြေယျာတေရ။ ညးတဲကဲကသပ်ကဲဒြပ်တဲ သွက်ဂွံဒိုလိက်အုပ်ဝှံရ၊ တဲကောန်အဲခါ မိကောန်ဆာန်ကို မာ်ကောဆာန်တဲရ။ သွက်ဂွံဒိုလိက်ဝှံ တက်ကဲကောန်ပျူတာ မိုအဲမိက်ဂွံပွဲမိက်စိုတ်ဂုံရ။ တဲ ပုဂံကဲဗြဟတ် မိသယဟဲကဲကသပ်နာနာသတ်တဲ သွက်ဂွံဒးတင်ဂုဏ်ဏာ သိုညးဖေအိုတ်ရ။

အကြံပြုရာဇာဓိရာဇ်

နုသုင်ကာဒုဒိဇိပ်ဋ္ဌာနနိဗ္ဗာန်ထပ်

ဘဝမဂဋ္ဌ

နဂ်တိလနံကုပိနံကျက်ကြံပျားလင်ပိုဟ် ကလော်ပွဲ မတ္တမ္မာ တုံတော် မဒင်ယျ ကလော်အသုမ္မဏ ယက္ခာ နိရု။ တိုင်ပျားပိုဟ်ကျက် ကလော်ပို မဂဒေင်တံ ဘာသံသာဂြိုင်ကံဘဝ ချိုဟ်ဒ်ချိုဟ်ဒ် မဟံတီကု ထိုဟ်တု ကြံပွဲ ကျင်တိုင်ဒ်နိဟ် ပွဲ ညင်ဝါနိ။ နုကာလမ္မဲတု မိမအာဓာနာနပု စွဲလပ်ကောန်ပွဲဇက်ဗွင် ဂနီလပ် ကောန်ဟိုဂု ဂဗ္ဘိသလော်ပိုင်သွ ညးဂနီလပ် ဂဗ္ဘိကွင်စိပ် ဇက်ဗွင်ပို ဂဒုဂဒုလပ်ကောန်ဗွင် ယာဘိန်ထေရင်ဗွင် မိကံမ ညာတ်ဟိုတ်ဂိုရ။ မဂဒဟောင်ခတ်လပ်ယျား အပါမဂဂု ပုညးပိုက်တံက် ဝိနာဒ်အာသုရာန ဖိပ်ညင် သုခေါဒါယံ ပယျတ်ပယျတ်။ ညးမဒ်ပွဲမိမ္မဲမကဗော် မကဒု ညးပိဟောင်။ ယျာသးပိဘန် မဂဒု၊ မကဒါ ဒေဗြဲမ္မဲယျာ ကင်ဥရိန်၊ မက္ခာတံဗျာအာဟံပနာရံ၊ မိအံဟံအာသုရာန၊ မဂဒဟောင် ပနာရံ ဖူးဇကုအပါပုန် ဆမ္မိဟ်မဒ် ကောန်ပိုက်ဂိုက်ညးပိဗော်တံ ဒးကာလပိုက်ဒလေင်

၁။ မတ္တမ္မာ = မတ္တမ

၂။ ယက္ခာ = အစိင် B.C ပဝဝ တော် ပွဲညင်သပတ္တဘုံ သိုင်ကံခါဇာသောက ယွင်ရင်ကိုန်ညင်ရ။ အစိင်ဂ် ညင်သပတ္တဘုံ နွဲဇိုင်ကိုန်ဘုသိုတ်ရ။ ကလော်ယက္ခာဟ်ပွဲဒ် ကလော်ကော့ကော့ဟံသေင်ရ။ မိုဟ်ပိုက် တုတ်ညင်ဂ်ကလော်ရ။ လှဟ်ညးကံကော်ဇ ဂကုန်ဂရီ ဝိုင်ပွဲကိုန်မာသိုတ် လှာပယိဟ်ညင်သပတ္တဘုံ ဝိုင်ပွဲဇာတ် ကိုန်မာသိုတ်ရ။ ဂကုန်ဂရီဂ် ရုပ်သတ်ညးတံ ယော်ပျိုပျော်တော်ကောန်နိ၊ မဟ်မ္မာဇော်၊ ပါင်ကံတို၊ မတ်တလန်လမ်း၊ ဇိုင်တံ ကော့ကော့ဇော်၊ ဖျန်သော် သံဇကုလမ္မဲကံတံရ။ ဆဂး ညးတံဗရက်ညှိမ္မဲလောန်ကော့ရ။ အစိင်တော် ရင်အာကံဝင်အိန္ဒိယ ပင်ကြဲဟ် ဝင်သေက်မူး ပွဲပိုင်ကို ဗင်လှ။ ပွဲပိုင်ကိုမတ္တမတ်ဂ် ဂကုန်ဟ်ဗျာန်မိုဟ် နွဲဇိုင်ဂ် ထွေးလပ် ပွဲဝင်ညးတံအိုတ်ရ။ လှဟ်ညးတံ ပိုဂကုန်ဂရီ ကော်ဇအိုတ်ရ။ ညးတံမင်ပွဲ ထွမ်းကိုလှာညင်လေင်ယာ သွဟ်သုဝိကျာ ပွဲဇာတ် နိကံဗာတ်အိုတ်ရ။ ပွဲလိက်ကုအိ သိုင်မနုဟပ် လိက်တံမနိ မကုတ ဂ် ထွေးလပ်ညင်ရက်ျက် ညင်ဂျာဗ။ ညင်ဂျာဗ်အိုတ်ရ။ အစိင်တော် ဂကုန်ဟ်ဗျာန်မိုဟ် ညးတံ ကော်ဇ ဂကုသမေင် (Smeny) အိုတ်ရ။ ဟိုတ်ဂိုရ ပွဲဇာတ်ပျိုင် တိုရမနိဂိုလှဟ်ဂွဲ ကာဂကုမနိပို ဟံမင်တံဂ် ဂကုသမေင်တံ ပွဲလပ်တံ ထွမ်းဂ် ထွမ်းသမေင်ညးတံကော်ကွင်ရ။ နဂ်ဗြဲပတ်အာတို ထွမ်း သိုင်၊ ထွမ်းမိုင်ဟောင် ကော်ကျင်ပို ပွဲလိက်သောသနတံ ဂွဲအိုက်အိုတ်ရ။

၃။ ညင်ဝါနိ = ညင်ဝါနိပွဲ လှဟ်နုပွဲပျိုင်ညင်သမ္မိ ညင် ဒုနိဝန်း၊ ပွဲလိက်တာသာဗ္ဗာ ရာဇာဓိရာဇ်အရေတော်ပို ကျမ်း မုကံလိက် (၁၃) ဂ် ထွေးလပ်ထွမ်းဝါနိ = ဟောဥာနိ = မြေရီကျောက်၊ ဂနိမ္မဲကျောက်ဂုန်း မြေ ရ။ ပွဲလိက်အုပ်တထုသိုလ်ညာမဒေသာဓာဓါင် အတွဲ(၅) အပိင်(၁)၊ (၁၉၇၀)၊ ဦးဇကျော်ခါမတ္တမ (၃၂)၊ ဗြဲစစ်ကမ်းတွင် 'ဟံဝန်းဗ္ဗာ သထံမတ္တမမီးရဟားလမ်း'

၄။ ညင်သုခေါဒါယံ = နဂို တာသာဗ္ဗာ သောတ္တတံမြို့

၅။ ပယျတ်ပယျတ် = ပယတ်ပယတ် = ဂြိုင်လိလတနိ၊ ခြာဟံလံ၊ (ကြိုင်) မကဗော၊ အကြိမ်ပေါင်း များစွာ

ဗပေင်စိုက်စိုက်တဲ့ မှတ်^၁ တိုန်အာသွံရာန်ပွဲချင်သုခေါဒါယ။ ဗဗွဲ လေ့င်^၂ မအာ ကွာဟွံခိုပ်မယျို
ဒီပြာတ်င် ကောန်ခလေင်ဗွဲယံအာ။ မဂဒုမဒိနာရဲဟေင် မယိုက်ခလေင်မိုဟ်မယိုက်ရ။ ကာလမတိုန်
 စိပ်လွှာကျိပ်ဒိုက် ဟံ့သေင်ကံကာလဖြိုပုဇွန်ကိုဖြဟတ်သန် လဖိုတ်ကျာစိပ်ကိုလွှိတ် ဂဏ်တးဗြဲတ
 မြေဗုတ်ဒိုင် ဖျါလဗီဒိုက်ဂတးဒ်သိုပန်စေံ ဒးခလေင်မဂဒုမဂေင် ခလေင်ဒကုတ်အာနုပုး ခတ်စေံအာ
 ပွဲတတာခြဟ်။ မဂဒုခတ်ဒိုင်ဒိုင်^၃ ဖွင်ချိုန်ခဏက်ကို လပါက်ဗွက်ဖျါလဗီဒိုက်တုးပွဲမတ် လပါက်ပလိုတ်
 လွှာကျိပ်တံ့ ညိုင်ပြာသာတ်ကို စမိုညာတ်ပွဲမက် သတ်သွဟ်ကိုအဲဟံ့ဟ်ရ ဗွာရဏာပွဲစိုတ်။

မဂဒုအာသွာန်အွာဗဗုး

ကောန်ဗျိုက်ဂမ္တိုင် **မသက်**^၄ ကို **အောန်တရာ**^၅ ရ။ တံ့လေပ်သတ်အာ ခေတ်ပုး (၃၀)
ပဒိုအ်^၆ ဂါ ဖျေံဗျိုင် ကွာန်ဂမ္တိုးဗုးသးဖျါကုပညာဂြိုင်သန် ဒ်နိုဂိုဇော်ဟေင် ပဲကွာန်ဂ်ဘုန် ညးမ္တဲ
စခါန်ဒေါ^၇ ကးယု ဒ်အစာန်မိတ် **သျှတ်**^၈ သွတ်သွတ်သန်။ မဂဒုကေတ်ဏာ **လမာ်လဗာ်**^၉ ကို ထိုက်တန်တံ့။
 တိုင်ဒဒိုလို့ဟ်ကေမဒ်ဂ် **မသတ္တုသိုဟ်**^{၁၀} ဟိုလ်ကို စခါန်ဒေါရ။ စခါန်ဒေါဂွံမိင်တံ့-
 'လို့တ်ဂွံမဇော်ကွင်သန် **သြန်ဗပ်လပ် သလုင်**^{၁၁} ကေပပုဇရောင်မ
 တန်သ်

နာဲခါန်ဒိုအ်^{၁၂} မဟို။ ပွဲဂ်မဂဒုဗွာရဏာ **သြန်ဆ** (၃၀) ဇ္ဈော်ကို မန္တကုအဲသွဲ ညးကိုဗပ်သလုင်
 ကိုဗ်မူးဝံ့ သျှပ်အာညာတ် တဏအဲဖျိုင် **ကောန်**^{၁၃} သြန် (၃၀) ဇ္ဈော်ပွဲကေ ဂျိန်ပျုန်လတုတဏအဲ
 ဆမသုတ် ကိုကိုပ်ကေတံ့ ဂ္တိအစာဂ်ရ-

'ယွံအာစာ ဒြပ်သလုင်အဲဒိုက် အဲဒိုက်ပပုဇအာစာရအဲ'
 ဂးဂ်။ နာဲခါန်ဒိုအ် ညာတ်ဗွာရဏာ-

'ပူဂိုဝံ့ ခါလို့တ်ဂ်လေဇော်သန် အခါပိစိုတ်ဂလုာန်ဂ်လေချပ်ဒး
 ပြဟ် တိုင်လို့တ်ပူဂိုမတ်ဂ် အဲဒးသ်ရ'

စခါန်ဒိုအ်ကးတံ့-

'န့ပွဲတံ့ပွဲ အာဂတ ခလေင်ဟံ့ဒးဂေင်စရ ညးဗိုက်လုပ ခလေင်
 ဟံ့ဒးပုးရ။ မ စစသတ်ခေမုာ်ညီ ဗွဲဒိုဟ်ဗွဲကိန်မိတ် ညိုင်အရိုန်မတိုန်
 ညာတ်ကးပွဲမတ်မူးဂ် သိုမန္တဒိုဟ်ဗွဲတံ့ သွးစီရေင်ကံပိန်ဟာန်ရ။
 ဗွဲဒိုဟ်ပလိုတ် ညာတ်ပြာသာတ်မ္တဲဇော် တုးပွဲမတ်မူးဂ် ပပခါန်ကို
 သိုဒိုဟ်ဗွဲကံတံ့ ဒိုဟ်ပလိုတ်မသျှာ် အာဒိုသိုပုန်ဟေင် ပွဲဒ်သိုမ္တဲ မဇော်ကို
 ငြိန်ဟံ့ဆောတ်ဟံ့မ္တဲရ'

၁။ မှတ်	= လို့ပရာ	၈။ သျှတ်	= နိုမိတ်
၂။ လေ့င်	= အတိုင်အစီအရေင် လေ့င်	၉။ လမာ်လဗာ်	= တုတ်တံ့။ ပရင်တံ့
၃။ ဒိုင်ဒိုင်	= ဒိုင်ဒိုင် = တိုင်တိုင်	၁၀။ မသတ္တုသိုဟ်	= ညီဟံ့သေံ (အကြောင်းမ္တဲ)
၄။ မသက်	= ဟံ့ဒ်။ ဟံ့ဗွဲ	၁၁။ သလုင်	= သျှင်
၅။ အောန်တရာ	= အန္တရာ	၁၂။ နာဲခါန်ဒိုအ်	= စခါန်ဒေါ
၆။ ပဒိုအ်	= ပဒေင်။ ပွဲန်ဂ်	၁၃။ ကောန်	= ကေတ်
၇။ စခါန်ဒေါ	= နကုမ္တဲဗောပတ္တိတ်		

မဂဒူခေ ပညးဇမ္ဗော်စီင်

မဂဒူခါဝှဲမိင်အိုက်ကိုဟ်မိုက်မ္ဗဲမလောန်သန် ပဝတ်ကိုအွာတဲ ကော်ကောန်ရဲခလေင်ညး (၃၀)ဟိုန်အာသင်သုခေါဒါယရ၊ မ္ဗိုက်မ္ဗိုန်ရဲ သွဲရာန်အိုတ်တဲ ကောန်ဗိုက်(၃၀)ကို ကိုဏ္ဍတံ ကျေင်၊ စံသင်ကွာန်သန်ထာန်ထွတ်အိုတ်ရ၊ မဂဒူမ္ဗဲဂုဏာန်ဖေါန်ဒီအိမယ်ယပ်ဂုံနွံတဲ ဒိုအိမိင်ပွဲချင်သုခေါဒါယ ရါ ဂနာဲ တံအဒုပ် ကေုရ၊ သာ်ပွဲမဂဒူချပ်-

ခါရုအဲခေအမာတ်ယကိုပ်ပေါန်တုန်လေ။ အဲကေုမ္ဗဲဗိုက်လှက် သကေ သဝတ်၊ ဟုံသွတ် ကိုညး နအာစာမသန်မိတ်းခါ မဟုံသတ်ဇမ္ဗော် ကိုခေမ္ဗဲဂု ဇုကရာတ် အမာတ်လှိုပ်ပေါန်တံလေ ပွဲမနုဿ ဗိုဇမ္ဗော်ရ။ ဆဂးအဲဟုံသွတ် ကိုညးခေဟုံပွဲဇီ ပွဲသတ်တိုရတ်ဆာန် စီင်ဒို သတ်ဇမ္ဗော်ကို၊ အဲခေသိုဇမ္ဗော်စီင်ဂု ဒးကိုအဲသန်ဟေင်'

ဂးတဲ၊ ယပ်ခေဇမ္ဗော်စီင်သိုသုခေါဒါယရ၊ ခါမမိင်ဂကောဲနာဲစီင် တဒုအိလှုအိသာကွာ ဂုဟ် ပြဟ်တလို့န် ဗွဲ တဲကွေုကွတ် အုဒုးအိက်စီင်ဗွဲ တဲဟေင်၊ ခါနာဲစီင်ညာတ်ဆာန်ကိုန်ညိုန်ညိုမဂဒူလောန် သန်။ စန် ဂိတု နာဲစီင်ကို ခတ်သန် ဗိုက်လဟက် ဝှဲစဟာပ်မိင်လှိုတ်ရ။

နွံကာလမ္ဗဲတဲ သိုသုခေါဒါယစေရ်င် သိုညာတ်မဂဒူတဒုအိလှုအိ တုညးသုခေါဒါယနွံအသံသုာန် နာဲစီင်-

ညးကောန်ဂုဝှဲရော့
ဂဒုမ္ဗဲကောန်မည်

နာဲစီင်လှောပ်တို တုညးနွံအသံဂကန်ကိုနာဲစီင်-

ကိုဗိုက်လတက် စဟာပ်လှက် သုတ်တလိဟ်ညို'

ဂကန်တဲဗိုမိင်စီင် ပွဲဂုဟ်ယညးပပြဘိုက်လက်ဖက် မတွောတ်ပါင် ပြဟ်သုဒတဲစေုတိ ခတ်တ မ္ဗိုဟ်မ္ဗဲမ မက်ကိုန်တုညးညာတ် နွံအသံ-

ဟာဲကောန်မည် မလှဟ်ကေတ်ခတ်မ္ဗဲမ'

နွံအသံ၊ မဂဒူပဝတ်တံစီင်တုညးတဲ လှဟ်ကေတ်ခတ်ဟမ္ဗိုဟ်မ္ဗဲမဂ် ထွတ်လဝ်ပွဲမုဟ်ယာတ်၊ တုညးကလေင်တိုန်အာမေင် သိုတုင်ကြကတ် ရ။

အဖာဲတန်မဂဒူကေတ်ခတ်မထကတ်လဝ်ဂ် တိတ်ဖုအာရာန်မခါ၊ တလမခါညးဟ်ဒိုခတ်က

၁။ ထုတ်	=	ညးတံ	၈။ တိုရဆာန်	=	တိုရစွာန်
၂။ ကျေင်	=	ကလေင်	၉။ စန်	=	လှိုဟ်၊ တံ၊ နှာပ်
၃။ ဂနာဲ	=	ဒို	၁၀။ ခတ်သန်	=	ခတ်ညြန်
၄။ အဒုပ်	=	ဆနု၊ ဗိုက် ဝှပ်	၁၁။ မည်	=	မန်
၅။ လေ	=	လေဝ်	၁၂။ တွောတ်ပါင်	=	ဂေါပါင်
၆။ သကေသဝတ်	=	လေက်ကြိုက်	၁၃။ သိုတုင်ကြကတ်	=	နန်၊ နန်အဆဲင်ပွဲ
၇။ သွတ်	=	သုဟ်			

အကြီးစုရာဇာဓိရာဇ်

မှိုဟ်ဂိုရ်၊ ပစရီဟို^၁ကံမဂဒု-

‘ဟံ မခတ်တမ္ဗိဟ်မ မွဲမကို နကံလပုဟ်တံမွဲ မတုက်ကေတ်မခါရ’

တလမခါမဟို မဂဒုမိင်ချင်ပွဲစိုတ်-

‘နလပဟ်တံမွဲအဲတုက်ကေတ်မွဲ မစိဂလိုင်မခါ ထေ့န^၂ ကုအဲရော
အဲဖွေက်လျဟ်တံ အဲဂွံဂိုင်သန်’

ဂးတံ၊ မဂဒုခဓိလျဟ်တံကိုအဲကတ်တု တုက်ကေတ်မခါထေ့နတိုန်ပွဲလျဟ်တံ ဗွဲမပိုင်ဟေင်မပွဲ
မဂဒုသဇိုက်ကေတ်မခါပွဲလျဟ်တံ ထွတ်ပွဲမုဟ်ယာတ်ဖအာရ ဟလမခါ ခါမညာတ်ပွဲမဂဒု
ထိုင်သးတံပွဲစိုတ်-

‘ကောန်မညံပွဲ ပညာသကာဖွေ်ကွင်သန် ဂတဝံ ဒ်ညးခမိုဟ်^၃ဟေင်’

တလမခါဂး မဂဒုစိုပ်မခင်အရာဇက ထရဲဖအုတ်တိုအိက်စိင် ကြာတ်မခါဇန်လှီုပရာ မခါကွတ်
တိုန် လှံညးတံလှီုဖတင် ဖွေ်ဖောအ်ဂေါပ်လောန်သန်၊ ကြံပွဲပုန်ကလညးသမခါဒါယ တိတ်ဗိုစိင်ညင်န
ကြံပွဲနတုန် မဂဒု ရဲပိုင်ကေတ် ဒုတ်တံခံ မဖောအ်ဖွေ်ဂေါပ်ဂို၊ ကြံကြာတ်ညးခိုဟ် ဝုက်စွဲနင်ဗွဲမွဲးရး
ဇောတွဲတုညးသုခါဒါယရ၊ ပွဲဂံနံအသံသွာန်-

‘ဟံကောန်မညံ ပမ ဂွံသေ့ဝါခါပွဲရော’

မဂဒုပဝတ်ဖေု ကိုဟ်လျာင်ဇို -

‘ကာလ လတုန်ကွာ သွင်ဂူးဂတာခိုင်ထပ် ကသံသုပတသိုက်ဟ်တံစိစိင်
စအးကွံပင်ကျောတ်ပြောဟ်ထောံသှ် ခဟံဒးတီ။ ခဟ်တမ္ဗိဟ်မွဲမ
မံက်ခတင်တိုန်၊ ခတ်တမ္ဗိဟ်ဂို နံအသံ ကရုတ်ဇော^၄ ကိုဒါန်ကုအဲဒိုက်
ခတ်တမ္ဗိဟ်ဂို အဲဒိုက်ဂွံရာဇ်ခါ တိုလှီုပရးဖရဲဖအုတ်ဝါတု မဂွံတွဲ
ကုဂ်ဂမျိုင်မဟင်အံ’

မဂဒုဇို တုညးသုခါဒါယမိင်တု ဝါသုာအတိက်တေံ ဂွံပွဲဟုလပ်ကုသံကို၊ ယံမိင်ပါင်ဟလ
ကုသိုမွဲး ညးဒးသိုက်ဆာန် တုညးသုခါဒါယထိုင်သးမဂဒုလောန်ညးန-

‘ကောန်မညံပွဲ ချဲနံကို ဟေန်ဆာ^၅ လှီုပရာကွေံ ပဆိုက်လင်ပွဲပိုရောင်
မဒးဂး’

နံအသံကိုနာဲစိင်-

‘ကောန်မညံပွဲ မကိုကုပိုရ်’

တုညးမအာတ်နာဲစိင်၊ နံနာဲစိင်

၁။ ပစရီဟို	= ပပခေတ်ဟို	၄။ ကရုတ်ဇော	= ကရုဇော
၂။ ထေ့န	= နံ၊ ပွဲ၊ ထေ့နစေန်စပ်	၅။ ဟေန်ဆာ	= ဝိရိယ ဝှိတ်တြဟတ်
၃။ ညးခမိုဟ်	= သမေုဟ် တုပညာ		

‘တွဲသွင်းဂဏာခိုင်ထင်ရအံ့’

လျှောက်ပို့၊ မဂဒုဂ်နတ်စိင်ဟောင် မဂ္ဂိဆက်တွဲတည်း သုခေါဒါယ ကာလဂ်ရ။

ဝေဒုဂ်ယု ချိန်ချင်ရောင်

တည်းဂုံဏာမဂဒုတုံ ပဲ့ရဲကြောင်ဟောင် သို့မကုံဇ္ဇောဝင်လဝ်။ မကုံကောန်ဖိုတ်ကရော့ဖြဲ ကြောင် သုတ်မတဂုအ်လွအ် ကျိုပြတ်ဂုဟ်လော့ နွံကုံလွတ်ဟောန်ဆဲး ဒးကံစိတ်ဇကရာတ် ပဲ့ပိုင် ဝင်အပွဲမွး သိုဇိန်ကုံအဝ်အသိ ကံမဂဒုအိုတ်ဟောင်၊ ယု ချိန်ချင်ရောင် သို့မကုံယု။ ဟည်းသုခေါဒါယ သျှိုက်ဆာန်ချိန်ချင်ရောင် သုဟ်ညင်ကောန်ဂုကုံမဒ်။ ချိန်ချင်ရောင်ဒင်ကာ ချွေဝ်ရော့ဂုနတ် ပလ္လိပရာ ပဲ့ဇကရာတ် မတ်ဗွဲဒ်မတ်တုံ ဟွံဗွဲလုဟ်ဒကုံ တည်းသျှိုက်မျိုက်လောန်သန်။

ချိန်ချင်ရောင်ကော်ကာမေဏင်သော့ချာ

နွံကာလမ္ပဲတုံ သိုက်ကံဒ် ပါန်ဂလောဒါတ် ဇက်ကျင်တဂိုဟ်မုဟ်ရးသင်သုခေါဒါယ ဝိုင်သန် လိက်စိပ်-

‘သော့ရိုပြတ် ပိုဒိုက်တံဗွးဒ်ဂုညးရ၊ မွဲလကာပါန်ရီလစိပ် ပိုဒိုက်တံ ဟွံဗွးဒ်ဂု၊ ညးဟွံဆောတ်ရ’

တလည်းသုခေါဒါယခါမခိုင် ဝေဒုဒ်ဗိုလဗးပါန်တိုက်ပါန်ဂုင်ကော်အိုတ်တုံ၊ ဇကုတည်း ဟောင်ယိုက်ပါန်မဇက်အာ၊ အိုတ်အပွဲဝင်မွးဝင် ဗွဲလဝ်သမိုင်ကံချိန်ချင်ရောင်ဖအိုတ်ရ။ တည်းဂဏာန်ဗျန် အိုတ်ဂလောန် ဇာပ်ကောင်ကာ ဗွဲ တွဲတိုတ်လုပဲနွံအပို ချိန်ချင်ရောင်ဖအိုတ်ရ။ ပဟိုတ်မဂ္ဂိအဝ်လောန်အာတဲ ချိန်ချင်ရောင် မဒ်ဇေဝ်သော့ဂုဒိုင်စိရောင်ကော်ကာမလုတ်မွး ညးမလောန်နွံချိန်ချင်ရောင်ဟွံဗွဲရ။ ဟိုတ်မဂ္ဂိ အဝ်အသိမလောန်ကွင် ကောန်ဝတ်တည်းမေဏင်သော့ချာ ဂးယု ကံချိန်ချင်ရောင် ဇြဟာန်ကွိန်စပ်ညးန ကော်ရင်ညွဲ ဂလောန်ဂုပြာကတ်လလောင်တရအာ၊ ဒဒ်ဂု မဒ်လောင်ဇာ ဒ်ကညာန်မိတ် ကံချိန်ချင်ရောင်ဂု မိပ်ပရိုင်ချပ်ပွဲစိတ်-

‘အဲကုံကောန်မညှိတ်တုန်လေ ဆာန်ကွိန်ရင်ညွဲဗွဲမလောန် တဲရသိုဇက ရာတ်မတီအာဒ်လောင်ဇေတ်ရသွံ၊ ဝတ်ဆာန်ကွိန်ရင်ညွဲ အဲသဟိုဗျို ချိန်ချင်ရောင်ညီ’

ဂးတုံ၊ မဒ်လောင်ဇာအာဟိုက်ကံ ချိန်ချင်ရောင်-

‘လုဟ်မိင်ဂး မဆာန်ကွိန်ရင်ညွဲကံ မေဏင်သော့ချာမုဂ် တုံတည်းမိင် တုံ ဟိုဝါတ်အာကံမရဟာ ပမပပြဝ် သာ်ဝွဲရာ’

၁။ ရဲကြောင်	= ကြောင်တမော့ပင်	= ညးဇော့ချုန်စပင်သုသိုဇ	ကော်ကာမလုတ်	= ဖီရောင် (အရောင်ဗွာ ကွပ်ကံ)
၂။ သုဟ်	= စိုတ်တုင်	ရ။ မလုတ်	= မယုတ် ဇေတ်	
၃။ ချွေဝ်	= တင် (ဂုဏ်)၊ ရော့ဂုန	ဂ။ ကညာန်မိတ်	= ကလျာဏမိယု	
၄။ တဂို	= တို၊ = ဗျိုက်၊ ထွတ်၊ မပြိုက်		မိတ်သဟာန်မိတ်	
၅။ သေ	= ပဲ့လိက်ဗွာထွေးလဝ် ရှမ်းမုဒ်ရရ။	ဇ။ ပပြဝ်	= ကိစ္စ ကိုင်တာ၊ ကလောန်	

ကားရိုး၊ မဂဒုဒင်ယူစီသို့သော်လည်းကောင်း၊ ဒဒိဂလာန်မပြောကတ်အာဂ်ဂ်တဲကွပ်သ့^၁ တရ၊ စသိုလောင်စေဟိုဂးစင်ခြင်ကိုစသိုန်သော်လည်းကောင်း၊ ကလောင်စအာရ။ စသိုန်သော်လည်းကောင်း၊ ချပ်ပွဲစိတ်-

‘မင်လံဒ်ဝါတ် အာကုအဲရသ့’

မဂဒုဂးတဲ၊ ဟိုပါန်^၂ ဝေါန်စဝ်^၃ လှော်လုန်မေဏင်သော့သာ ညးမါဒိုမ္မဲကသပ်ရ။ ကြက်ခြပ်မထိုက်ကေတ်ကာဂွံဂ် ပျိုက်စိင်ညးပွဲင်^၄ (၃၀) သေမဗ္ဗေဟ်ကွင်ဂ်လေကွံ ပရဲဒ်ပျိုစိုင်တဲ စသိုန်သော်လည်းကောင်း၊ မါမေဏင်သော့သာ သျှက်စိင်စမံင်^၅ မွဲမဗိုဟ်ဒ်တိတ်မင်ဆ ဒမြိုင်ပါက်ဝး^၆ ကာ။

ဒဒ်မဂဒုကွတ် လလ်^၇ မေဏင်သော့သာဒအာဂ် နုသိုဗေဏ်မမင်သိုင်ဟ်နွဲလိက်ဒိုဝ် တုညးသခေါဒါယမိင်တဲ နွဲအသံကိုဗက်ရပ်မဂဒုညင်ဂွံဂ်ရ။ တာံ^၈ အသံကိုအာဗက်ကေတ်ဇကုမဂဒုဟွံဂ်။ ဒဗ္ဗးအာတဲရ မိုဟ်ဗက်တဲ လျှော်ပျို တုညးသခေါဒါယကွပ်သ့တဲရ။

မဂဒုကွတ်လပ်ဒဒ်ဒ်မမြိုင်ပါက်ဝး မှော်စိုအာသိုင်မည် မုတ်ဟွံဝါန်ရောင်မချပ် အာတရဂ် ဗ္ဗးအာ^၉ ဂွံင်ဗဒိုပ်မုတ်သျှဟေင်မးအာစိုပ် မင်ထာန်မဟ်သျှပေါဝ်ကွဲဇုတ်ဟ် မုတ်ထာန်ဂတ် ဒဒ်မိမဇကုပွဲသိုင်ဝါန်ဂ်ရ။ မဂဒု ဂိုပ်သန်ထာန်ဇကုတဲ ဒိုင်တဲကရော်မိမဗော်သွးဂမ္တိုင်လှော်တရေပုန်ရ။ ကောန်စလောင်(၃၀) ဂ်စိဒ်ဒိုက်ဇကုပုန် မာတ်^{၁၀} မဂဒုပွဲင်တွာန်^{၁၁} တွာန်မဂဒုညးမကော်ရောင်။

ဒဒ်ဒ်ဒက်စိတ် ပပရိယာဂဲ အံင်ဗုးအလိမာမင်

မဂဒုမင်တန်ကြန်တော်ကြပ်တဲ စင်ခြင်ကိုညးမုဲကုပညာ ဒဒ်ကွိုမိဗလ၊ သိုအလိမာမင် စသိုင်မတ္တမုဂ် မှော်ကံတြိုန်ဗော်တဲကွင်သန်။ နကံလေသဟေင်သုတြဟာန်သမိန်ကိုရင်ညးမတ္တံဗဒ်ချပ်တဲရ။ ဒေအဲ မေဏင်ဥရိန်^{၁၂} ဝဲညးကုအလိမာမင်ဟိုဂ်ဟ်ချပ်တဲ-

‘ပွဲမ တာဏင်^{၁၃} လျှင်ဂ် ပို ဩပ်^{၁၄} ကေတ်ဖအိုတ်ရ’

ဂးတဲ၊ မဂဒုစကာကလုတ် သိုကို စမာစမိန်^{၁၅} မွဲမပျိုင်ကိုအာရ။

နုသိုအလိမာမင် ခါမဂ္တိုင်ကသပ်စမာစမိန်ပွဲမပျိုင်၊ သလေဟ်ပျို ဟွံမ္မဲကိုရင်ညး ကလုတ်မကွင်ကို မအာကိုဟွံဂ်ညးဟ်၊ ပုတ်ဖဟွံပျိုတ် သိုင်ခါရ်ချင်မ္မဲကို မလပ်စိတ်ရ။ ဒဒ်ကိုဏင်ဥရိန်မဂး ဂ်သိုအလိမာမင် သိုက်ပွဲညာတ်ပြဟ် သိုက်ကေတ်ပျိုင် မွဲညင် အဇေ^{၁၆} မဝေင်နိုက် ဂကော် ဂျိုင်ကျပ်ဗုတ် ခါစော်ပြင် ဗိုတ်တိုန်နိုက် ဗဗွဲလှော်အာ စိုပ်ဟွံဝါန်ရ။ နကံဏင်ဥရိန်လောင် တဲဒဒ်သိုအလိမာမင်

၁. ကွပ်သ့	= ကွပ်လှော်မင်ညိုင်တဲချပ်ဗွာရဏာဂ။	တာံ	= အတိုင်၊ နကံ
၂။ ဟိုပါန်	= အာတ်အခေါင်တဲဟို	ဗ္ဗးအာ	= မှာရ်အာ၊ ဗွေတ်၊ လုတ်အာ
၃။ ဝေါန်စဝ်	= ဟိုနကံမ္မဲသပ်	မာတ်	= ဟိုတ်နု
၄။ စိင်ညးပွဲင်	= စိင်ခိုဟ်၊ စိင်ဒြိုဟ်ဂင်ညာ	တွာန်	= ကွာန်
၅။ စိင်စမံင်	= စိင်ဗျော်ခိုဟ်	တာဏင်	= တွင်၊ နွဲရောင်တဲ၊ တွင်လျှင်
၆။ ဒမြိုင်ပါက်ဝး	= နကံသာသာဗွာ(ပိက်ဝါမည် သော စိမိုကောလွင်ပြင်)	ဩပ်	= သရပ် ရပ်ကေတ် ဖန်ပေင်
ရ။ လလ်	= ကေတ်ဏာ	စမာစမိန်	= ပရင်တုတ်တဲ
		အဇေ	= ပရိယာ၊ ပပန ညိုင်ရ်

မတိန်ကျင် ပလ္လေဟံ^၁ မဝေင်သိုက်ကို၊ သိုက်ကို မိမိန်^၂၊ မ္ဗ ဂမာဒိုက်^၃၊ သွဉ်မ္ဗေပိုင်၊ ပွဲပိုင်ကေတ်မု၊ မဂဒု ကိုဏင်ဥရိန်၊ ရှေ့ဝေင်တသိုက်တကို၊ သို့အလိမာမင် ခါမညာတ်ခဏင်ဥရိန်၊ မ္ဗသိုက်မ္ဗေလောန် သန်ယောင်တုံ၊ အလိမာမင်ကလေင်ပုန်စက္ကင်သိုင်ရ။

‘ဒန် မကဒု ယိုက်ကိုဏင်ဥရိန်ကို မုဂ်တုတုံမက်စွေက် ဒိတ္တိနက်သတ် ခဏောန်ပယာ် ကိုဝံတုံမ္ဗေပိုင်’

နသို့အလိမာမင်စကာကလတ် ကိုဟိုပုန်ဂတားဂ်ရ။ နုကိုမဂဒုဟိုဂးဂိတတုံပယာ်အခါ၊ ပွဲ ပြင်မ္ဗိ တင်လော့^၄ ဂ် ပိုနေပကာစုံရုံရ သကြန်သမ္ဗေကိုရင်သွဉ် မ္ဗေပိုင်အလိမာမင်ချပ်-

‘မဂဒုဝှံ ခေံမ္ဗိဟ်ဟံမော့ကိုသစ္စ ခေံအာခေတုညးသုခေါဒါယ ညး မကီအဝံအသိုက်ကုခေံ ဂုဏ်ညးဂ်ပိုက်ထောံ ကောန်တုညးသိုပိုန်ဟာန် မကုတ်နင် လျာ်ခေံခေံ ခေံကံကုအံ၊ ကြံပေံမ္ဗေပိုင်အပုန်ရ။ ဏင်ဥ ရိန်ခေလည်ဂ် မဂဒုဂ်ညင်ဂ်ရုံရုံတ် ကာလပိုကျောံစိုပ်ဂ်ပွဲ တင်လော့ဂ် ဏင်ဥရိန်လေက်စိုပ်ဂ်ပွဲ ဂ်ကို ပွဲကဏာဇေတ်စုတ်သုဗ္ဗာန် ကိုလးလပ် ဖုန် သို^၅ ဂိုဝုန်ဏင်^၆ ပြုပြင်စုံခေံကံခေလော့ဆေဝ်၊ စံင်လပ်စပ် သို^၇ ဇာပ်ခေယိုင်ကဏာ၊ သိုဗြာတ်တုံကျိုင်ဇေတ်ဂညိစီရေင်ယင်ပဝံ မ္ဗိကာလဂ်ရ။ ရဲသို့အလိမာမင် ကိုဝံပုန်မ္ဗေပိုင် ပွဲမခေယေံလှေံပတ်ဂ် ရပ်မဂဒုညင်ဂ်’

မချပ်လပ် ကသပ်ဂ် မိမဂဒု သိုဏင်ဥရိန်ညးခါဝှံမိင် ဂလာန်ဂ်ဟိုက်မဂဒု မသတ်ကုသိုဟ် မဂဒုပိုင်မိင်တုံ၊ ပသစာ^၈ ကိုသိုက်လပိုန်လပ်ဇေု သိုကသပ်မကေင်မမိင် တိုင်ဂနပ်^၉ဇေုမချပ်ဂ် ဟိုဂးလပ် ကိုမိုဟ်ပေုတ် ဇေုဖအိုတ်ရ။

‘ကာလပိုကိုအလိမာမင် မခေရိသွဉ် ခါမူးတံမသုင်စ သိအရက် မူးတံ လှေံခိုတ် ဂဝံလပ် စိုပ်မတ်ရဲခေံ မူးတံကျောတ်ကျေံညိ၊ ပလးကိုရဲခေံ သုင်စ ဗဇုကိုကျင်ညိ၊ ယာ်ရ ရဲခေံဗရ သမ္ဗိမ္ဗဲ ပိုဟိုလပ်ကံရင်သွဉ် မဖအဲဂး။ ဒိုအိလုသိုင်၊ မုင်ဇုင်အဲဟို ဟာပ်စပုင်သုရ။ မပ်ဇေပ်ယာ် အဲဂး မူးတံရပ်ဂုန် ထွက်ဗာ် ညင်ဂ်သတ်ဂ် မူးတံညးဂမ္ဗိုင် ပဖက်ညိ’

ဂးလပ် သမ္ဗိပိုင်သတ်ဂ်၊ ဟိုဂးကိုမိုဟ်ပေုတ်ဇေုသုဟ်အိုတ်တုံ၊ နင်သုဂုဏ်လျလေိုင်စုံတရေင် လပ်။ ပယာ်မဂဒုမသိုက်ကိုသို သိုက်ကိုတလ နှိစိုတ်မ္ဗဲ၊ ရင်ပိုင်သိုအလိမာမင်မကျောံကဏာ^{၁၀}ဇေုတ်ဂ်ရ။ လျာ်အလိမာမင်မသရပ်မဂဒုဂ် ပယာ်စတံ။ မဂဒုသရပ်အလိမာမင်ဂ် စယာ်တုံပိုင် သိုတိုန်ဘာ်(သိုင် သမော့^{၁၁} ညးခါတုဟ်အာ၊ ပယာ်မဂဒုသိုက်ကိုသို သို တုံ ဣင်သိုက်ပေင်ဖအိုတ် မ္ဗဲဒးပယာ်အခါရဂးတုံ။

၁။ ပလ္လေဟံ	=	ပပန၊ ဂတုပံစး မ္ဗေါ	၆။ သို	=	ပုတ်
၂။ မိမိန်	=	ပိုင်ခေင်မ္ဗဲသုတ်	၇။ သစာ	=	သဗ္ဗာ
၃။ ဂမာဒိုက်	=	ပိုင်ခေင်မ္ဗဲသုတ်	၈။ ဂနပ်	=	ဂုပ် = ဆန္ဒ၊ ပိုက်
၄။ သို	=	ဖုန်၊ ဝို (သင်ဖါ)	၉။ ကဏာ	=	ကုာ
၅။ ဂိုဝုန်ဏင်	=	ဝိုဒို	၁၀။ သမော့	=	အခိုင်သုသန္ဓိလပ် ဖါတ်ပယာ်

အကြံပြုရာဇာဓိရာဇ်

သို့အလိမာမင် သို့မဂျိုင်ကောတ်ကယိုင်ဇကရာဟ် သို့သရဲတခက်ချိုက်စိင်ဟိတ်ပျိုင်နုချိုင်
ပျိုင်ပြင်ဗွီ တိုင်ဇကတဲ စိပ်မခင်စန်နစိင် လုပ်မင်ပွဲကတာဇော်ဂ်ရ၊ မဂဒုကိုသို့အလိမာမင် မေဏံ ဖြဟာန်သ
မိန်၊ ပသစာခရီသင်စ တွန်တော့? တကော့ရင်ညွဲ ပွဲမသင်စတက်ဂ် ဖွိုတ်နင်မြမောပ်ပွဲ သ် လှဲစရ် လှီ
ဝက်? သိချိုက်သိုတလ တွန်တော့တဲရ။ မိုဟ်ပတေဟ်သရဲသခက်မဂဒုတိုက် တိုင်တလမဗတောန်လက်
ပဗက် ထခံလပ်အရက် ပြောဟ်ထောံကော့ရ၊ ပွဲခွဲကို သိုတိုန်ဘတ်သင်ဗတ်တိုင်လ်သဒဟ် ခါသရဲသခက်
သို့အလိမာမင်တဲ သင်စဗခုကွင်ဟေင်၊ နုပြင်ဗွီ သုက်ကြကတ်? ကျိဟ်ကိုချိုင် နှံဇောပ်ကြိုင်? စးစိင်
တလီလယိုဟ်သိုက် မဂဒုဗ္ဗာရုဏာညာတ်တဲ-

‘မေ’

မဂဒုဂး၊ ဩ? မဂဒုမိင် နိုအဲဟံ့သုင်စစုဗခုရ။ ကာလဂ်၊

‘မင်ဇင်’

မဂဒုဂးပုန် ရဲမဂဒုပာပ်စပုင်သ့အိုတ်ရ။ သရဲသခက်စဟာပ်တဲဒ်၊

‘မင်ဇင်’

မဂဒုဂး မိုဟ်ဗွဲ (၇၀) သရဲမဂဒုဟ်ခလိုက်ဖွဲစမြိုင် ဝိုင်ဖွိုတ်ဖုန်ဖိုန်နုဇက တိုစုတ်ဩသို
အလိမာမင်တဲသိုမဗပုဂ်ချိုက်အာဗွဲမဂျိုင်။ ဇကသို့အလိမာမင် သလက်တိုန်ချိုက်စိင်ဖြဲမဲ့ဒ်အာ၊
ကာလကျိအဲကြိုင်ဇောပ်ဗတ်ဂ် သိုတလိပ်ပုင်စိင် ဒ်ပြဟ်ဟံ့စွဲ ကြံစိင်သိုနုအာ ဩမဂဒုဟ်ဆင်ဗက်ရပ်စွဲ
အလိမာမင် ဂစိုတ်ကော့ဒုတ်၊ ဟိုတ်ဂ်ရ ယျဗတီအလိမာမင်ညးမကောံ ကြံမြိပဟ်အာတဲ ယျဗတီ
တိုင်လော့ ညးမွဲရောင်၊

ခဝဒူ နှံ ဓမ္မသာတ်

သဗ္ဗညုလောန်စအာနီဇာန် ၁၈၂၅ သုတ်တဲရ။ ပွဲသတ္တရာဇ် ၆၄၃ မဂဒုဇးအလိမာမင် ဝှံချိုင်
ဗတ္တုမတဲ ကိုသိုင်လပ် ထာန်ဆင်? မွဲ ပွဲအဒေါင်ချိုင် မဂဒုကိုကောံနင်တလပညာအိုတ်ဂမိုဗး၊ မိုဟ်မချဲ?
အိုတ်သပ် ဟောရာစိုပ်အိုတ်တဲ စင်မြင်ရ။ သာ်ဝှံမဂဒုဟိုဗ်ညးဂမိုင်-

‘ယုံတလအဲတဲ အဲသိုဗ်ပုဒ်လပ် ဓမ္မသာတ်ဇော်မွဲ သွက်ဂမိုခရ်ကို
သတ္တုဂမိုင် သိုဖအိုတ်ကို ဇေန်ဆက်? ခွင်နိုတိုက်ကပ်ညို’

ဂးတဲ နှံလပ်ဓမ္မသာတ်မွဲရ။ ဓမ္မသာတ်ဂိုခွဲတဲ ဓမ္မသာတ်ဝှံဒုင်ယျ ဓမ္မသာတ်မဂဒု ကြံမမြိ
ပတ်အာတဲ ဓမ္မသာတ်သိုဝါရောင် ညးမကောံရောင်၊

၁။ ဓဏံ	=	နှံ- နှံ၊ ကောန်	၆။ ဇောပ်ကြိုင်	=	သိုကမိုဟ်တိုန်ကြိုင်
၂။ ဖြဟာန်သမိန်	=	ဖြဟာန်ကိုန် ဆာန်	၇။ ဩ	=	သရဲ
၃။ တွန်တော့	=	ဂန်ဗါး နောရ်	၈။ ထာန်ဆင်	=	ဖြပ်ဇော်
၄။ ဝက်	=	ကွက်			(တန်ဆောင်းကြီး)
၅။ သုက်ကြကတ်	=	ယျပြင်ဗွီ (ကြကတ်- ရာသီကရကတ်)	၉။ မိုဟ်မချဲ	=	ဆိုက်ဗွက်၊ မိုဟ်လေဝပ်
			၁၀။ ဇေန်ဆက်	=	အဆက်ကပ်

ဝေဇူ နှိချင်မတ္တဒူ

တန်တောင်^၁ တဲ့ သို့မဂဒချပ်နှံ့ချင်ရ၊ ကော်အမတ်သေဏာပွို ထကိုင်ပွိုနတ် ဆဗ္ဗမ္မဂကောင့်၊ စင်ခြင်ကော်ရင်ညှံသိုဂမိုဗ္ဗဟောရာတံအိတ်တဲ့ သိုက်နှံ့ချင်ဂိုရ၊ ကံဗိုလမးတံ ခါမစီရင်ညှပ်ညှူးတိဂ် ဝံကွမ္မဲ ကော်အာစာဓနိုမှာသို့တံ အာစာဝါကြံ အာစာကာဝေါင် အာစာဝိကိုသဟ်နိမိတ်ဂ် ပူးမံ့ပညာ တံဗစာရဏာ-

‘ကုမ္မးဝံအခပ်ကဒ်နံစန်၊ ကဂ် ကွက်လ လဒ်နံရာဟု၊ နံစန်ကိုနံ ရာဟုကော်ဒ်ပွဲတဲ့ မဒ်ကွဂ်ရ၊ ရန်ကိုရာဟုမပြက်ဖက်ဂ် စန်ဒ်သံမယျ ရာဟုဒ် ပါပ၊ ပါပကျင်ပြက်သံမယျ။ ဟိုတ်ဂ်ရ ချင်တလတိဇမ္မော် ပွန်လှဟ်ဝံ နှိဝါတံညီ။ ဝဲသတ်ပွန် ကုမ္မးဝံ ဒ်သို့သတ်၊ ဗစာရဏာ ကိုဂလာန်ဂ်တဲ့ ချင်ပိုခိုက်ဝံဒ်ကံ ကုမိဗလကွင်သန်’

ကြံဝံ ဝံကွန်ပွဲဂအာင်ချင်မ္မဲပွန် ကော်အာစာတံဂ် သိုပွန်-

‘ကုန်မ္မးဂ် နံစန်ကိုရာဟုပွန်ရ၊ ပွဲဂ်နံသိုသပ် ဒ်ဂစိုတ်ကျင်ကော်သိုပိ နံကွန်မ္မး ဒ်သတ်ဇမ္မော်ကို ဒ်သတ်ဟံ့မော့ကိုဂျီ၊ ပအခိုင်ကိုဂလာန်ဝံတဲ့ ချင်တလတိဇမ္မော်ဝံ ဒ်သေဟ်ကွင် ဂိုင်ကံသမ္မော် သေထီ သွင်သံသန်’

အာစာတံဂ်၊ ကြံပွန် မဂ်မြင်မလုပ်လပ်ခမာ နှိအသံကိုအာစာဝိတွက်ကိုသိန်မိတ်မြိုင်ပွန်ရ။

‘မဂ်နံဒ်ဗြိစ္ဆိ ရဂ် နံရာဟု နံစန်ဒ်ဂစိုတ်သိုနံပိကော်ဒ်ပွဲတဲ့ မြင် ပူးမကော်၊ ပွဲနံရာဟုမ္မးဂ် ရာဟုဒ်နံစိင်ကို ဂတဝံချင်တဲ့ကလိဝံစိင်၊ ပအခိုင်မြိုင်မလုပ်ခမာ သတ်ခမာဒ်မြိုင်မ္မးဂ် ဗုပ္ပိုက်ဟံ့မော့၊ ဟဟိုတ်ဒ်သတ်ဂ် စိင်ဗ္ဗာင်ဟောင်မကလိဝံ ကာလမဝံစိင်ဗ္ဗာင်ဂ် ရန်ကိုနံဗြေတိတ်ကို စန်ဒ်သံမယျတဲ့ မကလိဝံ ပွဲပူးမဒ်မိတ် ဒးပလင်ကိုပွဲမသွာ ရောင်’

နိမိတ်သိုပိသတ်ဂ် နအာစာသိုနိမိတ်တံ သိပ္ပိ။

သို့မဂဒုထတ်တွဲကိုသို့သုခေါဒါယ

သို့မဂဒုဝံမိင်တဲ့ အိုတ်တမိုဟ်စိုတ်ပွဲမလောန်သန်၊ ကိုလာပ်ပညူကာကိုအာစာနိမိတ်ပိဂ်ပွဲမဂ္ဂိုင် တဲနံ့အာသံအာစာနိမိတ်တံသ်ဂး-

‘နှံ့ဝါတ်ဂါတ်ညီ၊ စိင်ဗ္ဗာင်လေဝံပတလမ္မးဂ် နူအဲဒ်ဗြေကရာတ်တံ စလော့^၂ဝါတ်ဂါတ် ဂ်ဝံဟာ စိင်ဗ္ဗာင်ဝံပတလဂ် သိုင်သန် ဝံစိင်ဗတောင် ဂ်အဲဒးဂုပ်သန်ရ၊ ယုသိုကျိုင်ဗတောင်အဲသကိုဟိုန်အာ အာတ်တလပူး သုခေါဒါယ လမာပဏ္ဍကာရဗြေမဂ္ဂိုင်ဟောင် ပြုပြိုင်တဲ့ပအောင်ဒူတာ^၃

၁။ တန်တောင် = တန်တံ ၃။ စလော့ = ဇေဟ် = တင်ဇေဟ်၊ အင်ဇေဟ်
၂။ ပါပ = (ပါဠိ) ဟံ့ခိုတ် ၄။ ပအောင်ဒူတာ = ပတိုက်ဗ္ဗာင် စကာကိုကျောန်ကမ္မာန်ကလုတ်

နဂုတ ကိုကိုန်အာတွဲ သိုလိက်နွဲ့ပို့ဏာ'

ဟိုကးပုလိက်-

'အဲဒိုက်စံဒိုန်သုဲရေဝ် ဖျေကျိပ်လျောပ်ပွဲ သွပ်ဂွး ဒွေပါဒေါ! အဲဒိုက်
 ဒိုဒိုက်တွက်ဇော်သွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်ဂိုရ၊ နွဲအသံကရုတ်ဏာ ကိုလပ်
 အလိုအသိကုအဲဒိုက်ဟံ့မေ့ညးတုတ်ဝါ ဝံ့ပြာကတ်မံင်ဗွဲမလောန်ရ၊
 ဝံလေအဲဒိုက်ဟံ့ဗစာဇောဒွေတ်ပွဲမဗူးနကိုအသံဂို အဲဒိုက်ဗွေတ်ဒး တဲ
 ဟိုတ် ပြဝံ မုတ်' မနွဲပွဲဇော၊ ဖေက်ရာဇာဒန်နဲ ဒိုက်ဒးလသာ
 ခြာလပ်ဘလ ဒဲလလဇော တိတ်အာစိုပ်တွံဝါန် သန်ထာန်မိမဂိုရ။
 တြိဇိုရတ်ပိပြကာ နကိုပါရမိ သွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်ကို၊ ဟံ့မေ့ကံပရိုက်
 ဒဒိက်သက္ကုအောန်တရဲမံင်ကုပိုဒိုက်ညးခါတုရ။ ဗွဲဟံ့ဒွေတ်ပြဝ
 ပိုဒိုက်ဗလးဒးအာကို၊ ပိုဒိုက်ညးခါ အာတ်ကုသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်၊ မသက်
 ကုဒဟ် ကိုပိုဒိုက်မွဲဝါညီရအံ၊ ပိုဒိုက်တိတ်စိုပ်ရးချင်မညီတဲ နတြိဇို
 ပါရမိတလတ်ဇော်သွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်၊ ဝံ့ဇးအလိမာဇေ ချင်မတ္တမု
 န်ညွေတ်ပိုဒိုက်တဲရ။ လှဟ် အဲဒိုက်သမိတ်ပန်ဒင် နွဲကျောန်သိုကုတ်နန်
 တို သွက်ဆက်တွဲဖလဲကျိပ်ဗွာင်ပတ်ဒင်ဇော် သုခေါဒါယရောဇ်အံ၊
 ညင်ညွေတ်နိုစရဲသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ် ကုအဲဒိုက်အပေါတ် ရာဇာပ သေက်
 (၅) ပြကာ သိုကိုခတ်ဒင်နွဲယု၊ သွေတ်ဒင်ပသေက်ရာဇာဘိသေ ခဂို
 အာတ်အသံသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ် ကရုတ်ဏာ ဖျေမေတ္တာ ပါန်အပို
 အခေါင်ကို ကုအဲဒိုက်မွဲဝါညီအံ'

ဒဒိဂိုလျောပ်ရာဇာသာန် ပအပ်တဲ လိုက်ဂီ ကိုကိုန်အာချင်သုခေါဒါယ ပွဲထပ်ပွဲ သန်ကွဲပဏ္ဍိကာရ
 မွဲမဂိုင်၊ သိုရာဇာသာန်တုးထပ်လိုက်ဂီတွဲတလညးသုခေါဒါယကာလဂိုရ။

တလညးမိင်တဲ ဝဟိုက်ဂိုပဟဲလပ်ဒါန သီလဘာဝနာပွဲတဲမိင်ကျပ်တြိမာရဂေါတမ ဝံ့နွဲလပ်
 ပျးဒိုဟ်ကိုတို တလညးသုခေါဒါယ ထေပုတ်ဂိုသွာလလံအာ ဇြဟာန်ကမိန်ကို တွဲပြပွဲမဂဒုပုန်ရ တဲ
 နွဲအသံဟိုကိုအမာတ် ထကိုပ်ပျါန်တဲညးမမိုင်-

'ကောန်မည်ဝံ့ ပွဲတဲဇရေဝ်အဲ အဲမနင်လပ် အဂိုအသိကိုကုဒေဲ ကြိ
 ဒွေတ်ပြဝဗူးမဒွေတ် ဖေက်ပိုဒေဲဇော်အာချင်မည်။ ပိန်ဟာန် ယဗ္ဗပတ်'
 တွာဝံ့ ပွဲစမိန်ပြမာန်' ပုန် ဒေဲဝံ့သတ်တလကုသိုရောင်၊ ကောန်
 ခြိဝိန္နကရောဒေဲကို၊ သတ်ကောန်မူးဝံ့ မိမမူးပြ ခြေပြင်ကိုယုကြိုက်ကိုဒဒိ
 ညးဂပ်ဒးနိုကိုရောင်၊ ပုဂိုဝံ့ကျောပ်ဒဟောပ်မိမဒိုဆညးဒိုက်၊ ကျောပ်

-
- ၁။ ဂုတ = ကလုတ်၊ အမာတ်
  - ၂။ ဒွေပါဒေါ = တံနိုင်ခါလုတ်
  - ၃။ ပြဝ = ဒုတ် ပျါဏလောန်အကဲအရဲ
  - ၄။ မုတ် = မာရ်(ပြဝမေတ်=ကလောန်နာရ်)ပွးအာ
  - ၅။ ယဗ္ဗပတ် = မိတ်မိတ်၊ ပိန်ဟာန် ဇော်မောင်
  - ၆။ ပွဲစမိန်ပြမာန် = အုပ်ရပ်၊ အာဏာအဂို

သို့ဟွဲမဲ့ လှယ်မဂ္ဂက္ကံ၌ သို့လေဝဲလေဝဲ ဖွာရဏာကိုကုန်ကို ကုန်ညှင်
မဝရုဏ်နုအာကာသကို၊ ပဟိတ်၌သက်ရှိ၊ ဘာသာသေ ဗညာဝါရောဓိ^၁
အိခတ်ကိုယူရ။ အဲလေဘာသာသေ ဗြုရင် ဒင်ယူကို မဂ္ဂုဗ္ဗိသေ့ဆုန်
စင်ကိုကောန်ပိုသေ ဘာသာသေ ပိုမခတ်ယူ၊ ဗညာဝါ ရောဓိ၊ ကိုမိဒ်
ဉာဏရာဇ်ချင်မတ္တမှ^၂

ယူပတ္တံတူးထင် သို့မွေ့ကိုတ် ကျော်လက်ကြာဝ်၊ ကျိုင်ဗွာင် သွန်ရတ် ခုပ်ရေင်မတ်
ဝှံပသေက် ဉာဏရာဇ် (၅) ပြကာရ။ ပါနဂ်ဝှံပထင် ပိုက်ကွပ် ထွပ်မော် သို့အပေါက်ကယျိုင်ဉာဏရာဇ်
သွေခင်ပသေက်ရာဇာဘိသေခအိုတ်သို၊ ပအပ်စုတ်တဲ လိုက်ဂီ ကိုဖျေ့ဏာ ချင်မတ္တမှ ကာလဂ်ရ။

သို့သုခေါဒါယ နွဲအသံဂကန်ကိုခဝဒူ

တဲတလညးသုခေါဒါယနွဲအသံဂကန်-

‘ဗွာပ်ဒုတ်အိုတ်သို ဝှံဗညာဝါရောဓိဂ် သာသောမှ ဒးရးရ။ ဗညာဝါ
ရောဓိ ဒင်ပသေက်ရာဇာဘိသေခအိုတ်သို မင်မွဲခင်သိုဗြုပြကာညိ။ မင်မွဲ
သတ်တဲကိုနွဲသုခါညိ၊ လှညာတ်ကို ကသာဝ်^၃ခွဲ ဆာန်ကျဟ် သတ္တံကို
သွဟ်ညိ။ အခေါန်ဖလောလောင်တမ္ဘာကိုဒ်ညိ။ သာသုတ်လဲမုဲကိုဂုန်
ကျပ်တြဲလေဗဂိုလဟ်မင်မွဲညိ’

တလညးဂကန်ဖျုန်ဇာပ်ဂလာန်အိုတ်သိုပိုလိုက်ဂိုတဲ လိုက်ဂီယိုဒင်အသံတလညး သုခေါဒါယတဲ
ခေ်အာချင်မတ္တမှရ။ လိုက်ဂီခိုင်မတ္တမှတဲ တိုင်အပေါက်မဂ္ဂုနင်အိုတ်သို တွဲတလညးမတ္တမှ ဆအသံဂလ
ညးသုခေါဒါယ မဗကန်ဖျုန်နင်ဂို လှောပ်ပွဲမသတ္တုသိုဟ်ရ။ အမာတ်ဇော်ချင်သုခေါဒါယမွဲတလညးခေ်
ကျင်ကရော်လိုက်ဂီကို။

သို့မတ္တမှ ဝှံရာဇာပသေက် (၅) ပြကာ သို့ပတ္တံထင်မနွဲယူဗညာဝါရောဓိ လိုက်ဂီဖျေ့နင်ဂို
ဖျေ့ဟိုဝ်တလင်ဒိုဟ်ချင်သုခေါဒါယတဲ ဒင်ကေတ်ရ။ လှောင်ဗွန်အသံတလညးသုခေါဒါယဂ် ယိုဒင်လက်
ဖအိုတ်တဲ။

သို့ဗညာဝါရေင်ရောဓိ သိုင်နန်ထင်

ပွဲသတ္တုရာဇ် (၆၄၈) ဂိတုစဲ (၆) ဇွေက် တဲတြိယိုလက်မကမ်^၄ နက္ကတ် ၂၁ အစာဒဂုံမှာသိုတ်
ကိုအခါ ဒးပယံအခါဂ် ဗြုဗ္ဗသိုပိုယန္တိ ဒွံဂိတု၊ ပေါတ်^၅ ကိုတြဲနဲနသို တွံ^၆ တျင် ခိုင်ပါင်ကတိုင်
အခါဒးရးအာစာတ်ဂး ဗြုဂ် ညးရေဟ်ပတဲဖျေ့ဂတိုင် လတုဗြုဂ် ညးပတဲ^၇ဖျေ့ ခယိုင်အတ်^၈ ဝှံဗြုဂ်

၁။ ဗညာဝါရောဓိ = ဇေုဇေုနုအာကာသ(ကာသာသေ) ၂။ လက်မကမ် = ရာသီမကာရ
 ၃။ ကျော်လက်ကြာဝ် = ကြာဝ်ထဲ(လက်ကြပ်တန်ဆာ) ရ။ ပေါတ် = သေ
 ၄။ ပိုက်ကွပ် = ပိုက်သေင်(သားမြီးယပ်) ၅။ တွံ = ကွပ်
 ၆။ ထွပ်မော် = ထွပ်ဇြေပ်လင်သုန် ၇။ ပတဲ = ဟို၊ (ပတဲမ = တိုသို)
 ၈။ ကသာဝ် = ဩန်၊ ဒင်္ဂါ၊လတ်သင်္ဂါ ၉။ ခယိုင်အတ် = ဒယိုင်မွေ့ဇော်ပွဲနန်

ပါကဆံပင်ရဟံဟိန္နိဒ္ဓိန္ဒြိ၊ ခြုံထပ်ချိုတ်ဒွဲဘဲ ခြုံမွဲဇကအာဒိဟ်ပယိုတ်တဲမချိုတ်။ ညာဟ်သက်ဂိုဟ် အာစာနိမိတ်တံသို-

ရန်ကဲနိမိတ်ဝံ ပွဲမပွဲဒယိုင်နန် ခြုံဒွဲတ္တိဒ် ခြုံထပ် ချိုတ်ဒွဲဝံ
မွဲဇကအာဒိဟ်ပယိုတ်တဲချိုတ်မွဲဒွဲ ပွဲကျောန်ကာနန်ပြာသာတ်မက္ကိဒ်၊
ဂဟပွဲသိုဟ်ဒတောင် ဝံဒ်ဇကရာဇ် ပွဲဒ်ရင်ကျိုင်ဗတောင်ဒွဲဝံ။
မွဲဒတောင်ဂို ဝံအာဒိသိုဒွဲဝံကို၊ တဲအာဒိသိုဒိဟ်ပယိုတ်တဲမချိုတ်ရ'

အာစာနိမိတ်တံ သိုလင်ဝံဂို နွဲချင်သိုင်နန်ပြာသာတ်တဲဒ်တဲ ပွဲသက္ကရာဇ် (၆၄၉) သိုမဂဒုဒင်ယု ဘာသာသေ ဗညာဝါရောင် မပုတ်ကော်ဟံဒးကို သိုဝါရောင်ရောင် မပုတ်မကော်ရောင်။ သိုဝါရောင် ရောင်ဒင်ယု ရာဇာသိသေခပသောက်ပသိုပွဲမဟ္တာမရ၊ ဆမဂိုဇကရောင်လင်ဗတောင်တံဂို လဒေါကွဲ အိုတ်တဲ ချင်မက္ကမရောင်ဆဲကဲမွဲမလောန်သန်ဟောင်။

သိုဝါရောင်ရောင် ဝံမာန်ချင်ကမ္မလာနီ

ပွဲဂို ဝံဒိဟ်ဇသန် နွဲချင်ပွဲဒင်ယုကမ္မလာနီ သိုကမ္မလာနီကို အာဆင်ပြိုင်ဟံဒးဝံပွဲချင်၊ ကောန်ဂုတ် သိုကမ္မလာနီနွဲမွဲ၊ သိုဝါရောင်ရောင်မိင်ပရိုင် ဇွောင်ဗဲလဗးယိုက်အာပွါနွဲတ္တိ တဲ၊ စိပ်ချင်ကမ္မလာနီလင်တို ဗတိုက်ဝံချင်ကမ္မလာနီ မကောန်ဂုတ်သိုသိုသွင်သို **ဝုချင်**၊ စိပ်ချေဆမနွဲ သိုရပ်ရိပ်ကော်နင်ဗအိုတ်။

သိုကမ္မလာနီနွဲပွဲပြိုင် ခါမမိင်ပရိုင်ကောန်ဗြဲဒိုက်ညွဲ သိုဝါရောင်ရောင်ရိပ်ကော်ကောအိုတ်ဂိုမိင်ဂိုရ။ သိုကိုဗြဲဟတ်နိုလဗးဗက်ဆင်ကျင်ရိပ်ချင်မက္ကမ မိုင်လင်ချင်မက္ကမရ။

ချိုန်ဇကကို သိုဝါရောင်ရောင်ကော်အမတ်တ္တိပ်ပုန်တံ နွဲအသံကီဇွောင်လင်ဗိုပုန်ကျာ၊
'လူတိုတ်ဗျိုက်ကံ၊ သိုကမ္မလာနီမဇကကျင်လျဟ် သီမထေပုတ်မွဲမ
လောန်ဒ်မင် ဒီကော်ဗူးကိုဥပွါရောင်ဒး ဗိုလဗး ဝိုလူကိုဝါတ်'

ဂးတဲ၊ သိုဝါရောင်ရောင်ပြုပြင်လမာဲလဗဲ သိုသီအရက်စုတ်လင်ဂဒဲကိုတိတ်တွဲ၊
ဟိုပွဲ သိုကမ္မလာနီကို-

'ကောန်တုအဲ နဲပိဒိုက်မကော်နင်ဂို တျင်ပက္ခဲလက်ရာ **ဟသောင်**၊
အကြာချင်ခါလ္လာ၊လ္လာ၊ဒိုထာန်မသွင်ဂို ခိုပြုသာတ်မွဲတဲ သိုကြိယာ
ပသောက်မွဲဒးရး ဗလိုင်ဖိုက်**သုကျသင်ဒက္ခိဏဝံ**။ သိုဗူးဒိုမန်
ကြာဂါထာ၊ ဣပြာသာတ်ထပ် သိုမဗွင်လင်ကျိုင်ဗွင်ဂို ဒင်ညိုန်
ပသောက် စွဲညိုန်လင် မမင်အဂ္ဂမဟေသီဇော် ပြင်လင်ထာန်တသိုက်
ရောင်၊ စိပ်ချေမိတ်တြိတြိ သုတ်ဇော်ကော်နင်ဒးတံဂို ဗျိုတ်ပလင်ဆက်
တွဲတလညးမအိုတ်ရအဲ'

၁။ **ဝုချင်** = ဗေဒဗျိ သမေဟ် ၃။ **ကျသင်ဒက္ခိဏဝံ** = ကျသင်စက်စးကော်လွတ်တဲပုင်
၂။ **ဟသောင်** = ဟံသောင်

နူသေဏာပတိတ်တိတိတ္ထိ တွာဲတွာဲ သိုမချိန်ရဲသူတ် နံသပ်ပါန်ရဲဂိုဏ်းတဲ့ သို့ကမ္မလာနီ ငမာဲပုတ်ဂို
ချိန်အာ၊ ဆေတ် မလုဟ် ကို သီအရက်ဒိုတဲ့ ပွဲတမာဲ-သို့ဝါရေဝ်ရေဝ် ဟုံလင်လရေဝ် သိုဒိုက်သိုမာဲပရဲ
သုင်စ၊ ဒးကအိုဂျီ ကော့သိုကမ္မလာနီချိတ်အာရ။ ဗိုလဗးသိုတွာဲဝေချိတ်ပွဲမဂ္ဂိုင် ပွဲမိုင်တဲ့ ကော့သိုဝါရေဝ်
ရေဝ်ယိုက်ပွဲချိန်ဇက်တိတ်ကျင်နူချင် ဖျိုက်သီရိပိကေတ်စိင်ချေ၊ ဗိုလဗးဆနွံကျင်ကရေဝ်သိုကမ္မလာနီ
အပေါတ်လွတ်အိုသိုဂို သိုပွဲပေါင်ပွဲချင်အိုတ်ရ။ နှိုဂိုချင်မတ္တမုရာင်ချာတ်လွတ်ရ။ ဒိုသိုကမ္မလာဏီမချိတ်ဂို
ဗွိုင် *ကမ္မလာနီတဲာဲ ညးမကော် စိုက်လျှော်ရေဝ်။

သို့မညာဝါရေဝ်ရေဝ် သီကေတ်ချင်ဗင်ဂါ

ကာလဂို ဗဂေါဒးဒင်အခေါန်ဗလှာက် ချင်ဗုကာမ် ဗိုဟ်ဒးလုပ်ကာဂိုတု၊ တိတ်ဂိုပွဲစံချင်ဗ
ဂေါ? ပွဲကာလဂို အခမည် ကောန်ညးမွောဲဣဂေဟ် ဒိုသံမဏီ အာပတ်သိုသိုတွဲခေတ် တိုက်လိုက်အာ
အာစာသံမဏီဂိုမိုင် အာစာဟို-

သံမဏီအခမည်ပွဲ ဒိုလက်သန်တွဲကုသိုရေဝ် ကတပွဲဒိုဗွိုင်ညးရ

အာစာမွဲ၊ ပွဲကြဲ သံမဏီအခမည် ရာဲကော့အာပဂမာန်ညး မတယှ်ကံ။ နူခါသီတိတ်ဟို

ခါရအာဒင်ကာအလန်စူးခါသီကိုတဲ့ရေဝ် ပွဲဒိုဂမာန် ဂးဂိုရ။

ဒင်ရ

အခမည်ဂမး ခါသီဟုံဗွေဟ်၊ အခမည်ကောန်စွဲလင်လိက်ကိုခါသီ ဟိုဂးဒိုလိက်ဂို-

ခါသီဒင်ကာ ဂမာန်မင်သို ဂမာန်မင်သို ခါသီဒင်ကာ

စုတ်လိက်တဲ့ ဗိုပိဝါ မိုဟ်ဂမိုင်ဗွာရဏာပွဲစိုပ်။ တုပညင်ဂမာန်မွဲအလန် ခါသီမွဲအလန်
ဒိုပွဲကျောပ် ညးဂမိုင်၊ လိက်မအခမည်ကောန်လင်လိက်ဂလာန်ဂို ခါသီတိုဟုံစိုပ်ကေတ်ဂိုင်ဒေပ်လင်ရ။
မအခမည်ပွဲဒိုဂမာန်ညးရ။ မင်ကျင်ခါသီမအခမည် တိုန်အာဒင်ကာအလန်ပွဲချင်ဗုကာမ်၊ မအခမည်မင်သို
ခါသီဗူးအလန်ရေဝ်စိုပ်သို။ ကြိစိုပ်အလန်ပွဲရဒိုတဲ့ ခါသီဟိုကိုအခမည်အာ၊ ပံက်ရင်လိစ်ရ၊ အခမည်ဟို
ခေပွဲပွဲမိက်အာရေဝ်

ခါသီဂးတဲ့ ခါသီတိုန်အာဒင်ကာချင်ဗာကာမ်ပွဲရ။ မရနက်ကို ပိပန်ဝါတဲ့ ပံက်ရင်လိစ်တိတ်ဒို

- ၁။ မလုဟ် = ဒးစိုတ်
- ၂။ တမာဲ = တွာဲပရင်တဲ
- ၃။ ချင်ဗင်ဂါ = အခိုင်တော်ဗင်ဂါဂို ဒိုသွပ်တဲဗုကာမ်ရ။ ကောန်ချင်ဗင်ဂါတဲ ဒးအာခေကျောန်စိုတ်
ပွဲချင် ဗုကာမ်တော်ရ။ တာလျိုင်မွဲမွဲအခိုင်တဲမွဲ ပွဲဒးကလေင်မော်ကျင်ချင်ဗင်ဂါရ။
ညးလုံမွဲလေင်မိက်ဟုံအာရ။
- * ချင်ကမ္မလာနီ... = ချင်မတြိပွဲနွံဒင်ပွဲတိုချင်မန်၊ ပျိုင်ချင်ပင်မလိုက်တြင်ဗီလာန်လောနီကိုကွာန်ထင်
အင်လွတ် ဩင်တော်လွတ်တြင်ဗာရ။ နူဗတ္တမုနွံလွတ်ဒိုဟ်သောန်ရ။ နူချင်မတ်မလို
ချိုက်ကွင်မော်ပွဲနက်မော် (သောဟ်မောပ်ဒုတ်တဲ) = ဒိုယလိုအ်စိင်ချေဖင်ယာန်၊
နွံပွဲကွာန် မော်သိုဒို(လွတ်စီ)ရ။ ကွာင်နန်နွံဒင် ပိထင်နွံပွဲတိုင်ကပ်ရ။ ချင်ကမ္မလာနီဂို
လျှော်မန်ပိုကော့ဒ်ဗွေဗီဂေါ၊ ဗွာတ်ကော်ဗေပွဲနဂိုရ။

ရင်ဂတည်းဂမ္ဘိုင် နှိအလန်ခါသီရင်ကာလှိုန် ဂမာန်ဒင်ကာဟွံမေဝဲ။

ကာလဂှ် အခွမည်ချပ်-

‘ဆဝံ့ကိုညးတီ စလီစလး’ အဲကွာရ’ ဂးတဲ

ဂတဝံ့အဲဒင်ကာရ’

အခွမည်ဟိုကိုမြီ စီရင်ပြုပြင်စေ့မ စွဲခါသီကိုမင်သိုရ။ ပွဲဗွဲဂှ် အခွမန်လှညာတ်

‘ခိုင်မွဲလိုန်လင်ချင်ဗုကာမ် ခိုင်မွဲလိုန်လင်ချင်ဗဂေါ တဲပွဲခွဲဂှ် သိုဗိုင်ခါ

ကလေင်လိုန်ချင်ဗဂေါပွန်’

လကိုတ်ဂှ်ဟ် တဲယးအာသိုလှိုကိုညးဇမောတ်တံ မှုကိုပညာရ။

‘လှိုဗိုတ်သန် မလှော့စခိုင်ပြမာန်ချင်ဗဂေါဣဂှ်ဟ်’

ညးသိုကို မအခွမည်သတ္တိ လင်ပွဲစိုတ်ရ။ တဲမအခွမည် တိုန်အာဒင်ကာချင်ဗုကာမ်ရ။ ပယျာံ ကာလကုလှိုမစိုပ်မခိုဟ်။ ဒေဝတ်တံမလျှု၊သော့ဝ် ဣဂ်ပြဟ်ဂှ်ဟ်လေဝဲ မအခွမည် ဒးချိုက်ဂျင် မှိုက်တုညး ကိုပ်ကွာဒးဒုန်တံကာန်သို။ ကသုကပ်အာမွဲ ညးကိုအခွမည်တိုန်အာမွဲကွင်။ သမုကသုမကပ်အာဂျိုင်ဂျိုင်ကို ဝါ ညးကိုတသိုတ်တိုန်အာစိုပ်ခိုက်ဂျိုင်ဂျိုင် မအခွမည်ပွဲ ဒင်ကာလျှု၊သိုစိုတ်မထတ်ရောင် တုညးနွံအသံ။ ကာလမဗူး ဓဝါ? ကွဲ မကလေင်စစိုပ်ဗဂေါရ။ တုညးချင်ဗုကာမ်ကိုအစိုက်ကုအခွမည်။ ဆဂောန် မိုက်တံသွံရာန်ပွဲဖျာချင်ဗဂေါ အခွမည်ပွဲသ့ဟ်သ့ဟ်နွံအစိုက်ပွဲလှဟ်ဖအိုတ်ရ။ အခွမည်မာတ်ပွဲအစိုက်အသီ နွံပိုန်ယာန်ဂျိုင်တိုန်တဲ စင်ခြင်ဂှ်ခါသီဇကု အမာတ်မတယှက်ဂှ်။ ပသစာသိုညးဂမ္ဘိုင် ညီညာတ်သုဟ်န် အိုတ်တဲ ဒြက်? မြုထရိုင်? ချင်ဗဂေါ။

ပွဲသတ္တရာဇ် (၆၄ရ) တဲစန်လက်ကြကတ် သိုအခွမည်ခွဲချင်ဗဂေါ စီရင်ပြုပြင်သပုန်ကိုဗွာရ။ ဒန်ပြဝဂှ် ဒဟ်တိုန်အာချင်ဗုကာမ်။ တုညးချင်ဗုကာမ်မိင်တဲ ဂမာန်တုညးစေတသုကြီဂးယျ မကိုဇက် စှော်တဂျီချင်ဗဂေါ ချင်ဗုဂတဘ်တဲဏီ မိင်ပျိုန်စေတသုကြီဇက်ဇန်ကွင် သပ်ပွဲအခွမည်ခွဲလှဟ်ခါသီ အခွမည်။ အမာတ်မတယှက်ဂှ် ကိုတက်ဗပါက်ကေံသ့စး ကိုတ်တံအာတ်သိုစေတသုကြီ သ့ဟ်ပွဲ ဖျာတြီ^၆ ပျိုန်ဗွာလလံချင်ပွဲတဲ ဂးတဲကိုအမာတ်မတယှက် တိတ်အာစိုပ်စေတသုကြီ၊ စေတသုကြီ ညာတ်တဲသ့ဟ်နွံ -

ညးဂှ်ပွဲ မူဟိုတ်ဒိုမွဲဒဲလှ ဂလိုင်ပွဲရော’

‘အဲဒိုက်မဒိုခါသီမအခွမည်ရအံ။ ပြဝဒေ့ပအဲဒိုက်ဟွံဒးဂနပ်မဟိုက် တန်ပွဲ

ဆေတာဇော^၇ ဒေ့ဂးတဲ ဘဲလုဂလိုင်ပွဲမဗ. ပရိုက်ကို အဲဒိုက်’

သပ်ပွဲအမာတ်မတယှက်ပွဲ စေတသုကြီ၊ စေတသုကြီမိင်တဲ-

၁။ စလီစလး	= တီတိုန်၊ ချိုဟ်ကောက်	၅။ မြုထရိုင်	= စိုဒု၊ ဒပ်ဒု၊ ကြိုင်
၂။ ဒုန်တံကာန်သို	= ဂစန်ဒုန်၊ ဂိုတ်ဒုန်	မြု	= ဆကာအရံ၊ ထရိုင် = ကျဲး
၃။ ဓဝါ	= အဝါ၊ အလန်	၆။ ဖျာတြီ	= ညိုင်ပွဲတြီလှန်လစ
၄။ ဒြက်	= စီ(ဒိုတ်), ပွဲတို	၇။ ဆေတာဇော	= စိုတာဒါ

လင်ကို ချေပကွာရ။ တရမလျှင်သောစိုပ်မဂါပြဟ်ဂ် မကေတ်ဏာ အဲညိ

စေတသုကြိဂး။

သဇိုင် အဲဒိုက်ရ

အမတ်မတယုံက်ပတီ၊ တရမလျှင်ဟုံဏာ တရညးမအာပက် စကျှင်၊ ဗုင်၊ ထ ချဲဂ်ပောင်။ အမတ်မတယုံက်ဏာစိုပ်ပုန်ဗွာကိုဇက်တိုန်အာ၊ ဗွာတ် ဟုံဒိုက်ပတေအမတ်မတယုံက် မွဲမွဲ စါမွဲဗွာတ် ဟုံတီသွာန်တ်-

မူဂြိုပ်ရော ဗွာဂး

ဂြိုပ်ထဲ

အမတ်မတယုံက်ဟို၊ ဗွာတ်တီအာ အမတ်မတယုံက်လေ မိင်ပရိုင်ချင်တဲ့တိုရဒ်တဲ့ ဏာ ပုန်ဗွာတ်မေ့ချင်ဗဂေါရ။

ပွဲကာလဂ် အခွမည်ချပ်နပညာလျှာတရင်ဗွဲက်ဂ် ခွဲလပ်ထာန်ဆင်မွဲ ပွဲထာန်ဆင်ဂ်ခွဲလပ်ရင်(၅) ရပ်သွီမွဲ၊ ရပ် (၄) ဂ် ကိုရပ်လပ်ပိုက်ကွင်ကိုပိုက်တ်ကို။

ပုန်ဗွာတ်ကော်တဲ့ စေတသုကြိရေတ်ရင်မွဲချင်ဗဂေါရ။ စိုပ်ထာန်ဆင်ဂ်သလေအခွမည် ဂိုင်မွဲန တုပန်၊ သသေ့ဗွေတ်တ်ပါအာ အခွမည်တုန်ဝတ်ဒိုက်ကိုနဲဗဲတ်တ်ဟို-

ချင်တုအဲရောင် ရပ်တုအဲ၊ အဲမခွဲလပ်ပွဲထာန်ဆင်ဂ် အဲသိုက်ကိုတုအဲ ညာတ်အဲ အဲမလပ်ရပ်တုအဲရောင်

သိုလဲမဲဟုံဏာရဲဗဒးဂုတ်တိတ်တွဲ။ ဖျုန်ဂ် ဇွဲဟ်ကိုတင်ဂအဲဂျိတဲ့ တိတ်တွဲကို ဗွာတ်လေ လုဟ်ကိုဖျုန်သန် စဖျုန်ဂ်တဲ့ ပွဲပယာ်မွဲ ဂျိတိုန် စေတသုကြိဂ်ချိုတ်အာရ။ ကင်၊ ပုန်ဗွာတ်ခင်ကွဲစွ စေတသုကြိတဲ့ ချေတ်အာကလဲသုသာန်စေတသုကြိ ချေတ်ဟိုဂကန်-

မင်ဂီနေတအဲ ကျောန်နက်တိုအဲသွာတအဲမေတ်

ဘာသာမန်ဂ်

သိုဇေတ်မင်ရ၊ ပိုဒိုက်တ်ဗွာရ

တရင်နေတ်တအဲ

မဟို ဟိုတ်ဂ်ရ ညးဂး။ ကြိဗြိပတ်အာတဲ့ တရင်ညီရာတ် ညးမကော်ရ။ ပုန်ဗွာတ်ပြးဇး တိုန်အဲခိုပ်ချင်ဗကောပ်၊ ဒဒ်စေသုတကြိချိုတ်ညးလှောင်ပွဲ တလညးချင်ဗကောပ်ရ။ မင်ချေတ်သာဒ်ဗေ တလညးချင်ဗကောပ်ဂ်ပုန် ကိုဇက်စိုအဲခိုင်ဗဂေါ၊ ဟုံဇးအခွမည် ကလေင်တိုန်အာပတိုနဂ် ပုန်ဗွာတ်ဟုံဗေ

၁။ သဇိုင်	=	တာလျိုင်	၄။ လုဟ်	=	ဒးစိုတ်
၂။ စကျှင်	=	ပွဲညင်ဗးစက်ကျုန်မင်စိုဝင်ပပ်	၅။ ကင်	=	ဒပ်ပုန်
၃။ ဗိုင်	=	ဂြိုပ်	၆။ တရင်နေတ်တအဲ	=	ဘုရင်နေတော့

နော်ပတိတ်ကိုဗဂေါရ။ အခုမည်ပွဲခွဲသို့ပွဲချင်ဗဂေါ(ရ)သွား။ စိင်စိုက်မချီကပ်ရုံချိတ်အား။ စိင်ဂုန်ဂုန်နှောင့်ကို
မြဟတ်ဟောင်ခိုတဲ့ ဧကစိင်ဂိုတိုပဲကော့ ငြိမ်စိင်ဂိုကော့နံ ကမက်ပင်ဂျင်။ လိုက်ပတ်လို့နံ၊ တုံမင်တန်
တောင်တံရ။ ပွဲဂိုလက္ခယာဗျူဒ်ဒေဗြသို့အခုမည်လက္ခယာဗျူ သိုင်သို့ခတိုနံ။ ကာလမတိုနံသိုဂို
ဟိုဠိ သို့အခုမည်-

တြိန္ဒိတလအေသို့တွာပွဲအေဒိုက်မဂွံသိုင်မင်၊ ကာလအေဒိုက်မတိုနံသိုဂို
တလအေပွဲနံတြိန္ဒိအေဒိုက်ပွဲကော့နံညးဗဂေါညီ။ တလအေခေသို့အေဒိုက်ညီ
ကို။ ဟိုတ်သို့က်ကိုယိုက်ခိုက်

ဒေးကာလမတိုနံသို့ သို့အခုမည်မစော်ယောင်။ လက္ခယာဗျူကိုပြုပြင်လင်တမာဗလဗေတဲ့ ဟံပုမှက်
ကိုသို့အခုမည်။ သို့အခုမည်ညာတ် အစီရောင်လက္ခယာဗျူဂို။

သို့အေဟံတုဂ်ကိုသို့ချေ့

ဂးဟဲ့၊ သို့အခုမည်ကလောင်တိုနံအား၊

မူဟိုတ်သို့မတိုနံပြဟ်ရော့

ဂူကုဂ်သွာန်ခါပိပါင် သို့ဟံကလောင်ဂလာန်၊ ဂူကုဂ်ကိုနော်သွာန် ကလောလက္ခယာဗျူ။

မူမှတ်မဟိုလုတ်သို့မတိုနံပြဟ်ရော့ အဲသွာန်ခါ၊ ပိပါင်သို့ဟံကလောင်ဂလာန်

ကလောလက္ခယာဗျူတိုင်ခွဲကိုနော်အာသွာန်ဂိုဟိုဠိ လက္ခယာဗျူ။ သို့လက္ခယာဗျူမိင်တဲ့

သို့ပနောတ်ကို အဲတန်ခိုရ၊ အဲမင်လံပွဲဟာ

လက္ခယာဗျူဂး၊ သရဲတခက်သို့လွဟ်ကီပနက်ပွဲနံနာ ပုင်တွာင်? အမာ? အမာဂ်အလင်ကာရ
အိုသို့။ မိုဟ်ဂမိုင်ကိုယိုက်ညင်အက္ခရ်မတွာ ကိုသို့ကို မပအက္ခရ်ဘတ်ဂို စိုပ်သို့သို့မရဲဂမိုင် ရပ်
လွဟ်ခြပ်လုပ်အာပွဲသို့အခုမည်ရ။ သို့အခုမည်ညာတ်လက္ခယာဗျူ မခြေပ်တိုနံသို့လွဟ်။

သင်ဃာတ်^၆လမျိုအဲမကိုညီ။ အဲကိုမစေ့သွတ်သွတ်မဲခွဲ

စိုန်ဟိုကိုလက္ခယာဗျူဟံဒေါ၊ ဂစိုတ်ကော့သို့အခုမည်လတူသို့ဟောင်။ ဟိုတ်ဂိုရလက္ခယာဗျူတ်ဟာ
ညးဗူးစိုက်လွဟ်ရောင်။ အခုမည်ချိတ်တဲ့ လက္ခယာဗျူပသို့ပွဲချင်ဗဂေါရ။

ပွဲလက္ခယာဗျူမပသို့ဂို အမာတ်မတဟံက်ဟံးဂနပ်အချေမနိန်စွာန်အမာတ်မတဟံက် အာကော့နံ
ခဏံ ကျန်မွော့ခိုင် မိုဟ်လို့ဟံ့တုထီ၊ အမာတ်မတဟံက်ကိုအာကော့၊ ဝဲပြဟ်အချေမည် ဧကံစကျင်၊
အမာတ်မတဟံက်ပံက်ကိုတရင်မဟ်ကြင် အချေမည်လုပ်ရပ်ပွဲလက္ခယာဗျူဂစိုတ်ကော့ ကာလဂိုရ။

အချေမည်ပွဲပွင်ရင်ချင်ဗဂေါပွဲနံ လက္ခယာဗျူပသို့ခစာတဲ့ကို အချေမည်ပွဲခွဲသို့ဒင်ယူ တရော

၁။ ကမက်ပင်ဂျင် = လိုက်မူဗွာ၊ အစွယ်တို့ သူ တွာင် = မွာင်
...ကိုလောမေါဇီးမိုးတွင် ၄။ အမာ = ဤင်၊ ပုင်အွအဟံဂိုင်
...လည်းကောင်း ၅။ အက္ခရ = နှောင့်ပွဲ(ဥပမာ-ဂရီအကြ)

၂။ ပုမှက် = တွးမှက် အာကာရ= (ဝါ)ပညင်ရ်
၆။ သင်ဃာတ် = သဟာ

ဗညာ။ ကာလသို့တရားညာမလသို့ပွဲမဂေါဂ်။ လှပါကံမတ္တမှ သို့ဝါရော်ရောင်၊ မရွှေ့ကြိတ်နှုတ် သန်ဟောင်
သို့ခါပွဲခွဲကလုတ်သမာန်ပွဲကတားရင်ညွှ။ ကောန်သို့ဝါရော်ရောင်မော်ကင်သိန်ချာဂ် ကိုကုသို့တရားဗညာ။
ကောန်သို့တရားညာ မေက်ကိန်လေဂ် ကိုကုသို့ဝါရော်ရောင်။ ကောန်အဲကိုကုညး ကောန်ညးကိုကုအဲ
ပလံင်ကိုရင်ညွှ ညးဝါပသဟဲ။ ပွဲမဲမဲကြက်ဂါတ် သွဟ်န်ကျော့ရင်ညွှ။

ကြံပွဲသို့ ကြက်ခေသို့ပွဲချင်မုကာမိ ရာဇာသေင်ကျာန် နှိသေတာတ္တိ။ သို့ကုန်စေ့မိုင်ချင်ဒလ၊
မေင်ခေတ်သင် ကိုန်တလညးမုကာမိ၊ စေ့မိုင်ဝါတ်။ သို့တရားဗညာ ကိုကျော့တ္တိ သို့ဝါရော်ရောင်။
ဒဒိုပျိုန်ချင်ဗွာ မကျင်ပဝါတ်ဂ် သို့ဝါရော်ရောင်ပွဲမိုင်တုံ သို့ကိုပြောတ်ဗိုလားဗွဲမုရှင် ကေသို့ဝါရော်ရောင်
ယိုက်ပျိုန်ကော်ကျင်ချင်ဗွာဂေါရ။ သှာဂ် ကတော်စလှဗွဲ သတ်တံဒးစစင်ကွဲ၊ သို့ဝါရော်ရောင် စိုတ်ရားဗညာ
ညးဝါသုတ်န်တုံ ကော်အာတိုပျိုန်ဗွာရိုဝါတ်။ ပွဲဇူးဝါတ်၊ အာတိုဗတ်ဂ်ရီဒလပုန်။ ရာဇာသေင်ကျာန်
ဟွံဂင်ဒင် ပျိုန်ဗွာဒတိုန်အာချင်မုကာမိ၊ ပျိုန်မည်ပွဲဇူးဒသတုံ ယိုက်ပျိုန်ကော်အာ ဗဟိုက်ပါင်သဒ
မပတ်ပျိုန်မေပိုင်သဒ။ ဟွံဂင်တပ်စကော်ဒအာ။ ပါင်သွဂွံဇူးပွဲန်တုံ ကော်အာတို သို့သဒို မပျာတ်နောင်
မစသဒိုက် တပ်စကော်ရင်ညွှ။ မည်တရပ်ပွဲမပျာတ်နောင်ဂစိုတ်ကော်ရ။ သို့စါစွဲ ဒိုဗွဲ အလုံချင်မည်။
ဗွာတ်မကော်ပပိုင်လပ်တုံဂ် အာဗတ်ကိုပွဲဇူးအိုတ်ရ။ ကလေင်ဒိုပွဲမည်အိုတ်တုံ ဗိုက်ပျိုန်ကလေင်ကြ
မွော့လှာဒိုင်။ သို့တရားဗညာစွဲစိုတ်စွဲဒ ဟိုကုသို့ ဝါရော်ရောင်။

ဟိုတ်ဗဟာအဲ မကျော့ကျင် သတ်ကြိဂလိုင်ပွဲ အဲမပွဲဇူး သရဲဗဟာ
အဲ။ သို့ကျော့ဗဟာအဲ လေကို။ ကိုအဲသော့ ဗွဲပါင်ညင်ဖဲတ္တိညိကွာ
ဂးရ။ သို့ဝါရော်ရောင်သလေ့စိုတ်လှူ၊ ဒိုအဲမိုင်ဒှာဂ်ရ။ တရားဗညာတိုန်အာဗဂေါ ကော်ပွဲဝဲဗိုလား
သရဲဗဟာတ်ခလာဇာရီဗမပွဲချင်။ ညိုက်စိင် သိုအင်ဂပျိုန် ကော်တိတ်အာဝုတ်ဒိုဟ် ဒို့ဝါရော်ရောင်
မဖျေမိုင်ဒပ်ဂ် တရားဗညာကိုစင်ကော်ပွဲတိဂြိုမ်။

သို့ဝါရော်ရောင် သိုဗိုပျိုန်ဂမိုင်၊ ပါဗွတ်တိတ်မိုင်ပွဲဝါ၊ ပွဲဂ် စိုညာတ်ရဲတင်ခေါန် အလံ၊
တရားဗညာမတိတ်ကျင် သို့ဝါရော်ရောင်တိတ် တရားဗညာသိုအင်ဂပျိုန်ကော်တိတ်ဗွဲမိုင်၊

‘သွဝါတ်ကိုပိုရောင်သွဟ်’
ဂးတုံ၊ သို့ဝါရော်ရောင် ကော်သင်ဂင်ထပ်၊ တရိုဟ်ညိုတ္တိ ဗတ်သုန်ရေ။
အိုတ်ကို ဒေဝတ်စိုရိုတ္တိဝါတ်ပလပ်သက်သီအဲဒိုက်ညိအံ။ လှဟ်အဲ
ကို တရားဗညာဒက်မိက်ဒို သဟာကုရင်ညွှ၊ ဗဟိုတ်နုသတ်တြာဗျာ
ဗညာမိုဝ်ကးတုံ အဲကျင်ရိုဗလေက်ကိုသတ်တြာအဲနဒိုဟ်ပွဲဇူး။ တရားဗညာ

- ၁။ သို့ကြက် = နှုရသိုဟ်ပတေ့တရုအ်ပြေးမင်း ၅။ သဒို = ဗွဲဟသံတဂ် ချင်သဒို
- ၂။ ချင်ဒလ = တွဲတေးမြီ နွဲဗွဲကိုရ
- ၃။ ပါင်သဒ = ဗွာဗဟာ ၆။ ဖဲတ္တိ = အိံ ဖဲ
- ၄။ မပတ်ပျိုန် = ဝဲက်ပျိုန်ပျာကော်ပျိုန် ၇။ ဝုတ်ဒိုဟ် = ဝီဗျ၊ ဝီဗျိုင်၊ ဗွာအဲဒိုတ်
- ၈။ ရဲတင်ခေါန် = အလံ၊ သွာတ်(ရဲဝဲဒိုန်)

ဝိညာဏ်တို့ပွားတိုးတက်သွားမိတဲ့တုံ့ရ။ တရားဗညာဟံ့ဖွဲ့ကိုဂုဏ်။ ဟံ့ညာတ်
 ကိုမိတ်စွဲဖြကော။ ခါရုနင်လောင်ကျွင်းဂြိုဟ်ကိုအလှူဟ်ပုန် ယဝ်ဒ်။
 • ညင်ဒေန်ဒင်လောင်အဲဂုံ လလောင်ကိုစိုပ်ဒေညိ။ ပဲ့ အဲဒိုက်စွဲလောင်
 ခါရုအဲလိအာမိတ်စွဲပွားတရားဗညာကို တုံ့ ကိုဒေ ခြိုဟ်ကျွင်းကို အဲမာန်။
 ယဝ်အဲ နွဲမင်ပဲ့ မိတ်စွဲဖွဲ့တုံ့ ရွာကိုတရားဗညာ ခြိုဟ်ကျွင်းကိုမာန်ညိအံ။
 ဗင်ကံသုန်ခရီ သိုခေဝက်န့်လို့စက္ကဝါ မူးတံညးဂမ္ဘိုင်ဂိုင်သန္တိ လဝ်ညိအံ

ရဲသတ်ပွဲ သို့ဝါရေဝ်ရေဝ် ပအမိထာန် ဟိုဂးတုံ။ ပါန်တရားဗညာလေစိုပ်ကျွင်း သို့ခါတလ တာနင်
 ခြင်စိင်ကိုရင်ညွဲ ပဲ့စိင်တာနင်ခြင်ကို ကောန်ညး ကံမှုက်မွဲစသေ့ဝါရေဝ်ရေဝ်ပုံ ဒေ့ရပ်လဝ်မိန်ခလုင်။
 ဒေ့ဟိုဒးဂါပ်ပါင်စိင်တရားဗညာ။ စိင်တရားဗညာဂါဒြေပ်ဒဲအာ။ ပါန်တရားဗညာပေက်အာမိုဟ်တဒိုဒး
 စိင်တရားဗညာကိုလာပ်ညွာတလညးကိုဟုံဂတာပ်။ မာဲသုတ်^၆ မွဲပဲ့သို့ မေ့တ်မုက်။ သို့မိုတ်ကို။
 တရားဗညာပေက်လုပ်အာဂြိုပ်ကျပ်ပန်။ ရဲပါန်သို့ဝါရေဝ်ရေဝ်ပက်ရပ်ဝဲ ကေတ်နင်တွဲသို့ဝါရေဝ်ရေဝ်။
 ဂမိုတ်အာတ်လချိုလို့ကိုကောတရားဗညာနွဲအသံတလို့အိန်ဒင်ညင်မဗ္ဗဗျ။ နူကောန်ဗြဲလေ သို့ဟုံဖျှာ်^၇ ညင်ဗဂေါက်
 လိုက်ဂိသို့မကိုစ ကောန်ညးကံမှုတ်မတို့စိင်တရားဗညာကို အမတ်ထပေက်ဗိုသို့မကိုယျ။ ပဲ့တွာန်မိမေ့က်
 ဖဲသိုင်ဗဟုံမွဲသို့မကိုတိုက်။ သို့(၄) ဒို့ဟ် ဆမိင်ဗရုဖဲကို သို့ကိုဒေပိုင် အခေါန်ဖလာပဲ့တလညးဟုံပဲ့။
 သို့ဝါရေဝ်ရေဝ်ကလောင်စိုပ် ညင်မတ္တမု။ မင်တာန်တေတ်တုံ့ရ။ တရားဗညာတုန် ကသပ်မ
 ဂြိုဟ်သတ်ကိုသို့ဒေ့မရပ်ပုန်။ ဒေ့ပဲ့ပွဲ ပွတ် အလိုက်သို့မတိတ်ရေတ်ညင်ပုံ သွန်ကိုပွဲပွတ်ကိုချိုတ် ဒေ့မချပ်။
 မေထင်အိန်ချာကောန်ဗြဲသို့တိအာ။ ဟိုဂ္ဂိ မအံက်ကောသို့ဝါရေဝ်ရေဝ်ရ။ သို့မမိင်ထုံပနောတ်ကို
 တရားဗညာ။ ကွာတေ့ ဒေ့ပက်အဲမွဲဝါတုံ့ရ။ လှူဟ်ဒေ့ဂြိုဟ်ကိုအဲပုန် နွဲအသံဂကန် ညွှာတ်ဗာတ်ခေါတ်
 ကိုရပ်တရားဗညာဏာဂရိုတ် မေထင်အိန်ချာဟိုတ်မဆာန်တြိဟုံဖလး ခါညးမရပ်သော်ကိုသော်ဟောင်
 မဆက်လပ်။ ဒေ့ပြုသတ်ပုံ ညးလောဝ်ဂ္ဂိ နွဲအသံဂကန်။

သော်လွင်ကောန်အဲဂုံ မူးတံလွရေတ်။ သော်လွင်ဒေ့ မူးတံရေက်ဒကုတ်
 ကေ့တုံ ကေတ်ဖာလုဂ်အဲ ဒးညာတ်ဒေ့ခါဝါညိ^၈

ဂးတုံ တိုင်အသံဂုံ သော်လွင်တရားဗညာညးရေက်ဒကုတ်ကေ့တုံ ကောတရားဗညာဗာတ်
 ခေါတ်တံ ဏာဂရိုတ်ကေ့ရ။ ဒုတမစစိုတ်ဂုံ မှိုပ်တရားဗညာချိုတ်ညးမကောန်စိုက်တို့လှူဟ်ရောင်။
 ကောန်တရားဗညာနွဲမေထင်အိန်ချာကောန်တြိခါကောဂုံယျုသင်တြိ ဒေ့ဂိုင်ယျုသင်ဂုတံ။ ကောန်ဂုတ်ခါ
 ပွဲပုတ်မဒိုစနုသုတ်^၉ဟောင်တလညးမဂိုင်လပ်။

၁။ နင်လောင်	=	ကလောင်နင်ကိုလလောင်	၆။ မာဲသုတ်	=	ယာတ်သုတ်
၂။ လလောင်	=	လလောင်			မုဗ္ဗာ ပိုးလက်ကိုင်ဂုဝါ
၃။ ခြိုဟ်	=	ဂြိုဟ်	၇။ ဖျှာ်	=	ပျံပရး
၄။ တာနင်ခြင်စိင်	=	အိုက်ကိုစိင်	၈။ သွတ်	=	ဒေ့ဝတ်
၅။ မိန်ခလုင်	=	မွိုင်စိုင်			

သို့ဝါရော်ရောင် ဝှံပတုခိင်ဗ္ဗာင်

သို့ဝါရော်ရောင်ဝှံပသို့(၆)သ့ဘဲပွဲချင်မတ္တမှဂ်ရ။ ပွဲသက္ကရာဇ်(၆၅၅)တိုင်ပျားရိုဟ်ကျန် မနွဲသ့ဘဲပ
တလစိင်ဗ္ဗာင်ဂ်၊ မိဒိုစိင်ကွ မန့်သဒ္ဒန်စိင်ဗ္ဗာင် ကတိုင်ဒိုပွဲချင်သုခေါဒါယ။ ဇကုညင်တောင် ချီပဝန်ကို။
ညင်သူးထောင်ကိုန်ရ။ ဂါဝ်ပါင်ညင်ညးမဖျောန်ချင်ကြောက်ကိုမန့် မတ်ညင်ကလောံမွိုက်။ သေ့(၂၀)
ပုညင်ဂူးသန်။ တလညးသုခေါဒါယဝှံလပ်ကို ဗိုဟ်တနိုဟ်မွဲမလောန် မံင်ကျင်ကာလဂ် အယုက်စိင်ဗ္ဗာင်
စိုဝ်(၁၅)သ့ဘဲ။ ဒးကာလမွဲ ဗ္ဗံစိင်ဗ္ဗာင်မကိုလုံကို သို့သုခေါဒါယ

ခါရအဲမံင်ပွဲချင်ဝှံလံ။ မိကို^၁ (၄) သာ်နာင်သ့ဟ် ဓကု ပုဇကရာဇ
ပွဲဂ်ကျဂ်၊ ပွဲချင်၊ ဟံ့ဆောင်ပွဲကျင်ဗ္ဗာင်။ ပွဲ (၄) သာ်ဝှံ မိကိုဗျီဒိုဒိုမွဲသတ်
မိုန်ရ

သို့ဝှံညာတ်သွပ်လုံသတ်ဂ်တု၊ တုယးနွဲအသံကော်အမတ်ဒကိုပ်ပုါန်တံညးဂမ္တိုင် ကောံတုနွဲအသံ
လျာ်စိင်ဗ္ဗာင်ညးဟံ့မိတ်မံင်ကိုပိုရ။ မုထာန်ပွဲသို့စိင်ညးမသို့က်
ဗ္ဗာမံင်ဂ်ရော။ မူးတံညးဂမ္တိုင်ချပ်ဗ္ဗာရဏာသိ

ကးဂ်ရ။ အမတ်ထကိုပ်ပုါန်တံညးဂမ္တိုင်ဝှံမိင်တု စင်ခြင်ရင်ညံ့ကာလဂ် ကောတ်နင်ကမတ်^၂ပန်စန်။
ကြိကြာတ်သူးကို သုန်ရံတု ပအဒိထာန် ကမတ်ချင်ဇင်မှပွဲစန်၊ ကမတ်ချင်လွန်မိတ်ချာမွဲစန်၊
ကမတ်ချင်ချောချာမွဲစန်၊ ကမတ်ချင်မတ္တမှပွဲစန်၊ ကမတ်သို(၄)စန်စွဲဗ္ဗာအင်ထပ်တု ဟိုပတ်သို့စိင်၊

ပွဲကမတ်ပန်ချင်ဝှံ ရာကမတ်ချင်မသို့က်အာဂ်စညိရ။ ပိုပလင်ဏာ

ကးတု။ ကမတ် (၄)စန် ဂ် တိတ်စွဲလပ် သို့စိင်ညာတ်တု ကမတ်ပိချင်ဂ် တးကောံ၊ ကမတ်ညးချင်
မတ္တမှပေင် သို့စိင်မစ။ တလညးသုခေါဒါယဝှံညာတ်ဂ်ရ မိပ်စိုတ်စရိုဟ်မွဲမလောန်။ ဟိုကး-

ချင်မတ္တမှ ဒိုချင်သမတ်^၃ ဒိုတ်ချင်ပိုရောင်။ သို့စိင် သို့က်အာမံင်
ကိုမံင်ရ။ စိုပ်ထာန်ဂ်တု ပွဲကြိ ပိုကောတ်နင်ပုန်ဝှံကို

နွဲအသံတု ပြင်ရာဇာသာန် နွဲအသံ-

တုညးပြရင်ချင်ဇော်သုခေါဒါယကိုကျင်စိုပ် ဗညာဝါရောင် ချင်မတ္တမှ
လျာ်သို့စိင်ဗ္ဗာင်မျိုချင်သုခေါဒါယ ညးသို့က်ဝှံအာသိုင်မံင်ချင်မတ္တ
မှဂ်ရ။ နူဗညာဝါရောင် ချင်မတ္တမှကို ဝှံတိုန်ဒင်ကောတ်ဗွဲပြဟ်

နွဲရာဇာသာန် အသံတလညး သုခေါဒါယ စိုပ်ဝှံမိင်တု နူတလညးချင်မတ္တမှ မိပ်စိုတ်သုဟ်ကလိ
ဝှံပိုန်စက္ကဝပ်ကိုဃာင်မဒို၊ နွဲအသံ ကိုပြုပြင် သင်နွဲ၊ ဖူးခွါ သမေဟ်သေထီဂ်ချင်တံကိုအာဒင်စိင်ဗ္ဗာင်။

၁။ ပဝန် = မိုင်လပ် ၄။ သုန်ကြောက် = မုဗျာ 'ချိတ်ရည်'
၂။ သူးထောင်ကိုန် = ကိုန်-သွာမွဲဂကူ ၅။ မိကို = မိုက်ကို၊ ဝါတ်ဂါတ်၊ ပြသ့ဘု
မုဗျာ 'ကြာဖြူဇက်ကဲသို' ၆။ ကမတ် = ချော(ကမတ်ဒစိပ်၊ ချောဒစိပ်)
၃။ ဂါဝ်ပါင် = ပွဲပါင်၊ မုဗျာ 'အာစံတွင်း' ၇။ သမတ် = သေတ်

သို့ကိုတိုင်ကျိတ် ခရာတမျှ၊ ခရာတမှိုက်၊ ဆယ့်လှေ့ လှေ့ ဝတ်ဝတ်မှာပွဲ ဝေင်သွင်ဇော်ကိုဖြဟတ်သန်ဟောင်။
ဗွဲချင်သုခေါဒါယာပွန်လေ နွဲအသံတည်းသုခေါဒါယာ ပြုပြင်ကိုမှိုဟ်(၅၀၀)ပလင်စိင်ဗွာင်၊ လှိုက်နွဲ၊
လှိုက်နွဲ၊ လှိုက်နွဲ၊ ဒုဂဂိုဂတောက်မပါလှိုင်ဘဲကို ကိုခါကိုကုတ်တားငှးတွင်တရ။ ခါမစိုပ် **ခနီ** ခနက်၊ မှိုပ်
ဖဉာန်တဏာ? ခနက် (၄) ဒိုဟ် တရိုဟ်ကိုစိုပိုင် တုံတွဲမှိုပ်။ နွဲအသံဂကန် -

ဆဇကုသို့စိင်မွဲကိုပွဲပလင်ကိုရဲချင်မတ္တမှ။ မိသို့စိင်ကိုပွဲကလေင်စံ

ဂကန်ကိုရဲပလင်စိင်မှိုဟ်(၅၀၀)တံဂ် မိသို့စိင်ပလင်သို့စိင်ကို၊ ဗွဲလှေ့င်မှိုဟ်(၅၀၀)တံပလင်
သို့စိင်ပိုပ်မှိုပ်မှိုအ်။ န်သွဟ်ဖင် ခါသို့စိင်မစိုပ်သွဟ်ဖင်၊ ညးမတ္တမှတံ ဝေင်ဒင်ဒိုသွင်ဇော် နွဲ နွဲအာတုံ
ဟောင်။ **မျူလမောင်** သို့စိင်မွဲး ကွတ်တရဲသောင်ခိုတ်ဟ်ဖြဟ်တုံ ဖင်မစီရေင်လင်သိုဖဉာန်တဏာ
တရိုဟ်လင်ခနက်။ မကိုလင်သိုဗြာတ်စမဉ္ဇိုလင်ဇောင်အလာ။ မစင်ပူဇလင်မှပ်သ့ မကွတ်လင်ပွဲ မြ
မောင်အိုတ်သိုဂ်၊ မှိုဏ္ဍသို့စိင် ကိုခော်ယာန်ဖင်ကိုရ။ မိသို့စိင် သို့စိင်မကိုခော်ချက်ကွာ။ ကြသို့စိင်မခော်ချက်
မှိုဟ်ဇော် ညး(၅၀၀)ပလင်သို့စိင်ဂ် ညာတ်သို့စိင် မကိုမိခော်ချက်ဖင်ဂ်ရ။ ခေတ်ပွဲ သို့စိင် -

မိတလအဲ တလအဲကောတ်ဏာကိုယပ်ဒို န်တလအဲမကိုဒန်ဘဲကို
ပိုညးဂမိုဉ်ရောင်သ့၊ ဆဇကုတလအဲမွဲကို အသံနဲဂကန်ကိုအာ
မိတလအဲဂ် ပလင်တလအဲတုံ ကိုကလေင်စံ

သို့စိင်မိင်ဂလာန်သတ်ဂ် လွဟ်မတုပ်တံရဲပသန် တိုန်လဗဲကံလင်လတုးမိမိတုံ သိုရမတ်မတုပ်
တံရဲဖြမေတုံ ပြုဖြူ နွဲအမွဲကိုမဒ်။ တုံနုဖင်သို့စိင်ပလင်ပွဲနုမိစိုပ်လကူသင်၊ လေ့ဝတ်မိကိုကောန်
ယိုတိုန်လွဟ် ဗျအဲကျိုပ် ထံက်ဖျင်တဲခါ ပဝတ်ကိုမိပိဝါ၊ သိုသိုရမတ် မဇူဟောင်။ သို့စိင်မခော်အာဖင်ရ။
ညးသုခေါဒါယာ မှိုဟ်(၅၀၀)တံ ညာတ်ဒဒိုသို့စိင်ခါ မိကိုမကောန်မဒိုသောက ကုရင်ညွှတ် ဒိုက်ခိုတ်
ပွဲမလောန်ရ။ ရဲညး(၅၀၀)တံ ပွဲမိသို့စိင်ဗွာင်တုံ ကလေင်စံချင်သုခေါဒါယာရ။

ရုလသက္ကရာဇ် (၆၅၅) ရဲညးချင်မတ္တမှပုန်လေ၊ ပွဲသို့စိင်ပွဲကံပင်ခော်အာနုဗိုပ်မှိုအ်။ ပွဲပယုဂ်
အခါမခိုဟ် ဗွဲလှေ့င် သို့စိင်အာစိုပ်ချင်မတ္တမှဂ်ရ။ ညးပွဲချင်ဂမိုဉ် ကော်ကျင်ကွဲဗွဲဝေင်တံသဘင်ပွဲကို
ချင်မတ္တမှ န်ညင်သံမယုဇမော်မွဲကို၊ သို့ဝါရေပ်ရောင် ပွဲဒိုနဲညးတလစိင်ဗွာင်တုံ အိုဟ်တံမှိုဟ်စိုတ်
ပွဲမလောန်သန်ဟောင်။ ကွေ့ဒင်ရှိုဝေင်တံသဘင်စိင်ဗွာင်ဗွဟ်သွင်ဇော်(၇)တုံရ။

သို့ဝါရေပ်ရောင်ပွဲဒုဒင်ပွဲဒင်ဒင်

ပွဲခဏဂ် နုသို့ဒင်ဒင်ပွဲဒင် သို့ဝါရေပ်ရောင် တလညးချင်မတ္တမှ ပွဲစိင်ဗွာင်ဂ်ရ။ ဣဒ်ဟိုတ်
စိုတ်အိတ္တဂ်ရ။ လောဘရာန်ညိုတ်*ဟွဲဗွာရဏာ အတိတ်အနာဂတ် သိုက်ပိုင်ကောတ် သမ္မတိးညးသို

၁။ ခနီ	=	သိုက်သိုင်းဆုခနီ	၆။ ယာန်ဖင်	=	ဖင်
၂။ ခနက်	=	ပယို	၇။ အမွဲ	=	အကး
၃။ တဏာ	=	ကွတ်လင်စိတ္တ (ပန်းပုပန်းချီ)	၈။ ရာန်ညိုတ်	=	ဇော်တိုက်၊ ချီချိုက်
၄။ တရိုဟ်	=	ဖျေ	၉။ သမ္မတိ	=	(ဝါ)ခိုဟ်၊ ခိုန်ခြင်
၅။ မျူလမောင်	=	ရူနိုဗွဲခဏသွက်ပွဲလင်သောင်ခိုတ်လင်			

စိင်ဗွာန်ရှိရ။ ဖွဲ့ဝင်ကောလိဝိဇ္ဇာကိုတော်အစာလက်နှာ၎င်း။ သို့ပါနိစိင်ပါနိချေ၊ ဗွဲမဂြိုင်းဇက်ကျွင်းရ။ ညးချင်မတ္တမှမိင်၊ သို့ဝှင်ဒင်ယိုက်ပါနိချေကျင်ပဝါတ်ဖွဲ့က်ချင်မတ္တမှမှိတ်၊ သို့ဝါရေင်ရောင်သို့အမတ် ဒကိုပ်ပါနိဂမိဗ္ဗု၊ ညးဝှင်ချင်တံဂမ္ဘိုင်ခိုက်စိတ်ဗွိတ်ရ။ ဒဒ်ညးဂမ္ဘိုင်ဒ်တသောန်တသဝ်၊ သို့စိင်ဝှိတ်တုံ နှိတ်ကိုလှိုက်သို့-

တလအေပဒိုက်စိုတ်ရ။ ပါနိသတ်တြုမဇက်ကျင်လျဟ်ပွဲ နွဲသမိုင်အေရ။
ဍုင်အင်ထင်သို့မြမောင်သို့လင်တုံ တလအေစွဲလင် ဂတမုက်အေညိ။ အေ
ပြောဟ်ကိုသိုက် 'ပါနိသတ်တြုဒးပေက်အာရ'

တလညးမတ္တမှပွဲသွပ်လှိုက်တုံ ပဗက်တံးလှိုက် စီရေင်သိုက်အင်ထင်ထိုက်လင်မြမောင်နာနာသဝ်၊ ပါနိသို့ဝှင်ဒင်လေစိုပ် မတ္တမှ သေင်သွပ်လှိုက်စိင်ဗွာင်မကိုက် ကောတ်နင်သိုက်အင်ထင် မထိုက်လင်မြမောင်ကျင်စွဲလင်လျှုဂတမုက်ကိုစိင်ဗွာင် လျှုဒ်ကွဲဗန်၊ ကာလသိုက်ကိုဒ် လဟ်တြုဒ်ချင်မတ္တမှ သိုက်ကိုနော်မောင် ဒယိုက်လလောင်တရးသို့စိင်ဂစဲသိုက်မြမောင်ကို ပြောဟ်ဖွဲ့က်ကိုရမ္ဘာင်ဇမူး။ စိင်အလုံပါနိသို့ဝှင်ဒင်မိင်အသံ ရမ္ဘာင်စိင်ဗွာင်ကိုရမ္ဘာင်ကို စိင်ပါနိကိုရမ္ဘာင်ကမျှပေက်လကိုတိဒ်အအိုတ်။ ပါနိသို့ဝှင်ဒင်လေပေက်အာ။ ညးမတ္တမှပွဲဂျုအာပေါက်လှိုက်ပွဲမဂြိုင်း။ သို့ဝှင်ဒင်ပဟိုတ် နူကသပ်မချပ်နင်လေင်ညးညးဟုံလေင်။ ဇကုမစဲစိုပ် လေင်ဇော်ဟေင်။

သို့ဝါရေင်ရောင်စုတ်စဲသွပ်

ဝတို့နုသို့ဝှင်ဒင်ပေက်အာတုံ။ ချင်မတ္တမှ သေ့ဟ်သွပ်ရောင်ဆာစိုပ်ကိုလအိတ်ရ။ သို့ဝါရေင်ရောင် စီရေင်ကတော့ဇော်မွဲ မေင်ညှင်ကွဲစိင်ဗွာင် သွပ်ညှင်ညှင်ဒေဝက်ကို။ သို့ဝါရေင်ရောင် ပွဲဒ်နာညး တလစိင်ဗွာင် ပွဲပကင်ရင်ချင်မတ္တမှကာလကိုဒ် (၁၉)သုတ်^၁ရ။ ကောန်တရာဗညာဓါ သင်ဂြို သင်ဒုတ် မဒ်စဲသို့ဝါရေင်ရောင်ကို ပွဲကိုရပ်ဇေ၊ ပွဲကိုရပ်သိုက်၊ ညးဓါကျောန်စိုက်တံစိုင်တလညးကိုရ။ ဒါမဇော်မောင်အာတုံ သေ့ဒ်သုတ်သို့မဂစိုတ်ကော်မသေ့ဝှင် သေ့ညးဓါစင်ခြင်ရင်ညှိရ။

'မအံက်ပိုညးဟုံဆာန်၊ ညးဂစိုတ်ကော်တုံရ။ ပိုညးဆာန်သဘန်ဟာ'

သေ့ဂး ပွဲသို့မလုပ်သိုက် သေ့ညးဓါ ရပ်လင်စုန်စေ့မွဲမွဲ သေ့ညးဓါတို့ဂစိုတ်ကော်သို့ဟေင်။ သို့ချိုတ်တုံ သေ့ညးဓါ မဒြပ်ဒ်အာ။ ညးအာမက်ရပ်ပွဲ တာလစိုတ်၊ ညးဂစိုတ်ထောံ။ ဩင်ဂြို၊ ဩင်နာ ညးဓါကိုရ။ ဇေသံတံ ညးစွဲလင် တံစိုင်သို့။ သို့ညးပိစင်ကော်ပွဲမွဲရ။ ဟိုတ်ကိုရ ညးဒလောံ ဣာန်လင် ဗာဓင်ပလင်လေ။ ဗာဓင်ပလင်ကောန်^၂၊ ရပ်ဂစေံထင်မွဲ ညးခဏံလင် လျှုညးခိုင်သို့ လိက်ပွဲညးပဗတ်ပုတ်လင်ပွဲရပ်ဂစေံကို

၁။ နာင် = စိုတ်(ဒွါလက်နာင်= စိုတ်ဒွါလက်) ၆။ ၁၉သုတ် = မူဗာ (၂၂) သုတ်
၂။ တသောန်တသဝ် = ကရေကရောတ် ရ။ ဗာဓင်ပလင် = ကြိမ်အညောက်ကို
၃။ ထို = ထိုဗူးထိုဗူး(ကြိ)ထချင်သိုက်မြမောင် ဇေလဗာဓပ နူတ်လျင်အခြစ်မ
သွက်ပွဲမောင်စုတ်လင်မြမောင် လင်ကောန် ကျန်စေနုဒ်အာဘတ်
၄။ တံ = (ထိုင်း)(ကြိဝိ)နကို၊ ဒေတိုင် သတ်သောသားကို
၅။ လေင် = လိုလား၊ ပလို အနီးမကပ်စေနုဒ်။

အကြံပြုချက်စာစီရင်စာ

သို့ဝါရောင်ရောင် ခါကုသိုမကိုဖိုဂစိုတ်သို့သူခေါ်ဒါယဂ်လေ ဗလးဗူး။ ဂစိုတ်သို့ကမ္မလာနီ သို့အလိမာမင်၊ သို့တရာဗညာ၊ သို့ဝင်ဒင် သို့ပရိုက်ဇကရောင်(၄)ဂ်လေ ဗလးဗူးဟေင်၊ ခါအကုသိုမကိုဖို ဂစိုတ်နှစ်ကုဟေင်၊ ဗလးဟုံဗူး။ နှိမဒးအာရိုပ်အနီစွစပ်ပွန်ရောင်ပွဲသေင်ဟာ။

သတ္တရာဇိ (၆၁၄) ဂိတုစ (၄)စွက် တဲ့(၅)၊ သို့ဝါရောင်ရောင် မဒိုနိုဟ် လက်သိင်၊ သို့သင်ကောံ လက် အနိုတ် (၄)ဖြို၊ တံပွဲမိန်၊ အာတ် ပွဲမေထုန်၊ ရာဟုတ်ကန်၊ သတ္တရာဇိ (၆၄၉) ဒင်ပသေက်ပွဲဒိုသို့။ သတ္တရာဇိ (၆၆၈) ဂိတုမတ်၊ တဲ့ဆိုသင် အာရိုပ်အနီစွစပ်ရ။ ကာလဒ်သို့ ပွဲအယုတ် (၃၅)။ ပွဲဒိုသို့ (၁၉)သွာံ။ ပွဲအယုတ် (၅၄) သွာံ သို့ဝါရောင်ရောင် ချိုတ်ရ။ (ယက္ခောရာဇာဒ်သို့တုံဆင်ရ)

အဆက်သို့ဝါရောင်ရောင်အုပ်စုပ်ချင်မုတ္တမ

သို့ရန်လဲစံရန်ပြုကိုတ်

သို့ဝါရောင်ရောင်ဟွံမဲတဲ ဒေသို့ဝါရောင်ရောင် မကဒါ ခုင်ယျုးရန်လဲကိုမပသို့ ပြင်တမာစမိန့်သို့ လိက်တူးထပ်၊ ကိုတိုန်တွဲတဲလညးသုခေါဒါယအာတ်ယျု၊ တလညးသုခေါဒါယတီဒဒို ဒေဗညာဝါရောင် ရောင် ခုတ်ကိုယျုစံရန်ပြုကိုတ်၊ မွဲတဲကို သို့သုခေါဒါယမကိုယျု၊ သက္ကရာဇ်(၆၆၈)ခုင်ပသောက်ပသို့၊ စံရန်ပြုကိုတ်မပသို့ကို ကိုခွဲချင်ခေတိုင် သို့ညီရာမုဟ်လမန်၊ ခေတ်ချင်ဝါန်၊ သေင်ဇေမှာ ဇေက်စံတို့ချင်ဝါန်၊ သွာန်ချင်ဝါန်ပေက်၊ သို့ညီရာမုဟ်လမန်လေချိုတ်။ ကောယရန်လဲတြိတလကင်ဥရိန်၊ သို့မင်မလတ် သာ်ဝဲမချင်

ခုန်လပမသို့ဝဲလနုဟ်ကွင်သန်။ အရေချင်ဒိုဟ်ပျါန်ခမုလေစီရောင်ဟံဒး
 ခေဝဲပွဲ ညင်ဆုဟွံမဲကုသတ်။ ညင်ပွဲ ဟွံမဲမာ်ကိုမြမောဝ်ကို ဆပျါန်
 ဒိုက်ညးမဇေက်ခေကို။ ဒဝင်လို့ လှော်-ဂဲလိုင်ဝဲမဒို တုပျါန်ခေက်ကို
 ဖြဟတ်မသို့ဝဲကွင်။ ကမိန်ချင်လဲဒူးပိုတ်သွဟ်ဂွဲညးဒိုတ်ရသွ။
 စင်ဗွာင်လေညးသော့တာရ။ ခေဝဲပွဲပသို့လဲဟွံပွဲ၊ ပိုသွဟ်ဒဒိုက် ဟောင်

သို့မင်မလထင်ဥရိန်တံပွဲ တံက္ကပ်၊ စင်မွဲဒြင်ပိ၊ ဒြင်မွဲတိတ်နကွင်။ ကရီဟ်မညာတ်ပွဲဗိုင်ကွပ်မတ် လဗျို။ ဒဒိုက်ကိုအာပွဲ သို့ သို့မင်ဗျောဟ်အာ ကိုကလိုအိစိုင် ကလိုအိဇုက် သို့ဇော့ဇုနုဗိုင်ပွဲခတ်လ ဗျိုဂရ။ တရင်ချင်နုဗျိုမင်မလတ်ကိုဒစံကေ့ သို့စံရန်ပြုကိုတ်ဂါမနက်စင်ဒြင်ပိဂဲလေဟွံဆို။ ကလောင် လုပ်ချင်လုပ်ဟွံပွဲ သိုဒိုဟ်ဂတတြိတ် အာမင်ပွဲကွဲဗြာတ်။ နုသို့မင်မလတ်တိတ်ဗျိုက်ရပ်ဝဲစံရန် ပြုကိုတ်ညးဂစိုတ်ကေ့ရ။ မကဒါဒိုရန်လဲ။ ဒုင်ယျုစံရန်ပြုကိုတ် ဒိုသို့(၄) သွာ်ကို၊ သက္ကရာဇ် (၆၃၅) ဂိတုစံ(ရ)မံက်တဲသိုက်မဒိုမိုတ် လက်ကြကတ်၊ အဒိုဟ် (၄) သိုက်တဲပွဲမိတ်။ အယုက်(၃၃)ဒိုသို့၊ ဝဲအယုက်(၃၅) ပွဲသက္ကရာဇ် (၆၅၂) မချိုတ် (အလဗျောရာဇာပသို့တဲ ဆဝဲ ရ)

သို့စံသေန်ခိုင်

ရန်လဲဟွံမဲတဲ သို့မင်မလထေက်ပသို့၊ ပွဲဂိတလထင်ဥရိန်ကောသို့မင်မလဟို-
 သွဲညးမပသို့မိုက် ညိုင်ကောသရာဇာဒိသိုင်ရောင်၊ ညးမဖေက်ဂွ၊ လျဟ်
 တလအဲလေဗျုအာတဲရ၊ ရာညးမဖေက်ဂွတလအဲရော။ ကောန်တြိ
 ပိုခါနွတ် ကောန်ဇေမုန်ဂို ပိုညွဲပသို့ သမိုင်ကုသိုကောန်ပို ပိုမဒိုင်
 တိုင်ပိုနိုဗျုအာရန်ကိုဟွံဆောင်ဟာ

ညးခါတြိကိုဗြချင်ရင်ညွဲဟို၊ စံအောမဒိုကောန်ဇေမုန်ဂိုကိုပသို့။ ပြင်စမာ်ပဏ္ဍကာရသိုလိက်

-
- ၁။ အရေ = ပိုက်၊ အရေချင်=ဗြိ၊ အရေ ၄။ ကွင် = ကုင်ကွဲပြ(ဦးကမ်းနုဗျု၊
  - ၂။ လို့လှော် = အောန်စိုတ်၊ စင်တ် = မင်ဦးကင်း)
  - ၃။ ဒူးပိုတ် = မုဟ်ရူးချင်ကွာန် ၅။ ကရီ = ညးထွေးပွင်၊ ညးမက်စင်

ရာဇာသန်တူးထပ်၊ အာတ်ယျာတ်တလည်းသုခေါဒါယ၊ တလည်းသုခေါဒါယတိဒိက္ခိနိဗညာဝါရေဂ်ရောဂ်
 ခုတ်ကိုယျာဇသေနိဗိင် ရန်ကိုဗညာဝါရေဂ်ရောဂ်တုံ၊ ကောန်ဂုတ်တလည်းသုခေါဒါယ၊ **ဏင်ထပီ**
 မသောက်နင်ကိုဒိဂ္ဂကျက်ကို၊ အပုံချင်ဒိုဟ် **ကျော်မက်ဇရာ** တိုက်ဖလူ၊ သို့မင်မလ မအံက်ဆေနိဗိင်
 မစီရေဂ်စွဲပွယ်လင်ဖအိုတ်ရ။ သို့မင်မလသိုင်သို့ကွတ်မွဲလတူဒိုဘင်ပူ။ မွေတက်တိုခုံရပ်နာ ဝုန်ဂေင်?
 ဓါလွတ်ခုံရပ်သွပ်၊ ပုတ်ကွတ်ခုံရပ်ရန်နာသတ်မွဲမစီစောန်၊ ပွဲပွင်ရင်မင်ဂို နွံကာလမွဲတုဒးသဘင် ဖုဗ္ဗနက်သတ်
 သို့မင်မလတိတ်ဝေင်ဗုင်လင်ကွာ၊ ဗြဲကမောန်ဂမ္ဘိုင် နွံမင်ဂွဲသို့ကွတ်ဂို ကာလသို့ကက်ကိုဒို **လလေင်**၊
 ဂဗုဂိုင်နင်ဖျါနည်းစင်လင်မွဲကလေတ်ပွတ်ထေ့နိကျင်ကို ဂဗုဂ်ကျင်ချွန်ပုံသို့ကွတ်၊ ကျာဖရိုဟ်ပွတ်ထေ့နိ
 ဒးသို့ကွတ်၊ သို့ကွတ်တူ ကမောန်ဆမန္တံဂို ခါမတိတ်တရင်ညးဒဂ်ကေတ်တိတ်ဟုံ ဝံပွတ်တူဒးချိုတ်အာဂို၊
 သို့မင်မလကလေင်ကျင်နူဝေင်ညွင်ဗုင် ပြာက်ပုတ်သို့တိတ်ဖြဲတု ခတိုသို့ကွတ်ဒုတူ ဟုံအိုတ်ဂို ညွဲနင်
 စင်ကေ့ဇကမောန်တိုဖအိုတ်ရ။ ဖုတ်ညးဂမ္ဘိုင် သို့မေ့ကေ့တု သို့ကိုဒက်လင် မေတိမွဲ ကွဲဗန်ဘင်ပူ
 ညးမွဲ စိုကိုတို့လျာ်ရောင်။

စအောမဒင်ယျာဇသေနိဗိင် ဒိတလည်းချင်မတ္တမှ မွဲဂကောံဂုကျက်တလ**ဏင်ထပီ** ကောန်တလ
 ညး သုခေါဒါယဂိုရ။ ဝံကောန်တြိမ္ဘဲ ဒင်ယျာအာံကံကင်၊ ဩဝံကောန်တြိမ္ဘဲ၊ ဒင်ယျာမေဏင်အောဝ်ကညာ
 တလညးစသေနိဗိင်ဝံကောန်ခါဂိုတုံ၊ တလမေဏင်ဥရိန် သို့မင်မလတံချိုတ်သုာံဂိုရ။

သို့ညီရာတ်ခုံပြာသာတ်မွောံဂုကက် ပွဲသက္ကရာဇ် (၆၈၂) စသေနိဗိင်အာတိုချင်လဗုန်၊
 ချင်လဗုန်ပေက်အာ သက္ကရာဇ် (၆၈၃) အာတိုချင်ခဝါခဝါပေက်အာ၊ စကာဆအမာတ်တ္ထိပ်ပျါန်တံကို
 အာဖတိုက်ချင်တူင်သီလေဝံဒုဒး ဝံနင်စင်ချေကြောဝ်သုတ်ဇေမုတ်ပွဲမဂ္ဂိုင် သို့စအောမဒင်ယျာဇသေနိဗိင်ဝံပသို့
 (၁၄) သုာံ။ ပျါန်စမုနုချင်ညွာင်သောံကျင်ပတိတ်လေဟမ္မဲ။ လွဲမင်မွဲလင်သတ္တိမိုဟ်ဩပျာ်ရောင်ဆာတ်စိုပ်
 ကိုတ္ထိတ်ဟေင်။ သက္ကရာဇ် (၆၅၈)ဂိတုစ (၆)ခွက်တုံသို့သပ်၊ လက်မိတ်အဒိတ်ကောံလက်သိုက်တံပွဲခိန်။
 ဗြဲ ဗွီ ကြတတ်၊ ကာလအယုက်ဝံ(၂၅)ဒ်သို့၊ ဝံပွင်ရင်ကျိုင်ဗွာင် (၁၄)သုာံ အယုက်ခိုပ် (၄၁) သုာံ၊
 ပွဲသက္ကရာဇ် (၆၈၅) ကလင်မေထုန်ချိုတ်ရ၊ ဘိက္ခုရာဇပသို့တု ဆဝံရ။

သို့ဗညာရာံဒါ

စအောဟုံမွဲတု **ဇဇိဝ်ဒေစအောတိုန်အာတ်ယျာတ်တလညးသုခေါဒါယ** တလညးသုခေါဒါယ
 ခုတ်ကိုယျာဇညာရာံဒါ တုဗညာရာံဒါမသို့ပွင်ရင်ကျိုင်ဗွာင်ပွဲချင်မတ္တမှ၊ **ဏင်အံပေါ**၊ ကောန်ခုန်လ
 မဒင်ယျာရာံပြုကို တိ ဒိကောန်မွဲကောန်ဒေဂိုကိုပဂ္ဂကျက်၊ **မေဏင်ထပီ**ကောန်တလညးသုခေါဒါယ
 ပသောက်ကို စအောကွာခေတ်ဂို စအောအိုတ်ကုသို မေဏင်ထပီဒိုမင်ကွာ ရန်ကိုဒိုဟောဝ်ကောန်ဇကရာဇ်တု
 ကေတ်ဒိဂ္ဂကျက်ကို ဗညာရာံဒါသသို့ဟုံဂတာဝ်လ ကောံခုံချင်ဗဂေါ၊ ချင်လဂင်၊ ချင်မလ၊ ဝါတု ကြိဝံတလ
 ညးဗညာရာံ ဒါဒိုအံမင်သွပ်ကျာမဂေါ တလညးကိုမိုင်စင်ပွဲဂြိုဟ်ရာံ **သို့ညီစာန်စချင်ပသီ သို့အော**
 စချင်မင်မလ ပုန်ကိုတလညး တလညးနွံအသံကို ရပ်ကေတ်မေဏညးခါဂိုဖျါနင် **ဇုန်ရင်**တလညးကိုအာ

၁။ ကျော်မက်ဇရာ = ကိုယျာဒါဥါနန္ဒ ရ။ ကိုတ်ဆိပ်တြာ ၃။ ဝုန်ဂေင် = စကြိန်(ဝရန်တာ)
 အခေါန်တက္ကကာရက ၄။ လလေင် = လိုလတ်
 ၂။ တိုက်ဖလူ = ဟင်ခြောက်၊ တိုက်တာစပေါးကျီကျ ၅။ ထေ့နိကျင် = ပါကျင်

တို့မပါ တုင်သီကျစ်ကျင်သွားကို နွဲ့အသံစကားညီစာန်ကိုအာတို့ဖြိုငင်ထစိုက် သို့ညီစာန်မကိုချိက်မိုင်
သေံချင်ဖြာတ်မြေဝ် (၅၀၀) ပွိုက်ကျင်စိုပ်ပရိုက်သို့စိုက်ကျင်ဝိုင်သုခေါဒါယ။

‘မူဟိုဝ်မစေ်ကျင်စိုပ်ပိုဂျော’

နွဲ့အသံသွာန် သေံတံဂ်ဒို့ -

‘သွင်ဂွးဂတာမိုင်ဒိုဂ္ဂကရာဇ်အယောမစသိုင်တာသိုက်ဟွံဗျူဇော်ဏီ
လေဝ်ဆာန်သရဲ တခက်ရ ပိုဒိုက်မလဝ်စိုတ်တံ၊ ပိုဒိုက်တံ ပရော့ကျင်
ဒင်ကာပဒိုက်တလတိုဇော်ရောင်အ’

သိုညး(၅၀၀)ဂ်သို့ကိုလာဝ်ပညာကာတဲ ကောန်ညးအတောဂန မဒိုဒိုက်သိုမင်မလဂ် သိုမင်မလဂ်
ပဂမာန်စိမ် စိမ်ကိုယျူဇိပ်ဗန် သေံဖြာတ်မြေဝ်(၅၀၀)ဂ်ကိုကုဇိပ်ဗန် သို့အဲကာကံင် ဒိုကောဂမာန်ညီစာန်
ဂ်ချိုတ်အာ။ ဗြသို့အဲကာကံင် ဒိုမင်သိုဒို့သန္ဓိ။ သိုက်တိုန်သိုဗာ? ဟိုဒို့တလညး၊

‘လဝ်ကိုဒို့သန္ဓိလန်ကျာ’

နွဲ့အသံ-

‘ကောန်မတ္တိုဒိုဂ်ဒိုကောန်ဗြအဲကိုအခေါင်ကိုမူးရ။ ခါဒိုကောန်တြါအဲ
ဟွံကို အခေါင်’

ဂးဂ်ရ။ မင်စုံဗုတ်စွဲဂိတု ကလျင်သို့အဲကာကံင် မသသးဂံဂ်ဒိုကောန်တြါလျောဝ်ဒို့ တလညး

နွဲ့အသံ-

‘လွကိုဒေိုတိုန်သိုမိဒေို၊ အဲမဒေိုသိုဖေိုတ်အဲကိုကုဒေို’

ဂးတဲ၊ မင်ကျင် သုတ်ဂ်ဇော်ဂေါင်အာဒင်ကာမာန်၊ ဒုတ်ယျုစအဲပြဿတ်ပွဲစိမ်ဒိုသိုဒင်ယျု
ဗညာရာဒါ မပသိုတ္တင်ရင်ကျိုင်ဗ္ဗာင်ချင်မတ္တမှဂ် ဗညာရာဒါ နွဲ့အသံကိုစအဲပြဿတ်အာတို့ရး
ပြန်၊ ကျညး စအဲပြဿတ်ချိုတ်ပွဲချင်ပြန်ရ။ ကောန်စအဲပြဿတ်နွဲ့ပန် ယျုကောန်ပန်ဂ် ညီစာန်
အဲပြဇန် လိုက်ဖြာ ဥရလို ကောန်(၄)ဂ် တလညးဗညာရာဒါ ဗြုမြေဝ်ခိုလဝ်ကို သိုခခင်အရာဖေိုတ်ရ။
ဗညာရာဒါတလညး ချင်မတ္တမှနွဲ့ကောန်ဗြုဗွဲ၊ မဂ်ပွဲဂ်ကျင်သွင်စမိုတ်ဂ် ဏင်အံပေါဂးယျု ဏင်အံပေါ
ဂ် ဒင်ယျုစန္ဒမင်လျ၊ ကြိပွဲဂ်ကောန်ဗြုစါ ကောန်ဗြုမဲ့ကိုယျုဇော်နော့၊ မွဲဇော်နော့။ ဇော်နော့ချိုတ်နူဇော်တရ။
ဇော်နော့မွဲတံ ဒင်ယျုမှာဒေဝီ ကြိပွဲကောန်တြါမဲ့ ကိုယျုဗညာအူ။ ပွဲခေမေဏင်ပါပီ ပွဲကောန်ဗြုမဲ့
ကိုယျုမိမဆာ။ သိုပွဲကောန်တြါမဲ့ပွဲနို ဒုတ်ယျုမင်လင်ကာ။ ကလဂ်နွဲ့အသံကိုတိုဒါ၊ ဇူးဒါ စနုညးဂမိုင်
ဒို့ တလညး။

‘စဏောန်တဲတလအဲ။ မနင်လလေင်တလအဲရ’

ပွဲမိင်ဂလာန်သတ်ဂ်တဲ စအဲကာကံင်ကောန်စအော၊ ဒိုဂိုန်တလညး။ နွဲ့အသံကိုလခိုင်ကိုညီလိုန်။
ကိုတိုက်စာ်ဂိုင်းကိုမင်မွဲလဝ်ပွဲပြန်၊ ကောဂမာတုညးဇိပ်ဗန် ဟိုတ်သေံဖြာတ်မြေဝ်(၅၀၀)မနွဲ့ပွဲဇော့။

၁။ ဗာ = မွဲဗာ ၃။ စာ်ဂိုင် = ထပ် ထိပ်တုံး၊ လက်ထိပ်
၂။ ကလဂ် = ငှုကျင်သို့၊ ကထော့၊ ဗြုနွဲ့ကိုတုသို့

ခိုင်တို့အိမ်မင်တဲ့ ပြိတ်ကသပ်ကိုကောန်ကွအရတ်ဒိုဟ် ကွအိတ်ကိုခါခိုင်° အဒေါင်ကွအိတ်ကိုသို ခတ်ဇော်မဲ့။ သိုက်တဲ့ မိပ်ဗန်တိုန်ဂွီ တလညး-

ဟိုတ်တြီဇုတလတိဇေဇော် သွပ်ဂူးဂတာခိုင်ထပ်။ သိုခတ်ဟာပွဲ အိတ်
မဝ်မံင်၊ ပွဲအိတ်မတိုန်သိုဝွဲ။ တလအဲပျိုန်တြီဇုစရဲအဲဒိုက် ကောန်ညး
မတ္တမှ ပွဲညာတ်ညိ။ တလအဲကွဇော်လိန်သိုအဲဒိုက်ညိကို'

ဟိုတ်မဒို ဒိုက်တဲ့မြိမ်မြန်လပ်နုသွတ်သွတ်°၊ သံလေဟ်ပွာတလညးဟွံမဲ့ တလညးမညာရဲဒါ
ဇော်အာသိုဇိပ်ဗန်၊ ဇိပ်ဗန်ဆင်ဒင်တလလုပ်သိုကိုအပေါတ်တမဲလမဲ ဗွဲမဒိုင်ပြုမပြင်လပ်တဲ့ ပွဲတုညး ဇော်စိုပ်
ဇိပ်ဗန်ကော်ဒေသိဗြာတ်မဗြပ်(၅၀၀)တံရပ်ဂစိုတ်တုညးမတ္တမှ မညာရဲဒါချိုတ်ပွဲတိုက်ရ။ ဇိပ်ဒင်ယုမညာရဲ
ဒါဝွဲယဉ်(၅)သ့။

သက္ကရာဇ်(၆၆၅)ဂိတုဇော် (၄)မက် တဲ့အဒိုတ်ဒိုမိုဟ်၊ လက်တပွဲတုအါကော်လက် အဒိုတ်
(၆)တပွဲဇေ။ ဗြိတ္တိမေထုန်စန်တကန်၊ သက္ကရာဇ် (၆၈၅) ဂိတုအသုန္ဒ° ပွဲပသေက်၊ ဒင်ယုမညာရဲ
ဒါ သက္ကရာဇ် (၆၉၂) ချိုတ်ရ။ ပွဲအယုက် (၂၀) ဒိုသို။ သွပ်ပွင်ရင်ချင်(၅)သ့ စိုပ်အယုက် (၂၅)
ဒိုအန်စွမပ်ရ။ (မုဂ္ဂေါရာဇာမပသိုတဲ့ဆဝ်ရ)။

သို့ဇိပ်ဗန်

ဇိပ်ဗန်လိလန်တဲ့ ဇိပ်ဗန်မပသိုပွန်ရ။ ပွဲဂိုကုက် စန္ဒမေင်လု သိုနင်စင်°ဂမိုင် ကိုထပ်သန်ကိုထွပ်
ပျိုန်ဇေဇော်မဲ့၊ မဒင်ယုဇေတ်သင်တြာ အကာရညင်မတွဲတုတ်သိုမပတဲ့ မဇကုက်ပျိုန်လွဟ်ဗျဟ်သွင်။
သိုဗြဟတ်ဗိုဗွဲမဒိုင် ဇက်လုပ်ကျင်ရပ်ဂစိုတ်ဇိပ်ဗန်ပွန်ရ။ ဇိပ်ဗန်ပွဲဒိုသို (၅) တဲ့ကို။ သက္ကရာဇ် (၆၅၅)
ဂိတုဇော် (၁၂) မက် တဲ့ဗြိတ္တိဇိပ်ဗန်မဒိုမိုဟ်၊ လက်တပွဲမိဟ် ရာဟုကော်လက် ဗုဒ္ဓဝါသိုသတ်ပွဲ
ဗြဟ်၊ သက္ကရာဇ် (၆၉၂) ဒိုသို (၅) တဲ့ချိုတ်။ အယုက်(၃၅)ဒိုသို(၅)တဲ့ဇိပ်ဗန်ချိုတ်ရ။ (ကွ
ဏောရာဇာဒိုသို ဆဝ်ရ)။

သို့အဲကံကံင်

ဇိပ်ဗန်ကိုလောန်တဲ့ အဲကံကံင် ကောန်စအော ကိုန်စဇိပ် မကိုမင်လပ်ပွဲပြန်ဂို ဝုကုက်စန္ဒမေင်လုကို
ဗလးကောန်ညး မမင်လပ်ဂို ဂမိုဒို၊ ဗူးဒိုကိုတိုန်ဒင်နီမဟ်မှ။ မဇိန်ကိုကိုန်ချင်မတိုန်ဒင်ဂိုမဟ်မှညးမှး၊
စိုပ်ချင်မတ္တမှတဲ့ ငာင်အိပ်ပေါ်မဒင်ပွဲဂုကုက်စန္ဒမေင်လုဂိုဟောင် မွဲဒင်ဆေင်ဒင်သို့ကိုပ်ကွာဟောင်။ (၆)တဲ့၊
(၅)တဲ့။ တုရလ သို့ဟုံဆိုက်ညန် ဆကိုကောန်နင်စင်တံဂို သို့အဲကံကံင်မရိုညံမင် ဝုကုက်စန္ဒမေင်လုဒို
မပေါတ် ဟိုကး

'သေ့ပွဲအဲရောင်ဗလး နူဒဒိုက်ကိုပသို၊ ကွာပ်မတ်အဲဒေပလိုသန် ဒေပ

၁။ ခဇိုင်	= ကျး	၄။ အသုန္ဒ	= ဂိတု
၂။ မြိမ်မြန်	= မြိမ်မြန် = ဗွဲမျိုမင်ခွဲကျင်	၅။ နင်စင်	= ညးကမောန်မင်မသို
၃။ သွတ်သွတ်	= ညောက်ညောက်၊ လှိုလပ်		

သို့လ် ကျောင်းမတ်အံ့ပေလို့သို့ဟ်ရသ့'

ကးတုံစုတ်ဂဉ္ဇဲဂျီဖအမတ်ကိစ သို့အဲကံကံင်ဒးဂဉ္ဇဲဂျီချိတ်ရ။ သက္ကရာဇ် (၆၆၅) အဲကံကံင်ခန့် မှ်ဟ်၊ လက်တမိဟ်စန်ကောလက် သိုက် (၄)တံဗိဉ္ဇး အာမကပ် သိုသပ်ကန်(၅)သိုင်၊ သက္ကရာဇ် (၆၉၂)မဒ်သို(၄၉)တုံကိမချိတ်၊ အယုက်(၂၅)ဒ်သို မွဲဂိတု(၁၉)တုံချိတ်ရ။ (ပက္ခောရ ဇာပသို့တုံဆွဲရ)။

သို့ဗညာအဲလ်

အဲကံကံင်ဟုံမွဲတုံ ဗညာအဲလ် မဒ်ကောန်သိုရ်ပြကိတ်ကိပ်ကောစသိုင်သ္တိုင် ကြိစသိုင်ဗဂေါ ဝဲကောန်တြုမွဲ ကိုယုအဲလ်င် ကာလဂ် **ဏင်အံမေတ်ဟ်**မကိကောန်ခိတ်၊ ဏင်အံမေတ်ဟ်ဝဲဂိုင်**စောန် ပရ်**သန်ဒ်တုံ ဗြိတကန်စင်ကမောန်တံ အဲဟုံမိက်ဏာဏီရ။ ဆကောန်တြုသိုစအဲလ်င်ဂ် သိုယိုက် ကောတ်ဇော်ကွင်၊ သိုကော့ကျင်မတ္တမုရ။ စိုပ်မတ္တမုတုံ သိုဒင်ပသေက်ရာဇာဘိသေခ ပဇကရာဇ် **ဏင်အံ ပေါက်တလသေ့**စံမိုင် ညးခါရ်ကိဒေ သိုပဂုကျက် သိုဒင်ယုဗညာအဲလ် ပသိုပဲမတ္တမု ကာလဗညာ အဲလ် မဒ်ဇကရာဇ်ဂ် **သိုပြုဒို**မဒ်ဇကရာဇ် ပဲသိုင်သုခေါဒါယကိ မိင်ပရိုင်အဲကံကံင်ခန့် စံကေဂ် ညးမဂစိုတ်ကော့တုံ ပုတ်ထိုဒ် ကော်အမတ်ထိုပ်ပုန်မေတ်ကိတ်အာတိုသိုင်မတ္တမု။ ဒ်ပုန်ညး သုခေါဒါယမကော်ကျင် ဗညာအဲလ်မိင် **သိုဂုတ်**စသိုင်သ္တိုင် **သိုအဲသိုစုန်** စသိုင်ဝါန် ဒကိုပ်ပုန်ခါဝဲ ကိုအာဒင်ပုန်ညးသုခေါဒါယ သိုညးဝါကျအာ စကုညးခါညးသုခေါဒါယမဂ္ဂဏော ဗညာအဲလ်မိင်ဂး ပုန်ရဲကေကျအာဒ်တုံ ဓမ္မဝံဇ်လဗးကေဗညာအဲလ်ဟေင်မပိုက်ပုန်ဇော်အာ။ ဗညာအဲလ်**ဖန်ပွါ မုက်ဗျိုက်ပုန်**ညးသုခေါဒါယပေက်အာ။ ကာလသိုတြုဒကောင်ကောတေမဒ်ဂ် ညးမတ္တမု ညးသုခေါဒါ ယ **ပတုန်ပရအ်**ကော့ရင်ညး ကျင်အာသိုရန်ဟုံဝဲဒ်ပုန်ကိတ်ညးဟုံမေတ်၊ နအဲကံကံင်ကောန်မေဏင် ထပ်မချိတ်တုံ ပဲဗညာအဲလ်မဒ်ဇကရာဇ်ပွဲ ညးမတ္တမု၊ ကိုညးသုခေါဒါယလိအာမိတ်ရ။ ဟိုတ်ပုန်ညး မခစိတ်စသိုင်ဝါန် စသိုင်ခတိုင်သိုက်ပဲသိုင်မတ္တမုဂုဗုလ် ဒ်ကကောပ်ကောပ်ဗျိုကွင်သန် သိုက်ကုကိတ်ကိတ် မကိတ်ရင်ညး။ မိင်ဗွာင်လေဒြင်ကပ်ပုန်ညးသုခေါဒါယမဂ္ဂဏောအာတိုဗဂေါကို ကြိဝဲဗညာအဲလ်ချပ် -

'ကိုန်အဲဗညာအူ ကိုကောန်အဲစလံင်ဝဲ တုံရကုသိုအဲအောန်တုံ ညးလိ မဒ်ဒိုသိုဒိုဝဲရော။ ပဲပေါပ်ညးခါဝဲ သိုက်ဝဲတံအဲသိုညီ'

လို့ဂးတလညးပယံ ဆသိုက်ဓမ္မဟ်မွဲခါကိုစွဲဇရေင်၊ ဂုကျက်ကမောန်မောင်မု၊ တလညးဟုံကို ပြာပ်လုပ်ဇရေင်ဟေင် လံညီမယံကွင်အာတလညးကိုပြကတ် ကောန်တလညးစအဲလ်င်ဝဲမိင်ဒဒ်တလညး မယံဂိုင်း၊ ဓမ္မဝံဇ်လဗးသရဲမိဟ်ဓမ္မဟ်တုံ အာရပ်ဗညာအူ၊ ဗညာအူတိကေတိတ်အာဗျိုက် စအဲလ်င်ကျ အာ၊ ခါဗညာအူမမက်ကျင်သရဲစအဲလ်င်ဂ် တလညးဒလိက်ဏှိုတ်တိတ်ပူကေ။

'ဟာဲဏှိုတ်ညးဂါ'

နွဲအသံဂး၊ မိင်ရဗ္ဗာင်တလညး သရဲသခက်ဗညာအူဒြပ်ဒအာ၊ တလညးပနောတ်ကိုဗညာအူ နွဲအသံဗျို။

၁။ စောန်ပရ် = စိုတ်ကုဗ္ဗာ ၃။ ပတုန်ပရအ် = သိုကိ၊ ညီသာ
၂။ ဖန်ပွါမုက်ဗျိုက်ပုန် = ငှားမုက်ပုန်ခါ၊ ဖန်ပခါဗျိုက်ပုန်

‘ဟိတ်ချေ့ မတိုင်တို့ဝရ၊ ပြဝါတှာဂွံချေ့မတိတ်ပကံင်္ဂောန်အဲ’

ဧကုဗညာအုန်အသံကံင်္ဂမင်လဝ် မျှောတ််ဟံညိတဲ၊ ဂူကျင် အင်အံင်ဗေ။ တလသွင်စံဒိုင်၊
 ညးခါမိုင်သမိုင်ဗညာအုဂံဗးနညးမမင်လဝ်တဲ မဟံလံကောန်တလညး စအဲလင်တ္တိဒါယံမြန်ချိုတ်အာ၊
 ဗွဲကြဲပုန်ဗညာအဲလံတလညးချင်မတ္တုမဟူဒါယံဒိအာအနီစွဗဝ်ရ။ ဗညာအဲလံဂွံဒိဗြာကရာဇ်ပိုင်ရင်
 ချင်မတ္တုမ (၁၈) သု၊ သတ္တရာဇ် (၆၆၉) ဂိတုစဲ (၅) ဇွဲက်တဲဗုဒ္ဓဝါဒိမိုဟ်၊ လက်မကပ် အဒိတ်(၄)သိုက်
 တမိန် သိုသင်ဗိဇ္ဇာ အာပွဲမိဟ် (၅)ဗြိုဟ်၊ သတ္တရာဇ် (၆၉၂) ဒံသို၊ သတ္တရာဇ် (ရ၁၀) ချိုတ်။
 အယုက် (၄၁) ဒီ ဗြာကရာဇ်၊ ဂွံပိုင်ရင်ဂွိုင်ဗျာင်ချင်မတ္တုမ (၁၈) သုဂံအယုက် (၅၉) ဒီအနီစွဗဝ်။
 (နာရီကောရာဇာ ပသွိတဲ ဆဝ်ရ)။

နမတ္တမုဒိဋ္ဌိပုန်ဟံသာဝတီ

သို့မညာအူ

မညာအော်လဟံ့စွဲတဲ့ မညာအူကောန်ဖိဇိမ်မပသို၊ မညာအူသို့မဟုံလံဏီ ကွာဟံ့ခွဲချင်မဂေါ၊ အာဝေင်စိင်ဂြိုပ်သွပ်ကျာ ခါမပုန်စ ပွဲကျာန်ဖြာတ်လာင် ညာက်သွတ်မြဲမွဲမုက်ရပ်သက်ဂေါင်ကွင်သန် သို့က်ကံ့ဒင်ယျာဏင်အော်ပေါလေဝ်ဂး၊ တလညးသို့က်လောန်ဒင်ဖျဲနင်ချင်မတ္တမုကို၊ ဝါလွဲဒ်တြိမသွပ်ကံ့ **ဩက်** လပ်ကွိုင်နှောင်စီရာဇာဓာတ်လစတ် လပ်တြိသဗာန်ရ။

ညးမတ္တမု ညးဘဘောတ်စယေံ၊

‘တက်တဲလက်အုပ် ရပ်နာဂေါပ်လောန်ကောန်ညးဖြာတ်လာင် သို့မုပ် ပွဲပိုင်ဝေင်ဒင်ကေတ်ဖျဲတြိမတ္တမု၊ ဟိုတ်နာသို့က်ဆာန် သန်ထာန်နန် ပွိုင်သို့စသိုင်ရး ရပ်ဂေါပ်သေ့ဟ်ဟ နာမသေ့ဝ်ဒုတ် ကောန်ဝုတ် ဖြာတ်လာင်’

သက်ပွဲရဲမတ္တမု ရဲမဂေါတ်ဒင်ဖျဲဂကျင်စယေံစရ၊ တလညးသို့က်လောန်သန်ကိုပဂုကျင်ဟေင် အမာတ်ပပေက်စိုက် နွဲကောန်တြိမသေ့ဝ်နန်ဂးယျာ ကောန်ဝုတ်မသေ့ဝ်နန် (၄)၊ ခုတ်ယျာ မွောံအေက် မွဲ၊ မွောံကပ်မွဲ၊ မွောံစိပ်မွဲ၊ မွောံဒ်မွဲ၊ ကောန်ဝုတ် (၄) ကို တွာဟလညးသို (၄)၊ ပိဂ်တုညးကေတ်ဂိုင် ကိုဒ်ဂကျင်၊ ကော်ကုညးပွဲစိန်ပုန်မုစွဲ မွောံဒ်မွဲတုညးပျေင်ကိုမင်လင်ကာ၊ ပွဲဒင်ယျာသို့က်င်သိန်ကိုစ ချင်မဂေါ်သတ်ဒံ။ ပွဲကောန်မွဲ ယျာဇုန်လတ် ပွဲဒ်မြဲထို့တ်ခပြင်ကိုမဲတလညးမာဒေဝီကိုစချင်လျိုင်၊ တုညးမညာအူဒ်ဇကုရာဇ် ပွဲသက္ကရာဇ် (၇၁၀) မင်ပွဲပိသုာံ။

စအံဒိုတ်၊ ဘဝ်တြာံ တံ ညးဝါပုန်ပွဲချင်ဝါနိ၊ တလညးကိုတို့ဗျိုက်၊ သေတ်ကျလုပ်အာချင်ဝေင်မှာ ပွဲသက္ကရာဇ် (၇၁၃) ကိုတလညးမင်မှာဗျေဟ်ဂလာန်သေတ်ညးဒါ၊ ခါနိဥဇိုတ်လင်သတ် ကိုဒ်ထိုပ်ပုန် ပအေင်ကိုမုဒ်ခိုလက်ကိုစေတို့မတ္တမု သတိုင်၊ တိုဂုလာ၊ ချင်ဝါနိ၊ ယင်ဒိုနိ၊ လုန်ဖေန်၊ ချင်သွတ်တံဂို ပေက်အာအိုတ်ရ။ ပွဲမုဟ်ဒုန်သေတ်ဒက်ဒင်ဒပ်ပွဲမွဲဂေါဂိတု၊ ညးမတ္တမု မက်မိုတ် ဖေက်ဒင်သို့တ်ရ၊ပွဲဂို အစာတုညးဖူးဂမ္ဘိုင်ညးရးနိဂို၊ တုညးသိုဂကျင်မောင်မုတ်ညးဂမ္ဘိုင်စင်ခြင်ရင်သွံရ။

‘လျာဟ်ပုန်ကွင်တရပ်လပ်ချင်ပိုတဲ့ရ။ ပိုသွက်ညာတ်သွာင်ဟုံမဲရ။ မုက်ကိုသို့စိင်ဗျာင်မွဲရ’

ဂးဂို၊ သို့စိင်ဒ်သတ်ပွဲ ပါရမီနွဲပွဲပျားဒိုဟ်ကိုဒ်တဲ့ ဘိနိုတ်ညးရးနိဂိုမိုင်ခိုင်ဒိုင်တံတဲ့၊ ဗွဲဂိုသို့စိင်ကိုသွပ် လွဲကိုတလညးရ။

၁။ ဩက်	=	ရင်တဲ့ကိုစွဲလမ်း ပွဲစွဲလပ်	၅။ ဂျိုင်	=	ဒေသအာဏာစက်ပြးဇာဝ်
၂။ လစတ်	=	ပလေဝ်ပလေတ်လင်ညံင်ပွဲကျေပ်	၆။ ခါနိ	=	အေင်ပြပ်ကိုအင်
၃။ သဗာန်	=	ပွဲဒင်သုာန်	၇။ ယင်ဒိုနိ	=	မုဗျာထွေးလပ် ယင်းငြိမ်
၄။ ညးဘဘော	=	လိတ်မူပလက်။ လိတ်မူသုရိတ်	၈။ လုန်ဖေန်	=	မုဗျာ လဂွန်းဗျဉ်း

ထွေးလပ်ညးဘဘောအိုတ်ရ။ ညးမဂေါ်ဒ်ဗာန်ရ။

‘ပေါန်သေဇင်မာပွဲ နွဲသမ္ဗင်အသိုစိင်ရ၊ လွှာဂြိုဟ်သမ္ဗင်ဂံ ကံကျောန်ကဏာခွဲ
ဂဿိလဝံကျိ ဝဲဇောဝံသိုကျိ ယာတ်ကမုာ်ပြုပြေင်လဝ်ဗွဲမဒးရးတု
ဂဘမုက်အိဉ်အင်ထဝ်သိုမထိုလဝ်မြမောဝ်စွဲပြေင်လဝ်။ တလညး
သိုကယိုင်ဗွဲကရာဇ်ကျောန်မောင်မုဂမိုင် ကရိုက်ကရိုက်ကံကျိုင်ကျိုင်
ကေတ်သိုဂမ္ဗိဗူးညးရးနီဂိုတြု ဗြတ်ကံဂွံတိုန်ကောံ လတုကျိပံဒိုဝေင်သွင်
ဇေဟ်။ အဲဒူးဖပေက်ကံပေါန်သေဇင်မာပွဲရ’

တလညးဂွံသွပ်လွံသက်တု၊ တုယးနွဲအသံကိုကျောန်ပြုပြေင်တာ်လွံဂံတု၊ သိုတိုင်တိုက်နာနာ
သက်သိုဖယေဝေင်သဘင်ဣတဝါဂ်ကိဉ်နီသိုစိင်လတုကျိပံဒိုထုဗုတ်ဗွဲနီလဝ်အဒေါင်ကဏာ၊ သိုအင်ထဝ်၊
သိုမထိုလဝ်မြမောဝ်ဂံ ဗွဲလဝ်ဂတမုက်သိုစိင်၊ ပွဟ်တသွင်ဇေဝ်ရ၊ ပွဲဂံသိုစိင်ကိုရဗ္ဗါဒ်ဇေမးဂံသိုအင်ထဝ်
ပြောဟ်ဂွံတံဏာ၊ ပေါန်စိင်ရဲသေဘ်မိုင်ရဗ္ဗာင်သိုစိင်ပေက်ပြးအာ၊ လိုန်ဒးကင်ပေါန်ရဲသေဘ်ချိုက်ဗွဲမဂိုင်၊
သေပေါန်ဇေင်မာပွဲတံဏာပြးဂြေပ်ဒ်အာ ခါဗ္ဗောရင်ညံဟွံဂွံမဒ် နတြုနီစိင်ဗွဲညးမတ္တမုမဂ္ဂဒူးပေါန်
သေဇင်မာပွဲ ဂွံစိင်ချေမံက်သေဏာတ် ဂွံလက်ရဗ္ဗမဂိုင်၊ ဒဒ်မဒူးပေါန်သေဇင်မာပွဲဂိုတြုပေါင်တုပြေင်
လပအ်ကေတ်အပေါက်ဟွံအိုတ်၊ ကာလဂံ တလညးဗညာအာ၊ ဂွံဒင်ယုတ္တညးစိင်ဗွဲဘင်ရ၊ ဒဒ်မဂ္ဂဒူး
ပေါန်သေဇင်မာပွဲ သိုက်ဂွံဂိုပြကတ် တလညးစိင်ဗွဲဘင်ပြေင်လိက်ရာဇာသာန် သိုပဏ္ဏကာရပရင်ဗွဲနီတု
ဖမိုင်ဗွဲမဂိုင် ပျိုက်ကွင်ကိုကျောံတုသိုသိုင်သို အာတ်သရီရခါတ်၊ သိုသိုင်ဗညာတ်တုပရင်ဗွဲနီ လိက်ရာ
ဇာသာန် သိုမချိုန်သေတ်သိုက်ခွဲက် ပွဲကုသိုမဟိုက် ဂွံမိုင်တု သာရီရခါတ်ဗွဲမဂိုင် သိုသိုင်ဗညာန်နင်
ဗွဲကရာဇ်ဗျိုင်မတ္တမုတလညးစိင်ဗွဲဘင်၊ ဂွံသရီရခါတ် သိုသိုနီယိုမက်နင်ဂိုစိုပ်တု မမင်စိင်ဗွဲဘင်မ
ပြောဟ်သိုဗူးပေါန်သေဇင်မာပွဲ လွှာဂြိုဟ်ပံတု သိုကံဒက်လဝ်စေဘ်ဗွဲ ရပ်သို ရပ်ဂုကျာ် ရပ်ကမ္ဘာန်မုင်
မုနင်စင် ရပ်အမာတ်ထွိုင်ပေါန်အိုတ်သိုရပ်တံဂို ထဝ်ထမောတ်ဟောင်မသောန်၊ စွဲမိုင်လဝ်ဂံခါတ်
နလောဝ်မဆိုက်ရာပ်ဗွဲပတ္တရမဒးရးဂွံဗွဲနီလဝ်တု ကိုဒက်စေဘ်လံက်ထဝ် ခုတ်လဝ်ယုကျာ်ကွဲဗန်ဒေမု
ပြကတ်ဘဒ်ကံလုဟ်ဟောင်။ သိုင်မတ္တမုသေဟ်တဟ်တု ဗွိုင်ဟ်ရ။

ပွဲမမင်တံဂို သိုညီကင်သိန်မစုသိုင် ဗဂေါက်ပုန် နွဲအသံတလညးစိင်ဗွဲဘင်ကိုအာရပ်၊ ဂွံနင်ဇကု
သိုညီကင်သိန် ညးဂရိုက်ကောံကောံရ။ ဇောံဒ်ဣဝ်ညီကင်သိန်ပဟ်တိုဒ်ဒေသိုဂိုတလညးဟံဂရိုက်၊
ညးဇောံနင်မတ္တမုမင်ကရာဇ်ဂွံတလညးစိင်ဗွဲ ဗဂုကျာ်ပုန်ဟောင်၊ ကောန်မညီကင်သိန်၊ နွဲပွဲဗွဲဒ်ဒ်ပီ။
သွင်ဒ်ဒလုဗွဲ၊ သွင်ပုဗွဲ မညီကာင်ကင်ဗွဲ၊ ဗြဲဒါတြုဗွဲ ပွဲတလညးစိင်ဗွဲဘင်ဗညာန် နွဲအေက်ဒင်ပု
စနုမင်လုဂို ကောန်ဇာတ်ဟွံဂွံ၊ ဇောံဒ်ဒင် ယုရဇာဒေဝီ ဂုကျာ်မဂေါင်သော်လေညးကောံ
မဂ္ဂကောန်ပွဲတလညးစိင်ဗွဲဘင်ဗွဲဘင်မုင်မကိုယု၊ ပတိုမဒူးပေါန်သေဂိုပံသုဒ်ဒ်တု စိင်ဗွဲဘင်မချိုက်ကောရ။
အလုသိုင်မတ္တမုမုင်ရဟ် တြုဗြဲသိုအမာတ်ထွိုင် ပေါန်တံဒ်လို့လှော်သိုဟ်ရ။ ဗြဲစိင်ဗွဲဘင်ပျိုက်ကိုကျာ်ခါလှော်
တြုဂညီကိုင်ဇောဝ်ကိုလဝ်ကံသက် လဝ်ဂွံ သဗ္ဗစင်ရပ်သိုဇက်ပျိုက်ဏာမုးညိုင်ကိုတိုပံကောံရ၊ မွဲသက်ပုန်
စိင်ဗွဲဘင်ချေသိုဗဒန်အာလေညးဟိုက်၊ သတ္တရာဇ်(၆၆၅)စိင်ဗွဲဘင်စိပ်မတ္တမုအယက်စိင်ကာလစိပ်မတ္တမု
(၁၅)သုဒ်သတ္တရာဇ် (ရာဇ်) စိင်ဗတောင် ချိုတ်၊ စိင်ဗွဲဘင်ပွဲအယုက် (ရဝ)၊ စိင်ဗွဲဘင်ချိုတ်အာတ်

၀။ ကမု = သူးဒူး၊ စဗု ၃။ လို့လှော် = အောန်စိုတ်
၂။ ထမောတ် = ဇေတ်ဟ်၊ သက်ကံ

၉။ ကောန်ပွဲပွဲမေဏင်ကညာဏီ (၁)စခေတ်၊ မွဲမိတြိမွဲး

၁၀။ ပွဲပွဲစလာကာဆဗီ၊ (၁)မင်ဥနော၊ (၂)အာဗုန်၊ (၃)မင်ဂါ၊ မွဲမိတြိပိ၊

၁၁။ ပွဲပွဲမာဗီ၊ (၁)မံမရေတ် (၂)မင်လု မွဲမိပွဲတြိဝါ၊

၁၂။ ပွဲပွဲစေဝ်ဥရီန် (၁)တလမောလမေဝ် (၂)မလော်၊ (၃)မေလာန် (၄)ဇေညောတ် မွဲမိပွဲတြိမွဲး၊

၁၃။ ပွဲပွဲမင်ဇေတြိ (၁)ဘဝ်ဗုင်ယျုပုရန် (၂)ဘဝ်ဗုင်ယျုဘဝ်မြိုင် (၃)ဘဝ်ဇေ (၄)ကဝ်ဂါ (၅)ဘဝ်
ဇြေမိုင်၊ (၆)တလမေယာ (၇)မွဲမာ်ကံး၊ (၈)မွဲမာ်ပက်ညောတ် (၉)မွဲမာ်ဆေ့ မွဲမိတြိ (၅)၊ (၆) (၇)၊
၇ (၉)။

၁၄။ ပွဲပွဲမွဲမာ်အာ (၁)ဒနဒါ (၂)ဘဝ်သတ် (၃)ဘဝ်ဇေင် (၄)မေပ်ပေါ၊ မွဲမိတြိပိတြိမွဲးပန်။

၁၅။ ပွဲပွဲမေသြိ (၁)ဘဝ်ဒ၊ (၂)ဘဝ်အာ၊ (၃)ဘဝ်ကိုတ်၊ (၄)ဘဝ်မိုန်၊ မွဲမိတြိ (၄)။

၁၆။ ပွဲပွဲမေင်ဏော (၁)ဘဝ်ထာပ်၊ (၂)ဘဝ်လာ၊ (၃)ဘဝ်မက် မွဲမိတြိပိ။ ဆတြိလိက်ဖြာမပွဲကောန်ဂီ
တြိ (၁၆) ကောန်တြိ (၅၁) ကောန်တြိ (၁၄) သိုဖသိုတ် (၆၅) ပွဲလဟိုကောန် (၇၀)
ပွဲလိက်ဒေက်မင် (၅) ကံ။*

သို့ဖြာတ်ထပုန်ကိုတလညးစိင်ဗ္ဗာင်

ဖြာတ်ထပုန်ကောန်တြိ ယုတလသွေင်စံဗုင်၊ မပွဲပွဲတလမိဆာ်ဂံ တလစိင်ဗ္ဗာင်မပြိုင်ကို စအာ
ပညာ ကောန်လိုက်ဖြာ မကျံစချင်ကြောပ်၊ ဟိုတ်ခေမဂျိုင်ဟိုတ်ဂါရ မပုန်ကရော့ဖြာတ်ထပုန် ဃန့်
ဖြာတ်ထပုန်ပွဲမတ္တမ။ တလညးမမင်ပွဲဂြိုင်မခိုင်မင်စိင်ဟွံတိဟောင်၊ ပွဲမမင်တံဂုညာတ်သုန်သွင်မ
ဒြေပ်လုပ်ပွဲဂိတု၊ ညာတ်တဲန်အသံသွာန် အာစာပြောဟိုတ်တံ၊

‘မုမဒ်ကို ပိုရော’

နအစာပြောဟိုတ်တံလောပ်ပွဲ -

‘သုန်သွင်မလုပ်ပွဲစက်ဂိတုလုဟိုတ်ပွဲ ဒိုက်မဒေတ်ဖးနနိုတ်တလ၊
ဟိုတ်ကျံဂမိုဝ်သော့မိင်ရသဘဇကရာဇ် လသာထွံ’လုပ်ကိုန်ချင်
ကို င်ဗ္ဗာင်ယာန်တသိုက်သတ်ပွဲမွဲးဂံ ဗယိတုပညာတ်ဇေင်သန်၊
ပွဲသုတ်ပွဲလုတ်သော့’လောဟိုက် ဂြိဟ်ကထိုတ်ကျံဂမိုဝ်လောဟိုက်မိပ်၊
ဇါဘာလေဗျိုန် စိင်ဗ္ဗာင်မဒ်စရာမပွဲနိုက်ကုက္ကမိနတ်ဂိုလသာ ထွံတလတိ
ဖောတ်ရ၊ ကျံဂမိုဝ်မကျော့ကမိန်ချင်လသာဘာတသိုက်၊ တိတ်စသိုဝ်မင်
ပွဲဂြိုင်ပွဲလုပ် သန်သဘသို့ရာဇာဒိသိုင် ပတလတြိခိနုတ်ပွဲဂြိုင်ဟေမဝန်

၁။ ဒေက် = သို့၊ ကွတ်၊ ယုတ်ဒေက် ၃။ သော့ = နမိတ်
၂။ လသာထွံ = ကျံစံလုပ်လ်
* ပွဲမုဗ္ဗာ လိုက်ဖြာတ်ကောန်တြိ (၄၈)၊ မကာန်တြိ (၂၂)၊ ဟိုလုပ်ရ၊ ဆဂး လှောင်ထွေးလဒ်ဂံ ကောန်တြိ
(၅၂)၊ ကောန်တြိ (၁၆) နှိ (၆၈) တဲ့ သော်မင်ခါဏီရ။

(၃၀၀၀)ယောဇောမဂ္ဂပိုင်တံကိုလေး ဟိုတ်နုလသာလအာ မလတ်၊ ကျပ်မ
ယက်ပွဲသိုက် သိုရာဇာဒီသိုင်မဒေးကျအာကိုဟုံသေင်ဟာ၊ စိတ်ပိုဒိုက်ညး
ဂမ္ဘိုင်ဂိုက်နုချင်ကျိုင်ဗွာင်ထာန်သာတသိုက် သိုက်ကံဗွာင်စသိုင်ဟာရဖေ'

မိင်အ္ဗာပြောဟိုတ်အမာတ်ထွိုင်ပုဂံနိဟ်ညးဂမ္ဘိုင်ဗျောင်ပွိုင်ဂိုက် တု ဟဒစစိတ်ညးဂမ္ဘိုင်တလညး
ဇော်တိတ်နုဂြိုပ် ကလောင်စပေါ်ချင်မတ္တမုရ၊ စိုပ်ဒေါင်တရ မိင်ပြိုင်တြာတ်ထဝမပုန်၊ ပခိုင်လပ်ချင်မတ္တမု
တလစိင်ဗွာင်နွဲအသံကော်အမာတ်ထွိုင်ပုဂံနိစသိုင်ကောန်တံ ကိုပြဟ်ဇော်ပဒော့မတ္တမုရ။ အဲပြပုန်ပခိုင်
လပ်လွန်ဖေန်ဂို် မိင်ပြိုင်တလစိင်ဗွာင်ကလောင်ဟုံဂင်မင်လွန်ဖေန်၊ ဒ်ပေါ်မတ္တမု၊ ခါတလညးမစိုပ်မတ္တမု၊
မိုဟ်မူးချင်ကျင်ဖျေင်ကျိုင်စိုပ်တလညးအိုတ်ရ၊ မိုဟ်မနွဲပွဲချင်လရ^၁ ကွင်မင်^၂ သိုက်ပံက်တရင်ချင်သတိတ်
ကျင်ကိုတလညး၊ ပွဲဂံအဲပြပုန်ဒေံတြာတ်ထွ ချိုက်စိင်ဖြဲသရဲ (၃၀၀) သွဟ်၊ ရေတ်^၃မင်အပွဲချင်
ညာတ်မိုဟ်မုဒိုင်သိုက်ပံက်တရင်တဂ် ဗာစစိတ်ကေင်ဂါပိ ဇွဲမိုဟ်ဂ်ဒေံကိုကုတ်ကေင်ကျိုင်တုဟ်ခိုင်တုဟ်၊
ဒေံကိုတက်မင်ဗျေင်ဇာအလုံချင် အရာတလအတာ^၄ဟုံတိုန် ချိုက်ဖြဲဖြဲ^၅မင်ပွဲသိုက်ဂိုက်သတ်ပွဲအမပဒေံမု၊
ညာတ်ပြဝဒေံမပသတ်ဂ် ညးချင်ဂမ္ဘိုင်ဇော်အာဒေးတိုန်ချိုက်မြဲပြအိုတ်ရ၊ သိုအာဒင်ကာကရော်တလညး
ကောန်ဖြဲနုပွဲချင် ဗြာတ်ထုရပ်နင်ကွက်လပ် ပွဲပြသိုတ်ဂ်ညာတ်ကောန်ဖြဲဒေးဒိုက် ဒဒလုပ်ကျင်စိုပ်သို
ဗြာတ်ထွ။ မိုဟ်မဒလုပ်စိုပ်တဂ် ကောန်ဖြဲဒေးဒိုက် လာင်^၆သ္မုကာ ဗြာတ်ထဝဂံဇော်မင်ရဲသရဲမ္မဲလုပ်၊
ကောန်ဖြဲဒေးဒိုက်စိုပ်သိုတ်ဟေင်၊ စိုန်ဂိုက်မဟို်

'တလမဂ္ဂိုန်ဟာန်နွဲတ်လမျိုးရာသွက်^၇ထွဲညးနွဲရာ၊ ဟုံလုပ်စိုပ်
ဗြာတ်ထွ'

အမာတ်ပန်စို်တလညး၊

'ရဲပိုဒိုက်ညာတ် ဒဒိုက်ကောန်ဖြဲဒေးလုပ်အာဂိုင်သန်၊ ကာဂွံလုပ်ပြဟ်ညင်
ဇော်။ ခါဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်လေပ် လုံစိုပ်လုံဟုံစိုပ်၊ ဗြာတ်ထဝပွဲဒေံဒိုက်
တလတိဇော်ကိုလပ်ပိုန်ဟာန်၊ ဒေံဟုံညာတ်ကံဂုဏ်နဲ ဒေံကျင်ပြိုဟ်ကို
ညးတလဂုဏ်ပုန်မပ၊ ဒေံဖြိုင်တိကလောင်တကးမာန်ဟာ ဗွဲနုသကေ
တ်ကျက်ဂမျိုင်ပုန်ဟုံမုရ'

ဂးဂို် တလညးစိင်ဗွာင် ကလောင်ဒပ်အာပွန်မင်ဆသိုင်ဝါန်၊ ဆပွါန်ဖြဲထိုက်ကိုဒင်မင်ပွဲမတ္တမု၊

အပွဲချင်မတ္တမုပုန်လေ ဇော်သိုဗြာတ်ထွ၊ ညးမ္မဲဟုံဂင်သံက်ပသိုက်^၈ဟေင်၊ ဇာပ်တရင်မ္မဲသရဲ
ကိုတွဲမကိုဒိုက်လပ်၊ ပုဂံတလညးစိင်ဗွာင်နုမူးချင်ထွိုင်လုပ် ညးအပွဲချင်ဗိုတ်^၉ကုတ်ဒေးမီမင်^{၁၀}ဖြဲထွ။

၁။ လရ	= ချီဗရ	၆။ သွက်	= ((ကြိယာနံ)) ဥပမာ၊
၂။ ကွင်မင်	= ကောံမင် (ကမ္မေကမ္မင် = ရေည)	၇။ သံက်ပသိုက်	= သွက်စ သွက်ဟို် သွက်
၃။ ရေတ်	= ဂေတ်	၈။ ဗိုတ်	= ဟုံဂွံချီဒရိုင်
၄။ အတာ	= တာလျိုင်	၉။ မီမင်ဖြဲထွ	= ကုတ်
၅။ မြဲပြ	= သ္မုကာင်ချင်ဒိုသရဲတံမင် နကိုသာသာဗွာ မြဲပြ ခံတပ်'	၁၀။ မီမင်ဖြဲထွ	= လွတ်လက်နက် (လွတ်ပွဲ လိက်ဗာ 'မီးဖောက်ဖြဲထပူ'

ပျက်စီးမှုစင်စွာပင်တတ်တတ်အား၊ သို့ဖြစ်တတ်ထူမပက်တလစင်စွာပင်ပြဝတမာဂ္ဂကို ပွဲသို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲသို့မို့ တလစင်စွာပင်ကိုစေတနာရပ်ချင်မတ္ထမဂ္ဂရ။ သို့ဖြည့်ထိုးတော်ဟိုကိုသို့ဖြစ်တတ်ထွ-

‘ခေ့ကန်ဒိုက်ကလည်းကိုး၊ အဲကိုဒေအဲဝတ်ကောယဲကိုဒေသိဂို၊ အဲခွဲ
စိုတ်ဒေအဲ၊ အဲသလေဟ်သအိုန်ဟံမဲရ’

တလစီမဆာပရောဝ်ထွာ်ဖြစ်တတ်ထဝ မိင်လဟီသို့ဖြည့်ထိုးမဟိုက်တဲ့ ကိုတောပိုင်ကွင်ပလင်ပွိုက် ကိုသို့ဖြည့်ထိုးတ သို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲစဟာပ်၊ ဂတမီမဆာပရောဝ်ဟောပ်၊ ဒဒ်သို့ဖြည့်ထိုးတမဟာပ်ပိုင်ကွင် မပလင်ပွိုက်ကို မိမဆာပရောဝ်ဟီပွို သို့ဖြစ်တတ်ထဝ -

‘သို့တေမဟာပ်ရသ့ဟ်၊ နုပိုင်ပလင်ပတိတ်ပိုင်ကွင်လျိုန်နံသိ’

သို့ဖြစ်တတ်ထဝေး၊ ကြံပွဲပိုင်ကွင်ကိုစုတ်ဂဉ္ဇဂျို၊ ပလင်ပွိုက်ကိုသို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲ၊ သို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲစဟာရဏာ သာသံစဟာပ်ပိုင်ကွင်ညးမစုတ်နင်ဂဉ္ဇဂျိုကို ပွဲစတံကို သို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲချိတ်ရ။ ယာ်သို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲချိတ်တဲ့ ပျက်စီဝိုင်ပိုင်ပက်ကလောင်အာအိုတ်ရ။ ဇုသို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲ သို့ဖြစ်တတ်ထဝစံင်ကွေ့ရ။ သို့ဖြည့်ထိုးတံခွဲချိတ်ပျက် ပေက်စံကျင် တုညးစိင်စွာပင်စိုတ်ဟံမိပ်၊ မှာဒေဝီကလပ်ဖြစ်ထိုးတံခွဲ တုညးပိုင်ကိုဇယသုရကိုမဟုတ်မီ၊ သုတ်တုညးစိင်စွာပင်ယဲဒိုင်၊ ပွဲကိုဇယသုရကိုဒ်ဂအုပ်ပျက်ဇော် အမတ်ထွိုင်ပျက် သို့ဖြစ်တတ်ထဝဒိုင် နတ်တဲဇ ယသုရ။ ဇယသုရဒိုင်ဝေါန်စပ်ကိုတုညးမတ္ထမ၊ မတ်လမ္မိ၊ သီခါသိုင်ကော်ဇူးကွာ်သုတ် ဂူးကတာဇိုင်ထပ် ညိုင်ပိုင်လျောပ်ပွို တလညးတဲ့ ရှံအခါချိတ် တက်မင်ကိုရမ္မာင်ဇမူးပွဲ အလား၊ ထွိုင်ပျက်ဇော် သို့ဇယသုရ ယိုက်ပျက်ဇော်တတ်အာထာန်မတ္ထမ၊ ဇယသုရပဟိုတ်ဒိုင်ဝန်လပ်ဟ်တလညးဒ်တဲ့ ယာ်ရပျက် ဇက်စိပ်သိုင် မတ္ထမ ဟလဇယသုဟံဟံပျက်ဟံဒိုင် သိုကိုဒေသဟောပ် လုပ်ပဟိုက်ကြပ်သိုင်၊ ညးသိုင်ပိုင်ကွတ်ကိုလေ ကိုတံကလော၊ ဗိုတ်ဒေစိင်ပျက်ဇယသုရ စိင်ကိုဆတ်တတ်၊ ပွဲကိုညးသိုင်ဝန်ပွိုက်ကိုလောကောတ်၊ ဇယသုရဒေက် ချိတ်အာ ဂအုပ်ပျက်လှိုအာတဲ့ ပျက်ဇော် ကလောင်အာသိုင်ပျက်ရ။

ပွဲပျက်ကလောင်စံင်ဖြစ်တတ်ထွဟံဒ်အဲဆင်ပက် သို့ပိုင်ရဲဇယသုရ။ ဖြတ်ထွပိုင်ပန်မသုန်၊ ယုသို့ ဗံဂ် စေတ်ခေင်မဲ့ သေတ်ဒရာတ်မဲ့၊ သာ်မှာမဲ့၊ ဇုန်ဒိုင်မဲ့ ဒလချေမဲ့ဒ်သို့ (၅)။ ဖြတ်ထွဟံဂကိုတ်၊ စုတ်ထချေဟ်စံင်တဲ့ အာပွဲကွဲသိုင်ခလောရ။

ဟယညးစိင်စွာပင်မိင်ဝရိုင် ဇယသုရချိတ်၊ သရဲ (၅) လောအာပွဲကွဲသိုင်ခလော တုညးဟံမိပ် စိုတ်ရ။ ဇယသုရပဟိုတ်ဒိုင်ကာချိတ်ပွဲပျက်ဒ်တဲ့ သိုင်မဟ်မိဂ်ကိုကောန်ဇယသုရမတ္ထမ၊ နွဲတလညးမှာဆေဝိ အတိုင်မလျှိုင်ဂရ။

ကြံပွဲသို့လိုက်ဖြာ ကိုန်ဇကိုက်လက်လှေက်၊ စလုန်သာ၊ မစလက်လှေက်ဒိုင်ဟံမာန်ပေက်အာ၊ စလုန်သာချိတ်အာ၊ သို့လိုက်ဖြာပွဲပွဲမပိုင်၊ ပျက်ဇော်စိင်စွာပင်ဒေဒိုင်ကရာပ်၊ ချိဟံပွဲဟောပ်၊ မလုန်နံ ဒေသို့လိုက်ဖြာတ်တံခိုင်တုညးစိင်စွာပင်၊ ဒိုင်ဂဟတ်ကိုတုညး။

‘ကောန်ဖြဲအဲဒိုက်သို့လပ်တံခိုင်ကျပ်ပစူးအဲဒိုက်၊ လက်လှေက်အဲဒိုက်’

၁။ ထွာ် = နဟံသာသာစာ ‘ကတော်’ တုသို့ဖြဲ ၃။ ဂဟတ် = ဖြတ်တတ်
၂။ ကရာပ် = ကြောင်စံင်

အာမင်၊ လိုက်ဖြာဒင်တဲ့အဲဒိုက်မာန်ဟာ။ ကျက်ဂမျိုင်ရဟယွေဟ် သွာ
ကျက်ဂမျိုင်အဲဒိုက်ဒင်၊ ဆီမွေ့ခိုင်ကျက်ဂမျိုင်အဲဒိုက်သုင်'

လျောလဟ်မလှန်ပွိုက်ကိုယိုဒင်သုင်သွာတဲ့၊ ကိုဒင်ယူသိုသံပြာဝ်ပိုမချင်လက်လောက်၊ စမိုဟာ
လလိုက်ဖြာမဇက်တိုန်ကျင် သိုသံပြာဝ်ဒင်တပ်စလော်လို့နံ။ တလညးစိင်ဗွာင်ပိုင်ပိုင်ထိုင်သးသိုသံ
ပြာဝ်လို့နံ၊ ပွဲချင်မတ္တမုဂ်ဝါဝါရ တလစိင်ဗွာင်ကိုအာမ္မိက်။ မွဲဝါသိုပြုထိုက်ဒိုထိုင်ပွါနံ ဒးဂဉ္ဇုဂျီဒိုတ်၊
မွဲဝါဇယသုရပိုထိုင်ပွါနံ၊ ဒးပဝန်*ချိုတ်အာပုန် ပွါနံဘသိုတ်စကွင်။ ပတိုနုဂ်တိုပွါနံဟိုက်ဇက်အာမတ္တမုရ။
ဆချင်ဝါနံဟောင်လစိန်လပ်မြုပြခိုင်ကွာင်၊ စီရင်ပြုမြိုင်ကိုထိုင်ပွါနံသရဲသခက်တံဒိုက်ပြလက်
ရာန်တိုင်ဒိုက်တလစိင်ဗွာင်မဒိုင်ရ။

တုညးစိင်ဗွာင်တော့ကွင်ဟင်သိသာဝဇီ

ညာတ်တလစိင်ဗွာင်ဟုံဇက်ပွါနံ ကျင်မင်ပွဲချင်ဝါနံဂ် ညးမတ္တမု မတ်လမ္မိတ် ဒိုခဗိုင်ဇက်ကွင်
သန် တဲသိုပြာတ်ထွာသီကောဒ်ကောန်ကိုန်ဂမ္တိုင်စင်ခြင်ရင်ညွတ် စီရင်ဟုံဇမိန်သိုလက်ရာဇာသာန်၊
ကိုပွိုန်ကိုတလဇင်မုး၊ သပ်ပွဲမုတ်ပွဲရာဇာသာန်-

'အဲဒိုက်သိုပြာတ်ထွလောပိပွဲ မရာဇဇော်တလဇင်မုး၊ လှဟ်နာပိုဒိုက်
တလစိင်ဗွာင်ပလိုကော့စိုတ်ပိုဒိုက်တဲရ။ ချင်မတ္တမု ပိုဒိုက်ပခိုင်ပိုင်လင်
တုစိင်ဗွာင်ပခိုင်လပ်ချင်ဝါနံ၊ ပိုဒိုက်ယိုဒင်သွာ၊ မရာဇဇော်တုဇင်မုး
ရ။ ကရုတ်ဏာကိုပွါနံချင်ဇင်မုး၊ ဇက်ဇော်ဆချင်ညိုင် ချင်သတိုင်
ပိုဒိုက်သိုဖြဟတ်မတ္တမု မတ်လမ္မိတ်အာ တုစိင်ဗွာင်မင်ပဲချင်ဝါနံဂ်
သးပွါနံကရာပ်၊ ဒိုထကူတဲ*မရာဇဇင်မုးရ။ ပိုဒိုက်ပွဲဇးတဲ သုဟ်ကွင်
မတ္တမု မတ်သမ္မိက် ပိုဒိုက်တုကျက်ဂမျိုင်ရ'

စိုတ်ဂလာန်သပ်ပွဲ နှဲပွဲရာဇာသာန်ဂ်ရ။ ကိုမိုဟ်ပရဟ်တိုန်အာခိုပ်မရာဇဇင်မုး၊မရာတ်ဇင်မုးပိုင်
ရာဇာသာန်သိုပြာတ်ထွာတဲ့၊ ကော်အမာတ်ထိုင်ပွါနံကံကိုခါနံ*လ္လှာဒိလဗး ဇက်ဇော်ကျင်ဟောင်မချပ်၊
ဒဒ်မရာဇဇင်မုးဇက်ဇော်ကျင်မချပ်ဂ် တလစိင်ဗွာင်မင်ပိုင် ကော်အမာတ်ထိုင်ပွါနံကံမိုင်ခြင်ဂ်ရ။
အမာတ်မြိုင်စိုစချင်ဝါနံ လျောပိပွဲဟလညးရ-

ပြာတ်ထွသိုကလောဂမိုင် သဇက်ကျင် ညးဇင်မုးလက်ဇက်ဇော် ချိုင်
ပွါနံပိုဒိုက် မဒိုင်ချင်ဝါနံပွဲသးကရာပ်ရ။ ဖြာတ်ထွမချပ်၊ ပွါနံပိုဒိုက်သီ
ကျက်ဂမျိုင်ရိုမင်တော့အာမဂေါယပ်သွဟ်၊ မတ္တမုမတ်လမ္မိတ်ပွဲဒို
ပြပ်ပြာတ်ထွာဆိုတ်ရ။ ဟုံမိက်ရိုအာဒေါမင်ပွဲချင်ဝါနံပွဲဗး တဲပရာဇဇင်မုး
ဇက်ဇော် ပွါနံပိုဒးကရာပ် မသော့ဇးညးဂ်ဝါတ်လောန် မသိုကောန်ဒိုက်
မတ္တမုလျောပိခိုင်ကျက်ဂမျိုင်ရောင်၊ ပြဂတော့ပွဲမဂျီဟ်ကိုကျက်ဂမျိုင်သုတ်ဗး

၁။ စမို = စုဟ်၊ လှိုန်ကာလ၊ ဇာပ် ၃။ ထကူတဲ = သုင်ဘဲ (လက်အောက်ခံ)
၂။ ဒးပဝန် = ဒးကံ ၄။ ခါနံ = လ္လှာ

အကြံပြုရာဇာဓိရာဇ်

ဂတာဇိင်ထပ်မန်နှာ့ဆွဲ မကော်ဇးကုန်ချေ့ ပြားမဒ်မိတ်ယောင်မဒးဇိုရ်
အမာတ်ပြေပ်စံစချင်ဝါနိပ္ပိတလည်းဂုရု၊
'ညးဂိုပိတန်ပမိတ်ရော'

ဟူညးသွာန်-
'ဗြကရာဇ်ပဿာင်ဂို မဒက်မိတ်ရ်'

အမာတ်ပြေပ်စံစို -
'တုံမရာဇ်ဇင်မှာဇက်စိုသွဟ်ဝါတ်၊ မရာဇ်ဇင်မှာဟောင်၊ ဝတ်ဗြကရာဇ်
သွက်' မရာဇ်ဒက်မိတ်ရ။ မှဂိုပိတန်ကုံမရာဇ်ဇင်မှာခိတ်ရော'

တလညးနွဲအသံသမာန် အမာတ်ပြေပ်စံလှောင်ပတ် -
'န့တမာညးဒလံလပ် ဒဒိုက်ဂတ်ကောန်ဂုဒးသာလိန်'

ညးကး-

'ဒေ့ချိုက်ရောင်၊ ပြဝတွာစွဲဒေ့မဂြိုဟ် ဆပြေဒေ့ဟုံသေင် ဗြကရာဇ်ဒသ
အာင်း ဒေ့ကိုကျင်ဂြိုဟ်ကရောဒေ့ကို။ ပိုန်ဟာန်တလတိဇောဒေ့ကို
ကုညးဒေ့မပ။ ဒဒိုက်မာဒဒိုက်ဂုနွဲပွန်ဟာ။ ကောန်ဗြကျက်ဂမျိုင်
သိုက်ကိုပတိုန်ကိုတလဇင်မာ့မွဲ။ ယာ်ဒိုက်ကလောတုံ မရာဇ်ဇင်မှာရပုဒ်စို၊
ဗြာတ်ထွဒေ့ပခိုင်မတ္တမကျက်ဂမျိုင်နွဲကိုလပဒးချိုက်သွဲကိုဝါရရောင်။ လှတ်
ဗြာတ်ထွဒေ့ဟုံဒ်ညင်စိုတ်။ သိုဗြဟတ်ပျိုန်ကျက်ဂမျိုင်ဇက်အာ
ဒေ့သုနက္ခာ? သွက်ပဝါတ်ကိုသိုဇာဒိသိုင်မဒ်တလဂ်နွဲဟာ။ ဒေ့ဇာတ်စိင်
ဒမျိုင် သွက်ဒင်မုက်စိင်ဗြာင်နွဲဟာ။ ဇကုဒေ့ကောန်ဗြကို သဖးနုညှေ
တ်ကျက်ဂမျိုင်ပွန်ဟုံမောရ'

တလစိင်ဗြာင်မိင်လဟိုအမာတ်ပြေပ်စံပတ်သံသွဲတုံ၊ ပွဲချိုန်ခဏဂ် ကောန်တလစိင်ဗြာင် တလ
မေဗြိ မဝဲပွဲမေဏင်အာံဒင်ဂ်၊ သိုစိင်ဒြင်^၅ ကိုပလံင်ပျိုန်တွာမရာဇ်ဇင်မှာရ။ ပဟိုတ်တွစိင်ဗြာင်
ပလံင်ပျိုန်ကာကောန်ဗြဒ်ကုံ၊ တုဇင်မှာဟုံကုဇက်စိုပွေါလှေ့ပျိုန်ရ။

မံင်ကျင်ဂုကျက်ဗွေအောက် ဒင်ယုစန္ဒမေင်လုက္ကီဒ်ယံချိုက်အာ။ ကာဂုကျက်ဟုံချိုက်နမယဲကွင်ဂ်
လှောင်ပွိုလတ်တလစိင်ဗြာင်

'ကိုန်ဂုကျက်မညီကံကင်ဂ် ညင်ကောန်အဲချိုက်ကို ကျက်ဂမျိုင်လွဲဒ်တ

၁။ ဒးဇို = ဂြါ၊ ဇိုစ၊ ဂြါစ ၄။ သုနက္ခာ = ကို
၂။ သွက် = သွက်နွဲပွိုက်၊ ဆန္ဒ ၅။ စိင်ဒြင် = စိင်နွဲကံဒြင်
၃။ ဒဒိုက်ဂတ်ကောန်ဂုဒးသာလိန် = မွဲမုဗွာ 'ကိုယ်မချိုသော် အမိသားကိုမထားနိုင်ဟုဆိုသည့်'
(ကိုယ်ကိုမချို အမိသော်လည်း သားတော်ခဲ၏။ ကမ္ဘာမီးလောင်
သားတောင်ချုန်း၊ စကားပုံကဲ့သို့)

နယ်ပြဝမယေမပဂ်ရး ရန်ကံ အဲဒိုက်ဆာန်ဆဲကံကုင်ညိ'

တလစိင်ဗ္ဗာင်ပဟိုတ်ဆာန်ဂုကျာ် ဂလာန်ဗွန်ဂ်ဒင်လင်သခိုင်ရး၊ တလစိင်ဗ္ဗာင်ဂွံဒင်ရင်ချင် မဟုတ်
(၁၅) သ့။ ဗြာတ်ထွဲပုန်ပခိုင်မင်ချင်ဝါန် (၆)သ့။ ကောန်အမာတ်မြေဝ်စံဂ်ပဟိုတ်တလညးမဆာန်၊
ဧကုအမာတ်မြေဝ်ဖိုဟေင်တလညးမပတ္တင်ဂုန်စင်ခြင်လို့နံဒ်တု အလုံညးမတ်ပွဲချင်ဝါန်တလညး
နွံအသံဂု်ကးသော်ဖအိုတ်။ ဒဒ်ညးချင်ဝါန်မကးသော် ဗြာတ်ထွဲဂ်မိင်ပရိုင်ဂ်ရ။ အဲဒ်ပြုစုဒ်ဒဲဗြာတ်ထွဲ၊
ပဇေတ်စိင်ခြင်နံ၊ ကောန်နံ (ရဝဝ)တုကးသော်ဖအိုတ်၊ တုလုပ်မင်ပွဲဗြိုင် ဗွံဧကံကျင်ဖန်ကျင်တရဲကျာ်တု
ဟံ့ယးစိပ်ချင်ဝါန် တုဖလောင်ယးညးဝက်ဟရင်ချင်။ ဟိုတ်မကးလင်သော်ညးဟံ့စီစတ်'ရဲအဲဒ်ပြုစုဒ်
လုပ်ချင်အိုတ်၊ ဗွဲကံချင်ပေက်အာ။

တုညးစိင်ဗ္ဗာင်သလုက်ချိုက်ဂွံစိင်ဗြဲဗွဲဗွဲအာ၊ ချိုက်ညွံသရဲသခက်ဗက်ဟံ့ဂဟာပ်၊ ဆဲနဲစိင်ဗွဲကို
ဗက်ဂွံဒ်ကရော်၊ ခါမကော့ကြင် နိုင်စိင်တုညးမချိုက်ဂွံကံအာသရဲ၊ နဲစိင်မိန်မိန်ကေတ်အာတုညး
မှတ်ဂြိုပ်စုသ္မတာရံ၊ ခါတုညးနွံအတုစးနဲစိင်ဂ် ညာတ်တုင်ဆုတုးဆုသုန်အာ၊ နဲစိင်ဗုတ်'မဒင်အာ
သုန်ဂ်ဂိုင်ဝါဒ်တု ပုတ်'အာ၊ လဟို်မသကာတ်မြဟ်ဟေင်မဟို်ကိုတုညး။

'ဟိုတ်မတ်လတုစးအဲဟေင်မဂွံ ဖူးနုတ်သက်ကြ၊ သုန်ဟံ့သေင်
ကိုသုန်မသုန်တပုန်ဟေင်သ့'

တုညးမိင်နဲစိင်ဟို်ဂလာန်မသမြေက်က္ကောပ်'ဂ်ကုပ်အာရ။ ခါမအာစိပ်ဗဒိုင်ကျာ်သတေ့ဂ်
အမာတ်ထွဲပုန် ဖိင်ချေဗက်စိပ်ကျင်အိုတ်တု၊ ဧကုတုညးသို်အမာတ်ထွဲပုန်ဟံ့ဂဒိုင်ဟံ့ကလေင်
ချင်ဝါန် ကော့အာချင်ဗဂေါရ။ တုစိင်ဗ္ဗာင်စိပ်ဗဂေါတု၊ မွဲတုညးမာဒေဝီတိုန်ကျင်နုလျင် ညးခါမွဲကိုဒေ
ခါမညာတ်ရင်ညွံ မာဒေဝီယံဗန်စိင်တုစိင်ဗ္ဗာင်တု ဟို်သင်ဝါသ'တရဲ၊ ခွင်တန်ကြန်ညိတ် အမာတ်ထွဲပုန်
ဧမော့သုတ် ဆဲကြိုက်ကြိုက်ကံညး တုစိင်ဗ္ဗာင်ဖန်ဖက်ကိုကောပ်မက်'အဲဒ်အသီကရိုက် ကရိုက်ဖအိုတ်ရ။
နဲစိင်ဗွဲတုညးဟံ့ကိုကောပ်မက်

ဗွဲတလညးမာဒေဝီပွဲ -

'နဲစိင်ဗွဲဂုတ်ဆဲနွံတုမဟို်ဒိုင် သွက်ပွဲဂပိုင်လမျိုပဟံ့ကိုကော့'

'ယုဲမွဲ ဂုတ်ဆဲနွံတုကော့ရ။ ဆဂးနွံဟံ့အိုတ်၊ ကာလပိုပေက်ထောံချင်
ဝါန်ဂ်ညးဂမ္ဘိုင်ဗက်ဟံ့စိပ်ဗက် အဲဒ်ဆဲဗွဲတရဲ။ ကာလဂ်ဆဲက
မြေက်က္ကောပ်အဲဂျိုလောန်၊ ဂလာန်ညးတမာဂလေတ်လင်၊ ဂုတ်လို့ကို
နွံကို ဒုဟ်ဗွဲယပ်ဗွဲ ဂုတ်လို့လို့အာ၊ ပိုဇကရုဇ်ရောင်ဆဲဂမ္ဘိုင်က္ကောပ်
မတ်ပိုသပ်ဗွဲ။ လမျိုဆဲပိုဟံ့ကေတ်၊ ဧကုဆဲပိုကိုဗွဲကေတ်ဂိုင်လင်ဂ်ဂိုင်

၁။ တုဖလောင်ယး	= အခိုင်အကြိုက်တိုန်	၆။ သင်ဝါသ	= မိင်ဗွဲကရော် မင်ဗွဲနွံ
၂။ စီစတ်	= စီစုတ်	၇။ ကောပ်မက်	= ကံအို်အာအာ
၃။ ဗုတ်	= ဆး ဗိုတ်	၈။ ဂျို	= ဂိလောန်
၄။ ပုတ်	= ထေပုတ်	၉။ ဂမ္ဘိုင်	= (နဂီ) နွံကိုဂျို
၅။ မြေက်က္ကောပ်	= ကလင်ဟံ့ဒိုတ်၊ ကောပ်ကုင်		

ပို့ဆောင်ပေးရန်

ကတော်ကောင်းတည်းဟွဲကို မွဲတည်းမှာဒေဝီမဂိုင်လင်ဇကုနာစိင်၊ သွက်ပွဲဂယိုင်လမျိုဂ်မှာဒေဝီမကိုရ။

ပွဲသက္ကရာဇ် (ရာဇာ) ဗညာအူဒင်ယျတြာလည်းစိင်ဗွာင် မကော့ပသိုပွဲဗဂေါ နသိုတိတ်*၊ ဒကာကျပ်ကွဲဗန်မကာလိလောန်အာတဲ တော့ဝဲဒတောင်ရာဇာတိသေဒဂုတ်အာ ညိုင်ဗဂေါလျှင်တွာန်* ဖေ့မှော် ပွဲဗညာအူတည်းစိင်ဗွာင်မကော့ပသိုပွဲ၊ မဒ်ရာဇာဓိရာဇ်ပုန်ရ။ နှုဂ်ဒတောင်ရာဇာဝင်မဆက်ကျင် ဗညာအူတည်းစိင်ဗွာင်စိပ်ညိုင်ဗဂေါတန်တဲဟဲ့။

သို့ဗညာအူဆက်တွဲကိုတည်းအင်ဝဖရင်ခင်ပီဇော

ပွဲသက္ကရာဇ် (ရာဇာ) ရှိပြုပြင်ပဏ္ဍကာရစွဲမဒးရးစကာကလုတ်ရာဇာသာန်၊ ကိုအာစိပ်တည်း အင်ဝဖရင်ခင်ပီဇော၊ စိုတ်ဂလာန်ပွဲရာဇာသာန်ဂ်ဟိုဂး-

‘အဲဒေတည်းစိင်ဗွာင်ပွဲ ဂရင်ချင်ဟင်သာဝတ်မဒ်နဂရမညဒေသ၊ ပိုင် မွိုပ်ကောအဲတုနန်ထပ်ညိုင်အင်ဝ၊ ရာမညဒေသ ကိုကျိုင်ဗွာင် သုဏာ ပရန္တမဒ်ပိုင်ကောအဲပွဲ ဂရင်စသိုင်မင်မွဲဂ် မှတ်လွကိုပွဲပွဲတိတ်၊ သိုလွကို ပွဲကို လျှင်ဂဗာန်ထပ်ဂဗာန်သန်*၊ ကိုညးရးနီဂိုတ်ကင် အာသိုရာန် စိပ်ရင်ညွဲ သော့မင်မွဲဂ်ကာသာပွဲသော့မိသိုပါကျိုင်ဗွာင်မွဲစွဲ၊ နွဲပိုက်သိုက် ပွဲကိုဂိုညိ’

ပွဲတူးထပ်ပွဲ နအက္ခရ။ ပအပ်ဟဲကလုတ်ကိုအာစိပ်တည်းအင်ဝဂ်ရ။ နုကာလည်းအင်ဝဖရင်ခင်ပီဇော၊ ပွဲမိုင်ရာဇာသာန်ဂလာန်အိုတ်သိုဂ်တဲ အိုဟ်တမိုဟ်စိတ်ပွဲမ လောန်ရ။ နွဲအသံကိုကလုတ်မနင်ရာဇာသာန်ဂ် ဟိုဂး-

‘အဲလေင်သိုက်ကိုသတ္တံနုသော့မိသော့ပွဲဒါန သိလ ဘာဝနာ၊ သာသော တိလခဲကုပိုန်ကျပ်တြိသော့ဂိုလဟ်အာအခါနီဂတဂ်ဒးဂွပ်သန်ဟေင်’

ကတဲ ကိုလာပ်ပတ်သကာကံကလုတ်မနင်ရာဇာသာန်တိတ်၊ နွဲအသံဂကန်-

‘နုတိုက်ဂိုတုကိုဒေအဲတုစိင်ဗွာင်ကိုပွဲကျင်စိပ်ကနောတ်ရးညိုင်ဟင်သာဝတ် ညိုင်ပွဲ အဲလေညွာစိပ်ဒေအဲပွဲပယိုရးကို ပိုသော့မရီသင်သိုန်ဂါသ ကိုရင်ညွဲ’

စွဲဂလာန် သော့ဂိဟုတဲကိုကလုတ်တဲ လျှင်ပဏ္ဍကာရစွဲမပွိုင် ခါဆပလန် ကိုဏာကလုတ်ရ။ ပွဲကာလဂ် ကလုတ်ကလေင်စိအာစိပ်ညိုင်ဟင်သာဝတ် လျှင်ကလာန်ဗွန်တည်းအင်ဝသော့ဂိတတဲ၊ သိုဂလာန်အိုညွဲမညွဲသိုဟ်လောဝ်ပွဲ တာလည်းစိင်ဗွာင်ပွဲမိုင်အိုဟ်တမိုဟ်စိတ်ပွဲမလောန်၊ ပိုရမင်ကျင်စိပ်

၁။ တွာန် = ကွာန် ၂။ ဂဗာန်ထပ်ဂဗာန်သန် = ပွဲထပ်ပွဲညိုင်ညိုင်
*သိုတိတ်သ = သိုဟ်ယုစုံရောင်တောင်ဒတောင် သိုသမလပွဲဒေဝီပထမဟင်သာဝတ်ဂ်ရိုဂ်သိုလက် ကြဲအိုတ်ရ။

အဖာတ်^၁ ဂိတုတဲ့သွေလပ်ဂုံတဲ့။

ဇြကရာဇ်ဝါ ကျွဲင်ဗ္ဗင်သိုဗိုလဗးဗ္ဗမဉ္ဇိုင်၊ ကျင်ကော်ရင်ညွဲပွဲပယံပယ်ရးဟိုသံဝါသကမုတ် ပယံစနက် တိရး၊ တန်ကံမ္မဲသှာ အပေါတ်ကယိုင်ဇြကရာဇ်မည်း၊ ကိုဇြကရာဇ်ဗျား၊ အပေါတ်ကယိုင်ဇြကရာဇ်ဗျာ ကိုဇြကရာဇ်မည်း၊ လှဲးကိုကော်ကယိုင်ရင်ညွဲ၊ ပပြတိုက်မ္မဲထးထပ်၊ ညီသာညွဲပွဲသွေဟ် ညင်ကောန်မ္မဲ မိမ္မဲမကို သိုဗိုက်မ္မဲက်ရင်ညွဲသင်သိုဗိုဝါသတံဒုံတဲ့၊ ဇြကရာဇ်မည်း ကလေင်ကိုန်ချင် ကိုဗိုဗ္ဗင်မည်း၊ ဇြကရာဇ်ဗျာ ကလေင်ကိုန်ချင် ကျွဲင်ဗ္ဗင်ဗျာ၊ ပတို နုစညာအုခင်ယျာဗျာဗျာဗျာဗျာဗျာ၊ ဗ္ဗင်ရင်ကိုန်ချင် ကျွဲင်ဗ္ဗင်ရးဟင်သာဝတီ မည်ကိုဗျာဟုံမော့သေဏင်ဂကိုရင်ညွဲရ၊ ဂမ္မိဗျားဗျားပိုတ်သိုဝါ ကျွဲင်ဗ္ဗင်နံ သှာမိရောင်ဆဲးမိဝ်သိုဝ်၊ ဗ္ဗမလောန်သန်ဟောင်၊

ပွဲမဒွင်တံဂ်သိုဗိုဗိုဗြာဗ္ဗမဉ္ဇိုင်ဒလဂ်၊ ဣဒိုနိုယံချိုတ်အာ၊ မညီကံကင်၊ တလညးကိုစချင်ဒလရ၊ **မလုန်နို** သွေဝ်ဒေသိုလိုက်ဗြာ တုညးကိုယျာသိုသံပြာဝ်၊ ဒင်သှာသုင်သိုဗ္ဗေင်မိင်နဲညးတုစိဗ္ဗင်ဂုံရ။ ကရတ်ဏာကိုစချင်လက်လေက်၊ လိုက်ဗြာမဒိုခေါဝ်ကောကျင်ဗ္ဗိုက်လက်လေက်၊ နုသိုသံပြာဝ်တံစေဟ် ပါန်ကျင်ဂုံလှိုန်လှိုန်နိုတဲ့ သိုသံပြာဝ်ဂုံတုညးစိဗ္ဗင်ကံစချင်ဗြာဗ္ဗင်၊ ချင်လက်လေက်ဂုံ ကိုစဟာန်မစ **မသံဒေသိုဗိုဗြာ** ဂုံ တုညးကိုယျာသိုသံလေက်၊ ကိုစဟိုက်ဂလာ **ပွဲစက်လရီ** ကိုပက်မိင်ဒဂ်ကြိတ် သိုမင်ရောင်၊

ကောန်သိုဗြာတ်တုချိုတ်အာ အလုံချင်လှိုန်ဖေန်၊ မဗ္ဗမုမတ်လမ္မဲ၊ ချင်ဝါန် နှံအသံသို ဗြာတ်သုဂုံကးသော်ဖေတ်၊ သိုသံလေက်မင်ပွဲစက်လရီဂုံမိင်ပရိုင်ညးချင်ဝါန်ကးသော်အိတ်၊ သရဲသိုသံလေက် (၃၀၀) ကံကးသော်ကို၊ သိုသံလေက်ချိုက်ကောတ်**စိင်အဖြာ**၊ သီမစေ့ကျင်ဂုံတဲ့၊ နှံနှံ မုတ်ကော်အာ ပွဲမလောင်ယးစိင်ချင်ဝါန် နုစယးညးချင်လေဝ် ပံက်တရင်ဗက် ဗျားလုပ်ပွဲပွဲချင်သိုညး (၃၀၀) ကိုဗတ်ထပက် ညးချင်ဝါန်တံဟုံဂတာပံပေက်အာ၊ **နဲသော်ဗာန်** သိုဗြာတ်ထမဂုံစချင်ဝါန်ဂုံ ရဲသိုသံလေက်ရပ်ဂုံစစိုတ်ကေ့ရ၊ ဒဒ်သိုသံလေက်ဗတိုက်ပွဲချင်ဝါန် ဂစိုတ်ကေ့နဲသော်ဗာန်ဂုံ ကောန်လိက်စကောသိုမ္မဲတလ ကိုအာလောဝ်ပွဲ တုညးဟင်သာဝတီ။

တုညးပွဲမိင်လိက်သိုသံလေက်ဟုံးးကိုပိုက်လှိုတ်ဟောင်၊ သရဲသိုသံလေက် (၃၀၀) ဂုံကိုဏာ လာဝ်သညကော ပလိုအံဂိုက်ယာတ်ခတ်သန်ဖေတ်ရ၊ သိုသံလေက်ဂုံ သိုကယျိုင်ကြိုယျာသို၊ တုညး ကရတ်ဏာကိုတဲ့ ချင်ဝါန်ဂုံ ကိုသိုသံလေက်စချင်၊ နုတုညးမတ်ပွဲချင်ဝါန်၊ **ဗျာဒ်** ကလပ်ညီကင်သိန်၊ ဒေဂုကျာ်အနှုမင်လှ တုညးခတ်ယျာသိုရိမာယာဂုံရ၊ ပွဲကောန်တြဲမ္မဲတုညးစိဗ္ဗင်ဗျာ၊ ကောန်ဂုံဂုံ ခါမဒိုမိုဟ် လှိုက်ဒိုမင်စက် ပိုမိုဟ်ဟုံလဲ၊ ဂုကျာ်သိရိမာယာချိုတ်အာ။

ကောန်တုညးစိဗ္ဗင်အဝသို

ကော်ဂုံဂုံ ခွဲတလညးမာဒေဝ်မြိမ်မြန်လတ်နုမသွတ်သွက်၊ **အပသို** ခုတ်ယျာ၊ ခါမဒြေပ်ဝေင်ဒိ မာဒေဝ်ကော်ဟိုဗိုန်သို ကွတ်^၂ တလညးညာတ်နွဲအသံ-

၁။ အဖာတ် = ခိုပ်အစိင်လူစုတ်သန္တီလပ် ၃။ သိုကွတ် = နနံ၊ ရင်၊ ဝေါဟာဗျာ လွတ်ဟော်
၂။ မိဝ်သိုဝ် = မိဝ်ဒြေပ် ဂုံကျင်နုဝေါဟာမုန် ကွတ်ထပ်
သိုနံကိုကိုလွက်ထပ်

'အပသံသ့ အသိက္ခကောန်အဲခဲကွဲရ။ ရုပ်သင်သွေပွဲကုပ်အဲ။ ကျိပ်ဇော် သော်က
ရန် တုတ်တု ဇော်'။ သေခွဲလက်သန်မှိတ်ဇော်ရောင်'

တူညားနှံအသံပယျတ်ပယျတ်၊ မွှော့စိင်မဂ္ဂယျ၊ သိရိရာဇာဒေဝီ၊ ဂုကျက်ကို ဟိုတ်မဂ္ဂသိုင်ဘာမဲ့
ပွဲကွာန်ဂိုဟ်နင်ဇော်သင်ဇော်၊ ဂုကျက်ဇော်လေးညား၊ ဂုကျက်ဂွံကောန်ကြိမ္မပွဲတူညားစိင်ဗ္ဗင်၊
ခုတ်ယျာထင်ဂုမုင်၊ သွတ်ဂွံကွဲရုပ်သင်သန်၊ တူညားသိုက်လောန်သန်ဟောင် မွှော့ကပ်ဂွံယျာထင်အာ
ဇာတ်ကို တူညားခုတ်ယျာမာစန္ဒဒေဝီ၊ ပွဲဂုကျက်၊ ဂွံကောန်ကြိမ္မ၊ တွဲစိင်ဗ္ဗင်ခုတ်ယျာတွဲမေဒ် ကောန်ဖြ
တွဲစိင်ဗ္ဗင်တွဲမေဒ်၊ မဂ္ဂပွဲဂုကျက်ဇာတ်အာဒ်ကံဏာပတွဲ မရာဇ်ဇော်မာတ် မရာဇ်ဇော်မာတ် ဟံ့ပဗ္ဗဟ်ဗဇော်၊
ဒးလီမံင်ဇော်ဟ်မတ်သန် တူညားစိင်ဗ္ဗင်မိင်ပရိုင်၊ ဟိုတ်ကောန်ဖြဇော့မဒးဒင်ဒဒိုက်တမာဇာဏာ၊
ဇော့နာညားတွဲစိင်ဗ္ဗင်ဟံ့မိင်စိတ်စရိတ်မဒးစင်တုဒိုင်ဒိုတ်၊ ပွဲဗြာတ်ကွဲဒိုက်ဇော့မပုန်ကိုဇော့ဂု ဒးဖအိုတ်
ကွဲမာန်ကွာရဂးတု ကွာန်လိက်ကံဏာစိပ်လိုက်ဖြာ၊ ဗြာတ်ထုတ်။

'နကောဝိပိုထပ်ဒတောဝိမပသီဒင် ရာဇာတိသေခမ္ပင်ရင်ကျိင်ဗ္ဗင်
မဲ့ချင်မတ္တမု၊ ကောန်နန်စိင်ဒိုင်ဒးပလင်ဇာတ်၊ ဇကရာဇ်ချင်ဒသ္မာင်
ဟံ့မဲ့မဲ့လေတ်၊ လျာဟ်ဟိုတ်မွဲဒတ် မဒ်ဒိုက်သွံဒို ဂိုဗျေဟ်မလူ၊ သွတ်၊
ပိုန်ဟာန်ဗိုလဗးချင်တွာဂွံ ပိုမစိုန်ကို မှးတံမကလိဂွံပိုန်ဟာန် ဇော်
တု သိုတိုဝါရဂမ္ပိုင်မဇော်ကိုဗြဟတ်ကသပ်တွာဂွံမဂ္ဂြဟ်ကို အဲပုဂ္ဂလိပွဲ
မိတ်နဲတုပသင်မဒ်၊ ပွဲတွဲတံလမ္မဲကုပိုန်ကျက်ကြိမ္မစုပတန်လပ်ကို ပမှးတံ
ဟံ့သွာန်သုကံစိတ်သာသုသင်ဂွံရော။ ဟိုတ်မွဲဒတ် ဟံ့တိုပိုမိတ်ဖြဲဗြာ
ကသပ်လလောင်တွာဂွံမဂ္ဂရ။ ကောန်ဖြဲအဲမဲ့ ဒဒိုက်ကတ်ကောန်ဂွံဒး
သာလိန် ဂလာန်မန္တမင်သင်ဂွံဒ်တု ဂုဏ်မှးတံ ရအဲဒးသာဒဒိုက်ပလင်
ကိုဒိုကမ္ပောန်မရာဇ်ဇော်မာတ် လျာဟ်ကောန် အဲလီဇော်ဝိမတ်သန်အဲမိင်ပရိုင်
အဲမှးဗြဲလိက်ကို မှးတံရောင်'

သိုဗြာတ်ထု၊ သိုလိက်ဖြာတ် ခါမမိင်လိက်တူညားစိင်ဗ္ဗင်မကံနင်ဂု သိုဗြာတ်ထုသိုလိက်
ဖြာစင်ခြင်ရင်သွံတု၊ ကောန်လိက်ဗြဲဗြဲသင်ဂွံဂတာမိုင်ထပ်နာပိုဒိုက်တူညားစိင်ဗ္ဗင်။

'ပိုဒိုက်ဒိုဒိုက်တု' ပဟိုတ်နာညားတွဲစိင်ဗ္ဗင် မနဲပြုဇပြင်ကိုဂုရတွာဂွံ
သိုဇော်သုးတိုဝါရဂမ္ပိုင်ပဂ္ဂိုန် ကြိညားသ္မာင်တု နာပိုမစင်ခြင်ဂိုင်
ပွဲပိုဒိုက်ဒိုညင်မတ်ဇ္ဈဟ်' အာဒ်ပွဲစိတ်ပိုဒိုက်ဒးပတုတုရ။ ပွဲမိတ်စိုပြ
ကာလိအာတ်ဂို၊ နူသင်ဂွံဂတာမိုင်ထပ် သုးကံဒုဟ်ကပိုဒိုက်မဲ့ဝါညီ
ရ။ နူဝံ့အာဂတပိုဒိုက်တံဟံ့ချုပ်ပြုဟ်ဆက်အာရ။ နူဝံ့အာဂတ ခါရညား
သ္မာင်တုဟ်ချုပ်ပြုဟ်ကွဲကိုနာညေးပသပ်သွတ်၊ အာတ်ကိုပိုဒိုက်ကွဲလမ္မဲ

၁။ တုတ်တု ဇော်	=	ဂဒအိဗြာတ်(မိင်)ဇော်	၄။ မာန်	=	မာန
၂။ ဟံ့ပဗ္ဗဟ်ဗဇော်	=	ဟံ့ပကာ၊ ဟံ့ပဂရ	၅။ တု	=	တု မူလ
၃။ တမာဇာ	=	တုဇာဇာဒ်	၆။ မတ်ဇ္ဈဟ်	=	စိတ်မတ္တရိယ၊ စိတ်သုဟ်

စူးနုသိုဗိုက်တည်းစိင်ဗွာင်ညို၊ ဆပိုဗိုက်မဂ္ဂလင်ညင်ကွာန် ဝိန်ဟာန်လှဟ်
ဝှ်း လွကမ္မင်ဂမ္မံ ပိုဗိုက်ကိုဝှ်တန်တော်တံညိုရယာင်နို ဝိန်အာတ်အသံ
နာပိုဗိုက်တည်းစိင်ဗွာင် သွးကိုဝှ်ရယာင်နိုတံ၊ ကောန်နာပိုဗိုက်တုမေဃိ
မတ်ဇင်မာဲကို နွံသစိင်ပိုဗိုက်ကော်ဖျေ့ ပလင်ကိုညင်ဝှ်ရံ

ပွဲကာလကို လှောင်လိက်ကိုသိုဗိုတုလကော့ဗွီ တလညးစိင်ဗွာင် တလညးစိင်ဗွာင်ဝှ်မိင်တဲ
ညာတ်ကိုကောန်ဒးဂျိုအာတ်မတ်၊ ပွဲကလောင်စိပ်ကာန်တသိုက်ညိုကို တဲကိုဖြာတ်ထွလိုက်ဖြာတ်မပး
ပွဲမိုတ်ညင်ကံဂခံလင်ဂျို အနိုဗိုင်းဒးပလိုတ်ကော့ပုတ်ပန်ဖဲဂှ်ရ။ တာ်လိက်ဖြာတ်ထွ လိုက်ဖြာတ်မပွီ နင်ဂှ်
နွံအသံသွးကိုဖအိတ်ရ။ ကဲနတလညးစိင်ဗွာင်ထင်စံဗွာင် စိင်စိုက်ပလင်ကလိုအဲကိုဖြာတ်ထွလိုက်ဖြာ
တ်ရ။ နသိုဖြာတ်ထွထင်မသုန်ပွာထင်ပလင်စုတ်တံ၊ လှောင်လိက်ရာဇာသားနး စုတ်ယူသိုဖြာတ်ထွသိုလိုက်
ဖြာတ်ညးဝါသိုမခံသင်ပါန်လျီဒ်ဒတ်တံ၊ နမရာဇစိင်မာဲဒင်ကော်တုတ်တံ၊ မရာဇ် ဇင်မာဲသွးအခေါင်ကို
မိုတ်မစိုပ်အာတ်၊ ဒင်ဖျေ့နင်တလမေဃိရ။ သိုဖြာတ်ထွနသိုလိုက်ဖြာတ်သို မယွဲသိုပြုပြင်ကံပလင်
စလောံကာတလမေဃိ ဗစိပ်တလညးစိင်ဗွာင်ပွဲညင်ဗဂေါရ။ နတလညးစိင်ဗွာင် ညာတ်ကောန်ကော
တလမေဃိဂှ်တု သိုညးဝါမကိုကောန်ဒ်လိုလှာ်ဗွဲမလောန် သွာန်ပခိုင်ဒ်ဒိုက် တသိုက်တံ၊ တဲနွံအသံကန်ကံဗွး
ဗြဟ္မဏတ် ဗလိပ်ပုံတလမေဃိ၊ ကောန်တလညးမဒးဩာအာဗွဲမလံရဗ် တဲထာန်တသိုက်ဟောင်မစွံပတန်
လင်ရ။

မပသိုရတ်ယုဗညာနဲ

ပွဲကောန်တြိတလညးစိင်ဗွာင်မပသိုဇော်ဂေါင်အာကိုရဒ်သဲ တလညးရတ်ယုဗညာနဲ ပွဲမမင်
အာဂှ်ရ။ တလမေဒ်ကောန်တြိတလညးစိင်ဗွာင်ကိုဒ်မိတုဟ် ကိုဗညာနဲမ္မိမိ၊ ဗညာနဲကလမေဒ်
တံညးဝါသုဟ်သုာန်ကော့ရင်ညွဲတံ ကွတ်လလ်^၆ ဒ်စေ့မော့လှိုင်၊ တလစိင်ဗွာင်မိင်၊ နွံအသံကိုအာဗက်
ပွဲပွဲကွာန်မုဟ်ညာတ် ညးရပ်ဝှ်စိုပ်တလညးစိင်ဗွာင် တလမေဒ်ဂှ်တည်းဟိုပပုတ်^၇၊ ဗညာနဲတလညး
ပျောတ်^၈ ကိုမလင်။ နပွဲတလညးမှာဒေဝီ အာတ်ပါန်လျီဝှ်ဂှိုင်တံ၊

‘သေ့ဒ်ကောန်အဲကော့ရ။ သေ့မိုဟ်ဇော်ရောင်၊ အဲမဒ်မသေ့ သေ့ပွဲညာနဲ၊
သေ့ပွဲပကမ္မံစိတ်အဲကိုမ္မံရောင်’

တလညးနွံအသံ မှာဒေဝီဇုတ်^၉မပါန်တသင်^{၁၀} ဂှိုင်ကိုသတ်တံ၊တလညးစိင်ဗွာင်နွံအသံကိုဗလး

၁။ ဝမ္မင်ဂမ္မံ	= စိတ်က္ကကတာန်	၆။ လလ	= ကော်ဗ်ဏါ
၂။ တန်တော်တံ	= တန်တံ	၇။ ပပုတ်	= ဒ်ဒေါသ
၃။ အနိုဗိုင်း	= ကော်မာန်(အရောင်ဗွာ အနိုဗိုင်း)	၈။ ပျောတ်	= ထေတဲပျောတ်လင်စိတ်
၄။ ပုတ်ပန်ဖဲ	= ပွဲအဘိဓင်ဂပလိတ်ကော့ဒေါသ၊ ဣသုမဗ္ဗရိယ၊ကုက္ကုစ္စ၊ ပုတ်ဖပန်ရ။	၉။ လျီဝှ်	= အာဏါ၊ လာတ်သကာ
		၁၀။ ဇုတ်	= ဇေန်၊ အဝီ = ကာလ
၅။ လျီ	= အာဏါ လာတ်သကာ၊ ဝရ(ပါ) လာတ်လျှံ	၁၁။ ဇုတ်မပါန်တသင်	= ဒင်ဂုဏ်နာနာသတ်

ကျေရ။ ဗညာနဲ့တလမေဒ မှာဒေဝီပြောင်ကိုမင်မဲ့စွဲ **သြိုင်** လင်သို့မေရင်မှာဒေဝီဂံရ။ ပွဲမမင်ကျင် တလညးစင်ဗ္ဗာင်နဲ့အသံဂကန်ကိုမှာဒေဝီ

‘အဲဇာယဲမင် တုံမတ်အဲဟွဲမဲ့၊ အပသံပွဲပကီဒေပသို့၊ ဒေဝီလက်သြန် **မိုဟ်မမြိုဟ်** ရောင်။ ညးသင်ရးလေဟွဲသိုက် ကောန်အဲဝှာတင်မိုင်ပွဲ မန့်ရပ်သက်ကျင်သြိုမသိုန်သေဟ် ဒးကိုညးသင်ရးကိုပသို့’

ရဲသက်ပွဲနဲညးတလစင်ဗ္ဗာင်နဲ့အသံပယတ်ပယတ် :

သို့ရေကံတုဒေသြိုင်ထပ်တဲ

ပွဲဂအာစာမဟာသာမိ၊ ကံတလစင်ဗ္ဗာင် နိုသိုက်ဒဒေကောင်သန်၊ သို့မရူသိုက်ပွဲစိန်ပုန်ကိုကောန် တလညးစင်ဗ္ဗာင် တလမေသြိုင်ရ။ ထပ် (၅) ပ္ဍဲ၊ ကိုအာစာမဟာသာမိ၊ ကိုတုတဲတလညးစင်ဗ္ဗာင် လောဝိဇ္ဇိ ကိုညီမဟိုက် နူအာစာမဟာသာမိ၊ ဒင်သိုက်သိုမရူတု ညာတ်ဂိတတုပယာ်အခိုင်နက်သတ်ခိုဟ်၊ အာစာမဟာသာမိဒင်ကောတ်ထပ် (၅) ပ္ဍဲပွဲသို့မရူဇာတုတလညးစင်ဗ္ဗာင် ဒဒိုသိုမရူသိုက်ပွဲဒီဂိုက် အပွဲသိုဂကောတ်တလမေသြိုင်မဲ့စွဲကို နူအာစာမဟာသာမိ၊ ဝှိ တလညးစင်ဗ္ဗာင်ပွဲမင်တု။

တလညးခါမတ်ဒင်စမုက်ကို နဲ့အသံကိုအမတ်ထိုပ်ပျါန်သေဇာဝှိဂမိုင်၊

‘ကောန်တလမေသြိုင်ပွဲ ဟိုက်မဒ်ဂမ္ဘဲ မိုဟ်အဲမကိုမင်ဇင်မုာ၊ မရာဇ် ဇင်မုာပလိုက္ကောဝ်မတ်၊ လှဟ်ခါရအံပြေင်၊ ကောန်အမတ်ထိုပ်ပျါန် ဂမိုင်၊ မိုက်မိမညးဒးဖေက်ဂွ ကိုင်လိုက္ကောဝ်မတ်ကို၊ မမချပွဲ မဒေဝီမိုဟ်လတုကျိပ်စိင် ဇာနူအဲရောင်၊ ဒေဝီကောန်ကွင်အပွဲတဲအဲ၊ ဒေဝီဒးဖေက်ဂွအဲဂိုင်ကောန်အဲပွဲအဲတန်ပြေင်ကိုဒေဝီရ’

ဂးသက်တု တလညးနဲ့အသံကိုသိုင်သိုသက်ကြက်ကတ် (၅) တု။

ကောန်သို့တင်အဲလဲကောန်ဒ်

ပွဲဗညာနဲ့တလမေဒ မဒိုင်မဲ့ဂကောတ်ကို ပွဲကောန်တြုမဲ့၊ တလစင်ဗ္ဗာင်စဒိုမိုဟ်တြုမိပ်စိုတ်လောန် သြိုင် တုနဲ့အသံ၊

‘မဲ့အဲဂုကျင်စနမင်လှ၊ ကာလမဒ်မိုဟ် ဂိတုဂြးစပ် ပညပ်ကိုဂိတု

- ၁။ **သြိုင်** = သိုင်
- ၂။ **မိုဟ်မမြိုဟ်** = မိုဟ်မစန်
- ၃။ **ဒင်စမုက်** = ဇြကရာဇ်တံတ်တဲကျင်ကောန်ခနိုသံကိုအမတ်ထိုပ်ပျါန်သေနာပတ်ဂမိုင်ကို အခိုင်ကို လာဘ်ကိုပုဂိုညးမဂ္ဂလာတ်သကာတ်ကိုအခိုင်ညးညးအဲအဲလှာ်ရင်မုက်ဇြကရာဇ် တုလောဝိဇ္ဇိပွဲအိုက်ဂိုရ။ ညးကော်စ ‘ဒင်စမုက်’ ရ။ အရေဝှာ ‘တောင်စမုက်’ ကထောင် ထပ်ပေးသနားတော်မုသည့်၊ ‘တောင်စမုက်’ ဂိုကျင်နူအရေဝှာပေါဟာ ‘ဒင်စမုက်’
- ၄။ **သက်ကြက်ကတ်** = သက်ပရေဲ = သွမိုးထပ်တဲ

မကြွေ့ဟဲ့ တလစန္ဒမင်လှ မအဲဆတ်ယူ၊ မွဲအဲမဟာဒေဝီ ဟာလမဒ်
မို့ဟ် မအဲကဲအဲတလစင်ဗ္ဗာင်၊ မသိုင်ဘာထပ်စိင်၊ သတ်ဝိမ္မုဇေဝေဝိ
မကဲညးကျင်တွဲ၊ မအဲကဲအဲပညပ်ဘာကဲသတ်ဝိဂ်တဲ **ဝိဟာရ်ဒေဝီ**
မအဲကဲအဲခတ်ယူရ။ စအဲမက္ကိဒ်မို့ဟ်လှဟ်ဝံ့ ဟိုတ်မ္မုအဲဟံ့ညာတ်
ယူစပ်ကဲညးခါဂ်အဲကဲဟံ့ဂွံ ယူမစပ်ကဲဒတောင်ဟောင်အဲမက္ကိရ။
မူအဲတလစင်ဗ္ဗာင်ဒင်ယူ၊ **ဗညာအာဲလ်**၊ စအဲဝံ့၊ **ဘဝ်အာဲလ်ကေနိဒ်**၊
အဲမဆတ်ယူရ

တလစင်ဗ္ဗာင်ပရအဲဖေင်ယာတ် ကိုသပ်ဟောရာဇာဓိရာဇ်တဲ၊ ကိုယု စဘဝ်အာဲလ်ကေနိဒ်ရ။
တဲတလညးဟင်သာဝတီ နဲညးတလ စင်ဗ္ဗာင်သိုမှာဒေဝီ၊ မက္ကိမ္မု၊ သိုကောန်နဲနဲအိုတ်စေ့လှောင်ခါကဲ
သော်လှိုင် ကာလကဲကျပ်အသုကဲ မြဟ်တုညးပေင်ညှိုင်(ရ)တဲ၊ မ္မုတုညးမှာဒေဝီမင်ပွဲလှိုင်၊ တလညး
ကလောင်ဗဂေါ၊ စိပ်ချင်ဗဂေါတဲဂ်ရ။

သို့သင်ပြောင်ချောင်သေင်ဂုန်

မိင်ကးသင်ပြောင်စချင်သေင်ဂုန်ညးကျင်လှောင်ပွဲ တုညးဝံ့မိင်တဲ နွံအသံကော်အမာတ်ထွိုင်
ပျါန်တံစင်ခြင်တဲဂ်ရ။ ပွဲဂ်သို့ဗိုယောဂရာတ်လှောင်ပွဲ -

ပွဲသင်ပြောင်မပုန်လှဟ်ဝံ့၊ သွပ်ဂုးကတာဇိုင်ထပ်၊ လှကသိသုာ တသိုက်ဖီ
ရ။ ဆတောင်ဒကောာရာဇာဝင် ဗုတ်မ္မုဝါကျေကိပိုဒိုက် ဒကိုပ်ပျါန်နော်
သုတ်၊ ပိုဒိုက်ဇက်အာပျါန်ရပ်နင်ကျေမို့ဟ်သပုန် ဖျဲဆက်တုညးညင်ဝံ့၊
ကျပ်ဂချိုင်လပစ္စုစိတ်ဂမ္မုရအဲ

မိင်ဂလာန်သို့ယောဂရာဇ်မလှောင်ပွဲ ဂ်၊ နဲညးတလစင်ဗ္ဗာင်ဒးဂုပ်သန်၊ နွံအသံကဲအာကော်
မှာဒေဝီသို့မရုဂ်ရ၊ မွဲမပြဟ်ဟောင်မှာဒေဝီသို့မရုတ်မစိပ်ကျင် တဲနွံအသံကဲဖန်ဖက်အမာတ်ဒကိုပ်ပျါန်
ဗိုလဗးသို့ယောဂရာဇ်။ သို့မရုညးဝါကဲပသို့ဒိုဂဥပ်ပျါန်၊ ကိုကျော်တဲးချင်သေင်ဟောင်ပပြုပြေင်၊
ပွဲဂ်လိက်စိပ်လှောင်ပွဲ သင်ပြောင်ဂဂ်တးပန်ဒးချိုတ်အာ၊ တလစင်ဗ္ဗာင်ဝံ့မိင်တဲ ပွဲဒင်စမုကိဂ်
နွံအသံကဲအမာတ်ထာကိုပ်ပျါန်တံ -

အလှန်ဝံ့ ချေလေဒ်ကောန်ဒိုက်အဲ၊ ဒင်ဒဒိုက်တသိုက်ကရောအဲ၊
ဟိုတ်ခေမဒ်ကလောလိုက်ဖြာ၊ အဲဟံ့ဗွေဟ်ချေညင်ညးဂမိုင် အဲဟံ့ခဲ
မဒ်ဂ်ရ။ ကြိဝံ့သေင်သုာသိုကျော်စိင်အဲ ပွဲပျါန်လောချေကော့စိတ် ဒင်ကာ
တဝ်စနေဟ်ကိဒ်တဲ အဲကိဒ်သင်ပြောင်၊ ချင်လက်လေကဲအဲကော့၊ ကြိ
ချင်သေင်အဲမက္ကိစပုန်၊ ယာမာတ်ပိန်ဟာန်ညှိုင်ဗိုလဗးတဲကိကိတဲ ပလို့

၁။ ဝိဟာရ = (ဝါ) တာ ၂။ ဖေင်ယာတ် = ယာတ်လွက်
၃။ ကျပ်အသုကဲ = ကျပ်အသုကဲဝံ့ဒ်ကျော်စေတီကြေကြေရသိုင် ၄။ သင်ပြောင် = ညးနော်ချင် (ဗိုဇာ
သိရိမုဗ္ဗာအာသောကဂ်နဲကျော်စေတီဗွေဂိုင်ရ။ ကျပ်တဲဂ်ညး သံချင်၊ မြီးစး၊
ကော်ကျော်အာသောကရ။ နဂ်မြိပဟ်အာဟံ့ဒ်ကျပ်အသုကဲရ။ ဒိုကျော်အသုကဲမြဟ်ဟိုမုဂ်ကျင်ချင်မြဟ်တိုန်ရ။

သဏကျင်ဒြိုဟ်ပုန်လုန့်မပ။ ခိုမိုဟ်အကတညဒြိုဟ်ကိုမိတ်စုံပြ
 ကာတဲ ဒေဝတ်ဟုံမင်မ္မဲ ဖြိုဟုံသေင်ကံကာလ။ ဒးပဂုစေ့စွဲဒးခို
 ဂင်ဂတးပန်စုတ်ဒးဇကုလမျိုးဒးအိုတ်အား ချိုတ်အာတဲပုဂုံသင်ဝံ။ ပွဲနရတ်
ပညာနန္ဒရိုက်ဂိုဒးစေ့စိန်ဂုက်မင်ရ၊ ညင်ဒေတ်ဒေဝ်ဟေင်မ္မဲတဲ ညးဂမ္တိုင်
 သေ့ဂညာတ်ပွဲစုပန်တဲရ၊ ပလပ်ဒိတ္တာဂဟ်အိုတ်ညိ။ ယရဲဒိုက်မ္မဲ
 ယိုဒင်လုင်လ္လာတတဲ၊ ပလိုလေ့သစး၊ တိတ်ဒြိုဟ်ကံတု ပုန်ယင်သွဟ်၊
 အယုက်ဒေဝ်ပိုန်ဟာန်ဒေဝ်ညွန်ကိုဒေဝ်ဟုံလံရ၊ နနဲ အယုန်ဥံမ္မဲတဲသမ္မိရ၊
 ဖြာတ်ထွဲလိုက်ဖြာတ်လေ ညင်**ဒေဝ်လလေင်** ပိုဂို၊ ကလေင်စုံပိဒေ
 ပုန်ရ'

ဂိဂါနွဲအသံကိုညးဂမ္တိုင်တဲ နာဲညးဟလစိင်ဗွဲဒင်ကွဲသ္မာဟာသိုက်လုင်အာပွဲ သိုက်တဲရ၊

သို့မရေဝလီသစ္စလ္လုဗညာနဲ

ပွဲမမင်တင် နွဲကာလမ္မဲတဲ ပွဲသိုဂိုင်မှာဒေဝ်၊ ဗညာနဲကိုသို့မရေဝင်ပး၊ သို့မရေဝတက်ပးဗညာနဲ
 ဂို သိုကမောတ်ကဖြိုမထတ်မတက်ဂတိုပးသတ်ပးမလီ၊ ဗညာနဲညာတ်ပနောတ်တဲ ဟုံဝေင်ဒေါလေ့
 သို့မရညာတ်ဗညာနဲမခိုအံ မဟို-

'အဲဒိုက်ကိုဗညာနဲဝတ်ပဝေင်ရောင်၊ ပေါတ်ဟုံမေပလပ်စိတ် အဲဒိုက်
 ကွပ်သ့ဒိုက်နာဲပိဗညာဟေင်မရပ်မင်မ္မဲ တဲ၊ တဲရတုညးစိင်ဗွဲဒင်အိုတ်
 ကုသိုတဲ၊ နာဲပိဗညာရဒ်သို့၊ ညင်မတ္တမအဲဒိုက်**ပါန်စ**ရောင်၊ နာဲပိဗညာရ
 ဟုံပွဲဟ်သ္မာနာဲပိဗညာအဲသ့ဒင်ရ'
 'ခိုရသတ်ဂိုအဲကိုယံ'ပလပ်သ္မာ'

ဗညာဂး၊ ညးခါဒိုက်**သရေင်** အာသိသို့မရေ၊ တဲပွဲဟ်တုညးခါ **ဇန်**ကေတ်ဆီသ္မာတ်ဒင်
 လပ်နဲကိုအရက်။ ဆီသို့မရေမနဲကိုအရက်ဂို သို့ပရူပမာယာတဲ ပလိုတ်ကော့ပိုင်၊ ဆီဂိုက်ဟ်ကော့၊ မိတ်ခဝ်
 တုမေသိပွဲနင်ကိုသို့ဒင်ထပ်၊ **ပေုန်**ပိုင်ဂိတဲ မိတ်ခပိုဂိုသို့မရေမယုင်၊

ဒခိုမိုဟ်မပသတ်ဂို **အဒကုန်**မိုဟ်ဝေင်ကြဲဗညာညာတ်၊ အဒကုန်ဂိုက်ဂတာခိုင်ဗညာ၊ မုဟိုတ်

၁။ ကျင်ဒြိုဟ်	= ကျင်ဂြိုဟ်	၉။ သရေင်	= ဒိုက်သရေင် = ဒိုက်ဝင်
၂။ ပုန်လုန့်	= ကပ်စောတ်(တော်လုန့်ပန်ကန်)		နက်မုဗ္ဗာဝေထမ်းစင်
၃။ စိန်ဂုက်	= ခြိုက်ထီ		စီးသုညိ။
၄။ နင်လလေင်	= လိုလတ်	၁၀။ ဇန်	= ဖက်ပျုန်ညင်ဂွဲဆီတိတ်၊ ကော့၊
၅။ ဝေင်ပး	= ဝေင်ခတ်ပး(ကြော့အံ)	၁၁။ သ္မာတ်	= တဲ (လက်မောင်း)
၆။ ကမောတ်ကဖြို	= ထေပောတ်တဲ	၁၂။ မာယာ	= ပပရိယာ
၇။ ပါန်စ	= အာတ်ပိုင်ကိုဂွဲဝချင်မတ္တမု	၁၃။ ပေုန်	= ဒေန်
၈။ ယံ	= ကောယ	၁၄။ ဝေင်ကြဲ	= ဗုဒ္ဓဗက်လက်ကြဲ၊ ဗုဒ္ဓမင်မ္မဲ လမျိုတုဇကု

ပြဝဟံတံ။ အဒကုန်ဂြိုဟ်ဂတာခိုင်အဲ သွးအာရချပ်ပွဲစိုတ်တဲ ဗညာဟီ-

‘ဝိရေဂ္ဂအာတဲရ၊ စက္ကာရ’

ဂးဗညာက္ခိမံအာရ။ စိုပ်သိုဗညာဘာန်-

‘မူဟိုတ်ဗေဂြိုဟ်ဂတာခိုင်အဲရော’

အဒကုန်ဂြို-

ပြဝမ္မေကျင်ကိုယ်ကျပ်မပြဝလုတ်မံင်၊ ဆီယံဂိုကျပ်သင်၊ ဆီကျပ်ဂို
ညးကိုဟ်ကောံ၊ မိတ်ခပုံမ္မဲကျပ်ပွဲစိုတ်ကိုသျှိုင်ထင်မကံဂိုဟ်ကျပ်မသင်၊
ပဟိုတ်ပြဝဗွးခင်ဒိုက်ညာတ်ဒိုက်ဂြိုဟ်ဂတာခိုင်ကျပ်ရောင်အံ’

ပွဲအဒကုန် ကိုဗညာဟီပွန်ဂတးမံင်ဂါတလမေဒမိင်ဟိုကိုန်-

‘ဂလာန်သတ်ပွဲညးပွဲစိုပ်ကောဝ်အဲဂြိုဟ်အလန်ရ။ ခါအဲသဟီလေအကြာ
ညးဇနာ်’ ကိုကိုန်ဒ်အဲမမျိုဝ်-အဲဟံဟိုရောင်’

ပသာမ္မဲမိင်ရောဗညာသွာန်-

‘နော်ဗညာလ္လိန်’ ကြိုဗွာဲကံအပ်သံမင်ခစိုတ်ကောံပို ကျိုင်ဗွာင်ဇိုန်ကို
သိုမရ သတ်ပွဲညးဟိုပွဲမိင်ဂြိုဟ်ဝါသန်’

ဗညာခါမမိင်ဂလာန်ဂို သိုရမတ်ဗညာတိတ်ရ။

‘မ္မဲအဲတလမေသိပွဲကိုပွဲညာတ်ဒဒိုက်ညီ။ သိုမရုနတ်အဲကိုပွဲဗ်သေညီ’

ဗညာဂးရ။ သိုယးဂိုဗညာကိုအာကော်မွှော်အဲလဲ မှော်အဲလဲနိပ်ကျိုင်-

‘မူပကောန်တလကော်အဲဒိုက်ရော’

မွှော်အဲလဲသွာန်၊

‘အဲဟံပွဲတိတ်လဟူဒိယာလဲသန်၊ အဲဗျုတ်’ တဲမကော်ရောင်’

ဗညာလးယာတ်လဟူဒိမိအဲလဲဗညာတိတ်သျှိုင်အာဂပ်ဝဲလဲ၊ မိအဲလဲဇေဒ်’ မူကွဝါဗညာ။

‘ဟိုတ်ဒိုကောန်ကွင်း၊ ပုံလ္လိပရာဖျိုမ္မဲ’ ဗမာဗ္ဗမိန်မအိသွဟ်ကောန်ကိုဒိုတဲ၊
ဇြဟာန်ဂိုချက်ချက်မံင်ညင်ကောန်ဂိုရ။ မိင်ညးမချပ်ဂြိုဟ်ကော်လဲ
ချိုဒ်တဲ’

မှိုဂြိုက်မှိုပွဲ’ သိုရမတ်မွှော်ဝဲတိတ်ပဟံမစံဒွဲသိုဟ်’ ဗညာ သိုရမတ်ဂိုမိအဲလဲနိတ်ကောံသာသာ။

၁။ ဇနာ်	=	မာအေဝီ	၅။ ဇေဒ်	=	သေပပ်၊ ကျောင်ရင်
၂။ မမျိုဝ်	=	ညင်ပွဲဒိုသျှိုက်ဗဇိုက်အရေတ်	၆။ ဖျိုမ္မဲ	=	သိုဗ္ဗ
၃။ လ္လိန်	=	စိုတ်မိန်ခန်၊ ဝိုက်မိက်ပွဲပွဲ	၇။ မှိုဂြိုက်မှိုပွဲ	=	ချပ်ပွဲတဲအောန်စိုတ်တိုန်
၄။ ဗျုတ်	=	ဗိုသွာ	၈။ ဒွဲသိုဟ်	=	ဒးဩဟ်

ဗညာဓူဟ်အာ

‘ပယာဲအဲမယာဲရော’

ဗညာသွာန်။

‘မိမြိမြိလတ် နှလွတ်သွတ်၊ ဝါရဇော်ဝံဗိုဒေါင်- ဝံဗိုစရဲမိ သိုပိုန်ဘိုက်
ရောင်မိလတ်စိုတ်။ နော်ကောန်အဲချပ်ဂလာန်မလုတ်ဟ်မိမိင်။ ညိုင်က
သပ်မိဂုံဟုံဗျိုက်ပေင်ကိုမိရသွံ’

ဂးတုံ၊

‘ဖိုတ်မိမလိုရောင်ကောန်’

‘ညိုင်မိမိင်ဂ် အဲကောန်မိင်ကို’

‘ယုံကောန်ဂလာန်ဝံလွကိုပြိုဟ်ထောင်ညို။ တလုင်လအာမွဲကိုမိန်စိုညို’

မွှော်အဲလဂကန်ဖျန်ကိုဗညာတုံ သွက်မွှော်အဲလဂုံရပ်စပ် ဗညာကိုသန်ညိုင်ရမ်ဂပ် မွှော်အဲလ
ပွဲၤစံအာရ။

မိင်ကျင်ကြိဝံ သိုမရဟိုက်ဗညာ-

‘ပိုနော်ပေင်လှာ’ဗညာအာရဟာ’

ဗညာဂး-

‘အဲဟုံမိင်- ယံမဲအာဝေင်ရ။ က သထောင်^၁လွိုန်ကနက်^၂။ မျုသွာဒက်
သွက်အဲကို။ သွက်နဲတဲကို။ ယန်ကိုဝိုဠိုင်သန်ညို’

မဟို။ ကြိမိင်ကျင် သိုမရဟိုက်ကသေဗညာကိုအာလှောင်ကျက်၊

‘ကရော်ဂုံဝိုဒိုင်စတုတ်စမိန်ကို၊ ကွာန်ဂုံဂိုမုးပို၊ ကျပ်လေဝံလှောင်တုတ်
ဗိုက်ညှဲလေပိုဝံ’

ဂးဂိုရ။

‘ဝါဝံအဲအာဟုံခို’

ဗညာဂး။

‘ဂတရဟ်သွာ အဲသအာပန်ရ’

တုမေဒမိင်သိုမရကော်ဝါဝါရ။ တုဟိုက်ဗညာ-

၁။ စိုန် = ဝိန်

၃။ သထောင် = သေဝင်

၂။ လှာ = ကွာ (ပွဲမူဗာထွေးလတ်ယုလျာ
‘အင်းဂလိန်’)

၄။ လွိုန်ကနက် = သွာဂကူဇော်ဇော်မွဲဂကျ၊ က
နက်-ကွက်၊ ရိုဟ်လွိုန်ကွက်၊
ရိုဟ်လွိုန်

‘ဦးမကော်ပွဲဦးမဆာန်ဟွံသေင်၊ ဒးအလိုက်ဦးသွဒဒိုက်ကိုဇကု
ရောင်မကော်’

ဗညာစိင်သင်ပွဲမဟီ-

‘သိုက်ကိုလဟိုမဟီပွဲဟွံဒးဟိုရ။ ဦးဆာန်ဦးမေံအဲတီ’

ခါကြဲသို့မရကွင်ဟိုကိုဗညာ

‘ပိုအာဗက်ဝေင်ခြံတလိင်ပွဲပြိုင် နှဲပိုဗညာအာဟွံဒ်အာ’

ဗညာဟီ-

‘စိင်ပျိုက်ဟွံမေဝဲ၊ စိင်အတဖျဲက်ယံဂလေကိုအဲ၊ အဲဒိုက်သအာပွဲရ’

သို့မရကွင်-ယးဂိုစိင်အတဖျဲက်ပလံင်နင်ကိုဗညာ။ ဒးကာလမညွာဂ် တလမေဒဟိုကိုဗညာ-

‘ဦးသုသတ်တြဲကိုဇကုလေတီတ်၊ မူဟိုက်မညွာဖဲဦးရော’

‘ဆဲမကော်အဲဒိုက်ဝါသန်ရ။ အဲရဟွံအာယပ်သွဟ်၊ အဲတီကောတ်
လေသဆဲ ဆဲသွးရ။ ကသပ်မွဲ ဒးသိုက်ချပ်ဟွံဂွံ၊ အဲသွာန်စိုတ်’ဆဲအဲ
မအာရောင်၊ အဲစိုပ်ဒေါင်တြဲတု၊ စကာအဒါကုန်ကိုအာကော်၊ နှဲ
ဗြဲယဲအာကိုဆဲအာဟိုကိုအဲ၊ အဲပွန်ကလေင်ရ’

ကးတုတိုန်ဒိုက်စိင်အတဖျဲက်၊ သီတို့ဝါရဇကုအာ၊ ခါမစိုပ် ပါင်နင်ဂ် ညာတ်အသဂန္ဓရံင် စိင်သို့အဲ
ဖျာမစေ့သို၊ ဗညာဟိုကိုဂမာအသဂန္ဓရံင်-

‘ဟဲဂမာစိင်၊ စိင်ခေကိုအဲဒိုက်ညို၊ အဲဒိုက်ဖေက်တလကုန်သန်’

ဂမာစိင်ကး။ တုကောဘပ်မှတ်ကိုအာဟိုကိုသို့အဲဖျာ၊

‘စိင်အသဂန္ဓရံင်ဂ် ရဲကိုအဲဒိုက်သအာဝေင်ခြံ-တလိင်’ညို’

ပါင်လေဟိုဆဲစိင်ဗြဲ၊ သလက်ညိုက်အသဂန္ဓရံင် သို့မရညာတ်စိင်ဂ် သိုက်ညိုက်စိင်ဂ်ကို၊ စကာမှတ်ကို
အာခြေပ်ဟိုကိုဂမာစိင် သို့မရညိုက်စိင်ဂ်ကို ဂမာစိင်ဒိုအဲ၊ သို့မရ၊ ဗညာ၊ ဦးခါအာမွဲစိုက်ရ။

ပွဲမအာတ် တလမေဒစကာအဒါကုန်ကိုအာဆင်ဗက်’ဟို-

‘နှဲဒြဲထိုကူင်သန် ကျပ်ပွန်စပြဟ်’

စိင်ဂလာန်ဂ်

‘အဲအာဟွံဒ်ရ’

ဟိုကိုသို့မရ

‘နှဲထလီကူင်သန်၊ အဒါကုန်ကျင်ဟိုအဲဒးပွန်အာရ။ ယမအာပွဲ’

၁။ သွာန်စိုတ် = စမ်စိုတ်
၂။ ခြံ = ဒရယ်
၃။ တလိင် = တလိင်၊ ပြော၊ ကျွဲခိုင်း
၄။ ဆင်ဗက် = ဗက်လက်ကရဲလဲစိုတ်ရဲအာ

နင်ခြံဓင်^၁ပပရင်ကို^၂

ပါင်းပုဂ္ဂိုလ်စီရင်ကိုကွက်ကားပွန်စာအာရ။ ဆသို့မရှမဲ့မဒ်အာ၊ တုံသပ်သို့မရှမဒ်ပိကျင်၊ ဖျန်ခြင်မပွန်နင်
ရှင်မအာပရင်မညာ။

‘သက်မဒ်ယဲ နဲမယဲဂ်ရော’

ကိုကွင်သွာန်။

‘မ္မိလကာရယဲမကွင်၊ ယ်ကျင်မ္မိကျင်မကွင်တဲ့’

မညာဟို။

‘ယဲထလီရောင်၊ နဲသွာသလံ^၃အာတဲ့ရ၊ ဟိုဦးယဲကိုမ္မိလပကွင်ရ’

ကြံပွဲဒ်မှာဒေဝီကိုသို့မရှသွာဟန်ကုရင်သွဲ၊ ညးတီညာတ်လလောင်ကရးအာ၊ ညးမုံ(ပညာသကာ
ကျင်ကိုမညာ၊ ပွဲအရောင်အခြာခရီသွဲ၊ ညးဖေက်မှာဒေဝီကိုသို့မရှ။ ညးဟံဂင်ကျင်အာသို့မညာ။

မညာနဲညာတ်ပုဂ္ဂိုလ်စီရင်တဲ့သိုဝလားနီဝိသင်

ပွဲမမင်ကျင်ဒ်ဒဲကာလမ္မိတဲ့၊ တုံစင်ညီရီဟ်ရိဟ်ပယျတ်၊ အကြာချုတ်သူတ်^၄ ကိုထပိုင်ချင်ဂ်
ကောန်ညးချင်ကွာန်ဝံဝေင်ဂလီ^၅ပပလုတ်ပယျတ် မညာချိုက်မိင်မြဲမ္မိ တီဟ်ဒိုညးဂတိုင်ဂလီ၊ မညာရန်
ကိုသိုက်ဝေင်ခြိုင်ဟသေင်၊ တုံမထနေနီ^၆တပညာတ် ဟလျော့ဟ်ညာတ်သျှော့စင်ခြင်၊ မာ်မြဲတထုင်
မဒ်ယျရာဇာမပြာဟ်တိုင် မဖတောန်မညာမကိုတီဝေင်ရောင်။ ပွဲညးတက်ဂလီဂ် မညာတော့မတ်ဒိုဟ်
ပလုတ်၊ ညာတ်ညးမ္မိကျေံကမုတ်ကျက်^၇မ္မိက်လွက်အယောင်အလာမတောင်နညး၊ မညာပြာပ်အာသွာန်-

‘ထာန်ပွဲအဲစိပ်ပယျတ်ပယျတ်၊ သပရီဟ်အဲလဲညာတ်သွဲ ရာထာန်မ
တ်ရော’

‘ကောန်တသိုက်တီခမင်အဲ၊ အဲဟ်ပလုတ်ခစဲမုတ်ဂြိုပ်၊ ထာန်နီကျော
ဂဂေဟ^၈ဟို ခမင်အဲရ’

မဟို။

‘မ္မိသက်ပုန်အဲသိုက်ဂွံဟိုသံင်ဂဟ^၉ကို ကောန်တစင်ဗ္ဗောင်အဲစိပ်ခိုင်ကျက်
ပွဲရောင်’

ဂးဂ်ရေ၊ နူမညာမိင်ဂလာန်ဂ်တဲ့ မသွာန်-

‘ဂတပွဲသက်ဒ်ကုအဲညီရော’

၁။ မင်	= သမင်	၆။ ကျေံ ကမုတ်ကျက်	= ပွဲမုဗ္ဗာဟုဂျးခြေဖောက်
၂။ သွာသလံ	= နိုဟ်		ရင်းတွင်လုတယောက်
၃။ ချုတ်သူတ်	= ယျာကျက်၊ ပွဲမုဗ္ဗာကျက်ချုတ်သူတ်		ပေါင်းမြက်နုတ်စေသည်။
၄။ ဝေင်ဂလီ	= ပွဲမုဗ္ဗာဂလီခတ်	၇။ နီကျောဂဂေဟ	= (ပါ) တုံမြဲ
၅။ ထနေနီ	= ဆိုက်ဗဒက်(ကပ်ညီသည်)	၈။ သံဂဟ	= သံဂဟ၊ သင်္ဂဟ(ပါ)ရီစင်

ကားဂုရု။

‘ပွဲဒိုဟ်ပလိုတ်ဝဲကာလကျပ်ကြိမနံ၊ ကျပ်မကျင်စိပ်ဂံ သိုလျင်
ခါမညာတ်ကျပ်၊ သိုက်ဗိုက်ဗိုက်ဗိုက်ပွဲကျပ်၊ မိုဟ်ပွဲပမင်’၊ မလးကောံပွဲ
ထာန်ဂိုပုဂံဒိုတောတ်အရီခါဝါ၊ ဒိုကောလ’မွဲဝါ၊ ဂလာန်တောင်နညးပိ
သာနာင်၊ ပုဂံဂိုသဟိုဂလာန်မွဲမွဲသာ၊ ခါရသဟ်ဂလာန်ပုဂံဒိုအးကိုန်ချင်မန်
ပိသောံပတလ၊ ကောန်တလစိင်ဗွင်သောံဒိုဗြကရာဇ်မဆောတ်ဟံ
မောဲရ။ ထာန်ဂိုဟ်နာဲဗြမမင်ဗြိုင်မဟင်၊ ပုဂံဂိုဒို ကညာန်မိတ်’

ပဟိုကးသတ်ဂုတု၊ ပုဂံဂိုဗွန်အာရ။ဆဒ္ဒံဒိုင်ပုဂံဂိုမလိုန်လင်ဂံချီကိုန် ဗညာခါမညာတ်ဧကုဗညာ
ခတပ်တိုန်၊ ညးမတက်ဂလီဂမိုင် ညာတ်ဗညာမဒ်သာဂို၊ ချေတ်ဒြပ်အာဟိုကိုဏ္ဍိဗညာ- တ္တတ်စိပ်ကျင်
တိုန်ပိုက်လတုစိင်ဒင်ဖျဗညာဏာသိုရ။ တိုင်ဒ်ဒ်ချေတ်သွန်ဗညာ၊ ဗညာဟိုကိုဏ္ဍိတ်ဖအိုတ်၊ ညင်ယးဂု
ပုင်သျှတ်’ကျပ် ပုင်သျှတ်ဒေဝတ်၊ ဗညာကိုဒါန်ဂိုဗြိုင်ဗြိုင်။

‘လဟိုညးမဟိုက်အဲပွဲဒိုင်ကျပ်ဂုဒေဝတ်ရပုဂံဂို’

ဗညာဂး: ဗညာကော်မသိုက်စင်ဗြိုင်ရ။

‘ထာန်သိုလျင်မလးမိုဟ်ဂိုထာန်လံရော’

ဗညာသွာန်၊

‘ထာန်ဗလာရးရ’

မသိုက်ဂး

‘မတိမစှော်အာထာန်ဂိုညး၊ ပုဂံဂိုမဒိုဇောတ်အရီ၊ ဂလာန်တောင်နညးမဟို
ဂလာန်သာလံမသမ္ဘိ လင်ကိုဗိန်ညီ’

မသိုက်မိင်ဗွန်ဂလာန်ဗညာတု တုဂံမသိုက်စှော်အာချင်လျင်၊ အာဒိုအ်ကွာန်မုဟ်ခရေ၊ ပတိုန်ဂု
စိပ်ဗလာရမွဲမွဲနန်၊ ဇုမင်ပွဲဗျာဂပ်လံ၊ တလဇ္ဈာဂယာင်ထိုဗြိုင်၊ ဒပိုအနတ်ဗဇုမင်စာင်၊ ပွဲကွာန်ဗလာရ
ဗျာန်နန်၊ ပွဲဂုဗုဒ္ဓညာဏ တွး၊ မာသာမိ’၊ ဒကာတရ်ဂုဒ်ဒါန်မယဲ၊ မာသာမိကိုစရင်ယဲ၊ မနတ်တုဇ္ဈာ
ဂယာင်ထိုဗြိုင်၊ ညာတ်ဗုဒ္ဓညာဏသွာန်-

‘ရာထပိမသအာရော’

‘အာစာပိုမာသာမိစကာကိုအာရင်ဒကာဘာထရ်ဂုဒ်ဒါန်မယဲ’

၁။ မိုဟ်ပွဲပမင်	= ကောန်တိုင်	၆။ တွး	= ကောန်ကူး
၂။ ကောလ	= (ပါ) ကေးပါလ၊ ပုင်ဂံ	၇။ မာသာမိ	= မဟာသာမိ
၃။ ကညာန်မိတ်	= ဝိဿဟာန်ဟ်		
၄။ ဏ္ဍိ	= ညွဲ		
၅။ ပုင်သျှတ်	= ပုင်ညွှန်ကျပ်(လျက်မန်ပိုဗိုတ်မင်ရမျာင်ပုင်ခမတ်ရ။ရမျာင်သုဒ်သင်ဗိုတ်တ်မာန်ဂု ဒးဟိုသိုညးဖအိုတ်ရ။ ပုဂံသေင်အမိပို.ဗျတ်အာမာန်ရ။)		

ပဲ့ဂုံတွဲခွာဂယာင်ထိုင် မဟို—

‘ပိုကိုဒကာဘာတေမိုဟ်မဆာန်ရင်ညှိုရောင်၊ အဲဒစိုစာင်လံမံင်ဏိ
ဟံ့ဂုံအာ၊ ခါထပိုမအာရင်ကာလကလောင်၊ မချိန်မပြင်ကို ပိုခိုက်
ဂုံတိညိကို’

ဒပိုအနာ တွဲခွာဂယာင်ထိုင်တံဂး၊ ထပိုမအာကာန် ပွဲထပိုကလောင်ဂုံ တွဲခွာသိုဒပိုအနာတံသာန်—
‘သင်ဒိဒကာမယံဂုံရော’

ထပိုဟို—

‘ဒကာဘာမယံဂုံ ဥပ္ပမာရညှုပ်ဂးရာဟု ရာဟုဟံ့သောင်၊ ဂးအခင်ဂ
လေဂဟံ့သောင်၊ မွဲသင်ပုန်၊ ညိုင်ဒကာမဇိတ်ဗု။ စိုပ်ဒတ်ရက်ဗွင်
မသဝဲဂရး၊ ဂကောံဗွင်နာတံ’ ကိုမဒို သင်ဂုံရဒကာဘာပိုမဒို’

ထပိုဟို ညးဂမိုင်မဇန်စာင်တံခါမမိုင် ဂလာန်ထပိုမဟိုဂုံ မွဲညးဟံ့တီ
‘ဂလာန်ဂုံလှေက်ခပေက်’ မင်သ့’

တွဲခွါဟိုကိုညးဂမိုင်၊

‘အဲတိတ်ခရိုဘာ၊ အာစာထပိုခွဲ ပယုတ်ပယုတ်ဟို၊ ထပိုဂုံဗိုဗိုဗိ ဗေဒင်ပြ
ပကိုဟ်ကုဒ်အိုညှို ခိုဟ်လှိုတ်ဟောင်အာစာထိုင်သးတံ။ ပိုမူးတံ
ဟံ့တီဂလာန်တလတ်၊ ဟိုဟိုလှေက်ခပေက်ရောင်။ ထပိုဂုံဂုန်ဂနာတံ’
မခဏ်သန်ရောင်’

မသိုက်မိုင်ဂလာန်ဂုံတံ မသိုက်ချပ်—

‘ခဏ်အရီမဲ့ ပွဲကွာန်မလာရ၊ ဂလာန်တဏ်ရ။ ဂမိုဗညာဂကန်ကုအဲ၊
ဂလာန်ဂုံရသ့ဟ်’

မသိုက်သန္တိ ဂလာန်ထပိုမဟိုဂုံစိုန်တံ၊ ကလောင်တိုန်ညှို ဗညာ၊ ဗညာမိုင်တံ ပဝတ်ကိုခါတ်သော်
ကျပ်မုဟ်တံ၊

‘ခါရအံသုဟ်ဇြကရာဇ်သုတ်၊ ဂလာန်သင်မဟိုဂုံ၊ အဲခိုက်သိုလွက်ဂုံ
ဆောတ်’ ညိ’

ဂးတံ၊

‘ပွဲထပိုမဟိုကပ်ရာဟု၊ ဂုံလေရာဟုဟံ့သောင်၊ ခါမူးဒ်အွင်ဂ၊ ဂဟံ့သောင်
ပုန်မူးဂိုဒ်အခင်အတ်ရ၊ မတန်နို၊ ညိုင်ညးမဇိတ်ဗု၊ မစိုပ်ထက်ရက်
ဗုင်၊ မသဝဲတူးမူးဂုံ၊ နမကျင်ကော်တပ်’၊ ခါမသ္မိပြထက်ဗုတ်ဗုင်၊

၁။ နာတံ = -- ၇. -- (ရှေးဆူ) ၄။ ဆောတ် = မာရ ဆောတ်ယောင်
 ၂။ လှေက်ခပေက် = ထုထင်လောန်၊ ဒ်ဂလာန်ပယောဠိ ၅။ တပ် = တုပ် လွတ်တံပင်
 ၃။ ဂုန်ဂနာတံ = ဂုဏ်စိ

မသဝဲမသဝဲဂရုကို ဇော့မွဲကိုပြင်၊ ဇော့ဂရုမတန်ဒ်ရ၊ မွဲဂလာန်ပုန်၊
ဂတော့ ဗွင်ဖာတ်မွဲပွဲ ဂတော့ဗွင်ဟွံသေင်၊ အွင်မတုပ်ဂတော့ဗွင်မွဲဒ်
အွင်ဝါ ရ။ ပဟိုတ်ဒ်သတ်ဂ ဂတော့ဒ်ဝါ။ ဂလာန်ပိသင်ဝါချိုပြင်
ပွဲတ်အွင်ပိဝဲတု၊ အဇ္ဈောဝါမွဲရ။ လဟိုတ်တုပိုအာရင်ယဲသွက်တီၤဒ်ကွဲ၊
ညးသုန် ချိုက်အာတဲပွဲရသိုက်ဂး’

‘လျှင်အဲသိုပွဲ ဒကာဘာဂ်ချိုတ်ဟွံချိုတ်’

ဗညာစကားသိုက်ကိုစော်သုန်ပွဲကွာန်ဗလာရ။ ဒကာဘာဂ်ချိုတ်တဲဂ်ကွဲ၊ မသိုက်တိုန် ကွဲဒ်
ဗညာ။ ဗညာမိင်မိင်စိုတ်လောန်သန်။

ထပိုဗုဒ္ဓညာဏဒ်ခင်ကာန်စီ

ကြိပွဲပုန်ကောထပိုကောတ်ဏာသွာ်တုဇ္ဈာန်ရံက် (ရဝ) ပသာမိထပိုဒ်လျိုင်၊ ကောထပိုဗ္ဗဟ်
ဂလာန်ဖြဲဒ်အာ။ မိထပိုဒ်ဖြဲ တုတုဇ္ဈာန်ရံက်ရပ်လပ်မိထပို။ ထပိုမိင်ပရိုင်

‘ဧကုအဲန္တက မိအဲကိုညးရပ်ရော’

ဂးတဲ ထပိုဒ် အာစာ။ သတ်ပွဲအာစာဂး။

‘အဲသွက်သင်ရိဟ်’ဟွံမော့၊ ဗိုကိုထပိုလေဝ်ပြဲကိုဟ်ကွပ်၊ မိဇ္ဈောဟောရာ
သပ် သဗ္ဗဒ်ဒ်ဒ်ပွဲ၊ အဲဟွံမိက်ကိုညးဟွံသေင်၊ လုဟ်မိတုပိုဒ်ဒ်ဒ်ကို၊
ခါအဲသိုလပ်ဒ်ဒ်သွက်သင်ရိဟ်ဟွံမော့။ ဆဗ္ဗဒ်ဒ်ဒ်စိုတ်၊ ညင်မိထပို
ပွဲဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ကိုထပိုမတီရ’

အာစာဂးတဲ လျှင်မိင်အာစာရံအာ၊ မိဟေင်ဗလး၊ ဧကုလုပ်ပသိုက်တုဇ္ဈာန်ရံက်ထာန်တုဇ္ဈာန်
ခဲခရိုင်ဂွံလိုင်မိင်ဂွံညး ဂ္ဏုညးထပိုဒ်ဟ် ဇော့ကောန်ဒ်ဂမာဂွံမိင် ကြိပွဲဗညာစကားသိုက်ကိုစော်ပုန်
ညင်ကွာတေံကို ဗညာဂကန်ကိုမသိုက်၊ မသိုက်စိုပ်ဗလာရ၊ ဒိုဟ်မိင်ဂပ်လဲ ကြိပွဲမသိုက်အာစိုပ်ကွာန်ထပို
မမိင်၊ ညာတ်ကောန်ဒ်တံမခရိုင်တံဖြဲ၊ မသိုက်ဒိုအဲကလင်မိင်၊ ဂွံထပိုမင်တော့ဗုဒ္ဓအာပွဲ၊ ထပိုတိုန်တုဆု
သမ္မင်ရိုင်ဂွံပွဲဂ်၊ ကောန်တလဗ္ဗာဒ်ရံက်ဒ်ကောန်နဲထပိုဂ်သုန်

‘ဟံမင်ကာန်စီ၊ ဂွံစော်လေင်’ဂို ဂွံတုရဟာ’

မင်ကာန်စီဟို

-
- ၁။ ဇော့ = နံ၊ လွှာတ်ဝါ
  - ဇံ၊ တုပု = နိုက်ဒုထဲထဲဂရုဒ်ဒ်ဟိုကိုပြင်ဂွံ နံ၊ တုပုရ၊ နိုမွဲဒ်အာလွှာတ်ဝါညို တပ်မွဲဒ်အာ
တုပုတုပုညီဟွံသေင်။ အာလွှာတ်ပင်ညီရ။ (ပွဲတုရုဒ်ဒ်ဒ် ပွိုင်သျှင်မော်ဘီ လွှာတ်ကွာန်ဝါဘ
လောကီယာကံတေံ ဒ်အဲမိင်လုဟ်ညးတံထဲတံ နိုက်ဗုဒ္ဓ ပညးတံဟိုဒ်ဒ်ကိုပြင်ဂွံညးတံ
'တေး' 'တော့' နကိုရုဗျာင်ဗွာဂ်ရ။ အမိပွဲ၊ 'တေး' ဂ်အာလွှာတ်ဝါ 'တော့' ဂ် အာတုပုတုပု
ညီဂ် ဒ်လျာဟ်သုင်စံဒ်ဂိုပွဲမိင်ကောတ်ဗွဲတေင်ရ။
  - ၃။ သင်ရိဟ် = ရှိဗင်
  - ၄။ လေင် = ကွဲ

‘ဂွံလေင်ဂိုမံင်ကြပ်အဲဟံ့ဆို။ မံင်ဒဲရောင်အဲမညာတ်’

မဟိုဖှိန့ဆုရ၊ ကောန်ငှာတ်ကော်—

‘ကာလတိုန်အဲဟံ့ညာတ်၊ ကာလစေန်အဲညာတ် ဂွံင်တိုန်စေန်ဟံ့ဒ်၊ ဂွံင်
တုဟ် ရောင်အဲမစေန်’

ကောန်ငှာတ်မိင်ခါမမိင်၊

‘ပသ်အကာန်စီမဟိုရော’

ဟိုရင်ညှံ၊ မသိုက်ခါမမိင်မဟို^၁၊ ဒ်ထပိုမဟိုပွဲဗလာရုဂ်ရောတ်ကျင်မင်ဂှံ၊ မဟိုဂလာန်သတ်ဂွံပွန်
ဂလာန်တုဟ်န့ညးဂမၠိုင်မဟို၊ လဟိုထပိုမင်ကာန်စီမဟိုသမ္မိဗိုန်ကောတ်တု မသိုက်စေန်ဗညာ။

ဗညာခါမမိင်ချပ်ဗွာရကောမ္မဲ၊ ဂွံင်ကောန်စီမဟိုပွဲဒုး^၂၊ ဟိုတ်ဂိုရမံင်ဆိုက်^၃ဟံ့ဆို၊ မံင်ဗို^၄ရောင်
မညာတ်မဟို ကာလတိုန်ဟံ့ညာတ်၊ ကာလစေန်ညာတ်၊ ဂွံင်တိုန်ဟံ့စေန် စေန်ဂွံင်တုဟ်ဗွဲဂို ပွဲတုဆုဂ်
န့ခွံက်ခြံ^၅၊ ဩန့ပွဲဂိုကာလတိုန်ဟံ့ညာတ်တိုန်ထလိုင်အာ၊ ကာလစေန်ရင်စေန်ညာတ်ခြံ ပွဲခွံက်ဆုဂ် ဟိုတ်ဂိုရဒး
စေန်ဂွံင်တုဟ်ဆုဂ်ဒ် မါကွာင်မဂ္ဂစေန်ကွာင်ခြံဟံ့မော့ဂို ဟိုတ်ဂိုစေန်ဂွံင် တုဟ်မဟို၊ လောင်ကသ်^၆
ဂိုကုမသိုက်အာရင်ဒ်ညင်ကသ်ဂိုကော့။ ဗညာမိင်စိုတ်ဂိုင်သန်။

မင်ကာန်စီဒးဒ်မံင်ဒိုက်တုခါဂို၊ မိမင်ကာန်စီတိုက်ဟံ့သိုင်မံင်ဟံ့သိုက်၊ ဒးဒိုင်စံင်ကုမင်ဟေင်၊
မိမင်ကာန်စီဒ်ခြံကွဲ၊ သွက်စင်ခြင်ကိုညးလီဟံ့မော့၊ မုမင်ကောန်စီဒ်န့ပိုန်^၇ဘာကွံနီဗာန်ဂို မိထပိုအာ
ဝေါန်စဝ်^၈သုာ် (ရဝ)ပသာ မုထပိုမဟို မိထပိုဂွံတုအာကွံတုခါဂိုရင်၊ ထပိုမင်ကာန်စီဂွံဗွဲဒုးန့ဒ်ဒိုက်ဒ်
မိုဟ်စမ္မး^၉၊ ပကော့ဂမၠိုင်ဘာကွံနီဗာန်ကရောမုဗကော့ဂိုပွန်ရ။

ပွဲဂိုန့ဗညာစကာမသိုက်ကံစေန်ပွန်၊ မသိုက်စိုပ်တွာန်တပိုက်^{၁၀}ဒ်ဒ်ဒ်မံင်ပွဲဘာကရောညးဂမၠိုင်ဂိုရ။
ပွဲမှာသာမိန့ပိုန်တွဟ်သီကျပ်၊ ညာတ်သံဇဏီတွာ်ကွင် မှာသာမိန့ပိုန်ကော်သုာန်—

‘ပွဲသိုင်ထဲနင်မသ်ဇဏီဖိုန်^{၁၁}ဂိုရော’

အာစာဂး။ နူထပိုမင်ကာန်စီဂို—

‘ဘာသာဗျာညးကော်သု၊ မွဲသ်ပွန် ဗျာကောန်ကောန်သို (၂) ဂလာန်
ဂိုရအဲဒိုက်ဖိုန်နင်’

ညးဂမၠိုင်ခါမမိင်ဂလာန်ဂို ဗျိုပုတ်^{၁၂}ထပိုရ။

-
- ၁။ မှတ်ခွဲ = မှတ်သော်ပွဲ၊ ရင်
  - ၂။ ဒုး = ခလံက် (ဒုးတိ)
  - ၃။ မံင်ဆိုက် = မံင်ကြပ်၊ ဆိုက်ညာန်
  - ၄။ မံင်ဗို = မံင်သော့
  - ၅။ န့ခွံက်ခြံ = ဂိုင်ဆုခါခြံမင်
  - ၆။ ကသ် = တသ်၊ သုဟ်
  - ၇။ န့ပိုန် = ကျပ်မုခပ်
  - ၈။ ဝေါန်စဝ် = ဇာတ်သင်
  - ၉။ စမ္မး = ဗွဲဒုး၊ ဗွဲဒုးဂိုဒိုက်
  - ၁၀။ ဖိုန် = ယိုက်နင်၊ ထွဲနင် ကောတ်နင်
  - ၁၁။ ဗျိုပုတ် = ဗျို

‘ထပ်ပွဲပွဲပွဲပွဲ’ ကိုအာစာ။ ဂလာန်သွားနှင့်ဟုံဟုံ၊ လဟုံပထင်ပောင်
မဟုံသွဲ’

မသိုက်မိင်ဂိုဏ်းရင်ခွဲထပ်ပွဲလားရင်ပွဲနဲ့သွဲ၊ လှည်းကလောင်ခွဲသံမဏိပွဲနဲ့၊ ဗဒိုင်း၊ လဟုံနဲ့မဟုံကို
မသိုက်သတ္တိဗိုန်ကို ကလောင်တိုနဲ့ပွဲ ဗညာ ဗညာမိင်တဲသွဲပွဲနဲ့ရ။

‘ဘာသာစာပေးမကော်သွဲ ဂ်ဟောင်မွဲ၊ မွဲပါင်ပွဲနဲ့ဗာကော်ကောန်ဂို ဘာသာ
ညးဟို၊ သီဂလာန် (၂) ပါင်ပွဲ ချူပြင်ပွဲတိ အက္ခရာဟောင်သာရမုး၊
ဟောင်သာဂိုဟုံပဒိုဘာသာမန်၊ ဒိုဂိပ်ဂစေစိုပ်ဟောင်ထပို တော်ဖိုနီဇာာ၊
အဲသိုပွဲဒိုဒေးဟုံဆောက်ရ’

ဗညာဂး။

‘နက္ခတ်ဒေဝတဟုံလင်ကိုအဲ။ ပုဂိုဏ်း လဟုံဗဟုံနည်းဂိသံနောင်မဟုံ၊
ကောန်ကွစိင်ဗွာင်သိုဒေးဂလာန်ပုဂိုကို ပွဲဒိုသိုပွဲဆောက်ရ။ ပုဂိုကိုဟောင်
ဒ်ကညာနီမိတ်ဇကုဒေဝတဟုံမဟုံလင်၊ သံမဏိပွဲပသက်ဂိုစိုက်မရော’

သွားနီမသိုက်၊

‘စိုက်အဲဒိုက်အပေါ်မနွဲဒိုက်သွားမဒို’

မသိုက်ပွဲ၊

‘အဲသိုက်ကိုမစေမုလွဲနီပွဲနဲ့ရ’

ဗညာဂး

‘ပွဲရ’

မသိုက်ပွဲ ‘တဲယာတ်ပက္ခာန်မွဲတဲ’ဗညာကို ပပရင်မာသာမိတာကွဲနီဗာန်

‘ပွဲသံမဏိဗဒိုညာဇာဝွံ၊ အဲဒိုက်သိုက်သွဲခရီညိ’

ဗညာဂကန်ကိုမသိုက်၊

‘မွဲလကာရဒိုက်သွားနဲ့ မအာဟုံကိုယဲအဲလဲ၊ ကေဟ်ဩန့်လှောက်တဲ
မိအဲဘဲဗလးဒိုက်သာမဏိဂို’

ကိုမဏ္ဍာအဲလဲလေဗညာပြင်လိက်တိုက်ဂကန်ကို မသိုက်ပွဲတဲ မသိုက်စေအာစိုပ်ဘာကွဲနီဗာန်၊
လုပ်ပွဲ အာစာမှာသာမိ။ ဟုံပပရင်ဗွန်ဗညာကိုနင်ကိုနီပိုနီမှာသကမိဂိုရ။

အာစာမှာသာမိသွားနီ-

‘မုဂိုက်ဗညာကောန်တုညးနဲ့ပပရင်ကိုအဲရော’

‘တွဲကဲမိင်အာစာ ထပိုဗဒိုညာဇာဝွံ ကောန်တုညးစိင်ဗွာင် သိုက်ခရီစင်

၁။ ပဗ္ဗတ်	=	ဟုံပကာ	၄။ မွဲတ	=	မွဲအုပ်
၂။ ငိုဂိုတ်	=	သေ့ဂိုတ်၊ ရင်စိန်စိန်	၅။ မွဲလကာရ	=	ယတ်ရ
၃။ ဒဒိုက်သွား	=	လက်သန်နွဲကိုဒဒိုက်			

မြင်ညှိပေးတဲ့ စကားအဲဒါကို ရန်ကင်းပို့ အာတ်သုတ်ဝှားကတော့ ခိုင်အာစာရောင်အံ'

မသိုက်ကိစ္စ

'ပွဲလကားဒီကဲသွားရန်ကဲဒီကဲကို'

မသိုက်ကိစ္စ၊ နှစ်ပိုန်မှာသာမိမိင်တဲ့၊ ဟိုကဲမသိုက်

'နဲ့ပညာမကုန်ရဲအာတ်သံမဏိဗုဒ္ဓညာဏမိတ္တုံ အိုဟ်တမိုဟ်စိုတ် အဲသန်၊ ကေအဲလေဗတ် သွဟ်အယုက် (၂၀) ပီစော်သုတ်ယတ်သွဟ်၊ ရဲပုက္ကိကောန်တလစိင်ဗွာင်ကို အယုက်နံ (၄၅) သုတ်တဲ့ ကာလမြက်စာဟံသေင်၊ မင်မွဲသာသွာတာအယုက်မဒိုက်ရ၊ ဆမမင်မွဲယိုက် ဒိုက်ဂွမင်ဖိုက် အဲဖိုန်ပိုန်ဘယာပ်ဏာ၊ ကဲကောန်တလညးစိင်ဗွာင် အိဟ်တမိုဟ်ကေတ်ညိရ၊ ပွဲသံမဏိပုံ၊ ညးညွာင်တုဟ်ဟံသေင်၊ ကောန်ပွဲစွေအဲရောင်။ နွဲကု ဂုဏ်ဂုါတ်သန်၊ ပြကိဟ်ကုပ်လေလေပ်၊ ပညာသွာစိုန်ညှိလောန်သန်။ ညင်ဒြပ်ရတ်စဏ္ဍဝင်ကို'

ကဲတဲ့၊ မှာသာမိကော်နင်သံမဏိဗုဒ္ဓညာဏ၊ ဟိုကဲဗုဒ္ဓညာဏ-

အာစာစာသုသာန်ကော်ဗွေဂန်ကောန်ကွးဗုဒ္ဓညာဏ

'လှဟ်ကောန်တလညးစိင်ဗွာင်၊ သိုက်သွာစိုန်ရဲညှိကဲသံမဏိညှိပေးတဲ့၊ ကိုညှိသိုက်စိုန်ပို့ အာတ်အဲ၊ ဗုဒ္ဓညာဏတိုန်အာကရော်ညှိသိုက်ရ။ ကာလစိုပ်ကောန်တလညးစိင်ဗွာင်တဲ့ တိုင်ဂုဏ်ဇကုမလှဟ်ကွတ်ဟောရာ ဒိဋ္ဌိနက္ကတ်၊ ပြကိဟ်နေတ္ထိသာန်တြ၊ နေတ္ထိတပေး၊ ဂုဏ်ကာနယောဂယာတြာ ကာမန္တကံ၊ မကြိုက်ကဲကဲကောန်ဇကုရာမိက် ပဒိုဒလိုအိဗတောန်ညှိ၊ ပြကိဟ်ကုပ်သံမဏိမလေပ်ဂိုတမာမလေပ်၊ ကရိုက်ကဲဂုဏ်ဂနာတ်ပညိ'

'ဥပွဲ (၄)၊ ကွက် (၅)၊ ဂုဏ်နံ၊ နေတ (၆)၊ မကြိုက်ကဲကောန်တလစိင်ဗွာင်မသွဟ်ဇကုရာမိက်တက် သံမဏိဗတောန်ကံပဗတ်ညိ၊ ပွဲသံမဏိမခေကောန်တလညးစိင်ဗွာင်ဂိ၊ ဂုဏ်ပွဲ၊ ဂုဏ်သန်၊ နေတ (၆)၊ စဏိ (၆)၊ တမု၊ တြ၊ ထမုန် (၉)၊ ကြိုက်ကဲကို ကေုဒ္ဓေတ်ဂ်ပဗတ်ညိ'

၁: ဗတ်	= တုပ်	၆: စဏိ	= စွဲပညာပဂေတ်ဂတး (လညှိစား)
၂။ ဘယာပ်ဏာ	= မြင်ဏာ	၇။ တမု	= တုပ်တး မိဟ်မြိုဟ်
၃။ ဂုါတ်သန်	= လောန်သန်၊ ဝိုင်သန်	၈။ ထမုန်	= သုန်၊ ဝိုင်ရပ်၊ လှဲရပ်၊ ကာလိုင်၊ သိစွဲ
၄။ ဒလိုအိဗတောန်	= ခွဲဗွေဂန်		
၅။ ဂုဏ်ဂနာတ်	= ဂုဏ်နံ		

- (၃) ဒွေတ်သို့တံ့
- (၄) ဒွေတ်သို့ဂိတု
- (၅) ဒွေတ်သို့ယဉ်
- (၆) ဒွေတ်မှာသို့တံ့— ဝှံ့ဒွေတ် (၆) ရ။

ဒုပတ် (၄) မှူးဂို—

- (၁) ဗုသနိ— ပြဝမသုင်သိအရက်မဟံ့ဝေင်
- (၂) ထေယျံ— ပြဝမဇိတု
- (၃) အသန္တဉ်— ပြဝဟံ့အေင်ဒုင်ဒုိက်တသိုက်မစိင်ကျင်၊ ပြဝဟံ့ဓုပုတ်ပြဟ်
- (၄) သမည— မသုဟ်နိပွဲကလောကောဒေမဟလျုင်တဏင်? ဝှံ့ဒုပတ် (၄) ရ။

ဂုဏ် (၅) မှူးဂို—

- (၁) ကုလဏ— ဂကုဂို၊ အရိကို
- (၂) သုရယံ— မညူးဇူးမင်သိုပညာ
- (၃) သုတဒိဋ္ဌိ— မဂိုင်မိင်၊ မဂိုင်ညာတ်
- (၄) ဝဏ္ဏံ— နံရင်သတ်မှူးရး
- (၅) သနေဟဒညာဏ— ညာတ်ဂံဒးဆာန်
- (၆) ဒလနေတ္ထိ— မလုတ်ပြကိတ်ကုပ်
- (၇) နေတ္ထိယောကာရ— မစိန်ညွှိုလွိပရာမဒးရး— ဝှံ့ဂုဏ် (၅) ရ။

ဒွေတ် (၆) မှူးဂို—

- (၁) ဒွေတ်ဇာဒိသိုင်
- (၂) ဒွေတ်ပက်
- (၃) ဒွေတ်ဂဗင်
- (၄) ဒွေတ်ဘင်
- (၅) ဒွေတ်ကျို
- (၆) ဒွေတ်ဥညာတ— ဝှံ့ဒွေတ် (၆) သတ်ရ။

စုဒ္ဒပိမှူးဂို—

- (၁) မိဝိတညူမာယျာ— နညွေတ်လမျိုဂိုစုဒ္ဒ

၁။ နိ	= လိစ	၃။ တဏင်	= ဝှံင်မင်
၂။ လျှင်	= ဝှံင်မင်		

(၂) ဂေါ်ဂယာကြား၊ သေဏာမာယျာ—ပွဲမ၊ သာကြာ သေဏာဂံမကေတ်ဇူးစွာမွဲ

(၃) မဟာဇနာဝိနာသံမာယျာ— အရေဝ်လေဝ်စွာမွဲ ဝှံ့စွာပိရ၊

သုန(၉)သင်္ဃာတ်—

(၁) မုတဘယာ— အရာဘဲပရိက်စိုပ်ဒးသုနကီ

(၂) ဇိပိတမာယျာ— အရာညွတ်လမျိုးဒးသုနကီ

(၃) နုတ္တတိသံ— အရာဒဒိက်စိုပ်ဒးသုနကီ

(၄) ယုပတိတသိန္နော— အရာကေတ်ဇူးကဲညးဒးသုနကီ

(၅) ယသ္မိဇာဝါ— ဟုံဟုံညးမကွင်ဖျိုန်လင်ကီဇော မွဲတုဟုံကွင်သွာန်ဒးသုနကီ

(၆) မမသတိယာ— ဟိုင်ဒးဒိုက်ဇောဒးသုနကီ

(၇) လပ္ပအန္ဓော— ပွဇောဟုံကြိုက်ကီဖြိမိင်ဒးသုနကီ

(၉) အတိကဝစဏံ— ဂလာန်ဟုံမိက်ဟုံကီညးညးသွာန်ဒးသုနကီ— ဝှံ့သုန(၉)သင်္ဃာတ်။

ဒေက်မွဲသင်္ဃာတ်။

‘အိုတ်ကီလဟုံဝှံ့၊ အိုတ်ကီဂုဏ်တံဝှံ့၊ ဆမတန်ကီကောန်တလညး
ခိင်ဗ္ဗာင်ဂှံ ဒလောံဗတောန်ညး၊ ဆမတန်ကီသံမဏီလေ သံမဏီ
ဒေတ်ညီ’

ဗုဒ္ဓညာဏပိင်ဂလာန်အာစာဒလောံဗတောန်ဟုံ သိုမအိုတ်တမိုက်စိတ်ယိုဒ်လင်ဒလောံအာစာရ။

တဲဗုဒ္ဓညာဏပဝတ်လောဝ်တံဇိုင်အာစာတဲး ဗုဒ္ဓညာဏသိုညွဲသိုတိုန်အာဗဂေါ။

မညာနဲဝှံ့သွင်လှံ

အဏံဗညာတုနံ ဟိုတ်ဒေဝတ်မဟိုလင် စကာမသိုက်မကိုကေတ်ဖျိုန်ဗုဒ္ဓညာဏဂှံနင်ဟာ၊
ဟုံဂှံဟာ၊ စံင်တုတ်လျိုန်ဟေင်၊ ပွဲတဲဂှံဒိုက်သိုသင်၊ ပွဲပယုတ်ယးဂှံဝှံ့သွင်လှံ

‘မညာဗျိုက်စိင်ဖြဲမွဲရေတ်မံင်ချင်၊ ပွဲဗညာမအာတ်ဂ်၊ ဖြဲမွဲဒစေင်ဇော်၊
နတ်ဗညာမဂှံထွလင် ခဏဂှံကီ ညးမွဲရပ်နင်မိုက်မွဲမ၊ ကျင်စုတ်လှာ။
ခတာတ်ဗညာ၊ ဗညာမဂှံလင်တဲကေလဝ်’

ဗညာလျိုက်ဂှုဟ်တဲယးအာ၊ ကိုက္ခေပင်ခပ်ကွဲဒါ၊ ပုဇံပင်သုတ်လှာတြဇီသို၊ ဗလိဒေဝတ် မပုင်မပင်
လွဲလှိုတ်သော့စွာပ်စွဲဗညာမပုဇံအိုတ်တဲး နပညာဇောဗျာဏာမွဲ၊ အမိပိဂှံတုးမံင်ပွဲစိုတ်ကြိုဝှံ့ဗညာချပ်

‘ညာတ်တဲလှိုတ်သော့သွင်လှံဇောမညာတ်ဂှံ၊ နပညာမဆိုက်ဗွက်သို
ကေတ် ညးမွဲကောပ်ပညာဟုံနိမန်၊ ညးမွဲပညာဟုံကိုသို၊ ဖိုမစိင်ပြဟ်

ဂိုဏ်းလဲအာက်၊ ဖွဲ့ဂိုဏ်းဟော့

ချစ်သင်္ဘောတုံ ဒိုန်အဓိပါကူးတိတ်သင်္ဘော၊ မာ်ဖြဲတျင် မပုင်ယျရာဇာပြောဟိတ်ဂို ဗညာဘုံအာလွန်^၁ နင်၊ ပပုမညာတုံ တိုင်မညာတ်လွဲဂို သိုကီမာ်ဖြဲတျင်သျာန်-

‘ပသတ်ဗညာမချမ်း ကွာဟုံလွဲဂိုရော့’

တိုက်တွပ်ဗညာမချမ်းဂို ဟိုလဲကီဂိုရု။

‘ပြဝမ္မးဂို ပကာရဒိုမဲ့တုံမဒိုပြဝရောင်- ပြဝဏီအဓိပါသိုက်ကးမိုဟ်မူး
မ္မင်မ္မိတုံကတသ္မိပ်ရ၊ မိုက်မ္မိမညးနင်စုတ်လင်ပွဲကတတ်မဂ္ဂ်အက်လင်မ္မးဂို
ဟင်သာဝတီနာ်သိုသင်၊ မိုက်နာ်သိုသင်ကီ၊ ယာ်မိုဟ် မဒးဒွပ်ဂိုစိပ်တုံ
ချင်ဟင်သာဝတီ ဒိုသကေတ်တဲ ဗညာဟုံဆောတ် ဟုံမောရ’

ဗညာဂိုမိုင်ကသိုဂိုတုံ ကိုလာပ်သကးကိုရာဇာပြောဟိတ်မ္မိမဂ္ဂိုပြင်၊ တုံရာဇာပြောဟိတ်တ္တိစံအာ
န့ဂိုပိတုံကတ၊ မသိုက်ဗုဒ္ဓညာဏကွာတုံဟုံယးစိပ်ကျင်၊ ဗညာညာတ်မိပ်စိတ်မရိတ်ထော်စိုင်တဲ
ကော်ပျင်ဏာပွဲသို၊ ဝနုန်ဂုံဇေင်မုက္ခဝါ၊ လျှယ်နိုင်တဲ^၂အိုဗ္ဗိး ဒိုမင်မရာကျင်ညိုညးခမိုဟ်^၃မ္မိ စဟာပ်တုံ
ဗညာခရိုညိုအာဂလာန်ဗဒါန်^၄မသ္မိဟ်^၅မဒု၊ ပွဲခမ္မဝတ်ရဇာပတ်ကို ဆမသ္မာန်ဟိုဒိုအိုဟ်၊ မရိုညို
တုံတဲသင်အာ သွက်ဗညာပပြဟိုက်ညးမစုတ်နင်ပုင်၊ ဗညာဇေင်မုက္ခဝါထပိုတုံဗညာဂြိုင် ဗုဒ္ဓညာဏ၊
တိအဇေင်စိတ်ဗညာတုံ ထပိုသျာန်-

‘မုဗိုက်နံတုံဂြိုင်ရော့’

‘ပိုသိုက်ကီဒိုညင်ပိုတုံ ပိုမဂြိုင်ရောင်’

ဗညာဂး

‘နမစိပ်ထာန်ဂွံတုံနာ်ပိုဗညာမဂိုင်ရ’

ထပိုဂး၊

ဒိုကုဂျဟ် ယာတ်ပက္ခာန်မ္မိ၊ ယာတ်မ္မိဂွးမ္မိ ဗညာကိုအဒ်ကုန်ကိုဣဏာထပိုပလိုတ်တိုက်ကို
ထပိုရင်ကွဲရ။ ရာ်တုံတိုန်ဂုံမင်ဒိုင်ဗညာ၊ တုမေဒညာတ်တဲဂြိုင်တိုန်-

‘နာ်မဂြိုင်ဂွံသျောဝ်ပိုဒိုတိကိုဟာ’

‘အဲဟုံတိ’

ဟလမေဒဂး

‘အဲတိအဲဂွံစေင်ရောင်’

၁။ လွန်	=	နိမန်၊ ကုနင်	၅။ အာဂလာန်ဗဒါန်	=	အရောင်စိပ်လွှာပေတ်၊
၂။ ဇေင်	=	ရင်			စိပ်လွှာဏာန်
၃။ လျှယ်နိုင်တဲ	=	လေပ်နိုင် လေပ်တဲ			(အာဂရန်ပါဂရန်)
၄။ ညးခမိုဟ်	=	ညးသမေဟ်=သေဗ္ဗိညးမ္မိကိုဂြိုင်	၆။ သ္မိဟ်	=	သ္မိဟ်နတ်

တွဲမေဒဟီ

‘ကွဲကောဂမာအဲဒေမ္မာရံ၊ အကူမင်ဒေ၊ မင်သိုက်၊ အတုဘင်မည်တန်၊ နမသွတ်မပေက်မိုန်ချင်ဝါန်၊ ကွာတေမသြာပြးအာ၊ မုယျကောရော’

တွဲမေဒသုာန်၊

‘မင်ကာစိယု အဲဒိုက်’

မဟီတဲ့ လျိုင်ထပ်မဲ့လျိုင်(၂၀)၊ ယာဟ်လေမဲ့တံး၊ တွဲမေဒမက္က စဟာပ်တဲ့မရိုညွဲအာ၊ ကိုက် ဂလာန် မဟီမသိုက်သမ္မိ နင်ဗညာမဂ္ဂသိုလပ်ကွာတေဂို၊ဗညာသွာန်ပုန်း၊ ဂလာန်မဟီကွာကိုကြိတ်ကဲ၊ ဆမသိုက်ကလင်နင်လဟီ ဂလာန်မင်ကာစိမဟီသိုဝါဂို၊ သဝဟ်ဗညာသဟ်ဟွံဆောတ်သက်သက်သို ဒးယောင်၊ တွဲမေဒခါမမိင်၊ မိပ်စိုတ်စရိတ်ကွင်သန်၊ တုံမင်ကာန်စိ မဟီ-

‘နတုံတေခမာမိပ်အဲဒိုက်ပွဲဖိုန်’လင်၊ လှဟ်မိုဟ်ဖိုန်ခွဲဒိုက်ကွင်ဒို ဒိုက်တုပုန် ကိုန်ချင်ပိုဝါထင်ဂိုဒို မကွင်မိပ်တံစိင်ဘလပိုဗညာရ ဟွံသေင်ဟာ’

မိင်ဂလာန်မင်ကာန်စိမဟီ၊ ဗညာကိုတွဲမေဒပြိုင်မင်အိုဟ်တမိုဟ်စိတ်သန်၊ နမဂ္ဂနင်မင်ကာန်စိ တုံ၊ ဗညာမခရိုညွဲစင်ခြင်ဂလာန်မုတ်ဒွး၊ ရိုဟ်တုံဟွံပိုက်။ လဲညီတုစိင်ဗွင်ယဲပိုင်ဂိုကွင်အာ၊ မှာဒေဝီဟီ သိုမရ-

‘သိုက်ဒိုညးခမိဟ်’လေဂး စရိုင်’ ဓလတးဒးဟွံဒို သွာန်ညးခ မိဟ်ဟာ’

မှာဒေဝီမဟီကို ဘင်ငှာမင်မမိင်နေလ်ကိုဗညာကြိတ်တလစိင်ဗွင်တိတ်ဒင်စမုတ်ဟွံဒဟ်၊ နွံညီကိုသိုစိပ်ပြာတက်ကွာနေဝဲဒိုက်လေပမိုက် ခဲတလစိင်ဗွင်မှာဒေဝီ ကောန်တလညးဘလမေဍြီ၊ တလမေဒ၊ အိုတ်ကိုကလောအမာတ်အိုတ်ပိုန်း၊ ဇမော်သုဟ်ကွင်ကောပွဲကွာအိုတ်၊ ကာလမလေဂိုမဲ့တုံကိုမဲ့ ဗွံဂ်ဟောင်၊ ကါလဂိုစိပ်လေ့ဗွံဂ်၊ သိုစိပ်ပြာဟီ-

‘လှဟ်ဟိုတ်နာပိုမပသိုက်ကိုအဲမကိုပပိုက်ဝဲ၊ ကောန်နာပိုစွာန်နာပို အမာတ်ထိုပ်ပိုန်ဇမော်သွတ်မကွင်ဂိုင်သန်၊ ဗွံဗွဲမသုင်စ၊ မသေက် နံကရင်ညွဲ၊ အဲလထဗျုမဲ့တလမလပ်သမိင်၊ ဒဟ်ဟပဗုတ်ဇခတ်၊ သက်ဂိုလှကိုညးဝဲ၊ သိုက်ညွဲပိုသိုလှဟ်ဗျုဟ်သွင်ကိုဝဲကွင်မင်မဲ့ဂုတ်ဒိုဟ် ကွာ’

နုသိုမိပ်ပြာပြုမပြင်ကိုမင်မဲ့မင်ဂိုရ။ ပွဲတဲ့ဂုညီ ညွဲသိုမရရပ်လင်သွင်ကွင်ဗွံဒင်ပါင်တရပ် ဒင်ကရပ် ကွာကို ညွဲလှိုစိပ်ပြာတံဆဲ ကွင်ဟိုက္ခိ သိုစိပ်ပြာ၊ သိုစိပ်ပြာဂတာန်-

---

၁။ ဖိုန် = (ကြိ) စိုက်လင်၊ စုတ်လင် ၃။ ညးခမိဟ် = ညးသမေဟ် = သေဗွီ
၂။ မုတ်ဒွး = မုတ် = မှာရံ၊ ဒွး = ဒး ၄။ စရိုင် = ဓလ
မုတ်ဒွး = ဒးကိုဟွံဒးကို

‘သွင်ကို ပွင့်ကောတ်မှိတ်ကိုရပ်လပ်’

ကားဟဲ့ရဲသို့မိတ်မြတ်ပဗကတံဂကနသို့မိတ်မြတ် ပွင့်မိခေသောင်မတ်၊ မိဖျူန်ဂြိုဟ်ညးခါဗွဲကို
ခေလုပ်လေ့၊ ဗညာနဲညာတ်၊ ဇေယျညာတ္တိတက်ဆာင်၊ ပိုန်(၂)၊ ယာတ်ခရိုက်(၂)၊ လှိုန်(၂)၊ ခြေဟ်
ဗညာကိုကောန်သို့မိတ်မြတ်၊ ဒဒ်ကောန်တလညးစိင်ဗွာင်၊ မလုပ်စိုတ်၊ ပွဲမိခေသောင်မတ်၊ မိဖျူန်ဂြိုဟ်ကို
သို့မိတ်မြတ်ညာတ်တဲ့ မိပ်စိုတ်စရိတ်သန်၊ ပွဲဂ်အိတ်သို့ဂမိုင်မသုင်စလမဲလပေက်အာဂ် မာဒေဝ်သို့
မရူကိုမတ်မတ်ကိုရင်သွံ။

သို့ရေလသုကိုဗညာ

ကာလဂ်တလမေဠိခါမညာတ်မတ်မတ်ဟဲ့ခါဂ်၊ ဒဒ်တလမေဠိမတ်ဟဲ့ခါဂ်၊ တလမေဠိ ညာတ်
ကလောအမတ်ထွိုင်ပုံ န်တလညာတ်အိုတ်၊ ပွဲမသုင်စရို သို့မရူလသုစုတ်နိုင်^၁ ကိုဗညာ မညီကာ
ကံင်ညာတ်စုတ်-

‘ပြဝဂ်ဗညာရောင်အေင်ဒုင် ခါဒ်အဲသွက်^၂ အေင်ဒုင်နဲဟာ’

မညီကာကံင်ဂး၊ ပွဲဂ်ကြိတ်ပဒ်ကံင်^၃ ဒဟ်အာ မာမပီလပ်စရိုင်သို့မရူ၊ ဟိုပိုက်မညီကာကံင်ဂ်
ဂလိုင်၊ သို့မိတ်မြတ်ညာတ်တဲ့ဟို-

‘ဂမာန်တလညး ကိုန်တလညးကွင်သွင်အဲဒိုက်၊ အဲဒိုက်ထံဗျုဗျဲ၊
မဒ်ဝါတ်ဂါတ်ကုရင်ညွံ၊ ဟုံကြိတ်ကံင်အဲဒိုက်ယောင်၊ ပွဲဂ်မာန်တလညး
ကိုန်တလညးအဲဒိုက်ဒုင်လုတ်ရ၊ အာတ်ဆညးဝါ’

သို့မိတ်မြတ်ဟိုလပ်၊ ပွဲဂ်မာဒေဝ်ကိတ်ကျင်စအာ၊ သို့မရူလေက္ခိန်အာကို၊ ဗညာညာတ်ညးစ
တ္တိသစ်ကိုဂ်ရ၊ သို့မိတ်မြတ်ဟိုစ၊ အမာတ်ထွိုင်ပုံ န်တလညာတ်အိုတ်သို့မတ်မတ်၊ သို့မိတ်မြတ်ဒတ်ဗညာ
ပွဲင်ပွဲင်တမးကွာတ်၊ သို့မိတ်မြတ်ဟိုကိုဗညာ-

‘ညွံသို့မရူသို့သွင် ခေင်ကျင်ဗုမံင်အနဲ၊ သွင်ခေင်အဲပွင်ကောတ်၊ ဇေယျ
အဲကိုရပ်လပ်၊ သာ်ပွဲညးပကိုပိုရပသာ်စိုတ်တုရောအဲဒိုက်ဗျုဗျဲ
နဲညင်တကိုကို၊ ကရိုက်ညးပကိုပိုဟာဂ်လေညးဟဲ့ညာ စိုတ်အဲဒိုက်
သို့ကံင်ပုဇရဲ^၄ ကေ့ဇေယျမခိုက်ရောင်’

သို့မိတ်မြတ်ဂးကလောန်ဂ်ပွဲမိတ်တဲ့ ဗညာဗညီကံင်^၅ ဟိုန်စအာသို့ရ၊

ဗညီကာကံင်စရိအာချင်ခလ

ယားဂ်မညီကာကံင်ဗျိုင်ကွာတ်လစာ၊ တိုန်လောဝ်ခိုင်တလညး တုညးစိင်ဗွာင်မညာတ်။

၁။ ဆာင်	= တက်ဆာင်ခေါင်	၅။ သွက်	= သွက်ပွဲဂ်ကြိယာနတ်
၂။ မိပ်စိုတ်စရိတ်သန်	= စိုတ်မိပ်လောန်သန်	၆။ ကြိတ်ပဒ်ကံင်	= ခိုရယင်
၃။ လမဲလပေက်	= သုင်စလောန်တဲ့ထိုန်အာ	၇။ ပရဲ	= ပရ၊ ပါကေ့
၄။ လသုစုတ်နိုင်	= ကသုန်ခိုင်တဲ့ဒး	၈။ ဗညီကံင်	= ဗညီကံင်ကျိတ်

‘မူပိုင်ခွင့်မလျော့ဘဲ နိုင်အံ့ရော’

‘အဲဒီကံစစ်အာချင်ဒလရ’

ကဲကိုယာ်လေယာ်။

‘မူပိုင်ခွင့်မလျော့ဘဲ’

တလညးသွာန်။

‘ခါကံကျက်မဟ်တဲရောင်မယု၊ ခါကံကျက်မိက်လျော့ဝပ်ပံ့ပွဲလျော့ဝပ်၊
တဲကျက်ဒ်ထွဲသွာတသိုက်ကံပွဲမော့တဲဒ်ဖရိုဟ်ကု ခတောံ ညးရပ်ကံ
ဒိုက်ဒးလျော့ဝပ် မိက်လျော့ဝပ်ပံ့ပွဲဟ်ဟိုတ်ဂံဒးယာ်ရောင်အံ့’

တလစိင်ဗွာင်မိင်ကဲ -

‘ဒေလ္လယုစိုတ်ကိုအဲရ’

အိဂဟ်ဂးတဲ မညိကာံကင်ပဝတ်ကိတလစိင်ဗွာင်ဒေအာချင်ဒလရ။

သို့မရုဒင်ဂုဏ်မညာ

ဂလာန်မညိကာံကင်ဗွာင်တလစိင်ဗွာင်ဂံ မှာဒေဝီတီအာ ပုဂံမိပ်ပွဲမိတ်မဒ် မှာဒေဝီစင်ခြင်ကိုသို့မရု၊
သို့က်ကိုကလအိမညာ။

‘ဒးသန်ရ’

သို့မရုဂး သို့မရုတလမေဃိ။ မှာဒေဝီ သွပ်တဲ^၁ဂံ ကျင်စိုပ်မညာပွဲသို၊ မညာညာတ်ညးပိကျင်
ယိုက်အာတ်ဘင်လဲကန်ဒ်စေံကျင်ဒသို၊ တလမေဒ် ဗက်စေံကြိစိုပ်ဆင်ကပ်အသွဝ်^၂ဂံ၊ မညာကိုတလ
မေဒ်ထံက်ကလံ^၃ ဒင်တဲ။ တလမေဃိ။ သို့မရု မွဲတလညးတွာ်^၄လုပ်ဂတ ယိုက်ဘင်လဲကန်ဒ်
သို့ညးပိတွာ်လုပ်စိုပ်ခေံင်ပွဲဒင်ရ။ မှာဒေဝီဟိုက်မညာ-

‘အဲမကျင်ညာင်ဟွဲသေင်၊ ယ်^၅မမပကိုတေထေံ^၆၊ သုင်စဗုအာ၊ ဒးလ
သိုစုတ်စိုက်ကိုညိုဂဟ်ဂး ခါမစုဂ်ဟ်^၇အာတဲ၊ တံဒ်သိုမလုတ်^၈
သိုက်ကလအိမ ဝေါန်^၉ကိုအဲကျင်၊ ဟိုတ်ဂံရ။ အဲကို ယ်မကို သိုမွဲ
သိုက်ကလအိမတဲ အဲမကျင်ရောင်’

‘မဟိုက်သုင်စဗုရောင်၊ မသွပ်^{၁၀}ဂံကိုရ’

၁။ အိဂဟ်	= က္လုဂဟ်	၆။ ယ်	= ကောယ
၂။ သွပ်တဲ	= ဘုသင်	၇။ တေထေံ	= နူကျေအိ
၃။ ဆင်ကပ်အသွဝ်	= မုဗ္ဗာ ‘ဆင်ကပ်အောက် အရောက်’	၈။ ဟ်	= ပြေအာ ဝေးအာ
၄။ ထံက်ကလံ	= ဂွအိပရေံသော်ရ်ဂံ	၉။ မလုတ်	= မယုတ်၊ မာရ်အာ၊ ဒုဟ်
၅။ တွာ်	= ကွာ်	၁၀။ ဝေါန်	= ကလအိ၊ ဝန်၊ ခေံသိုရ်ဂံ
		၁၁။ မသွပ်	= ဝိုလေပ်ကို

ဗညာဂး။

‘ဂ္ဂုအိဗဇရာအဲသွက်ကေတ်နွံရော၊ ဒးအွန်အဲဗဗုလေနွံ၊ ဒးအွန်ညး
ဗဗုလေနွံ အဲသွတ္တအိဗုပုန်မွဲးဂ် ကြိုက်မံင်ရဟာ’

ဗညာဂးတဲမှာဒေဝီဟီ-

‘မဒင်ဂ္ဂုအဲရသွဟ်မညးစိုတ်ရ။ မွဲလကာမဟံဒင်ဂ္ဂုအိဗုရသွဟ်မဒက်
လင်စိုတ်ရ’

မိင်မှာဒေဝီမဟီသက် ဗညာကိုဂိုင်လင်အပေတ်ကွအိဗုဂ်ရ။ တဲမှာဒေဝီမဟီပုန်-

‘မကိုယ်မညးပဲသွး စိုတ်အဲမိပ်လ္လိတ်ရ’

ဒရီညွဲတဲ၊ မာဒေဝီယိုက်ဘင်လကေန်ဒမိင်မံင်တဲက္ကဲအာရ။

သို့ရေတော်ဗညာအာဝေင်တြိပ်

သို့မရူကိုတလမေဠိတ္တိစအာကိုး အဏံတုန်း၊ ဗညာ၊ မင်ကာနီစီ၊ ဘင်မည် မသိုက်
ချပ်စင်ခြင်ရ။

‘ပုဂံဂ္ဂုစိုတ်သွက်နွံ၊ လှဟ်ပမိုဟ်ပလး၊ ကြိပလီက္ကောဝ်မတ်ပုန်
ဒးအလိုက်ပြဝမဇော်မသွရိုက်ကိုပိရောင်’

ပွဲမမံင်တဲဂ်၊ သို့မရူကော်ဗညာ ဖေင်ဝေင်ဗရးပါင်ဗွင်

‘ထိုဗဟ်ဂးဇကုအဲဟံမိပ် ကြိအဲညာ’

ဗညာဟီ၊ ပွဲဂ်သို့မိပ်တြိဟီကိုဗညာ-

‘ညးမကော်ပိုထံစရဲသန်၊ ဂ္ဂုမ္မတ္တဘ် အာမိပ်စိမိပ်ဂပ်ဂေါင်အာ ညွာ
ဒဟ်ဗယံညးဂ်ဟဂပ်ဂေါင်အာမဟီ၊ နကိုမှာဒေဝီလေဟီကိုသို့မရူ၊ လှဟ်
ပွဲပြဝဟံချပ်ဂနန်ကော့အာဇကုတဲရ။ မညီကာကံင်လေမွဲကို၊ မဇလိင်
လင်အရေဝ်ရောင်ဗုး နုမညီကာကံင်လေဇော်စိုပ်ချင်ဒလတဲ
ကိုဟိုန်ဟီကိုဗညာ ဆလ္လင်စိုပ်တဲ ဇကုဟိုသို့င်အဲရ’

ဗညာမိင်တဲ၊ ကော်မင်ကာနီစီ၊ စင်ခြင်ရင်ညွဲ၊

‘ပဏော့မတ္တမုဒးဟာ ပသိမိသွးဟာ၊ ဆလ္လင်မမံင်သွးဟာ’

ဟိုဂ်ရ။

‘ပိုသွာန်ဒေဝတ်ပိုင်ချင်ဗျောက္ခာ’

မင်ကာနီစီတ္တိ -

‘တိုင်လေင်ဇကုရာဇိတမှာမစီရောင်ဂ်နွံတ်’

‘ပသ်ဇြကရာဇ်တမ္ဘာမစံရောင်ရော’

ဗညာသ္မာန်၊

‘သျှဒါတ်’တရီ၊ဇေမုတ်ခတေဟ်ပွဲသ္မာန်ကွင်၊ပွဲသ္မာန်ဇေဟ်အကွရနာ၊
ဗဇေဗာပ်နဝဂြဟာ- ဇာပ်တရင်သျှင်ပင်ခပ်ကွဲဒါ ပွဲသ္မာန်ခင်လေကို။ သို
ကွင်ပဲယိုဟ်တုန် နပ်သ္မာန်မြမောပ်စတ်ပွဲဂ်ဗလီဒေဝတ်တု၊ ပိုအာဗပင်
ဗပင်ပါင်တြင်သျှင်ဗျါပျိုင်ထာန်ပိစ္စိုမဟိုဂ် လှောင်ဂလာန် ဒေဝတ်မ
ထွေးကိုပိုပဏှောပ်ဗက်တု တိုင်ခွပ်ကွပ်ပိစ္စိုသျှက်ပေင်ဂ်နံဟာ’

‘ဗ္တပ်ဝံဒးသန်ရ’

ဗညာဂး တိုင်အစံရောင်မင်ကန်စံမဟိုဂ်ပြုပြေင်စီရောင်ပူဇော်ပပက်ဇံအိုတ်တု တဲဂွသမတ်သိုင်
ဒဟ်*၊ ဗညာ၊ မင်ကန်စံ၊ ဘစ်မည် ညးပိအာဗပင်ဗပင်ရ။ သိုညးပိအာဗပင် ဓါတ်သော်မဟိုတ်တု၊
ဗညာပတ္တာရာဇော-

‘မတ္တမာ၊ ပသိမ် လျှင်၊ အနက်ယာန်ပိစ္စိုပွဲ၊ ရာထာန်မွဲအဲဒိုက်အာမံင်တု
သော်ဒဟ်ဇြကရာဇ်၊ သော်ဗဂိုသာသ္မာ တိလနံကုပိုန်ညီဇော။ ဒေဝတ်
တံ စန်’ထွေးကိုကုအဲဒိုက်ညီ’

လှောင်ဓါတ်သော်တု၊ သိုညးပိအာဗပင်တရင်မုက်ကြုက် မိင်ဖြိမ္မဗဝဲကောန်

‘ကဲတလဲဒးဗန်၊ ထာန်ဒွေပ်ကျပ်ပန်ဂျုမပွန်ပြဟ်ဂိုရောင်ဒိုသို*’

မိင်ဂလာန်ဂ်ဘစ်မည် သ္မာန်မင်ကန်စံ-

‘မုဒုဒိုဒွေပ်ကျပ်ပန်ရော’

‘ကျပ်ကတ္တာသန်ဒေပ်ခစန်၊ ကျပ်ကောနာဂိုဒေပ်သနာ၊ ကျပ်ကတ္တာပ၊
ဒေပ်ခေင်ကရိန်၊ ကျပ်တြိမာရဓါတမာ၊ ဒေပ်ဓါတ်သော် ပွဲဒွေပ်ကျပ်ပန်
ဂ် သျှင်လျှင်ရ’

မင်ကန်စံဟို။ ကဲကော့တရင်မုက်ကြုက် အာတရင်မုတ်ဟ်ပုန် ဖြိမ္မဗဝဲကောန်ကို တုမပေန်
ဗလိုင်ကောန်-

- ၁။ သျှဒါတ် = သျှ၊ မရိတ်သ္မာန်ပတ်အင်ဂ္ဂ။ ဗပင်ဗပင် = ဖေ့ထိုင်ပရိုင်(ဗိုဗ္ဗာ-စနည်းနာသည်)
- ၂။ တရီ = ကြိ ၆။ စန် = စေန်
- ၃။ သ္မာန် = ကု ၇။ ဒွေပ် = ဒွါဂိုင်စွဲလတ်
- ၄။ သမတ်သိုင်ဒဟ် = အခိုင်ကောန်မှတ်ဟိုက်သိုင်

* ကဲတလဲဒးဗန်၊ ထာန်ဒွေပ်ကျပ်ပန်ဂျုမပွန်ပြဟ်ဂိုရောင်ဒိုသို = ပွဲကောသ္မာဗုဒ္ဓိမင်မုဝါ
 (က) ခအာ်... လေးဆူဇတ်ပုံရွှေတိုဘုရားအနောက်၊ တလဲလောကံကြီးသည် သျှိသ္မာ။ ဆီးဖြူပင်
 ရှိရာဌာနသို ရှင်မင်းသား အလျဉ်ခွာမှ မင်းဖြစ်ရမည်။
 (ခ) ဩ... သျှိသ္မာပင်ဖက်လောက်၊ ပင်မြိုင်စောက်လေးယောက်ဘုရား။ မွေ့ရှင်ထားသည် ရပ်ရွှေ
 ပြည်သို အရှင်မနေသွားဘို့လေသည် ရှင်မင်းသား။

အကြီးရာဇာဓိရာဇ်

‘အဲတလဲခတိုက်ငဲ့ ငဲ့ ဆိုက်က်’ လှယ်တှ်တိုက်ရာန့်ချိုက်ကောန်စိင်
ကောန်စိင်စမြိုင်လှာ၊ နိုင်ဇာတ်ကောသာမအာစိပ်ပြဟ်ရောင်ဂွံဟ်
သို’

‘ဂလာန်ဂွံလေချင်လှိုင်ကိုရ’

မင်ကန်စိင်ကး။ နှက်အာတရင်စာတလေဟ်၊ ဗြဲမ္မဲရယ်လတိုင်ကောန်-

‘တုသတုတု သမှမသျှင်ဂ္ဂုအနထာင်ဂ္ဂု၊ မိုဟ်ဒေဝတ်မစိန်ကိုအစုံမဂ္ဂု’

မင်ကန်စိင်ခါမမိင်ဟိုဟ်န့၊

‘ဟာပိုစိပ်ချင်လှိုင်၊ မိုဟ်ကိုဒေဝတ်ကို၊ ဒးပွဲတ်ဖြဟတ်ကို ပိုရောင်’

နှက်အာတရင်ချိုင်ချိုင်။ ဗြဲမ္မဲလတိုင်ကောန်-

‘ဒိုင်သဒိုင်ဒိုင် ကောကောန်သိုချိုင်။ ယျုပန်ပညိုင် ချိုင်ဂ်စိပ်ပြဟ်
ရောင်မဒ်သို’

‘မူချင်ယျုပန်ရော’

ဗညာသ္မာန်

‘ချင်လှိုင်ဂိုဒုဟ်ယျုပန်ရ’

မင်ကန်စိင်ကး

- ‘ယျုပန်ဂို-   ၁။ ပေါက္ခရာတီမ္မဲ
- ၂။ ကြိုက်ဗမ္မဲ
- ၃။ ရမ္မနာဂ်မ္မဲ
- ၄။ အသီတည္ဗနာဂ်မ္မဲ ဝွံယျုပန်ရ’

မင်ကန်စိင်ပညာ။ နှက်အာစိပ်တရင်မလော။ ဗြဲမ္မဲသတ်ဝွံမလေဟ်-

‘ဗဂိုတှ်သိုခါဂလာန်န့ က္ကာကြုတ်ဏာပကေတ်ကေတ် တဲ့ဒ် ဝါက်
ပြဟ်သတ်တှ်လှိုင်ချင်လှောင်ပန်နဲအာညန်ပြဟ်ဂိုရောင်ဒ်သို’

မိင်ဒွက်ဂိုတု ဗညာသ္မာန်-

‘မဂလာန်ရော’

‘ဂလာန် က္ကာဂိုနော်ကျာ်မှာဒေဝီမပြုပြင်လတ်ကောန်တလက္ခာပဟ်
သေင်ဟာ၊ဂလာန်ညးမပြုပြင်လတ်ဧကုက္ကာဂို မိုဟ်လေလွကေတ်စ
ဟ်ခိုဟ်လေလွကေတ်စ၊ဒေဝတ်မကိုဟိုချင်လှောင်ပန်ဂို ချင်လှိုင်ရ
လှောင်နွံပန် နေရတ်ဂိုလှောင်ဗိဗ္ဗဲ အစုံဂိုလှောင်တလဲ ဣသာန်ဂို’

၁။ ငဲ့ ငဲ့ ဆိုက်က် = သေ့ကဲသေ့ကဲကြပ်ကြပ် ၂။ စမြိုင်လှာ = နိုင်လှာ

လှောင်ဘဏ် ဗဟိုဘဏ် လှောင်ပုံစံ ပုံစံပြောင်းလဲရန်

နဂါးစာတရားဌာန (ပြင်ဆင်ရေး)

‘အဲဒါတင်တင်ပဲ၊ နိုင်ငံတော်ကေသာမအာစိုပ်ပြတ်ဟင်သာဒ်ချင်’

မိခင်လောကီဒွက်ပညာသွား၊ မင်ကန်စီပွဲ -

‘လောကီပိုကျင်ဗပင်ဗပင် သို့ဖြတ်တရင်ပုံ ဒေဝတ်သွက်ကုပိုစေလျှင်
လောကီတံကို တုတ်တုတ်စေဒဟ်ချင်လျှင်ဖြိုတ် ပြင်ပိုသွားစိုပ်လျှင်
ချုပ်ရ’

မင်ကန်စီပွဲရ။ ကလောင်စ တွဲယားစိုက်ခြင်ရင်ညှံ -

‘ပပိုသွားစိုက် သွားစိုက် တပ်မုတ်ရဲစိုက် ရှိမုတ်တနာ မှပ်မည်လိုက်၊
တံပုံမဒ်မော့အူညှံ’

ဗညာကိုတော်စိုပ်သွား -

‘စိုက်ပဟ်လင်အပွဲချင် မတ်မူးချင် စိုက်ကန်မဒ်ခြင်နှံ့စီရော’

မသွားနဂါး စေ့စိုက်မိင်ပွဲ -

‘ကောန်ကျက်ဂမျိုက်မသွားလျှင်ပုံ အဲဒိုက်သလေ့ပွဲမင် ဒတိတ်ဒဒ်
သွတ်’ ရှိကောန်တလပဟ်ညှိရ၊ ဆပပွဲလင်ကိုဒိုက်လမျိုက်အဲဒိုက်ကွဲဒဟ်’

မဟို၊ ပွဲစိုက်ပညာဂ -

‘ယင်သွက်ပုံတီသွတ် အဲကိုမပသွားကွာ ဆီသြိုက်မအဲသင် ဆီသြိုက်အဲ
မသင်’

ဗညာဂ -

‘လှောင်လောကီကောန်တလအဲဒိုက်ယံဒင်ရ’

မှပ်မည်လိုက်ဂတု၊ သင်သွားရင်ညှံတု၊ ဗညာကိုလင်သင်ကါကိုမှပ်မည်လိုက်ပွဲမရှိင် တုမှပ်မည်
လိက်ပွဲ -

‘စိုက်မင်ရဲပယျင်ဆွာနွဲ(၅)၊ ယုချေ အစရင်မွဲ၊ မွဲလမာန်မွဲ၊ စိုက်
(၂) ပွဲကေသွတ်ကွေဟ် ယက်ပွဲဒးကွဲပုံစုံအဲဟွဲဖေက အသူရိယုမွဲ၊
ဣမဂေါင်သိုက်မွဲ၊ ဣလကိုက်မွဲ၊ စိုက်(၅)ပွဲမမှာ’ သွဲနွဲတုဟ်လမာ
လမာဆေယိုက်တန် ကောန်တလကိုဏာအဲဒိုက်ညှိ။ အဲဒိုက်အာကံ
မမာ’ စိုက်ပွဲ သွဲတံဂိုလျှိုဒဟ်ဒေလျှိုဒဟ်ခွာန် ဒိုက်နီလေခွဲကို
ညှင်လောကီအဲဒိုက်မဟိုချေတံဟွဲဒစးရ’

၁။ ဒတိတ်ဒဒ် = ပရောဒဒ် ၄။ မမှာ = ပွင်၊ မိုက်မင်၊ ဂမာ၊ သမာ
၂။ သွတ် = သောတ်၊ သုတ်ပွဲပွဲ ၅။ မမာ = ပွင်၊ မိုက်မင်
၃။ သွတ် = သောတ်

ဂးတဲ့။ နူဗညာထပ်သြန်ဂိုက်ယာတ် ညံင်ကြိုက် ကိုမှပ်မည်လိုက်ကိုဖျဲအာကိုဂမာစိင်တံဂဟ်ရ၊ စိုပ်တဲ့သွဲညး(၅)သွဟ်စိုတ်^၁သုင်သွာအိုတ်တဲ့မှပ်မည်လိုက်ကလေင်စိပ်ပွဲဗညာ။

‘ပွဲဂမာစိင် (၅) ဂိုအဲဒိုက်ဖျင်သွာတဲ့ရ၊ စိင်ဗြဲနော် (၂) ဇေဟင်လဗွဲ ဒလဝါဒိုက်နွဲ၊ စိင်(၂) ဂိုအဲဒိုက်စေ့ကေတ်ဏာကို’

ဗညာစိင်စိပ်စိုတ်ဂိုင်သန် မှပ်မည်လိုက်ပဝတ်ကိုဗညာစံအာ။

ပွဲကာလဂိုမင်ကာန်စံ၊ ဘဝ်မည်၊ ဗညာစင်ခြင်ရင်သွံ-

‘စိင်ပိုသွောံတဲ့ရ မိုဟ်ပပိုသွောံပုန်ရော။ အာကော်အမတ်ဣိုပ်ပျိုန် ညးဇေဟော်ဗျင်ဗဂေါဂ်ပပိုဂိုညးတိုပြဟ်သန် ညးဗဂေါတံမဒိုတလတံ မခိုဟ်ပပိုညွေတ်ဒွံ’

ဗညာသွာန်ဘဝ်မည်-

‘အဲဒိုက်ဂွံအာတဲ့သွောံ’

ဘဝ်မည်ဂး

‘ကောအာညိရ’

ဗညာဟို သွက်ဂွံကိုလုပ်ပသွကာကို မိုဟ်တလတံမခိဟ်တံဂို ထပ်သြန်ဂိုက်ယာတ်ပွဲမပျိုင်ကို ဏာကို ဘဝ်မည်စေ့အာ၊ မွဲတလညးမှာဒေဝီညာတ်။

‘မူဒုတ်စေ့အာရော’

မှာဒေဝီ၊ သွာန်ဘဝ်မည်၊

‘အဲဒိုက်စေ့သွာန်ပရိုင်နော်နဲမိပ်ဟံမိပ်ပွဲကွာန်ဝါတဲ့တေ’

ဘဝ်မည်ဟို

‘ညွာစေ့လုတ်’^၂

မှာဒေဝီဂးဗုဟ်စိုတဲ့ဒဟ်ဘဝ်မည်ကလေင်စိုပ်၊ ပွဲဗညာ

‘ပွဲရးဗဂေါ ရးပသီ ဂွံမိုဟ်တလတံမခိုဟ်ဖြဟတ်မထက်စော်ဗုတ်(၃၀) နာင်ရ။ ပွဲအဲဒိုက်မစေ့ဗ ဘဂိုနော်နဲကောန်တလဒိုအဲအဲဒိုက် တွာ်စေ့ လုတ်မင်သွံဟိုကအဲဒိုက် အဲဒိုက်တုတ်ပျိုင်ညင်အွာဇာတ်ဂိုရ၊ ရာသွက် ဒဂန္တုတ်နွံဟာ’^၃

စင်ခြင်ရင်သွံတဲ့ ဘဝ်မည်ပွဲ-

‘ကိုဗညာစေ့ဆင် လာဇကြာမ္မဲတဲ့ညိညွဲသွဲတံညးပိစော်တိုန်ကျိုင်

၁။ သွဟ်စိုတ် = စိုပ်တင်

၂။ လုတ် = မှာရ၊ ယုတ်

၃။ တုတ်ပျိုင်ညင်အွာ = ကုတ်ညင်ရဲအွာဇာတ်သဇွန်ရ။

ဇုတ်ဂိုရ၊ ရာသွက် = ဗာက်ဇာတ်ပုတ်ဣိုမင်တဲ့ဂြိုင်ဒ

ဒဂန္တုတ်နွံဟာ = ကော်နွံဟာ။

သွေ့ဝဲကန်ဖျန်ဂလာန်ဆဲးပိုက်အိုတ်သိုက်သိုက်

‘ဒးရးသန်ရဂလာန်ကော’

ဗညာဟီ၊ တဲ့ဗညာအာဟိုက်သို့မရ။

‘ကျော့ဖဲ ယ်ပိအာဝေင်ခြဲ ခေလဲဇာကြော၊ ခြဲမင်၊ ထတ်သန် မိုဟ်ပိဟို’

ကာလဟီဂလာန်ဂိုက်တမှာဒေဝီ။ ပွဲဂိုသို့မရဟို-

‘ဗညာစော်အာရ၊ ခါရဂိုနင်ဖျန်ပရံကိုဂိုကို၊ ပိုအာဟွံဒ်ထီ’

သို့မရဂး။

‘ယ်အာဟွံဒ် စိင်ယ်ဣတဖွဲ ဂိုဂလေအ်ကိုသိုက်ညီ’

ဗညာဂး

‘ပွဲရ’

သို့မရဟို၊ သွံသို့မရ(၅)၊ ဩဗညာကော်ဏာကို ကိုအာဝေင်ကရော်ဗညာ၊ တဲ့ကောတ်စိင်သို့မရ ဗညာသိုက်အာဝေင်၊ တဲ့သင်ကလောင်စိင်ဂွံနင်ဖျန်ခြဲမင် ပရအ်ကိုသို့မရကို မာဒေဝီကို၊ ပိတုံဗွဲလျှန် ပန်တုံဗွဲလျှန်အာဝေင်လို့န့်၊ ဒ်သလော်မှာဒေဝီညင်ဟွံဂွံတီ ဣပိမချပိဂိုဗညာမပ ကြမင်ကာန်စီဖွဲ -

‘စော်ကော်မိုဟ်(၃၀)ဂိုဂွံရ’

ဂးတုံ၊ ကိုဘင်မည်စော်ကော်အိတ်ညးပိစော်တိုန်ခိုအ်မင်မင် ပွဲဘာတယောင်လင်ဘင်မည်ကူင် ညီဗညာ ပလ္လေဟ်၊ မဝေင်ခြဲဗညာစော်အာခိုပ်အိတ်ညးပိစော်ဟို သံဝါသတုံ အိတ်ညး(၃၀)ဂို ဗညာကိုပသ္မာပွဲဘာဂိုရ။ ယျညးပိစော်ဂို-

၁။ မသိုင်	၁၁။ မင်ရတ်သွံမဂင်	၂၁။ ဘင်ဒလ
၂။ မနန်	၁၂။ ဘင်မင်*	၂၂။ နာဲနာတ်
၃။ မကဲလန်	၁၃။ မနဲ	၂၃။ မကော
၄။ မလသိုန်	၁၄။ မင်ဒေဝ	၂၄။ မစီ
၅။ မလှန်	၁၅။ စံဒိန်စမာန်	၂၅။ မအေဝဂ္ဂတ
၆။ မပြာ	၁၆။ မင်သေ	၂၆။ ဘင်မှင်မသာန်
၇။ မဝပ်	၁၇။ မင်ယောဇာ	၂၇။ ဗညာဒင်မဘော
၈။ မဒေ	၁၈။ မင်တကံ	၂၈။ မင်ခို
၉။ မဥပင်ကာလာင်	၁၉။ မင်မိုက်ရတ်	၂၉။ မင်နလန်ကျက်ကြာ
၁၀။ မံကို၊ ပံင်နံ	၂၀။ ဘင်တနာဲဒ်မအလတ်၊ ပံင်နံ	၃၀။ မရဗညာစော် ပံင်နံ၊

၁။ ယ်	= ကောယ်	၃။ အိတ်	= ဣတ် ညးတ်
၂။ ခြဲမင်	= ဒရယ် သမင်	၄။ ပလ္လေဟ်	= ပပန

*ပွဲလိက်မူပလက်ဂိုယျာ ညးဟွံပါလပ်

ညးပိဇော်ပွဲသုင်သွာဟဲ့လဟ်ပသွကါဗညာကုဂိုဠ်သန်၊ တဝ်ကနာမအလတ်မွဲဒင်မိုဟ်(၁၀၀)။
မင်တ္တန်ကျာ်တြာ်ဒုင်မိုဟ်ကွဲသိုအလံညးပိဇော်ကသေအံဖော်သွးကို။ သိုရဲညွဲစွဲ စွဲပေါ်ပွဲမိုဟ်(၆၀၀) နှာင်၊
ဂိတုပသး(၆)ရွှေကံကိုစိုပ်ဘာတယောင်လင် စွဲဂလန်သိုဂိတုတုတု အိတ်ညး(၃၀)ရေအာ
ဍုင်တဂန်မမင်အရာအိတ်ရဲမာတ်ဗညာစေတီတိုန်တိုန်မင်ဂို မာဒေဝီကို သိုမရှုကို ဟဲ့သလေသက်သက်ရ၊
ဗညာဖေကံသိုမရှုသလေပွာကလောင်ကျင်စိုပ်ဟိုကိုသိုမရှု-

‘တုပွဲအာဂေင်ဂြိုဟ်ဝါ အိုတ်ဇိုင်တဲ ကေဘ်တြဲမင်ဟံပွဲသွးသက်သက်
မန့်’

တုပွဲမမင်ဂိုမာဒေဝီ ဟိုကိုသိုမရှု-

‘မရပ်ဗညာနဲမချပ်ဂို၊ လံအာကမြီ’ကွင်အာ သိုဇိပ်တြဲပျတ်မင် ပိုကို
ဗညာနဲလျိုန်ဘဂ်ဇာင်မင်လေစေဟိုမင်ကိုဗညာနဲကို’

မာဒေဝီကသေဂမတ်၊ကိုသိုမရှု

‘ဝတ်ခါသီကိုဂမာန် ဟဲ့သေင်’

ဗညာနဲဂိုမင်သတ်တု မိုဟ်သျှုဟ်ဗညာဘဝမည်ဂိုဗညာကုခိတ်မိုဟ်၃၀၇။ မာ်တြဲတျိုင်ဂို နွဲဗညာ
ကုကော်နင်စင်ခြင်ရင်ညွဲ။နမာ်တြဲတျိုင်ပို-

‘လှဟ်နာ်ပိုသိုက်တလစိုင်ပျာင်ဗျုဇော်အာဟဲရ။ ယဲဝေဇာလေကွင်သန်
ဂိတုဇေ ပိမိုက်ဂိုဒီညွဲနက်သတ်လေချိုက်ပေင် ဣပ်မွဲမချပ်ဂိုပပွဲရ’

မာ်တြဲတျိုင်ပိုမိင်တု၊ ဗညာကော်မင်မည်လိုက် ဟဲ့မအာဂိုကြန်သမေ’လင် ဗညာအာဟိုကိုသိုမရှု၊

‘အဲကိုယတ်တိတ်ဆင်ကွဲဗန်ကျပ်ပင်ပွဲစွဲ’

ဟိုဂိုရ၊

‘အဲဟံမိပ်ပွဲစကုအဲအာဟံပွဲရ’

သိုမရှုဂး

‘ဆဗညာမွဲအာဂေင်ကွာရ’

ဂးတု ဗညာကလေင်အာ၊ညင်ယးဂိုမိုဟ်သိုမရှုမကိုဗက်ရိုင်ဒွေတ်ပဗညာညင်သေ့ဝံတိုဂို
မဗဂေါဂးသျှု၊ မျှိုင်ဒိုဗညာ-

‘ပွဲကောန်တလအဲသိုက်လှဟ် ယကျပ်ဂမျိုင်သိုက်ဘီဒွေတ်ပြဝကောန်
တလ မကိုအဲသိုက်ကွင်အာမင်ရောင် ယဝ်အဲသိုက်သွဲအာညးတီအာဂုဗ်
ကောန်တလရယဝ်အဲသိုက်ဟံစကိုညးတုဟ်ဟိုကို ယကောန်တလဟံ
ဗျုဟ်သက်ကံ’

၁။ ကမြီ = ပရိုင်ပြးအာ၊တီဂိုဠ်အာ ၃။ မိုဟ်သျှုဟ် = မိုဟ်ထင်ပရိုင် ကလုတ်
၂။ ဂမတ် = ဟိုဒိုဗညာသာ ၄။ ကြန်သမေ = တုမအာပစုတ်သမ္ပိလဝ်၊ တုဆိုင်လင်

န့ဉ်ညာဉ်မိၣ်မမၤဂၤဟံၣ်ဂ့ၢ်။

‘ဒ်ရအိၣ်ပုၤဟံၣ်မအာဂကောံအဲရ၊ ယုၤယုၤအဲကံၤမဒံၣ်ရ’

ဂးတဲး၊ မမၤဂၤဂံၢ်ဆုတ်ယုၤ သ္တီၣ်မရူ။မမၤဂၤလုၢ်ဒ်စိုတ်ပွဲၤကရောံဗညာကီၢ်။ပွဲၣ်လှေၤဂိတုတုၤကြံၣ် သမေၤလဝ်ဂံၢ်မုၢ်မည်လိုက်ကွာပံၣ်ပွဲၤတဲးသ့စီၣ်(၅)စိၣ်မုၢ်ပိၣ်ကကွာ်အိၣ်တဲး။ မုၢ်မည်လိုက်ကွာ်စိၣ်ဗညာ၊ ဗညာဏ္ဍိတိတ်ပဝတ်ကံၤခတ်သော် မွဲၤနကောတ်သီတဲး တိုၣ်န့ၣ်အိၣ်အဝရံၣ် ဘဝ်မည်ပိုၣ်န့ၣ်မသိုက်ကံၤ မင်ကန်စိၣ်ခိုၣ်အသုရိယ အပါစုကံၤအပါအိၣ်ဂလာ၊ဥးခါဒိုၣ်ကစီၣ်ဗြ ကလောဂမာစီၣ် တံဖအိၣ်တံဂံၢ် ကိုအာကရောံဗြမုၢ်မည်လိုက်ကောံကောံ မုၢ်မည်လိုက်ကကန်တံအိတ် စီၣ်ပွဲၤတုၤတြီၢ် ကိုပိုၣ်အိၣ်ဂံၢ်မဟံၣ်ညာတ် ဗညာလုၢ်မုၢ်ဒးလၢမ။ စက်အာပုၤဒးစးဒေၣ်။တိုက်ပွဲၣ်သ့ဗဟံၣ်။

တလညးစိၣ်ဗ္ဗာၣ်တိုၣ်ဝရောလတ်သန်ဗညာနဲ

သိုမရဟံၣ်မာဒေဝီတီဒ်ဗညာနဲဒ တုယးဗ္ဗိတလစိၣ်ဗ္ဗာၣ်။ န့ၣ်အိၣ်သိုမရူ-

‘အပသ့ၣ်ပွဲၣ်ဒေဝဟံၣ်ကောန်အကျေဟံၣ်ရ။ ညံၣ်ပွဲၣ်ဒ်မိုၢ်မိၣ်စၢန်ရောၣ်။ သော်က ရန်မတ်မလန် ထမက်က့ဇော်’၊ ညံၣ်နင်ဂမၤစိၣ်အဲ ကိုမ္မယောၣ်အဲမုး’

တလညးန့ၣ်အိၣ်ကောံတလမေဒ။ တလမေဒစိၣ်ကွၢ်ယိုက်နင်ဘဝ်လကေန်ဒ်။ န့ၣ်အိၣ်သ့ဗဟံၣ်-

‘အပသ့ၣ်ပွဲၣ်ဒ်ဒဲမေဒ။ မူပဟံၣ်ဟံၣ်အဲတီရော’

န့တလမေဒဗ္ဗိ -

‘ဗညာတော် ဟံၣ်ပဗုတ်ဗတော်ကိုအဲဒိုက်ပွဲမလအဲ။ခါသုဝ်ဂတကာစိၣ်ထဝ် လောရောဂတုာပွဲ။ အဲဒိုက်ဟံၣ်ဂံၢ်လုပ်တိတ်ရောၣ်အဲ’

တလညးပွဲၣ်မိၣ်တလမေဒဗ္ဗိ တု၊ န့ၣ်အိၣ်ကကန်ကိုကောံသိုစိၣ်တြာ သိုစိၣ်တြာစိၣ်။ မ္မတုဥးမာဒေဝီပဟိ-

‘သိုစိၣ်တြာ န့ၣ်အိၣ်ကကန်ကိုအာဗက်အပသ့၊ ဟိုတ်ဂိရမကော်’

သိုစိၣ်တြာဗ္ဗိ -

‘အဲကျေမ့ကို မိုၢ်ခလိက်’၊ဒိုက်ညွတ်ထာန်စ့ဒဟံၣ်ကာပရဟံၣ်။ ခါရ ခါနိၣ် ကောတ်ရဲဥးတုဟံၣ်အဲဒိုက်အာလုဟံၣ်။ တုမဟံၣ်တုဟံၣ်ကိုစိုတ် စိၣ်။ ချေဟံၣ်မနိဟံၣ်ရောၣ်ပိုမကောတ်ဏာ မိုၢ်မဒဟံၣ်လုဟံၣ်ကောတ်ဂိုၣ်တု တုရုဥးခကးတဝ်စကျေ။ မိုၢ်ဟံၣ်တုဟံၣ်ပုၤဒဲ။ စိၣ်ချေဟံၣ်မနိဟံၣ် တုညးပွဲၣ်တုဟံၣ်ညံၣ်ပွဲၣ်ပိုၣ်ကိုညးရ ဆကျေပိုၣ်ပွဲၣ်ဗလးဂိုၣ်သိုၣ်သန်’

သိုစိၣ်တြာဗ္ဗိဇလိၣ်လဝ်တြာ၊ မာဒေဝီကောတ်ပရဟံၣ်ညံၣ်စိတ်ဟံၣ်ပွဲၣ်တု ဟိုအာဂလာန်တုဟံၣ်

‘မမည်ကောန်အိၣ်စဲညံၣ်ပွဲၣ်ပိုၣ်မိုၢ်ခလိက်ပိုၣ်မုးဗွေတိုက်ကူၣ်ဗွေဟံၣ်အာဂပ်လအဲ ပွဲၣ်အိၣ်ဒ်တခင်ခက်’

၁။ ထမက်က့ဇော် = တုတ်တုတ် = ဂဒဟံၣ်တြာတ်   ၃။ ခါနိ   = ပကောံ
၂။ ခလိက်   = မိုၢ်ဟံၣ်ညံၣ်ကျေ၊မိုၢ်တကျေပတော်   ၄။ ပွဲၣ်   = ပလံၣ်

မဟိုတုံ အမတ်ဝေသဏ္ဍာပို့စစ်အားအိုတ်။

ဗညာနံစိုပ်ဒဂုင်

ဗွဲဗညာနံဒေအာဂုံတုယးစိုပ်ဗညာ။ စေင်တက်ပိသွယ်စိုပ်လျှင် ကာလမဒီပွဲမွိုင်တြောင်စမင်ဂုံ။
ဗညာဂုံစွဲလင်ဂလာနံကိုမွိုတ်(၃၀)ဂုံ။

‘ပိုစိုပ်လျှင်တုံ အဲကိုကော်ညွံမှာဒေဝီညးစို်ဒွာ်တလ။ ဒေုတ်စိုပ်အိုတ်
ဇာပ်အဲဂးမွးတံဟ်ရ။ အဲဟုံဂးမွးတံပဗ်ထီ’

စွဲဂလာနံနွဲသင်္ဂို စိုပ်လျှင်တုံတိုန်မင်ခမင်သိုဗညာတြေံနွဲဂုံ။ ညွံမှာဒေဝီစို်ဒွာ်တလဗညာကိုအာ
ကော်စင် ညးစို်ဒွာ် ဂမိုင်ကံကော်နင်ကို။ တုံဗညာဟို -

‘သုဟ်ပျါနံသိုင်အဝဇကံစေ။ ဝိလဗးစိုင်ချေဟ်စိုပ်သာယာဝတီတုံရ’

ညးဟို-

‘ဟိုတ်ဂုံရမနွဲညွံကိုအဲစေလျှင်။ ကိုပွဲသိုက်ပြုလက်ရာနံ ခမိုန်ထိုင်
ကောင်မကော်မူးတံရောင်’

ညွံမှာဒေဝီကျင်စိပ်ကာဂုံ ယုဒုတ်ရာဇာဘိက်ဆတ်ဒန်မွဲ ခမ္မပုတ်ကြာနံ၊ ကုတ္တီကလာင်ဒုာ်
ဒကိုပ်ကွင်၊ ဘဝ်ဒန်၊ မယံင်၊ သိုဗညာ၊ မင်ရာတင်စေန်၊ ဇဒေါင်၊ ဘဝ်ဗဂေါ၊ မဇနီဝင်ရာ၊
ဒကိုပ်ပျါနံတိုက်၊ မင်ခေတ်ကရ၊ ဒကာဘာတယံက်၊ မဇာ၊ ခနသာ ညးစို်ထွယ်ဂုံစိုပ်ကာ မဒေုဒုာ်
ကွင်မွဲဟုံစိုပ်ထီ၊ ညွံဗညာနံ(၃၀)တံစို်ဗညာဗညာကွပ်မင်ထီ လံညီမဒေုဒုာ်ကွင်စို်စိုက်ယာဟ်ကသာကမ္မ
သုန်ထပ် ဗစိုဟ်မြမောင်ပူးအလုံဇကု၊ မိဒိမည်။ မဒ်ကွေပ်၊ မဒေုဒုာ်ကွင်ဟုံလှောင်ဗညာ ရဲ(၃၀)မွဲဗညာ၊
‘ဇာပ်’

ဗညာဂး။ ရဲ(၃၀)တ္တီဗ်ညးစို်ထွယ်လောတ်ဒုာ်ဂုံ မဒေုဒုာ်ကွင်မွဲ တြိလ္လုတ်ဗ်ဟုံလောတ်။
လိုက်တိုန်လ္လုကို၊ ယာတ်ကသာကမ္မသုန်ထပ်၊ ခက်အာကရာပ်အပျါ? မသိုင်မဇကံမပျဟ်။ မနန်
တက်ကိုကိုတ်သိုင်၊ ချိုတ်အာ၊ သိုညးစို်ဒွာ်တလချိုတ်အိုတ်တုံ။ ဇမွှော်သိုင်ဂမိုခရဟ်တံတီကေတ်
ဗညာမပုန်သိုင်ရတုံ ဗညာဂးကိုစို်ဒွာ်ဂမိုင်-

‘ညွံလှိုင်အဲဟာ တလှိုင်ညးဟာ’

‘ပိုဒိုက်တံလှိုင်ကျက်ဂမျိုင်ရ’

ညးဂမိုင်ထီ။ မင်ရာနာ ဒိုကိုန်ရန်ဘိက်၊ မင်ဆတ်ဒန် ဒိုကိုန်ခမ္မပုတ်တြာနံ၊ ညးညောင်ဟုံဂင်ဟို၊
မွိုတ်(၂)ဂုံဟိုတိုန်-

‘တုံယးဂမိုင်ဟုံမာန် ညးဗဂေါ၊ ဖေက်ပိုဒိုက်ဒိုလေင်ရောင်အံ’

ဗညာမွဲဗညးပိစော်။

၀။ ညးစို်ဒွာ် = သေဗ္ဗိ၊ ညးဇော်သိုင် ၃။ အပျါ = ခေတ် ထပ်အပျါ-ထပ်ခေတ်
၂။ ကွေပ် = ညးနံကိုအိုဗ္ဗါနန္ဒရ

‘စာပ်’ ဗညာဂဏ္ဍ။

ရဲ(၃၀)ဗာဏေကော ညး(၂) ဒွါဂါရ ပွဲသက္ကရဏိ (၇၄၅) ဂိတုဇနိ ပိမ္မိကံတုအာဗညာပုန်ဇနိကျင်
ချင်လျှင်။

ရဲချင်ခွင်ဆတ်တွဲတိုဗညာနဲ

ပွဲဂုဏ္ဍအာစာမပေင်၊ ဣတြပသုခမိတ် ဟိုဗ္ဗိဗညာ -

‘ဣတံညးခါစောပွဲသတ်တလကံ။ အလိုက်အာကွဲကံပွဲ၊ ခွဲတံမ
ဒးဒင်ရ၊ ဣဒေတံ(၂၀)ဝံအာတ်ကို ပိုဒိုက်ညးပွဲဇင်ဂမိုင်ကံပွဲသိမိဂိုင်ညိ’

ဗညာနဲဂမိတ်ရဲချင်လျှင်အိုတ်တု၊ ဣတြပသုခမိတ်လောဝိဗ္ဗိဟိဂး -

‘ထပ်တြနိဂိုက်ယာတ်အပေါတ်ရဲချင်လျှင်မိုဟ်ဂမိတ်တံဂ် ညှိကောတ်
နင်ဟာ’

ဗညာနဲဟို -

‘ကရိုက်စိုတ်ရ’

ပွဲဂုဏ္ဍတြပသုခမိတ် ကံအာလွဟ်ကောတ်ထပ်တြနိဂိုက်ယာတ် အပေါတ်တံဂ် ကျင်တွဲဗညာနဲ
ဗညာနဲကိုပအေကံသရဲတံဖအိတ်၊ တုဗညာဟို -

‘ပွဲထပ်တြနိဂိုက်ယာတ်တံဂ်ကောတ်ရ၊ အပွဲကောန်ဖြဲခွဲတံဂ်ညးလုံ
လွကိုပွဲကောတ်’

ပွဲပရအိတ်ကိုအပေါတ်ကိုသရဲတံတံအိုတ်ဂ်တု၊ ကိုအာဏ္ဍအာစာမပေင်၊ ညးမဒ်သင်ဗာရာဇာ။
မံင်ပွဲချင်လျှင်ဂ် ကျင်သံသိုန်ဝါသံ လွတ်အာစာမပေင်ပွန်လော၊ နံဒွင်ဂနပ်စိတ်ပွဲဗညာနဲကို နဗညာနဲဂ်
ဆာန်အာ အာစာမပေင်၊ အာစာမပေင်ဗညာနဲပက္ကပ်ဂနန်။ ကိစ္စကိင်ကာအိုဗ္ဗိ၊ ဟံဗ္ဗိသအိုန်ဒရသ
လေဟ်ပွဲအာစာမပေင်။ ပွဲဂ်ဘင်သံကော ရဲချင်လျှင်၊ ကောတ်နင်ထပ်ကျင်တွဲဗညာနဲ (၂၀) ပသာ၊
တုအာတ်ပဒိုက်သိုက်ပွဲလုပ်ဒင်ကါကို။

‘ခါရကောန်တလသောဝံသမ္ပတိ’ ဟတဏ်ယင်သဒ်တု အာတ်ကိုအဲ
ဒိုက်ပွဲဒ် မောဟ်ပွဲဂတညိရ’

ဗညာနဲဂ်ဒင်လပ်ဂလာန်ကိုဘင်သံကော၊ ဟိုဂး

‘ကရိုက်စိုတ်ဗေရ’

မဟိုတုရဲချင်ရဲတွဲနဲသိုဗ္ဗိတံကောမရိုရင်ညွဲတု တံကောတ်ထပ်တြနိဂိုက်ယာတ်ကျင်တွဲဗညာနဲပွဲ
မဂိုဗ်၊ ပွဲဂ်သရဲဂမိုင်လောဝိဗ္ဗိဗညာနဲ၊ ဟိုဂး -

‘တမုက်’ သိုဗ္ဗိကောန်တလမမံင်ဂို၊ ဆိုဗ္ဗိဟ်ဂမိတ်ခရုပြးဇးမံင် ဒမံင်ဏ်

၁။ သံသိုန်ဝါသ = ညးမံင်ပွဲစွဲ၊ သီကီညီသာ   ၃။ တမုက် = ဒွါမံင်ပွဲခဏ၊ တဲနန်ပွဲခဏ
၂။ သမ္ပတိ = နိုဟ်စ

ဟံ့ခိုဟ် ပိုဒိုက်တံဃ္ဍာတ်ကျောန်တို့'

တဲဗညာနဲဟို-

'မုဒ်သင်လုံကိုဆီဂုံရော ခါရဒ်သင်ဂုံဖြဲတံဃတုကျင်ကတဲပြးဒေဒေသို၊
မုပဟံ့ခိုဟ်ထောံတြိုင်တို့ရော၊ ဆီဂုံပိုစွဲလပ်ကိုမိုဟ်ဂမိုင်ညာတ်
ညောံတံသောံဖက်ဆက်အာဂတ'

ပွဲမမင်ကွင်ဗညာနဲတိတ်ရေတ်ဂပပ်ချင်လျိုင်ဂုံ နွဲအသံကိုပြုပြင်ဂပိုဝိဝိ*ပလေပ်ချင်တွာန်ဒပ်ယာ
တရင်ပြဲစွဲလပ်စွဲမစိုန်စွဲ။ တဲနွဲအသံ-

'ကိုလရိအ်ဟိုဂး ဟံ့ကိုညးလုပ်ဒေအာနွဲရဲကိုရဲချင်လျိုင် ဗုတ်တောဝ်
မွဲတျင် တိုင်မွဲကို၊ တောံဂွံပိုင်ခကတ်ဟံ့သေင်'

တဲဗညာနဲကလေင်လုပ်ချင်။ ပွဲဂုံကွဲတြာပသံမမိတ်ကေတ်နင်ဟံ့ဒက်မွဲစနံ ကျင်တွာံဗညာနဲ ပွဲဂုံ
မင်ကာန်စီ ဒလိုက်ကွဲ လဟ်စိုင်သိုခါဒိုဟ်၊ ဗညာနဲညာတ်သွာန်မင်ကာန်စီ၊

'မုဂ်လယ်စိုင်ရော'

တဲမင်ကာန်စီပိုတိုန်

'ချင်ဗဂေါဂုံနာံစနံ ညာတ်ဂးချင်ဗဂေါဟံ့ဗုဒ္ဓေတဲ၊ ကောန်တလ
သောံစွဲမသွာရ၊ ကွဲတြာပသံမမိတ် နင်တွာံဟံ့ဒက်နာံစနံတုပရင်ညံ။
ဒက်မူးဂုံဒ်သမိုင်ဗောမိသတ်၊ ကာလစသိုင်အာဒ်သံမမိတ်ဂုံ အခိုက် [
ပဝေဏီဗောမိသတ်ကျပ်၊ ဟံ့ပါရမီဂုံနွဲပွဲဒဒိုက်ကွာ ကြဲရောင်ဂွံ
တွံဝပ်သရဗေဇညာန်ဒ်ကျပ်၊ ကျပ်တြဲဂုံနွဲပွဲဒဒိုက်ကွာ၊ ကာလဂုံ
ဂွံဒ်နာံညး(၃၁)ဘုံနွဲတသိုက်အာမွဲဂတ'

ဗညာနဲဂွံမင်မင်ကာန်စီသိုနမိတ်ဟံ့ဒက်သတ်ပွဲဟံ့ဒးဂွပ်*မွဲမပိုင်၊ မင်ကွင်မွဲတြာ၊ မင်စီင်မွဲ၊ မင်ဒေဝမွဲ
မင်ဒေဝေတ်မွဲ မင်ရံာံတေနာံမွဲ မဖေန်မွဲ မိုဟ်(၅) ဂွံမင်တွာန် ကွာမာတ်၊ ကျင်အာတ်
အသံသိုက်ဂွံလုပ်ဒ်ဒိုက်ဗညာနဲ တဲဗညာနဲဟိုဂး-

'ဗွတ်မိုဟ်(၅) ဂွံသုတ်စိုတ်ဒ်မွဲအိုတ်ရဟာ၊ သိုက်ဂွံလုပ်ဒ်ဒိုက်ပို'

တဲကွဲတံမိုဟ်(၅) လောဂ်ပို-

'ပိုဒိုက်တံမိုဟ်(၅)သုတ်စိုတ်တဲရ၊ ပိုဒိုက်သအာတ်ပသွာတွာံမိုဟ်(၅)ဂး'

တဲမိုဟ်(၅)ပသွာတွာံဗညာနဲ၊ ပွဲဂုံဗညာနဲစကာမိုဟ်(၅)ဂုံ

'အာပအလိုက်အေ*မိုဟ်မင်ပွဲချင်ဗဂေါ၊ ခါရဒ်ဟိုတ်စိုတ်ချင်ဗဂေါဂုံ
သင်လုံကိုကျင်ဟိုညင်ဂွံတိ'

တြဲ (၅) ဂုံအာမင်ပွဲချင်ဗဂေါ

၁။ ဂပတိုင် = ဂဟံ့ လဟံ့ ၃။ အေ = ဗရိယာ
၂။ နုင်(ဂွပ်) = ရုပ်စိုတ်၊ ဒးကိုစိုတ်

ဗညာနဲစန်ခက်ကောန်ချင်ကွဲကန်

ပွဲဂ်ဗညာနဲစန်ခက်ကောန်ခက်ကောန်စီ။ ဟိုဂ်း-

‘ညီကံကံင်ကျင်နဲပွဲချင်ဒလဂ် ကိုလင်ပတ္တိညာန်’ ဟိုဂ်းလင် ခါရနွံ
ဟိုတ်ဖိုသက်လိုကိုဟိုနင်ဂွံတီကို။ လှံပွဲ ပိုယိုက်ကျင်နဲတံသျှင်လျှင်
ဒဒိုက်သိုက်ဂွံသ့၊ ‘လိက်အာဟိုဟိုတ်ကိုအညီကံကံင်တီ’

နမင်ကောန်စီမိင်လဟိုကောန်တလမဟိုဂလောန်ပွဲကြိုက်ရ။ တဲဗညာနဲကိုကောန်စီ ကောန်လိက်
ပွဲအကွဲရဂ်ဟိုဂ်း-

‘လိက်အဲကောန်တုညးစိင်ဗွာင် ပိုင်ဗျိုပ်ကောအဲညီကံကံင်ကိုပွဲတီ။
ဟိုဂ်းပွဲလှဟ် ဂ်နမဟာဒေဝီ ကိုသိုမရုဒ်ဗျိုပ်မ္မဲ သိုက်ဂွံဂစိုတ် အဲကိုဘာ
ငှာမင်။ ဟိုတ်ဖိုသက်ဂွံကောအဲညီကံကံင်တီမင်ရ’

ပွဲဂ်မင်ကောန်စီစိုက်-

‘ကောန်တလချင်သက်ဏ်ဒးကျေရ’

ဗညာနဲကိုမင်ကောန်စီစိုက်လိက်ပွဲ အကွဲရဟိုဂ်း-

‘လိက်အဲကောန်တလ ညးစိင်ဗွာင် ပိုင်ဗျိုပ်ကောညီကံကံင်ကိုပွဲတီ
ယုတ္တိသွး။ လှဟ်မဟာဒေဝီ ကိုသိုမရုဒ်ဗျိုပ်မ္မဲကိုရင်ညွဲ။ ချပ်ပ
အောန္တရဲဂစိုတ်အဲသိုဘာင်ငှာမင်ဂ် ဟိုတ်သက်ဂွံကောညီကံကံင်တီမင်
တဲရ။ နုတ်တော်လေကောညီကံကံင်ဂွံကိုလင်ညွဲကိုအဲ။ ကိုချပ်ဂနန်စေ
အာမင်သျှင်လျှင် လှဟ်အဲကောညီကံကံင်တံသျှင်လျှင်ရ။ အဲသချပ်ဂတး
ပလန်ကိုသိုမရုပုန်ဂ် ကောအဲရင်ဆာန်ချ အဲကိုဂျိုင်ညီ။ မိုင်ကျေစိုတ်ပွဲ
အလန်ဏ် ဗွဲကြိုအဲကိုကောအဲသျှာဒ်ဇနုဗွး ဆက်အာကိုရင်ညွဲဗွဲ
အာန်ဂတ’

တဲကိုမိုဟ်ဏာလိက်စိုက်ကောညီကံကံင်ပွဲချင်ဒလ။ ပွဲဂ်ညီကံကံင်ပွဲတီပွဲလိက်တဲမိင်စိုတ်ဟိုဂ်း-

‘ဗျိုက်ပေင်ကိုဗျိုက်ပီမချင်လင်ဂ်တဲတဲရ’

ပွဲဂ်ဗညာနဲဟိုတ်ဂေင်ဂပပ်သျှင်လျှင်မ္မဲအလန်ပုန် တဲအာရင်တံသျှင်သိုမ္မဲ ကာလဂ်ဗညာနဲပကသပ်
ဂနန်ကိုအာစာမပေင်။ မင်ကောန်စီတံ။

‘ဟိုဝင်ခမင်ဓာတ်ကျက်အသုက်’ ဏ်ဂ်။ နွံကျက်မ္မဲကျေတောင်မင်။ ပိုသိုက်
‘ဗျိုက်သိုမင်ခမင်ဂ် နအာစာမပေင် မင်ကောန်စီတံသညာတ်ယာ်လှံ ကိုရော’

အာစာမပေင် မင်ကောန်စီ လျှာပ်ပွဲ ဂ်း-

၁။ ပတ္တိညာန် = ပဒိုညာညို = ကိုဂတီညးညွဲ
၂။ သို = နို၊ ပဒို
၃။ ကျက်အသုက် = လှဟ်ကျက်ဇုလေဝ်
(ဆေးလောဘုရား)

‘ကျွန်အသုတ်ကို နှာသိုက် ကောန်တလက်နှာဖြူ၊ ကိုက်ဒက်နှံ့ကြပ်
တုံမင်ဓာတ်ကို နှာစန် ပေါက္ခရာဝတီ ချင်လျှင် နှာသိုသပ်၊ ကျွန်
သိုင်ဂုတ္တရ ဒမင်ကျွန်ကြီးပွန် ဓာတ်ပြာကတ်သတ်ဏ်ဒ်းနှာ သဗ္ဗမင်္ဂလ
ခါရသော့သြိုင်မင်ဝံ့နှံ့ **စံယျ** ဇူးကံသကြာရ’

ဗညာနမိင်အာစာမပေင်၊ မင်ကာန်စီလျှော်ပွဲသိုက်တဲ ပွဲဂ်ဗညာနခတ်ပွဲနှိမ်မကမေဲကွဲ ကိုဒိုယျသို
ဗဂေါ၊ ဒိုညးဇမော်ကျောန်ကာသြိုင်တမုက်၊ ဗညာနကလောင်ကျင်ဝင်ဒုဒဒမင်မင်ဂ် တဲဂကန်ကို
မအေင်လက် ကံမင်ဝံ့ကြင်၊ ရင်မိုမိုဟ်သိုက်နတ်လုပ် တဲနှံ့အသံကို **သီနရာဇအာစချင်** ခြေင်
မရာံကလောမင်ဒေဝ မမံင်၊ သတ္တမတ်၊ မမအ် ဣ(၄) ဝံ့အာမင်ခွတ်ဂင်တရချင်ဗဂေါ။ **ဘင်ဥုမုတ်ဒ်**၊
လျှော်ပွဲဗညာန ဟိုဂး-

‘စိင်ဂိုဒိုက်ပွလင်ပွဲချင်ဂို သှာဇော့သုတ်ကွန်သိုက်ဝံ့အာမင်ဗွမူးချင်
စိင်အခိုင်သင်တဲသပေါပ်နင်စွဲပွဲချင်’

ဗညာနကိုဗင်ဥုမုတ်ဒ်တုန် ကိုဒိုသိုဘင်မည်လိုက် ကံကေတ်ကာစိင်ဗွမူးချင် သက်ခွက်ဗညာန
သွာန်မင်ကာန်စီ၊ ဟိုဂး-

‘အပေါတ်တမုက်ခပ်ကိုသြိုင်ဂိုကော်ရဟာ’

မင်ကာန်စီ လျှော်ပွဲ ဂး-

‘အပေါတ်တမုက်မိုက်ကော်တဲအိုတ်ရအ်’

ဗညာန-

‘ဝံ့အခါပွန်သိုက်ကတ်ကာလလံ’

အာစာမပေင် မင်ကာန်စီ လျှော်ပွဲ ဂး-

‘ဝံ့အခါဂ်အခိုင်တဲစေင်ဂး’

ဗညာနကိုမင်ကာန်စီပြုပြေင်အပေါတ်သဗ္ဗမင်္ဂလ ပွဲမသတ္တန်သိုက်ကတ် မင်ကာန်စီပြုပြေင်
အပေါတ်နို၊ ပသိုက်အိုညိုကော်တဲ။ ပွဲဂ်ဗညာနလုပ်စင်သိုမင်္ဂလဒိပ်မန်ကြွပွန်သိုက်ကတ်။ ခုဂ် **ဣတြပသံ**
ခမိတ်ကေတ်နင်ပွဲဒမင်အင်ထင်ညွဲကွင်တွဲ မင်ကာန်စီညာတ်ပွဲဒမင်တဲကွဲဒိုင်။ ဗညာနသွာန်မင်ကာန်စီ၊

‘မုဂ်ဣရော’

ပွဲဂ်မင်ကာန်စီလျှော်ပွဲ -

‘ဣတြပသံခမိတ်ကေတ်နင်ပွဲဒမင် ကျင်တွဲလျှော်ဏ်ဂိုသဘကျွန်သြိုင်
တသိုက်မပြု၊ ပွဲဒမင်မူးဂ်နွဲပွဲကွပ်ကိုနိုခန်နှာစန် ၊ လျှော်ချင်လျှင်ဂ်နှာစန်
ကို ဘဝင်တုဂ်ရင်ညွဲ ကောန်တလသော့သြင်ဗဂေါဗွဲမသွာရ’

ပွဲဂ်မသင်ကော်နင်ထင်ကွင်တွဲဗညာနဝါပသာပွန် တဲလျှော်ပွဲ -

‘အဲဒိုက်တွဲထပ်အလန်ကွာဂ်သိုက်အာတ်စသျှင်ဝါနံ၊ တွဲလျှင်ပွန် သိုက်ဝံစသျှင်မတ္တမ၊ ပွဲကံ့သျှင်ဝါခွဲသိုက်ဝံစသီဝါသျှင်မဟို’

ဗညာနဲ့ဝံ့မိင်မသံကောလောဂ်ဖို့ သက်ဂ်တဲဖြိုင်။ ခုဂ်မသက်တဲတိတ်ထွေ့ကောင်မိုဟ်သိုက် တွာန် ဂြိုင်မူးသျှင်ရဲတဲဂ်ဝံ့နင်မိုဟ်(၅၀၀)တဲတွဲဗညာနဲ့ ဗညာနဲ့ညာတ်တဲကော်ကောတ်ထပ်ပွဲမသံကောတွဲ သိုဖအိုတ်ဂိုက်ယာတ်ကျင်ပရအံကံ့မိုဟ်(၅၀၀)ဂ် ဗညာနဲ့ နွံအသံဟိုဂ်း-

‘မူးတဲလှအာပမ္မဲသွတ်သွာ၊ ကိုရဲသျှင်ကွာန်ပွဲဝံ့စး ကောတ်ဗုတ်သေ့ဝိမ္မဲသွ ကောန်ကုသောတ်မ္မဲတော်ပွဲပဟသေင် ခါရညးဟွဲကလင်ယပ်သဒ်တဲ ကံ့နဲ့ဒုဟ်’

နွံအသံတဲဗညာနဲ့ကလောင်လပ်၊ ပွဲဂ်နွံအသံကံ့ရဲမသက်တဲ အာမင်ပွဲခွဲင်ဂိုင်လှိုင်သျှင်ဗဂေါ မံင်ကျင် တဲယးဂတဂ်အခိုင်နုယး ဗညာနဲ့တိတ်အာလောဝ်ကျာ်ဓာတ်မုဟ်နာ်မူးသျှင်လျှင် ခိုပွဲင်တြဲဗုတ်(၃၀) ရဲ ပွဲဂ်ဖြဲမ္မဲယျ မိမိုက်ကးနွံကံ့ရပ်သက်ကျာ်ဩသန်ဟောင်၊ ခိုဖြဲမအိုင်စိုပ်၊ သွဲကောင်ကောပ်ဟိုအခိုသတ်ဒွက် ဗညာနဲ့ညာတ်နွံဂနပ်စိုတ်ပွဲဂ် ကိုအာကော်နင်ဧကုမိမိုက်ခိုဝဲတဲ။ ဗညာနဲ့ဂ်ကောတ်ဖှောင်ကာသျှင်လျှင်ကို မချပ်စိုပ် တြဲမိမိုက်တီကးဗညာနဲ့ကောတ်ဂိုင်မိမိုက်တဲ ဖေက်ဒအာဘွဲမဟာဒေဝီဝင်သျှင်ဗဂေါ ဖြိုဂး ဟိုတ်ဖိုဗညာနဲ့ပဗပန်ပွဲသျှင်လျှင် မဟာဒေဝီစကာဏာ မင်ဒိနဲလတ် အာဘွဲဧကသိုမရစိုပ်တဲ၊ ကိုမချပ် စိုပ်လပ်ပရဟိတ်နဲကိုသိုမရကလင်၊ မဟာဒေဝီကိုသိုမရ ညးခါတိုန်လောဝ်ဖို့တလညးစိင်ဗွာင်ဟိုဂ်း-

‘ဗညာနဲ့အာနွံခွဲင်သျှင်လျှင်။ ပအောန္တရဲကံ့မိုဟ်သိုက်။ ထပ်ကောတ် ထင်တြဲနအပေါတ်အဲဒိုက်အိုတ်။ ဗညာနဲ့ဝံ့မိမိုက်ဖြဲမချပ်စိုပ်၊ ပလေံ သမ္မာဟွဲချပ်စိုပ်ကျာ်ဒမျိုင်၊ သိုတလမေဒ ဘပ်လကောန်ဒလဂ်၊ ဗညာနဲ့ ပပုသတ်ဝံ့ညီသဟံ့သေင်’

ပွဲဂ်တလညးစိင်ဗွာင် ဟိုကံ့မဟာဒေဝီ-

‘အဲယဲဂိုင်မင်ကဲရ သီက်’ချပ်ဂနန်ဒးရော၊ကရိုက်စိုတ်မ္မဲ သချပ်ရ’ တဲမဟာဒေဝီသွံ့အာဘွဲသိုစိပ်တြဲ၊ သိုသေဏာပတိဖအိုတ်ကျင်ချပ်ဂနန်ဟိုဂ်း-

‘ဗညာနဲ့ချပ်ပဗပန်လျှင်ကံ့ညးဂမ္ဘိုင်ညာတ်သတ်လှို’

သေဏာပတိဂမ္ဘိုင်ဟိုဂ်း-

‘ပွဲဂလောန်ပွဲဂ်သိုစိပ်တြဲမ္မဲဒဲညးဧမော့ ကြိုက်ဆသိုစိပ်တြဲချပ်ညာတ်ဂရ’ လှော်သိုစိပ်တြဲချပ်ညာတ်ပွဲစိုက်ဟိုဂ်း

‘ဗညာနဲ့ဆဂ္ဂအာမင်သျှင်လျှင်ကို ဟံ့စေ့ခွဲင်အရာဏီ’

တဲသိုစိပ်တြဲစွဲဂလောန်ဥပွဲတိတ်ဟို-

‘ဗညာနဲ့ချပ်ဒိဆဗုတ်ဏံဂ် သွံ့ဇိုပျိုနီဇက်အာမူးဂ်ဟံ့ဒးဏီ။ ပွဲတလ

၁။ သီက် = ဗီလှို၊ သတ်လှို

ညားစိင်ဗွာင်ဒုက္ခဝေဒနာဂုံလေဟံသက်သာ၊ နိဒ္ဒင်သယောဂျိုင်ဏီသံ့။
ညွှန်အာပိုက်စိပ်ဟိုင်းဗွာင်မညဗွာင်အလန်ခါအလန်ကွာ ခါရပညာနဲ့ဟွဲ
ကွင်သဒ် ၊ ကာလဂုံခါနိဗ္ဗာန်ကျိပ်ချင်မုတ်ရးသိုဖးအိုတ်။ ကိုကောဝရီ
ရင်ညွဲတုံ ယိုက်အာပတိုက်ဗညာနဲ့ ချင်ဂုံဆတ်ဗွဲဒလူဏာဝှဲရုံ၊ သဗ္ဗနုပို
မာန်ပုန်ဟာ'

တောဒေဝီတို့အာတော်ဗညာ

ပွဲလဟိုက်မဟာဒေဝီညာတ်ကို နူမဟာဒေဝီဟိုသကောန်လိက်တုံ

‘ပိုညွှန်ညားလုံအာခိုဟ်ရော၊ ဗညာနဲ့သော့ကွင်’

နူသိုဒိပ်ဗြဲဟို-

‘သိုတိညွဲကုံမာမ္မဲဂုံ၊ ဗညာနဲ့ကောင်စွဲစိုတ်ဗွဲဟ်ကွင် နူကွာကွာတေ
မိုဟ်လဂုံ’

ပွဲဂုံကိုအာကွဲ သိုတိညွဲကုံမာမ္မဲဂုံတုံ ကောန်လိက်ပွဲလိက်ဟိုင်း-

‘နူတလပိုနိဗြဲမဟာဒေဝီနောနဲ့ ကျင်စိုပ်ဗညာနဲ့ကိန်လျဟ်ဂုံပွဲ **စွဲင်**
မော့ကိတ်ညားချင်ဟ်သာဝတီ မအံက်ကောန်တလဂုံဒုက္ခဝေဒနာ
လလံတုံရ၊ တီးနာဒ်ဂုံကိုပြုဒြိုင်စိုပျါနိဗ္ဗာရပ်ကေတ်ဇကု လျဟ်ပွဲ
ပိုညွဲဟိုင်းကိန်ဟိုဟွဲဒဟွဲမ္မဲ ပိုစကာကိုစေအာချင်လှိုင်ရောင်။ မအံက်
ကောန်တလထေပတ်ဒွင်ဟုံဟ်ဏီ။ ညာတ်ဂးချပ်မင်ပွဲအတိညာတ်
ခေပ်သိုမင်ဂုံတံ။ ဟိုတ်ဂရဟုံကိန်ပျါနိဗ္ဗာရပ်စေအာ ဒဒ်ရကသိုမအံက်
ကောန်တလအိုတ်တုံ ပွဲရဇာသမ္မတီဏံဂုံ နောနဲ့ချပ်သယိုက်ကိုကိန်
ဖးအိုတ် ကိန်အဲလှဇကုရ၊ မွဲသတ်ပုန်ပွဲကုံတလမေတ် သိုဘဝ်လကောန်ဒ်ဂုံ
တ္တိန်ယဲဂုံ(၅)တုံ(၆)တုံရ ကိန်ဟို**တုန်**တုံကိုကျင်ဗြဲပြဟ်ညီ’

လိက်ဂုံပအပ်ကို သိုတိညွဲကုမ္မာတုံ၊ တိညွဲကုမ္မာဂုံ တိတ်ကျင်ဒိုက်စိင်မော့မွဲသိုသာမိုဟ် (၁၅)
စေအာခိုင်တံကင်ဗညာနဲ့ကုံမင်မ္မဲဂုံ၊ ရဲကင်ဂိုင်လင်ဇကုတိညွဲကုမ္မာဟုံကိုလုပ်၊ တုံရဲကင်လုပ် ဣဗညာနဲ့။

‘လျဟ်တိညွဲကုမ္မာသိုသာမိုဟ်(၁၅) သိုလိက်ကျင်နူချင်ဗဝေါ’

နူဗညာနဲ့ပွဲမိင်ရဲကင်ညွဲတုံ မိပ်စိတ်စရိတ်ဟုံမွဲသလေဟ်ပွဲတိညွဲကုမ္မာ၊ တုံနဲ့အသံကိုရဲကင်
ကိုကေတ်နင်ဇကုတိညွဲကုမ္မာ သိုသာမိုဟ်(၁၅)သိုလိက်ကိုပွဲဗြဲဒင်နင်ဗြဲမပြဟ်။ ရဲကင်ဂုံတိတ်အာ။
ပွဲဂုံဗညာနဲ့ချပ်တိုင်ဗင်ကိုမင်ကာနီဟို ဟိုင်း-

‘မိုဟ်သိုက်’ပွဲချင်ပိုပွဲ ထုခရဲပြိုင်မင်ဟုံသုဟ်သုနီဏီ၊ ညွှန်သိုတိညွဲကုမ္မာ
မင်ဒွင်လုံရော’

၁။ စွဲင် = ကို၊ ကောတ် ၂။ တုန် = ကမောန် = ဣတ်ဗြဲဟတ်
၃။ သာ = ကောန်ရဲ ၄။ မိုဟ်သိုက် = မိုဟ်ဟုံပွဲပတ် မိုဟ်ပထု

ပွဲကို မင်ကောန်စီလှောင်ပွဲ -

‘ညွှန်သို့တိဿကုမ္မာအာမင်စင်အရှင်နန္ဒာရတ္တဂိုရ’

ပွဲကာလရှိကင်ပေါင်နင်ကောတိဿကုမ္မာ၊ သိသာ(၁၅)၊ သီလိက်ဂို၊ ဟဲဗညာနဲကော်တိဿကုမ္မာ၊ ကိုတိုန်မင်မင်မဒေးရး။ ကိဿကုမ္မာသို့မင်င်ဂြိမျီ^၁ကိုပိပွဲဂး-

‘ကောန်တလမကျင်မင်တံချင်လျှင်ပွဲ၊ အဲဒိုက်ညာတ်စိဟ်ဒေးဂနပ် အဲဒိုက်၊

ဗွဲကြဲကောန်တလသျှော်ဒိုဇေမှ်ညးပွဲချင်ဗဂေါပုန်’

ဗညာနဲနဲအသံပဟိုဂး-

‘ဒေးရးရ’

ဟဲသျှော်တိဿကုမ္မာ-

‘ဂးတြဲနဲပိုကျင်လှဟ်နဲပိုက်သင်လဲကိုရော’

သို့တိဿကုမ္မာကော်လိက်ဂိုပွဲ တံတွဲဗညာနဲ၊ ဗညာနဲဂိုလိက်တိုစိုစိတ်တလမေဒ်၊ ဘဝလ်ကောန် ဒ်ယဒ်(၅)တဲ (၆)တဲမှ်ဂး၊ ကောန်တလသျှော်^၂ သျှော်^၃ ဒြဲ^၄ ပွဲဟဒေသန်ထာန်၊ တဲသျှော်သို့ တိဿကုမ္မာ

‘ပွဲနော်နဲနဲလိက်ကျင်တွဲဂို လှော်တြဲနဲသညာတ်သင်လဲ သအာဂို ခိုဟ်ဟာဟွဲအာဂိုခိုဟ်ဟာ’

ပွဲကို သို့တိဿကုမ္မာလှောင်ပွဲဂး-

‘ဗောဓိသတ်ကျော် ကာလမဒ်တိတ်ဒိုဒိုဂမိုက်၊ ခါရချပ်ဂိုဟ်ဒိုင် ပွဲဂကျော် ဝိဗ္ဗယသောဓရာ၊ သိုကောန်ဂျုသျှိုက်ရာဟူလကုမ္မာယဝ်သဒ်တဲ၊ မုဒဲကလိဝံစင်ဂမြင်သဗ္ဗညုတညာန်ပုန်ရော၊ မွဲသံပုန် ဟိုဂးသို စိပ် ဗြဲဝဲဂကန်နင်၊ ကာလလတ်လုပ်သိုကောန်တုညးစိင်ဗ္ဗဂင်ဂို ကိုလှောင်ပွဲကောန်တု ဟိုဂးမအဲက်ကောန်တလဂိုဒုက္ခဝေဒနာပိုင်မင် တဲရ။ ဆဂး ကောန်တလလှဟ်တုပ်ပျိုင်ကျော် နွဲပွဲဝင်လမျီဟ်^၅ တဲ မင်ရ။ သိုက်ကလေင်ကျင်ဂွဲဝင်မှ်ညွှန်ကောန်တလချပ်စင်ခြင်ပွဲ စိုတ်ကိုဂိုင်ညိ။ ပွဲကောအဲဒိုက်သိုစိပ်ဗြဲရိုဟ်တဲဏ်ဗျုစိုပ်ဇရာ အယုက်ဂို (၆၁) သျှော်တဲရ မင်ပွဲချင်ဗဂေါမှ်ဒိုက်စိုက်အနာထ၊ ဆအဟာရသျှော် စပွဲမွဲ၊ သျှော်ဒါန်ကောန်တလသွကို’

ဗညာနဲပွဲမင်သို့တိဿကုမ္မာလှောင်ပွဲတဲပကာဂဒိ၊ ဟိုဂး-

‘ချင်မတ္တမုဂ်ကာလချိုက်ပင်ဣပတ်ယိုက်ကိုတြဲနဲပိစရ။ ဆဂးပွဲ

၁။ ဂြိမျီ	= ဇေ့ကျိပ်၊ ဒစိုင်ကျိပ်	၄။ သျှော်	= ဒိုဒိုင်ချီဂတင်တိုန်
၂။ တြဲ	= အနဲ၊ ကျော်	၅။ ဒြဲ	= ဖေက်ဒညတိုန်
၃။ သျှော်	= စင်တ်	၆။ လမျီဟ်	= ဒမျီဟ် = သိုဟ်နက်

အကြံပြုရာစာခံရာခံ

မသားကော်ကေတ်ထပ်နှင်တွဲအဲဂ်၊ အဲဂ်တိတ်လပ်ပါင်ကိုဆွဲသွေးကွဲနင်
ကျဲ ဟိုဂးကျာ'

ဗညာနဲကိုကွဲကေမသားကော်ကျင်၊ တဲနွဲအသံကိုမသားကော်။

'မသားကော်နှင်ထပ်ကျင်တွဲ အာတ်သိုက်စချင်ဝါနဲ ချင်မတ္တမဂ် လျှတ်
ချင်မတ္တမု ပိုသယိုက်ကိုသို့တိညွကြနဲပို၊ ပိုကိုထပ်ထပ်ပသာသိုချင်
ဆက်တိတ်ပစုး'

မသားကော်ကြိုက်စိတ်ဗက်အသံဗညာနဲ၊ ခုဂ် ဗညာနဲချပ်ဂနန်ကိုမင်ကာနိစိ ဟိုဂး-

'ပိုသပလန်လိက်ဇာနိဟ်ဟာ၊ ဆဗကန်ဇာကော်ကြနဲ ဆပင်သူး
နိုဟ်ဟာ'

မင်ကာနိစိလျောဝ်ပွဲဂး-

'သျှော့ကျောန်ဇာလိက်အဲခိုက်ဂ်ရောင်ဒွေး'

ဗညာဂကန်ကို မသင် ဖေစိစွန်လိက်၊ ပွဲလိက်ဂ်ဟို-

'အဲဒိုက်ဗညာနဲ ဂွဲ ကွဲနှင်စွဲပိတ်ပါဒတလပိုန်ဗြဲနော်နဲအဲဒိုက်၊ ရိုဟ်တဲ
ဏ် အဲဒိုက်ချပ်စိုပ်မင်တံပါဒနော်နဲလျိုန် ဟံ့ဝဲကတညှုဂ်ဟံ့ဝဲ။ ပွဲနော်
နဲပုန်နဲကတော်ပွဲမိနိမံ၊ ဗွလပ်အဲဒိုက်ကျင်ဒိုနော်တိုန်တဲရ၊ လျှတ်ဝဲ
အဲဒိုက်စေံကျင်နွဲတဲချင်လျင်။ ရဲအဲဒိုက်ကိုရဲနော်နဲနိုဟ်(၂၀) မြီဒေသို
ဝိဝါဒ ဗာထပက်ရင်ညွဲဒိုစိုပ်ဂစိုဟ်၊ ခါရအဲဒိုက်သကလောင်အာလျှတ်
ဏ်ဂ်၊ မေက်နော်နဲ ခဲဒိုနော်နဲသူးကဲ ဗဗွဲယဒုဟ်ကိုအဲဒိုက်တဲ၊
စိုပ်ဂိတသိုသီအာတ်ကိုမော့အဲလမ်မိဗမအဲဒိုက်ကျင်ပင်ရ၊ အဲဒိုက်ပုန်
ညှာလျောပ်သွပ်ဂူးပါဒနော်နဲရ၊ ဗဟ်ရ အဲဒိုက်သချိုဟ်ဒိုအဲဒိုက်ဟံ့ဝဲ
ပသပန်ကိုမအဲက် ချိုဟ်တဲအဲဒိုက်သျှော့အာမင်သက္ကတိဘံ၊ ခါရအဲဒိုက်
ချပ်ထွပ်သပုန်ကိုသွပ်ဂူးဂတာဖိုင်မအဲက်ကျင်ဂန်ယင်သန် အဲဒိုက်ချိုဟ်
အာနူဝဲအာဒးဒုက္ကတိဘံရ'

စွန်လိက်ဂ်တဲ ပအပ်ကိုသိုတိညွကမ္မာ။ သိုတိညွကမ္မာကလံဗညာနဲ ကလောင်သိုသာ(၁၅)
ကျင်စိုပ်ချင်ဗဏါ၊ တဲကေတ်လိက်ဗညာနဲကွဲမဟာဒေဝီ၊ တဲမဟာဒေဝီဂ်ကိုကွဲသိုမရူကျင်ကလောင်လိက်။
တီတဲ မဟာဒေဝီသျှော့သိုတိညွကမ္မာ။

'ဟိုဂးပွဲဗညာနဲကိုနှင်လိက်ဟိုသာဏ်ဂ်သဒိုကျဲရဟာ ဂလာန်မွဲဗေင်
တလမေဒ သိုဘင်လင်ကောန်ဒယဲဂ်ချပ်သာလီကို'

နူသိုတိညွကမ္မာလျောဝ်ပွဲဂး-

၁။ ဒွေး = သံပြေး ဒး = ၃။ မြီဒေသို = မြီထေသို = စုက်လုက်
၂။ မိနိမံ = မိနိမဒ် = သိုက်ဗန်

‘ဗညာနဲတိကးကောန်ဖြယ်သုတ်ရမတ်တိတ်။ ပွဲဂ်ဗညာနဲဟိုက်အဲဒိုက်
မူအရေပ်သွက်ဟိုအာပုန်ဂ်ဟံ့မွဲ။ ဆဂလာန်အိုဗ္ဗိုဂ်နွံအာပွဲလိက်ဂ်ရ’

ပွဲဂ်မဟာဒေဝိသွန်တိန်-

‘ဗညာနဲဂ်သချပ်တွပ်သတ်လုံကိုရော’

သိုတ်သွကုမ္မာလောဝ်ပွဲဂ်-

‘ဗညာနဲသချပ်တွပ်ကောင်ကာသတ်လုံအဲဒိုက်ဟံ့ညာတ်ကို’

မင်ကျင်ဗညာနဲကိုက်မင်ဒေဝ၊ မင်ဒေဝတိတ်၊ မင်ရပ်မလော၊ ဗော်မလတ် ရဲညင်လျှင် ပွဲကံမမင်
မွဲကင်တိုက်ကွင်စိုပ်တုဟို-

‘အဲညွဲအာကလင်ကောင်ကာချင်ဗဂေါ၊ ဒဒ်ကိုမိုဟ်ပိုတိုန်အာ ရဲညင်
ဗဂေါညွဲပလေပလင်အာ ပွဲမိုဟ်မသုန်ဂ်လုပ်အာတ်သွာကောတ်ပရူပရာ
ကောင်ကာချင်ဗဂေါညင်ဂွံ’

ဗညာနဲကိုမိုဟ်(၅)ပစုတ်သစွ၊ ယိုဒင်ဖျင်သုတ်သွာတု ပွဲဂ်နွံအသံဂး-

‘မးတံတုန်တိတ်အာတ်ဒိုင်မမင် ပြုပြင်မိုဟ်သိုက်ဒုတ်လျှုညွင်ညွင်ပိန်နွံ
ကံမင်မွဲကင်ဌာင်၊ တုဒ်တုကာလဂ်အာ ခါရစိပ်ချင်ဗဂေါ တု သိုတြင်ပန်
ဒိုဟ်အာကလင်ညင်ဂွံ’

မိုဟ်မသုန်ဂ်ဖျင်ကိတ်ပွဲဂ်တိတ်ကျင်၊ ပြုပြင်မိုဟ်သိုက်ကံစွလပ် ကံမင်မွဲကင်ဌာင်ဂွံတြင်ပိန်နွံတု
ပကောံရင်ညွဲအာစိုပ်ချင်ဗဂေါ။ ဒဒ်မစိုပ်တုမင်ဒေဝမိုဟ်နွံယျုညး(၅)အာမင်တံသိုကလော၊ မင်မကောင်
ကျင်အာကွဲရင်ညွဲနုကွာကွာတေ ခါမစိုပ်အစိင်သပ်တု မင်ဒေဝ သိုမိုဟ်မနွံယျုညး(၄)အာတ်တြင်မဟ်
တြက် ဟံ့မိင်ချင်ဂ်ဟိုဂးကိုရင်ညွဲသတ်လုံဟံ့မွဲ။ ဂွံမိင်ဆကောန်ဌာင်ဒယေဟိုဂး

‘ကောန်ကျိပ်သေတ်မွဲကလောင်တြင်ကျင်နုလျှင်ရ၊ သဒ်ကျက်ဂတနာမ
တုန်ပုန်မိုဟ်ကောန်တုသိုက် ကြိညောံ မြိမ်မြန်’ခေတ်သန် ဇျောသြိအပွဲ
ပိုန်ဘိက်၊ ဒ်မောံကိုတ်လိုက်တသိုက်လောန်သန်ပွဲရးမည’

သတ်ပွဲဟိုသတ်ဒုက်ဒယေ ချိန်အာတြင်အေတ်လောင်ဂွံမိင်ကောတ်ဒါရကမယီယံ’တိုန်ဟိုဂး-

‘ပင်အောန်ဗုတ်တုကထွဲဏ်မွဲတုတ်စုတ်ပွဲတာဇနထပ်။ လးပုန်သိုနီညွင်
တုဂွံတိက်’

ချိန်အာပွဲတြင်ထသံင်ကိုင်ဂွံမိင်ပြုခြပ်ဒါရကမဟိုဂး-

‘သိုခေတ်ကျင်ဗဒ်ရာဇသတ်ဂွံတပ်စေဟ်ဒင်တဲကုညးမဒ်ခေတ်၊ ညးမဒ်
ခေတ်မဂွံဇုး’

၁။ မြိမ်မြန် = ဗ္ဗဖျင်မင်မွဲကျင် ၃။ ဂယီယံ = ဂယေံ = ဒယေံ
၂။ ဒါရက = ညးမင်မွဲတြင်

ချိန်အားအပွဲကြင်အစုံပွဲမိင်ပြုဒါရကမဂယေတိုန်-

‘နွဲကုသိုမဇော်မိုဟ်သော်ထကာန်တ္တိုဒ်တဲသိုက်မပွဲဒ်မိုကုဘာသာမည်
သိုဖအိုတ်ရ’

မင်ဒေဝကညးမိုနာမဝန်။ ဂိုင်ကေတ်ဂလာန်ဒြပ်ကောန်ဇာ်မဂယေဂ်ဗိုန်တဲ။ မကလေင်ကျင်ရးရး
လျှင်။ လောဝ်ပိုဟိုတ်ကုဗညာနဲတဲတဲသ်ရ။

ဗညာနဲပွဲမိင်ကေတ်ဂလာန်သ်ဂိုတဲ သွာန်တိုန်မင်ကာန်စီရ။

‘မိုမိတ်သ်ဏံယုတ်ပြုသ်လံရော’

မင်ကာန်စီချပ်ဖွာရဏာနပညာတဲ ဂြင်ပို သိုဂွက်ဒုဘဲဒါဟိုဂး-

‘ပင်အောန်ဗွတ်တုထုတ်ဏီမိုဂ်၊ ဂွဲကုနာပိုရ၊ အာနဂ်ပုန် ဂွဲကုချင်ဟင်သာ
ဝတီရ၊ မဟိုဂးလးဖုန်သိုနီဒကပ်ပွဲကာလသတဲဂ် ဂွဲကုဗိပုါနဲအိုဗ္ဗီရ၊
လံအာပွဲဒင်စသိုဂ်ဒြပ်နာပိုဒ်တသိုက်သိုဖအိုတ်ရ။ ဟိုဂးကျိက်ဟိုမင်ဂ်
ဂွဲကုမဟာဒေဝီဒြပ်နာပိုရ။ ခါဟိုဂလာန်တမိတ်ဗွေဟ်တုပညင်ဒြပ်မ
ဒတဲတိုကို ဗွေဟ်ကေတ်ဂလာန်ဂ်ဟွဲဂွဲ၊ တဲမိုဟ်သော်ထကာန်မိုမိုဟ်
တဲသိုက်ဒ်မိုဂ် ဂွဲကုတုနာပိုပိုဗွင်ရင် ချင်ဟင်သာဝတီရ’

မင်ကာန်စီသိုဂ်ဂွက်ကောန်ဇာ်မဂယေဆေဝါပိုက် ပိုက်ဒုဘဲသိုပိတ်ဒုဘဲပန်။ တဲပိုက်ဒုဘဲမိုပိုက်
ဒုဘဲပိင်ပိုက်ဇာ်ဂလာန်လော ဂြင်ပိုကိုရ၊ ဟိုဂးဒ်သုဘာမိုသိုဖအိုတ်ရ၊ ချိန်ဗညာနဲပွဲမိင် မင်ကာန်စီ
ဟိုသ်ဂိုတဲ မိပ်စိုတ်ကြိုတ်ပွဲမလောန် တဲတိုလာပ်ဗဇာကုမင်ဒေဝသိုညးပန်ဂ် တဲနွဲအသံကိုအာမင်မို
ဂွင်အဒိုဟ်ဒြေပုန်ရ။ ချိန်ခွမင်အာလံညီပိုက်ဂိုတုဘက်မသုန်ဇွက်ဂ် ဂုကျိန်မဟာဒေဝီဇကာဏာ
ဘဝီယိုကိုကေတ်နင်ပွဲ ဒက်မိုဗွတ်ကွဲဒုခင်အာကွဲဗညာနဲပွဲချင်လျှင်ရ၊ ကာလဂ်ဗညာနဲနွဲစိုတ်မောင်ဇာ
သဒ္ဓါတိန် စကာမိုဟ်ကေတ်ဏာပွဲ ဂ်ပုဇာတ်ကျိန် ပွဲကာလဂ်သိုသုဘမိတ်အာကလင် ဓမ္မဒေသဏာမင်ပွဲ
ဒြေင်ဇာတ်ကျိန်မဟ်တဲ။ ကာလမိုဟ်ဂ်မလောပ်အာပုဇာတ်ကျိန် သိုသုဘမိတ်ညာက် တဲသွာန်တိုန်-

‘ဟုအဲဂွဲနင်ပွဲ ဒက်နုထာန်လံရော’

မိုဟ်ကေတ်ဏာပွဲဂ်ဟိုတိုန်-

‘ဂုကျိန်မဟာဒေဝီ ကိုမိုဟ်ကျင်တွဲဗညာနဲ’

သိုသုဘမိတ်ချပ်ညာတ်ဂး-

‘ပွဲဏံကျင်နုချင်ဗဂေါဒ်ကညာနိမိတ် ချင်ဗဂေါဂွဲကုဗညာနဲပိုန်သုရ’

မိုဟ်ကေတ်ဏာပွဲပုဇာတ်ကျိန်ပွဲမိင်တဲ ကလေင်ကျင်လောဝ်ပိုဗညာနဲရ။ သိုသုဘမိတ်ဟိုဂး

‘တုနာပိုဂ်ချင်ဗဂေါလောဝ်သုဘာရ’

ဗညာနဲပွဲမိင်ဂလာန်သ်ဂို မိပ်တိုန်အပွဲစိုတ်ပွဲမလောန် တဲကော်နင်မယီရ။

၁။ ကြိုတ် = စရိတ်

'တွအဲဒဲးကလောင်အာချင်ဗဂေါရ၊ တဲဂရင်တ္တိကုဏ္ဍနဲအဲ ကိမုအဲလဲဂ်
မဒ်မိဗမာ^၁ကျင်ဒင်အဲအာရ'

ဘဝယီလျောဝ်တ္တိ ကလောင်ကျင်ချင်ဗဂေါ လျောဝ်တ္တိအတိုင်ဂလာန်ဗညာနဲမဗ္ဗန်လင်ဂ်ရ။ ကုဂုကျင်
မဟာဒေဝီအိတ္ထိတုံသံရ။ ချိန်တုံပိုက်စေံအာ ဗညာနဲကံကွဲဘဝသုဘာမိတ်ကျင်သွာန်ရင်၊

'တွအဲသံဂလာန်အဲသျှော်ဒိဇော်ပွဲချင်ဗဂေါဂ် တွအဲညာတ်ဂးဒံသံလီ'

သုဘာမိတ်လျောဝ်ပတီရ။

'အဲဒိုက်အာကလင်မဗ္ဗဒေသဏာပွဲဖြေင်-မာတ်ကျင်မုတ်၊ ဆမိုဟ်ကေတ်
ဏာပွဲပုဇ်ဓာတ်ကျင် အဲဒိုက်သွာန်မိုဟ်ဂ် ဝှဲနင်နုလံရော မိုဟ်ဂ်ဟို။
ဂုကျင်မဟာဒေဝီစကာမိုဟ်ကံကျင်ယွဲနဲ ပိုရောင် အဲဒိုက်ညာတ်ဂး
ပွဲ ဒက်ဂ်မူယျအိန် ချင်ဗဂေါဂ်မဒ်နာမအိန် နိမိတ်တင်ညးညွံဒ်မူသံဏာ
ရ။ တွနဲပိုဝှဲချင်ဗဂေါမိန်ဒံရ။ အဲဒိုက်သံလင်သံဏာ'

ဗညာနဲဝှဲမိင်သုဘာမိတ်သံကံမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ၊ ဝှဲလားဗစာသျှိုင်ထပ်မဲမ မွဲလျိုင်ထပ်မဲထွေင်
သိုဝှဲကံယာတ်ခိဟ်ဗွဲမဂျိုင်၊ တုံဟိုတိုန် -

'ယပ်ရကောင်ကာ ပိုစိုဝ်ဒဲတုံ ဝှဲချင်ဗဂေါတုံ ပိုကံသုဘာမိတ်စချင်ကံ
တုံယိုက်ကံဒ်ဇော်တိုန်အာရ'

သုဘာမိတ်မိင်စိုတ်ဗွဲမလောန် လျောဝ်တွဲဒင်ပွန်ဗညာနဲရ။ နွဲကာလပွဲတုံ ဗညာနဲဂေတ် ဂေင်ချင်
ဝှဲမိင်ကေတ်ကောန်ဂုဒ်မဂယုဘာသာမည-

'ဂုကျင်မဟာဒေဝီညးမဒ်ဏ္ဍနဲတဲနဲ ပိုမင်ပွဲချင်ဗဂေါဓေံ စကာမိုဟ်
ကံဗဟ်နင်ပွဲပုဇ်ဓာတ်ကျင်ပွဲချင်သျှင် တုံထပ်ခါတုံတန်ဒိုင်ပွဲဒိုင်ဗဟ်'

ဗညာနဲဝှဲမိင်ကေတ်တုံဂိုင်သျှိလင် ကလောင်လုပ်ကျင်ချင်ရ။ ကံကော်နင်မင်ကာန်စီ လံကံ
မင်ကာန်စီဖျိတ်ရ၊ ဝှဲကာလဂ် မင်ကာန်စီမသံကိုရ၊

'ကျင်မတ်ချင်ဗဂေါနွဲမင်ရ၊ ဂုကျင်မဟာဒေဝီဟံ့ယိုက်ဒိုက်၊ ကလောင်
ကေတ်နင်ပွဲပုဇ်ဓာတ်ကျင်ချင်လျိုင်ဏံ ဓာတ်ကျင်လျိုင်ဏံဒ်ထာန်
စေတီမနော်။ လှော်ကွဲနဲပိုဒိုင်ပွဲထာန်ဝှဲ ဝှဲနာမသုကရ၊ ညာတ်ဂးဂုံချင်
ဗဂေါမိန်ဒံရ'

ဗညာနဲဝှဲမိင်ကောန်စံ သံသုဘာနိမိတ်မင်လင်ပိတီအိတ်ဟိုက်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ၊ ယိတ်^၂မကော်
ဗိပွါန်အာကေတ်ချင်ဗဂေါညင်ဝှဲရ။

ချိန်ခွက် ဂုကျင်မဟာဒေဝီကံကွဲ၊ မတောကုန် ဒ်မိုဟ်ဓာရေမ်^၃ဗြပ်ဗညာနဲ။ ကာလဗညာနဲချပ်ဒံအာဂ်

၁။ မိဗမာ = မိဗမလင်သံတုံ ,။ ဖြေင် = ဖေရင်
၂။ ယိတ် = (သေံ)ကုရပ်ပွဲစိုတ် ၄။ ဓာရေမ် = တာရေ

ချပ်ကော်ရင်ညွှံသင်လိုက်မိတော့ကုန် ဟွံမိက်ဟိုကိုရ၊ ဂုဏ်မဟာဒေဝီတို့နှင့် **ဒေါ်ဗျတ်** ကိုအသံ တက်မတော့ကုန် မတော့ကုန်ခင်ဟွံမာန်ကဲ့လဲဟိုညးရ။

‘ကာလဗညာနဲဒ်ဟိတ်’^၂အာဂုံ ကံမင်ကာနဲစိသို့မမည်ကံအာနိမိတ် တို့တြင်ချင်ဂုံသုဘနိမိတ်တုံ ဗညာနဲဒ်ဟိတ်အာအဲဒိုက်တိဆဏ်ရအံ’

ခါတိုက် ဂုဏ်မဟာဒေဝီကိုကော်သွာန်ခင်ပွန်။

‘ကာလဗညာနဲဒ်အာဂုံ တြုံဖြရောင်ညွှံဟတိဟိုတ်ဖိုသင်လိကိုဟာ’
‘ဗညာနဲနွံစိုတ်ဒ်နဲဟွံမဲခပ်ကရတ်ဏာကုကောန်ဖြဒ်အာအသုဗ္ဗေ ဟွံတိ
ဟိုတ်ဖိုကုပိုဒိုက်ပွဲတိ’

လ်ဗစဂလ္လာန်သင်ဂုံတုံ လျော်ပဝတ်ကလောင်အာထာန်ခွင်ဇေ ကျ ချိုန်ကာလတုံသင်ဂုဏ်မဟာ ဒေဝီဟိုပွန် ကိုသေဏာပတိညးပိမုံညးယုဂး၊ **မိဆုံမဲ့ မိသလမဲ့ မိစုမဲ့** သေဏာပတိညးပိဏ် နှိမိုဟ်ဆိုက်ဗဒက်ပွဲဇြင်ဂုဏ်မဟာဒေဝီ နှိမိုဟ်ဗ္ဗေ ဟ်စိုတ်ပွဲကိုညးဏ်အာဂလိဂပဝ်^၃ ဒေဝတ်။ တုံဗွေရောင်ညွှံ။

‘အာပူဇဒေဝတ်တုံတြင်ချင်၊ တုံပအဓိထာန်အခိုက်အဲဗကန်ဏာ ဟိုသင်ဏ် ယင်ရဂုဂုဏ်မဟာဒေဝီညးကံစိရောင်မိုပုဒ် အာတင်စေဟ် ကုဗညာနဲဂွံဟာ၊ ဟွံဂွံဟာသင်လိ။ အာတ်ကိုဒေဝတ်မမင်မဲ့ သိုဒေဝတ် မင်မဲ့တြင်ချင် ထွေးနိမိတ်မိတ်ပြေအံကိုပြာကတ်ပွဲအလန်ဏအံ’

သေဏာပတိညးပိဒင်အသံဂုဏ်မဟာဒေဝီတုံ တိတ်အာစီရောင်အပေါတ်ဂလိဂပဝ်ကုံ ဗွေကေတ် ဒိုက်ပန်မသုန်ဒုဘဲမနှိမိုဟ်မတေဟ်စိုတ် ဝှံယိုက်ကေတ်အပေါတ်ဂလိဂပဝ်ကုံတုံ ဗွေအဲကွပ်ပသကရပူဇ ဂလိဂပဝ်ဒေဝတ်ခွင်တြင်ချင်၊ တုံပအဓိထာန်အခိုက်ဂုဏ်မဟာဒေဝီမမကန်ခင်၊ တုံတွံအာကွင်ရင်တုံ တြင်ချင် ဟွံမိင်ပုဂိုလ်ဟိုဟိုတ်ဖြဒ်။ ညးပိသိုဒိုက်ဂမ္ဘိုင်ဂုံ တွံအာစိုပ်အသံမဲ့ဒင်ယုဂးဘာဩ ဝှံမိင်လမာတ်မဒ်သဇိုင်ဘာဂမဟိုဂး-

‘ဆုဒုန်တုံလင်ခိုဟ်ဟ်ကူင်ကိုသုကိုဒေးပြဟ်အာ’

ဝှံမိင်ကေတ်သင်ဏ်မဲ့ဂလ္လာန် ခါတွံအာညိပုန် ဝှံမိင် သာမဏီမဲ့ဇေကုမပွတ်ဘာဝနာ

‘မိုဟ်မကွဲ ကလင်သပဒနိမိတ်’

ဝှံမိင်ကေတ်ခါဒွဲဂုံ ဝှံသုမ္ဘိလင်တုံ ကျင်လျော်ပဝ်ဂုဏ်မဟာဒေဝီ ဂုဏ်မဟာဒေဝီ မိင်တုံ ဟိုန်ဂလ္လာန်လမာတ်မဟိုဂ်။

‘ဟွံညာဟ်ဧကဟ်နိမိတ်ပြေအံခိုဟ်သင်လိ၊ သိုဂလ္လာန်သင်ဏ် ဘာဝနာဂုံ နှိဝိဇယစရိတ္တမင် ခါဗ္ဗေဟ်ကေတ်ဒ်သဒ္ဒနိမိတ်ခိုဟ်ပြေအံညာတ်’
ဂးဟွံဝှံရ။

၁။ **ဒေါ်ဗျတ်** = (ပါ) ဒေါ်မနုဿ၊ ဒေါ်သ ၃။ **ဂလိဂပဝ်** = သွပူဇ
၂။ **ဟိတ်** = (သေံ)ချပ်၊ စင်ခြင်

မဟာဒေဝီဩဝါဒီကောလိကာနိဗ္ဗာန

တဲဂုကျာ်မဟာဒေဝီကောလိကာနိဗ္ဗာန သို့မဂ္ဂ သို့ကျင်တဲဟိုဂး -

‘ဗုဒ္ဓိရင်ဗိပျါန်ကိတုအဲတင်စေဟ်ရပ်နင်ဗညာနဲ။ တုအညာတ်ဂး ဒိုသ်လို’

သို့မဂ္ဂဟိုမနာကောတ်သ်ဏံ။

‘ဗညာနဲဂွံကိနင်လိကာလစိပ် ဂိတုဘတ်။ ကိုမုအဲလဲကျင်ဒင်ညာတ်
ဂးဒးကိုမုအဲလဲကောတ်ဏာ လိက်ထင်ရင်ညိကွာ။ ယဝ်ရဗညာနဲ
ဟွံကျင်အတိုင်ဟိုဂ်တဲ ကာလဂိုဒးယိုက်ဗိပျါန်အာ ကာလလှုဟ်ဂွံ
စိပ်ဂိတုဘတ်လှော်စွေက်ကဲရ။ အာတ် အခေါင်မိတုဂုနကာမိမုအဲလဲ
အာဒင်ကွာရ’

ဂုကျာ်မဟာဒေဝီညာတ်ဂး -

‘နိုဟ်ကီ’

ကံသို့မဂ္ဂကျောန်လိကာအတိုင်ဂုကျာ်မကံအသံရ။ တဲကံအသံကံကောန်နင် မုအဲလဲ လပ်ကျင်။
ချိုန်နဂိုသို့မဂ္ဂကျောန်လိကာတဲဒ်။ မာတ်လိက်တဲ တက်ကြာ^၁ စုတ်ဖာန်ထင်လုပ်အာတဲဂုကျာ်မဟာဒေဝီ
တဲဂုကျာ်မကံကံမုအဲလဲဟိုဂး -

‘လျှဟ်ဂွံဗညာနဲ နွံလိက်ဗကန်နင်။ စိပ်ဂိတုဘတ်ကိတုအဲအာဒင်
လျှဟ်စိပ်ဂိတုဘတ်လှော်ဂိတုတဲရ။ ဗိုကံတုအဲကောတ်ဏာလိကာအာဒင်
ဗညာနဲဂိုဒ်ဟာဟွံဂွံ’

မိမုအဲလဲဂွံမိင်သက်ဂိုမိင်စိတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ဗဟိုတ်မိက်ဂိုကုလုပ်အာသီဗျီဗညာနဲကို ဂွံလဟိုတ်ခိုဟ်
ပြေအဲအိုဗျီ။ ဝေဟ်ဟိုဂုကျာ်သောဝဏံစကီတဲ။

‘အဲဒိုက်ဟွံမိက်ကံသျှတ် ဝိုန်ညောန် ဒင်ဒိုက်သ်လဲကံဒ်ကိုရ ဒင်သမိင်
တေဇဂဏညးမနွံ ဂုဏ်ဟွံဃိတ် ကိုညောင်ဒိုတ် ဆဂးအဲဒိုက်ဒး
ကောင်အာကွဲသွက်ဂွံပြင်အာပေါတ်ကု ဗညာနဲညိကို’

ဂုကျာ်မဟာဒေဝီဟို - ‘သုတ်ဆတုအဲရ’

ဂုကျာ်မုအဲလဲလောဝ်ပဝတ်ကလောင်အာကွဲဂရင်ဒိုတဲ။

‘လျှဟ်ဂွံဂုကျာ်မဟာဒေဝီစကာအဲဒိုက်ကောတ်ဏာကိုအာက္ခာနင်ဗညာနဲ။
မိတုဂုဏ်ဗြဲပြင်ဏာအပေါတ်သ်လိုကိုရော ဗညာနဲဂွံနင်မိမိုက်မုံ
ကိုရပ်သ်မကျေပ်လောန်’

ချိုန်ဂွံမိင်မိမုအဲလဲဟိုသ်ဂိုတဲ။

‘ကောန်သအာဂိုနိုဟ်မိင်ရ။ အဲသပြင်ဏာအပေါတ်ခါသ်။ နင်ကျေင်သို’

၁။ တက်ကြာ = တက်တဆိပ်

အကြံရတနာခိရတနာ

ကိုမသွဒကောင် ကိုဏာကို'

တလမေတ်စီရင်တဲ့ကိုဏာမိမုအဲလဲ။ ခြပ်တလမေတ်ပြင်နင်သိုခါသင်ရ။ ခြပ်မမိုဟ်ဟ်ဂ် ဟုံမွဲဟုံသေင် တဲဗကန်ဏာကိုမိမုအဲလဲ။

'မိမိုင်ဇေ့ဟိုကိုညိုကို။ အဲဒိုက်မဒိုဒိုက်ကြောဒိုမိုဟ်ဒိုက်။ နွဲခပ်ကတညု ဗဟ်တံစိုပ်တေဇဂုဏ်မင်ရိုဟ်ယးဖှိတ်သင်ရ။ ဟိုတ်သင်ဂ်ရ အပေါတ် တံမိုဟ်ဟ်ဂ်ခါရပြင်ဏာကို ဗဟိုတ်ဒိုမိုဟ်ဒိုက်ဒိန်ကဲတဲဘဲ။ ဟုံတုဂ်ညး ရးလျှင်တေ။ အပေါတ်ခါသင်တဲဒိုဒြပ်ယုတ်။ နိုန်ဟုံမွဲ ဝပ်မေတ္တာကုအဲ လပ်ကိုဒိုကွာရ။ အာတ်ကိုဂွံကိုတဲကောတ်ညို။ ဒဒိုပိုပင်ဖက်ရောင်ညွဲတဲ။ ဒိုက်တရေဟံနွဲစိုတ်ဝပ်ကတညုလျိုန်'

မိမုအဲလဲဂွံမိုင်သင်တဲအဲတိုန်ရ။ ဟုံပဟိုပုန်ဂတးသင်လဲ တီကောတ်ပွဲစိုတ်ရ။ ချိုန်မုအဲလဲဒင် ကောတ်ခြပ်ခါဂ်တဲ ပဝတ်လျော်တုမေတ်ကျင်ဂရင်ဂိုကျပ်မဟာဒေဝီ။ ဒဒိုတုမေတ်ပြင်အပေါတ်ခါသင် ကိုကုဗညာနဲရ။ ဂုကျပ်မဟာဒေဝီဂွံမိုင်သင်ဂ်တဲ မကြိုင်တိုန်ဟိုဂ်း-

'တုမေတ်ပပွသင်တဲဒိုဓမ္မတာတြုကိုဗြရ'

ဂုကျပ်မဟာဒေဝီသွာန်မိမုအဲလဲရ။

'တုမေတ်ပြင်ဏာခြပ်ခါသင်ကိုကုဗညာနဲဂ် တုအဲတဲအမိပါခြပ် တုမေတ်ရဟာ။'

မုအဲလဲ

'တီမိုင်ရ'

ဆဂးဟို-

'ဟုံတီ'

ဂးသင်ဂ်။ ကာလဂ်ဂုကျပ်မဟာဒေဝီဟိုကို-

'ဒဒိုတုမေတ်ပြင်နင်ကျော်ဏာဂ် ကိုဗညာနဲဗဟ်ညာတ်ကောတ်ဓမ္မတာ ကျော်မဒိုဒြပ်ချေန်တုး တုမေတ်ပတုဂ်ကိုလျးပုတ်မတုးဂ် ဂုကျပ်မိမိုက် ဂ်ဒိုမိုဟ်ဂကုယုတ်သင်တုဂ်ပွဲထာန်ဂျုကိုရ။ ဗညာနဲကောတ် နင်မိမိုက်ဂ် တုဂ်ညင်ကိုမင်ပွဲထာန်သိုညးခါရ။ ကိုဗညာနဲဗဟ်စိပ် ဇကုတုမေတ် ဒဒိုမဒိုဒိုဒဒိုက်သုဂညးခါညာတ်လျးကာလလဲ ကိုဗဟ်ကာလဂ်။ တဲ ပြင်မသွဒကောင်ဂ် ကိုဗညာနဲညာတ်ကောတ်ဒဒို မိတုမေတ် ဏာအိဂ် ဒိုမိုဟ်ခပ်မုံသောစရိုတ်တုဂ်တးကုဗညာနဲရ။ တုဂ်ညင်သုဒကောင်မခပ်ဂ် ကိုရ။ ကိုဗညာနဲနွဲစိုတ်ယိုက်ဆာန်ဂိုက်ကိုန် ပဒိုခပ် ပဏာသင်ဏံ။ အမိပါနင်ကျော်ဂ်ဂိုက်ကိုသင်ရ။ ဃိတ်အာဥပါ ညးဂ် ရောအိုတ်ရ'

တဲဂုကျပ်မဟာဒေဝီပြင်ဏာယာတ်လွှက်မွဲပွဲပွဲကိုကုဗညာနဲကို တဲကောတ်လိက်ပအပ်ဏာ

ကိုမအဲလဲ။ တဲမကန်ဏာဂလာန်သာယောန်ဂြိုင်ကိုသက်ဟံ့ကိုဗညာနဲဗျေဟ်ပှာဆညီရ။

မအဲလဲဒင်ကေတ်လိက်သီယာတ်တဲ လျှော်ပဝတ်ဂုကျ်မဟာဒေဝီတိုန်သိုက်ကေတ်စင်ဗင်ကရိန် တဲအာကောံသိုက်တြုဖြဲဗွဲဂြိုင်၊ ချိုန်အာစိုပ်ကင်ချင်လျှင်တဲ မှီဟ်ကင်ဂံ ခေဲကေတ်ဂိုင်လဝ် သိုညးဗျေတ်တဲ တဲနွဲလိက်ဗွဲဗညာနဲပုန်။

‘လျှော်ပွဲမိဂမာမအဲလဲကေတ်နင်လိက်’

ချိုန်ဗညာနဲတဲကေတ်သက်တဲ မွဲစိုတ်မိပ်ဗွဲမလောန်ရ။ ကာလဂ် ကော်ဘဝ်မည်ကံအာဒင်ပွဲပါပင် မအဲလဲ။ လုပ်ကျင်စိုပ်တဲဗညာနဲဒင်တျင်ကံဂံဗာန်မဂဝ်ဝ်။ ဗညာနဲဗျာန်စိုပ်သုခဂုဏ္ဏာတိုင်မဒဒေံဗဟ်ရ။

‘ရိဟ်တဲကံဂ်တဲအဲဒဒိက်စိုတ်ကာယသက်လံန်ညီရော’

မအဲလဲဟိုဂး၊

‘ပတိုန်နတဲဒိုက်ကျင်မင်ဗွဲလျှင်ကံတဲ အဲသိုက်တဲသိုက်ဟံ့ဗွဲရအံ ရိဟ်တဲ ကံဂ်တဲနဲဒိုက်တဲသိုက်လျိုန်ရဟာ’

ဗညာနဲပဟိုဂး၊

‘ရိဟ်ဒဒိုက်တဲကံ နွဲတဲသိုက်ကာလသိုင်းရ။ ငှုဟ်တိုန်တဲဒဒိက်စိုက်သိုက် တဲသိုက်ဗွဲသိုက်ဟိုရ’

မအဲလဲပွဲမိင်ကေတ်ဂလာန်သက်တဲနွဲစိုတ်ဆာန်ချိုတိုန်ရ။ တဲဒင်လိက်သီယာတ်ဗြပ်ဂုကျ်မဟာ ဒေဝီဂံကဲဗညာနဲရ။ နှင်ကလေင်ကိုသိုမသုဒကေတ်ဂံဗြပ်တလမေတ်ဂံဗွဲကြို။ တံဂလာန်တလမေတ် ဗွဲနဲဒင်ဂံမအဲလဲ ဟံ့ဟိုရး ဖေက် တာံညာပ် အာကိုမိမိုက်၊ ဗညာနဲညာတ်ကေတ်အပေါက်ဝါသက်တဲ ကြိုင်တိုန်ရ။ ပဟိုဂး-

‘တလမေတ် ပြင်အပေါက်နင်ဒိပဏ္ဍာံသက်ကံ။ ဂလာန်သက်ဂွံ နှိပဝေဏီ လိုက် အခိုက်ညးဂွံဇကုရန်တြိနုသိုမာယာ။ ကာလဂ် ဗဒိတ်အာစိုပ်တလ မေတ်ကာမင်ဗွဲကေတ်ဒိုဗွဲဒဒိက်သုာ၊ ဆဂးဟင်ဟို ဗွဲငါဏီ’

တဲကေတ်ဏာနင်ကေင်သိုမသုဒကေတ် ကိုမိမိုက်ရင်ဟံ့တဲကေတ်ကသပ်တလမေတ်ဗွဲသက် ဟံ့ဟိုပုန်ဂတးသက်လံ။ ချိုန်ခွဲဂံဗညာနဲပံက်ပတိတ်လိက်မိရင် ပွဲလိက်ဂ်ဟို-

‘ဂုကျ်မဟာဒေဝီ ဗွဲဗညာနဲ သိုက်ဂံတဲယုတ္တိ သိုမတလအဲဏ္ဍိုန် ဒေါဗျတ်ကိုတလအဲ က္ကာတော်ဂံဏ္ဍာနဲဟိုကျီ ကိုဗျးရ။ လျှော်ပွဲပုန် ညာတ်ဒေတလမေတ်တဲ၊ ဗိတ်စိုပ်လျိုန်ညာတ်ဒးညးခါဂ်တဲ သိုမရမက် မရမင်ရိဟ်ယးပျိုတ်သပ် တလအဲလ္လုဗိတ်ဖိက်သက်လံရ။ ဒဒိသိုက်အဲ ကံသိုက်မိန်ဂံဒိဝါရေင်သကအံဂ် ပဟိုတ်နက်သိုက်ဂံဗျာရေင် ခေဲ

၁။ သိုင်း	= တိုက်သိုင်း၊ သိုက်သိုင်း	၄။ ပဏ္ဍါ	= ပဏ္ဍာ = ကာတ်ပရင်တဲ
၂။ တာံ	= အတိုင်	၅။ ကိုကျီ	= ကလေင်ဂံသုတပ်တးညးညွဲ
၃။ တာံညာပ်	= ထေပှာတ်		

ကောင်ဂစိုတ်ရောင်ညွှင်ကွင်နကိုင်ကွာရ။ ကွဲနားဖော်ယွဲထေပုတ်မွဲသော်ရ။
ကောန်တုသြပ်ကလောင်ကွင်ညင်ဝံ့ညီရ'

ချိုန်ဗညာနဲတီကောက်ပွဲလိက်ဂ်ဟဲ ညှတ်ဂးဟွံဒှ်ယတ္တိသုတ်ရ၊ ပဟိုအဲလဲဝဲရ။
'မိတုဂုဏ်ဝံထမ္မ နထွလဘက်ကွင်အဲဇော်ဒိုတုဘဲ။ ဂုဏ်မိဂ်ကောတ်နင်
သတ်လိဝံ့ပတော်ဟွံမွဲရ။ အဲချိုန်လင်လမျိုကုမိရ။ လျှော်ဝံ့မိကောတ်
ဏာလမျိုအဲဟာ ဟာဗွးလမျိုအဲ'

မှအဲလဲဝံ့မိင်သတ်ဂ်ဟဲ ဝံ့သံဝေဂသုတ်ရမြတ်' ပြဟ်ဇော် ချိုန်ဟိုဟိုဟိုတိုတိုတီကွးမိုဟ်နွံဂျိုင်မံင်တုံ
ပအကရ' ကိုလုပ်အာဝံင်ပွဲ ဗညာနဲတီကောတ်သတ်ဂ်ဟဲဟိုတိုနိ -

'ချိုန်အဲကွင်မံင်ပွဲလျိုင်ဏံ ဒိုက်ဒိန်ဆေဂ်ကံယာတ်ဟွံမွဲဗိုက်၊ ယဝ်ရ
ဟွံဗျော်ကွင်လုပ်ရင်မွဲအဲ'

ချိုန်လုပ်အာတုံဟိုဟိုဗညာနဲရ။

'ကာလနာပိုဒ်ကျိုင်ဂ် ဂုကျပ်မဟာဒေဝီသုတ် မတောကုညံတ် ဝါဒီချပ်
ဒ်ဂ်။ မတောကုညံတ်ဟိုဟိုဗွဲဗဝ်။ ဂုကျပ်မဟာဒေဝီ နွံအသံကိုတက်၊
ကာလဂ်မတောကုန်လိမ္မိရ။ တုနာပိုဟိုမိုဟ်ကလောင်ရင်တုံတြိုင်ချင်၊
အခိုင် ဝုဒ်? နိဟ်ကာလဂ်ဒ်တိတ် ဂုကျပ်မဟာဒေဝီတိတ် တုံ ကိုမိဗျူ
မိသလ မိနီကံအာဂ္ဂိဂပဝ်သတ်ဂ်ဟို ချိုန်အာဟွံဝံ့နိမိတ်မွဲသော်ရ။ အာဝံ
နိမိတ်ပွဲလမာတ်ကို ထိုတာဝနာ၊ ညးပိဂ်ကလောင်ကွင်လိမ္မိကိုဂုကျပ်
မဟာဒေဝီရ။ ဂုကျပ်ဟိုနိမိတ်သတ်ဏံကောတ်ယုတ္တိဟွံဝံ့။ ညးနွံလိက်
ကျိုင်ဂ်သိုဗွန်ဗွဲမွဲကိုတုနာပိုပပတော်ညိ။ ညးအလေဥပါ တုပ်ညင်
ခါကွာကိုကလုပ်ဏောင်။ ရိဟ်ဟိုဏံဂ် ညးချပ်ဇော်ညှံညးကိုသေဏာ
ပတီဂမိုင်ကျိုင်သုတ်ဟဲ ညးဂကောံဗိုပျိုင်ကျင်တပ်ဇော် ကုတုနာပိုရ'

ချိုန်ဗညာနဲဝံ့မိင်ကောတ်ဂလာန်သတ်ဂ်ဟဲ လဟုက်? မံင်ပွဲဗိုတ်ရ။ တုံဂတကျင်မုကွာဂါဗွဲဒိုဟ်ကျပ်
မတ်။ မခလုင်^၁ လင်ဓာတ်ကျပ်ဂ် တုံပင်ပတိုန် ခွအံသမိဝ်^၂ တဲကိုမအဲလဲညးနွံကုဂုဏ်၊ တုံဟို ရ။

'ဟိုနိဂုကျပ်မဟာဒေဝီ သိုမရူကိုဒိုမိုဟ်ဟွံမွဲကိုစပ်သစ္စဝပသတ်လိမ္မိတ် ရော
ချပ်ဗျေင်^၃ အဲဒိုက်ဂ်ကိုကျအာအဲဒိုက်ညိ။'

တုံမှအဲလဲဟို ကိုဗညာနဲပုန်-

'ဂုကျပ်မဟာဒေဝီသိုသိုမရူနွံလိက်သိုတပညးမဒ်နာဲချင်မတ္တုမှ၊ သို
သိုလိက်ဖြာညးမဒ်နာဲချင်မံင်မလ ကိုယိုက်ဗိုပျိုင်ကျင်စဖပ်ရောင်ညှံ

၁။ သုတ်ရမြတ်	=	သုတ်ရမတ်	၅။ ခလုင်	=	ခလိုင်လင်ဓါတ်ကျပ်
၂။ ပအကရ	=	ပပန	၆။ ခွအံသမိဝ်	=	သွက်ဂွံကလအံပတ်တ်
၃။ ဝှိ	=	အကါအရာ	၇။ ဗျေင်	=	ညင်ဂံ့ကျ ညံဝံ့လို့၊ ညင်ဂံ့အိုတ်
၄။ လဟုက်	=	ယုတ်ဇော် ထေမံင်ဗိုတ်ဟွံမိတ်			

ပွဲချင်ဗဝေါ၊ သိုဗိုမှိုနီချင်သိုဗိမ်ဗြဲ၊ ယပ်ရဲဗိုမှိုနီသိုဗိလွှာ်ကောံသုဟ်
တဲ၊ ကိုလွဲမရဲဒ်ဗြဲပိမ်မှိုနီကျင်တပ်စောဟ်ကုတုနာ်ပိုရ၊ အဲဒိုက်ချပ်ညာတ်
ဂးဗိုမှိုနီသိုဗိဗွတ်ဂိုကောံရောင်ညွဲတဲ၊ ညာတ်ဂးနွံဗြဲဟတ်ဂိုဏ်လွှာ်ဂိုင်
နာ်ပိုဂိုညာတ်ဂးဟံမိတ်သုဟ်အရထရ၊ ဆဂးအဲဒိုက်ချပ်ညာတ်မွဲသား
ညာတ်ဂးဂွံဗူးကိုရ။ ကံနာ်ပိုစီရောင်အပေါတ်သတ္တရတဲ၊ နွံလိက်အာ
အာတ်အခေါင်သိုဗြဲဟတ်တုတဲ၊ သိုသိုလိက်ဗြဲကံမေတ္တာဝပ်ကောံဗိုမှိုနီ
ယပ်ရဲဗိုမှိုနီချင်ဗဝေါယိုက်ကျင်ဂို၊ သိုဗိမ်ဗြဲညာတ်ဂးလုပ်လွှာ်နာ်ပိုရ။
ယပ်ဟံမိတ်ဗိုမှိုနီဗိုင်တဲ၊ ညာတ်ဂးဝါတ်ဂိုင်၊ ဂွံချပ်ပကိုသိုဗေရဲဗွဲလွှာ်အိုင်
ညာတ်ဂးဂွံဗူးကို။’

ပညာနဲဂွံမိင်မုအဲလဟိုသံဂိုတဲ၊ ဒးစိုတ်ကိုရ။ ထိုင်သးသတိပညာကုမုအဲလဟိုဗွန်။

‘အပ်မိအဲကံ၊ ဂိုနီကောံဒ်ဗြဲကောံရ၊ ဆဂးသတိပညာဂိုတုဂ်တြဲဗြဲကို
ဒဒ်မိဂွံကံသတိကိုအဲဂိုဗြဲတဲရ။ အတိုင်မိချပ်ဂိုအဲပဗက်ဖအိုတ်ရ’

တဲသွာန်မုအဲလဟိုဗွန်

‘ဒဒ်ဂုကုန်မဟာဒေဝီနွံလိက်ကျင်သံကံ၊ ဂပ်ဝ်ပွန်လိက်ဏာပွန်ဟာ
ဟာ၊ သာ်လီ’

မုအဲလဟိုသးဂရ၊

‘အပ်အဲကျင်တဲရ၊ ဗွန်ဏာညာတ်ဂးတဲမံင်ကိုရ’

ပညာနဲဂွံမိင်မုအဲလဟိုသံဂိုတဲ။ ညာတ်ဒးကိုစိုတ်ကို စကာမိုဟ်ကိုစီရောင်ထပ်မသုန်ပသာ
ကိုဏာကွဲဝဲဂုကုန်မဟာဒေဝီ၊ တဲဗကန်ဏာကိုဟိုကုဂုကုန်မဟာဒေဝီညိ။

‘အဲဒိုက်သအာပွဲဂိတုဘတ်ဏံရ။ ဆဂးစီရောင်အပေါတ်သိုက်ဂွံအာကွဲ
ပိတာကိုသိုဗိုကုနာ်မံင်ရ။ တဲဟိုကိုတလမေထညိကို၊ အဲမံင်ပွဲချင်
လဂင်ဏံ၊ နိုတြဲဒိုက်ဒိန်ဆစပံမဲရ။ ဂွံနီညွဲမံင်ကိုညးဗန်ကံဂွံဗူးကတ်
စိုတ်ညိကိုရ။ ဒဒ်ဒေဝီပြင်နင်အပေါတ်ဝါသံဂို၊ အဲမိမ်စိုတ်အိုတ်ကုတ်ရ’

မုအဲလဟိုမံင်ပွဲစိုတ်ရ၊

‘အဲဒိုက်သဒးဏ္ဍာန်အာကွာရ နာ်ပိုမံင်ဗြဲကြဲကောံစိုတ်ချပ်ကိုဂိုင်ညိ’

ပညာနဲဒင်ပါင်တဲ၊ စပ်ပလံင်ပွဲ သိပ်စုအိ၊ မုအဲလဟိုနီညိုကောံစိင်ဗင်ဂရိန်ကျင်ကောံဒိုက်တြဲ
ဗြဲဗွဲဂိုင်၊ ချိုန်အာစိုပ်ချင်ဗဝေါတဲလုပ်အာလောဝ်ဗိုဂုကုန်မဟာဒေဝီရ၊ ကောတ်ထပ်မသုန်ပသာကွဲတဲသုးရ။

‘ပညာနဲကံကွဲကွဲပပါဒရအိ’

၁။ ဗွတ် = ဂကောံဂိုဏ်တိုန်၊ ဗွတ်ဖျာ၊ ၃။ ပိတာ = (ပါ)မအံက်
ဗွတ်တိုဗု ဗွတ်ပိုန် ၄။ သိပ်စုအိ = ၁၈၊ ရှေ့သော်၊ ၆အိသပ်
၂။ ဟာ = ပ

ဂုဏ်သိက္ခာဒေဝီသွာန်ရ၊

‘ဗညာနံကျင်ဟာ ဟာဟံ့ကွင်’

မုအေလလောဂ်ပိရ၊

‘ညးစီရေင်အပေါတ်တဲပွဲဂိတုဘတ်ညးကွင်ရ။ ဆဂးဟံ့လံဟံ့တိ ကျင်ခိုန်ရ’

ဂုဏ်သိက္ခာဒေဝီသွာန်ပုန်ရ၊

‘ကာလဗညာနံဂံ့ချင်လျိုင်ဂံ ဂစိတ်ကွေ့မိုဟ်မါစောန် တဲလှဟ်ကေတ် ထပ်သန်အပေါတ်တဲဂိုက်ယာတ်ပွဲတိုက်မလူ’ဗြမ်အဲ။ ကျင်ပရအဲကိုဗိဗ္ဗာန် ကိုဟာ ဟာနွံနိုဟ်မံင်ဖွဲတ်’

မုအေလလောဂ်-

‘ကတံ့ဒ်ပိဝါဒရေင်ညွှံဂံ ဂစိတ်ကွေ့မိုဟ်မါစောန် ဂိုင်ကေတ်အပေါတ် သတ်တံဂံ အဲဒိုက်ဟံ့ဂီကီရအဲ’

ဂုဏ်သိက္ခာဒေဝီမိင်သတ်တဲသွေဟ်ပွာမံင်ပွဲစိုတ်၊ မုအေလလောဂ်ပဝတ်တဲအာက္ခာညးတလ အထ။ လောဂ်ပိဆဂလောန်မဒးရးရ၊

‘ပလက်တက်ဘင်လံ’ ဂျိုင်။ ဟံ့လအဲဂံ့ကွေင်ကျင်ညာတ်မက်ရေင်ညွှံရ။ ဒဒ်မကျင်မံင်ပွဲလျိုင်ဇံဂံ ဂိုတသိုက်မံင်ရ။ ဟံ့ဒ်ယဲပွဲသတ်ရ၊ ဟံ့ကိုတလ မေထံဒ်ဒဒိုက်ရ’

ဟိုန်ဂလောန်ဗညာနံဗကန်နင်ဂံ့ဒ်ဂလောန်ပုလိဟံ့ဟံ့ကံတိရ၊ ဖေက်တလဗေထ အဟောန်အဟေ’ ဂျိုင်တိုန်လှဟ်ဗညာနံပုန်၊ မုအေလကွေင်ကျင်ဗဂေါတု* ကံ့ကွေင်ဘင်မန်သိုမင်ကာန်စီ နွံအသံကံ မင်ကာန်စီ ကိုချုလိက်ဇအဲသပ် တဲကံ့ဘင်မန်စီရေင်အပေါတ်သက္ကရ၊ ကံ့ပွဲင်ဇာကံ့ ကွဲသိုဗြာတ်ထွ သိုသိုလိုက်ဖြာ၊ မင်ကာန်စီကျောန်လိက်တဲ တဲဗညာနံကံ့မိုဟ်မန်မိုဟ်မဆာန်ကံ့ပွဲင်ကာ သိုကိုအပေါတ် ပဏ္ဏကာရ၊ မိုဟ်ကေတ်ဏာလိတ်ဂံ အာစိုပ်ဟံ့ဆံသိုလိုက်ဖြာ၊ သိုလိုက်ဖြာယိုက်ဗိဗ္ဗာန်တိုန်အာချင်ဗဂေါ ဂျိုင်ကံတဲတဲရ၊ မိုဟ်ဂံကေတ်လိက်သိုအပေါတ်အိုသိုသို ကွဲသိုဗြာတ်ထွတဲသိုဗြာတ်ထွ နွံအသံ ကံ့ဒင်ဂျေင်* ကံ့ဂိုက်ယာတ်ထပ်သန်ဆဂပဝင်ကုညး ပွဲင်* လိက်တဲကေတ်လိက်ဂံ တိတ်ရံင် နွံဂလောန်ဟိုက်-

‘မင်သုဇဏီစာက် အဲဒိုက်ဗညာနံကွဲပွဲသိုဗြာတ်ထွသိုသိုလိုက်ဖြာ၊ ညးမဒ်မုသိုခါသွက်ဂံ့တိယုတ္တိ လှဟ်ဂံ့သိုမဗွဲတ္တိဒ်ဒက္ခဝေဒနာ ဗွဲမဂျိုင်တဲရ၊ လှဟ်ဏံက္ကနံဂံ့ကံ့သိုမရုဒ်ကျေင်* ရေင်ညွှံအဲ ခုပ်ကို’

၁။ တိုက်မလူ = ဟိုက်ဒိုဗွဲဗြိုင် ၄။ ဂျေင် = ကလေင်
၂။ ဘင်လံ = ဘင်လံကောန်ဒ် ၅။ ပွဲင် = ပလင်
၃။ မဟောန်အဟေ = အဟောန်အဟေ၊ထေပုတ် ၆။ ကျေင် = ကဝေင်
*ကလေင်ကျင်လျိုင်တဲဒ်မာန်ရ။

သမ္ပတိကိုသို့မရှု ချုပ်ဂစိုတ်အိဉ်ကိုင်ပေါ်ရ။ အိဉ်ကိုင်နှစ်ပေဟောက်^၁
ဖောက်တဲ့ ဒ်ကွင်မင်ပွဲချင်လျှင် လျှပ်ကူနှစ်ချပ်ကောန်လိက်ဟိုဂးလိက်
ခြပ်မအံက်ကွင်ဗြိပ်အမုသိုဉ်းခါ- ဟိုဂးအိဉ်ကိုင်ချပ်ဂြိုဟ်ကိုသို့မ ကို
ယိုက်ဗိုဉ်ပျိုန်ကွင်ရပ်ကော့အိဉ်ကိုင် ဂလာန်သတ်ဏ်ဒ်ဂလာန်ယုတ္တိရ။
အိဉ်ကိုင်ပွန်ပာဂွံချပ်ဂြိုဟ်ကိုသို့မရှု။ ပဟိုဟ်ကူနှစ်သိုဉ်မရှုချုပ်ဂစိုတ် အိဉ်ကိုင်
အိဉ်ကိုင်ဒးဒ်ကွင်ရောင်၊ အမုသိုဉ်းခါ လွတ်ပွဲဟ်ဂလာန်ဂ်ညို၊
သို့မရှုကိုဂကွပ်မဟာဒေဝိဂ်ဒ်မိုဟ်ဟ်မွဲကံစပ်သစ္စ။ အိဉ်ကိုင်ပွန်ချပ်သိုက်
ဂွံကတည။ ပွန်သိုဉ်မရှုယိုန်ရ။ ဟိုတ်သတ်ဂ်ရ။ အမုသိုဉ်းခါ ဣယိုက်ဒ်
ပာန်ကွင်ဂ် အာတ်ခပ်ကရုဏ္ဏာကော့အိဉ်ကိုင်ဒ်အိဉ်လပ်ညိုကွာ အမုသို
ဉ်းခါဂွံဒ်မိတ်ညာတ်ကဆက်အာဂတပွန်'

ချိုန်သိုဉ်ဗြာတ်ထူညာတ်ကေတ်လိက်ဂ်တဲ့ နှစ်စိုတ်သေဟ်ပာဒ်ပွဲစိုတ်ဟိုကိုသိုတ်ညးဂမ္တိုင်
'ကာဂ်သိုဉ်စိင်ဗွာင်နှံ့နှံ့ကွင် ကိုပိုယိုက်ဗိုဉ်ပျိုန်အာရပ်နှင်ဗညာန် လှဟ်ပွဲ
ဗညာန်နှံ့လိက်ကွင်သတ်ဏ် ဂလာန်သိုဉ်းခါလှော်ဏ်ရင်ဂျေါင်လှို်ယုတ္တိ
မိုန်မုးတံ၊ မုးတံညာတ်ကိုဟာ ဟိုဂးဂုဏ်မဟာဒေဝိဒ်ကော့ကိုသိုဉ်မရှု
ညးဂ်ဆိုညာတ်ကိုရော'

သိုဉ်အိုဉ်ညိုသိုဉ်ကိုဗိုဉ်ပျိုန်ဟိုတ်ဂ်ဂးဂလာန်သတ်ဏ်-
'ညးဟိုတ်တမ်ညဝ်^၂ အိုဉ်ညိုဉ်ဗဂေါရ။ ပုကျပ်မဟာဒေဝိကိုသိုဉ်မရှုဒ်
ကော့ရောင်ညှအံ ညးရးဂမ္တိုင်ဗွာန်ကိုကောန်ဂုတ်ဂယေက်ပေင် မိုဟ်
ဖြူပွဲဗြာတ်တတ်ထွဲ နှစ်စိုတ်ဆတ်ဂိုင်ရဟ်ချပ်ပွေင်^၃ကာယဏ်'

သိုဉ်ဗြာတ်ထူပွဲမိင်ကေတ်သတ်ဂ်တဲ့
'ဂလာန်သတ်ဏ်တဲ့အဟံတီသိုဉ်မုးအသံသိုဉ်စိင်ဗွာင်ရောင်၊ အဲယိုက်ဗိုဉ်ပျိုန်
အာလှဟ်ပွဲဂုကျပ်မဟာဒေဝိဒ်ကော့ကိုကောန်ဂုတ်ပပွသတ်ဏ်ဒ် ဒုဗြိတ်^၄
စိုတ်ချပ်ဒ်ညးတံရ'

သိုဉ်ဗြာတ်ထူနှံ့အသံညှ န်ဏာကိုညးကေတ်နှင်လိက်။
'တုအဲဂပ်ဂင်ကော့အာဗွဲပြဟ်ရ။ အာတ္တိကောန်သိုဉ်စိင်ဗွာင်ရ။ ကွာဂ်
ပဟိုတ်အဲဟိုတ်လျှပ်အဲတီဟိုတ်တဲ့ရ။ လှူချပ်အောန်စိုတ်ပွဲဗိုဉ်ပျိုန်ပိုရ။
ပိုဟ်ညာတ်ခွာ်ခိုတ်နုဗိုပ်ထပ်ဂ် ကိုကွာအဲချပ်ကေတ်ဇးညင်ဂ်ညို'

မိုဟ်ဂ်ပဝတ်လော့ဟ်ကော့ကွင်စိုပ်။ လော့ဝ်ဗြိ ဗညာန်ရ။ ဗညာန်မိင်တီကွးတံမိပ်ခိုတ်ဗွဲမ
ခလာန်ရ။ ခွာ်ဂုကျပ်မဟာဒေဝိ ကိုသိုဉ်စိင်ဗြာအိုတ်သေဏာပတ်ဂမ္တိုင်ကွင်ကော့သုဟ်သုန်ရောင်ညှ။ မုအဲလတ်

၁။ ဗဟောက်	= ဖောက်	၄။ ပွေင်	= ပလေင်
၂။ ဂျေါင်လှို	= ဂိုင်လှို၊ ဣလှို၊ လှော်လှို	၅။ ဒုဗြိတ်	= ဒုဗရိတ်
၃။ တမ်ညဝ်	= တမ္ပင်		

‘မုအဲလ်အာဘွတ်ဗညာနဲကျေင်ကျေင်ဟိုဂး၊ ပွဲဂီတုဘတ်ဟွဲမွဲဗွတ်တုံကျေင်
ကျေင်ရ။ လှဟ်ဂီတဘတ်အိုတ်အာရ ညာတ်ဂးဟွဲကျေင်ရလုဟ်အသံ
သိုစိင်ဗွာင်ကိုသိုမဂ္ဂ ဒိုဗိုဟန်အာရပ်နင် ဗညာနဲညါ’

ဗိုဟန်ချင်မတ္တမ၊ ချင်မင်မလ ချင်တင်အူစိပ်ကျေင်တဲကိုယိုက်ဗိုဟန်စေအာ။ သိုစိပ်ဗြဲသေဏာ
ပတိသိုမဂ္ဂကိုဗဒ် **ဝိစိ** တု၊ ဝွဲဟန်ချင်တု ကေတ်တောင်စိင်ဂေတ်ကတ်ဆုပွဲဘာသံပုညဒိုဗိုဟန်ပုညချင်ဗဂေါ။
လှဟ်အာရိုယဒြပ်သိုမဂ္ဂ၊ ဟိုက်သိုမဂ္ဂ၊

‘ပွဲဘာသံပုညဏံနွဲဖဲယဇး၊ မင်ကို ဆဂးဝွဲဇးဆဗညာနဲမွဲမင်ကာနီစိဇး
ဟွဲဝွဲ ရိုဟ်ဏာအာပပွဲကိုကျောအိဗြာတ်တေံနွဲဖဲယဇးဝိုင်ဆ’

သိုမဂ္ဂကိုရိုဟ်ဏာ၊ သိုင်ပွဲကျောအိဗြာတ်အတိုင်အာဗွဲနီဂ်ရ။ ချိုနီဗွဲအလံညိဗညာနဲနွဲအသံစကာ
မင်ဒေဝ၊ သိုညးမုံယုပန်တု ကိုတိုန်အာကလင်ရင်ဗိုပျီနီ ချင်ဗဂေါ ယိုက်ကျေင်ကာလလုံကျေံ။ မင်ဒေဝ
သိုညးပန်တုပဝတ်လှောင်တုဘိုန်အာချင်ဗဂေါ။ စိပ်ဘာသံပုညကာလဟုံသင်ရ။ လုပ်အာနီညွဲ တိုက်ပွဲဘာဂ်။
ညာတ်ကေတ်ညးမကုတ်လဝ်ဆုဗြဲ၊ မင်ဒေဝလုပ်အာသွာနီအာစာဂ်။

‘ဒုတဲဏံညးပသင်လို ကုတ်ဆုဗြဲမင်’

အာစာဘာဂ်ဟိုဂး-

‘အဲဟုံတီဂီရ၊ လှဟ်ဝွဲရာဇာပုတ္တ ဒွာန်တုနာညးစိင်ဗွာင်။ ကျေင်
ကျောန်ဂီစိကုတ်ဆုညးယိုက်ဗိုပျီနီအာရပ်ဗညာနဲပွဲချင်လျှင်တေံ။
ဒုတဲဏံညးဟိုဟုံမွဲဖဲယဇး။ ညးအာကျောန်ပွဲကျောအိဗြာတ်တေံပုန်’

မင်ဒေဝသွာနီအာစာဂ်ပုန်-

‘သိုမဂ္ဂပဂိဓိသင်ဏံဂ် ဝွဲဇးဗညာနဲညိဟာ’

အာစာဂ်ဂး-

‘သတ်တုံဗြာတ်ဂ် အယုတ်ဒေုရိုတ်မွဲသွာံဒိုရ။ ချိုနီသတ်တုံညးကုတ်
ထော်ရ။ ဝိုန်သိုမဂ္ဂပလီနာမမင်ကာနီစိကျေံရ။ ဆဂးပလီနာမသိုမဂ္ဂကို
ညင်ရဲသိုမဂ္ဂရပ်ကုတ်ရ။ ကွတ်တုတ်ရကေတ်ဇးဟုံဝွဲရ။ တူအံပသေဟ်
ပာရရင်ဗိုရ’

မင်ဒေဝမိင်အာစာဂ်ဟိုသင်ဂ် တုမိပ်စိုတ်မွဲမလောန်ရ။ လှောင်ပဝတ်တု မင်ဒေဝသိုညးပန်ဂ်
တိတ်အာနဘာသံပုညရ။ ကျေင်ဆိုဒးသုတ်ဗြဲမွဲ မုံယုမီတုလ ဂယေံမင်သင်ဏံ-

‘သတ်တုကျွန်’ ဝွဲဒိုဟိုင်ထပ်ပုန်ဗွဲဟုံမွဲရ။ ညင်ပုဂ်မွဲမယိုက်ဒိုမမြိုင်
သေ့ဝံယိုက်မာန်ဟုံမွဲရ။ သတ်ဗြာတ်သတ်တုံညးကုတ်ကံ။ သတ်ခ
တိတ်ဗြိုင်တုံညးကုတ်ထော်’

၁။ **ဝိစိ** = (အရေဝ်သေံ) နဲကဲ
၂။ **ဖဲယဇး** = အံင်ဇး
၃။ **ကုတ်** = ပုတ်
၄။ **တုကျွန်** = တု၊ စုသေတ်တုံမွဲဂကု

ဦးမသုန်ဂွံမိင်ကေတ်တဲ့ ကလောင်ကျင်ချင်လျှင်ရ။ ကိုလောဝ်ပွဲ ဗညာနဲ အတိုင်အာစာဘာတ်
ပညာမဟိုက်ရ။ သီဂလာန်သွတ်မြဲမဂေဟ်ဂံလောဝ်ပွဲတဲ့သတ်ရ။

ချိန်ဗညာနဲဂွံမိင်ညာတ်ဂိုတဲ့ သွန်မင်ကာနီစီရ။

‘အတိုင်အာစာဘာတ်ဟိုက် ဒ်ယုတ္တိ ညံ့ရဟာ။ သီဂလာန်သွတ်မြဲ
မဂေဟ်ဂို၊ ဝှိန်မိတ်ယုတ်ပြီပသတ်လှ်’

ဟိုက်ဂလာန်အာစာဂိုဟိုမင်ကာနီစီသိုကုတ်သတ်ရ။ ဂလာန်သွတ်မြဲမဂေဟ်ဂို။

‘တုကျန်ညှိဟိုင်ထပ်ဂိုဟိုမ္မဲရ။ တုပ်ညင်သီမရရ။ သိုက်မိက်ဂိုဂိုဇကုရာဇ်
ဂကုဇာတ်မသျှင် ဟိုဝှံအတိုင်ပိုက်စိုတ်ရ။ တုပ်ညင်တုကျန်ညှိ
သတ်ဂကုမယုတ်ဂိုရ။ ကော့ဟာဒ်ဟိုင်ထပ်ဂို ဟိုင်ထပ်တုပ်ညင်ကီ
နဲဒိုပိုရ။ ဝှံပွင်ရင်လင်ရာဇာသမ္မတိ တုပ်ညင်ဒိုမမြိုင်ဂို။ တုနာပိုတုပ်
ညင်ဒိုမမြိုင်မသျှင်ဟိုတ်ဝှံပွင်ရင်ပွဲရးမညပ်ပိုရောင် သီမရကော့ဟာ
ပွင်ပတ်တံထောံမာန် ဗြာတ်သတ်တဲညးကုတ်ကအံက် စံတိတ်စိုင်တဲ့
ညးကုတ်ထောံဂို တိုဗြာတ်ညှိဟို မ္မဲကုတ်ကြက်တုပ်ညင်သီမရရ။
တိုစံတ်တပ်ညင်ဂကုတ်မဟာဒေဝီကီရ။ ဟိုပိုညးမဒ်တု ကာလဗြာတ်
သတ်တိုကုတ်ထောံဂလာန်သီဖအိုတ်ထောံဂိုဒိုနီမိတ်ဒီဟ်ပြီဖအိုတ်ရ။
ညာတ်ကးနာပိုပွဲချင်ဗဂေါရ’

ကိုလာဝ်ညွာကုမင်ကာနီစီ သျှင်ထပ်ခွဲမဂွံဒိုနီမိတ်ပါင်၊ ညးမသုန်ဂို ကိုလာဝ်ညွာမ္မဲကျိုင်သီညး
မသုန်။ တဲဗညာနဲ နွံအံက်မင်ကာနီစီ သိုကပ်မသ်ဒကိပ်ပိုနီအိသျှိ။

‘ဝါရ’ဝှံဂလာန်ပိုနီညုန်ရ။ သီမရဆိုက်ယိုက်ဗိုပိုနီကျင်ရ။
‘ဒီးဗွေဘံဗိုပိုနီကိုညီသာရောင်ညှိညီ’

သီရေဇော်ခါန်ကိုဗညာနဲ

လျှင်ဂကုတ်မဟာဒေဝီဂို ပတိုနုသီမိင်ဗွာင်တိုဒိုဒေဒနာဂိုင်တိုနီကျင်။ တိတ်ဟိုကောင်ကာပွဲမာန်တဲ့
မိန်ကောင်ကာချိုင်ညာင်လင်ကိုမဟာဒေဝီရ။ ကာလာဂိုကောင်ကာချင်ဗဂေါသီသီတုတ်ညးဂမိုက်နွံအသံ
ပွဲဂကုတ်မဟာဒေဝီဖအိုတ်ရ။ ဂကုတ်မဟာဒေဝီပသတ်လှ်တဲ့ ဗွေဘံဗက်ပိုနီသီမိင်ညာင်ဖအိုတ်ရ။
ချိန်ဗိုပိုနီသီခါချင်ကျင်စိုပ်သုတ်ရောင်ညှိတဲ့ သီသီဇါချင်ဂိုလုပ်အာပဝတ်ကိုဂကုတ်မဟာဒေဝီသုတ်ရ။
ဂကုတ်မဟာဒေဝီကိုဖာပ်ဗွချင်သီခါရ။ အိုသီဗိုလဗးဂမိုက်တဲ့။ တုတိဇော်နွံအံက်ရပ်ဗညာနဲညင်ဂိုညီ။
မဟာဒေဝီနွံအံက်သီမရဒ်ဗကိုပိုနီဇော်မ္မဲဇော်။ တုကိုသီမိင်ဗြာတ်ညးမဒ်သေဏာပတ် ပွဲချင်ဗဂေါဂို
ကိုဒ်ဗကိုပိုနီမ္မဲဇော် ကော့ဗိုပိုနီချင်မင်မလ ချင်တင်အုဒ်ပန်ဗိုရ။ ကော့အပေါက်မ္မဲဇော်သီချေမ္မဲဇော်
တဲ့ဗိုပိုနီဂမိုက်ဂိုနွံ အလေမ်-ရင် ဗညာစိင်ဗွာင်၊ ဒေဒမဒ်ကျပ်သီချင်မတ္တမုဂ် ကိုပွတ်ဗိဏာဇွပ်ဇော်ရ။

၁။ ဝါရ = (ပါ)အခိုင်၊ ယပ်ရ၊ ခါရ ၃။ ဗွမ် = မ္မ။
၂။ အလေမ် = အလာံ

ဆင်းစုံပျံနံသို့မရက် ကုန်အလေးခရပ်စိင်တုံရပ်သို့တုံမဒ်တုလျားကို ကိုဗိုက်လတက်ကောက်မွဲမဒ်ဒေး အတိုင် ပဝေဏီရးမည်မဂပ်ဂေါဝ်ကိုရာစာပုတ္တမဒ်ကောန်ကုန်တုညးကို ဝဲဗ္ဗာင်ရ။ တုံလုပ်အာ ဖွဲ့ ဝုကျာ်မဟာ ဒေဝီရ။မဟာဒေဝီကိုမျှရ။ ချိုန်ဝဲအခိုင်ကာလ ဝှာ်တုံ ဗုံပျံနံသို့ခါကိုအာဂတ။ကိုယိုက် ဗုံပျံနံအာကာရ။ လှာ်သို့မရဒ်ဗက်ပျံနံဇှော် တိုန်ချိုက်ကောက်စိင်မျှတုံ နွဲအွဲကိုပွဲဝဲအလေးမတက်မင် လောင်ဆောင်ဂွဲဇယဇး၊ ဗိုဂမိုင်တိတ်နုဗျင်ဗဂေါတုံ ဗုံပျံနံသို့မိပ်မြဲဒ်မဒ်ဗိုလက်ကြိကိုယိုက်မက်အာ။ ဗြုလလောင်ဂမ္ဘ တ်'အာရ။

ချိုန်ဗုံပျံနံယိုက်ကျင်ဆိက်ကင်ချင်လျိုင် ဗညာနံကိုမင်မွဲလဝ်ဂုံ ညးကင်ဂမိုင်တိတ်ကောက်ဗုံပျံနံဇှော် မယိုက်ကျင်ရ။ ဗိုလဗးမဂိုင်ညာတ်ဂးတင်ဇှော်ဟံပွဲမာန် တုံညးဂမိုင်ဒ်တိတ်ဂြိုပ်း တုံချိုက်ကောက်ချေဗွဲမ ဗြုဟံလုပ်အာလျောဝ်ပွဲ ဗညာနံရ။

‘လှဟံဗုံပျံနံသင်ဗဂေါယိုက်ကျင်သို့ပန်ကိုပ်ရအံ’

ချိုန်ဗညာနံဂွဲမိင်ကောက်သင်ဂုံတုံ ယင်ပုစိုတ်ရ။ နွဲအသံကိုဗကိုပ်ပျံနံဂမိုင် ကိုဗ္ဗာ်ဗိုလဗးတိုန်အာ မင်မွဲ၊ ပါင်တြင်ဗွဲမဗိုန်ညုန်ညိ၊

ချိုန်ခွဲဂုံဗုံပျံနံကတင်ကျင်စိပ်၊ ကိုဗွဲညုန်ဗုံပျံနံဗုတ်ပန်ဇှော်ရ။ ဗုံပျံနံခွဲကြိကျင်စိုက်ပုန်။ ကိုဗျေဟ် ဒပ်ဗွဲမဗိုန်ရ တုံကိုသို့မရမပဗကိုပ်ပျံနံဇှော်၊ နွဲအသံကိုလုပ်အာဗိုင်လဝ်ချင်လျိုင်ရ။ သို့ပျံနံပန်ကိုဝ်'ဗွဲမဗိုန်ရ။ ဟံဂုံဗညာနံဒ်အာဂွဲ ချိုန်ကာလသို့မရ ယိုက်ဗုံပျံနံအာဂုံ တင်ဗွဲနံကောန်တလညးစိင်ဗ္ဗာင် ကိုဂြိုဒ်ယံ စိုက်ကိုဂိုတ်။လှာ်ဗညာနံတိကောက်တုံ ဒ်ဒ်ဗုံပျံနံမကျင်မိုင်လဝ်ချင်သင်ဂုံတုံကိုဂက်တင်မညးသို့ မင်ကာနံစီကျင် ချပ်ရောင်ညွဲ၊

‘လှဟံဗုံပျံနံကျင်မိုင်လဝ်ချင်ပိုသို(၄)ဒိုဟ်ဗွဲမဗိုန်တုံရ။ သင်လှိုဝ်ဂွဲ ချပ်ရော’

တင်မည်သိုမင်ကာနံစီ လျောဝ်ပွဲရ။

‘ဗြဟတ်ဗုံပျံနံဂြိုင်ကော့ရ။ ဓါရပိတ်တင်ဗွဲဟံလှဟ် ညာတ်ဂးဇး ဟံမာန်ရ။ ဒးချပ်နံကိုဗျင်ပွဲသင် ကာလဂုံညာတ်ဂးသာညိရ။’

မင်ကာနံစီညးမွဲလျောဝ်ပွဲတိုန်ပုန်။

‘အချိုက်ချပ်လဝ်ဗျင်ပွဲရ ဟိုဂးဗျင်ပွဲရာဇာပညာ။ ယပ်မဗက်အတိုင်ဗျင်ပွဲ သင်ဟံတုံ၊ ညာတ်ဂးဂွဲဇးမာန်ကိုရ။’

ဗညာနံသျာန်ပုန်-

‘ဗျင်ပွဲရာဇာပညာကိုပသင်လံရော’

မင်ကာနံစီဗျိုရ-

‘အချိုက်နိမန်နင်အာဇာမပေင်၊ ကိုတိတ်အာကျင်'အသံဗုံပျံနံသို့မရ။ သို့ဗုံပျံနံသို့မိပ်မြဲ၊ တုံကိုအာဟိုထောပဏာဗုံပျံနံသင်တင်အာ၊ သို့ဗုံပျံနံ သင်မင်မလ။ ဟိုဟိုတ်ဗိုကိုတိတ် ညာတ်ဂးဗုံပျံနံသို့ခါကိုဝ်၊ ယိုက်ဒ်

၁။ ဝှာ် = အကဲအရာ၊ ဒးရး ၃။ ကိုဝ် = ကိုဝ်
၂။ ဂမ္ဘ တ် = တမ္ဘာ ၄။ ကျင် = ကလင်

အားအိုတံရ၊ ယဝ်ရဗိုပျိုနီသိုဗိချင်ယိုက်ကလေင်တုံး၊ ကာလဂိုပိုယိုက်
တိတ်ကင်စေဟ်ဖွဲကြိ၊ ညာတ်ဂးဂုံလောလောရ နညဝါသင်ဂုံရ'

ဗညာနညာတ်ခိုဟ်ဂို၊

'ဟိုန်တလမချပ်သင်ဂိုဗ္ဗာန်ထောံ ဗိုပျိုနီကံအေသင်သင်ဂိုခိုဟ်မင်ရ
ပိုဒးပအတိုင်ဂလာန်တလအေတုံသင်ရ'

ဗ္ဗန်ကံဘင်မညင်ကံနိမန်နင်အာစာမပေင်ကျင်။ တုံဟိုက်အာစာမပေင်။

'လှးဟ်ဂုံဗိုပျိုနီကွင်ပိုင်လင်ချင်သိုပန်ခိုဟ်ရ၊ ညာတ်ဂးဂုံဗူးညးဂး
ဇူးပိုက်ဂမိုင် က္တိုဒ်စင်စင်တုံ လှးဟ်ဗေပိုပညာတ်ညးလှေရ၊ သွက်ဂးဂို
ဗိုပျိုနီဂုံအေန်ညီ။ ညာတ်ဂးတိုပိုနီမဲ့ဇကုရန္တ ကိုမင်သတိပညာ
ပျိုင်ညီ။ ညိုဟ်ညောက်ကောတ်ဝေါဟာလိက် သိုဝေါဟာဓမ္မရ သွက်ဂုံ
ဒင်သိုဗိုင်ကိစ္စကိုစိပ်ဒတုံ တိုပိုနီပညာတ်ဂးစကာမု၊ ဟိုဂးဂုံစင်
ကရုဏ္ဏာကိုဂမိဗူးညးဂမိဗိုင်ရ၊ အေညိုက်နိမန်တုံပိုနီကွတ်တိတ်အာ
ခေင်သဟ်ဂိုသိုမရညီ။ သိုဗိုပျိုနီဂမိုင်ဂုံဟုံဂုံဟာအ။'

အာစာမပေင်ဂိုရ၊

'ကိစ္စသဏ်ဂိုခေဟ်ဂြိုင်တူလှေဗီရ ပဟိုဆနာပိုကိုလုပ်အာဂိုဗိုပျိုနီ
ဆဏ်ညီ။ ကိုလပ် အာပွဲကိုပွတ်ဘုဘုသံလုပ်ပြိုင်န့သိုကုသိုဇာဒိသိုင်
ခေမခိုသတိဂြိုဟ်ကိဒ်ကိုရ။ ညာတ်ဂုံပယောဇနာ' ကိုတလညးတုံအတ္တမု
ဘာဝ'ဒင်သိုဗိုင်ကံစိုပ်ဒတုံ အတိုင်ပိုက်စိတ် တလနာပိုညင်ဂုံရ'

ဗညာနီဂုံမိုင်ကောတ်အာစာမပေင်ဒင်သိုဗိုင်သင်ဂိုတုံ မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။

'အဲဒးစိုတ်ကိုတလဂုဏ်စိုပ်ကုတ်ရ။ ယဝ်ဒ်သင်ဂို။ က္တန်မန်တလဂုဏ်
တိတ်အာဂိုသိုမရ။ ရင်ဗိုပျိုနီသိုအကာရသိုမရဒ်သင်လိတ်တလဂုဏ်
အာဂိုဗိုပျိုနီသိုမိပ်ဖြဲ။ သိုဗိုပျိုနီချင်တင်အ။ တသိုဗိုပျိုနီ သိုလှိုက်
ဖြာ ချင်မင်မလ ပီဂးနွဲအသံတလတိဇှော်ညးမဒ်မအဲက်ကိုဟို အဲဒ်ချပ်
ဂြိုဟ်ကိုသိုမ ကိုယိုက်ဗိုပျိုနီကျင်ရပ်အဲဂို ဂုံနွဲအသံဒြိုင်သို မဟမဲ့'
ဂုဏ်မဟာဒေဝီ ကိုသိုမရဒ်ကွေင်ဂရိုင်ရေင်ညူအံ ချပ်ကောန်
လိက်ဟိုဂးအသံသိုမ။ ကိုယိုက်ဗိုပျိုနီကျင်ရပ်အဲဂို။ အဲပွန်ဂုံချပ်ဂြိုဟ်
ကိုသိုမအဲက်ကျင်ဂုဏ်ဂဟမဲ့ရ။ မဟာဒေဝီချပ်သင်ဏ်ဂို။ သိုက်မိက်ဂုံ
သမ္မတိ' ကိုသိုမရ။ တလဂုဏ်တိတ်အာဟိုဂးကိုပျိုနီကို သိုဗိုပျိုနီ
ဂမိုင်ကိုခေလဟက်ပွတ်ကိုမဟာဒေဝီ။ သိုသိုမရညင်ဂုံညီ။ ဆဂးတလ

၁။ ပယောဇနာ = ဖုံ ၃။ မဟမဲ့ = မဟုံမဲ့
၂။ အတ္တမုဘာဝ = (ပါ)အန္တိမဘဝ = ဂ္တိတ်လမို ၄။ သမ္မတိ = (ပါ) ခိုဟ်

ဂုဏ်ကေတ်ခြင်သင်လိုက်ဟိုနင်ရ။ အဲဒီကိစ္စကိုညးပြုပြင်ဏား’

အာစာမပေင်ဖွိုဂး-

‘အတ္တမဘာဝ ဟံဒးကေတ်သင်လိုမ္မဲသင်ရ။ အတ္တမဘာဝ၊ ကေတ်ကျာ ပါင်ဒိုအပေါတ်ပဏ္ဏတာရုက္ခဘွဲ့မရရ။ ဗိပျာန်သီဝိကိဝ်ဂ် အတ္တမဘာဝ အံဒင်သျှင်နကီကျာပါင်မဒ်လွဟ်ရ။ ဟံဒ်ကိတ်ကီဗိ လဗးပိုကိုဗိပျာန် ဂမ္ဘိုင်ဂ်ကလေင်အာ စိုတ်တလညးလွယောင်ယာရ’

ဗညာနဲဂွမ်သင်ဂ် မိပ်စိုတ်ဗွမလောန်ရ။

‘ကိုသျှက်ပေင်ညင်ပါင်တလဂုဏ်ညိအံ’

အာစာမပေင်ဂ်ကလေင်တိတ်အာ။ အာဟိုကိုဗကိပ်ပျာန်သီဗိပျာန်တညးဂမ္ဘိုင် ချိုန်ဗကိုပ်ပျာန်မင်မ္မဲ တပ်ကိုသျှိမရဂ် တိကေတ်အသံဗိုန်တုန်မန်အာစာမပေင်ကိုဂဇံသွာတ်။ ကေတ်ဇက်ပတ်ဖျေဟ်မး ကျာင်သျှင်တု။ အာစာမပေင်တိတ်အာပွဲဗိုန်ပျာန်သီဗိမရ။ ဗိပျာန်ပွဲဂ်ဒေဂေတ်ဂွါရင်ဗွမဂ်၊ ညာဟ်ကေတ် အာစာမပေင်ကျင်ညးမ္မဲအိင်။ ညာတ်ဂးဝိသေသမင်လုပ်အာသွာန်ရင် ချိုန်တိဂလန်တု ညှေပေါင်ဏာ အာစာဂ် ကိုမင်ဒေရင်ဗိပျာန်။

တုဒေလုပ်အာလောပ်ဖွို သီဗိမရ။ သီဗိမရတိတ်သင်ဂ်တုမိပ်စိုတ်ဗွမလောန်ဟိတ်မိက်ဂွမ်ပြိုင်ဗညာနဲ၊ နွဲအွဲကိုန်မန်ပျေပ်အာစာမပေင်ကိုလုပ်ကျင် ချိုန်အာစာမပေင်လုပ်ကျင်စိပ်တု သီဗိမရကိုကေတ်နင် ဝပ်ကျောန်နုဇက်ကိုအာစာဂ်ဂဇံရ။ ဆဗ္ဗတ်ဗွချိုန်နု ထေရမပေင်မကိုန်ဂဇံ ဇက်ဂိုပိုတ်ခေရ။ ဟိတ်သင်ဏံ ပဟိတ်တိတ်ဟိုဟိုတ်မဒ်အန္တ ရာ။ ဗိပျာန်သီဗိမရဒးဒကးအာရ။ သီဗိမရညာတ်သင်ဂ်တုရကေတ်ခင်ကျောန် နထပ်ဂ်ထေရဂဇံပွန်။ ချိုန်အာစာမပေင်ဂဇံမိတ်တု သီဗိမရခွအံသမိပ်တိ? လောပ်ပတ်တု သွာန်တိန်ရ။

‘တလဂုဏ်တိတ်ကျင်ဂ်ကိစ္စမဂ်ရော’

အာစာမပေင်ဟိုကိုရ။

‘အတ္တမဘာဝတိတ်ကျင်ဂ်တလညးနကိစ္စဗညာနဲ’

သီဗိမရသွာန်ပွန်-

‘ပတီနုဗညာနဲကျင်မင်ပွဲသျှင်လျှင်ဏံဂ်ဒ်မင်တ္တိုက်ရဟာ’

အာစာမပေင်ဖွိုရ-

‘ဗညာနဲကျင်မင်မင်ပွဲလွင်ဏံဟံမဲတသိုက်မ္မဲသင်ရ။ ဆဘာဇနထပ် ဟဲခဲစုတ်ခြင်သွက်ဂွံပပြဘိုက် ချပ်ဟံမဲယုတ္တိရ ခါခါကလေင်အာသျှင် ဗဂေါပွန် ပုဗ္ဗကုပဗ္ဗတု ဖေက်မင်ဟိုတ်သင်ဂ်ရဟံဂင်ကလေင်အာ’

သီဗိမရဟိုကိုရ။

၁။ အိင် = (သေ)မဟင်၊ (ညးဟံ့သင်) လဇ သိုက်ကိ၊ တီကီ၊
၂။ ဖြိုင် = ပရိုင် ၃။ ခွအံသမိပ်တိ = ပင်တဲ

‘ရိုဟ်ဟ်တုံဏံဂံအဲဆာန်ဗညာနဲသုဟ်ညံင်ကောန်ခွဲဂံ ဆဂးတုညး
စိင်ဗ္ဗင်ညးမဒ်တုတိဇှော်ဂံ လဟက်ပုတ်ဗွဲမဂိုင်ရ။ နွံအသံကိုယိုက်မို
ပျါန်ကျင် ခါရဟံကျင်ဂိပ်အသံညးဟံဇာန် ဂုကျာ်မဟာဒေဝိညးမဒ်
က္ကနဲဂံ ဗိသာစိပ်ဗညာနဲလျိုန်ရ။ နွံအသံဂုကျာ်ဖြဲပွန် ယင်ရဗညာနဲတီ
ကောတ်ကျေဗးတုံ၊ ယင်ရပြာပ်ကလောင်တိတ်ကျင်ကိုနိဟ်တုံကိုက္ကပ်ည
နင်ညါ။ က္ကနဲဇာတ်ဂံစိင် နွံ အာတ်ဒုဟ်ကိုရ။ တလဂုဏ်ကျေမေတ္တာစွဲ
အာဟံကိုဗညာနဲအတိုင်ဂလာန်အဲဟံညါ။ ကိုဗညာနဲတိတ်ကျင်ဂါအဲရ၊
အဲညါကိုလုပ်ဂါတလတိဇှော်စိင်ဗ္ဗင်အဲဗ္ဗဲအာတ်ဒုဟ်ထောံ ပကိုဒ်
ဒဒိုက်ကိုဗိုပျါန်သိုညးချင်ကွာန်ဂမိုင်ရ၊ ဂလာန်သာဏံကောန်တုဟံကို
ဗညာနဲညါအံ’

ချိုန်ခွဲဂံအာစာမပေင်ဂွံမိင်သတ်ဂံတိစိပ်ဂး၊

‘သ္မိမကောတ်ကျာပင်ပစိုတ်ခိုဟ်၊ ကိုဗညာနဲညာတ်စေအာ၊ ဝေဟ်
သုာန်နဲနိုတ်မနိုတ်ကီ၊ ဗညာနဲကိုအတ္တမဘာပတိတ်ကျင် ဂါရံင်သတ်
ဏံရ၊ သိုက်မိက်ဂံပရောမိုဟ်ယုတ်သတ်လှံ၊ လှံဟ်ဂံတိတ်ခိုဟ်တုံရ၊
ဟံဂးတလအဲကိုသိုဂုကျာ်မဟာဒေဝိဇှော်ဆာန်မိင်ဗညာနဲဗွဲမဂိုင်တီ၊
အတ္တမဘာဝန်စိတ်မိပ်ပီတိကို၊ အဲအတ္တမဘာဝကလေးလိုင်အတ္တိဗညာနဲ
ကိုဗညာနဲတိတ်ကျင်ဒင်စအသံတလညးညံင်ဂံရ’

အာစာမပေင်ပွဲ သ္မိမရတုံ အာတ်ဗိုပျါန်သိုဗိုဗြဲပွန် သ္မိမိပ်ဗြဲသွာန်ဂး-

‘ဂမိုကျင်ပိုက်မုဂ်ရော’

အာစာမပေင်ဟိုအတိုင်ဂလာန်ဗညာနဲဗကန်ဂံရ။ ဟိုတုံတုံသတ်ရ၊ သ္မိမိပ်ဗြဲပွဲမိင်တုံ၊

‘တလဂုဏ်လုပ်အတ္တိတလညးရာဇာပုတ္တရ။ ဟိုဂးအဲသ္မိမိပ်ဗြဲလှောင်
ပလန်နင်ဂွးဝါဒကောန်တလညးစိင်ဗ္ဗင်ရ၊ နဟိုဟ်သတ်ဝံ တိကောတ်
ပွဲစိုတ်တလညးရ၊ ပန္နဲစိုတ်သွဟ်ပျါရ၊ အဲဒိုက်ဒင်သ္မိင် တလနာနိပ်
ဒတဲရ’

ချိုန်တုံအာစာမပေင်ကျင်ဂါဗိုပျါန်သိုလိုက်ဖြာ စချင်မင်မလ၊ ဟိုကိုသ္မိလိက်ဖြာကွင်ညံင်သ္မိမိင်
ဗြဲတုံသတ်ရ၊ တုဟိုဂးဗညာဗြာတ်တုစချင်မတ္တမာပွဲမိင်ဟိုတ်သတ်ဏံတုံ၊

‘ကျေဟာယိုက်ဗိုပျါန်ကျင်’

ချိုန်သ္မိလိက်ဖြာပွဲမိင်အာမပေင်ဟိုသတ်တုံ၊ ရံင်ဗိုပျါန်ချင်မတ္တမာပွဲမိင်ဟိုတ်သတ်ဏံတုံ၊ ဟိုယိုက်ဗို
ပျါန်ကျင်အတိုင်ဂလာန်အာစာမဟိုဒ်ဒုယုတ္တိကျေရ၊ သ္မိလိက်ဖြာလဟက်ဟိုစိပ်ဂုကျာ်မဟာ ဒေဝိပုန်၊

‘မိုဟ်ဖြဲယုတ်စိုတ်ဗြေဟ်ကျေဗး၊ ပွဲကျေင်ကိုကောန်တုဟံဂုဆညါ။’

၁။ နွံ = (သေံ) ဖျေ၊ နွဲ = ရိုဗင်

ချုပ်ကိုင်ထောင့်မှီ၍ ဟံ့ဟံ့ကိုညာတီကဝေါင်သကေ။ မွဲသပ်ပုန်ကံ့အဲဂုံ
ဟိုလင်ကံ့ ယဝ်ရတလတိစိင်ဗ္ဗာင်သဝါဏ္ဏ ခေါတ်အာဝဲ ညမ္မတိဂ်
ကံ့အဲ။ လှဲဟံ့ဝံ့ဂုံကြိုဗြဲမောပ်ဖဲပွဲစိတ်ဟံ့ရ။ ကော့နဲဥပါစာကအဲပုန်
သမ္မဟိဂ်ကံ့သိုမရပုန်။ ဝုကျပ်မဟာဒေဝီဏ်ဒ်ဖြန့်စိတ်ယုတ်'

တုံဗကန်ကံ့အာစာမပေင်ညုန်မန်တိုပိုန်ကလေင်အာပတီကောန်တလညးစိင်ဗ္ဗာင်ရ။ ပဟိုဂး-
'တံဝါဒိဂ်အဲသောဟ်ဂးအသံတလညးစိင်ဗ္ဗာင် ဟိုတ်သက်ရ ယိုက်ဗိုပုန်
ကျင် လှဲဟံ့တီဟိုတ်ရမံင်ကေတ်မှ်ပုန်ရော။ အဲဒိုက်ယိုက်ကလေင်ရ။
ပကံ့ဗညာနဲယံင်စုတ်ပွဲဗိုပုန်အဲဒိုက်ရ'

အာစာမပေင်ပတီတုံစူးအာဗိုပုန်ချင်တင်အုလဗ္ဗကံ့ပုန်ရ။ လံ့ကိုအခိုက်လံ့ကိုသိုလိက်ဖြာပုန်ရ။
တုံဟိုတိုန်ရဟိုတ်သက်ရ။ ဗိုပုန်ချင်မတ္တမမဟံ့ယိုက်ဗိုပုန်ကျင်ညးတီဟိုတ်သက်တံရ။ လှဲဟံ့ဝံ့ဗိုပုန်
ချင်မံင်မလကလေင်အာရ။ စချင်တင်အုဂုံမိင်သက်လဟက်ဗွဲမလောန်ရ။

'ယဝ်ရဗိုပုန်ချင်မံင်မလညးကလေင်အာအဲဒိုက်ဒးကလေင်ကံ့ ပကံ့
ဗညာနဲဒိဒဒိုက်စိတ်ရ ပွဲဗိုပုန်အဲဒိုက်ဂ် တုဂုဏ်ပတီကောန်တုညး
စိင်ဗ္ဗာင်ညိအ'

အ္ဗာမပေင်ဂ်အာဟိုလဗ္ဗကံ့ဗကိုပုန်ဗိုပုန်အိုတ်တုံ။ ကလေင်လုဂ်အာချင်လျင်ရ။ ချိန်ညာတ်
ဗညာနဲတိတ်ကျင်သိုသိုတွင်အိုတ်သိုအ္ဗာမပေင်အိလုဂ်အာနုသော့။ ဗညာနဲညာတ်အ္ဗာမပေင်ကျင်အိ
လုဂ်ကျင်နုသော့တဲ။ မိပ်စိတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ညကံ့ဂံင်ထာန်ဂပ်ပိ ဗွဲမဒးတုံ သွာန်တိုန်အ္ဗာမပေင်ပုန်ရ။

'တုဂုဏ်တိတ်အာဂုဏ်ဗိုပုန်ဂ် ဝံ့အတိုင်ပိုက်ရဟာ။ ညာတ်ဂးဒိုက်
ပေင်ညင်ပံင်ရဂ်ကွာ်အိလုဂ်ကျင်အဲဒိုက်ညာတ်ဂးဆာတ်ရ'

အ္ဗာမပေင်ပုန်ရ။

'အတ္တမုဘာဝတိတ်အာတုံကံ့ဒိုက်ပေင်ဝိသေသကော့ရ။ တုံဝံ့ဇဲယဇး
နိမိတ်မိုဗွဲမဇော်ကာလအတ္တမဘာဝအားစိပ်ဂ် သိုမရူကိုကေတ်နင်
ပင်ဗွဲမကောန်နက်ဇုက်ခါရတိုန် ဇုက်ဂိုပိုက်ခေန် ဝပ်ဂ်လောပိုက်ခေန်အာကို
သိုမရူကေတ်ဝပ်ထပ်ကံ့ကဇအဲအတ္တမဘာဝဒင်သိုဝ်တိတ်အာပွဲကိစ္စ ဝံ့ဂ်
တုပ်ညင်တုနာပိုရ ဝပ်တံကပ်ဂ်တုပ်ညင်သိုမရူရ။ ကာလ ဇုက်ပိုက်ဂ်
တိတ်ထူးဟိုတ်ကံ့ဗိုပုန်သိုမရူဒးထကးအာရ။ တုံဂပ်ကပ်အာပုန်ဂ်
သိုမရူထပ်မဒးချိတ်နအသံတုနာပိုရ ဝပ်ထပ်ဂိုက်ချင်ဗဂေါရ။ အတ္တမ
ဘာဝတိုန်ဂံင်ညာတ်ဂးတုအဲပွဲဂံင်ဗဂေါရ။ နိုတောဇနုဘာဝ ဗွဲမဂိုင်။
သိုယိုက်ဖြာဂ်ချိန်အဲဟိုက်တီသတ်ဂလာန်တုံ လဟက်ပုတ် ကိုပုကျပ်
မဟာဒေဝီ လှဲဟံ့ယိုက်ဗိုပုန်ကလေင်အာရ။ လှဲဟံ့ဝံ့ဇိပ်ဖြာလော့ဝ်

ကွဲပွဲပျံ့နှံင်ဂလာန်သက်တော်ကောက်ပွဲစိုတ်တွအေရ။ ပဒ်ဒိုက်စိုတ်ရ။ အတ္တမဘာဝချပ်ညာတ်သက်တော်ကွဲအီလုပ်ကျင်ရ။ ယုံတူကောန်ညး နန်ထင်

ဗညာနဲပိုင်သက်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ဟီဇဲသင်ကီအာမပေင်ဗွဲမလောန်ကို။

‘တီလပိုန်နံင်ဂဏ်ဗွဲမရှင် အဲဒိုက်ဒဲးကတညးဂုဏ်ကိုစိုပ်ဒဲးတုး ယင် တိုပိုန်ရေဝတ်ကျင်ဒ်သတ်ခရဲတ် အဲဒိုက်ကိုသုတ်ပြန်ကိုရပ်သင်ဂိုဏ် ဗိုတ်ခါဇော ဂွံဒ်မိုတ်လှိုပြာကိုဝိန်ဂွံဒ်တသိုက်စိုတ်’

အာပပေင်ပိုင်သက်တော်ကျင်ဟိုန်ပု ဟိုပတီဗညာနဲပုန်ရ။

‘အတ္တမဘာဝပြာပ်တိတ်အာဖရေင်သိုမရူသိုဗီလဗး ညွှိုပ်ပုန်ဂမိုင် ပွဲအလန်ထံဂို အတ္တမဘာဝနံပိုက် သိုက်ပွဲသင်သန်ယသဂ်ပုဒ်သေင်ရ။ ပိုဗျာ်အာတုညးမဂ်ကောန်တုတ်ဇော်ဇောင်အံ။ မွဲသင်ပုန်ကောန်တု ဂွံမင်မွဲသညာပိုန်နံ။ ပွဲနီညွှပ်ရခိဂအာင်ညးပကင်ရင်ခင်မွဲလပ်ကောန် တုဂ်ခါကောန်တုညးဒ်ဒိတ်တု ဖေက်ဂွံဒ်အန္တ ရာအဲဒဲးဇွဲရိုဗင်ကိုစိုပ် ဒဲးတုရ။ ဟုံယိတ်ကိုညောင်စိုတ်ရအံ’

ဗညာနဲဟိုပုန်-

‘အဲဒိုက်ဒဲးစိုတ်ဗွဲမလောန်ရအံး တီလပိုန်နံင်ဂဏ်အဲဒိုက်ဗွဲမရှင် စိုပ်ကုတ်ရ’

လှာ်သိုလိုက်ဖြာစေ့င်မင်မလ သီစေ့င်ဘင်အူဂ် ချိုန်အာမပေင်ကလေင်အာတု။ စေ့င်သိုခါ ဂိုယိုက်စိုပျိုန်ကလေင်အာရ။ ဗိုပျိုန်နံပိုတ်သိုရင်တီကေတ်တု ကေတ်ဏာဂလာန်အာပတီသိုမရ။ သိုမရတီကေတ်ဗိုပုန်သိုခါ ညင်ယိုက်ကလေင်အာ။ လကိုတ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ စကာမိုဟ်ကိုအာညာန် ရင်လှဟ်နံအသံ-

‘သိုစိင်ဗွာင်စကာကီ ရပ်ဗညာနဲဂို ပသင်လီရောကွဲပွဲပဏ်မူဟိုတ် မူးတံကလေင်အာရော’

ချိုန်မိုဟ်ဗက်အာစိုပ်သိုလီက်ဖြာ။ ဟိုအတိုင်အသံသိုမရမဗကန်နင်ဖေ့ကို သိုလီက်ဖြာလ ဟုက်ဗွဲမလောန်-

‘မိုဟ်ဗြဲအိုတ်မင်ဇရာရ။ ဂွဲကောန်ဂုတ်ပကွေင်တုပစိုတ်ဇော် ကျင်စကာ အဲပုန်ရော မွဲကလေင်အာပတီသိုမရ။ ဟိုသင်ဏ်ယင်ရ စကာအဲတု ကေတ်ဏာဆကောန်ရပ်အဲစကာရ။ စကာဇောအဲဂို ဟုံသုတ်အရထရ။ ဗိုပုန်ညင်တင်အူတုပသင်ဂိုကိုရ’

လှာ်မိုဟ်စကာကလေင်ကျင်ပတီသိုမရ။ အတိုင်ဂလာန်သိုလီက်ဖြာသိုဗိုပုန်ညင်တင်အူမ ဟိုဘုံသင်ရ။ သိုမရမိင်တုလဟက်ကိုသိုသိုခါ ညင်ရ။ အိုတ်စိုတ်ပွဲသင်လီဒဲးခါရ စကာဏာဗိုပုန်ပုန်

ဖက်ခံပတ်သို့ပါလွှာ ညာတ်ကားအောင်လက်ကွာရ။ ယင်ရတနာပွင့်ကံစူး အတိုင်ပိုင်တင်စေဟ်
ပွဲကြံရ။ ချိန်မိုက်မင်ကင်ချင်မင်မလ သိုချင်တင်အူညာတ်ဗိုဟန်သိုခါ ကလောင်အာဟီရေင်ညံ ဗိုဟန်သိုခါ
ချင်ကလောင်ကွင်ရ။ အဖွဲ့ချင်တော်ဗညာနဲကော်ရင်ချင်ဂိုရ။ ဆိုးမိုက်မဲညးစာခိုင်ဇရေဟ်လင်မိုသော်မဂ္ဂိုင်
သာကံစိုဉ်ဗညာနဲကောမိုက်ကံသွာန်ရင်ဒုဟ်သင်လိုရော မိုက်ဒုဟ်ဂိုဟိုက်ရ။

‘အဲဒိုက်ယု၊ တုခါဒ်ပသဲခလေလဝ်သန်ညးအာစင်’ ဝင်လိုအာ။ အ
ပေါတ်သန်ထဝ်ကော့အိတ်ဒ်ဂွံဆလမျိုရ။ တုသန်ညးကော်သန်ညး
အဲဒိုက်ဟုံမဲသန်ကိုညးစုတ်လဝ်ရ။ သန်ညးနွံပွဲအဲဒိုက်ဗုတ်ကွံထွိုင်တီ’

မိုက်ဂိုမိင်တုံပတိဗညာနဲတုံသ်ရ။ ဗညာနဲတီတုံဟိုဟိုန်-

‘လျဟ်ဗိုဟန်ဂိုဝ်မင်တီ။ ခါရ ဝိုတ်တင်တင်စေဟ်မူးညာတ်ဟုံသ့ဟ်
အရေမရ။ ချပ်ကံဗိုဟန်သိုခါချင်ကလောင်အာကွာရ။ နွံဆဗိုဟန် သိုဇိပ်
ဗြာဲကံဗိုဟန်သိုခါမရရ။ သိုဇိပ်ဗြာဲဂိုညးမင်ဂွင်ပိုရ။ သံဂိုလဝ်ကံဒ်ဒိုကွာရ။
ဗိုဟန်ဂိုဝ်မင်တီ။ ဗိုဟန်သိုမရဂိုဝ်နုဗိုဟန်ဂိုဝ်တိပိစွဲတီ။ ယင်ရပို
တိတ်တင်စေဟ်လျဟ်မူး ဗိုဟန်လောင်သိုခါလှော်ရ။ တုပကော်သုဟ်
မရင်ညံရ။ ယင်ရပိုကော်မိုက်ဒုဟ်တံဗတောန်ကိုပဥပါသ့ဟ်သွန်
သိုဇရ။ ကိုသိုမရအာစွဲဗိုဟန်တုံမဲဗုင်တုံ၊ ဝိုတ်တင်စေဟ်သိုမရတုံ
ဗိုဟန်လှော်တော်ကွင်ဗြာဲပဂတာပ်ရ။ ညာတ်ကားဂွံဒူးရ’

ဗညာနဲဒူးမိုက်ကံစကာမိုက်ကံကော်နင်မိုက်ဒုဟ်ဂို ချိန်မိုက်ဒုဟ်လုပ်ကွင်စိုပ်လှောင်ပပတ်တုံ၊
ဗညာနဲသွာန်ရ။

‘ဇော်လေခတ်ဟုံမာန်ရ။ ဒူးဒင်မင်သင်တံဒိုချိုတ်ရ။ ယင်ရမော်ဒင်သန်ခိုင်
အဲမူးသန်ကွဲဂိုအဲတိတ်လေအိင်’ ရ။ အဲဗွဲဇော်ကိုဗြာဲကော်ပိုလိုက်ရ’

ကာယင် တုခါဒ်ပသဲခဲလှောင်ပတိ-

‘အဲဒိုက်ဒင်သိုဝ်ရအဲ၊ အဲဒိုက်ကွဲလမျိုဒ်လှိုင်လမျိုရအဲ’

ပွဲကာလဂိုဗညာနဲကော်တုသန် ဗညာနဲအွဲကိုတုသန်-

‘သန်ခတ်မော်အဲကို ကောန်ခတ်ဂိုကံကုအဲရ’

နုတလသန်မိင်၊

‘ဩန်အဲဒိုက်နွံပွဲကောန်ခတ်ကွံ အဲဒိုက်ကွဲကောန်ဘု(၅၀)ကိုဒါန်
ကုအဲဒိုက်(၅၀)ကောန်ခတ်လေကွဲကိုရ’

တုသန်ပတီ၊ နုဗညာမိင်တိတ်လေကိုသန်(၅၀) တုံကောန်ခတ်သိုခရေဟ် ဗညာကော်နင်ဇကု
ဗညာသွာန်ပညုချေ။

၁။ သန် = ဩန် ၃။ အိင် = လစ ကို၊ တိုက်
၂။ စင် = ကွင် = (သေံ) ဟေင်

‘ကုခါဒီပသဲ’ သေ့ဟီ
‘မိုတီဂုဏ်းအဲရဟာ’

ဗညာဂး၊ နူတုခါဒီပပတီ-

‘အဲဒိုက်ဒးမင်ဒဒိုက်။ နူကောန်တုပြ်ဗလးဒဒိုက်အဲဒိုက် ဂုဏ်တုာ
ဂုဏ်နူကုအဲဒိုက်တဲ့တဲ့ရ။ အာတ်ကိုဒိုက်သော့ဒင်ကာခွေင်ရော်ဂုဏ်
နာဒီဒိုက်လမူညီ’

တုခါဒီပပတီ၊ တဲဗညာနူအသဲ-

‘အဲကိုပလင်ဏာဗေဓ်ကိုစိုပ်ကရပ်ကင်သိုမရမစွဲဂ်၊ မိုဟ်ပလင်တံ
ကလေင် မော်လုပ်အာကိုစိုပ်ရဲကင်၊ ရဲကင်ဝံဇကုဏှော် သေ့ပလင်ကိုသိုမရူရ။
သိုမရူသွာန် ဗေဓ်ခတ်ညးစုတ်လင်ခရော်ဒးဒင်မင်ဗွဲမလဲ။ ပွဲကဏှော်အံ
ပွဲလျင်ဗညာနဲဝံဇဂင်ဗွဲ ကိုဒိုက်ပုတ်၅၅၅’ဒအာသျှင်ပြန်ဟိုဂးလျှိုတ်ရသင်
ဖအိုတ် ပွဲဂ်ရော်ဏှော်ဒတိတ်ကျင်ပဝေဒံဒင်ကာကရော်သိုမရူမေ့ဟို။
ညးဗလးဗေဓ်ဝံဇကျင်အာကရိုက်စိတ်၊ ဂွဲရံင်မြူပြုခေဓိုင်ကျင်ဒပ်၊
သိုမရူဂ်မိုန်ညွန်ဟာသတ်လှိုဒ်၊ ဗိုလဗးစိင်ချေ့ဂျိုင်အောန်လေကိုတီကို
ကုဗေဓ်ကလေင်ကျင်ဗွဲပြတ်’

နုဗညာဂကန်ဂ်ရဟူခါဒီပ -

‘ယိုဒင်အသဲရ’

ဂးတဲ၊ သိုဇော်ဗစာလပ်ညးပလင်ဏာစိုပ် တရပ်ကင်သိုမရစွဲမင်မင်ဂ်တဲ့ မိုဟ်ပလင်ကလေင်စ၊
တုခါဒီပပတီရဲကင်၊ ရဲကင်ရပ်ဝံဇ ပလင်ဗစိုပ်သိုမရူ သိုမရူသွာန် အကိုဗညာဂကန်ဏာဂ်တုခါဒီပဒင်
ဂလာန်ကိုသိုမရူ သိုမရူမိင်ဂလာန်တုခါဒီပ မိပ်စိုတ်စရိုက်ဗွဲမလောန်

‘သေ့ဝံဇဂုဏ် ပိုမဝံဇဒဒိုဗညာနဲခချပ်ဒအာသျှင်ပြန်ဝံဇတီ။ မွဲသတ်ပုန်
သေ့ကျင်ဒင်ကာကရော်ပို’

သိုမရူကိုသုအံပတိတ်ထရော်နုဇိုင် လွန်မတ်မွဲဗြော် ဝိုက်မွဲမကိုလဟပ်တဲ့ သိုမရူဏှော်အမာတ်
သေဏာပတီသိုပုန်တံဂမိုင်း

‘ဗညာနဲဗွဲဟ်ဂလာန်ရဲဗု(၃၀)တံ။ ကရိုက်ဒေုတ်ဂ်ဒေုတ် တဲဒအာသျှင်
ပြန်ဝံဇစိုဝင်တိုက်လှူကိုဝံဇဗးတိတ် ကိုဝံဇမင်မွဲဗွာတရောင်’ဗကော်ဇကု
ဗညာနဲညင်ဝံဇ ဝံဇကုဗညာတဲ့ရောင်၊ သော့ဗွးဗယိတုညး’

ဆင်ခါန်ထစိုန် ကင်ဂုင်မင်မွဲတဲရ။

တုခါဒီပပလေ လှောင်ဗွန်ဗညာနဲမနွဲ ဂွဲရံင်တီညာတ်အိုတ်တဲ့ ဒဲကလေင်စသျှင်လျှင်ရ၊ မိုပ်တဲ့ဆဒဒို
ဒိုသိုဗြတ်ဗညာ။ ဝိုက်လှိုန်သိုမရူမကိုထွေးကိုဗညာကို ဗညာနဲဝံဇမင်ဂလာန်သိုဗိုင်သာအိုတ်ဂ်ရ။

၁။ ၅၅၅ = (၅၀) ၂။ ဂုဏ်တုာ = ဒါကြာပ်

‘ပြီတိတ်ဗတိုက်ရ ဟံ့ဂုံဟာ’

သွာန်မင်ကာန်စီ မင်ကာန်စီပတီ-

‘ဟံ့ဂုံဏီ၊ အတိုင်စီရင်တွပညာတံမနံဂ်စီရင်ညိကွာ’ မဟို-

‘ပသတ်စီရင်ရော’ ဗညာသွာန်၊

‘ကေတိသုပတ်ဓမ္မပါဒ။ ပအဒိထာန်ဂတဓာန်သော်ကျင်တြိမုပ္ဖန္တတ်
ပွဲဒ်သိုင်ဗုတ္တရ ဂ်ထွက်ရိုင်သုပတ်ကွာ၊ မွဲသတ်ပွန် ပအဒိထာန်ကို
ဒေဝတ်ပင်ချိုင်တံတုံပင်မွဲဝါညိပွန် သွာန်စီရင်သတ်ဝံ့တု ကာလဂ်
တိတ်ဗတိုက်ရ’

မင်ကာန်စီပတီ ဗညာဂုံမိင်တု ကော်တွပညာတ္ထုတြပသုမိတ်၊ ဂကန်ကံတိတ်အာဟန်မိတ်လုံ
‘ကံ့ဂုံညာတ်အယုတ္တိညိ’

ဂးဂ်ရ။ ပွဲဗတ်ဂုံတွပညာတိတ်အာတ်မိတ်လုံ၊ ပွဲးလောင်ယးညာတ်မိတ်လုံ၊

‘ပွဲကံ့ကောတ်ကျိုင်ဓာတ်သော်လျိုင် ပိုင်တိုင်သောတ်မွဲဂ်တွးမင် ပွဲဂ်
လမိတ်ပိဒိုဟ်ဒ်ပွဲကျိုင်လျးပွတ်တြအာ၊ ကျာချိန်တု လျးပွတ်ဂ်ဂံ့ဒိုင်အကိုင်
မတြိက္ခာပွန်ရ’

ညာတ်လုံသတ်ဂုံတုတ္တိတ်ဂ်ရဟ်။ တဲယးတုလောင်မညာတ်လုံဂ်တ္တိ ဗညာ။ ဗညာသွာန်မင်ကာန်စီ
‘ပိုင်တိုင်ဂံ့ဒိုင်ကွတ်ကျိုင်ဓာတ်သော်ဂ် သွာင်ဟံ့သေင်ဒ်နတ်ပိုရ။
လမိတ်ပိဒိုဟ်ဒ်ပွဲကျိုင်ဂိမုက်လျဟ်ဂ်ရ။ နတ်ပိုဒ်တြကရာဇ် ဟံ့
ဆောတ်ရ။ ပဟိုတ်ဒ်သတ်ဂ်ဒေဝတ်တံဒးကိုမိတ်လုံ၊ ဝံ့ကံ့တွသးလုံ
သတ်ဝံ့ရောင်’

မင်ကာန်စီသ် ဗညာမိင်ထိုင်သမင်ကာန်စီမွဲမလောန်။ တဲညးပဒိုက်ပေင်မှတင်ခါတြကာဂန်
ဓမ္မရဂ္ဂိတ မဟာထေဂ်ကံ့ဣကျိုင်ပွန်ထဓုတ်^၁လပ်ထာန်သမ္မုင် ကေဟ်နင်သုပတ်ဓမ္မပါဒ။ ကံ့ဗညာပ
အဒိထာန် ထွက်သုပတ်ဂ် ဒးဇာတ်ဗုဒ္ဓမါမကိုကောန်မဒ လကိုဟ်ဗြဗက်ရပ်။ ဗုဒ္ဓါမကိုကောန်စီပင်ဒေါင်မှာ
သမိတ်တု လကိုဟ်ဗြလဒိအ်ကော်ကေတ်ဟံ့ဂုံ။ လကိုဟ်ဗြဩဟ်တ္တုးချိတ်အာ၊ ဒးဇာတ်ဂ်သွာန်မင်ကာန်စီ
မင်ကာန်စီသ် ဂလာန်ပွဲဒးသ်ဗေင်ရေရ။

‘လကိုဟ်ဗြဂ်ဒ်မှာဒေဝီ။ ကောန်ဗုဒ္ဓဒးနတ်ပိုကောန်တွညးစိင်ဗ္ဗင်ရ။
မာဒေဝီဗြပပြင်ကိုသိုမဂ္ဂဇက်ကျိုင်ပွန်လျဟ်ဂ် မာဒေဝီကေတ်နတ်ပိုဟံ့ဂုံ
သိုမဂ္ဂဒးကျ အလန်ပွဲဟံ့ဆောတ်ရ’

မင်ကာန်စီသ်။

‘ပွဲသုပတ်ပိုဝံ့ညာတ်ခိုဟ်တဲရ။ ပိုသွာန်ဒေဝတ်ပင်ချိုင်ညိပွန်’

၁။ ထဓုတ် = သိုင်ဗဒ်၊ ကောန်

ကားတဲ့ မင်ကန်စီ၊ ဘစ်မည်၊ မသင်တံ ညးဝိဝအဒိထာန် အာဗပင်ဗပင် ဟွံဂ္ဂင်လောန် ကလောင်ကွင်သိုညးပိ၊ စိပ်အဒောင်ချင်အကြာတိုက်ကအံ၊ မမ္မပုတ္တကုအကြာတိုက်ရတ်ဗိတ်ဂ် သုတ်တြိသေတိဗ္ဗကလော်လုပ်ကွဲရော်မေ့ဒေးဒေဂ္ဂဲညးတဲမကြံရောင်၊ ကောန်သေသေဝင်ဗ္ဗကားတဲဘက်တဲမမ္မပု၊

ဗုတ်

‘အသုက်ကလော်ခတ်ပြဟ်သွံလျးဂေါင်ဒိုအံချာဲ။ လံသွောံဒိပ်ဒါသ္မိဗ္ဗာဲ ခပိုင်ဂြိုင်ယဲဟောံဖြ။ ယးတူးသွာံစိပ်ပယျာံတဲထဲကလောင်ရ။ ဖုဒရင် ဂတော်ယကွမ္မဲနွံကျင်သြိုဂါ။ ခုာဲသုချာဲခရင် ဖရပ်မင်မင်ဗက်သံင် ဒပေက်ပြးစံဒွာဲ’

သတ်ဝဲမမေ့ကျိသတ်ဒွက်၊ ဝဲမိင်ဂလောန်ဗပင်ဗပင်ဂဲတဲ မင်ကန်စိတ်ကလောင်စရ။ ဗညာနဲလေဟွံလုပ်အာဗ္ဗဲပွဲမင်မင် မင်ကန်စိတ်စိပ်ကျင်တဲဗညာနဲသွာန်။ မင်ကန်စိတ်တိ၊ ‘ကုသိုကောန်တလဇော်ကိုအိဗိဗလကွေ့ရနိမိတ်ဒိုဟ်မဝဲမိင်နင်’ ‘ပသန်နိမိတ်ဂ်ရော’

ဗညာနဲသွာန်၊

‘နွံသုတ်တြိမ္မဲမေ့ အသုက်ကလော်ခတ်ပြဟ်သွံလျးဂေါင်ဒိုအံချာဲ။ လံသွံဒိပ်ဒါ သ္မိဗ္ဗာဲခပိုင်ဂြိုင်ယဲဟောံဖြ။ ယးတူးသွာံစိပ်ပယျာံတဲ ထဲကလောင်ရ။ ဖုဒရင်ဂတော်ယကွမ္မဲနွံကျင်သြိုဂါ။ ခုာဲသုချာဲခရင်ဖရပ် မင်မင်ဗက်သံင်ဒပေက်ပြးစံဒွာဲ’

သတ်ဝဲမမေ့ကျိဒွက်ဂ်ရ၊ ဗ္ဗာရဏရင်တာန်မိတ်သတ်ဒွက်ဂ်မဟိုတ်-

‘သုတ္တလော်မ္မးဂ် နာံသိုက် နာံပိုလေတလသ့သိုက်လျးတိတ်မ္မးဂ် တလ တဲသိုက်မဝဲယးတူးရ၊ လံသွောံဒိပ်ဒါ သ္မိဗ္ဗာဲခပိုင်ဂြိုင်ကိုယဲဟောံဖြ။ ခပိုင်မ္မးဂ် ဒိုအခပ်ခ ခဒိုနာံသိုသပ် ဗဂေါနာံသိုသပ်ကို ချင်ဗဂေါဂ် ဒိုသွောံတဲကောန် တလ သောံမင်မ္မဲဗ္ဗဲသာသုတီလမ္မဲ ကုဂိုန်ကျာ်တြိဟွံသောတ်ရအ။ သိုဗ္ဗာဲဒိုယဲဟောံဖြမ္မးဂ် ပါန်ပိမုက်ပိုင်လဝ်လျဟ်ဝဲ ကောန်တလဒိုယဲဟောံ ဖြမ္မးရ။ ယးတူးသွာံပယျာံတဲထဲကလောင်ရမ္မးဂ်။ ညးမကြိုက်ဟိုကး ဝဲဂ် ပါန်မါမုက်ဂ် ဂလောန်မဒ်ဒွးပုဂ္ဂိုဟိုတဲသွးကလောင်စ အာရ၊ ဖုဒရင်ဂတော် ယကွမ္မဲနွံကျင်သြိုဂါ။ မ္မးဂ်ဒေးသ္မိမရဖျဲမင် ဒပ်ပါန်ဆကေမ္မဲဒပ်ရ။ ဖရပ်မင်မင်ဗက်သံင်ဒပေက်ပြးစံဒွာဲမ္မးဂ်ယပ်ရ ကောန်တလတိတ်တြိုက် ဟွံဒေးလုင်ဒြင်စိင်ခါဝါရ။ ဆအသံအဒပ်ပါန် ပိုဗရဟ် သ္မိမရဒေးဒြင် ပြးဇးအာအိုတ်ရ’

၁။ ကျိ = ဒွက် ကျိကလိ ၂။ ဒွး = သံ(ဂလောန်မဒ်ကျေ)၊ ဒး

သက်ပွဲမင်ကန်စီသိန်မိတ်ပတီဗညာနဲတဲ။

ဗညာနဲဂွံမိင်ဂဲရ လာပ်ပညွတာဗွဲမပိုင် ကိုကုမင်ကန်စီရဲ၊ ညင်ယးဂဲကော်မသင်စမိ။ သို မင်ကန်စီ ကိုကောန်လိက်စိုပ်စချင်မင်မလး၊ ပွဲလိက်ဟိုဂး။

'အဲဗညာနဲကွဲန် ပိုင်ဗွဲပြမုအဲစချင်မင်မလး၊ မအဲကဲပိုတာလညးစိင်ဗွာင် ဆဂ္ဂဲတ္တိုဒ်ယဲ နုမှာဒေဝီ ညိုသိုမရူပွင်ရင်ကွိုင်ဗွာင် ၊ အဲကိုန်သိုဘင် ငှာ်မင် ညးချပ်ဂစိုတ်ဟိုတ်ဒ်သက်ဂဲတဲ မင်ပွဲချင်ဗဂေါစိုတ်ဟိုတ်လဲလး ဒးစေ့မင်ပွဲလျင်။ မုအဲကိုမှာဒေဝီဒ်မာမိတ်ဝါစာဗွဲသစ္စအဒီ'ရောင်။ ပွဲမုအဲဂဲခါရပွဲ ပ်ကိုကိုန်ချင်ကွိုင်ဗွာင်ယင်ဒ် အဲကိုန်အိုတ်တိုဟ်မင် ပွဲစိုတ်ရ။ လျဟ်သက်ဂဲဟွဲဒ် မာဒေဝီပွဲဟွဲမင်မဲသစ္စ ကရိုက်ဟွဲသေင် မပလိုဇကုကိုကောန်ဇာန် ခွေတ်ဟွဲသေင်ကဲဒေတ်ဂဲမဒေတ် အဲ ကိုန်ကောကိုဒေဂဲချပ်ဂစိုတ် ညင်သော့စိုပ်မုအဲကိုန်ညွာချပ်ဂရ ဝါတ် ဂျင်ဒိုက်မိုတ်ဒ်ဟွဲဟွဲစိုပ်မု ဆဂ္ဂဲဗူးလမျိုကေတ်ကွာရဂးဟွဲဒးဒေါ မင်လျင်ရောင်။ လျဟ်အဲကိုန်အာပဒေသမုညိုဂးဂဲလေဟွဲစိုပ် မုအဲ ရောင်ကျင်စိုပ်ဒ်ပဒေသအဲကိုန်ဂဲ ဆဟိုတ်ဖဲယုတ္တိုအိုတ်သို သော့နွဲလိက် ကိုစိပ်မုအဲသော့တဲညိုဒ်အိုတ်ဟိုတ်စိုတ်အဲကိုန်ဗွဲမလောန် အသံအစီ ရောင်လျဟ်ပွဲဂဲ အသံတလစိင်ဗွာင်ဟွဲသေင်အဲ။ အသံမှာဒေဝီဖအိုတ် ရောင်။ မုအဲဂွံ တီဂလောန်ယုတ္တို အိုတ်သို ဟိုဗွာရဏာကေတ်ရ။ ထပ်(၅)ဝသာ **ခတေဝ်ပး**၊ ဂိုက်ခိဟ် ဝိက်အုပ် ကိုန်ပပရင်မုအဲပွဲ မေတ္တာ'

လိက်ကောန်တဲ လိက်သိုပဏ္ဍကာရ။ ဗွင်တဲမသိုက် ကဲအာကိုစချင်မင်မလး မသိုက်စိပ် စချင်မင်မလတဲ။ စချင်မင်မလဂွံမိင်လိက်သိုပရင်မသိုက်နင်ဂဲတဲ နုသိုလိက်ဖြာစချင်မင်မလဟို

'ပွဲဂလောန်အသံပွဲ ကိုစချင်ဒလ မညိုကာ်ကင် အဲဂွဲသော့ဂလောန်ဂွဲ မိင်တဲမင်ကိုရ၊ ဝိုသလော်အသံနာ်ပိုတာလညးစိင်ဗွာင်ကော်ရောင် ဂိုမကျင်ဗွဲကောန်နာ်ပိုတာလညးစိင်ဗွာင်ညိ'

ဂကန်ကိုမသိုက်ဟို မသိုက်ကလောင်စလျင်ရ။ ပွဲဗွဲဂဲစချင်မင်မလ ကော်ကောန်ဇာန် ဒိုက်ညိုဗိုလးဗျပ် ရင်ညွဲ-

'လျဟ်လိက်ကောန်တုညးစိင်ဗွာင်စိုပ်အဲ၊ ဂလောန်ဒ်ယုတ္တိုဖအိုတ်ဂိုယ် ဂိုက်မုါန်ပိုယ်ရဟာ'

ဂးဂဲရ။ နကောန်ဇာန်ဒိုက်ညိုဗိုလးဗတ်ပတီ စချင်မင်မလ

'ပိုယ်ဒိုက်တဲညးဂမ္တိုင်ဒ်ပွဲတုဂုဏ်ရောင်။ ဆမပြုဗြင်သက်လှိုဒးယိုဒင်

၁။ အဒီ = (ပါ)ကျါတေ ၂။ ခတေဝ်ပး = တတ္ထိပါ

ဖအိတ်ရ။ မုသွက်သွာန်ခွံရော'

ညးဂမ္ဘိုင်ဂး၊ နုသို့လိုက်ဖြာသွာန်လေစက်သေင်ပွန်၊ နုလေစက်သေင်ပုဂ်-

ပိုဒိုက်ကံအယုက်အထက်ဇော်အာတဲ့ရ၊ ပိုလုပ်ရီလွှာမှာဒေဝီ၊ အကျော့
ကောန်ဗာလညးစံတလညးအကျော့တလညးဟံ့မော့၊ မွဲသပ်ပွန်
သို့မရုန်ဆကောန်အမာတ် တုပ်ပျါညိုင်သေင်ခဲ ပူးသေင်ပပ်ပြိုင်ကို
သို့သွပ်၊ လှောင်-ကော့မှာသို့တံကိုမူးဂ်ကော့မာန်ကိုဟာ၊ ဗညာန်မူးဂ်ဒို
ကောန်ဇုကရာဇ်။ တုပ်ညိုင်သက်ပုံ၊ ကာလစတ်ပူးဆဗုတ် ယံကြိုင်
ဇော်တိုန်မူးနွံဆပူးဂိုင်တိုန်ရိုဟ်ဒ်တဲ့ရောင်။ ပွဲသို့မရုပွန် တုပ်ပျာညိုင်
တုံဆုပါက်ဟူးဝါ နုစေတ်စတ်ဝါရသေက်ကိုသို့တံဝံ့လော့သွာ။ ယပ်ရဟံ့
သေက်မူးလံတဲ့ဇော်ကြိုင်ဒးယဒိုင်ကိုမဲကွာန်နုန်မြဲတဲ့ဝါတံ့ဂိုင်ဆဂ်မဒ်ရ။
သို့ဖူးဗညာန်ဂ်ဟမော့ရ'

သို့လိုက်ဖြာဂွံမိုင်ဂလာန်လေစက်သေင်မဟိုဂ် ယိုက်ကေတ်တဲ့ သို့လိုက်ဖြာ
'ကလေင်ရ'

ဂးတဲ့၊ ရဲသို့လိုက်ဖြာဟံ့ဟို-

'ပဟိုတ်နသို့ဇော်ပို 'ပိုမူးဂ်ဝ်နိုဝ်'

ဂးတဲ့။ ရဲသို့လိုက်ဖြာတံ့မယေဟိုဂ်း။

'ဒိုင်မွော့ဗယုထမာဲတူဆုကျင်ဗြုဓဝ်၊ ဝိုန်ဗျုလဗြဟံ့ဖေက်ဂွံအံ
မွဲကြံအမုး၊ ကာမေသုမာဟံ့ဗွာရဏာလ္လာမတ်စ သမ္ဘာညးဝံ့နာဲဒု
ကွတ်ဟေင်ခပ်င်ဇကုဏ်'

သတ်ဒွက်ဂ်ရဲဗဂေတ်တံ့မိုင်အိတ်။ ဒေန်ရဲသို့လိုက်ဖြာတံ့မယေဆေတ်မှာဒေဝီ။ ရဲသို့လိုက်
ဖြာတံ့သုင်အရက်သို့မထရူမိုင် သေတ်ဟိုကိုသို့လိုက်ဖြာ လွှာဖြဲလွင် ဝိုက်ပိုဟံ့ရီရ။ လရီအံဟိုဂ်တားကိုပပ်
ဂျင်စံအာချင်မင်မလရ၊ ပွဲပယာံထဂါတဲ့ဒ်မိုင်ဖရပလေမိုင်ဂ် နုစေင်ဒလ မညီကာကံင်လရီအံသွာန်။
ရဲစေင်မင်မလဟံ့ဟို-

'နာဲပိုဒိုက်စေင်မင်မလ၊ နွံမနောတ်ကိုမှာဒေဝီ ဟံ့မိုင်ရီရဂးတဲ့ နာဲပိုဒိုက်
ကလေင်စံအာချင်မင်မလရ'

သေတ်ဟို စေင်ဒလမညီကာကံင်ဝံ့မိုင်၊ မိပ်စိုတ်စရိုဟ်ဗွဲမလောန်သန်ဟေင်။ ညိုင်ဗညာန်ဂ်တံ့ဒ်
ပျါန်သို့လိုက်ဖြာကလေင်စံအာဂ် စကာမိုဟ်ကိုအာပိုကို နုကွာဂ်မွဲဗွဲ ဗညာန်ဂ်ညာတ်သွပ်လွှာ-

'ပွဲအခေါဝ်ချင်လွင်ပျိုင်တိုင်မွဲတူင်ဂီတူးမင်ဂ်ရ၊ လဗိုတ်ကွဲဒ်ပိဒိုဟ်သို
မြဲမလကျိုင် လျးပုတ်ဂ်ဟံ့ပျိုင် ဂိုတူးမင်လျိုင်ဟေင်၊ ဖြဲလွှာဒိဟ် ပလိတ်ဂ်

၁။ အကျော့ = စုံ (အကျိုး) ၃။ ဖြဲလွင် = ဖြဲပွန်ဂဟ
၂။ လှောင် = ကော့၊ လလံအာ ပွဲဝ်ဗျန်

အကြီးရာဇာဓိရာဇ်

သုးအာရ၊ ဗြဲလဗိုတ်လွတ်ပါင်အလဲဂ်ဂျကွင်တဲ့တူးပွန်။ မိုတ်မနွံ ကိုခင်သီ
လမ္မဲမကျင်ဟို လဗိုတ်ကျာလွတ်သွပ်ကျာဂ်လေသူးပွန်'

သတ်ဂ်ညးကး။ ဝံညာက်သွပ်လွံသတ်ဂ်တဲ့ လွိုတ်ငုတ် တဲယးတူးကော်မင်ကာနီ။ ဒဒ်ပမူမလွံညာတ်သတ်ဂ်
ဗညာဟိုက်ကုမင်ကာနီ။ မင်ကာနီသိုလွတ်-

'ပိုင်တိုင်ထင်မရိုမူးဂ် ဒးကောန်တုနဲပိုဒိုက် ဗြဲလဗိုတ်ပိဒိုတ်ဒိုပျါန်
မကော်ကျင်ပိမက်ဂ်ရ။ မိုတ်မနွံကိုခင်သီလမူးဂ်ညးညာတ်တုတ်ဟံ သေင်
ဒိုဒေဝတ်ပိုင်သင်သမာဒေဝ ဗြဲလွတ်ပလိုတ်သုးအာမူးဂ် ပျါန်ဒိုတ်
ပလိုတ်ဂ် ဟဲဗြဲဟ်'ဟံ့မေပရိုက်' ကနဲပိုဒိုဒးကလေင်အာဗွဲမသွာ
ဗြဲလဗိုတ်လွတ်ပါင်အလဲ ဂျတဲသုးပွန်မဟိုဂ် ပျါန်ဒိုတ်ပါင်အလဲဂ်
စိတ်ဒိုန်အာတဲ့ရ။ ပွဲသတ်ပွန်ညာတ်ကီဒေဝတ်မဟိုဂ် ဗွာရဏာရင်တဲ့
ဂဟပွဲပန်(၅)တဲ့ပျါန်ပွဲဒိုသွေတဲကောန်ဟိုရ'

မင်ကာနီသိုလွံအံဗညာတ်ဂ်တဲ့။ ညင်ယးဂ် စချင်မင်မလကလေင်စအာရ။ နစချင်ဒလ မညီကံ
ကင်ကီကျင်ပတီ။ ကာလဂ်ဗညာထိုင်သးမင်ကာနီစိဒိုတြိကောရမဟို။ အတိုင်သံဟံ့ဝံ့မှာ။ နစချင်ဒလ
ပွဲဂကန်နင်ကိုမိုတ်မကျင်တံဂ်။

'ဒပ်သိုမရူဂ်ပဗတိုက်ဏီ လွတ်ရဲမတ္တမုဂ်စကာမိုတ်ညီကွာ။ နကော
ကောန်တလဂကန်နင်ကိုအိုက်ပတီမိုတ်မကျင်တံဂ်ဟို'

ဗညာနဲ မိင်အိုတ်တမိုတ်စိုတ်သန်ဟေင်။

'ဆဂးခါရ ကောဆာန်ဒေယပ်ဒိတ် သိုဗီလမးဆနွံ ဗွဲမပြဟ်ကံ
ဂံဇက်ကျင် ညင်စိုပ်ညီ'

ကိုလာပ်ပသွကာကိုမိုတ်မကျင်တံဂ် ဗညာဂကန်ဏာ။

'မိုတ်တံဂ်ကလေင်စအာ'

တဲ့ဗညာဟို-

'ပိုသော့စကာမိုတ်ညီ အာစိုပ်ဗျိုပ်ပာန်မတ္တမု သိုဗီဒိုတ်ကမြင်ဂ်သော့
ညးလှဲရောမူး'

နမင်ကာနီပတီ-

'ဘပ်မန်ကိုသိုကော်ဇော်ညာတ်မွဲစွဲ။ ဘပ်မန်သော့ကိုအာစိုတ်ရောဂ်အံ'

ဗညာမိင်ကိုကော်ဘပ်မန် ထပ်(၅)ပယာ ဝိုက်ခိုတ်နဲ သိုလိက်ပအပ်တဲဘပ်မန်ကိုဏာဗစိုပ်ဗျိုပ်ပာန်မတ္တမု
သိုဒဒ်စချင်မင်မလတဲကလေင်စအာ။ ဂံဟိုဂ်ရဲမတ္တမုတဲတီကို သိုပရူပရာအိုတ်သိုဂကန်တံ
ကိုဘပ်မန်အာစိုပ်စိုတ်ကမြင်။ ဘပ်မန်သွာန်-

'ဗျိုပ်ပာန်မတ္တမုတံနွံသွာစိအိုတ်ရဟာ'

၁။ ဟဲဗြဲဟ် = အိုတ်အာ၊ သော့အာ ။ ပရိုက် = တဲ၊ ဒဒိုက်

‘ဒိုဟ်မင်မအိုတ်ရ’

တ္ထိပ်ပွန်မတ္တမှူး-

‘မူဟိုတ်သင်လုံမဇက်ကျင်ပွန်ဂ်ရော၊ သိုတ်ဟုံမင်ဟာ။ နစချင်မင်မလ
ကိန်းကုံတည်းစိင်ဗ္ဗာင်ဒထောံကုသိုတ်၊ မာဒေဝိဗ္ဗန္တိကမိန်ချင်ကျိုင်ဗ္ဗာင်
ကုံသိုမရမချုပ် နစချင်မင်မလတီတုံ ပိုပသတြုကံကောန်နဲဟုံဒးသွံ။
ဗတ်ရတလစိင်ဗ္ဗာင်ကလိလောန်အာဆကောန်တလည်းဗညာနဲဂိုဝို
လျောဝ်ရ၊ သိုမရဂိုဝိုလျောဝ်နွံဟာ။ မဇက်ပွန်ကျင်လျာပတ်လေ၊
သလေဟ်ဂး အသံတလည်းစိင်ဗ္ဗာင်တုံရောင်မဇက်ကျင်ဂးတုံ စချင်
မင်မလသို ကင်ပွန်ကလေင်စအာအိုတ်ရ၊ သိုတ်ပညာအောန်
လညာတ်ပဝံ့ဆိုက်ဂလိုင်ပွံရော’

ဟိုတ်၊ လိက်သိုစမာမကောတ်နင်ဂို တိတ်ကိုတ္ထိပ်ပွန်မတ္တမှူး။ သိုဝိုတ်ကမြင် တ္ထိပ်ပွန်မတ္တမှူး။
ပွံပရင်စမာသိုလိက်ကောန်တလည်းကူနင်ဂိုဝိုတ်စိုတ်ဂလန်ပွံလိက်ဂိုတုံ။ ဒိုမဝင်ဟိုက်-

‘ကောန်နဲပိုမလိုင်ပွံသေဟ်ပွာပိုရောင်သွံ ပိုကျင်လျာပတ်ဟိုတ်ဟုံစိုင်
ပျိုနဲညးမဒးကျင် ဣအံလပထွံ’အဲညိ။ ဆတီညာတ်ဗူးဒးသင်လုံ
ဟိုက်အဲပွံတီကို’

ဗိုတ်ကမြင်ဂး။ နဘင်မန်ဟိုတိုနဲ-

‘ဝိုနဲစချင်မင်မလ နှံကိုဗိုလဗးကောန်ခွာန်ဂမ္တိုင်ဇော်ကိုဗြဟတ်ဂိုလေ
ညးညာတ်ဒေဝဲ ညးဟုံပသတြုကိုကောန်နဲ၊ သိုမရဂိုဟုံလျောဝ်ဂးတုံ
ကလေင်စအာအိုတ်တုံရ။ စချင်ဒလမညီကာံကင်လေ၊ ကိုနဲပိုကောန်
တလည်းစိင်ဗ္ဗာင် မိကိုမိဒ်မူကိုဒေံ ဇကုညးဆဟုံဂိုဒ်ကောန်ဉာဏဇကို
ခိုန်ဂိုဆဗညာနဲညးလျောဝ်ရ။ ညးချိုန်သျှောတ်ကရင်သွံတုံမင်ရ။ ဇကုတံ
ဒ်ဆစူးစချင်မတ္တမကို ကောန်တလည်းစိင်ဗ္ဗာင်ဒိုသိုတုံ ဟုံဒးလျောဝ်
ညးဟာ သင်ဟုံဟုံစိုတ် ညးချင်မင်မလကျင်ပိုဒးကျင်ကို ညးစပိုစကိုရ
စိုတ်သင်ဂိုကြံပွံဂလန်ခေင်သိုဂ်ရောင်ဒး ပမင်သင်ပွံ ကောန်နဲဒ်
ဉာဏဇတုံဇကုတံဟုံဝါတ်အာရဟာ၊ သင်ပွံအဲညာတ်’

ဘင်မန်ဟို၊ သိုဝိုတ်ကမြင်မင် သင်လုံဟုံဟိုကွပ်ဗွာရဏာမင်ရ။ ပွံနသိုဗိုအဲမြဲလျောင် အဲသီလှ
ညးဝါဟို-

‘ပွံဂလန်ဘင်မန်မဟိုလှ ဟ် ဒ်မင်ဂလန်ပိုလေညာတ်ကိုသိုဝိုတ်က
မြင်ညးဒ်ဂးအုပ်ပွန် ပွတ်ဆစိုတ်ညးရ’

မဟိုဂို။ နသိုဝိုတ်ကမြင်ဟိုပွန်-

‘ပိုသလှေအသံတလည်းစိင်စွာင်တဲ့မကျင် လျှက်မတိဒဒိ အသံမှာအဝိ
ပနိုဟ်သိုမရ၊ စချင်မင်မလလေစအာရ။ပိုကလောင်စကိုရ၊ ပတီ
ကောန်တလည်းစိင်စွာင်ညိ’

ကကန်ကိုဘပ်မန်တဲ့ ထွိုပ်ပျိုန်ချင်မတ္တမှ သိုဗိုတ်ကမြင်ဂတေးကျိပ်ရှင်နက်ပွန်ကလောင်စမတ္တမှရ၊
ဘဝ်မန်ကလောင်စချင်လျှင် စိုပ်ဗညာန်တဲ့ဂလာန်အိုတ်သိုပတီဗညာ၊ ဗညာမိင်မိင်စိုတ်စရိုတ်ဗွဲမလောန်
တိတ်ဗတိုက်သိုမရရဗညာချပ်ကံမင်ကန်စီ ကိုပုံဗပိုင်ဗပင်ညိကွာမင်ကန်စီပတီ ဟံမင်ကန်စီကပ်မန်
ဘဝ်ကဏာတ်ညးပိ ပအဒိထာန်ညွှံ့ဂ်အာဗပိုင်ဗပင် နွဲကောန်ငှ်ဗွဲဗေပိုတိုန်။

‘တော်ဂခေမ္မဲဂင်ထွိုဂျခက်စသတ်မြဲ နွဲကောန်သိုဗွဲပွဲဒိုသိုပကန်ပျိုန်
ခေတ်ကွင်မိုင် နုကုကောန်သိုချိုက်စိင်ကမြဲမင်မိုင်ပွဲရှင် ပွဲပျိုန်ကျင်မိုင်
တိတ်ပြိုင်ပွာန်ဂ်ပြဟ်ပေက်ဒ်တော်’

သတ်ပွဲမိင်သတ်ဒွက်တဲ့ကလောင်ကျင်ဗညာသွာန်မင်ကန်စီပတီ၊ သတ်ဒွက်ဗပိုင်ဗပင်ဂ်သို
ကံဗညာကလောင်

‘တော်ဂခေမ္မဲမှူးဂ် ဂခေန်အူဝ်စ စနာံအာ သိုမရူဒိုတလတိုဒာကု၊
သိုမရူသိုက်ကး ခက်စသတ်မြဲထွဲမှူးဂ်ပွန်ကျဲမြဲဒိုတလည်းစိင်စွာင် သိုမရူ
စမင်ပိုန်တလည်းဂ်ဒိုခက်စသတ်မြဲရ၊ ထွိုမင်မှူးဂ်ပဟိုတ်သိုမရူဟွံဒို
ဂကု၊ ချပ်ပသိုကုသိုဟွံစိုပ်ထွဲအာ။ ဟိတ်ဂ်ရထွဲမဟို၊ နွဲကောန်သိုချပ်ဒို
သိုမှူးဂ်နာံပိုဒိုက်ရ။ ပျိုန်ကျင်မိုင်မှူးဂ်ပွန် ဒးကောတ်စပ်စပ် ပျိုန်ရဲသိုမရူ
မဇက်ကျင်ပွဲရ။ နုကောန်သိုချိုက်စိင်ကမြဲဂ်ကောန်တလနာံပို၊ ပေက်
ပြးဒးသိုမရူ ယဝ်ကောန်တလချိုက်စိင်တိတ်ဗတိုက်အလန်ပွဲပွဲဇူး’

မင်ကန်စီသိုဂလာန်ဗပိုင်ဗပင်ပွဲမိုင်ဂ်ရ။ မိပ်စိုတ်ဗညာဗွဲမလောန်။

‘ဟိုတ်ပွဲမိင်ဂလာန်သတ်ဂ်ပွဲဗွဲ တိတ်ဗတိုက်ရ’

ဂးတဲ့ ဗူဖာပ်ဗိုလဗးသရဲပသခက် ပွဲဂ်မညီကပ်ကိုင်စချင်ဒလသိုဗိုလဗးသရဲပသခက် ပွဲမတိုင်
စိုပ်ကျင် နုဗညာချိုက်စိင်မှူးမ္မဲဇော်ဒိုဒိုသေဟ်။ သိုကောခေမိဒိုက်ကောတ်ပွဲစိင် စင်ခြင်ရင်သိုတိုန်ကျင်ရ။
စိုပ်ချင်တဲ စချင်ဒလဟို-

‘ပွဲကာလပွဲလံပွဲပွဲ တိတ်ဗတိုက်ရ’

ဂးတဲ့ စီရောင်ကင်ပျိုန်ကြဲကတ။ပွဲကာလဂ်သိုမရူတော် ဒဒိစချင်မင်မလ ထွိုပ်ပျိုန်မတ္တမှ တံကလောင်
စအာဂ် ကိုဗိုဟ်စပ်မှာဒေဝီလေမိုဟ်စကောဂ်ဟွံကလောင်စိုပ်ဇော်တဲ့ ဟွံဂင်ပိုက်ကလောင်ပျိုန် သိုမဖေက်
ဂွက်ဒးမင် ချပ်ဂုန်ကိုသိုပျိုန်တံဂမိုင်ပွန်ခလ။ သိုဇိပ်ဗြာဟို-

‘လိက်နုမ္မဲတလည်းမှာဒေဝီသတ်လှိုဟွံပွဲမိုင်ညွဲ ကလောင်ပျိုန်ဟွံပွဲဇော်’

ညင်ပွဲဂိုင်ပွဲအာသိုဇိပ်ဗြာဟိုဂ်ရ။ သိုမရူသိုဗေဝင်ဒးကုပ်မင် ပွဲဂ်သိုဇိပ်ဗြာကောန်လိက်။ စကာမိုဟ်ဟွံ
ကိုညးတိမ္မဲကိုအာပွိုဗညာနဲ ဟိုဂးပွဲလိက်-

‘ငါ့ရကုန်ဝတ်စုံတို့ကိုဆွဲချက်ကဲ့သို့ထဲဝင်ရောက်လာရန် လုံခြုံရေးမရှိဟု သွေးထဲ
ခွင်ကဲ့သို့ကွေးကွေးမြဲမြဲတတ်အာရဟံ။ ယပ်တိတ်ဖတိုက်ဆဒပ် သို့မရှာ
ဖဟိုက်ဒပ်တုဟိုက်လွှဲဖတိုက်စိုတုဟိုက်။ အဲကြံပွဲစွဲကလေးနဲ့ တဲ့နိုတ်ရ။
နွဲလျှိုင်အဲကြံလှိုင်’

ကိုမိုက်နွဲလိက်ကွဲင်စိုင်ပွဲခိုင်တဲ့။

‘ကြနာအမတ်စေ့နွဲဂုတ်’

ကးတဲ့။ ပွဲမိုက်မကွဲင်တံကိုလှိုင်လာဝိုက်ယာဟိုက်ကိုတိုက်ကလေးစအာ။တဲ့ဗညာခါနဲ့ သို့ဖြာတ်
သရဲ။ မမွဲသောင်တံညးခါဒိုနော်။ ညင်စိုနဲ့ကွဲနဲ့ပြုပြင်စွဲလပ်ကိုမင်သျင်။

ဗညာနဲ့ပြုပြင်ခိုက်

စိင်ခြင်အစဉ်ကို ဗညာနဲ့ သို့မချင်ဒလ ညးခါကောကိုဒေသျှင် စိင်ခြင်အဒရိုင် အမတ်
ဗမုလိုက်ကံ ဘပ်မည်ညးခါသျှင် စိင်ခြင်မွဲလွန်ကိုမသိုက်မသံကောညးခါသျှင် စိင်ခြင်အသုရီယျာ
မင်ကန်စိုက်ဘပ်မည်ညးခါ။ စိင်ခြင်အိမဂုသိုက်ကိုအမတ်ဘောကနဲ့သိုဗူးခါသျှင် စိင်အိလကိုတ်
ညာတ်ကို အာစာမပေင် မသံကောညးခါသျှင် စိင်ဖြဲခါကို မွဲကိုမဟာဒေဝသိုက် မွဲကိုအပါအိန်သျှင်
ပြုပြင်ခိုက်ကြိဂဟာတဲ့ဒိုတဲ့ ဗညာပွဲကြာခိုက် (၂၀၀၀) စချင်ဒလပွဲကြာခိုက်လီပင်ပွဲကြာခိုက်ပီလီ
အမတ်ဘောကနဲ့ခါနဲ့ကိုဒိုပွဲနဲ့ဂျင်ပွဲနဲ့ပြုပြင်စွဲလပ်တဲ့ ပွဲအခါဝယာခိုက် တက်ပံမင်ခရာကိုရ
မွဲင်ဇမူးပတ်အလံ ဗညာကော်တိတ်အာခရာဟံပွဲ နွဲစာင်မွဲပင်ကွဲင် သူနုလတုကိုပင်စိင်ဗညာမသိုက်ကို
ဗညာနဲ့ညာတ်ဒိုအိမင်စိင်ဟံအာ။နုတလအယုက်ညးဇမော်မွဲဗညာတ်သွာန်။

‘မုဟိုက်ကောန်တုမဒိုအံရော’

‘စာင်မွဲပင်ကျင်သူနဲ့ပွဲကိုပင်စိင်အဲသိုက်တဲ့မဒေါရောင်’

ဗညာကး။ နညးဇမော်ကို-

‘ပတိုမိုတ်ပွဲ နိုမိုတ်ခိုက်ရောင် ဒးအခါညးပတိုန်ကျိုင်ကျာ် ခါရဟံဒး
အခါဇိုင်ခသျှင်ညးပတိုန်ကျိုင်ကျာ်။လှုဟ်ကောန်သိုက်ပွဲပကင်
ရင်ကိုဒိုင်မွဲခိုင်ရောင်ဇက်တိတ်ပွဲနဲ့လှုဟ် စာင်ပင်ကွဲင်သူနဲ့ကျိုင်စိင်
ကောန်တု ဇိုင်စာင်ကိုခိုင်ခသျှင်တပ်ရ။ ပွဲနိုမိုတ်ပွဲ ကောန်တလနွဲ
အိမိဗလပွဲဒူးသို့မရသျှင်ပကင်ရင်ကျိုင်မွဲဟံဆောတ်ရ’

နုတလအယုက်ညးဇမော်ကိုပတို ဗညာမိင်ဒးကိုပိုက်မွဲမလောန် ကိုလာပ်ပညာ ကိုတလ
အယုက်ကိုတဲ့။ မွဲမပြတ်ဗညာကော်အာရ။မဟာတလခွာဒိုပသိုက် ကိုသိုက်စိင်ဖြဲအာကတ။ စိုပ်လဂူခိုင်သွပ်ကျာ
ဟောမဝန်။ နုကိုအာဒိုအိအင်ဗူးဖျေဒပ် ဒြိုင်သိုမို။ ကြာတ်ကိုပင် ဗညာသိုထွဲပြုပုနီဗိလဗးစိင်ချေဂမိုင်
ဗလိုပ်ပဲကြာတ်ကိုပင်အိုတ်ရ။ သို့မရူနွဲမင်ပွဲစိုပ်ပုဒရင်ဂ။

‘စုဒ္ဓရင်ဂင်္ဂိုဋ်နာစနိ။ သွေအော်သီပုတ် သွေဒင်တဲဝိဗာန်ဟာ’

ဗညာနွံအသံ ကြိပ်ဂမ္ဘတ်တံရပွဲ အနာင်မဒိနာသိုသဝ်ဂ်၊ ဗညာကိုဗိုလဗးတံစရိုဝက်တုံ နူဗြိပ် အင်ဖျှဲဂ်။ ဇက်အာဂ်ဂပင် နုသွပ်ကျာခါတ်သော်သျှင်လွင်ဂ်ဖြညင်ဂမ္ဘာင်မိုဟ်။

‘မဟာဇယတု’

‘မဟာဇယတု’

မဟီလဟိုဂ်ရဲပျိုန်သိုဖအိုတ် ပွဲမိင်ဂမ္ဘာင် -

‘ဂမိုတ်တုံစပ်ဟွံသေင်ဟာ’

ဗညာသွာန်၊ နုဗူးပတီ -

‘ဂမ္ဘာင်ညးတုံ စပ်ဟွံသေင်၊ ကောန်ဟွံမဂ္ဂံ ဇးရ၊ ဒေဝတံတံမရာ ဓနာကိုရောင်’

ဗညာတီတုံ ကော်ဂကန်ကိုတုခွဲဒိုပွဲ၊

‘ဂွင်တရဲမလျှုမဂ္ဂံပြဟ်ဂ်ကော်ညီ’

မဟာဘုခွာ မိင်အသံဂကန်။ ဟံဒိုအ်ဟံဒေါင်ဂွံပြဲမလျှုပြဟ်ဂ်စွဲညီမှတ်ဇက်အာ။ နုလျှော်ဇော် စိုပ်ဇလောင် နုလောင်စိုပ်ပျိုင်မရတ်။ နုပျိုင်မရတ် စိပ်ဒိုလ နုဒိုလကိုအ်စိုပ်မလးဇနပဒလတောံသိုမရလေ။ စသျှင်မင်မလတ္တိပ်ပျိုန်မတ္တမှတ် ကလောင်စးအာအိုတ်ဂ်တုံ၊ ဆရဲသိုမရကိုပလေဝ်ပြုမပြင်လပ် ဇလောင်အိဇို ချပ်ခြပ်ဒ်ဒိုမင်ရ။ ပယုာ်သွာတုံလောန် ပယးဂိတုဗဇင်ဗဇင်ပွဲအဒိုင်ဂ်ရဲပျိုန်သျှင်လွင်စိပ်ဒပ်သိုမရ။

သို့ဇရုကျချိန်

တက်မံမင်ကိုဂမ္ဘာင်ဇမူးဟောလုပ်သိုစိုင်သိုချေဗတိုက် ရဲပျိုန်သို့ဇရုပေက်ပြးချိုတ်ဗုတ်(၃၀၀) [ပင် (၄၀၀)သွဟ်၊ ဇကုသို့ဇရုစံ့ဂွံင်သိုသိုက်ဂ်ရဲချေမ္မဒ်အာ။ စိုင်သို့ဇရုသိုက် အဖြူပဂေါဂ် ယောစော်ကောင် ဂွံထမူ အဒရင် စိုင်ဗညာနုမချိုက်ဂ် သိုရန်တိုင်ကုက် ညးမဒက်လပ်ဂ်ဇမာ’ သို့ဇလပက်သို့ဟွံမာန်။ ဇမော်စိုင်ရဲဗညာ သို့ဗမူလိုက် ဗရဲဂမ္ဘာင်ကာလဂ်သိုသိုတ် သို့ဆင်ကတဲ’ဗမူလိုက် တိုန်သိုက်ဂွံတုံ တက်ကဏက်ကြိမ်ဟိုတိုန်-

‘သျှင်ဗဂေါဂ်အလန်ဂွံနာပိုသော့ပွင်ရင်ရမူး’

ဆရဲသိုမရပျိုန်ချိုတ် ဆဒးဘဲလေဗွဲမဂ္ဂိုင် ဗညာညာတ်တုံ၊

‘လှဗာ်ထွက်ရ’

နွံအသံကော်ဟိုဇန်နစိုင် သို့ယောဂရာဇ် သို့ရတ္တသံရဲသိုမရညးဝါပွဲဒပ်ဇကုဂ်ဟွံဂံင်မင်။ ကော့ကျင်ဒပ်အမာတ်ဇော်သိုစိပ်ဖြာ်တုံဟို၊

‘လှဟ်ဒပ်သို့ဇရုပေက်ပြးအာတုံရ၊ ဇကုသို့ဇရုချိုတ်ဂျိုင်လေပ် ပိုဟွံတို တုံယးပိုသအာ ပွဲတြိဂွံင်ဂတကော်၊ မိုဟ်ညးအာကြတ်စင်ရောတ်’

၁။ ဇမာ = ပွင်စိုင်၊ ဇာစိုင် ၂။ ဆင်ကတဲ = ညးဇော်စိုင်၊ မုဟာ-ဆင်က

ပွဲစိတ်တွဲဂုဏ်အမတ်ဇော်ပသက်ညာတ်ရော'

ဗညာ* သွာန်ရ။ နှသို့ဇိပ်မြာဟို-

'ဗညာနဲ့ဝှဲကောန်မှာပိုတွဲညးစိင်ဗွာင်ဟွံသေင်ဟာ။ သို့မရူချိုတ်ကို
ဂျိုင်ကုန်ဒ်မုန်ကိုပိုရော။ မင်ရပဒိုင်'

ဂးဂ် နှသို့ယောဂရာတ် သို့ရတ္တသံရာတ်တံဂးပုန်-

'ကောန်တွဲညးဗညာနဲ့ဝှဲ ကြဲကြဲဇေန် သဟာသီသန်'ရ။ ရာသွံင်ဒင်
မက်ရော။ ပွဲဗွဲဝှဲလလဲဇကုတ်ရောင်ဝှဲဗွဲလဗျို တဲးယးတဲးဗွဲဗွဲဟွံဗွဲရ။
ယင်ရဗညာနဲ့ဝှဲဇကုတ်လဗျိုပိုနွံဆချိုတ်ရ'

ညးဇါဂး။ နှသို့ဇိပ်မြာဟိုပုန်-

'ခါရသို့တ်ဟိုသက် အဲညးဗယုဒင်ခစိတ်ဖူးဇကုတ်ညးဂမ္တိုင် ဇကုမဲ့တ်
မင်ကာ'

ဂကန်လဝ်တဲ။ သို့ဇိပ်မြာပျိုက်စိင်မြဲဗွဲကောန်ရဲညးထဝ် အာဒိုင်ဗညာနဲ့ရ။ စိပ်တရပ်ဒပ်-

'အဲဒိုက်သို့ဇိပ်မြာမကျင်'

လရိအဲဟိုဂ်ရ။ ဗညာမိင်-

'ကိုအပါဇော်အဲလုပ်ကျင်'

နွံအသံ။ သို့ဇိပ်မြာဇေန်စိင်လုပ်ကျင်ရိပ်ဗညာ စချင်ဒလ။ ဗညာ သို့ဇိပ်မြာ ညးပိဟိုဂးစင်
ခြင်တ်ရ။ ဆမိုတ်မဒးလှဟ်ရဲပျိုန်သို့မရူမချိုတ်ကိုဗအုံလဝ် ပွဲမိုတ်ဟွံချိုတ်ဒးဘဲဂိကတာန်တံဂ်
ကိုဒတ်တာ ဒိုင်မမင်မဒးရ။ ရဲသို့ဇိပ်မြာသိုရဲပျိုန်ဗညာ ကိုအာကော်သို့ယောဂရာတ် သို့ရတ္တသံင်ရပ်။
ဆသို့ပျိုန်ဒ်ရဲသို့မရူဂ်ကိုကော်နင်ဖအိုတ်စိပ်ကျင်တဲဗညာဗွဲဟပ် ဂလာန်မပျေတ်ကို သို့ပျိုန်တံဂ်အသံ
ဟွံမောဲ။ ပွဲဂ် သို့ရတ္တသံင်ရာတ်ဟိုသိုဂမ္တိုင် ဆဒ်ရဲကရော်သို့မရူဂ်။

ပိုဇကုတ်ဒင်သင်သွာဗွဲတွဲညးစိင်ဗွာင်မှာဒေဝိ ကျင်ဗတိုက်ချင်လျိုင်
ဝှဲလျိုင်တဲ ပရဲသျှော်ဇော်ကိုဝှဲခစိတ်ဖအိုတ်နွံအွံ။ မှာဒေဝီဂကန်
လျှော်ပိုဟွံဝှဲခစိတ်ညး ညးခစိတ်ရဲပိုချိုတ်ဗွဲမဂ္တိုင် ပိဇကုတ်ပုန်
စိပ်တဲကောန်တွဲညးသွးချိုတ်ဖအိုတ်ရောင်။ ဂ်လေဟွံခစိတ်နွံ
အွံသွးကိုလဗျိုဖအိုတ်တဲရ။ ပသတ်ပိုသျှော်လျှော်ပတ်ရောမွဲး'

သို့ယောဂရာတ်မိင်တဲဟိုတိုန်-

'ပိုသိုဖအိုတ်လုပ်သွံတဲကောန်တွဲညးတဲဒးချိုတ်အိုတ်ရမလဝ်စိတ်၊
ဒ်တြဲပွဲ ပါရမ္မိဇောန်သတ်ကျပ် ဟွံဒဘောဝိဝဲကိုသတ်တဲ။ ဟိုတ်ဒ်သတ်ဂ်
တဲ ဟွံခစိတ်ပိညးဂမ္တိုင် မဝှဲလဗျို ဝှဲဗွဲနုတ်ဂစိတ်အိုတ်တဲရ။ မိုက်'

၁။ သဟာသီသန် = လောန်သန် ၂။ ဗယု = ဂျ

* ပွဲလိက်မူထွေးလင်ဗညာရ။ ဗညာဟွံသေင်ရဲသို့မရူသို့ခါသွာန်ရ။

အင်္ဂြိုဟ်ရာဇာဓိရာဇ်

ပုဏ်တောပွဲ ချင်ဗဂေါဂ်ညင်ပွဲဗွဲပြဟ်း၊ ပိုဗတိုက်တုာ်ခွေဝ်ရော်ဂုဏ်
ကောန်တုညးစိင်ဗွာင်ပိုပတီ'

ဂးတု၊ သိုယောဂရာဇ် သိုရက္ခသင်ရဲတံ ကောံရင်ညွဲလွေင်ဂလုာ်မချပ်လပ်ဂ် ဒင်ကာခွေဝ်ရော်
ဂုဏ် ဗတိုက်တုာ်ချင်ဗဂေါပတီ ဗညာဂွံမိင်တုး

'တသိုက်မအဲက်အဲ အဲဟံပလိုဏီရ'

နံ့အံ့။ ပွဲဂ်သိုဗ်ဗိတ်ညးပတီ၊

'လျဟ်ကောန်တုဟံကံဗိုဗိုနီယပ်ဗက်၊ ကေတ်ဇကုသိုမရ သိုမရ
ဗူးစိပ်အာချင်ဗဂေါကာ ပိုဒိုက်ဆဒ်ရဲသိုမရတံဟံစိပ်ဗဂေါ ဒိုပိုဒိုက်တံ
လပ်စကံ ကောန်တုအိုတ်ရဂးတုကောန်ဖြိုပိုဒိုက် ညးပလင်ဏာမတ္တမ
ဗွဲကြ ကောန်တုကိုဗတီက်ကေတ်ပုန် ဂ်လေဝါတ်'

ပတီသတ်ဂ်၊ အမာတ်ဇော်သိုဗ်ဗြာမိင်၊

'ဂလုာ်ဂွံဒ်အရော်ကောံ ကောန်ဖြိုနံ့ပွဲသိုဒ်ညွေံတုညးဗလးကိုမာန်
ဟံမေ့၊ ဇကုပိုဗလးရောင်ကောန်ဖြိုသောံဗူးပရိုက် ချပ်ရင်ညွဲ
ကံသိုပုန်ဂုဏ်သိုဟ်တး အာတ်ယံဒင်သင်သွာတု၊ သိုက်စံချင်ဗဂေါ
ကာတုဟံယးဂွံညွဲ၊ သောံဗလးဒဒ်ကံကောန်ဖြိုအံ'

ဗညာဂွံမိင် ကော်စချင်လေ။ တိုန်တံဇာတ်သော်ချင်လျှင် ကိုသုင်သွာကာမချပ် နူအာစာမ
ပေင်ပတီ -

'ကာတုဟံယးညွဲရဲပုန်တံ အာချင်ဗဂေါနံ့အံ့ ကိုတိုန်အာစိုပ်ဇာတ်သော်
ပုန်တု တု ဟံ ယးအာရဟာ။ ညကေတ်ကျက်ထပ်မွဲဇကုတံ မွဲ တု
ကိုယိုဒင်သင်သွာဟံဗိဟ်ဟာ'

မင်ကာနံစိမိင်၊

'ဒးရးကိုရ'

ပတီဗညာ၊ နံ့အံ့ကိုညကေတ်ကျက်ထပ်မွဲဇကုတု ဆဒ်ရဲသိုမရသိုသုတ်ဇမော်သိုဗအိတ်ကိုယိုဒင်သင်
သွာ။ စိင်ချေဗုဟ်သွင်တံဂ်သိုဂိုင်ကေတ်လပ် ဆဇကုသိုတံဂ်ဗလးကိုအာချင်ဗဂေါအိုတ်ရ။

သိုမရလေ ပွဲသက္ကရာဇ်(၇၄၅)ဂိတုဗြေဂုသိုစိုဏ် သိုမရပေက်ဒြေဝ်စံချင်ဗဂေါ၊ နုမဟာဒေဝီ
ညာတ်အမာတ်ဒကိုပ်ပုန်တံစိုပ်ကျင်ဂ် ဟိုဂးဗျိုဟ် -

'ဟံကောံစိုတ်ဒင်ကာ အပသံကိုမင်ပင်ဂ် သိုအာစာမပေင်တံ။ ဗုတ်မိုဟ်
ကွဲဗါကွဲကိုကိုကျ ခစိုတ်ထွဲ' ဝိုလဗးဗွဲမဂ္ဂိုင် စိင်နိုဟ်ချေခိုဟ်သိုလွဟ်
ဗုဟ်သွင်ကိုချေကုမဒြေဝ်ကျင်ဒးမင်ရဟာ။ တုညးယဲကသိုသုာတသိုက်
ဟံမာန်။ ပိုမဒ်မိုဟ်ဖြိုခပိုတ်ခိုဟ်မာန်ဟာ လပ်စိက်တုမပရောင်'

ဟိုကေးမျိုးပျက်ကွဲရ။ နှုတ်အမတ်ဒင်္ဂါနီက ပတ်ဟိုကေး -

‘ဇွန်တလညးရောင်ဟွံဒင်ဟွံဒေါင်ညာတ်ပွန်ညးဇက်ကုင်၊ ဒိုက်ဂွံချေ
မွဲဒြေပ်ဒထောံဒိုလး ယင်ရဲပိုဟွံဒင်ပတိုက် ဟိုချိုတ်အိုတ်ရဟာ။
ပဟိုတ်ပိုညးဂမ္တိုင်တင်စေဟ်ဒင်ဒေါင်တဲရောင် ပိုဂွံကျင်စိုပ် ကရိုက်ချို
ပျတ်ဟွံသေင်၊ ခါရဲပိုဟွံဂတင်စေဟ်ကံ့ဒါနီညးန့အသံဗျို ဝှံကီရ’

မွဲဂှ်၊ မှာဒေဝီသွက်ဟိုဟွံမောံကွပ်မင်ရ။ တဲမှာဒေဝီဂကန်ကံ့ပလေပ်ချင်မြုပြခိုင်ကမာင်ညင်
စိုန်ဇုံ။

ဗညာနဲဇော်ဂါနီကျင်ချင်ဗဝေါ

ပွဲအမတ်ထက်ပိုနီဆကလေင်စိုပ်ချင်ဗဝေါတံ့ဟွံကီညးတိ၊ စကာမိုက်ကံ့တိတ်ပတိဇကင်ကာ
ပွဲချင်ဗဝေါအိတ်သိုက်စိုပ်မင်ဗညာနဲလျိုန် န့သိုစိပ်ဗြာပွန်လေန္တလိက်စကာမိုက်ကံ့စိပ်ဗညာနဲ ပွဲလိက်ပဟိုကေး

‘ပွတ်ဂွံလွတ်ပလိုတ်မွဲအံ့ဂှ်ဟိုပျတ်ကံ့ဂွံစွဲသို’

စုတ်လိက်ပတိစိုပ်ဂွံမိင်တဲစချင်ဒလ မညီကံကံဂှ်။

‘ခါရစချင်မင်မလကွင်ဒင်လင်ကံ့မာန်ကွာလေင်လိက်ကံ့မိုက်ကျင်မွဲ
ပြဟ်’

ဂကန်တဲကံ့ကလေင်စအာချင်ဒလရ။ မသဘဲကဲ သိုဗဝေါညးမါတုဂ် ကိုမင်ချင်လျင်ထပ်
စကာဖျုပွန် ဆပျိုန်ဂွင်မွဲစောဒရိုက် ဝါဂမောတ်ဂံ့ဂွံတိုန်ကျင် မိုက်မုတ်သပျုအံ့ဖျိုက်န့အံ့ဂကန်ဇာ၊
ဗညာရဲကေတ်သရာစိုဟ်ဂှ်(၅၀၀၀) ဇကုဗညာချိုက်ကေတ်စင်ဒြင်အစံဖု ဣမဂုသိုက်စိင်ဂံ့မိမိုက်ချိုက်
အမွဲမသင်ဂံ့ယံကမိန်ချိုက် စင်အသူရီယျုကံ့မင်ကန်စီချိုက် ဣလကံ့တံ့ညတ်ဂှ်အာစာမပေင်ချိုက်
အမြုဗဝေါကံ့လိုက်ပင်ချိုက် စင်အာဒရိုင်ကံ့မသိုက်ချိုက် အစမဲလမန်ကံ့ဘင်မညီချိုက် အပံက်
လောန်မင်ဒေရဲချိုက် ဆသိုပါနဂ် ပရအိကံ့စိင်မွဲတွဲသိုကံ့ချိုက်အိတ်တဲ ပွဲသက္ကရာတ် (၅၄၅) ဂိတုပုဟ်စို
ဇေက်တဲဖြဲစို ဇက်အာချင်ဗဝေါဂးတဲ မိုက်အဲလင်ပျိုန်ကံ့အာဗပင်ဗပင်ရင်။ န့ကောန်ဂှ်ဖြဲမမေယှ်
ပသတ်သတ်ဂွံဂံ့ရော။

‘တဲမွဲမွဲအပွဲပါင်ဂွံပံက်တုးခွင် တဲဖြဲဇော်ကွင်ဒေါလင်ကပ်သ့အ
သင်မွဲ တဲညးမွဲပညာင်ပကင်ရင်ချင်စီခါပိပန်တဲ တဲညးပိပြဲဒဲ
ဒြေပ်ဟွံဗးညးဂှ်ဒင်သ့’

သတ်ဂွံကောန်ဂှ်မေယှ် သွာန်ကန်စီမသ်-

‘တဲမွဲမွဲမွဲဂှ် ချင်ဗဝေါမိက်ဂးအပွဲပါင်ဂွံပံက်တုးခွင်ဂးဂှ်ပွန် တရင်
ချင်ဗဝေါဟွံမောံညးဇနာတာဒပံက်လင်ရမွဲ။ ဖြဲဇော်ဒေါကပ်ဂးပွန်ဂှ်
ဒိုတုညးစိင်ဗွာင်ခးလသာသုာတသိုက်’ ဒီအန်စုတ်ဟွံဆောတ်ရ။
သ့အသတ် မွဲမွဲဂှ် ကောန်တုလေဟွံဂှ်လိုမိတ်စိုပြက- ပွဲမအံက်ကျက်ဂန်

၁။ ဒးလသာသုာတသိုက် = ခိုပ်အန်စုတ် ၂။ အသတ် = အဲသပ်

ကောန်တုလေစိုပ် ဣတော်လသာနာရပ် တပ်ညှင်မိန်ကံကိုင်ဗွာင်
ကိုကောန်တလ ပွဲဝါပိပန်တုံတုံကီ။ ဟိုတ်သတ်ဂရအသင်မွဲမွဲ တော်ညးပိ
ဒုနဟံဗွဲမွဲဒု သို့မရ၊ မာဒေဂီ ကုမေသီ ညးပိဂိုရ၊ ဗတ်ရဒ်အာတြ
တုံလေဟံဗွဲနုညွဲတ်ကောန်တုဟံဗွဲမော့ ကြိဒးဒေင်သွင် ပွန်ရမူး’

တသ်ပပိုင်ဗပင်၊ မင်ကောန်စီသိုက်ဗညာဂွံမိင်၊ ဒဒ်တုညးစိင်ဗွာင်ဒးဗျာသုာကသိုက်ဂိုမိင်တုံ
ဗညာနုစိုတ်လှညးနု မင်မွဲတုံ ယးဂိုဇက်အာဗျေဒပ်ပုါနုပွဲဗျိုင်မုဟ်သပျအ် ပုါနုဂျင်နုကုစဒရိုက်လေစိုပ်
ကျင်၊

တုညးစိင်ဗွာင်စိုပ်အနိစ္စခပ်

စချင်ခြံတုံ ဗိုတ်ညသိုဗိလဗးမွဲမဂျိုင်စိုပ်ကျင်တုံလျောပ်ပတီ-

‘ပွဲတနွဲဗွဲဒဒ်တုညးစိင်ဗွာင်ဣသုာတသိုက်လသာလပ်နာရပ်ဒ်အာ
အနိစ္စခပ်တုံရ’

ဗညာဂွံမိင်သုာနု-

‘ပသတ်မဂ္ဂတီရော’

‘ကိုန်ဒိုက်ညးမါကျောန်ဗိုတ်တံခိုင်မအံက်ကောန်တု ဣတ်ကျင်စိပ်
ဟိုက်ဒိုက်တုံဂွံတီဗိုတ်ညးပတီ’

ဗညာမိင် ကြောပ်မုကွဝါကိုယာတ်၊ဇိုတ်မုက်မန္တဂုဟ် သှ်ရမေတ်ဗညာမေတ်ဇောပ်ခေပွဲသုာဘးသိုဟ်
မဒ်လှုဇိုတ်ဗညာမွဲမလောန်သန်မောင်၊ ပွဲဂ်ဗွဲနုသုာမိဂွံညီတုံ ဗညာနွဲအသံဂကန်ကိုသိုစဒရိုက်၊

‘ဂျင်ပုါနုပွဲဗွဲလပ်ပွင်ပွဲဒုဒု၊ ဇကုသိုဗိလဗးဂမ္တိုင်ကိုဂွံဗက်ကျင် ပို’

နွဲအံ၊ ပွဲဂ်သိုက်ပုါနုဇက်တိတ်အာနုဗျိုင်မုဟ်သပျအ်ဂိုရ၊ နစချင်ခြံတုံ ဗိုတ်ည၊ လျောပ်ပတီ-

‘လှဟ်သိုဗိမရုဒုင်မင်ပွဲချင်ဗဂေါ၊ ဟိုက်ဂေင်ပုါနုဗွဲကိုမွဲ ပွဲအဲဒိုက်ပွန်လေ
ကောန်တုကိုဒါန်လမျိုရောင်မဂ္ဂဂျိုင်မင်လမျို အလန်ဂွံကိုအဲဒိုက်
ဣ က်သိုဗိမရုကေတ်ဇကုတုတ်ကောန်တုဇောပ်ရော်ဂုဏ်ညင်ဂွံညီ’

ပတီ။ နဗညာမိင်သခိုင်သိုတ်ဟံသေင်နွဲအသံ၊

‘အဲကိုဒေုရောင်မဝေင်မွဲကိုမွဲ’

နွဲအသံတုံ၊ ဇက်ပုါနုအာနုမုဟ်သပျအ်ဂိုဒိုတုံသီပေင်ဂိတုဟံလပ်ချင်ဗဂေါဏီ မျိုအဲလပ်ပုါနုဆဗျိုင်
မုဟ်မသံပျေမင်ဒပ်။

သို့ရေုငြိပ်ဒ်

အမာတ်ဒိန်နွဲပွဲချင်သေင်+ဂို မိင်တုညးဒ်အာအနိစ္စခပ်ရဂးတုံ အမာတ်ဒိန်တိုန်အာချင်ဗဂေါ

၁။ ဒေင်သွင် = လှင်အာ ဒ်အံသပ် ၂။ ချင်သေင် = ချင်သေင် (သံလှင်)

မင်မ္ဗလင်ကမ္မထာန်တုညးဗွံ တုရ၊ ဗွံဂ်နုသိုမရ၊ မိင်ပျါန်ပညာနဲကော်ကင်သိုတြာတ်ဗွံမဂ္ဂိုင် ကော်အမတ် ထွိုင်ပျါန်တံ ကိုချိုက်ပြအတာချင်ဂ်လေ ဟံ့မော့ညးကျင်အာမ္မဲ ဆတ်ဗညာနဲကိုညးပစိတ် စကာမင်မ္ဗလင် ကိုပတ်ဂလာန်အိုတ်သိုဟံ့ဂွံသျှတ်ဒ်တု။

ဗလးဇကုရနိုဟ်သိုမရချပ်တု သိုမရုဗွံဂ်ရဲဇကု (၇၀၀) စိင်(၁၀) ပျိုက်ကော်ထပ်သန်ဗွံမ ဂ္ဂိုင်သိုတွမေတြိဒ်အာဂွင်မတ္တမု ဒဒ်သိုမရမဒ်ဂ် အမတ်ဇော်သိုဇိပ်တြာတ်တိတ်ပတီ ဗညာဂ္ဂိုင် မိင် နွံအလံကိုအမတ်ဇော်သိုတြာတ်၊ ဗိုတ်ည ဘောဒဒိုက်၊ ညးပိတွသိုမုလဗးဗွံမဂ္ဂိုင်ကိုအာဗက်သိုမရ ကော်နင် ဇကုညင်ဂွံ နွံအသံဒ်တု ညးပိတွအာဂွင်တရတ်၊ ကျောံဒို လမ္မင်ဗက်အာဗွံပြဟ်။ ဟံ့ထဗ သိုမရဟ်။

အဏံပွဲသျှင်တင်ဂ်ဒုတ်တိတ်အာစိုပ်ဗညာပွဲဒပ်၊ ညးဒါကောကိုဒေဆိုင်ညွံဒဒ်ဒ်မက်ဇကုမဒ် အနိစ္စဗေင်ဂ်၊ ညးဒါကောကိုဒေဝေါင်ရမတ် ဒ်လို့လုပ်ဗွံမဂ္ဂိုင် မံတြိတွိုင်လေဗးနုဇရော်စံဂိုင် ကျိုင် စိပ်ဗညာ ဗညာကော်ဒတ်ရ၊ မံတြိတွိုင်လှောင်ပကီ-

‘အဲဒိုက်ဇာနုကောန်တု သိုမရုပဒုတ်ဒဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်’

ဗညာနွံဗွံ-

‘ဂုဏ်အဲဒဒ်ဒ်ဒ်ဒ်ဒ်၊ အဲဗိုန်ကိုတသိုက်ပုန်ရ’

ဂးတု ကိုလောင်ပညာကာ။ ဓတ်ယု၊ ရာဇာဗြောဟ်တ်။

၁။ ဝေါင်ရမတ် = ချင်ရမတ်ဇွိုင်
၂။ လို့လုပ် = လို့လုက်၊ အောန်စိတ်
၃။ ဇရော်စံဂိုင် = ဒက်လင်ကိုဇက်ဇြော်
ဇရော် = ဇက်ဇြော်ဇက်ပသံ
စံဂိုင် = ထင် ဒက် ‘ထိပ်ဟ်း’

ဗညာနဲဒ်သ္မိရာဇာဓိရာဇ်

ဗညာနဲလိန်တိအင်ဇုး

ပယာ်အခါမတိုန်နဲဒ်နိန္ဒာသံသျှာန်မာ်တြိတွင်း။ မာ်တြိတွင်းမဒင်ယျုရာဇာဓိရာဇ်တိမကံ့အခါ -
'ယးဒိုဂိတုမာ်ခွဲမံက် တဲ့အာပွဲပယာ်တက်မွဲဂယးသ္မိဇကုဂျာ်။ ညလုပ်
လိန်တိဇမူးဝံ့အခါရအ်'

ဝံ့မိင်ဂလာန်အစာဓိရာဇ်တိမကံ့အခါပယာ်ဂံ့တဲ။ မိမိုက်ဂံ့ခုတ်ယျုရာဇာဓိရာဇ်။
မိသင်ကောန်ညးနဂ္ဂဒါဂံ့ ခုတ်ယျုဒလသုဒ္ဓမာယျာ ဘင်ဇုာ်မုင် ခုတ်ယျုဗညာဒုက် ညးပိဝံ့ခုတ်ယျုမွဲတဲ။
တဲဗညာနဲအသံသျှာန် -

'လိန်တိဇမူးမွဲဂပယာ်ပြဝညးတမာမပန္နဲဂလာန်သင်လိရာ'

န့အစာဓိရာဇ်တိပတီ -

'န့ကွာတေပွဲချင်မတ္တမ သ္မိတမာတံလိန်တိဇမူး ထာန်သ္မိအသးမဇး
ဂလာထာန်ဂိညးပတိဇမူးညးမွဲအာစိုပ်ကွာ။ လျှဟ်ပုန်ပမမာန်ကံ
ဂလာန်ကျာ်တြိပူးလင်ဒိုဟ်ထာန်ဂိဂလာတိုပ်လင်တိုတိုင်။ ကြံသ္မိအိန်
ဇန်တိုပ်တိုတိုင်မွဲ အသွင်တိုတိုင်ဂလာ သ္မိအက္ခရာအခပ်သ္မိသတ္တရာဇ်
ဂိတုတုံနွဲတဲ။ ဂလာကံ့သ္မိအိန်ဒ်ဂယာန်ခေတ်ကရင်ညး ဇန်ခါကေတ်
ပျိုန်တိုတိုင် တိုတိုင်ဂလာဒ်အတု။ တိုတိုင်သ္မိအိန်ဒ်အသွင် ဂလာကျာ်အာ
သ္မိအိန် သ္မိအိန်ဂွဲဇးတု ပျိုန်ညင်ဟင်သာဝတီရ။ ပဒေသဂံ့သမ္ဘင်ကျာ
ကျာ်စေတီ တံတံ့ချေင်မုက်ဖျာ။ သ္မိအက္ခရာအွင်မန္တံ ညးတိုပ်လင်
တိုတိုင်မွဲပလင်သက်သီ အသွင်တိုတိုင်ဂံ့ လယိုဟ်မွဲဟတ်သ္မိ သာ်ဒင်။
န့တိဇမူးသင်တိဒ်ညင်သင်ထပ် ထာန်ဂိဒ်တိဇမူးရအ်'

န့အာဇာရာဇာဓိရာဇ်တိလောဝ်ပတီ။

'ပွဲမိင်ဂိဗွဲပြဟ်ဒက်ပဒ်စေတီမွဲတုညင်တု ညုစပ်ပုဇ်လောဂ်ကွာ ဒ်မဂ္ဂစိပ်
တိဇမူးရ။ ကာလဂိညုတိုန်နဲဒ်ကိဗတောင် ဒ်ခေတ်ဇကရာဇ်တမာ
တမာသင်ပွဲ'

ဗညာဂံ့မိင်တဲ။ န့အသံဂကန်ကံ့ဒက်စေတီမွဲတုညင်ပွဲပြဟ်တဲအာ။ ခုတ်ယျုကျာ်ဇးသတ်တြိကြ
မြိပတ်အာတု ကျာ်ဇမူးညးကော်။ ထာန်ဂိအာဇာရာဇာဓိရာဇ်တိ။ ကံ့ပြုမြေင်ကံ့တက္ကဏာ^၁ဇော်သို
သုဇဏာန် တဲယးတဲ သီအမာတ်ဒကိုပ်ပျိုန်တံညးဂမ္တိုင် ဗညာဇက်အာလှေင်ကယိုင်ပျိုန်အာလိန်တိဇမူး။
ကာလစေတီဇီင် တိဗ္ဗကုမ္မာ ဒင်တဲတဲဇော်လိန်တိဇမူးရ။ ဗုဒ္ဓနိသုာတသိုက်ပွဲကွာဇော်ဂံ့တု ညုအာလှေင်ပုဇ်

၁။ သု = ကု ၃။ တက္ကဏာ = တက်ကွာ၊ ကွာန်ကွာ
၂။ သာ်ဒင် = ပြင်ပြင်၊ သုာ်သုာ်

ကျက်စေ့သဖြင့်အိုဟ်တို့ဟ်တဲ။ ဇက်ပျါန်ကလေင်စံ ဒိုအ်ဖျေံမင်ဒပ်ပွဲဂဟာပ်လုပ်ချင်ဏီ။ ပွဲသိုဗိင်
ဖြဲအာဗက်သိုမရုဂ် ရပ်ပွဲသိုမရုကြိုကိုဖြဲသိုဒိုက်ညှံစိင်ပွိုက်တံဂ်သိုဖျုနင်စိုပ်ကျင်နုရးမတ္တု၊ လျောပ်ပတီ
ဆက်ကွဲဂ်ရ။ နွဲအွဲဂကန် သိုမရု သိုတုမေဩ ကိုပွိုက်လပ်ကိုကပ်သွပ်ကော တံအွဲညးဏာစွဲမင်လပ်။

ဗညာနဲဇော်လုပ်ချင်ဗဂေါ

ပွဲယးဂ် ဗညာဂွံအခါဒိုဟ်သိုအမာတ်ဒကိပ်ပျါန်တံ ကောံခရိုသုဟ်တးအိုတ်ကဲ။ ဗညာဇော်လုပ်ချင်
ဗဂေါ ဂွံင်တရင်မဟ်ကြိုက်ဂ် နုအမာတ်ဒိန်ထံက်ကလီၢ်ပံက်ကိုသုတရင်ဆွဲလွှာ။ မွဲလွှာဂ်လျှိုလပ်တဲ
အမာတ်ဒိန်တွံင်အာဂဟစိင်ဗညာ။ ဗညာလေသာလုံဟံ နွဲအွဲကွပ်မင်။ စိုပ်ကွာဇော်မသိင်လပ်ဂ်
ညးလးလပ်သွာခေါ်စံ ဗညာဇော်နစိင်ပွဲနသွာမိ။ နွဲအွဲဂကန်ကိုဘင်ဂုာ်မင်အာကောံမွဲဇော်ဂးဂ်ရ။
ဘင်ဂုာ်မင်ပဝတ်တိတ်အာ၊ အာပတီဒဒိုကောဗညာကိုကျင်ညးမွဲကိုအာစိပ်ကောဗညာဟိုဂ် တုမေဒဂွံမိင်
ဒဒိုမိမိုက်ဂွံဒင်ယုယမာ ဒိုအာဂုကျင်ဇော်တဲရ။ တုမေဒယံမင်ဟံကျင် နုဘင်ဂုာ်မင်ဂွံဆကိုနဲဇော်။
ဘင်လဲဇော်နဒ ပျိုက်နင်လတူစိင် ကျင်စိပ်ဗညာ၊ ဗညာဂွံဘင်လဲကောန်ဒ စွဲလပ်တရပ်ဗညာ။ မာဒေဝီလေ
စိပ်ခါဗညာတ်။

‘မင်ကာန်စီ၊ အာစာမဆေင်ညးဝါဂွံရဟာ’

မာဒေဝီသွာန်

‘ယွဲအံညးဗါ’

ပတီ ပွဲဂ်ညးစန်ဒက်သိုမရု သိုတုမေဩပျိုက်လပ်အသွပ်ဆင်ကပ်ဂ် မာဒေဝီညာတ်။
မာဒေဝီလောတ်သိုဗိင်အာ ဗညာညာတ်။

‘မတ်အံမွဲလုပ်ဟံတိတ်ဏီ’

ဗညာနွဲအွဲ နုအာစာမဆေင် မင်ကာန်စီတံ အာတ်အခေါင်။

‘ကိုညဒင်ပသေက်ညိကွာ’

ဂးဂ်လေဗညာဟံကို ပအပ်တဲမနန် ဗာတ်ခေါတ်၊ ကိုအာခစိုတ်ကွဲသိုမရုရ။

ဗညာနဲတိုန်နန်

ပွဲဂ်း

‘ဂွံအခါရ’

နုအာစာဇာဇာပြောဟိတ်လျောပ်ပတီ ဗညာညအာဂွံဇတိုလ္လိၢ်ပုင်ဗလိပ် လျောင်အစီဇော်ဇြကာရာန်
တမ္မာတေတဲဗညာယိုက်ကေတ်ဘင်လဲကောန်ထံ ဒတဲဂုကျင် ပီယုရာဇာဒေဝီ ကျောံအာသိုကွတ်မ
အဲက် ကောန်တုပဝတ်ကုအိဇ္ဈမအဲက်ကျေတဲ။ ကျင်လွှာသွပ်ကျာပွဲသွာညးမလးလပ်ပွဲ ရာဇာပလုင်။

၁။ ထံက်ကလီၢ် = သွက်ဂွံလျောပ်ဂစိသပ်   ၃။ ဇတိုလ္လိၢ် = ဇတိုဆုဝိ
၂။ ဗာတ်ခေါတ် = သွာဂစိုတ်မိုဟ် ညးမဒး   ၄။ ပလုင် = မုင်
ဒါဏ်ရာဇာဝတ်(ပါးကွက်အာဏါသား)

ပြောင်ကိုင်ဗွာင်တိုက်ဗရ၊ ဖံစိန်၊ ဖံဟင်၊ ဖံထင်၊ ဒုတ်တြာဘိ၊ ဖံထြေပ်၊ ဖံမည်ဒိုက်? ခရာ ကျသင်သဗ္ဗာ^၁ကိုင်ကျိုက် ဒ်သတင်ဇေဝ် ဗညာဗ္ဗာနံသုာဒိဗ္ဗု သုာကသိုက်ပ္ပင် ရင်နန်ထပ်ဒင်သီကျီလှေင် ပြဝေဏီဇကရာဇ်တမ္ဘာဝေ။ ကာလဂ်အမာတ်သေဏာပွဲ ဒက်ပ်ပျီနံဒ်ဗညာ ဒိုက်ကေင်ကာ ဂရိုင်ဖျေ့ကျိပ်ပဝတ်သီကျီတ်အိုတ်ရ။

ဗညာနဲဒင်ယျုရာဇာဓိရာဇ်

တုညးစင်ဗ္ဗာင် ဗညာဇူ ဝံအယုက်(၂၆)သုာံဒိုဇကရာဇ် ဝံပ္ပင်ရင်ကျိုင်ဗ္ဗာင်(၃၅) သုာံအယုက်နိပ် (၆၁)သုာံ ဒိုအန်စုဓင်ရ၊ သက္ကရာဇ်(၅၄၅) ဂိဟုမာ်(၁၁)မံက်ပဒိုသွင်ဖျေ့ကိုပါနိပ်ဏုပါတ်အဟာရ ဘောဇိန်သင်လို့ သဗ္ဗဗေဒနံ သိုခမီခရဟ်တရီပ်^၂ကိုဒါန်တဲ ဗညာနဲဒင်ယျုရာဇာဓိရာဇ် ပသိုပ္ပင်ရင် ကျိုင်ဗ္ဗာင် တီလပိုန်သင်ဂမ္တိုင်နမောဇာကိုတ်သာဓုကာအိုတ်ရ။

အမာတ်ဒိန်သေင်ထူးဝလာန်လညာတ်ဇေကု

ပွဲဒးပယျာံ အမာတ်သေဏာပွဲ ဒ်ဗညာဒိုက်ကေင်ကာတ်ကျိုင်သီကျီကော်ခရိုက် အမာတ်ဒိန် လေန္တံကို ပွဲဂ်နွံအံ့ -

‘ပွဲစက္ကူအဲဝါဒးမှံ၊ မွဲဒိုဟ်ဂ်တိတ်ဗူးတဲရ။ မွဲဒိုဟ်ဂ်ဟံဗ္ဗးထီ’

မန္တံအံ့ဂါ၊ နအမာတ်ဒိန်ဂ်မိင် ဖျေ့ကျိပ်လှော်ပတီ -

‘နွံအသံသုာ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ်လျုဟ်ညးဗ္ဗာင်ပွဲသေင် နွံအံ့ပွဲအဲဒိုက်ရ။ ပသတ်ဇေမူး ကာလသုာ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ် နွံပွဲချင်လျိုင် ညးဗ္ဗာင်ဂ်ကျိုင် အာ စကာမိုဟ်ကိုအာပတီလညာတ် နွံလိက်ပတ်ဟံဗ္ဗဲသုတ် အဲဒိုက်မဲ့ ပွဲမေဲကျိုင် အာပတီစိုပ်ဂ်မဲ့တင် မွဲသတ်ပုန်ကာလညာလုပ်ချင် ဆသု တရင်မွဲဒိုဟ်ကိုအဲဒိုက်မပံက် ဂ်မွဲသတ် ဟိုတ်မုတ်^၃ဂိုနွံပွဲအဲဒိုက်ဂးတဲ မွဲနွံမွဲဒိုဟ်ထီမန္တံအသံ’

နအမာတ်ဒိန်လှော်ပတီ တဲနွံအံ့ပုန်။

‘ပွဲအမာတ်ဒိန် မုတ်တုာဝံနွံပွဲဇေကု ဇေကုတိတ်ရ။ ပသတ်ကိုစီရေင် ပုန်ဇေကု။ ဇေကုဟံဗ်မိက်ကိုအဲလုပ်ချင် ပပဟိုတ်မန္တံကိုဗိုလဗးမဂ်ိုင်။ ဇေကုမပံက်မွဲဒိုဟ် ခါရအဲအောန်ကိုဗိုလဗး ဆမဲ့ဒိုဟ်လေအမာတ်ဒိန် ပပံက်ရသ့ မုတ်ဇေကုကိုမုတ်မမရတပ်ရ’

နွံအံ့။ ပွဲဂ်အမာတ်ဒိန်ပဝတ်ပိဝါတဲလှော်ပတီ။

‘ဒုဟ်နွံပွဲအဲဒိုက်ဝါပြကာ ခါရစိုတ်ဒးချိုတ် ခါရဂုဒါန်လမျိုဝ်ဂိုိုင်

၁၊ ပြောင်	=	ပံက်	၄၊ သဗ္ဗ	=	(ပါ)အိုတ်သို
၂၊ ဒုတ်တြာဘိ	=	(သက္ကဋတီ) ဖံဇေင်	၅၊ တရီပ်	=	ထတ်၊ လောန်သန်၊ ဗွဲမဟိုင်
၃၊ ဖံမည်ဒိုက်	=	ဖံမန်ဒိုင်	၆၊ မုတ်	=	မာရ်လတ်၊ ဒုဟ်

ပွဲအဲဒိုက်ပုန်လေ ခံဒိုက်မအံက်သွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ် နှဲဉ်းတုစိင်ဗ္ဗာင် သုင်လပ်သွာနာ့ ရာပုဂ္ဂိုဗ္ဗိဒ်သတ်တြါနာ့ သွးကေတ်လမျီုဒုင်ကာကေတ် ဇူးကိုနှဲဉ်းညင်ဝံ့သတ်ဝံ့။ ကာလသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်အာမင်ချင်လျိုင် အာပွဲအသံဟံ့သေင် ကိုအဲဒိုက်အာစိပ်ကောန်တု ဗူးအာနုသွာနာ့ အဲဒိုက်ခိဒိုက်တုဉ်းစိင်ဗ္ဗာင် အဲဒိုက်အာဟံ့ဂိုဗ္ဗိသတ်။ မွဲတင်ပုန် ကာလကောန်တုလုပ်ချိုင် ခါရနာ့အဲဒိုက် တုဉ်းစိင်ဗ္ဗာင်နှဲဉ်းတုသု တသိုက်ပက္ကတ်ယပ်ခို အဲဒိုက်ကေတ်ဇူးတင်စထေ့ကိုကောန်တုဉ်း။ လျှပ်နာ့အဲဒိုက်နာ့ဒိထံရပ် ရပ်ဂိုဗ္ဗိတင်ဉ်တု အဲဒိုက်မင်မွဲနာ့ တရင်မွဲဒိုက် အဲဒိုက်ပံက်ကိုကောန်တုလုပ် ခါရသိုနာ့သိုရပ်ရ ဟံ့မော့ ပွဲနန်ယပ်ခို သို တရင် ဝါ ဒို ဟ် အဲဒိုက်ပံက်ကို ကောန် တု ရ။ လျှပ်ကောန် တုကျိုင်ခိနာ့လမျီုပိုဒိုက် နွဲသတြါချေပုန်ကိုကောန်တုယပ်ခိုတု ပိုဒိုက် အာလုပ်ဖဲရဲဓပုန် ကိုကောန်တုသပ်ဂုန်ဆက်စမိန် တုဟံ့မင်မွဲကောန်တု။ သွာမယံဒုင်လပ်ပွဲနာ့ဂိုဟံ့လီုရဟာ အပါဂ်မအာနိသိုကိုနီုရသ့။ အဲဒိုက် ပဟိုတ်နွဲပွဲသွာနာ့။ ဟံ့ဂွံဝေင်ဒစေင်လဂုတင်ဂိုရ။ နာ့အဲဒိုက်ခတ်ယု အမာတ်ဒိန် ချိုင်မွဲမကိုအဲဒိုက်စ ကောန်တုဉ်းနာ့ပုန် ညင်မင်မွဲ တုဉ်းစိင်ဗ္ဗာင်ဂို ဒးမင်မွဲလျိုင်ပုန်ရ။ ခါရသတြါသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ် ဓပုင်^၁ ဣဒ်သွးလမျီုတင်စထေ့ကေတ်ဇူးဆက်ကွဲသွပ်ဂွးဂတာဇိုင် ထပ်ညင်ဝံ့ သွံလုပ်စက်ရဲဓပုန်ပုန်မူးဂို နတ္တိ ဟံ့မော့ရ။ မိုဟ်တုပစဖရဲ ဗပုန်ဂိုဟံ့မော့မတ် မိုဟ်မဗိုန်ပွဲသွာနာ့ဂိုလုတ် သတ်ဝံ့ဒ်တု တောဝ်ဒ တောဝ်ရာဇာဝင်အဆက်အဆက်အာဂတ မိုဟ်လုပ်စဖရဲဓပုန်ဂိုဂိုဉ် ညးမမင်မွဲဂိုဉ်ညင်ချိုင်ကွာန်ဂိုအောန် ဂမိဗမူးညးရးနီုဂိုတံဒ်ဂမ္မံ ချိုင်ကွာန်လေဟံ့မော့သွာမိ။ ခါရသွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ် ပမတ်စဗိုတ် အဲဒိုက်ရယပ်ခို မွဲတြါကောန်စစေက်ဆက်အာဂတ။ ပပုဗာ ညင် အမာတ်ဒိန်တမြဲဟံ့လုပ်စဖရဲဓပုန် ဂုဏ်မင်မွဲသွာနာ့တံဒးချိုတ်အာညးပ ပြာကတ်ဂတရအံ^၂

အမာတ်ဒိန်လျှောင်ပတီသတ်တု။ အာစာမပေင် မင်ကာနီုတံဒ်မိင်။ လျှောင်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ်။

‘ဂလာန်အမာတ်ဒိန်ပတီဝံ့ ဒ်ဂလာန်ယုတ္တိသွတ်ကော့ ဆအကျော့’ တုဉ်းဟံ့သင်။ ဒ်ဒ်အကျော့တောင်ရာဇာဝင် ဖေက်စေန်ဆက်အာ အနာဂတ် ဝံ့နီုဟ်အာဂတကိုရောင်’ ပတီ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ် ဝံ့မင်ဂလာန်အမာတ်ဒိန် သိုညးဓါပတီပုန်ဂို ဗွာရဏာရံင်ဒ်တြါက်ဂလာန် ကော့ ပွဲဂိုဗ္ဗိအသံဂကန် အမာတ်ဒိန်ဂို ခုတ်ယုကိုဒ်အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ် ချိုင်သေင်အတိုင်မစမင်ဂိုကိုစ နွဲမသံကရတ်ဏာထပ်ကိုပုန် ကွာညးဂမ္ဘိုင်ဟံ့ဂွံဒင်ယု အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဂွံဒင်ယုကွာညးဂမ္ဘိုင်။

၁။ ဓပုန် = သပုန် ၂။ အကျော့ = ဒ်(အကျိုးအရေင်ဗွာနုလုပ်)
 ၂။ ဓပုင် = သပုန်ဣဒ်

ရာဇာဓိရာဇ်ရတ်ယျတီဧကာန်ရဲ

တဲဆဒိုက်ဒိုမ္မဒိုက်သုတံဂ်တုညးခတ်ယျ၊ ဘဝမန်ဒိုဗိင်ဖြဲ မင်ကာန်စိဒိုရာဇာဓန မနသင်
ဒိုစနသိန် မနန်ဒိုစနသင် အာစာမပေင်ရဲဒိုဒိုခရဟ် စက်လောန်ဝဲဒင်ယျ၊ နဝဲစရင်ဘင်မန်ညီ ဒို
ဘောဂရာဇာ မသံကော်ဒို သာ်လောက် ပွဲဒိုက်ညွဲတုညးအရင်တံဂ် တရိုက်ကရိုက် ခုတ်ယျ ပြုပြင်
ကိုခမံင်အရာဖအိုတ်၊ အမာတ်ဒိန်လေ ကိုချိုက်လေင်ဝလံင်ကာဒိုသို ပွဲနော်နဲတဲကာန်တု မာဒေဒိုက်
ပနောက်အိုတ်သိုအေင်ဒင်ကေတ်တဲ ချင်လွဲင်ဂိုအတိုင်ကြေမကိုစတုန်။ နုညးချင်ရးမရှင်ထိုင်သးဟိတ်။

‘ဗြကရာဇ်နာပိုဝဲတြိုပုံပါရမိန်စိုတ်ကျင် ဟွဲဒတောပ်ဝဲ ဟွဲစုံစိုတ်ပေါတ်
ပွဲသတ္တိ အိုတ်တုံတြိုဗြဟိုထိုင်သးတဲအိုတ်ရ’

ပွဲဒိုက်ကေင်ကာ ဟွဲဟိုညးအဲကရိုက်ကရိုက် ပြုပြင်ညီသာသုတ်တးအိုတ်တဲဒိုတဲ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ယိုတ်ဝုအေတ်တေု

နံအသံကိုကျောန်ပြုပြင်မစွဲမမင်ကမ္မထာန်တုညးစိင်ညှောင်ညးမဖတ်လင်ကိုကြောတ်ထင်ဂ်
ဝေင်ညှင်ဖော်ပတဲကုသိုကိုဒါန်ကုကိကျွင်သင် သးဒြပ်ပွဲမရှိုင် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ယိုက်ဇုမအဲက်ဇကု
တုညးစိင်ညှောင် တာ်ပြဝေထီဗြကရာဇ်တမာတတဲရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကလိဝဲစသိုင်ပကင်ရင်
ကျိုင်ညှောင်ခင်ဟင်သာဝတီ သုဟ်ညင်ကလိဝဲတသိုက်ဒေဝကတီ။

သိုလိက်ဖြာစချင်မင်ဗလလောဝ်ဟို တုညးနန်ထင်ချင်အင်ဝ

ပွဲမမင်ကွင်ဗြကြသိုလိက်ဖြာ စချင်မင်ဗလ တီဒဒိုဗညာနဲ ပသိုပွဲဟင်သာဝတီရ။ သိုလိက်
ဖြာ နံစိုတ်အိတ္တ ချပ်ဂုန်ကိုကောန်ခွာန်တဲ သိုစမိန်တမာဗွဲမရှိုင် နံလိက်စကာ (၁)စက်ဒရပ် (၂)မပသို
(၃)မင်စေသု (၄)မလွန် ညးပန်ကိုအာပတီတုညးဗွာ ဟိုကးပွဲလိက်။

‘အဲဒိုက်သိုလိက်ဖြာစချင်မင်ဗလ လောဝ်ပတီတုညးနန်ထင် ချင်အင်ဝ၊
လျဟ်တုညးစိင်ညှောင်ချင်ဟင်သာဝတီ စိုပ်အာအန်စွစင်တဲရ။ ကောန်တု
ညးဗညာနဲ ဒင်ယျရာဇာဓိရာဇ် ပေသိုပွဲဟင်သာဝတီ ကွာဟိုပိုန်ရိုဟ်
ကွက် နုတုနန်ထင်ကိုပုန်ဇက်ရဲကျင် အဲဒိုက်လေ ဇက်ပုန်ရှင်သိုတိုန်
အာ၊ သိုအဟူအသွပ် ပိဒိုက်ကြာပ်မိုက် ကော်ရာဇာဓိရာဇ်ဒင်တဲပိဒိုက်
မာန်ဟာ၊ ကာလရိပ်ဒတဲကြက်ဂိုတွဲတုနန်ထင်ဆသရဲအဲဒိုက်
အာတ်ဒင်ဒါန်ညီ’

သင်ပွဲနံအာပွဲလိက် မိုဟ်ပန်ဏာလိက်ပတီစိုပ်။

တုညးအင်ဝဇတ်ဂိုန်တိုဟင်သာဝတီ

တုညးဗွာဒွဲမိင်တဲ ဟွဲဗွာရဏာကြိဂတ။ စိုတ်မိတ္တဒိဗြိုဂ်ထေန်စပ်ပွဲဂန္ဓသန်ကာန်ကို လောဘ
က္ကိဉ်ရာန်ညိုတ်စိုတ်တုညးဗွာတဲ တသိုက်ညးသိုက်ပတသိုက်ဇကု ဂကန်ဖျန်ကိုမိုဟ်မနင်လိက်တဲ
တဲကလေင်စ ကိုသိုလိက်ဖြာဇက်ကျင်ဗြဟိုဟ်တဲ၊ မိုဟ်နင်လိက်တဲကလေင်စအာတုညးဗွာ၊ ကော်အမာတ်

သေဏာပတိတ် ကံခါန်ပျိုန်ဝှင်တရတ်င်အူ(၁)သို့တခိုင် (၂)သို့တင်ကွေင် (၃)သို့တင်အူ (၄)သို့မေျ
တေင် သို့ပန်တုဝှ်ကိုဒ်ထွိုင်ပျိုန်ပန်မက် ကောန်တုညးမဒ်ဥပရာဇာ မင်ဏာကျေင် ဝှ်ဂုဏ်ပျိုန်
လှူညးပန်တု။

လွှတ်ဝှ်တြိသာရာဝတီ (၁)သို့ပခါန် (၂)သို့စက်ကေင် (၃)သို့စလေင် (၄)သို့ဖကံ သို့ပန်တုဝှ်
ကိုဒ်ထွိုင်ပျိုန်ပန်မက်။ ကောန်တုညးစသျင်မေျင်စေင်။ ယုမ်င်ဆိုက်ဝှ်ဂုဏ်ပျိုန်လှူညးပန်တု။ သို့ပျိုန်ခါ
မက်ခါန်ပြုမပြိုင်တဲ့ တုညးအင်ဝကိုဇော်စတိုက်သျင်ဗဂေါ။

သို့ဖြာတ်ထွေချင်ဝါန်ကျပ်ကျပ်ခါန်

တုညးရာဇာဓိရာဇ်လေ မိင်ဂးနသို့လိုက်ဖြာဏာလိက်စိပ်တုညးဗှာ တုညးဗှာမွှေဟ်ဂလာန်
သို့လိုက်ဖြာကိုဗိုပျိုန်ဇော်ကွေင်ဒ်တဲ့ ကိုကော်စသျင်ဝါန်သို့သံလေ့က်။ သို့သံလေ့က်ဟွံကျင် ပခိုင်
မေ့ချင်ကွာန်ပုန်မပ။ နွံဖွံ့ကော်စသျင်ဝါန်ကျပ်သို့ဖြာတ်ထွေ။

‘တဲ့ရပျိုန်ဗှာဇော်ကျင်ဒင်လက်မာန် လလံပျိုန်သျင်ဇော်စိပ်’

ဂးဂှ်ရ။ သို့ဖြာတ်ထွေကလေင်အာ။ ပျိုန်ဗှာလေ့စိပ်ကျင် သို့ဖြာတ်ထွေတိတ်ဗဟိုက် ညာတ်ဂးပျိုန်
ညးပိုင်ကိုဒ်ဒ် ဒင်ဟွံမာန်သို့ဖြာတ်ထွေပေက်ထောံသျင်ဝါန်ကျပ် ဒုတ်ဗှာတ်ဇော်ဒ်ပအနိုင်မင်။

စသျင်ဝါန်ကျပ်စွိုတ်ချိုတ်လှူစိင်

နတုညးရာဇာဓိရာဇ် ညာတ်ဂးဗှာဇော်ဒ် ပအနိုင်လက်သျင်ဝါန်ကျပ် ခါန်အဲတ်မိန် စသျင်ခေါမိ
တံကိုဇော်အာတြိတ်ဗဟိုက်သို့တရေင်ထပပဗှာ ဗဟိုက်ထပတံဒးစသျင်ဝါန်လေ့က်။ လှူစိင်ချိုတ်အာ၊
ဒုတ်စသျင်ပေန်လေင်မချိုတ်ဂှ် ဝရပေန်လေ့ညးမကော်ဒ်ကိုလှူဟ်ရ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ခေတ်ခါန်ဇာန်ဗှာ

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပုန်လေ သိုကိုအမတ်သေဏာပတိတ်ကော်ခါန်သိုဖြာတ်ဗိုဇော်ကျင်စိပ်တဲ့၊
ကိုဗဟိုက်ဒ်စသျင်တခိုင်မနွံပျိုန်ကျပ်ဂှ်။ ရဲမည်ဗိုလဗးတံဒးဘဲလှူဟ်မြိခသိုရှိုင်တဲ့၊ ဟွံဗဟိုက်ခိုင်စွလင်
နကောန်တုညးဗှာမင်ဏာကျေင် နွံအသံဟိုကိုစသျင်တခိုင်။

‘ဒိုလှူဟ် ပဟွံတိတ်ဗဟိုက်ဒ်ဗညာန်ဇော်ဇော်’

စကာမိုဟ်ကိုကျင်ဟို ပွဲဂ်နကင်မည်တံကျင်ပတီ-

‘တံမိုဟ် တာလီဂ်ပျိုန်ဗှာနွံ။ ဝှ်မိင်တဲ့ ဒ်စသျင်တခိုင်ဂိုလေဗဟိုက်
ဟွံလှို။ မင်ဒုတ်ဝှ်ဗေက်ဒးပျိုန်ကရာပ် ပိုဇော်ကလေင်ကွာ’

ဂးတဲ့၊ ဇော်ကလေင်ကျင် နပျိုန်ဗှာစသျင်တခိုင် တံဒ်ဒ်ပျိုန်မည်ကလေင်၊ ဇော်ပျိုန်ဗဟိုက်ကျင်
ပွဲဂ်တလညးရာဇာဓိရာဇ် သိုက်ကေတ်စိင်ဒြင်အဒရိုင်ထတးဗဟိုက်ဝှ်ဇော်တြိမိုဟ်လေဝှ်မပှိုင် ဇဲမည်
ချိုတ်ဇော်(၅၀) မှုစိင်ဗှာမာ်ပိုတ်၊ နကောန်တုညးဗှာစသျင်မေျင်စေင် မင်ဆွေ ဇော်ကျင်ဇော်ဒ် မိုဟ်

၁။ ရာန်သို့တ် = ထတ်လောန် ၂။ မြိခသို = စက်လုက်. (မြိထသို မြိ၊ မြပါ)

တာလီ။ နှစ်ချင်မင်မလ သို့လိုက်ဖြာ၊ သီကောန်ဇာန်စိုလပးဗွဲမရှိုင်ဇက်ကျင်ပျိုနီၤရှင်ကို နှရာဇာဇာဇာ
ဟိတ်အာစာယှာမည်။ ရံင်ဒိတ္တိနက်သတ်ကိုန်ထာင်ဒက်သိုအဒိတ်ချင်မကွာ၊ ဇိုက်ဇေမ္မာပ်ပန်သတ်ဟံ
ညာတ်ဂးဇိုက်မည်နွဲ၊ ပွဲတုညးမည်လေဇိုက်ဇေမ္မာပ်ပန်သတ်ဟံဇိုက်ရံင်သိုဟံဂံနွဲပွဲမိတ်၊ နအာစာရာဇာ
ဇာဇာဟိတ်လျှာပ်ပတီ-

‘အခိုင်ပယျာ်ပွဲတုံပွဲ၊ ခါရတိတ်ဗတိုက်ဂွံဇးပျိုနီဗာရ၊ ခါရဟံဒ်ညင်
လဟိုအဲဒိုက်တုံဒင်ရာဇာဒန်’

တုညးမိုင်ပွဲဟ်အာစာ၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်တိုန်ချိုက်စိင်ယိုက်ပျိုနီဇက်တိတ်အာ၊ ဗတိုက်ဗာ
ကျိုင်ဗွာင်တုညးဒးကျာဇာတုံဇော်တိ၊ ညာတ်နိမိတ်ဂုံဟံဗတိုက်ဒိုအဲမင် နရာဇာဇာညာတ်ပတီ-

‘နိမိတ်ဂွံဒိုဟ်ရောင် ကျိုင်ဗွာင်ဇော်စိုပ်တိမူးဂုံဒေဝတ်တံထွးနိမိတ်
ဂွံပိုင်တီသုင်ရ။ တိတ်ဗတိုက်ဂွံဇးဟံ့ဆောတ်ရ’

ရာဇာဇာပတီ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိုင်ရာဇာဇာပတီ၊ ဗွဲပြဟ်ဇက်အာ၊ ဝိုင်ဒပ်ပျိုနီဗာ ဂမိတ်လေတိုန်
ဗိုမင်လွှာဇိုက် နကောန်တုညးဗာ မင်ဏာကျော်ဒ်ကအုပ်ပျိုနီ စကာမိုဟ်ကိုအာဟိုဇနာ ဒေမံဂအုပ်ပျိုနီမွဲ
လှော်တံမင်ဆွေဂုံ၊

‘ပျိုနီမည်ခါရဇေဟံ့ညာတ်စောဲမဲ့မဲ့သတ် ညးဟံ့တိတ်မူးဒပ် လျှာ်ပျိုနီ
မည်တိတ်ကွင်မူးဒပ်ရ။ လှကောံကျင်ကြိုင်ဏီ’

ကိုကျင်ဇနာဂလေ မင်ဆွေဟံ့ဒိုအဲ

‘ဇက်ကျင်ပျိုနီလျှာ်ပွဲ ကျင်ဗတိုက်မည်ဟံ့သေင်ဟာ’

မင်ဆွေဂး၊ မင်ဆွေဇက်ကျော်သင်ကြိုင်မွဲလှော်တံ၊ ဒဒိုဗာမကျော်ကြိုင် တုညးရာဇာဓိရာဇ်တိ
ကြိတ်ဗတိုက် ပျိုနီဗာမင်ဆွေဗေက်ပြးဗွဲမရှိုင်၊ နလှော်ပျိုနီကောမင်ဆွေ မင်ဏာကျော်ညာတ်ဂးဇြဟတ်
ဟံ့တုပ် ဟံ့ဂံင်ဗတိုက်နီ နက်ပျိုနီဇက်ကလေင်စအာ စချင်မင်မလ သို့လိုက်ဖြာ မိင်ပျိုနီဗာပေက်
ဗေက်တုညးရာဇာဓိရာဇ် ခတးပျိုနီဂျင်ကလေင်စချင်မင်မလရ။

ရာဇာဓိရာဇ်တိုရာဇာသာန်တိုသို့အင်ဝ

ပျိုနီဗာပေက်တုံ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲအမတ်ဒက်ပျိုနီတံ ချပ်ဂုန်ဟိုက်

‘လျှာ် ဒိုက်မအဲက်ပိုလိုက်ဖြာ စချင်မင်မလ ဟံ့လျှာ်ကိုပို ပဗပုန်
ကလိအံ’ လိက်ကိုဗာ၊ ပဟိုတ်ဂုံရ ချင်ကွာန်ဟံ့ဂွံလှာမိ ‘ပိုဒးဏာ
ရာဇာသာန်ကိုဗာရောင်ဒး’

ဂးတုံ၊ ကောန်လိက်ရာဇာသာန် ပွဲပ်တံအမတ်ဗိုတိည၊ စထက်တံကိုအာဗိုက်တုညးအင်ဝ၊
ပွဲရာဇာသာန်ဟိုက်-

‘အဲကောန်တုညးစိင်ဗွာင်ဇြကရာဇ်ချင်ဟံင်သာဝတီ ပတီမအဲက်ဇော်အဲ

၁။ ကလိအံ = ကလေင်

တူညားနန်ထပ်ချင်အင်ဝ နှမအံက်အဲနဲညးတူစိင်ဗ္ဗာင် စသိုင်တသိုက် မနုဉ်တဲဟော့ဟံ ဖဲလဲတဲ လသသာ နွဲလင်တသိုက်ကျိုင်ဗ္ဗာင်ချင် ဟံင်သာဝတီ။ ကလိတ်စ စသိုင်တသိုက်ဒေဝတံဂိုရ။ အဲကောန်ဂွံဒင် ကေတ်တသိုက်ဒဲအဲကံကော ဒင်ယျာရာဇာဓိရာဇ် ခြံကရာဇ် ချင်ဟံင် သာဝတီ။ ပ္ဍဲင်ရင်ကျိုင်ဗ္ဗာင်၊ မင်မဲသသာသုတ်လမုံကုပိုန်ကျင်တြိ လဒေံ လဝ်သတ်တံတံပြဝေဏီဇကရာဇ်တမ္ဗာတမ္ဗာတေဂိုရ။ လှဟ် လိုက်ဖြာစချင်မင်မလ မိုဟ်အကတန်ညျု ဟွံတီဂုဏ်မိတ်မိပြကော မအံက်ပိုမိနီကံတသိုက် သီချင်ကွာန်မကံစ ဂ်လေဟွံတီဂုဏ် ပပ ပန်ကံမအံက်ပိုတူညးစိင်ဗ္ဗာင်ပွန် ပွဲအဲကောန်ပွင်ရင်မင်မဲ ကျိုင်ဗ္ဗာင် ချင်ဟံင်သာဝတီ အလန်ပွဲပွန်လေ ပဟိုတ်ဒေံဒိုမိုဟ်မိဗ္ဗာဒိဋ္ဌိ အိဗ္ဗာ စိုတ်နွဲပွဲကောဒေံတဲ ကလိုအဲလိက်ပတီဗျိုအကြာအဲကံ တုနန်ထပ်ချင် အင်ဝ။ ညံင်ပွဲကျင်ပပိုန်ဂမ္တဲ ချင်ကွာန် ဂမိုအာရိတ်လေဟွံမော့သုာမိ သျှတ်အာနုကကိဗ္ဗာန် ညးချင်ရးနီဂိုဂမ္တဲ ဝါနုသီလု၊ ကာဝနာ သျှတ်ဖလုတ်အာအိတ်ဒေံမပ။ ရာပူဂိုဗ္ဗိဗ္ဗဟ်ကေတ်ဂလာန်ပူဂို မိဗ္ဗာဒိဋ္ဌိတဲလိုက်ပလိုက်သိုဗျာကရ်ဒိစိုပ်လလေင်တဲရ။ ပွဲမအံက် မဒေံအဲတုနန်ထပ်ချင်အင်ဝ ဒိစူးမအံက်အဲရောင်မစွဲစိုတ်။ ပွဲကောန် တုနန်ထပ်ညးခါကောကီဒေံစေံကျင်စိုပ်ချင်ကွာန်အဲဂို၊ လေင်ဂတ် ကောကံဒေံ သုစမိန်တုညိုဂ်လေကလေင်စံပြဟ်အာဟွံဂတာပ်ဒိုတဲ ဟိုအမတ်ဗိုတ်ညတ်ပလင်တုစမိန်တုပွန်ရောင်'

သက်ဂိုပွဲဇရာဇာဓိရာဇ်နွဲအာဂလာန်ဂိုရ အမတ်ဗိုတ်ညတ်ဒင်ရာဇာဓိရာဇ်သိုမော့တုနီပွဲမဂ္တဲ။ ဟိုနီအာစိုပ်တူညးအင်ဝ တုစတုစမိန်သိုရာဇာဓိရာဇ်။ တူညးအင်ဝဂ္တဲမိင်လဟိုပွဲရာဇာဓိရာဇ်ဂုဏ်စိုတ် 'ကောန်မည်ဍုတ်ပွဲ ဂလာန်ပစရီ' သိုနဲမဟိုနင်၊ တုပပာထုက်ဂိုဟွံဂို လဟိုမဟိုနင်ရောင်ဂို'

ကောန်အဲကျဟ်ကလေင်စံရ။ ဂလာန်စရီမဟိုနင် ဂကပွဲစေံဒဲဒိုနီစိုတ်။ ပသီ^၁ မင်မလ ချင်မတုမှ တံပွဲဒိုပပိုင် မည်ဍုတ်အိုက်ရ။ နွဲအံင်ဂတမိုဟ်မဏာရာဇာဓိရာဇ်တံဂို။ တဲထပ်စမာမိန်ပွဲ ဂ်ကံ အမတ်ဗိုတ်ညတ် အမတ်ဗိုတ်ညတ်ကလေင်စံချင်ဗဂေါ။

သိုလိုက်ဖြာကောန်လိက်ကီသိုဗ္ဗာဒုန်

ဒဂိုတူညးရာဇာဓိရာဇ်၊ ကာရာဇာဓိရာဇ်ခိပ်တူညးအင်ဝ၊ သိုလိုက်ဖြာစချင်မင်မလဂ္တဲမိင် ကောန် လိက်သိုတုစမိန်ပွဲမဂ္တဲဂိုရရတ္တသံင် ရာအာပတ်စိုပ်တူညးဗ္ဗာ မင်ဂိဗ္ဗာပွန်။

၁။ ဟော့ဟံ = ဖဲလဲ၊ တဲဒိုအာ
 ၂။ လသသာ = နွဲလင်
 ၃။ ဗျို = ဗျိုသုက် = ညံင်ပွဲဒိုသုမန်အကြာ(ဗျို=မန်)
 ၄။ ပစရီ = ပပရီ
 ၅။ ပသီ = ပါသီ

‘အလန်ကျွတ်မှူးအာ။ ပိုဒိုက်လေဇက်ကျင်ကို ပဟိုတ်ဟွံကော့ရင်
ဍွဲမှာအာတဲရ။ အလန်ဝဲဇက်မ္ပဲတါညီပုန်။ ပိုဒိုက်ဇက်ကျင်မင်ဝဲပိုင်စီ
အဝညံင်ဂွံ တုညးလေဝ်ညံင်စိုပ်ပါင်စီလိုင်ဇက်ကျင်ညီ။ ကောံတဲ
ချင်လိုင် ပိုဗတိုက်ကော။ ဂွံလိုင်ဇောဓိ။ လျိုင် ဓလတံဂ် ဗတိုက်ပုန်တဲ
ကာလဂ်ဗတိုက်ဗဂေါ။ ဗညာနဲဒင်မာန်ဟာ’

နွံလိက်ပတဲဏာဂ် တုညးမင်ဂီဆွာဂ်မိင်။ ဟွံဗွာရဏာကြိဂတ။ နွံဆွဲကောံအမာတ်သေဏာဗွီတဲ
ခါနဲကောတ် ဗိလဗးစိင်ချေ့မွဲမဂ္ဂိုင် မွဲပြဟ်ဗွဲဟ်ပုန်ဇက်ကျင်စိုပ်တဲဗတိုက်ဍုင်လိုင် စချင်မင်မလလိက်
ဖြာသိုဗိုလဗးဂျင်ပုန်မွဲမဂ္ဂိုင်စိုပ်ကျင်ကို။

ဍုင်ပုန်ဒေသအမာတ်ဒိန်စွဲချင်လိုင်

နုတုညးရာဇာဓိရာဇ် ခါနဲစွဲလင်အမာတ်ဒိန်စွဲဒပ် ရတ္တုသင်ရဲမွဲဒပ်။ မိင်ပြင်(၂၀)မို(၅၀၀၀) ဒုင်မင်ဝဲ
ချင်လိုင်။ ပဟိုတ်နုတ္ထိုင်ပုန်မညံသ္တိုအမာတ်ဒိန် စီရေင်ပြုပြေင်ဒေမိုန်ညုန်ခိုင်ကျိုက်ခိုဟ်တဲ
မွဲဂီတုပြင်မှာဗတိုက်ဂ်လေဝ်။ ကောတ်ဗွးကိုမညံဟွံဂွံ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ် မိင်ကးဗွာသိုလိက်ဖြာတဲ
ပုန်ဂိုက်မုက်။ ဇက်ကျင်ကောံဝဲချင်လိုင်ကးတဲ ဇကုတုညးသီဗိုလဗးစိင်ချေ့မွဲမဂ္ဂိုင် မွဲပြဟ်ဇက်ထပ်
ကျင်နုကိုပုန်မှာလေဇက်ကျင်ပုန်ပရဟ်မွဲဒပ်။ စိုပ်ဇောဓိ ပုန်ဒပ်ဂ်အံ့ဒပ်ပဒိုင်ကြတ်မှာ တုညးရာဇာဓိရာဇ်
ညာတ်တဲ နုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဒိုက်ကောတ်စိင်။ အရးလဗုန် ကိုသရဲခိုဟ်(ရဝဝ) ဂေတ်ရင်ဒပ်ဗွာ
နုရဲဗွာကောတ်ပဟို-

‘ပိုဝဲက်ကိုတရင်ဒပ်နာဲဗွဲတဲဂံင်လုပ်ဟာ’
‘ဗေုတ်ပံက်ကိုအဲလုပ်ဗတိုက်’နွံဆွဲဂ်ရး၊

ရာဇာဓိရာဇ်ဇာန်ပုန်ပုန်ဒေသ

ဗွာတ်ပစေအဲလုဟ်ဗျဟ်သွင်မင်ခွဲဗိန်ညုန်တဲပံက်တရင်ဒပ် တုညးရာဇာဓိရာဇ်သိုကိုသရဲ (ရဝဝ)
ပံက်ကရာဇ်ကိုအရးလဗုန်ကိုရမ္မာင်ဇမုးဒေအာလပ် ဗွာတ်ခဲထွက်ဗာဗိုတ်ကွဟ်ညံင်ဗြိုဂု ဗွာဒင်ဗြ
ဟတ်စိင်ဟွံမာန်။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်သိုသရဲ (ရဝဝ)လုပ်ပွဲအပွဲဒပ်ဗာဗိုတ်ခင်ပုတ်ဂိုဗွာတ်ပေက်
ပြးချိုတ်မွဲမဂ္ဂိုင်။ ပုန်မညံနွံဗြဲကြိတ် ဇက်ထပ်ဟိုန်ပုန် ဒေဒိုပုန်ဗွာဗျေဒပ်ပဒိုင်မင် ပွဲဇောဓိဂ်ဝေက်ပြး
ချိုတ်မွဲမဂ္ဂိုင်။

လိက်ဖြာတလေင်စ တုညးအင်ဝလေဝ်ဂိုတ်ပုန်တဲစ

လိက်ဖြာစချင်မင်မလမိင်တဲ ဟွံဂံင်မင်ဝဲဗွဲဗြဲချင်လိုင်။ ထဟး+ဗွင်နက်ပုန်ဇက်ကလေင်စရ။
ရဲပုန်မညံရပ်ဂိုဗွာရဲကပ်ပိမင်လပ်။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဒိုက်မင်လွဲဗြဲဗြဲကြိတ်ဟိုတ်ကိုဗွာဗိဂ်မိင်။

‘တုညးအင်ဝမင်ဂီဆွာ ဗွဲဟ်ဂလာနဲရဲဗပုန်၊ ဇက်ကျင်ပုန် ပဂုဗွဲချင်’

၁။ ကရာဇ် = ခဲက်၊ ခမာ်စိင်၊ အရေဝ်ဗွာ = ချုန်၊ ကရာဇ်စိင် = ဆင်ချွန်;
၂။ ထဟး = ဂတး

ရာဇာဓိရာဇ်သွင်သွားလွှာရးမည

ရာဇာဓိရာဇ်ခွံ့ချင်ကြော်

နုတ္တည်းရာဇာဓိရာဇ် ညာတ်ပျိုနိဗ္ဗာကလေင်ဂိုရ။ နွံအွံဂကန်ကိုအမတ်ထွိုင်ပျိုနိတ်ဂမ္တိုင်။

လွှာဒိုဟ်မွဲက် ချင်(၃၂)တံပုန်ကလန်နွံ့ပျိုင်ပိုဟ်ပွဲဝ်သွားထီ
ဝါရီပျိုနိပိုကောံမနီ ပိုဇော်အာသွပ်သွားချင်ကွာန်ဒိုဟ်မွဲက်

ဂးတုံ့လဒိုဗျိုနိဂမ္တိုင်ဇော်အာ၊ ဗိုဝ်ချင်ဝါနိ ချင်ဗတိုက်ချင်ဝါနိပြုပြေန်ပျိုနိဂိုရ။ နုသံလှော်ကံစချင်
ဝါနိကိုသိုဗွဲတုတ်တိပတီဂး-

ချင်ဝါနိပွဲဝ်တံပုန် နာဲပိုဒိုက်သိုသံလှော်ဗတိုက်ပွဲရောင် သီဂိုင်
ကောတ်ပသွေ့တံပုန်လေ မူနာဲပိုဒိုက်ဒင်မာန်ဇော။ မတ္တမု လွန်ဖေန်၊
ခမိုင်၊ ကြော်၊ ချင်တံဂိုဒ်ခပုန် ဆဲချင်တံဂို ဗတိုက်သွပ်သွားညီကွာ
ပွဲချင်တံဂိုတုံ နာဲပိုဒိုက်ယိုဒင်သင်သွာပဒိုက်သွပ်ဂတင်ဇိုင်ထဝ်ရ

နုသိုသံလှော်ကံပတိုက်ပွဲမိုင်တုံ၊ နွံအွံကိုအမတ်ဒတိုက်ပျိုနိတ်တံ။

ချင်ဝါနိပွဲဝ်တံဂိုကွန်မတိုက်ဝါတ် ဝိန်ဒိုသံဂိုလေ ဂိုင်ကြိုပျိုနိပိုမအာ
လှော်ဗေတ်ဟံဂိုင်ဆေတာကင်ဂှင်ဟမော၊ခါရပွဲချင်မတ္တမု မတ်လပျို
လွန်ဖေန် * ခမိုင်၊ ကြော်၊ တံတံတုံ ယိုဒင်သင်သွာရမဟို ပိုကလေင်
ဂလာန်ခဲပွဲဝါကွာရ။ ချင်ဝါနိပွဲဝ်တံပိုမာန်ဟာ

ဂးတုံ၊ ဆဂျင်နွံ့ပွဲချင်ဝါနိ ချင်တိုက်ဂလာတံဂိုသီကောတ်တုံ ပျိုက်ဇွေံကိုဇော်မိုင်ပါင်ကျိုင်။
ဇော်ကောံဗတိုက်ချင်ကြော်ကာလဂိုဇွာန်သိုဗြာတ္တစ ဒိုကောန်သိုလိုက်ဖြာ။ ဒင်ယျုဇ်အာဲဗညာ
ဂိုစချင်ကြော် အာလေံစချင်မိုင်မလ ဟံမောပွဲချင်ကြော် ကောန်အာဲဗြဇုန် ဘင်ကောန်ဂးယျု ဝှေ့ပိုဇော်မ
ပွဲချင်ဒင်မိုင် တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ကျင်သိုတိုက်သိုဂျိုင်။ ဒင်ဟံမာန်ဇော်ဒ်အာချင်မတ္တမု ချင်ကြော်လုပ်
သွေ့တံတည်းဟံင်သာဝတီရ။ မကြာင်ဒိုစချင်ခမိုင် ဇော်လုပ်ကျင် ယိုဒင်သင်သွာပဒိုက်တည်းဟံင်သာ
ဝတီပုန် တုံချင်ခမိုင်ဂိုအတိုင်မစကျင်ဂိုမကြာင်စပုန်။ ပွဲချင်ကြော်ဂိုစွဲလပ်အမတ်ဇော်သိုသံ
ဖြာဝ်မွဲတုံ၊ တည်းသိုဗို(၅၀၀၀)ဇော်ကလေင်ကျင်။

ရာဇာဓိရာဇ်ခွံ့ချင်ဝါနိ

ရဲမတ္တမု မတ်လပျိုတံတီတည်းရာဇာဓိရာဇ်ကလေင်အာ၊ ကျင်ပပျိုနိကိုသိုသံဖြာဝ်ပျိုင်ကိုအလန်

၁။ ဝါရ = (ပါ) အခိုင်၊ ယမ်ရ ၄။ ခမိုင် = မူဗျာ၊ သံမောင်မြို့
 ၂။ ကွန် = ခုန်ပြတ် ၅။ ကြော် = မူဗျာ၊ တရည်းမြို့
 ၃။ ကင်ဂှင် = ကင်
 * လွန်ဖေန်ပွဲဝ်ဟံသံဝတီ(၃၂)ချင်လေင်နွံ၊ မတ္တမ(၃၂)ချင်လေင်နွံ၊ လွန်ဖေန်ပွဲဝ်ဒိုမတ္တမ
 (၃၂)ချင် ထူးလပ်ရ။

ကောက်ဖူးဟဲ့ပုံ။ မသင်္သေ့ရဲ့သဘောပြောပုံ။ တိတ်ဆုတ်ဖတ်ကိုကိစ္စဖူးရိုဟ်အလန် တူညားမိင်လောင်လာပိပညာကာ ကိုနင်ဟဲ့ပုံပိုတိ။ တူညားကေလင်ဖတ်ကိုကိစ္စ ဝါန့် သရဲအခက်တံဒးလွဟ်ဗျဟ်သွင်ဂိတ္တန်ဂိုဠင်။ နွံတ္တံကိုလရိုအ်ကော်ဟို။ ကောန်သင်္သေ့ကော်ဒိုဂျာကုဒင်ယျကောတရာဝတီဂို။

‘အလန်ပွဲဒးတုက်ဆုတ်ယာ်သွံရ’

မဟို၊ နူသွံသင်္သေ့ကော်မိင် ဟိုခွေင်နင်ဂလာန်-

‘ဇွန်အဲဒိုက် ကောန်အဲဒးတုက်ဆုတ်ယာ်သွံ။ ကောန်ဥပကာတြာ ဒွေတ် ပြလောန်ဒိုကောန်ဂကူကွေံရ’

ပွဲဂိန္ဒအသံ-

‘ကော်ရတ္တသင်္သေ့ရပ်ကန်ကိုရတ္တသင်္သေ့ကိုသင်္သေ့ကော်ကာလသွတ် သွတ်’ ဒိုသယာ်ရင်ညွံ အာဟိုလှေံလှန် စွဲစွဲကော်ဖူးအေံညင်ပွဲ’

နွံအိင်ကန်ဂိုရ။ ရတ္တသင်္သေ့ဒင်ပိုင် တုံယးအာကရပ်တရင်ပြုချင် ရတ္တသင်္သေ့ကော်သွန် နူသင်္သေ့ ကော်ကာလကုတ်။

‘ဇွာဟိုအဲနွံကျင်ရ’

သင်္သေ့ကော်ဂး၊ နူရတ္တသင်္သေ့ကော်ဟို-

‘ဟာ်ဇွာဗျေံကြိမ်င်ဟာ။ တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဖူးကို ကောန်နာ်ဒိုနာ်ဗျေံပွဲ သေင်ဟာ။ ပသတ်ဗျေံဟဲ့ကျင်စိုပ်ဟံနိုင်ညးဇရာ’

နူသင်္သေ့ကော်ဟို၊

‘ဟာ်ဇွာပြာတ္တစကိုလိုက်ပြာမပုန်ဂို စိင်ဖျိုက်တူညားယျအပြာတ် ဂိုဗျေံပွဲဂိုဗျေံအဲသတ်ဟဲ့ပွဲသေင်။ စိင်ဂြင်အပြာတ်ဂိုလေပွဲဗျေံကျင် ချင်ဝါန့်အဲပွဲစ သွံသင်္သေ့ကော်ယျလေအဲပွဲဒင် သင်္သေ့အင်ဂဝိသင်္သေ့ဗျေံ ပေင်တုံမင်ရကွေံအဲလှော်တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဟာ’

သင်္သေ့ကော်မဟို၊ တုံရတ်သင်္သေ့ရပ်ဟို-

‘ဇွာဗျေံဟိုသင်္သေ့ဟဲ့ဒး’

ညးတုဟ်ဟဲ့လှော်လင်ကိန်ရ။

‘တူညားရာဇာဓိရာဇ်ကိုကောန်နာ်ဗျေံနာ်အဲဗျေံ’

ရတ္တသင်္သေ့ရပ်ဟိုရ။ နူသင်္သေ့ကော်ကော်ဟို-

‘ဟိုဇွာဗျေံပွဲဂိုဟိုမင်ရ။ ခါရနွံပိုက်သုင်စလုပ်ကျင်ကော်ဟိုဂို နူရတ် သင်္သေ့ဟိုအဲအာကော်ပရင်ကိုဇွာကွာ’

ဂးတုံ။ ရတ္တသင်္သေ့ကော်လင်ကျင် လှော်ပတ်တီတူညားရာဇာဓိရာဇ်။

၁။ သွတ် သွတ် = ညောတ်ညောတ်

အကြံပြုရာဇာဓိရာဇ်

အဲဒိုက်ဂွံဟိုဂလုာ်သင်သိုန်ရင်ညွဲကိသံသယလှော်တဲရူ။ သံသယလှော်
ကော်ဒိုက်ကျဲကိလုပ်သင်စ။ ဒိုတ်သွးဟံ့မော့ပရင်ဗွန်ဒိုက်ကလောင်ကျွင်
အလန်ဂွံဒိုက်ကျဲပစွဲဏာကိပရင်ဗစန်ပျင်စိုတ်ညင်ဂွံပတော်ခေန်တဲ
ဒိုက်ကျဲကော်ဗုး။ ကိုသံသယလှော်ညင်ဂွံချင်ပါနိဂိုအလီဗုးအာနုဂွး
ဂတာဇိုင်ထပ်မာန်ရော့

ရတ္တသံင်ရပ်ပတီဂိုဂွံမိုင်တဲတုညးရာဇာဓိရာဇ် ကိုပပရင်သံသယလှော် လွန်သုတာမဒ္ဒါထပ်။ ကိုဏာ
ရတ်သံင်ရပ် ရတ္တသံင်ရပ်အာစိုပ်သံသယလှော်သင်စကိုပရင်ဗွန် လုပ်တိတ်အာကျင်ဟံ့ဂွံသုတ် သံသယလှော်
ဗ္ဗဟံအာ ကြံခွဲအလန်သိုလွာ်စမ်နိဗွဲမဂ္ဂိုင်သိုသန်ထပ်။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပြုပြင်ဏာ ဩဒိုက်(၃၀၀)
လုံယိုက်တုာ်လုံကျဲဗက်အာပလး သံသယလှော်ဗ္ဗဟံဟံ့ဗ္ဗဟံပှါ ဩဒိုက်(၃၀၀) လုပ်အာဂွံအပွဲချင်နု
မူးချင်လေဗတိုက်လုပ် သးဗဲ(၃၀၀)ကရော့ရတ္တသံင်ရပ်တဲဗ်ထွက်အပွဲချင် မိုတ်အပွဲချင်ပေက်ပြးဒးလွဟံ
ချိုတ်ဗွဲမဂ္ဂိုင်။ ဧကုသံသယလှော်ဒိုက်ဂွံစိုင်ဒြင်အဗြာတ်တဲဒ်အာဂွံင်ချင်မတ္တမု။ စိုင်ဒြင်သံသယလှော်ဒိုက်
ဂိုဒးအသောကောင်ခေန် ဂွံထမုစိုင်ပျါနိတ်ဂို တလောင်ကလောင်ခတားခတားဒိုမိုင်ဂို နူအမတ်ဇော့သို
မဲဖြလှက်ဗွာ်လုပ်ကိုစိုင်ဖြဲခွဲထွက်ဒးသိုသံသယလှော်ချိုတ်အာ။

ရာဇာဓိရာဇ်ခွဲချင်လွန်ဗေန်

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ် နွံအံင်-

‘လွက်ချိုတ်’

ကိုအာပတီဂိုဟံ့ခတပ် နူတုညးဂိုဟံသံသယလှော် ပဗျိသိုမဲဖြလှက်ဗွဲမဂ္ဂိုင် ချင်ဝါနိဒိုညွဲတဲ
တုညးဟံင်သာဝတီတဲ ဧကော့ဗတိုက်ချင်လွန်ဗေန် နူသိုသံပြပ် တုညးကိုဗေန်လင်ချင်မဲကြပ်ညး(၅၀၀၀)
တဲလေဇက်ကျင်ကို စိုပ်တဲတုညးသွာန်-

‘ပွဲချင်လွန်ဗေန်ခွဲညးဂိုခမိုင်ရော့’

‘ဘင်လွန်မမိုင်’

သိုသံပြပ်ပတီ။ နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်လုပ်တရပ်ချင်ဇေဝ်ဂိုတ်^၁ရင်ပွဲခမိုင်ချင်လွာ်သမုင်ကျာ။
နွံတဲဗွဲမပညာတ် ပွဲတဲဂို နွံအံင်ကိုဗေန်စုတ်ခော့ဆက် ပယာ်ပိုန်တဲလောန်ကျာဏ္ဍိကိုစုတ်ပတ်ဂိုထေန်လုပ်
အပွဲချင်ဘင်လွန်၊ စချင်လွန်ဗေန် ဒိုက်စိုင်ကျင်ဖြာ်ပတ် စိုင်လွှတ်ပတ်မဲဒြင်အာ။ ရဲပျါနိတုညးရာဇာဓိရာဇ်
လုပ်ပွဲချင်ဩတ်ဗတိုက် ဘင်လွန် ဒးလွဟံချိုတ် ချင်လွန်ဗေန်ဒိုညွဲတဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပုန်။

ပွဲချင်ခမိုင် မဲဖြာင်နိစချင် မဲဖြာင်မေက်ကုသိုတုညးရာဇာဓိရာဇ် မဲဖြာင်လုပ်ယိုဒိုင်သင်သွာ
ပဒိုက်တုညးရာဇာဓိရာဇ်တဲ တဲနွံအံင်မဲဖြာင်ခမိုင်အတိုင်မဲကြိဂှု။ ပွဲတုညးဇော်အာ ဗတိုက်ချင်လွန်
ဗေန် မဲဖြာင်ဟံ့မင်ခွဲသွာ။ မဲဖြာင်ခတားပုန်ပွဲဗွာ် ပွဲဗိုလဗး(၅၀၀)ဇက်ကျင်ရိုဗတိုက်ကော်ဘင်လွန်
ဗေန်ဗာန်နွံ ရဲမဲဖြာင်ဗတိုက်စင်ပတ် ရဲပျါနိတုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံမူးချင်လွန်ဗေန်ဂို လာကိုတ်ပေက်အာ။
မဲဖြာင်စချင်ခမိုင် သိုသရဲ(၅၀၀)လုပ်ဂွံချင်လွန်ဗေန်ပုန် မဲဖြာင်စချင်ခမိုင် ဒိုက်လေဝိုင် စီရင်ပြုပြင်
ဒိုက်ပြုအတာ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်ဟံနွံအံင်။

၁။ ဇေဝ်ဂိုတ် = ခေဝ်ရင်

‘ညးဂိုဏ်းကေတ်ကျိပ်မကြာင်ကိုအဲဂွံညိဇရာ’

ကးဂိုဏ်း မသံလုံရဲသို့သံပြာပ်ဂွံမိင်ဂိုဏ်း။ ဒဒ်တုညးနွံပိုက်သို့ကဲဂိုဏ်းမကြာင်ဂွံမိင်တု မသံလုံချူ ထကကက်သွင်ကကက်နီဟ်တု မသံလုံ...ဂွံသွာ်ပုင်မွဲစုတ်ကိုရ။ ပယျာ်တုဂိုဏ်း ပညင်အခေရဲ မကြာင် စွဲလုပ်အာ။ အပွဲသွင်လွန်ဖေန် မသံလုံပအူဝ်မနင်တွဲကျိပ်မိတ်တွဲဗျင်လုပ်ဇော့ မကြာင်ညာတ်သွာန် ‘နင်တွဲကျိပ်မိတ်’

မသံလုံပတီ မကြာင်စသုင်ခမိုင်ကယျောပ် ကရင်ကျင် မသံလုံထလတ်လုပ် ကုတ်ဂွံကအိစသုင် ခမိုင်မကြာင် ဂွံကျိပ်မကြာင် လပိင်သွင်ထလတ်ဗြေပ်တိတ် ရဲပျါနီမကြာင်ကကိုတ်ကမေ့ဝ်ပုင်ကတုတ်တီ သံလုံ ရပ်မသံလုံဟုံဂတပ် မသံလုံဗုးတိတ်မူးသုင် နင်တွဲကျိပ်မကြာင်ခပုန်ကိုတုညးဒိဏ် မသံလုံ စုတ်နင်ကိုရ ပျါရဲထရိတ်ပျေပ်ဇော။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲဂတပ်တီလကိုတ် တုကာလဂိုနွံသွာန်ဒဒ်မသံလုံဂွံနင်ကျိပ်စသုင်ခမိုင်မ ကြာင်ခပုန်။ နင်တွဲနုသို့သံပြာပ်တလျောပ်ပတီ တုညးဂွံတီတုစီရင်ကိုပုတ်ပျိုင် ဒ်ဂိုဏ်းစသုင်ခမိုင်မ ကြာင်ဇော့။ နွံနွံဂကန်-

‘ကိုတိုတိုင်ကွက်စွဲလပ်ညးဂမိုင်ဂွံညာတ်’

ကးတု၊ ကော်ရင်ဇော့မသံလုံ ညာတ်ထိုင်သးမသံလုံ၊

‘ဒေံတြျာ်ကော့ရ’

ဟိုပွဲစိုတ်ဟုံကိုမိင်။ လာပ်ပညွကာလေဟုံကိုဏီ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကွပ်ချပ်မိင်ပွဲစိုတ်။ နူမသံလုံ ဟိုပွဲစိုတ်-

‘ကျိပ်မိတ်ခပုန်အဲနင်တွဲ ကာတွာဂွံပတုဇးကို လာပ်ပညွကာစွဲမဲ့ သံဟုံဂဒင်စ’

ကးပွဲစိုတ်ဟုံဂင်ပတီ သိုစိုတ်ဟုံမိင်ဒးကွပ်မိင်ဗွဲမသဇော့။

ရာဇာဓိရာဇ်နွံသုင်ဇော့ခကိုချင်ခတ်လစို

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ် နွံနွံကိုကော်အမတ်တ္ထိပ်ပျါနီသေဏာတ္ထိ တံကော်အိုတ်တု၊-နွံနွံ- ‘လျှပ်ချင်ဝါန် ချင်လွန်ဖေန် ချင်ကြေပ် ဒ်ညော့တံပိုတိုတ်ရ။ သွေတ်မံင် မတ္တမ မတ်လစိုဇါချင်ဏီ ပသတ်ပိုညော့သွပ်ညွးဇော့’

ကးဂိုဏ်း။ နူသို့သံပြာပ်ပတီ-

‘လျှပ်ခါပိုချက်ဇော်အာဗွဲတမြိပ်ဟုံလူသာမတိုက် ညာတ်ဂး မြိခသိုဇိုင် ဒပ်ဇော်ပိုချက် သိုက်ကိုထွးမိင်ပျါနီခေသုင်လွန်ဖေန် ပိုချက်အမတ် တ္ထိပ်ပျါနီထပ်ဒပ်၊ ဇော်အာပျေဒပ်။ ဆက်ချင် ကံဇာင် တုကာလဂို

၁။ ပအူဝ် = ကျောပ်ရိုင် ၃။ ကမေ့ဝ် = ကမေ့ဝ်ကမေ့ဝ်၊ ဗွဲမစိုဇိုင်
၂။ ကယျောပ် = ကျောပ်ရိုင်၊ မျှင်(ကယျောပ်ဇော့တုစပိတ္တ)

ဂုံချုပ်ပဆီကံသပ် ဗတိုက်လုပ်သိုက်ကံနက္ကင်တုံ၊ မတ္တမ မတ်လမ္ဘီ
ဒိုသွေ့တံပိုဒိုက် ဟံ့ဆောတ်ရ'

လှောင်ပတီဂုံ။ ဂုံမိင်တဲ တုညးနွံအတိုင်သို့သံ့ပြာပ်ပတီဝံ။

'ဒးဝဲလအာပုန်ကော့ရ'

ဂးတုံ၊ သို့သံ့ပြာပ်မွဲဒပ်၊ အမာတ်ဒိန်မွဲဒပ်၊ သို့ရတ္တသံင်ရာမွဲဒပ်၊ သို့ဖြုတ္တိုက်မွဲဒပ်၊ အဲကံမိန်မွဲဒပ်
အဲန့ရာမွဲဒပ် မိုက်ပေင်မွဲဒပ် ထံဂ်ဒပ်ဂ်သိုစိင်ချေဗိုလဗးမွဲမဂ္ဂိုင်မွဲမပြဟ်ဇက်ကော့အာပုန်စိုဝ်ဗဒိုပ်
ခရံ ဒါဖြ တင်ဒပ်ပခိုင်မံင်ဒဲးဂ် ဒပ်ဇော်တုညးရာဇာဓိရာဇ်မံင်ပွဲချင်လုနီဖေန် နုမချင်မတ္တမဂ္ဂိုင်၊ ဒဒိုပုန်ညး
ဇော်ကျင်တင်ဒပ်ပခိုင်မံင်၊ စချင်မတ္တမဂ္ဂိုင် သို့ညီအဲပြုစုန် ပဒပ်ဇော်ဇော်ကျင်ပုန်ဂွင်မွဲမဂ္ဂိုင်
ပွဲပလုနီတိုန်ဗတိုက် သို့ရတ္တသံင်ရာ ဗြုတ္တိုက် အဲကံမိန် အဲန့ရာ ဗိုက်ပေင်တံ(၅)ဒပ်ဒိုပွဲဟံ့ပွဲညီပေက်အာ
ဒပ်သို့သံ့ပြာပ် ဒပ်သို့အမာတ်ဒိန် ဝါဒပ်ဂ်ဟံ့လှိုင်မံင် နုသို့အမာတ်ဒိန် သုန်သို့ သံ့ပြာပ်၊

'ပိုထံကွာဟာ ဗတိုက်ဟာ'

ဂးဂ်ရ။ သို့သံ့ပြာပ်ဟိုမံင်ကုဝ်ဝ်၊

'ပွဲပေါ်ကော်ညင်ပွဲ ပိုပကျ လှိုမိုက်ကီယိုက်ခေလင်အပေါတ်ဖျေ
ဂွင်ပညင်ဒြေပ်ကို ချေလှိုပုန်တော်ညာတ် ပေက်အိုတ်ရဂးတုံ သို့မဟံ့စွဲ
သို့ချေတ်ကျင်အာ ကာလဂ်ပိုကော်ဇးဂုံရ'

သို့သံ့ပြာပ်ကိုကောန်ရဲပအဗလကာ၊ ယိုက်ကော်အပေါတ်ဖျေပျိုက်ဂွင်ညင်အမေဒပ်ရိုက်မပ။
ရဲပုန်ပြာတ္တစတံဂွဲဇးရဂးတုံ။ ရဲပုန်တံဟံ့ပမု။ ဟံ့ကော့ခရိုပြးဇးမံင် ပွဲဂ်သို့သံ့ပြာပ်တိတ်ဗတိုက်
ရဲပုန်ပြာတ္တစ ပေက်ပြးချိုတ်ပွဲမဂ္ဂိုင် ဇကုပြာတ္တစ သို့ညီအဲပြုစုန်ချိုက်ဂွဲဂွင်သောတ်မွဲဒ်အာဗလးဇကု။
ရဲသို့သံ့ပြာပ်တံဗက်ကြတ်ခနာရပ် ပြာတ္တစကော့ကိုဒေ လုပ်ချင်မတ္တမဟံ့ဂ် ဒ်အာချင်ခလောရဲချင်မတ္တမ
ရဲချင်မတ်လှိုင်တံ ဇော်ဟံ့မော့တုံ ကျင်လုပ်စအိုတ်ရ။ ဒဒိုသို့သံ့ပြာပ် သို့အမာတ်ဒိန်တံဗတိုက် ဂွဲချင်မတ္တမ
မတ်လှိုင်အိုတ်ပွဲမိင်တုံ။

နုချင်လုနီဖေန် တုညးရာဇာဓိရာဇ် ဇော်ပုန်ကော့ကျင်ချင်မတ္တမ။ သို့သံ့ပြာပ်ဂ် ခုတ်ယျာကိုဒိုသို့
ပြာဇူ သို့အမာတ်ဒိန်ဂ်လှိုင်လာပ်ပညူကာတုညးကို တုံနွံအသံ့ကိုအာကော်နင်ဇကုဖြပြာတ္တစ။
စုတ်ကော်ထပ်သန်လှိုင်ပွဲဒါ။ တသိုက်တုညးစိင်ဗွာင် ကာလပြာတ္တစမပုန်ဂ် ပြာတ္တစပွဲလပ်ဗးအိုတ်
ခြပ်အပေါတ်ကံဂ် စုတ်ကော်ပွဲအိုတ်တုံ။ တိဗ္ဗကုမ္မာဂ်ခုတ်ယျာကိုဒိုပြာပ်ကွာင် ဗြေတိဗ္ဗကုမ္မာ
ဂ်ခုတ်ယျာတုညးဇာင်။ ချင်မတ္တမ ဂ်ကိုသို့ပြာပ်ကွာင်စ ချင်မတ်လှိုင် ခမိုင် လုနီဖေန် ချင်ကြေပ်တံဂ်
ရဲကော်အမာတ်သေဏာပတိဒုတဲမလှူပွဲသွာဂ်တုံခါနီစွဲလပ်ကိုမင်မ္မဲ သွပ်သွးချင်ကွာန်တုံ တုညး
ရာဇာဓိရာဇ်နုက်ပုန်ဇော်ကလင်စ။

ရာဇာဓိရာဇ် နိဗ္ဗာန်တော်တို့သို့

ချင်ဝါန်းကိုဖြောင့်စေချင်၊ စိုပ်တိုက်ဂလာနွဲ့အသံ-

‘ကိုသိုင်းသို(၅)စိင် စုတ်ပြုမယူတောင်ကိုလှဲ။ တူညားပတမုက်’ရောင်’

မဟို၊ ဂကန်ကိုသို့ဖြောင့်စေချင်၊ နှစ်ဆင့်ဆင့်သို့ပျံ့နှံ့စေချင်။ နှစ်ဆင့်ဆင့်သို့ပျံ့နှံ့စေချင်။ နှစ်ဆင့်ဆင့်သို့ပျံ့နှံ့စေချင်။ နှစ်ဆင့်ဆင့်သို့ပျံ့နှံ့စေချင်။

‘မသံလုံပုံ ကော်ဏာသို့ဖြောင့် ဖျင်သွားရာကိုထူလွှာကိုတီကော့ ကာလ
ကိုလိုင်ဏာ ကိုလိုင် တိုန်ဖတ်လင်လှူဖုန်သို့ပျံ့နှံ့(၅)စိင်ကို ယူ
ပတ္တံဒံထပ်ခက်စွဲလပ်ပွဲကောင်ဆွဲ။ ကိုဒုင်ယူသို့ လွန်အိန် ကမ္ဘာန်အဲ
ကောန်သံလျှောက် သို့ကောသရာကိုစိုန်ကို စိင်ခြင်(၅)ကိုကုဆွဲချင်တိုက်ဂ
လာလေကိုစ ကာလမရသွားရာဟံ’တို့ကိုဆွဲတီ ဖွန်လပ်ပိုင်တိုင်
ကိုဆင်သီကိုမင်သိုကိုင်ကိုက်’

နွဲ့အသံဂကန်တုံတူညားဇက်စအာချင်ဟင်သာဝတီ။

အထံသို့ဖြောင့်ကော်ဏာမသံလုံ ကိုသင်စသူရာပစပွဲတီကော့ ကာလကိုမူတံကော်နင်လိုင်
သိုမသိုင်မင်လိုင်ဏာမသံလုံ။ ကိုပတိုန်သို့လင်လင်လှူဖုန်။ ဖွန်လပ်ပိုင်တိုင်ကိုကွေး။ ကောန်သံ
လျှောက် သို့ကောသရာ ညးဝါကိုသီကိုမင်ခွဲမင် ပတ္တံယူလွန်အိန်ကို ဒက်လင်ပွဲကောင် ချင်တိုက်ဂလာလေ
ကိုစ စိင်(၅)စွဲလပ်ပွဲကို အတိုင်အသံဂကန်ပြုခြင်စွဲလပ်တုံ သို့ဖြောင့်စေချင်အာရ။

မသံလုံ သိုင်မင်ဗုတ်ပိုင်ပွဲထွဲစိန်သွယ် ဗဇ္ဇဟံ မိင်ဗရကိုက်ကိုက်လှိုက်တိုက် မလင်ရင်ညာတ်ပိုင်
တိုင်ကိုတမး ဂုဏ်ဂါဇာ သီကိုမင်သိုမလးလင်ဖုန်သို့စရိုဟံလင်ခေန်ကိုညာတ်တုံ မြေကော့ဖေကံဇကပ်
သမြင်’တံ။

‘အိသွေးရာဇာဒန်အလန်ပွဲသွာရ။ ကျင်တိုက်ဒေးမင်တူညားရောင်သို့’

ဂးတုံ။ ဝလိုက်ကတိုခြေပ်အာ။ နူကမ္ဘာန်တူညားကောန်သံလျှောက်၊ သို့ကောသရာ ညးဝါ
ဇာရပ်လင်ပွဲကိုအာ မသံလုံပွဲဒေါ်ရန်ဒံ ပါင်ဟိုဝေါန်စင်ကိုကမ္ဘာန်တူညားဝါကို။

‘အိသိုက်နသင်စဇကုတုံဟံဇကုတိုန်တိုက်ဒေးမင်တူညားပွေးတုံရ။ အာတ်
လမျိုးပွဲဝါညီ’

ပါင်ဟိုဇကုရန်ဒံ၊ ကာလကို ကမ္ဘာန်တူညားဝါ သိုမရပ်ဟင်လင်ကံတံမသံလုံတုံ ပတီဟိုဂေး။

‘ယွဲကောန်တူကွာလွှာရန်ဒိုပိုဟိုကိုညင်ပွဲတီလွှာဖေကံ’

ဂးကိုရ။ မသံလုံ ဟံဂင်ညဟံ’သိုမဖေကံပွဲစေရ။ ကမ္ဘာန်တူညားဝါပတီတိုန်။

‘လျှော်နွဲ့အသံတူညားသွပ်ကွေးကော့ခိုင်ထပ် ကရတ်ဏာကိုဒုင်ယူသို့လွန်

၁။ တမုက်	= တာနန်သွက်မင်ခွဲဇက	၄။ ဟံ	= ခြေအာ
၂။ ဟံ	= သို	၅။ သမြင်	= ပြဟံတိုန်၊ ပိုင်တုံ
၃။ ယူပတ္တံ	= ကိုယူတံဆိပ်	၆။ ညဟံ	= ရန်

အိန် ချင်တိုက်ဂလာလေကိုစ။ ဝိုဒိုက်ညးခါကိုဒိုသံဘာကောန်တူကို စိုင်ဂြင်(၅)သိုသိုခမင်ဇင်သ္တိုက်တံဝံ၊ ဒိုပိုင်ကောန်တူညးစသိုင် ပကင် ရင်ရ။ ခါရပွဲဗ္ဗဟ်ဂလာန်ပိုပတိဝံ ပတ္တံညးမဒက်လင်ပွဲကောန် ပွဲဂိုသိုရင်ကော'

ဂးတု၊ ကောန်တူညးခါလေးဘဲသံလုံ။ တဲသလးမသံလုံဂါမရပ်ပတ္တံတူးထပ်ညးမဒက် လင်ပွဲကောန်တူ သိုပိုင် နိုညင်လဟိုကောန်တူညးခါမဟိုကော့။ ကာလဂိုမသံလုံပွဲသ္တို ဒဒိုတူညး ဟင်သဘဝတီကရုတ်ဏာကိုသ္တံဝံတီတု မသံလုံပွဲဗန်တဲချပ်ပိုင်သ္တံဝံ၊

'ပွဲမတိုက်ချင်လွန်ဗေန် ကျိပ်မဂြင်အဲပွဲနင်ဆက်တွဲခိုဟ်ကော့ရ။ ဆဲပွဲနွဲအသံ လာပ်ပတ္တကာလေပွဲဂိုကု အဲဟိုဗေမဲ။ အဲပွဲနင်ဆက် တွဲကျိပ်မဂြင်ဒိုတာန်ဗတံ သိုတူညးမလ္လိတ်မဒို ဟိုတ်ဂိုရ။ လှဟ်နုသ္တံပွဲဂဟာနိုင်ထပ်။ ကရုတ်ဏာကိုတသိုက်ကုအဲထာန် ဗတံပွဲဂိုတီ။ ဇကုသိုမခဗေင်ဇတပ်ဒိုကုအဲကိုသ္တံ'

ဂးတု၊ ထာန်တူညးရာဇာဓိရာဇ်မတ်။ မသံလုံဗျေကျိပ်လောဝ်တလုင်ဏာသိုမဒိုဟ်တိုဟ်စိုတ်။ မသံလုံလလိဝံသိုင်ညင်ဝံသိုက်ဒေဝတ်ကို။

ရာဇာဓိရာဇ်ခွဲဇာန်ချင်ဒလ

ပွဲသက္ကရာဇ်(၅၅၀) ဇးဗြာတ္ထမ ချင်မတ္တမ ချင်မတ်လမ္ပိ ဒိုညွဲတဲတူညးရာဇာဓိရာဇ်အိုတ်ရ။ သ္တံဂိုချင်မထမ္ပိဒိုတောပ်။ ကာလတူညးရာဇာဓိရာဇ် ဇက်အာသ္တံညးချင်ကောန်(၃၂)လှာ်ဒိုအိဗွဲက်တေဂို စချင်ဒလ မညီကာင်သိုကိုလိုက်ဖြာ သိုစချင်မင်မလသုင်သ္တံရင်ညံတု တူညးပွဲမင်ဂိုရနွဲအိုတ်ကုအမတ် သိုအိန္ဒဇိပ် ကိုအာသ္တံနုစုတ်ရင်ပွဲဂလာန်သုင်သ္တံချပ်ပုန်ဇကုဂိုဒိုတု မညီကာင်ဂိုနွဲအိုတ်ကုကန်ကိုစစိုတ်ထံ။ ညးခစိုတ်ထံတု ကောန်မညီကာင်မဒင်ယျအောကျပ် နွဲအိုတ်တူညးရာဇာဓိရာဇ်ကိုဒိုစချင်ဒလဒို မပုန်။

ပေါ်ဗျိုတ်သိုပသီ

တဲတူညးရာဇာဓိရာဇ်ကို အမတ်သေဏာပတိတ်ခါန်ဗိုပျါန်တူညးဇက်အာဗတိုက် စချင်မင်မလရ။ ညာတ်ဂး၊

'သိုလိုက်ဖြာသိုကောန်ဇာန်ဗိုလဗးတိုကျိဗြဟတ်သရာသခက်လေပိုင် မြဲပြုချင်လေမိုန်ညုန် ဗတိုက်မွဲဂေတ်ဇးသိုဗွဲခဝါတ်'

ဂးတု၊ တူညးဗိုက်ဗိုပျါန်သေဏာဗယဟာ^၁ဇက်အာဗတိုက်ချင်ပသီ။ ချိန်ခွဲကောန်သိုလိုက် ဖြာယျလိုက်ရင် နွဲဂိုယျလိုက်သိုင်။ သိုညးခါသိုဗိုပျါန်ဗြဟတ်ခင်မင်ပွဲချင်ပသီ ပွဲကာလတူညးရာဇာဓိရာဇ် ဗတိုက်ချင်ပသီဂို နုစလတ်မိုင်ရိုပန်ဗတိုက်ကိုတု အမတ်ရာဇာမုဒးလှဟ်သေဏာတ်ချိတ်ညွဲကျိပ်စိုင်။ ဗိုလဗးဒးဘဲလှဟ်ဂိယဲပွဲမဂြိုင် ရာဇာမုဒးဗြဟတ်ဂိုဗွဲမဒးရးယိုက်ဇတု။ ဇုတ်စုတ်ကိုကြောတ်ထပ်တု အာသိုိုင် တိုက်စိုတ်ပွဲမဒိုင်ထာန်ကျပ်လျင်။ တဲနုတူညးရာဇာဓိရာဇ်နွဲအိုတ်။

၁။ သေဏာဗယဟာ = သေနဂ်ဗျုဟာ

'လျှော်ပိုဗတိုက်ချင်ပသီ ဗတ်ရဂွံချင်ပသီ ချင်မင်မလဟံတုံဏီ ခါရ
ဗတိုက်ပွဲချင်မင်မလ ချင်ပသီဂှ်ဟံဒးဗတိုက်ဒ်ညွဲတံပိုဗမလော့ရ'
ချပ်ကိုအမတ်ဗွဲပွဲဒ်တံခတးကလောင်ဗတိုက် ချင်မင်မလပုန်။

သဘာဝချင်တိုန်ချင်ခေတ်တိုဇက်ပွဲဒ်

ကာလဂှ်ရ ခဲပသီတံချပ်-

'တလိုအံ'သင်မွဲလွှာ ဗတိုက်ပွဲဒ်တိုဇက်ချင်မင်မလတံကိုတိတ်ဗတိုက်ကို
ကြာပ်ဗတိုက်သိုဇါလွှာ ကေုဗညာနဲဒုင်ဓာန်ဟာ'

လပတိုဂှ်ရ။ နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲဒ်မင်ဂလာန်ရဲချင်ပသီတံကျင်ရိုကိုဒ်တုံ နွဲအသံကိုလုန်အိန်။

'ပွဲဒ်ချင်တံကာဓမံင်ဟံခေတ် ကေုလုန်အိန်အာမင်ပါင်လိုင်။ ကိုတိုတိုင်
ပွဲဒ်ကြိုင် ရဲပွဲဒ်လုန်အိန်ပွဲဒ်တိုက်ကိုမင်လျှို သိုတိုန်ဘတ်သင်ဒ် တိုင်တိုဂှ်ကို
တို သိုခေတ်ဘတ်သင်ဟံတညိတိုင်တိုင်ဂိုကိုမင်။ တိုတိုင်ကိုပေင်ကြိုင်
ရဲကေတ်မိုဟ်ဒုတဲထက်ကိုပွဲဒ်(၂၀)ဂုဏ်။ တိတ်ထွေးပွဲဒ်လှေ့လုန်
နင်။ ခေတ်ညာတ်ဂုဏ်လပါက်ပိုအောန် ခေတ်ကံကျင်ရဲကျင်ပိုစွဲလင်ဂ
လာန် ကိန်အာကရပ်တိုင် ခေတ်ဟံတိုက်ပွဲဒ်ပွဲဒ် ပွဲဒ်တိုင်ရဲခေတ်လွှာတိုင်
လဇက်မင်ညာတ် တိတ်ဗတိုက်ညင်ပွဲ'

နွဲအသံဂကန်သတ်တုံ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကေတ်စိုတ်လုန်အိန်။ ခမံတုညးဂှ်စုတ်ဗျုကိုဂုကျင်တု
ညး ဒလသုဒ္ဓမာယာဒင်ကိုလုန်အိန်ပွဲဒ်ဗျုခမံတုံတု ပဝတ်ကိုတုညးခေတ်အာ။

လုန်အိန်စိုတ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်

ပွဲကာလဂှ်လုန်အိန်ချပ်။

'ပွဲဒ်ပွဲဒ်ချင်ပသီဂှိုင် ပွဲဒ်ပွဲဒ်လွှာပိုအောန် ဝါရဒးအချက်'နဲဒ်အဲ
ဆာန်အဲဘာဟံဆာန်ဟာ။ အဲသွံစိုတ်နဲဒ်အဲညိ။ ခါရနဲဒ်အဲဆာန်အဲဗိုန်၊
လဗျိုဟံရိုဟ်အဲဒင်ကာနဲဒ်အဲ ဒိုအိုတ်လဗျိုရ'

စွဲဂလာန်ကို ကောန်ရဲ။

'ညးသွာန်အဲဟံမိပ်ကိုဟို'

ဂးတုံ။ တိုဂှ်ဟံဇက်ပွဲဒ်တိုက်မင်။ နူသိုဗြာဇူ သိုအမတ်ဒိန်တိုဒ်လုန်အိန်ဟံအာညးခါကျင်သွာန်။

'လက္ခဏေ'ပွဲဒ်လှေ့ပဝတ်ပဝတ်ကိုသွပ်ဂွးဂတာနိုင်ထပ်။ ဇက်ပွဲဒ်တုံ
ဏံပသတ်ဒ်ဟံဇက်အာဏီရော'

၁။ တလိုအံ = ကော့ ၃။ လက္ခဏေ = နူကော့တေ
၂။ ဝါရဒးအချက် = ဒးအခိုင်(အဲချက်ပွဲဒ်အရေင်ဗာ)

သွာန်ဂုံရ။

‘သို့ပို၍ပိုင်မင်ဟွံမိပ်’

နူကောန်ရဲမင်ကရပ်ဂုံမဟို။

‘ပသ်မဒ်ယဲရော’

နူသို့အမတ်ဒိန် သို့ပြာဇ္ဇတံလုပ်ရပ်ရင်ကောသို့လွန်အိန်။

‘မေင်ယဲစိုဟ်ဟွံမေတ်သွံ။ ပသ်ကောမပပြဝသ်ဝံရော’

သို့ခါတုဂ်သွာန်၊ နူလွန်အိန်ဟို-

‘လက်ကလောံဏအိ။ နွံအသံကိုဂုံကျိဒလသုဒ္ဓမာယျာ တိတ်ကိုခဉ်
ဗျူကိုအိဒိုက်စဂုံရ။ ယာတ်စရိတ်^၁ဂုံကျိ လွက်အာညာတ်ဒးလူး
ပတ်ဒ^၂၊ လွင်ဗွင်ဒင်ညင်ရပ်သို့ဗတဲမတ်မဲစဂိုတုကိုမဒ်။ ဟိုတ်ဂုံရ
ပြေနိ^၃ လဒေါလင်ခန္တိဟုံမာန်။ စိတ္တမတွံဂးစိုတ်ဂုံ ထေနစပ်ဒးပဲအရိ၊
အဟာရလေစဟာပ်ဟွံနိ တိက်ဟွံသိုင်းနိကုအိဒိုက်။ အာဂုံလေချိုတ်၊
မင်ဂုံလေချိုတ် ပဒ်အာဒိအိမင်’

လွန်အိန်ဟို။ သို့အမတ်ဒိန် သို့ပြာဇ္ဇတံပိုင်ဂလာန်လွန်အိန် သို့ခါတုဂ်ဟိုဝေတ်ဗ္ဗာန်-

‘ပွဲလွန်အိန် မုပဒ်သ်ဂုံရော။ သို့ဒိုက်ရာဇာဝတ်မွဲဂုံစိုတ်သ်ဝံဟွံပွဲ၊
ပြုပ်ပခေ^၄။ သို့ပညာဟ်ဂလာန် ညးတုပညာမဟိုလဝ်ဂုံ ပဟုံဗ္ဗာရဏာ
ရော။ ကိုန်ပိုလွန်အိန် ဒိုထွိုင်ပုါန်ဒင်ယုညးဇမောန်မွဲကိုသုံနသုဝ်ဂွး
ဂတာဇိုင်ထပ်။ ဂဟိုဟ်^၅ပရိုဟ် ဖိုန်ကိုပိုန်တိုက်ထွိုင်ကျွန်သို
ကမောန်တုညးခါကို ကရုတ်ဏာကို ညင်တသိုက်ဒေဝတ်ရုဏလိပွဲ၊
တန်ဒးချိုန်သုတ်သိပ်ဂုံပမေက်ဂွပဲနာလချို၊မင်မွဲကုဒးကေုစိုတ်
ဒင်ကာနာရောင်ဒူး^၆။ ပွဲဟွံသ်ဂုံ ပွဲခေတ်ရာဇာဝတ်ဟွံတိမုတ်^၇
ဒူးရောင်ဟာ။ တုညးဆာန်အဲရလင်စိုတ်တု၊ဖလင်^၈မာနကိုနာဟဂွံ။
လှဂးနိုကိုလဟိုသ်ဂုံဗီရ။ ကောစွ^၉ရာဇာဝတ်ဝံပါတ်လောန်။
ဒးဒိပ်^{၁၀}ကောညင်ကုဒိပ်သလောံ^{၁၁}ရောင်။စိုန်ရိုဟ်ဒ်တု လုပ်သီကိုတုညး
ကြပ်ပိုင်မင်ဟွံပွဲ ပိုင်လေလှကိုဒ် ဆမင်အွဲရဂပ်ဂေါင်ကိုမင်သီကိုရောင်
ဗူးအမု။ ဗတ်ရနာထေပေါတ်တုက်ဂုံထေပလန်ဟွံသေင်၊ ဗာတ်ရလုပ်

၁။ ယာတ်စရိတ်	= ယာတ်ခြေဂ်ဩဟ်	၆။ ဒူး	= ဆုံပြု၊ ဒး
၂။ ပတ်ဒ	= ဖျုန်ဩဟ်	၇။ မုတ်	= မာရဲ၊ ဒုဟ်
၃။ ပြေနိ	= ရုန်တိတ်၊ ပြေနိဒက်	၈။ ဖလင်	= ချိုင်
၄။ ပခေ	= ညုက်ကော်	၉။ ကောစွ	= ကိစ္စ၊ ကောတ်စ
၅။ ဂဟိုဟ်	= ပရိုဟ်တဲစီရင်ပြုခြင်ကို	၁၀။ ဒိပ်	= ပျက်၊ ပိုင်
		၁၁။ သလောံ	= သေ့တဲ

ထိတ်အပွဲဝင်မှူးဝင်ကျိပ်ခွင်ကို၌လှို နှိစိုတ်သိုက်ပွဲဒေနှင့်ယုံရရှိသည့် ဟိုကား ထလိန်ခမက် ကိုကမ္ဘောန်မှောင်မှည်းမေဒ်ပရိစာရိတ်တည်းဂ်လွက်ပွဲ၌။ ကိုဝေင်ကာလဂ်ရောင်သမ္မတိပွဲထိတ် ကိုန်ပိုသို့လွန်အိန်၊ ခိုထွိုပ်ပျိုန် တည်းသွပ်ဂွးဂတာခိုင်ထပ် ညးမ္မုကုဂုဏ်စိုတ်လွက်ပွဲဝေင်ဒစေင်ပွဲနာ၌ တုအံကတအာ ဂွဇးသတ်တြအနုပိတ် လှဟ်ကိုန်ပိုသို့လွန်အိန်ဟံ၌ခိသက်။ နှိစိုတ်လစင်လဟီမဟံကြိုက်ကိုလဟီမဟီ။ ဣပ်မယုတ်မပလိုဇကုဂ်မချပ် ဟံမင်ပွဲပွဲသီ(၅)ခွဲကြဲသွးအာတပ်စ ဖော်ကိုပျိုန်သတ်တြနာဂတပွဲ။ ဂွဇး ညးမာန်ဟာ

နုသို့အမတ်ဒိန် သို့ဖြာဇွတ်မဟိုဝေတ်ဇွာန်နီဂ်ရ။ သို့လွန်အိန်မိင်တဲသွာန်။

ပွဲနုပိုသို့ခါ တွ ခိုညးစမော်ခိုထွိုပ်ပျိုန်ကျင်ပွဲမလဲရ။ ဟိုကားအဲကိုန်ချပ်ထွပ် မယုတ်မာမ္မုဂ်ပသတ်ရော

သွာန်ဂ်ရ။ နုသို့အမတ်ဒိန် သို့ဖြာဇွတ်ဟို-

နုတည်းသွပ်ဂွးဂတာခိုင်ထပ်နာပိုလှဟ်။ နှိကုသံ၌ပါရမီသဗ္ဗညုတညာန် တီဗ္ဗာရဏာအိတ်တိအနာဂတ် မ္မုဂုဏ်ပွဲသို့လွန်အိန် ကိုလာပွဲသွကာ ပတိုန်ကိုစလးစရပ် သိုအဆင်အဖိုင်အပိုအသီ ပဟတ်ပခိုတ်ခိုန်ကိုသို ပိုန်ဟာန်သိုက်ဘက်သမ္မတိပွဲမဂ္ဂိုင် သွဟ်မိက်မ မနိန်ကိုတသိုက်ကို ကောန်ကိုဟံ၌ကဏီ ခိုပွဲရလေ သို့လွန်အိန်ဟံဗ္ဗာရဏာကြံဂတ ချပ် ဂြဟ်ကိုနာသိုက်ပွဲဂုကျင် ဒလသုဗ္ဗမာယျာ ညးမဒ် ပါထပရိယအရိက တည်းဂ် တပ်ညင်တဆိုင်ကေတ်ပွဲဇွတ်နာရဟသေင်ဟာ။ ဗတ်ရအတိုင် ထွပ်မချပ်လပ်ဂ်။ နုသွပ်ဂွးဂတာခိုင်ထပ် ညာတ်ကိုခိုဗောသွင်ပျိုန် ပွဲမကေတ်ဇးမင်ကိုသတ်တြ ကေတ်စိုတ်သြာထွိုပ်ပျိုန်တ နှိအံသွးကို လွန်အိန်ပွဲဂုကျင်ကိုခိုကိုလေ။ သွးကိုပွဲမေတ္တာဟံ၌သေင်။ ကာသွင်ပျိုန် ဟောံဟဲ တည်းဗုဟ်စိုပ်ဂုကျင်ဂဆလလိုမတ်ဂ်နှိပွဲသို့လွန်အိန်ကာလဂ် ကိုန်ပိုသို့လွန်အိန်ခိုထွိုပ်ပျိုန်အာခိုင်ကာနာ။ လေဝ် တဆူတလိုဟ် ပွးဒးအာခွဲခွဲသတ် ဒုဟ်လလေင်ဂ်စိုပ်ကိုန် ပိုကာလဂ်ရ။ ဇကုချပ်ပလို ဇကုရောင်ဟံ၌သေင်ဟာ။ ထွပ်ပွဲခိုထွပ်မယုတ်မာ။ ဂြဟ်ကိုညးမ္မုကုဂုဏ်

သို့အမတ်ဒိန် သို့ဖြာဇွတ်ဟို။ လွန်အိန်မိင်တဲ ပင်တဲလျောင်သို့ခါတွက် ဟိုကား-

ပွဲမုအဲသိုက်ညးစမော်ခါဇကု မဟိုကားဝေတ်ဇွာန်အဲကိုန်သဗ္ဗဂလာန် အိုတ်သိုက်သွဟ်မိမ။ မထေတ်ဇွာန်ကောန်ကို မ္မုဂုဏ်ပွဲအဲသိုက်ကိုန် ပွဲမဂ္ဂိုင်

၀။ ထလိန်ခမက် = ပဝေင်၊ စဝေင်ညးသွံ၊ ချုတ်ခမက် ၄။ တဆူ = ထခေင်
၂။ ထိတ် = တုန်ဟ် ၅။ တလိုဟ် = ဖံက်၊ ကိုယ်
၃။ ဟောံဟဲ = ကိုအာ

ပွဲအဲဒိုက်ကိုန်မချုပ်ထွပ်မယုတ်မာ မုဒဲဒိုက်တံမဟိုက် အဒိဇေ မက္ကိန္ဒဟိုတ် ပွဲဂန္ဓသန်ထာန်အဲကိုန်ကာဟုံသောင် ပဟိုက်နူသွပ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ် နွဲအိုက်ကို ဂုကျပ်ကျင်ဒင်ကိုခေဇုဟုံအဲဒိုက်။ ပွဲဂိုယာတ်စရိုတ်ဂုကျပ်လွတ်အာ အဲကိုန်မွးညာတ်စုတ် စရဲဟိုတ်ပွဲဂုကျပ်တဲပခိုင်လင်မြဲခန်တိုက်ဟုံမာန်။ အရိုစိုတ်ဂိုသေန်စပ်ဒးပွဲဂိုဂန္ဓသန်ထာန်တုံ။ တိက်ဟုံသွိုင်မင်ဟုံသိုက် ဂုအာသိုဒွံခိုဟုံခိုဟုံ။ တုပ်ပျါညင်ဇူမွးအရိုစမိုင်ဖြဲရဲဒဲအာပရိုက်ပပ် မှောင်ဟုံမာန်မဒ်ကဲအဲဒိုက်ကိုန်သံဝွံ။ ဟိုတ်ပွဲက္ကိန္ဒနူသွပ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ် အဲကိုန်မွးကိုခေဇုတ်အာရောင်။ ခွဲသပ်ပွန်ညင်သွင်မကောက်ခိုဟုံမင်ဂို မပကုဒိုသိုင်ခိုလိုတဲ သွင်မလိုက်ကိုအာတပ်စကောဟ်ကိုသတ်ကြာပွဲဒူး ညးမာန်ဟာ။ မိုဟ်မရပ်လွဟ်သွင်ဂိုမဒ်လိုရ။ ခါရတူသင်ညာတ်ဂးသွင်ဂို ဒိုသိုင်ခိုလိုဟုံကောက် ကောက်နင်ပလောင်ပေါတ်ခအးသိုင်မထကောန်^၁ စပ်ကံဂိုတဲ ချူဖကောက်မုတ်ကိုင်^၂သွူးလူးကိုဏာတပ်စအော်ကိုသတ်ကြာ။ ကွဲဟုံပွဲဒူးသတ်ကြာဟာ။ မိုဟ်မရပ်လွဟ်ဂိုလေခိုဟ်ဟုံလို ကိစ္စပိုက် အရိုဗြဟတ်မကွဲခက်ဂုဗွန်ဗုတ်လို ဒိုကိုလေဗျိုလေဟုံရိုဟ်ဟုံဂိုဟ်ဒဒို အိုတ်သိုမူသိုတ်ညးဇေမုတ်သိုဇါဇကုတိုတဲမင်ရ။ မူကိုန်သွက်ပတီမူ သိုတ်နွဲပွန်ရော^၃

လုန်အိန်ဂး၊ နူသိုအမာတ်ဒိန် သိုဗြာဇုတ်ဟို-

‘ပဟိုတ်ပိုယ်မူမေတ္တာပွဲကိုန်ပိုယ်သိုလုန်အိန်တဲပိုယ်မဟိုရောင်။ နူကိုန်ပိုယ်ကလောင်ခေပ်သိုမင်ဂလာန်ဂိုဗြိုင်ဂိုတင်သံဝွံ ကိုပိုယ် လျှော်ပတီဟာ’

နူသိုဇါတုဂးဂိုရ။

‘ပတီရပ်ပတီကိုန်သွက်ဟိုနွဲရော၊ ဗုတ်ဆစိုဟ်မူသိုဇါတုမညာတ်ဂိုရ’

လုန်အိန်မဟို။ နူသိုအမာတ်ဒိန် သိုဗြာဇုတ်ချပ်ရင်သွံ။

‘လျှော်ဒိုအပွဲသွင်ပျါနီရောင်၊ ဂလာန်လုန်အိန်ဂွံမင်လံဟုံပွဲ ပိုယ်ဒး လျှော်ပတီရောင်ဒး လံတဲကာလို’

ဂးတဲညးဇါကလောင်ကျင်၊ လျှော်လဟိုလုန်အိန်မဟိုတဲတဲတင်ဂို လျှော်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ် ပွဲမိုင်တဲပကာက္ကိ။ ပွဲဂိုနွဲအို-

‘ပွဲမာတ္တံ သွံပိုယ်ဇကုရာဇ်မွးဂို သြာဗြာဟ်ပျါနီ ကိုဂုကျပ်သိုက်ပိုယ် ပွဲဇါ ပြုတာဝံ ဂုကျပ်မွးဂိုဒို ဆတ္တံ အရိုဖလိုင်စိုတ်ပွဲမုညးဘုံဝွံကို။ သြာနိုဟ်သံဝိုဟုံသောင် ဒိုတ္တံမွးကိုသတ်ကြာအနုဒိုဟ် ထွံမင်ခွဲဂိုဗြိုင်ဗြာဇိုင်

၁။ ထထေန် = ထေန်၊ ဗါနီစပ် ၂။ ကိုင် = ကွိုင်

ပုံစုံသောသော ဒွိတ္ထမကိုတသိုက်သွင်နီဗာန် မဒ်စရတပို့စကရာဇ်
မပဟိုန်ကိုအိမ်အနယ်ဟိုက်ရ။ ဂုဏျာဂ္ဂိုဟ်ဂွံယာ သရတိုဟ်ရောဓ်ဒး
ဆာန်ရှိုင် မွဲပြကာပွန် ပိုဒ်ဒီစကရာဇ်ဗြဲမနွဲရုပ်သံမဂေါင်ဗတ်
ဂုဏျာဂ္ဂိုဒလသုဒ္ဓမာယျာဂ္ဂို ပိုဉ်ဒွဲတုံဟ်ဂွံဒွဲတုံတိုင်ဂွံညင်စိုက်ပိုက်ရ။
ပွဲဒွဲဒ်ပျါန်သံဂွံပိုယ်ဟ်ဂွံသရတိုညင်လွန်အိန်ကောတ်နိုဟ်ဂွံဝါတ်လောန်
ဂုဏျာဂ္ဂိုယံဒလသုဒ္ဓမာယျာဂ္ဂိုပြုပြင်ပလံင်ဏာကိုလွန်အိန်ရ'

နွံအွံတုညးဂကန်ကိုသို့ဗြာဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန်တံ၊ တုံတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဤသုတ္တုဂ္ဂိုလုပ်အာပွဲ
တမုက် ဂုဏျာဂ္ဂိုဒလသုဒ္ဓမာယျာဂ္ဂိုမိင်ဒဒ်နွံအွံကရုတ်ဏာကောဂုဏျာဂ္ဂိုတုညးကိုလွန်အိန်ကို ဂုဏျာဂ္ဂို
မိင်မင်တံခိုင်သွင်ဂုဏာမိုင်ထပ်တုံဂမိအိက်ယံအောင်ဝတ်သုရမာတ်ရ။နုသို့ဗြာဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန်တံပွန်လော။

'ဒဒ်နွံအွံ အတိုင်ပိုက်စိုတ်ကိုနိုပိုယ်သို့လွန်အိန်မနွဲဂိုပိုယ်လောဝ်ပတီ။

နွံအွံကိုပလံင်နင်ဂုဏျာဂ္ဂိုဟ်ရ'

စကာဗွတ်တံကိုအာပဟိုပတီလွန်အိန်၊ နုသို့လွန်အိန်ဂွံမိင်ဒဒ်နွံအွံပလံင်နင်ကိုဂုဏျာဂ္ဂိုတီတုံ၊ စီရင်
ပက်ထပ်ပက်ညွန် ခပ်ဝက်ပျိုင်မက သွက်ဂွံလွန်အိန်ဂုဏျာ သွက်ဂွံလွန်အိန်တုညးလောကိုပြုပြင်ပလံင် ဝဲကာလက်
နုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဝတ်ဗွေဝန်ပွဲဗွေ' ဂုဏျာဂ္ဂို။

သို့ဗြာဇ္ဇသိုကိုသို့အမတ်ဒိန်တံ ညုဂုဏျာဂ္ဂိုဗျေကိုခေန်ညိုက်ဂျင်တရီဟ်ပလံင်တိုက်ထပ်ပလံင်ဏာ
ဗျိုင်လွန်အိန်တံအွံတုညးဂရ။ တုံနွံအွံတုညးရာဒနာကိုလွန်အိန်-

'အတိုင်ပိုက်စိုတ်လွန်အိန်ရ။ အဲရနုတ်ဗပေင်ကိုတုံရ။ လွန်အိန်အာ
တပ်စေဟ်ကိုသတြုဂတဝ်ဂိုပွဲဒ်ဇယဇူးကိုဒ်ကိုလွန်အိန်ညီ'

ဂးတုံဂုဏျာဂ္ဂိုဒလသုဒ္ဓမာယျာဂ္ဂိုနုသို့ဗြာဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန်တံပလံင်ဏာ။ လွန်အိန်ညာတ်ဂျင်တရီဟ်
ထိုက်ထပ်ဂုဏျာဂ္ဂို သို့ဗြာဇ္ဇသို့အမတ်ဒိန်တံပလံင်နင်ကို သို့လွန်အိန် ပင်တံလောဝ်သို့ဇါတုတုံကိုအာဗျိုင်အွံဂျင်။

'ဂုဏျာဂ္ဂိုလုဂိုကျင်ဆိုက်အဲဒိုက်ညီအဲ'

ဂးတုံ။ ဗြိုင်အပေါတ်တုဒွဲမဂျိုင်သိုပက်ထပ်ပက်ညွန်ဗုပ်ပျိုင်ဗွတ္တုဏ်ကွဲဂုဏျာဂ္ဂို။

'ဒုဟ်ပင်ဒုဟ်စိုတ်ဗွေဟိုဂးလင်တံဂိုအဲဒိုက်အာတ်ဏ္ဍအိန်ရ'

ဂးတုံ။ ထာန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်မတ်ဂိုလောဏ္ဍအိန်ကျင်ဏာကို။ တုံလွန်အိန်ဟိုပတီသို့ဇါတုဂို
ကလောင်ဏာဂျင်ဂုဏျာဂ္ဂိုရ။

'အလန်ဏာအိန်ပျါန်ပွဲအပွဲအိန်တုံရ။ ပျါန်ပွဲဗွေကောဂ္ဂိုဒင်တံအဲမာန်ဟာ။
နဲပိုယ်သွင်ဂုဏာမိုင်ထပ် ဆာန်ဒိုက်သရဲလောန်နုဆာန်ဂုဏျာဂ္ဂိုဏီ
နွံဂုဏ်ပွဲဒိုက်ပွဲမဂျိုင် ဒဒ်ဒိုက်နဲဒင်ကျင်ကာပွဲတုံပွဲပွဲဟိုစိုတ်နာ။ ပဂး
ကာပျါန်ဆဗဟ်ဂွံဗတ်ရ လောန်နုဂွံလိုင်လီကိုနို။ ဒင်ကာခွေင်ရော်
ဂုဏ်တုတ်ဇွေဒ်ကိုအိုတ်ဇီဝိတရ။ ဒဒ်သံပွဲဂိုမူအဲဒိုက်ဇါတုလောဝ်ပတီ

၁။ ပွဲဗွေ = ညိုင်ဝတ်၊ ခေန်စိုတ် ၂။ တရီဟ် = ဖျေ

တူညှားရာဇာဓိရာဇ်သင်ပွဲညီအစ်

ရဲသားပွဲလွန်အိန်ဟိုကကန်ကိုသို့ပြုစု သို့အမတ်ဒိန်တုံ၊ သို့လွန်အိန်ဖျေကွိပ်ပိဝါလှောင်လှင်အာ ပွဲထာန်တူညှားမတ်။

လွန်အိန်မာန်ဖျါန်ဂျင်

တူသို့လွန်အိန်ကိုတက်ဖဲမင်ခရာ ကိုရုဗ္ဗောင်မေးဇက်တိုက်အာရ။ ဖျါန်ဂျင်ကွဲဂျင်အာစိပ်ဝါင်လိုင်၊ အတိုင်အွဲတူညှားကကန် နူသို့လွန်အိန်ကိုတိုတိုင်မဲခေင်လဝါကြိုင် ဂျင်ပျါန်ဂျိုင်ဖဲနက်ဗ္ဗလဝ်ဟွံကညာတ် ဆဂျင်ခါစော့ဂျင်ထွေးလင်ပွဲဝါင်စီဝါင်လိုင်၊ လွန်ဖျါန်လွတ်မတ်ရဲပျါန်ချင်ပသီ သို့လိုက်ရဲဂျင်ပျါန်(၅၀၀) ဂျင်တံ၊ ညာတ်ဂျင်ပျါန်ရဲသို့လွန်အိန်(၂၀)ဂျင်ကို ဖွဲ့မချီချီကဲမိုင်မက်ကျင် ခုခေလေခါကြက်ခရာရဲပဲကောက်ညင် ပွဲရဲပသီတဲမချပ် ပွဲရဲလွန်အိန် (၂၀)ဂျင်စာဂျင်လေ လေ့သို့လွန်အိန်စွဲလင်ဂလာန်ဂျင်ညင်အုတ်မဒ ကိုဒင်ကိုအာတရင်တိုင်မတိုလဝ်ဂှ် ရဲပသီတံညာတ်ဂျင်အောန်ဟွံပမု ဗွဲဗြဟ်ဟောင်မက်ကျင်ထပ်ကိုထပ်။ ဂျင်ရဲပသီတိုန်ဂင်လွှာတိုင်လှင် လှိုထစေင်လျိုဗြဲ။ သို့လွန်အိန်ညာတ်ဂျင်ပျါန်ပနက်ဗ္ဗမင်တံဂှ်မဟာတံတံ။ သို့ဇကုသို့လွန်အိန်ပတိုက်၊ သို့လိုက်ရဲဆင်ခေင်ခိုင်တိုန်ဂှ်ဗွဲဗြဲတိုက်ဟောင်ဒဲအာချင်ပသီရ။

အမတ်ဒိန်ဗျိုက်ချင်ဒီပသီ

သို့လွန်အိန်ဇးရဲပသီ ပွဲမိုဟ်ဂျင်ဖွဲမဂျိုင် ကျွဲဗြဲဆက်ကွဲတူညှား နူတူညှားရာဇာဓိရာဇ်နွံအသံ- 'အတိုင်အဲမကန်ကာလလွန်အိန်ပမက်ပွဲဇးရဲချင်ပသီ'

တူညှားဆိုဟ်တမိုဟ်စိုတ်ဗွဲမလောန်-

'ရဲချင်ပသီဂှ်ပွဲဇးတုရ၊ စအာဗညာနွံပွဲချင်ဒီပသီ ဒီပသီဂှ်ပွဲတုရောင်၊ ကာလဂှ်ဇးချင်မင်မလေသံ'

နွံအသံတူညှားဂှ်ရ၊ နူသို့အမတ်ဒိန်လှောင်ပတို-

'သွင်ဂှးကတဇိုင်ထပ် ကျီသုာတသိုတ်ညပတန်သုာဓိဆချင်ဒလညီ ကျာရ။ အဲဒိုက်ရဲကေတ် အမတ်ဒဲကိုပ်ပျါန် ဆမသုဟ်စိုတ်ကရော့ အဲဒိုက်တုချင်ဒီပသီဂှ် အဲဒိုက်မတိုက်ကွဲသွင်ဂှးကတဇိုင်ထပ်ညင်ပွဲ'

သို့အမတ်ဒိန်ပတိုက်ရ။ နူတူညှားရာဇာဓိရာဇ်မိင် နွံအသံခါန်ကိုအမတ်ဗျိုက်ပျါန်ဗွဲမသုဟ်က ရော့အမတ်ဒိန်ပွဲဗျိုက်ပျါန်(၃၀)ဗိုပျါန်(၁၀၀၀၀)ပြင်လှိုစိင်ခိုဟ်ခေုန်ဟ် ပြုပြင်ကိုလဝ် အမတ်ဒိန်တုံ တူညှားကလေင်ဒပ်ဇော့မင်ဆချင်ခလ စိုပ်ချင်ခလတုံတူညှားနွံအသံ-

'ကာလဗအဲက်ပိုတူညှားစိင်ဗွာင်နွံ တံင်ဂှ်မုင်ဂှ် တူညှားသိုက်ကိုဒီသို့၊ ဂတအမတ်သေဏာပတိဂမ္တိုင် နွံအသံထိုင်သးဘဝ်ဂှ်မုင်လှိုဗြဲ လှုဟ်ပွန်ခေတ်ချပ်ပုန်ကိုပိုပွန်ဘဝ်ဂှ်မုင်မပ ဟိုတ်ဂှ်ပိုစွဲလဝ်ပွဲဂုဏ် ဇကုပိုလေ ဒးအာလဒေါ်ကျိပ်ချင်မဟ်ဇးဒြာလဝ်' ကဒိန်ချင်ကျိင်ဗွာင်

လအိမ်ခံင်ဏီ ဝွဲကြဲဟွဲဝါတ်အာရဟာနွံအသံဂကန်ကိုအဲကံဗိန်
ကိုအာဂစိုတ်ကော့ဘဝ်ဗုတ် မုင်ရ

ဂဒဲး။ တာ်အသံအဲကံဗိန် ဂစိုတ်ကော့ရ။ ပွဲပုါန်သိုအမာတ်ဒိန်ဇော်အာဗတိုက်ချင်ဒီပသဲဂ်
နူသိုအမာတ်ဒိန်အကော့နီလိက်ဏာပွဲဗိတ်အဲဗညာ ဝုချင်ဒီပသံဟိုဂးပွဲဗိုက်-

အဲဒိုက်သိုအမာတ်ဒိန်ပတီ ပိုဒိုက်တဲဂွဲဒိုက်ဗညာနရိုဟ်တဲဂွဲ တုင်ပုါ
ညံင်ညးမပျိုက်ခပီလတုစးချေဂ်ရ။ နွံသွာမိပွန်ဟွံမော့ဒိုတု သိုက်ဂွဲ
နီဝ်သန်ယာန်ဂွဲ ဝဲဗျဟ်မင်ရိုဟ်ဒဲဒိုတု ကျင်အာဟွဲဝဲ ဝါဂွဲဒးတြဲဂွဲကျင်စိုပ်
နွံဂုန်ညံညဟွံသေင် လှပုအိတ်ညံ။ ညံင်ပိုသော့ဒိုဒိုက်လေချပ်ညံကို

သက်ဂိုတ်လိက်စကာဏာဂုတ်အာပတီ မိင်လိက်အမာတ်ဒိန် စအဲဗညာပွဲဟ်မိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်၊
တဲကိုဒိုက်ဗျဟ်ဗွဲသိုစမာ်တိုနိုက်အာစိုပ်အမာတ်ဒိန်၊ နူအမာတ်ဒိန်ကောတ်သိုဂိုတ်ဟွံဗွဲကိုအကွေရ သိုဇကြာဟ်ဟွံ
မော့ကိုဇာတ်ဂို ပညင်အဇမပသစာမေ ကိုနိုဟ်မကျင်ဂိုညာတ် ပွဲဗိတ်စအဲဗညာကလေင်အာဂိုကနီဏာ-

ညံင်အဲသော့ပတီဂလန်ပွဲပါင်ဂို အဲပညင်ဗတိုက်အဲလုပ်အာကရပ်ချင်
စအဲဗညာလေတိတ်ကျင်မူးချင်ညံ၊ သော့ပသံဂိုတု ဆသိုအမာတ်
ထကပ်ပုါနီကျင်ကရိရဲအဲဗိတ်သော့ဒိုဒိုက်စအဲဗညာအိုတ်ရ

သက်ဂိုကနီဏာ မိုဟ်စကော့ဂမလေင်စိုပ် ဆအမာတ်ဒိန်ဂကန်နင်ဂလန်အိုတ်သိုဂို ပတီစအဲ
ဗညာဗအိုတ်ရ။ စအဲဗညာမိင်ဟွံဗွဲဇာဏာကြဲဂတပွဲဟ်အာ သိုက်ကောတ်မိင်တြဲဗွဲသိုမိုဟ်ဗျဟ်
ဗုတ်(၂၀)တိတ် ကျင်နူချင်။

အမာတ်ဒိန်လေဂကန်စွဲလဝ်ကိုအမာတ်ထွိုပ်ပုါနီတ်တဲ တု ရဲကောတ်သရဲခိဟ်စတ်(၁၀၀)
သိုက်ဇောတ်စိင်တြဲကျင်ကို ဝွဲကြဲလေအမတ်ထွိုပ်ပုါနီတ်တဲသိုက်စိင်ချေဗက်ကျင် စအဲဗညာညာတ်
ဟွံကျင်ဒိုအိမ်ခံင်အမာတ်ဒိန်ညာတ်ကောတ်ဟို-

ညကျင်ရောင် အတိုင်ဏွပ်သော့သိုက်ပင်

နူစအဲဗညာဟို-

ဆအမာတ်ဒိန်ပွဲဟွံသေင်မကျင်၊ ကျင်သိုအမာတ်ထွိုပ်ပုါနီဂမိုင်ရောင်မူး

နူအမတ်ဒိန်ပွဲနီ-

ပွဲမိုဟ်ကျင်လက္ကရ်ဂိုပကျင်ဟိုဇနာလဝ်

ကာလဂိုစအဲဗညာပွဲဟ်တုကျင်ကြပ်ရင်ညံ။ ဗွာစိင်ကိုစိင်ပညင်အဇနွံဂလန်ပတီ အမာတ်ဒိန်
မပ စိင်ကိုစိင်ကြပ်ရင်ညံ အမာတ်ဒိန်သလံကော့ဟ် စအဲဗညာချိုတ်အာ။ တုအမတ်ဒိန်လုပ်ဗတိုက်ချင်
ဒီပသံ သိုအမာတ်ဒိန်ဂွဲဒးချင်ဒီပသံတုရ။ နွံလိက်ပတီစိုပ်တုညးဂွဲမိင် တုညးရာဇာခိရာခိအိုဟ်တမိုဟ်စိုတ်
ထိုင်သးအမာတ်ဒိန်ဂွဲမလောန်။ တုနွံအသံကိုဇော်အာဗတိုက်ချင်မင်မလပုန် နူသိုအမတ်ဒိန်ဒးဒီပသံတု
ကျင်သီတိုတုညး နူတုညးနွံအသံ-

၁။ အဇ = ပရိယာဝါမာလာ

အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ

‘အမတ်တော်တို့၏ ခိုဟ်ဆပိုင်ရောင်ပိုယ်မှူး တဲလေခိုဟ်ပွဲမလောန် သန်သွံ၊
ဒိုဏ္ဍိပ်ပွါန်ဒိုဏ္ဍိပ်ခိုဟ်တဲရ။ ညးဇူးပိုယ်ဟမေ့ရ’

နွံအသံထိုင်သးဝေင်ပြိုင်တဲရ။

ရာဇာဓိရာဇ်မဇီမိင်ကိုမပေတ်နောဲဂွံချင်မင်မလ

စချင်မင်မလ လိုက်ဖြာပုန်လေ ညာတ်ဂးချင်ပသီ ချင်ဒိုပသံဒိုအာဇောဲတဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်
အိုတ်ရန်တဲ၊ သို့လိုက်ဖြာဖေက်ညေဒွဲမလောန် ကေတ်ပျင်ပျိုက်အပေတ်ထဝ်သန်ဒ်အာချင်တခေင်ရမချပ်၊
ပွဲဂ်နုမပေတ်နောဲကောန်စချင်မင်မလဟိုပတီသို့လိုက်ဖြာ-

‘ပြဝမချင်ဒ်ဒွံဟွံဒူးဂီ အဲဒိုက်ကိုဗညာနည်င်သောဲဒိုဏ္ဍိပ်ခိုဟ်ပွဲမလောန်
ဒိုက်ကိုဂွံဂံကာလိက်ညီကွာ၊ ခါရအဲဒိုက်ဇူးဗညာနည်တဲ ပသီစသိုင်မင်အ
တိုင်ကြေရ ခါရအဲဒိုက်ကျကာလဂိုကောဲအာချင်တခေင်ရ’

မပေတ်နောဲဟိုပတီဂီ စချင်မင်မလမိင်တဲဟွံအာချင်တခေင်ဇာ်ဒိုဒ်ခေင်၊ နုမပေတ်နောဲ
နွံလိက်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ် ပွဲလိုက်ဟိုဂး-

‘ကောန်တုညးပဟိုတ်ခိုဟ် ပွဲကွတ်ချိုက်ခေင်ဂါဝ်မိင်တဲဂွံပကင်ရင်ချင်
ဟင်သာဝတီ မအဲက်ပိုယ်ဒိုက်စချင်မင်မလ ဇွဲဟ်ပိုယ်တဲ ပသီဗွဲရင်
ပခိုင်မင်ချင်မင်မလ ခါရသိုက်ဂွံပသောဲတဲကိုချင်မင်မလ ဇွဲမိင်မင်မလ
ကွာ၊ ယဝ်ရမာန်အဲဒိုက် ချင်မင်မလ ချင်ပသီ ချင်ခေင်တဲဂိုသီကေတ်
ပျင်ညောဲတဲရ။ ခါရကွဲအဲဒိုက်ကလေင်စအာချင်ဟင်သာဝတီဂေါပ်ဂေါပ်။
လှိုင်နွံလိက်ပတီနင်ပွဲ ခါရဇွဲမိင်မင်မလသွံတဲ ဇွဲကတိမိင်မင်မလ လုပ်ကွင်
ပွဲဒုးဇွဲမိင်မင်မလဟံမေ့ခေင်ဇလ ခါရဟွံဗွဲဟ် ကိုခိုဟ်လုပ်ရင်’

မပေတ်နောဲနွံလိက်ပတီနင်ပွဲ၊ နုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင် နွံအသံ-

‘အဲဒိုတောဲဒ်တောဲဒ်ဒိုကောန်တုညးမိင်ဗွဲဒိုင်ရောင်၊ ခေင်ဇွဲမိင်မင်မလ
အဲဇူးဂိုအဲနွံပုပ်ကိုရ။ အဲဇူးမပေတ်နောဲတဲ စချင်မင်မလ ဗတ်ရိုသတ်
တြဲအဲဂို အဲဟွံဂစိုတ်အဲကိုမင်မင်မလဗွဲဗွဲကောဲကောဲကျပ်လျိုင် ဂလာန်အဲ
ဇွဲကရာဇ်လှိုင်ပတီတဲလဝ်ဝါစီပါင်ပွဲဒိုသွံသွတ် ဒေဝတ်ပွင်သာသဏာ’
တဲပလဝ်သက်သီညီရ။ မပေတ်နောဲလေပသီဗွဲ ဂလာန်အဲဒိုက်ကို’

ပဟိုက်ကန်ဏာပွဲမိင်တဲဂိုကိုမပေတ်နောဲဂွံမိင် မိင်စကာကလေင်ခိုပ်မပေတ်နောဲဂွံမိင်ဂလာန်အဲဒို
မိင်စိုတ်ပွဲမလောန်၊

‘ယးဂတဗတိုက်ရ’

မပေတ်နောဲဟို၊ နုသိုအမတ်ဒိန် သို့ဖြာဇွတ် ပတီသွပ်ဂူးဂဟာမိုင်ထဝ်။

‘ဇွဲမိင်မင်မလကိုမပေတ်နောဲဇူးဂို ဒိုသောဖဝက် ဇွဲကရာဇ်ကိုဇွဲကရာဇ်မိင်’

စွဲဟဲ့သောင်သွံ့ ဗတ်ရဂ္ဂဇ္ဇးမပေတ်နော့ မှုစရဲခွဲရော့။ နှဲမဖဝက်ကို့ဒိုက်မွဲး
ဝွံဗူးအာနူဂလာန် ညှင်မံင်မလဂ်နွံသဇိုင်ပိုယ်ဒိုက်ရ။ သို့နွံအမာတ်နွံ
ပဟိုတ်ဒိုသတ်ဂ်တု ပိုယ်ဒိုက်ဒးလောဝ်ပတီရောင်'

စိုန်အမာတ်သေဏာပတီတံ ပတီဂ်လေတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟွံကလင် ညာတ်ဂးဒိုတောဝ်
ရာဇာဝင်နွံမာန။

‘မပေတ်နော့ဒေံ ဒိုတောဝ်ဒိုက်ပိုယ်ခါရဒိုအိဒိုဟွံမော့ကိုကွတ်တံဖေက်
ပြာကတ်အာကျိုင်ဗ္ဗာင်တုဟ်။ ဗွဲသတ်ပွန်ဒန်ပြာကတ်မံင် ဒိုဟ်ပွဲကွတ်
ဒိုက်ခေုဂါပမိင်ကွတ်တံအိုတ်သိုဂ်လေသိုက်ကိုအမာတ်တ္တိုင်ပုဂ်နတ်
ဂဗျိုင်ပပြာကတ်ပွဲဖေက်ညေအာဂိုလေဂိုလပ်စိုတ်’

တုညင်ယးဂကတု ဟွံစွဲမဟေက်’ ဒိုက်ကေတ်စိင်အရက်နဲ စွဲလဂလာန်ကိုစနုသိန် စနုသင်
ညးခါကိုဗက်ကျိုင်ညွဲဒို။ မပေတ်နော့ညာတ်ကော်ဟို-

‘အဲကိုကောန်တုကိုစွဲကိုပွဲဗွဲစိုင် သို့တုတ်လွကိုကျင်’

မပေတ်နော့ဟို နုတုညးရာဇာဓိရာဇ်မိင်။

‘ညးမဗက်ကျိုင်ဂ်ကျိုင်ဗတိုက်မေုဟွံသေင် ခရိုင်လေက္တိုင်ခရိုင်နွံဟာ
ဟွံမော့အဲကိုကျိုင်ရင်ခမံင်ဗွဲစိုင်ဂ်ရောင်’

နွံအသံ စနုသိန် စနုသင် ညးခါဂ်ကိုကလေင်အာ။ မပေတ်နော့ဒိုက်ကေတ်စိင်ဒြင်အာဗွန်မံင်
ကိုသုတရင် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုတ်နုမာနဟွံဗွာရဏာ မပေတ်နော့ဗွဲမံင်ကိုသုတရင်ဟွံညာတ်။

‘ဗတိုက်ရ’

ဂးတုပံက်ကရင်’မအံလုပ်အပွဲညှင် ဆက်ပိုမိင်ကလိုင် မပေတ်နော့တိတ်ဗတိုက် စိင်မပေတ်နော့
တ္တဇိုဒးစိင်တုညးလှင်အာ။ ကာလဂ်တီဒဒ်မပေတ်နော့ဟွံလှူနွံစွဲအေဝ်ဗွဲကိုသုတရင် မပေတ်နော့
ညာတ်စိင်တုညးလှင်အာ ခေါတ်သွင်ဗတ်တုညးမချပ် မပေတ်နော့ဓဝင်ပုဂ်ဟွံမော့ဗမ္မဓိစွဲစွဲတုဗတိုက်။
ဗွဲသတ်ပွန်တုညးရာဇာဓိရာဇ် ညးမဂွံပတုလပ်ကုသိုက်အရန်ပစ္စေဂဗုတ် ညးမဒိုဇကရာဇ် မပေတ်နော့
ဒိုဆသရဲကို ကုသိုပတုလပ်ဟွံသုဟ်ကုညးဒိုတု ဒေဝတ်တံမလျူမင်ဗွဲမံင်သတ်တုကုသို ဟိုတ်ဂ်ရမဗေတ်
နော့ခေါတ်သွင်ပွဲကနပ်ဟွံတိတ် မပေတ်နော့တက်တုညးကိုကရင်စိင်ဒးကျေင်တုညးပါက်အာ’

ကာလဂ်တုညးပွဲညှိဆုတ်ကလေင်တိတ်စိုပ်ဖူးတရင်ဒိုဗုတ်စိုပ်ဖိတ်ပြိုင်တု ကေတ်ဒွန်တမိ’
စံက်ကရင်ဂတးလုပ်ဗွဲစိင်မပေတ်နော့ စိင်မပေတ်နော့လှင်အာ ဒုင်တြဟတ်စိင်တုညးဟွံမာနဆုတ် ကလေင်
နုတုညးပံက်ကရင် ဒိုဗက်အာစိင်တုညးထွက်ဒးစိင်မပေတ်နော့ ပွဲလှင်တိတ် တုညးရာဇာ
ဓိရာဇ်တက်ကိုကရင်စိင် ဒးအတ္တုပမပေတ်နော့ပိုတ်အာ စိင်မပေတ်နော့ စိင်တုညးထွက်ဒးချိုတ်
ဇကုမပေတ်နော့ခတုနော် ရဲတုညးစနုသိန် စနုသင်တံဂွံအို’ကျင်ရပ်ဝံ။

၁။ ဗဟေက်	= ဖေက်ဒေညး	၅။ ပါက်အာ	= ထွေးအာ
၂။ ညွဲ	= လွတ်တဲပုင်	၆။ ဒွန်တမိ	= နဲတို
၃။ ဇို	= လွတ်တဲပံ	၇။ ဝံအို	= ကော်ကျိုင်
၄။ ကရင်	= ခမံက်၊ ခမံက်စိင်		

သို့လိုက်ဖြာမိင်ဂးမပေတ်နော့ကျ တည်းရာဇာဓိရာဇ်ညးရပ်ဂွံဏာဇကုရဂးတုံ၊ သို့လိုက်
ဖြာသိုကောန်ဖြဲဒတ်တနုချင်၊ နွံအွံတည်းကိုအာဗက်ရပ်ဂွံနင်ဖအိုတ်။ ပွဲချင်မင်မလသမုဟ်သေထီ
တုတ္တိုက်တဂိုင် တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဇးချင်မင်မလတုံ၊ သီဂွံထဝ်သန်ကြောပ်သွတ်တြုတ်နို ဩန်သူကို
ခမော်ကျိပ်၊ သိုကြောပ်သွတ်တြု ဖြတ်ဂုပ်ရအ်ကိုလာပ်ကိုသိုဇော် သိုသွတ်သံရဲဗိုပျီနီဗ်ညီအိုတ်။
တုံနွံအွံကိုကေတ်နင်ဇကုမပေတ်နော့ သွာန်

‘ဓနုဒ်မင်ဒိုက်အဲ အဲဒိုဒိုဇကုရာဇ်ပေံဗိုစိုစိုစိုစိုကြိုခိုဟ်အိုတ်
ရဗိုသွးဟာ’

နွံအွံတည်းရာဇာဓိရာဇ်သွာန်သတ်ဂိုရ။ တုံမပေတ်နော့လောပ်ပတီတည်းပဟို

‘အဲဒိုက်ဒိုဒိုက်ကောန်တုသွပ်ဂးဂတာဇိုင်ဇကုရအ်၊ ကောန်တုပဟို
လဖဟ်’ ဂွပ်ဖိုတ်ကောန်တည်းသိုက်ဂွံဂစိုတ်လေဂစိုတ်ရ၊ ပဟိုအာဂိုင်
ဂလာန်ရအ်။ အဲပုန်ညွဒက်လဝ်ပိဝ်ဝေရီ’ တုံ ကောန်တုမနွံအွံသွာန်မူး
ဂိုက်’ သွာန်အဲပွဲမော့ရ။ ခွဲသတ်ပုန် ဗတ်ရကောန်တုစွဲလင်အဲဒိုက်ကို
လချိုလေဂျိုင်ဟွံမိပ်ရအ်။ ပသတ်ရောမူးကံလအဲဒိုက်ကိုသွပ်ဂး
ဂတာဇိုင်ထဝ်ဗိုစိုစိုစိုစိုအဲဒိုက်ခေါတ်သွင်ပကိုကောန်တု ခေါတ်သွင်ခါရ
တိတ်ဇကုကောန်တုသိုမချိုင်လဝ်ခြပ်’ ဂိုဟွံရုနီစိုင်လေဒးဇော် ပဟိုက်
ခေါတ်သွင်ဟွံတိတ် အဲဒိုက်တက်ကိုကရာဇ်စိုင် ‘ဒးကောန်တုနို
ပေတ်နွံတ ရိုဟ်ရိုဟ်စမ့်’ ကာလှ’ တည်းပတိုန်စရာကျက်သီ ထင်
ဒေုာတ်’ ညာတ်ပေတ်ဂိုတုံ ရာဇိုတ်တည်း သဟ်ကိုအဲဒိုက်နွံရော၊
ပဟိုတ်ဒိုသတ်ဂိုအဲဒိုက်ဟွံမိပ်ဂျိုင်ဇော်။ အာတ်ကလအဲသွပ်ဂးဂတာ
ဇိုင်ထဝ် ချိုတ်ဗွါဂတုရ’

မပေတ်နော့ပတီ၊ ပွဲကာလဂိုနွံအွံ

‘သွင်ဓနုဗတ်အဲပိုတ်ကိုဟာ ဂးဂိုရ

‘သိုက်ဂွံတိဒန်သွင်အဲဒိုက်ခိုဟ်ဟွံခိုဟ်တုံသွံဗွဲဟတ်သာဒင်’ ဗတ်တုတီရ’

မပေတ်နော့ပတီ၊ တုံနွံအွံကိုကေတ်နင်တုညိုဗွဲဟတ် ဗတ်ဗွဲဟတ်ကော့၊

‘သွင်ဂိုနိုဟ်ကော့ရ’ နွံအွံ

၁။ ကြောပ်	= ကြောပ်ဂတာ=ကောန်ချင်ကောန်ဂွာန်	၆။ ခြပ်	= ပလောံခြပ်
၂။ ခမော်ကျိပ်	= ခမောတ်	၇။ စမ့်	= စုဟ်စုဟ်တုအ်တုအ်လှိုန်
၃။ လဖဟ်	= သွာန်သွာန်	၈။ ကါလှ	= ကာလှ
၄။ ဝေရီ	= (ဝါ) သု၊	၉။ ထင်ဒေုာတ်	= ရင်ဒေုာတ်
၅။ ဗွင်	= သရဲ၊ ဂွံစိုင်=သရဲဒိုက်စိုင်ခိုဟ်	၁၀။ သာဒင်	= ပမာဏ

ဒါဂွံဂွံအဲဒိုက်ဂင်ရ။

ပွဲမပေတ်နော့၊ နိဗ္ဗာန်ပိတ်သို့ကိဝိသိန္ဓိလင်၊ မပေတ်နော့ဟုံမိတ်မင်ဂးမိင်
မဝင်ဗြဲကြဲနွဲပွန်ရ်

ဂးတွဲဝှင်တဲဗာတ်ခေါတ်တံကိုဏာဂဗိုတ်မပေတ်နော့ရ။

ရာဇာဓိရာဇ်ဇက်အာချင်ပသီ

ပွဲချင်မင်မလခါနိဗ္ဗင်လင်ဗိုက်မလျူကိုတွက်ကိုမင်ဝှင်လင်။ မင်ဗုတ်ခါတုံတွဲပးရာဇာဓိရာဇ်ဇက်အာ
ချင်ပသီ နူစချင်ပသီ လိုက်နရိန်မိင်ကေတ်ထပ်သန်ပျိုက်ခိင်သိုသရဲ (ရဝဝ) ဒ်အာချင်ပြန် နူတွဲပး
နွဲအံ့ဂကန်ကိုအမာတ်ဒိန် စိင်စိုသရဲ (ရဝဝဝ) ခါနိကိုအာဗက်လိုက်နရိန် လိုက်နရိန်စိုပ်ချင်ပြန်တုံ
ဟုံဒိုအိ သိုကောန်မြဲဒိုက်ညွှန်လဲဗးဒ်လုပ်အာချင်သွင်ထော့ပွန်ရ။ နူသိုအမာတ်ဒိန် ကိုသိုဗြာဇ္ဇ နိဗ္ဗင်
ပျိုက်ကိုဗက်အာပွန် တွဲပးရာဇာဓိရာဇ်စိုပ်ပသီ နွဲအံ့ကိုကော်ဒလချေတ်သေင်သွာန်

‘ကာလအံ့နွဲပွဲချင်လျှင် စချင်မင်မလကေတ်ကျင် အဲစကာဏာ နူစချင်
မင်မလသွာန်ပသီဗေန်မဟိုရော’

မချေတ်သေင်ပတီ

‘နူစချင်မင်မလ သွာန်အဲဒိုက် ပျိုက်ရဲမတ္တမ္ပကလေင်အာရဟာ’

ရဲ မတ္တမ္ပဟုံပသတ်တြုကိုကောန်နဲရ

‘တိုင်ဒးလျှော်သွပ်စူးဂတာဓိုင်ထပ် ဂတဝှံပွန်ဂးတုံကလေင်စအာရ
အဲဒိုက်ဟို စချင်မင်မလမိင်ဒိုကော့ဂးတုံ ကလေင်အာကို’

နူတွဲပးမိင်၊

‘လျှင်ဗေန်ဟိုဂိုဒိုကော့ရ’

နွဲအံ့၊ တုံချင်သင်ကျေင်ဒိုစရ ကိုလာပ်ကိုဒလချေတ်သေင် ပွဲဂိုဒိုက်တွဲပးစိင်ဗ္ဗင် ယျာတွဲသွင်
ကာလဗြာတ္တစပုန်ဂိုကျတ်ပးဗြာတ္တစရပ်ဝှံ နူစချင်မင်မလ နုက်ဂိုင်လင်၊ ဝါရချင်မင်မလ လုပ်ညွှတ်
တွဲပး တွဲသွင်ဝှံစိုပ်တွဲပးရာဇာဓိရာဇ်စိုပ်ရ။ တွဲသွင်လျှော်ပတီ

‘အဲဒိုက်ဒိုဒိုက်မအံက်ကောန်တုအရင် ကာလ ဗြာတ္တစပုန် ဇဲယသုရ
ဒိုညွှပ်ပျိုက်ဇက်အာဗတိုက်ဗြာတ္တစ ဇဲယသုရဒးလွဟ်ကံ လတုစိင်ကျိပ်
စိင် ဇဲယသုရဆုတ်ကလေင် ပျိုက်ရဲဗြာတ္တစဗက်ကျင် ဝှံဏာဇကုဇဲယ
သုရ ပျိုက်ကွင်ဏာချင်ခလာ ဇကုအဲဒိုက် စချင်မင်မလကေတ်
နုက်လင် ပွဲလျှော်ပုန်ချင်မင်မလဒိုညွှတ်ကောန်တုတုံ ဒိုက်ဝှံစိုပ်သွပ်စူး
ဂတာဓိုင်ထပ် ဂစိုတ်ဒးရျိုတ် ကိုဒါန်လမျိုဝှံဂျိုင် အိုတ်ဆဲအံ့ရ’

တွဲသွင်ပတီဂို နူတွဲရာဇာဓိရာဇ် ညာတ်ကိုဒို ဒိုက်မအံက်ဇကုအရင်တုံ ယိုဒင်ပျိုင်သွာစွံလင်
မမဲချေတ်သေင်ဂိုညးဂိုင်ကရပ်လင်တံဇိုင်တွဲပးရ။

၁။ ချင်သွင်ထော့ = သံတွဲမြို့ ။ ချင်သင်ကျေင် = သံတွဲချင်မြို့

သို့ဖြာလှူငွေအားချင်သွင်ထောင့်

ပွဲသို့ဖြာလှူငွေတင်ကော်အာဖတိုက်ချင်သွင်ထောင့် ဝိုင်လင်ချင်သွင်ထောင့် မွဲဟ်ပွဲချင်ဟိတ်အာကျင်
ဟွံဂွံကောဝ်ဗျိုဗျဲမဂ္ဂိုင် နှုစချင်သွင်ထောင့်ညာတ်ကးဝါတ်မင်ပွဲစိုတ်တုံ တိတ်အာတ်ဂလောန်တုံသို့ဖြာလှူ

‘လျဟ်ပျါန်ဖိုလ်လင်ချင်ပိုယ်ဂို သို့ဟ်ပွဲချင်သွင်ထောင့်ဟာ ဟွံဒ်သတ်ဂို
ကောတ်ဇကုလိုက်နရိန်ဟာ ဟာရာပိုက်ဂိုဟိုညံ’

သွာန်ဂိုရ။ သို့ဖြာလှူဟို

‘ပိုယ်ဟွံမော့အိစ္ဆာကကိုသမ္ပတိချင်ကွာန်ညးဟွံမော့ သတ်တြုပိုယ်လိုက်
နရိန်ဂိုပိုယ်ကောတ်ဇကုပိုယ်မဂ္ဂိုင်’

ရဲမည်ဟို။

‘ယဝ်ဒ်အယုတ္တိသတ်ဂိုကုန်စမတ်’ခွဲမွဲသတ် ပိုယ်ပလင်ဇကုလိုက်နရိန်ကိုရ’

ရဲချင်သွင်ထောင့်ဟိုနုသို့ဖြာလှူပစမတ် ရဲချင်သွင်ထောင့်တံညာတ်တုံ တိတ်ပလင်ဇကုလိုက်နရိန်သို
ကောန်ဖြဲသရာမန္တအာကရော့လိုက်နရိန်သိုဖအိုတ်။ သို့ဖြာလှူဇကုလိုက်နရိန် သိုကြောပ်သွတ်တြု၊ ဖြဲသရာတ်
ဂိုအိုတ်တုံ နက်ပျါန်ဇကုလောင်စဂိုရ။ နုလိုက်နရိန်ဟို

‘လျဟ်ရဲချင်သွင်ထောင့် ပဟိုတ်နုဝါတ်ခါကောဝ်ဗျိုဗျဲမဂ္ဂိုင်တုံတိတ်
ကိုဇကုအဲရောင် မင်ဗုတ်(၅)တြုဟုံဆွဲခွဲချင်သွင်ထောင့်လော့လော့ရ’

မဟိုက်နုသို့ပျါန်ဂမ္ဘိုင်ဟိုကး

‘ချင်သွင်ထောင့်ပိုယ်မတိုက် ဝှံသိုကြောပ်ဂတာထပ်ဩန်သိုဇကုလိုက်
နရိန်ဂိုစဆက်တွဲဒ်ခိုဟ်ဂိုင်ရ’

ညးဂမ္ဘိုင်ဟို။ နုသို့ဖြာလှူဟွံသွဟ်စိုတ်နက်ပျါန်ကလောင်စ စိုပ်တူညးရာဇာမိရာဇ် ဇကုလိုက်
နရိန်သိုကောန်ဖြဲဩက်ညွံတံဂိုဆက်တွဲတူညး ဇကုလိုက်နရိန်နွံအိဏ္ဍကိုဗာတ်ခေါတ်တံ အာဂစိုတ်တော့ရ။
ကောန်ဖြဲလိုက်နရိန်ပလင်စွဲပွဲမတ္တမာ၊ နုသို့ရဲပျါန်ပတီ

‘ဗုတ်(၄)မသုန်တုံပွဲချင်သွင်ထောင့်ရ။ ထိုပ်ပျါန်ဇကုသိုဖြဲဟွံကောတ်
ကလောင်ကျင်’

ဒဒိုက်တူညးမင် နွံအိဏ္ဍသွာန်သို့ဖြာလှူ

‘သတ်လိုဒ်ကွဲရော့’

နုသို့ဖြဲဇကုလောပ်ပတီ

‘ချင်သွင်ထောင့်ဒဒိုကောဝ်ဗျိုဗျဲဝါတ်ခါဂိုလောဟွံပွဲတီ ပိုယ်ချိတ်ကော်အာစိုပ်
ချင်သွင်ထောင့်မတိုက်ရင်ညွံကိုရဲသွင်ထောင့်ခါအုန်ရ။ ကောတ်ကယုဇကု
ရင်ညွံဟွံပွဲတုံ ပိုယ်ခိုင်လင်ချင်၊ ကာလဂိုနှုစချင်သွင်ထောင့်တိတ်အာတ်

ဂလာန် ပစမတ်ကိုရင်ညွှံ့ပွဲသွားတဲ့ ပလင်ကိုကော့လိုက်နရိန်ရကားတဲ့ လိုက်နရိန်ခိုသတ်ကြပြီပယ်သိုက်ပိုယ်သိုက်ပွဲပွဲမသွား၊ ဗိုလဗးသရာ ရဲ့ပျံန ပိုယ်သိုက်ဟုံဒ်လမောင်"ဝေင်ပျံနမူးဝွံ နွံခါသတ် ပတဲကိုကွတ်ပါင်ဂှ် ပွဲသတ် ကွတ်တံဂှ်လေပွဲသတ် အွန်ပွဲပတဲကိုကွတ်ပါင် ကွတ်တံဟုံသင်၊ ပွဲသတ်ပွဲန သွင်ဂွးဂတာဇိုင်ထဝ်စိုပ်ဒ်စလှိုင်မှော်ကိုတ်ညးတဲရ ကြိုက်ဒး ဝေင်ပျံနပွဲခပ်ရောင်။ ပဟိုတ်ပစွတ်သိုခါလွှာ်တဲ သတ်ကြပြီပယ်ညး ဒးပတ်တိကိုပိုယ် ပွဲတဲဟုံပွဲစွတ်သစ္စဂတားဂလာန် ပလီုချင်ကွာန်ညး ပွဲနမူးဂှ် ဗတ်ရဝံဇးညးဂှ်လေပိုန်နွံအယုက်စှော် ခါရကျညးဒ်ပိုက်လို စွတ်သစ္စတဲမကျ သိုကော့လိုက်နရိန်ဂှ်လေပွဲနွံတဲ အယုက်နွံပွဲဒင် ကာစွေင်ရော်ဂုဏ်နာဲဂတာအာဒ်အဆက်အဆက်ဗွီတ်လချီုညါလိပ် စိုတ်တဲကလေင်ကျင်'

သို့ဖြာဇူပတ်ဝံဇ်မိင်တဲ၊

'သို့ဖြာဇူမဟိုပွဲညာတ်အာဒ်အကျော့'ကော့ဒ်ဒတောင်ပိုယ်ဂတာဇာ်သွံ ကြိုက်ကိုဒ်ညးဇေမော်ပွဲ'

ဂးတဲနွံအွံထိုင်သးတ်ဂတာသို့ဇော်သို့သွတ်တံဂမ္တိုင်။ ဣပြီပျံနဇော်သို့ဖြာဇူမတ်ပဗျကော်တဲရ၊ အဆင်အလင်ကိုလတ်တော့တိုန်ဒ်ပွဲန ချင်မင်မလလေကော့သို့ဖြာဇူစ ချင်ပသီကိုအမတ်သီလဝန်စ တဲတုညရာဇာဓိရာဇ်နက်ပျံနဇွေင်စအချင်ဗဂေါရ။

တိုဇ်မိဒ်စိုတ်ကလိလောန်

ပွဲသက္ကရာဇ်(ရံၤၤ) သိုဂုကျာ်ပီယျရာဇာဒေဝီ ဒင်ရာဇောိသေခမ္ပဲတုမေဒ်ပဟိုတ်နွံပေါက်ဆနွံ သိုက်ညွှံထဝ်ညးနတသိုက်တံဂှ်သိုကောတ်ဖအိုတ်၊ လိုန်(၁၂)ဖြေဟ်တုညးစိင်ဗွာင်မကိုဂိုဏ်လင်ပွဲဒွက်သော် ကောတ်ဟုံပွဲတဲ ကိုအမတ်ဒိန်အာမိက်ဂှ်လေဟုံပွဲ ဗွဲကြိုကိုဇေမော်ဗာဇူခါတ်တဲ အစုတ်သွာန်ဒေဒ်နွံပွဲဒွက် သော်ပွဲတီ နွံအွံကိုအမတ်ဒိန်အာသဟ်ကောတ်ပွဲဒွက်သော်ဂှ်ရ။ အမတ်ဒိန်အာစိုပ်တုမေဒ်တဲ၊ ခဖျဲကွံင်တဲလှောင်သိုရမတ်အမတ်ဒိန် ဇွေဝ်ခတဲစဟ်၊

'မုဒ်သို့အမတ်ဇော်မယာ်ရော'

တုမေဒ်သွာန်၊

'အဲဒိုက်ယာ်အမာနုဟိုတ်သတ်လိဟုံသေင်အံ၊ ပဟိုတ်နွံအွံတုညး ကိုအဲဒိုက် သိုဒွက်သော်ကောန်တုတုပိုန်ဖြဲ နွံအွံကိုကွာ်ကောတ်လို့န် ညင်ပွဲဂှ်ဒ်တဲ ဟိုတ်သတ်လိအဲဒိုက် စိုဂှိုက်စိုဂှိုတ်စိုတ်လိမယာ်ရောင်အံ'

အမတ်ဒိန်လှောင်ပဟိုပွဲမိင်ကောတ်ဂလာန်သတ်ဂှ်တဲ၊ ရဲသတ်ပွဲတုမေဒ်ဟိုသင်ရိဟ်ဂလာန်ဇါစာ

၁။ လမောင်	=	ဆောင်စိုတ်	၃။ တောတိုန်	=	တ်တက်
၂။ အကျော	=	စို (အကျိး)	၄။ ဒွက်သော်	=	ဒကတ်လင်သတ်

ကိုအမတ်ဒိန်ပုန်၊

‘ယုံအမတ်ကာလချပ်ဗွာရဏာဗျဟ်ဗက်အာကိုဂလာန် ဗုဒ္ဓဝစနတွံ စွဲလင် ဟိုဂးအတ္တဇနော နာထော မူသူးနိုဂိုရော ပ္ဍဲအဲဒိုဂြပ်အဲ စွဲဇ္ဇော’အဲဒိုဂြပ်အဲရအမတ်၊ ယုံမတ်ယပ်ရချပ်အာဒိဒဘောဝ် ဗတုာင်ရာဇာဝံသဂ် ပ္ဍဲသတ်၊ ပ္ဍဲသတ်ပုန်အမတ်ရန်ကေတ်ကိုဝတ်ပတ် ပတ်သတ္တဝကိုကုသိုဝတ်ကောကိုဒေဟံဂပ်ပပုသတ်ဏ်အမတ်၊ ယုံအမတ်ပုသတ်ဏ် ဇ္ဇိုဒိုကုအဲဒိုပွဲဒိုကိုအဲမာန်သုံအမတ်’

တုမေဒဂးတု၊ တုမေဒသိုလို့ လှော်ဇ္ဇောင်သုင်ရမတ်သိုထူလောတ်စှော်စိပ်အပ္ဍဲမလအဲ၊ ကာလလိုလှော်သ္မာလလံအာတု၊

‘အဲဟံကိုအမတ်တုညးရပ်ဒွက်သော်အဲရ’

ဂးတု၊ လို့နိုစိခါဖြေဟ်ဂိုပတ်တိုနုဒွက်သော်တုသိုမယတ်ဒင်ကိုအမတ်ဒိန်ရ။ ဒဒိုပွဲလို့နိုစိခါဖြေဟ်ဂို အမတ်ဒိန်ကေတ်ဏာဆက်ကွဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်တု၊ နံအံတုညး၊

‘ကိုအာကိုဂုကျာ်ပီယရာဇာဒေဝီ’

ဂးတုဒးအာပလင်ကိုရ။

တုဒိုနိုဖြေတုမေဒစိုတ်လိုအာတု အဟာရပွဲပပြဘိုက်ချိုတ်အာဂို၊ ဖြေရဂးစု ကေတ်တုမသိုနိုကိုသုပုသုင်စှော်ဒးပကာဂစိုတ်ရ။ ကောန်တုညးဘင်ဗ်ကောန်ဒိုနံအံကိုမ္မဲကမာမင်ပွဲဥပကာသိုင်စွဲလင်သိုဘုဟ်။

ရာဇာဓိရာဇ်ကိုဒါန်ပွဲကျာ်မုဟ်တ်

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပဟိုတ်ကုသိုအတ်ဟ်တေံပွဲပတိုလင်ဂပ်ဂလိုင်တုပွဲလို့နိုတ်ဇမ္ဗးပွဲဒိုဒဒိုဇကရာဇ်၊ ပ္ဍဲအမတ်သေဏာပတ်သိုဇ္ဇောသိုဇ္ဇောတ် သရဲသခက်တကရိုက်ကရိုက်ကိုစချင်ကွာန်နဲခတ်ကိုယုယုာ သုဟ်တးညီသာအိုတ်ရ။ တုပွဲတံဇိုင်ဂံတတ်ကျာ်မုဟ်တ် ကိုကျောန်ပဒိုကုဇော်သို(၄)ဒိုဟ် ပ္ဍဲဒိုဟ်ပွဲက်ဒိုစိုပ် တံစရာ ပ္ဍဲဒိုဟ်ပလိုတ်စိုပ်စာင်ပင် ပ္ဍဲဒိုဟ်သမုင်ကျာ်စိုပ်စရတရေန် ပ္ဍဲဒိုဟ်သုပ်ကျာ်စိုပ်သံလဲတိရ။ ကုာဇော်ပ္ဍဲဒိုဒိုဟ်ကိုဒက်ပဒိုရုပ်ကျာ်ပတ္တိမာရပ်(၄၀)ဇကု သို(၄)ဒိုဟ်ဒို(၁၆၀)ဇကု တုညးရာဇာဓိရာဇ် သလးပတုကုသိုထင်လျိုင်ဇကု ပ္ဍဲတုသင်ပွဲ (၁၀၀၀)ပြင် တျိုထွဟ်တုတရီဝ်ကိုဒါန်ပီဇာပတ်အဟာရဘောဇိုန် ခပိုင်ဥးလုာသွပ် အပေါတ်ပရိုက္ခရာဒွပ် သုင်ပွဲမ္မဲဇကု သုတ်ကဏှော်(၅၀၀)ဝသာမပတုကိုဒါန်။

သိုလိုက်ဖြာစချင်မင်မလှ် လချိုကိုဒါန် တုညးရာဇာဓိရာဇ် စရိုဟ်သုင်ထွင်ထပ်ပတ်ဒတ်သုန္ဒရီကိုမင်ပွဲ အဲမဂုဓာတ်သော်ကျာ်လျိုင်ကို။

ကာလဂ်သတ္တရာဇ်(၅၂၅) တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲအယုက်၂၃သုင်ပွဲဒိုဇကရာဇ်၊ သွတ်စသိုင်ကုဒိုဇ္ဇောင်ချင်ဟင်သာဝတီ မိပ်သိုဝ်စိုဟ်သိုဟ်ရာဇ်ချာ်သုဟ်ညင်ချင်သွင်ကို။

၁။ စွဲဇ္ဇော = ပ္ဍဲါခလတ် ၃။ တရီဝ် = အိုဟ်တဒိုဟ်၊ ပ္ဍဲမဂိုင်
၂။ လို့လှော် = နိုခပ်စင်တအာန်စိုတ်

တုညးကလေင်သီကေတ်ချင်ကုထောတ်

တုံတုညးရာဇာဓိရာဇ်နံအံ

‘တုညးအင်ဝညာတ်ဂးပမ္မဲသွတ်ပိုယ်ပိုယ်ဒ်ကောန်အဲဒဲဒဲမဂိုယ်စသိုင်ပကင်ရင်ချင်ကွာန်ပိုယ်ဂိုရ။ ငွေဟ်ဂလာန်လိုက်ကိဖြာဂမ္တင်ဂမ္တင်ချင်ကွာန်ပိုယ် ဗိုက်တုညးဗွာမင်ဂီဆွာပမ္မဲသွတ်တုံတု ညင်ကုထောတ်’ ဒ်ချင်ပိုင်ဗွာ ပိုယ်အာဗတိုက်ကေတ်ကိုရ’

ဂးတုံ၊ ခါန်ကေတ်ဗိုလးဗွဲမဂိုင် ဧကုတုညးဇက်အာပျါန်ဇေမုန်အာဗတိုက်ပုံချင်ကုထောတ်၊ တုံမြုအုညင်ခိုင်ဗိုန်နံ ခါန်လင်ခလဲချေတ်သေင် သိုသံတြာတ်ညးခါ ကိုပခိုင်ခင်မ္မဲလခါလင် ပြုချင် တုံတုညးဇက်ကလေင်ချင်ဟင်သာဝတီရ။

ဘင်လဲကေန်ဒဒးဒင်ဂစိုတ်တုံအာန်မိုတ်ချင်အင်ဝ

စိုတ်ချင်တုံပုံမင်ဟိုဂးကောန်တုညးဘင်လဲကေန်ဒ ငွေကင်ဒင်စင် ချိုက်စင်ချိုက်ချေ ပကောင်ဝင်ပျါန်မပ တုံနံအံ

‘ကွာတ်ကံလဲအဲအာမင်ပွဲချင်လျိုင် သြာ်ခြာညးဆွဲဂို လချိုအဲနံ ပွဲကောန်အဲဘင်လဲကေန်ဒဟုံသေင်ဟာ။ တံရိုဟ်ဂိုဒ်ဖြာဟတ် စင်ကိုချေကိုကိုလးသော့ဒ်ပွင်ပွေ့ဒ်’ မုမန္တကုအဲရော။ စိုန်ဂိုလေဒ်ကွာပွဲအဲမဂိုဒ်ဘင်လဲကေန်ဒကောန်အဲလျာဟ် နံစင်နံချေမိုဟ်ခလိုက်ချိုက်ပေင်မင် ခေ့ချပိသံအဲကိုဒ်တုံ မြုကြဟုံဝါတ်ကိုချင်ကွာန်ရဟာ’

နံအံကိုအဲကင်မိန်အာဂစိုတ်ကော့ရဂးဂို၊ လျေင်အံအဲကင်မိန်အာရပိဂိုရ။ နူဘင်လဲကေန်ဒဟို’

‘ပိုယ်ဒ်ကောန်ဇကုရာဇ်ကွတ်တြဲအဠါရသ နံဒွာတ်ကပ်ဒဒးလေပ်ရောင်ကွတ်ချိုက်ချေဂါပိစင် ပကောင်ဝင်ပကတ်ဝင် ဘာသာကောန်သိုက်ကိုပုံချင်ဖြိုဟ်ကိုသိုမ သာ်လုံဟုံမော့ ပွဲအဲဟုံမော့ကုမုတ်’ သံ မိတ္တုတုံအဲကိုသိုမ ညးညှောင်တုဟ်ရောသေင် မွဲဇစါမိ ဒ်မင်တော့ဝင်ရာဇာဝင်မွဲစွဲ ဂိုလေဟုံဗွာရဏာ ပွဲဖြဲဖက်သေင်’ ကောင် မကောင်ဝင်ပိုဂလာန်စုာဗညာ မလေင်လေ့လုန်သွဲရာန်ဂို ယိုက်ပတိုန်ကိုဒ်ဗူကျာ်ဇေန် ဟိုဂးလေ့လုန်စွဲစုာဗညာ လီစန်ပျာ်စိုတ်ဗျဟ်ကေတ်ဂလာန်ဖြဲမလုန်’ ချင်တုံဟုံချုပ်ဒ်မ္မဲဒတောင်ခိုင်ဇာ ရုပ်ဆာ်သမ္မတီပိုန်ဟာန် ပလိုက္တော် မတ်ပျဲစိုတ်မိတ္တုတုံအဲ ဒိုမ္မးချိုတ်အာသိုသော့မိ’ ဟုံရ သျှဟ်ပုန် အဲကောန်ဟုံမော့ကုမုတ် သွးချိုတ်ထိုအဲသွးသးပုန်ရသွံ

ဂးတုံ၊ ဟိုကိုအဲကင်မိန်

၁။ ချင်ကုထောတ်	= ဂူထွတ်မြို့	၅။ ဖက်သေင်	= သဟတ်ချက်ဒဒ် အရေပ်ဗွာ(ခေက်သည့်)
၂။ မြု	= မြုအတာ = ခံတင်၊ မြုတတ် = ခံဟ်ပိ	၆။ လုန်	= တိုင်၊ လီ(တဟင်လုန်လင်ဇန် ဒြါဂစိုင်ရ)
၃။ ပွင်ပွေ့	= မိုဟ်မင်မ္မဲ	၇။ သော့မိ	= နိုခမ်ခင်ကုာ်
၄။ မုတ်	= မုာရါဒုဟ်		

အကြံ့ရာဇာဓိရာဇ်

မင်လှည့်ကွာကိုအံ့စွဲဘာဝနာ ဂုဏ်ဗုဒ္ဓရတ် ဓမ္မရတ် သင်ယရတ်ညီ'

ဟိုကးဂ်၊ အေကံဗိနိလ္လမင်၊ ပွဲဂ်ဘင်လကေန်ဒ် ကျိုင်ကောတ်လိန္နိဒြင်ဗော်လွဲက်သုတာ သိုကြိယာ တမိ အာပဝတ်ဗိန္နိသီလောဂ်ကျပ်မုဟ်တ် ကယျိုင်ကျိုင်ကောဂ်ပပူဇ်ခွဲဇာတ်ကျပ်မုဟ်တ်ပတ္တာဏာရာဇာဓိကံ အဲဒိုက်ဟုံဗော်မုတ် သိုမအဲဒိုက်ပကိုဒန်ကုအဲဒိုက်မသက္ကသုး၊ အဲဒိုက် ချိုတ်အာနုဘာဝဂွံဗွဲပြယ်ဟောင် ကိုအဲဒိုက်အာတ္တိုဒြ်ကောန်ဇုကရာဇ် ကျိုင်ဗ္ဗာင်ဗျင်ဗ္ဗာ ဗွဲလွေင်ကိုအဲဒိုက်ဂွံဇော်ဂေါဝ်ဟိုန်ဟုံ ကိုအဲဒိုက်ဂွံ ဝေင်ပျါန်ကိုသိုမအဲဒိုက်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံညင်ဂွံညီ'

ရာဇနာတုကလေင်ကျိုင်နုကျပ်မုဟ်တ်. ကောတ်ဘုံမသိုန်လျိုင်(၃)တ္ထေင်ကိုသိုဟုံတေင်သုင် သင်လကေန်ဒ်ဒပကာဂုဏ်တ်ရ။ အေကံဗိနိကလေင်အာ ဒုဒ်ဘင်လကေန်ဒ်ရာဇာဓိကံပွဲကံစိုတ်အိုတ်သိုတ် ဗိုင်ကျပ်မုဟ်တ်တုကလေင်ကျိုင်သုင်ဂအဲဗေဗိုတ်ကေ့ဇုဂ်ဟတီ။ တုညးဂွံမိုင်။

စိုတ်သိုမုဟ်တ်ကေ့ရဏး၊ ရာဇနာသေ့ဇော်မိုင်သ့'

နွံအံ့၊ တုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ကိုဒက်ရံက်ကျပ်မုဟ်တ် နုကျိုင်နိုဗိုတ်တိဖျေထင် ဖာပ်သင်ရာဇနာ 'ဖိုအဲဒိုက်ဂွံဗျေထင်ကိုကျပ်စေတီဂွံဇာတ်သဗ္ဗညု ကိုဒါန်ဝိဏ္ဏပါတ် အာဟရဏောဓိန်ကိုတီလဟိုန်သင်လျယ်ဂွံ လလံဂွံစိုတ်တိုန်ဗျင်ဗော်နီဗာန် ရဲသ တြဲမ္တဲပြယ်ကျိုင်ကိုအဲဒိုက်ပကိုမာန်ညီ'

ဂးတု၊ ကောတ်ဘုံတိုင်ထင်စရိဟ်သိုတ်မတီသုန္ဒရီ။

'ကိုဒိုလင်သက်သီအဲညီ'

သင်ဂွံရာဇာဓိကံကို၊ ဘင်လကေန်ဒ်ချိုတ်အာနုဘာဝဂ်တု အတိုဗိမရာဇနာဓိကံလင်ဂ်အာဗိုတ် 'ပတီသန္နိပွဲဂင်ဂိုခအိုတ်တုညးဗျိုင်အင်ဝမိယာဏုင် 'ဒို ဝုကျပ်မိုင် သော့ဇောတ် 'စချင် မျေတ်သေင် ' ကွာဟုံဗျိုင်ပေင်ဂိတုတုဏီဂ်ဂုကျပ်မိယာဏုင်အုတ်စ(၁)သတ်ကြိုက်ဗျိုင်ဒလ(၂)တိရးဗျိုင်မတ္တမ (၃)သိုတ္တံ(၄)စလိုင် သိုက်ဂွံသုင်စအုတ်ဂုကျပ်မဒ်ဂိုရ။ ကိုမိမိန်မုဂမာတ်လောဂ်ပတီမိုင်သော့ဇောတ် နုမိုင်သော့ဇောတ်ဂွံမိုင် နွံအံ့ရာဇာဓိရာဇ်အာစိုတ် တုညးရာဇာဓိရာဇ် ပွဲရာဇာဓိရာဇ် ဟိုကး

'သိုကိုမသိုက်ဗွဲမလောန် အဲဗေစချင်မျေတ်သေင် ပိုင်ဗျိုင်ကောအဲညး မဒ်တုညးပင်သာဝတီ လျယ်ဂုကျပ်သိုက်အဲဒိုက်အုတ်သိုက်ဂွံပပရိတိုက် သတ်ကြိုက်ဗျိုင်ဒလ တီဗျိုင်မတ္တမ သိုတ္တံ(၄)စလိုင် ဂ်အာဝင်ဗျေမိတ္တာ ပဂုန် ကိုနင်ပွဲမိုဟ်ပိုယ်မစကာဏာဂ်ညင်ဂွံညီ'

သင်ဂွံပြုဗျိုင်ရာဇာဓိရာဇ် သိုစမိန်တုညး ယာတ်ဗြေဝ် ခဒို အင်ကွက်ဗျယ် ဇွတ်ဗ္ဗာဝင်တံဂ် သိုရာဇာဓိရာဇ်ပအေတီဇေယျ ဏာကွဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိုင်ရာဇာဓိရာဇ် မိုင်သော့ဇောတ်စချင်မျေတ်သေင်ဂိုတု၊ နွံအသံကောတ် အမာတ်ဇော်အမာတ်ဒိန် သိုဗြာဇုတ်နွံအသံသုာန်ဂိုရ။ နုအမာတ်ဇော်စါတုလောဂ်ပတီ နွံရာဇာဓိရာဇ်

'ကောန်တုညးဗျာ အာတ်တီသိုက်ကြိုက်မ္တဲဂ် ဂလာန်သင်ဂွံပွဲမိုင်မိုင်မိုင်

၁။ ဗိုတ်	= တန် (တန်အာဝဇိုသန္နိ)	၅။ ယာတ်ဗြေဝ်	= ယာတ်သတ်
၂။ မိယာဏုင်	= ရှင်မိနောတ်	၆။ ခဒို	= ကတိုး
၃။ မင်သော့ဇောတ်	= မင်းဇေ	၇။ အင်ကွက်	= အောင်းအမ္ပေ
၄။ ဗျိုင်မျေတ်သေင်	= ဗြင်းစိုင်း		

လျှော်မဂ္ဂမိင် ဟိုတ်နွံမွဲသံရ'

အမတ်ဇော်ခါတပတိ'

'ပသတ်ဟိုတ်မနွံရော'

တုညးသွာန်၊

'ကာလမပရာဇာဒန်ကိုဘဝလ်ကောန်ဒ်ပအပ်တဲဗာတ်ခေါတ်တိုက် မွဲဟ်တေံ
ရဇာလဝ် ကိုဝ်းဗိုတ်ပတိသန္ဓိပွဲတိဗာညိ သတ်ဂိုဏ်းနွံခံင်အိုတ်ရာ
ဒနာမွဲဟ်တေံဂိုဏ်းအာက္ခိဒြဲလေအံရလေတိဟုံမာန် ပွဲညးမအတ်ကျင်ဝံ
ဟုံကိုဟုံခိုတ် ကိုရောင်ခိုတ်ပျိုင်'

အမတ်ခါတပတိ'

'ပသတ်ဒိုက်နိုတ်မွဲရော'

နွံအသံသွာန်၊

'ခါရဒ်ဘဝလ်ကောန်ဒ်သွာန်တိုက်ဒ်သတ်တြာ သွပ်ဂွးကတဗိုင်ထပ်ဟုံ
ဆောတ်၊ ဟိုတ်ဂိုဏ်းဒိုတ်ဒိုက်ကိုတိုက် သွာန်ပသိုက်လဝ်ကွဲဗိဗလမွဲဟ်
တေံ ဟိုတ်ဂိုဏ်းနိုတ်ရောင်'မဟို'

'ပသတ်ပလိုက်ကွဲဗိဗလဝ်လေ အမတ်ဇော်ခါတုစီရောင်ညိရ'

နွံအသံတု သိုက်လွက်အသွပ်သိုက်ထပ်သိုက် ကိုကောတ်နင်ပကောပ်လပ် ကိုခေသိုက်ထိုက်မြမောပ်ညင်ခိုတ်၊
တိအသွပ်သိုက်ထပ်သိုက်လေကောတ်နင်စီရောင်ညင်နိုက်ကို သတ်တြာကွက်မတိုက်ကရပ်သိုက်ကောတ်နင်ကွာင်
သုဟုံကိုလီု ပီုစိုက်ကိုယာတ်ဟုံသအး စွဲလပ်ထပ်တု ကာလကို ပအပ်တဲဗေယျသိုက်တိုက် ပြုပြင်စိုက်
ပြောင်တိုက်တိုက် လောပ်ပတိတုညးဝံမိင်ပရူပြုပြင်အိုတ်တိုက်တိုက် ထိုင်သးအမတ်ခါတုစွဲမပျိုင် သက္ကလာတ်
(၅)အုပ် ပိက်သာခါနီုအုပ် ယာတ်နွံပက်စိုက်အုပ် ခေါ်(၅)ခရု ဆုစလန်သိုက်ကာလမက် ပလန်တု
ကိုဗေယျကလောင်တိုက်အအင်ဝရ။ ဗေယျစိုက်ဟုံ ဗေယျစိုက်ဟုံ ဗေယျစိုက်ဟုံ သတ်တြာကွက် သိုင်ဒလားတု
ဏာကွဲဂုကွာ် မိယာတ်ကိုင် ဂုကွာ်ခါမဝ် မိင်စိုက်သုင်စရ။ မိင်ကွာင်ညိုက်ပေင်ဂိတုတု သွးဝံဂပ် မိယာတ်ကိုင်
လွဲဂုကောန်တြာမွဲ နွံမိန်မွဲဂမာ တံပျီုပအအ်'ဂမဗ္ဗမိင်ဂိုဏ်း ခါရယာတ်တိုက် လော့လုန်ဂမဗ္ဗဟုံကွပ်လုဒ်ထရိုက်
ဒိုဗာတရာ'ဟာ။ ကိုအာစာတံစုတ်ဂို ထိုင်ခါဗေယျလေဟုံသိုက် မိမိန်မွဲ ဂမာတ်ဒိုဗေယျလောန် ကာလကို
မိမိန်မွဲဂမာတ်ချပ်ဗွာရဏာ။

'ကောန်ဒ်ဝံဝံတန်ပတိသန္ဓိကို ဂုကွာ်အငုပ်သုင်စ တိုက်တြာကွက်ရးသိုင်
မည် ကောန်ဒ်ဝံဝံကွာင်နုတ်ရးသိုင်မည် ကျင်စိုတ်ပတိသန်ဗိဗလေဟုံတိ'

မိမိန်မွဲဂမာတ်ချပ်ဗွာရဏာကောတ်တု နွံမိန်မွဲဂမာဟိုတ်တိုက်။

'ကွပ်'ရဏာတု နာဗေယျတု တိရးသိုင်မည်ဂိုဏ်းကွဲကိုနာဗေယျပကိုင်ရင်'

ဂး။ ကာလကို ကောန်ဒ်ဝံဝံဟုံယာတ်ကွပ်အာ ပတိုက်နုတ်တု တက်တုသိုင်မည်ဂးကွပ်လုဒ်ရ။ ဇော်ဂေါင်
တိုက် နွံကောန်တုညး ခုတ်ယျမင် ရာကျင်သွာ။

၁။ ပရူ = ပရော ၄။ မာတရာ = ဟုံနိုတ်သန်လုပ်
၂။ ပအအ် = ဗွဲပျီုကောန်ဒ် ၅။ ကွပ် = သိုတ်
၃။ လီု = အောန်စိုတ်(လုလရ်အ်)

မှိုနီမည်ဟင်သာဝတီကိုမှိုနီဗျာအင်ဝ

တည်းအင်ဝလက်စွဲမှိုနီ

ဗွဲသက္ကရာဇ် (၅၅၄) ချင်ကူထောတ်ဒိုပိုင်ချင်ဗျာကို တည်းရာဇာမိရာခံ ဗတိုက်ကောတ်ပပိုင်ဇေကု ကိုဒလချေတ်သောင် သို့သတ်ကြဲတံ လဒေါဝခိုင်လဝ်ဂို တည်းအင်ဝမင်ဂီဆွာဂုံမင် ကော်ဇွံသာအမာတ် သေထာပတိတ်ကော်အိုတ်တုံ၊ နွံအသံတည်းအင်ဝဂကန်ကိုခါနီပုနီ ကောန်တည်းဇော်ဥပရာဇာ သိုကောန်ဇောတ် မင်လော့ဇနတ်မွဲဒဝ်၊ စချင်တင်အူ သိုဇနမိမွဲဒဝ်၊သီပပတိတ်မွဲဒဝ် စချင်ဇျေင်သောင် သိုသီလဝ်မွဲဒဝ်၊ စချင်ညိုင်ယာန် သိုတရေင်ဗညာမွဲဒဝ်၊ စချင်ပေင်လှော်သိုသေရေသင်ခရာမွဲဒဝ်၊ စချင်မြိုင် သိုသိရိစေသိုမွဲဒဝ်၊ စချင်(၅)ကွာန် စသူသမ္ဘဝ်မွဲဒဝ်၊ သိုသရေဝဇ္ဇဏာမွဲဒဝ်၊ စချင်စက္ကိုင် သိုရာသေင်ကြာန်မွဲဒဝ်၊ စချင်ဝံက်ဗျိုင် သိုမလေင်မွဲဒဝ်၊ ပင်ဖဒိုတ်(၁၂)ဒဝ် ဗိုလဗးမိုတ်မွဲကိုတ်ခါလက် စင်ဗတိုက်ဒစာ်ဇော် ချေ့မွဲလက် မိုလွတ်ပုနီဟိုက်။

ပုနီဇော်လွတ်စီပုနီ (၁)စချင်ပြန် လက်ယျာပျာန်ကျိမွဲဒဝ် (၂)စချင်ဇျေဒေဝ် သိုအသင်ခရာ မွဲဒဝ် (၃)စချင်ဇေကု သိုင်ဗသုမွဲဒဝ် (၄)စချင်စလေင် သိုနောပ်ရာဇာမွဲဒဝ် (၅)စချင်ဗုကာ သိုဥဇ္ဇဏာမွဲဒဝ် (၆)စချင်ကြိုက် ရာဇေသုမွဲဒဝ် (၇)စချင်ပခါန်ဇော် တုဗျာမွဲဒဝ် (၈)စချင်စေင်ကူသိုလက်ယျာဇော်မွဲဒဝ် (၉)ဒဝ်တည်းမွဲဒဝ် ပင်(၉)ဒဝ်ဗို(၁၄၀၀၀၀)ဇေကုတည်းအင်ဝ မင်ဇိဆွာ သိုကော်ကောတ်ပင်ထပ်ရပ်နာ် နွံဂျိုင်ခရဲဒိုတ်ဇော် ကော်ကြ ဂျိုင်ထပ်လုံဂါဒစာ်ကွဲဂျိုင် သိုဂျိုင်ဗတိုက်မွဲဒဝ်ဇော်စီ စိုပ်ချင် ပြန်ကိုပွဲပလင်စိုဏ်မညိုင်ရမ်ဂပ်ချန်ပြုဗြေင်လဝ်တုံ သုတ်ဇော်ပဒေဝ်တိုဗဟ်ရး ပယိုတ်ဇန်ဒို စိုပ်ချင်ကူထောတ်။

တည်းရာဇာမိရာခံဇော်တိုနီမှိုနီကို

ဗွဲဂိုနုဒလချေတ်သောင် သိုသတ်ကြဲတံ ကောန်လိက်လျောပ်ပတီဗျိုင်တည်းရာဇာမိရာခံ ဒန်မှိုနီတည်းဗျာဇော်ကျင် ပုနီတိုက်မှိုနီဂျင်မွဲဒဝ်။ တည်းရာဇာမိရာခံဂုံမင်တုံ (၁)အမာတ်သာသုန် မွဲဒဝ် (၂)အမာတ်ပန်စီမွဲဒဝ် (၃)သိုအာတ်မိန်မွဲဒဝ် (၄)သိုဗြတိုတ်မွဲဒဝ် ပန်ဒဝ်ဂွံမိုတ်(၅၀၀၀၀) ဂျင်ဗတိုက်(၁၅၀၀)ဂျင် ဗွဲပြဟ်မှိုနီဂျင်ကိုဇော်ကျင်ကိုစိုပ်ချင်ကူထောတ်။

တည်းရာဇာမိရာခံမှိုနီတိုက်(၁)သိုဗြာဇ္ဇမွဲဒဝ် (၂)အမာတ်ဒိန်မွဲဒဝ် (၃)သိုရတ္တသင်ရာမွဲဒဝ် (၄)သိုမုတ်ဂျင်မွဲဒဝ် (၅)သိုအာတ်ဗရာမွဲဒဝ် (၆)သိုလူနီအိန်မွဲဒဝ် (၇)သိုညီကာံကင်မွဲဒဝ် (၈)တည်း ရာဇာမိရာခံမွဲဒဝ် ဒိုဒဝ်ဇော်ဇော်ကြို စင်ဗတိုက်(၄၀၅) ဒွာံဒဝ်ဒိုမိုတ်ဒွာံလက် ကော်ကျင်စိုပ် ချင်ပါန်ကျင် ပပိုင်ဒဝ်ဒင်မင်ဒုဒို တည်းအင်ဝစိုပ်ချင်ကူထောတ် ဗတိုက်ချင်ကူထောတ် ကောတ်ဇးဟံဗွဲ ဗတိုက်မှိုနီ ဂျင်ဂုံဗေ ကောတ်ဇးကိုမည်ဟံဗွဲဂျင်ကိုအလန်ရ။ အင်ထပ်အင်သန်ကွက်လပ်ပွဲဂျင်တည်းအင်ဝဂို ပွဲဗတိုက်

၁။ ချင်ညိုင်ယာန် = ညောင်ရမ်းမြို့ ၄။ ချင်ဇျေဒေဝ် = မြေထဲမြို့
 ၂။ သိုတရေင်ဗညာ = တုရင်ပုညကြီး ၅။ ချန် = စီဇန် (ချန်ဇန်)
 ၃။ ချင်ပေင်လှော် = ပင်လယ်မြို့

ရင်ညွှန် ရဲဂြင်ပျိုနီမည်တံဗာ်တ္တုတ် မည်တံဗွဲ ပျိုနီတိုက်ကောန်တုညးအင်ပ.ညးခါကောကိုအံ သို(၁၂)ဒပ်
ဇက်ကျင်၊ ထပပျိုနီတိုက်တုညးရာဇာဓိရာဇ် ဗတိုက်ရင်ညွှန် ကောတ်ဇးဟံ့ပွဲသိုခါလွှတ် ဖျေဒပ်ပခိုင်မင်သိုမည်
သိုဗ္ဗာရ။ ဂွင်လွှတ်ပျိုနီစီတုညးအင်ဝ မင်ဂီဆွာ ထပပျိုနီဂြင်ရဲမည် မတိုက်ရင်ညွှန် ဂြင်ကိုအလန် ကောတ်ဇးဟံ့ပွဲ
သိုခါလွှတ် ၂၂။ ပျိုနီဒိုအံမင်။

ဣပြင်ပျိုနီပန်တုသွက်ဝံဒို အံ ပျိုနီပျိုနီဝလာန်

ပွဲဂ်နုဣပြင်ပျိုနီဂြင်ရဲမည် သိုအမာတ်သာသွန် သိုညးပန်တုချပ်ရင်ညွှန် -

ပျိုနီတုညးအင်ဝဇက်ကျင်အလန်ဝံ ညးကျင်တသိုဝံတိုရးနာပိုယ်
ဟံ့သေင်။ ပဟိုတ်နု ပိုယ်ပခိုင်လပ်ချင်အလဲပျိုနီကျင်ကုထောတ် ဒိုကျိုပ်
ချင်တိုရးဗာ ပဟိုတ်ဂ်တုညးအင်ဝမဇက်ကျင်ပျိုနီရောင်။ ဇုကရာဇ်ခါ
ဒိုစဏော် ရင်ညွှန်သတ္တံဒိုဒိုက် သိုခါလွှတ်ဟံ့မောသွာဓိ ချင်အလဲချင်ကု
ထောတ်ဂ် ပိုယ်ညးပန်တုလျှော်ပတိုနာပိုယ် တုညးဟံင်သာပတီ
ကိုကလေင်ကို ချင်ညးကိုညးတု၊ ပျိုနီသိုခါလွှတ်ဝလာန်အာ သတ်တု
ဒေဒိုက်တံသိုခါလွှတ်ပွဲနွဲသွာဓိဟံ့ခိုဟံဟာ။ ပသတ်ခိုတ်ဒိုအိုတ်ရော

နုသိုအမာတ်သာသွန် သွာန်ညးပိတုဂ်ရ။

‘လွင်ကွပ်ဝံ ဒိုမ္မိရ’

ညးပိတုမဟိုသွာဟံးရင်ညွှန်သိုညးပန်တုကျောန်လိက်ကိုအာပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲလိက်ဟိုကး -

ပိုယ်ဒိုက်ဣပြင်ပျိုနီဂြင်ပန်တုဖျေဂျိုပ်လျှော်ပတီသွာဂ်ကောဇိုင်ထပ်
မဒိုစလင်မောံကိုတိုပိုယ်ဒိုက်ညးဂမ္ဘိုင် လျှော်ပပျိုနီတုညးအင်ဝမဇက်
ကျင်အလန်ဝံ ညးကျင်တသိုဝံတိုရးပိုယ်ဒိုက်ဟံ့သေင်၊ ပဟိုတ်နုပိုယ်
ဒိုက် ကောတ်ပခိုင်လပ်တိုရးညးတုညးမ္မးဇက်ကျင်ပပျိုနီရောင်။ ပွဲမတပ်
စဏော်မေင်ပျိုနီကိုရင်ညွှန်ဂြင်ကိုအလန်ရ။ ကောတ်ကယျဇးဟံ့ပွဲသို
ခါလွှတ် ခါရဟိုဗိုလဗးလွှတ်ညး ဂြင်မတိုက် စိင်၊ ချေသရဲသခက်တို
ကျိုလောန်နုပိုယ်ဒိုက်၊ ဓိန်ဂ်လေကောတ်ဇးကိုပိုယ်ဒိုက်ဟံ့ပွဲဒီ။
ပိုယ်ဒိုက်ဒိုမင်ဇးတုမင်ရ။ သွဲမဒိုစလင်မောံကိုတိုနာညးဂမ္ဘိုင် နွဲတန်ဟံ
ပွဲခပ်ဂြဲကာတု ရာသတ်တြာမ္မိဂြဲဟံကျင်မာန်နွဲဒိုရော။ အိဝံပိုယ်ဒိုက်
ရောင့်ပခိုင်လွှတ်တိုရးညးဗဗွဲစပ်ဂ်ဗးမင်ပွဲပိုယ်ဒိုက်ညး၊ ကံရးညးဂ်ပိုယ်
ဒိုက်ကလေင်ကိုညး ပျိုနီခါကျိုင်ဗွာင်ဝံသွာံသွာံလလအာ တုဒိုခိုက်တံ
ဟံ့မောံဒိုက်ပရိုက် သတ္တံပွဲနွဲသွာဓိသိုခါလွှတ်တု ဒိုသိုလျှော်ဟံသတ်

၁။ ၂၂။	= ဇုပွဲဇက	၄။ စဏော်	= တပ်ဇေဟ်
၂။ တသိုဝံ	= အမဇ(တသိုဝံပွဲင်စံ)	၅။ လလ	= ဒိုက်အာ(လလကိုဒိုက်ကိုအိုတ်သို)
၃။ ချင်အလဲ	= အလဲဗြို	၆။ အိ	= ဣ

တူညားချင်အောင် ရွဲစိင်လိက်ထွက်ပျက်မိနေပုံတို့ကို ကျော်အမတ်သေဏာပတိထွက်ပျက်တံ
ဂမ္ဘိုင်တို့ နွဲ့အသံကိုညားကမ္ဘိုင်-

ရာဇာဓိရာဇ်တူညားဟင်သာဝဓီဝံ နူအယုက်(၁၆)သွာ ပုန်ကီမအံက်
ဇေယျတူညားစိင်ဗ္ဗာင်၊ တူညားစိင်ဗ္ဗာင်ဟံမေတဲတဲ ဆပျိုင်ရးမန် ထပုန်
တလန်နွံတံဂ်လဒေါပွဲအိုတ်တဲ ပသိုဒုဒဲမဇကု။ ဓါလတုန်ရ အဲဇက်ဇော်
ကျင်ဗတိုက်ဂ်လေကေတ်ဇူးဟံဝံ၊ လျှော်ပွန်အဲဇက်ဇော်ကျင် ဇာနုသျှင်
အလဲ ချင်ကူထောတ် မန်တံကေတ်လပ်ပပျိုင်ရးမန် တဲရောင်မွးကျင်၊
ဖိုဖိအဲတဲဇော်ဇော်ရင်သွံဂျိုင်ဂျိုင်ကို အလန်ရကေတ်ကယုဇူးဟံဝံ၊
ချင်ပိုယ်ညားဝဲလပ် ပိုဇ်ဇော်တံဇူးညားဟံဝံ နှိမင်ပိုယ်ကျညားရ၊ ပွဲဂ်နု
တူညားဟင်သာဝဓီ ရာဇာဓိရာဇ် ဝဲညာတ်အတ်တံ အနာဂတ် ပုဇ္ဈပန်
စွဲစိုတ်သံမာပတိပတ် သလးကိုအပိုအသီ ကိုအမတ်ထွက်ပျက်တံ
နွံလိက်ဟိုဂးချင်အလဲ ချင်ကူထောတ်ဂ်ကလောင်ကို အာဟိဒိုသဗာန်
ထပ်သဗာန်သန် ပိုယ်ဇက်ဇော်ကျင်အလန်ပွဲကျင်တဲသိုင်တံရး ညားဟံ
သေင် ဇာနုသျှင်အလဲချင်ကူထောတ်ရောင်မကျင်၊ ချင်အလဲ ချင်တဲ
စထာဝီဂိုယံကလောင်ပွဲအတိုင်လိက်မနွံကျင်ဂ် တဲပိုယ်နက်ပျက်
ကလောင်စီရ။ ချင်ကွာန်ညားလေပိုယ်ပနွံပိုက် ကောန်စိုကိုခါလျာ ဝဲညာတ်
ပသတ်စိုတ်အမတ်သေဏာပတိထွက်ပျက်ဂမ္ဘိုင်အဂ္ဂိုင်

• နွဲ့အသံတူညားအင်ဝမင်ဂီဆွာသွာန်ဂ်ရ။ နူသိုဇော်သိုဇော်တံသွာတ်တးညင်အသံတူညားဖအိုတ်ဒို
တဲနွဲ့အသံတူညားအင်ဝ ကကန်ကိုရဲမည်မနင်လိက်တံ၊

လျှင်ဂလးစွဲထွက်ပျက်ပန်တုဂ်ဒိုမိုဝ်ရ

ဂးတဲနူမိုတ်မနင်လိက်တံကလောင်အာ ဒဒိုတူညားအင်ဝတဲပျက်ရင်သကံရ။ ထွက်ပျက်ပန်တုဂ်တံ
တဲ လျှင်တုဒဲပွဲမပျိုင်နူ ထွက်ပျက်ပန်တု ကာတွဲတူညားအင်ဝ ဆရဲဗွာမည်တံရပ်ပွဲဂိုဆမ္မဟံသော်
ပွဲင်တွဲတူညားအမ်ဇရ။ ရဲမည်ဆန္ဒပွဲတဲဗွာ တူညားအင်ဝကိုပလင်ကိုအိုတ်ကို၊ ပွဲထွက်ပျက်ပန်တုဂ် စိင်
ခြင်ခွဲခွဲတူညားအင်ဝမိစိစိဆွာကိုလသပ်ပွဲန ဒဒိုပျက်တဲနိုကိုတူညားအင်ဝကို နူထွက်ပျက်ပန်တုကျင်လောဝ်ပတိ
တူညားရာဇာဓိရာဇ် နူတူညားစွဲစိင်တဲ၊ နွဲ့အသံမကာမိုတ်ကိုအာဟိကိုကောန်တူညားအင်ဝ ဥပုရဏဇေ
သိုခါကောကိုခေ၊ မဒိုလျာပျက်မိုက်ကို နုဗွဲဗွဲရဏဇာညားခါကောကိုခေဝဲမိင်ဒဒိုမန်ကိုဗွာဟံမေတဲပရိတ်တဲပု
ပျက်ရင်သွံဒို တဲ လျှင်ပဏ္ဍကုဏ္ဍရုဂ်ကျင်ဆက်တွဲတူညားရဇာဓိရာဇ် နူတူညားရာဇာဓိရာဇ်လေ
ပလန် တမဲတဲညားခါကောကိုခေ တဲပျက်ညားခါကောကိုခေဇက်ကလောင်စီချင်အင်ဝရ။

ဇေယျတူညားမင်ဂီဆွာကလောင်ပွဲချင်အလဲချင်ကူထောတ်တဲ ခါနိုလပ်ဇေယျကာမန်ကိုဒိုဒပ်မုတ်ရာ
မေနပ်ကိုဒိုစက္ကဲ သိုစိုလးမစိင်ခေပြုပြင်ကိုလဒေါမင်ခွဲလပ် ဇေယျတူညားအင်ဝနက်ပျက်ကလောင်စီအကီ။

၁။ ပလန် = ပလင်

တူညားအင်အားမိုင်စိင်ဗွာင်ပွဲတို့ရားစည်

ပွဲကိုရဲချင်ပြန်တံကျင်ပတီတူညားအင်အားပွန် ဟိုဂးဆီစိင်ဗွာင်တံပယျိုင်သာယာဝတီဂးတု တူညားအင်အားပွန်လဲဗးမါလှက်ပြင် ဇက်အာမိုင်စိင်ဗွာင်ပွဲပယျိုင်ရားသာယာဝတီ အာစိုင်တု စိင်ဗွာင်နွံဟွံမောဲ ကိုပက်ကြတ်သွင်တုတံပွဲဒုနီ။

အယောဂ်နူတူညားဟင်သာဝတီ မိုင်ဂးပုန်ဗွာဟွံကလောင်အီ ဇက်ဂေတ်ကျင်ပွဲပယျိုင်သာယာဝတီပွန်ဂးတု တူညားဟင်သာဝတီသိုကိုဗိုလဲဗးမဲမဂျိုင်ဇက်ပဟ်အာစိုင်ပယျိုင်သာယာဝတီကို ဒဒ်တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ကျင်သိုဗိုလဲဗးမဲမဂျိုင် ညးကျင်ပတီစိုပ် တူညားအင်အားမိုင်တု နွံအသံ-

အဲဇက်ကျင်ပတီဂးမန်ဟွံသေင် ကျင်ရင်စိင်ဗွာင်ရောင်း သရဲဒသ
ခက် စိင်ချေပိုယ်မိုဟ်ခိုဟ်တံဂိုလေနက်ပုန်ရ

ဂးတုကလောင်စအာချင်ကွာန်အိုဟ်ရ။

ပွဲပုန်မန် ရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ကျင်ပယျိုင်ပတီဗြဟတ်ဗိုလဲဗးမကောဲရေ ရောင်း
ပိုယ်ဒိုင်ဒုတံပွဲဟွံ

ဂးတုတူညားအင်အားပုန်ကလောင်စချင်အင်အား။ တူညားရာဇာဓိရာဇ်လေညာတ်ဂးပုန်ဗွာကလောင်ရဂးတု ပုန်မန်နက်ကလောင်စချင်ဟင်သာဝတီကို။

တူညားအင်အားမိုင်ဗီဆွာဒ်အနီစွမ်

တူညားအင်အားမိုင်ဗီဆွာ ဂွံအယုက်(၃၇)ဂွံဂွံဇကရာဇ် စသိုင်ချင်အင်အင် (၃၃)သုဒ်အယုက်(၅၀)ဒ်အနီစွမ်ရ။ ပွဲသက္ကရာဇ်(၅၉၂) ကောန်ဇော်တူညားမိုင်ဗီဆွာ မဒ်မိုင်ဗီဗုရာဇာဂွံပသိုဒ်မိဗွင်ရင်ချင်အင်အင်ပွန်။ ကာလုဒ်ဇကရာဇ် ဂွံအယုက်(၃၂)ဂွံဗွင်ရင်ချင်အင်အင် ထွဟ်ဂိတုစိုပ်အာအနီစွမ်ရ။

မိုင်သောဲနေတ်(ဝါ)ဖရင်မင်ဂင်တိုန်နန်

ပွဲသက္ကရာဇ် (၅၉၃) တူညားဗုရာဇာဒ်ဇကရာဇ်အာအနီစွမ်တု။ ဒေဗုရာဇာ မိုင်သောဲနေတ်ဒ်မအံက် မေင်ရဲကျင်ဆွာဂိုတိုန်ဒ်ဇကရာဇ်ဒုတံပွဲဟော ပွင်ရင်ချင်အင်အင်ပွန် ဒင်ဗုဖရင်မင်ဂင် ပွဲဂ်မင်သီဓာတ်ဒ်ဒေဖရင်မင်ဂင်ဒ်ကျင်ပတီသိုင်ဓာတ်သမ္မတီချင်အင်အင်ပွန် ဖရင်မင်ဂင်ဂွံမိုင်တု နွံဒ်ဇကရာဇ်ကို အာရပ်ဂစိုတ်မင်သီဓာတ်ဂုရ။ မင်သီဓာတ်တီကောန်ဇော်ချင်အင်အင် ကျင်ပဇနုတ်မိုင်တူညားရာဇာဓိရာဇ်ပွဲချင်ဟင်သာဝတီ။

ရာဇာဓိရာဇ်ပျိုင်ဂလန်ဇက်ပုန်

တုဒဒ်ပချင်ပရူပွဲအင်အင်ပတီဖိုအိုဒ်ဗျိုင်မင်သီဓာတ်လောဝ်ပတီတူညားရာဇာဓိရာဇ်တီအိုတ်။ ပွဲဂ်တူညားရာဇာဓိရာဇ် နွံဒ်-

တူညားအင်အားဖရင်မင်ဗီဆွာ မအံက်ဖရင်မင်ဂင် ဟွံမောဲပွဲသုစရိတ်
ရာဇမိဗွာတ်ပြဝေဏီဟွံမောဲ ယိုက်လင်မာန်ဗာန ပွင်ရင်လင်မင်

သောဘာတို့ နှောင့်ဗိုလမ်းမေးခွဲကိုင်လှိုက်တိရားချင်ဟံသာဝတီ လှိုက်ပိန်ပလီ ကျိုက်ချင်မှဟ်ရးမပကံ့ပိုယ်ကွာ။ ဣတိကေတုဂံင်မဟာမိတ် လျှဟ်မံင် သောနေတ် မဒ်ကောန်ဖရင်မင်ဂီဆွာ ဂ်ဂံလဒေါလင်သမ္မတိချင်အင်ဝ ဂ်ရ။ ညးကျိပ်ချင်မှဟ်ရးတဒ်ဒိုက်တံဂမ္ဘိုင် ဟံ့ညီသာတဝ်တးဟံ့ဒ် ပတ္တတိတီ သော့ဇက်ပျန်တိုန်ခွေင်ပလန်ဂံ့ချင်အင်ဝအလန်ဂံ့ညာတ် ဂးသော့လော့သွာ

နံ့အံ့တု၊ တုညးရာဇာမိရာဇ်ဣဒ္ဓိသုတာသိုက်တိတ်ဒင်စမုက် ပွဲကံ့ကွတ်ထပ်လတုရာဇာပလင် ရှင်ရမ စိစောန် တနာနာသတ်ဂ် စသိုင်ဒင်သီကီတကော့မိန္ဒောဟောရာ ဗူးအမာတ်ဣဒ္ဓိပျန်သွံ၊ ဇိဒေအိုတ် တောင်ဗင်ဗူရဏာ။ ဂလာန်မနံ့အံ့အွေင်ပလန်ဂံ့ချင်အင်ဝဂ် အမာတ်ဣဒ္ဓိပျန်မိန္ဒောဟောရာတ် ညာတ်ဂး တာံအံ့နံ့ဂံ့ဒ်တု။

ရှာလာမ်ရှာင်ပြုပြင်ပျန်

နံ့အံ့တုညးရာဇာမိရာဇ်ဂကန်ကိုပြုပြင်ပျန် ဂျင်ဆလာကွင် ကိုကောပ်ပသဲ(၃၀၀)ဂျင်၊ ဂျင်နံ့ ပျတ်သိုရင်ရမစိစောန်ကောပ်သဲ (၅၀၀) ဂျင်၊ ဂျင်ရပ်ဣဒ္ဓိဟ်သိုမရပ်သွံ(၅၀၀)ဂျင်၊ သိုဖအိုတ်ဒ် (၁၃၀၀)ဂျင်၊ ပအင်ကိုအမာတ်ဣဒ္ဓိပျန်တာံစိုပိုင်အောန်ပရအိုက်တု၊ သိုယုန်အိန်ဂံ့ဒ်ဣဒ္ဓိပျန်ဒပ်ဂတ သိုဥပါကံင်ဒ်စက္ကဲ သိုဗြဇဒ်ဒပ်ထပ်ကြံ ပွဲဒပ်သိုဗြဇဒ်ဂအုပ်ဒပ်။

(၁)သိုသံလှေက်မွဲဒပ် (၂)သိုဖောတ်ဖေတ်မွဲဒပ် (၃)ဇာန်တုညးသိုပရဲမွဲဒပ် (၄)သိုသံကြာမွဲဒပ် (၅)သိုအင်ဝမင်ဂီမွဲဒပ် (၆)သိုအဝနာန်ဒ်မွဲဒပ် ပွဲ(၆)ဒပ်ဂံ့ဒ်ဂီပျိုင်တုညး။

(၁)သိုအမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်မွဲဒပ် (၂)သိုရတ္တသံင်ရာမွဲဒပ် (၃)သိုဗြဇထိုက်မွဲဒပ် ပွဲသိုဒပ်ဂံ့ဒ်ဒပ် မင်မွဲတုညးမွဲကြံ ဒ်(၁၂)ဒပ် ဗိုထပ်လှက် ဒ်ပျန်ဂျင်။

သိုဖော်ဂရာတ် သိုသာသုန် ညးခါတုညးမွဲဂတ ညးမွဲကြံဣဒ္ဓိပျန်တိုက် စိင်(၅၀၀) ချေ(၁၅၀၀) ဗိုပိလှက် ပြုပြင်တုဒ်တု နူအမာတ်သေဏာပတိဇော်လုပ်လှေတ်ပတိတုညးပွဲဒ်တု နံ့အသံကို သိုဇိပ်ပြာမင်ချင်။

ရင်ဒိဣဒ္ဓိနက်သတ်ခိုဟ်တု ပွဲသက္ကရဇ်(ရ၅၉)* ဂီတုမြေဣဒ္ဓိသို(၁၅)မံက်၊ တုအာဂ် ဝှံဒိင်ပယျာ နံ့ဇယား တုညးရာဇာမိရာဇ်ဣဒ္ဓိသုတာသိုက် တိတ်ချိုက်ယာန်ဂျင်သပ်ကွက်ပွဲလင် အလာအံင်ခဲ ပုတ်ပုတ်ချုဂညီ ရပ်ရပ်ကသုနာနာသံသိုမစိစောန်တဂ်ဖရပ်မင်ခရာ နူပျန်ဂတသိုယုန်အိန်ပန်ဗရဲဂံင်ခေတ် ပိလစုတ်၊ တုညးရာဇာမိရာဇ်ယိုက်ပျန်ဇေန်ဇက်တိုန်အာပျန်ဂျင်ပျန်တိုက်ဂံင်တုချင်အင်ဝ။ တုပပာညင် သိုဇေဒ်သိုင်မတိတ်နူဂိုဟ်ထပ်ကို။

၁။ စိစောန်	= စိရေင် (ဗျာက်ဂံင်ပွဲ	၃။ ဇိ	= လွတ်တဲပိ
	စိစောန်တနက်မိုက်ဗိုတ်ခွဲရ)	၄။ တောင်ဗင်	= သီကီ၊ အရေပ်ဗာ- တိုင်ပင်
၂။ အံ့	= လွတ်ပင်		

*ပွဲမူပလက်၊ မူသုရိုတ်ထွေးလင်(ရ၅၉)ရ။ မူဗာ(ရ၆၆)ရ။ ပွဲလိတ်မူပလက်ထံပွဲသိုဖရင်မင်ဂံင်တိုန်နံ့ထွေးလင် (ရ၉၃)ရ။ ဟိုတ်ဂ်ရ (ရ၉၅)သုဒ်ဒ်သံဗာန်ရ။

ယာတ်တိုက်ခိုက်ပစ်ရန်အတွက် အင်အားစု ပါနိကတသို့လွန်အိန် သို့ဥပါကင် သို့ဗြဟ္မဇာတ်တိုက်တိုက်အာ ချင်ဒလဇီ၊ ချင်ပြန် ကွာန်သွတ်ဇေဇာန်သန္တပွဲ၌ တရုဇဇကင်ပျိုန်တိုက်အာဗတိုက်ဝံ့အိုတံ။ ဩဇာဒိသျှ ဖွဲချင်ကွာန်တံဂှ် ဇ္ဈောံစွဲလင်သွက်သောံတိုဇ္ဈာတ်မိုလဗးပွဲကြာ။ ချင်ကွာန်သိုတံဂှ်ကိစင်ထောံဖအိုတံ။ လွင်ရဲချင်ကွာန်ဗာသွတ်ဇေ ဇေတ်တဖဇကင်ပျိုန်မည်ဒ်ထောံချင်ကွာန်အာအိုတံ။

နုတုညးအင်ဝံ ဖရင်မင်ဂင် မိင်ကးနုကျိပ်ချင်ပတီစိုပ် ဒဒိုပျိုန်မည်ဇကင်တိုက်ကျင်ဗတိုက်ကျိပ် ချင်မုဟ်ရးလှိုလှိုမဂှ်ဒ်ဒိုတံ။ ဆချင်ကွာန်ဒးဂှင်တရုပျိုန်တံဂှ် ကိုသီကြောံသွပ်ဇေဇာန်ဇေဇာန် သျှပျင်လဝ် ဖွဲချင်ဇေဇာန်ဟံတိုဇ္ဈာတ်။

ပျိုန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဗတိုက်တိုက်အာ ချင်ဒလဇီ ချင်ပြန် ချင်ဗုကာမ် ချင်စကင်ကိုင် ချင်အလဲ တံဂှ်ဝံ့အိုတံ။ ချင်စကင်ကိုင်ကိုချင်အင်ဝံဂှ်ဒ်သင်ဇီချင်မွဲမွဲလွှာံ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဝံ့ချင်စကင်ကိုင်တံစွဲ အမာတ်ဇ္ဈိပ်ပျိုန်မွဲတုဂှ်ပခိုင်မင်၊ ဂှင်လွှာံပျိုန်ချင်အင်ဝံဂှ်လေဟံတိုက်ကျင်တပ်စနဟ်ပျိုင်ပကာန်ဟံမောံ မင်ကောတ်ဆအပွဲချင်။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇကင်ထလှိုင်တိုက်အာအတုချင်အင်ဝံကြံစိုတ်တိုက်တိုက်ချင်တခေင် ဝံ့ချင်တ ခေင်တု ဂာလေင်ကျင်ဇေဇာန်မင်တံချင်စကင်ကိုင် တံချပ်ဂုန်ကိုအမာတ်ဇ္ဈိပ်ပျိုန် -

လျှဟ်ပိုယ်ကျင်စိုပ်ချင်အင်ဝံစိုတ်တုရ။ တုညးအင်ဝံဟံတိုက်ကျင် ပြိုင်ပွာန်ကိုပိုယ်ကျင်မင်သံဝံ့ ကောင်ကာပွဲချင်အင်ဝံဟိုတ်ဖိုသံ လှိုင်လေဟံဝံ့တီ။ ညှို မှိုဟ်အာသွပ်ကင်ရပ်မှိုဟ်ခလှိုင်လှိုင်သွာန်ပခိုင် ကောင်ကာဟိုတ်ဖိုချင်ကွာန်ဂှ်လေဟံဝံ့မွဲ ဟံတီဂးဝံ့ချပ်ဂုန်ကောတ်ဇးဝံ့

နွံအသံဂှ်ရ။ နုအမာတ်ဒိန်မှိုဟ်ရတ်လှောင်ပတီ -

သွးရပ်ဗာညင်ဝံ့ကာလဂှ်ဝံ့တီပရူချင်အင်ဝံ ချင်အင်ဝံကိုချင်စကင်ကိုင် ကိုကျော်သောံကျော်ယျောက် နှိမင်သင်ဇီမွဲမွဲလွှာံ နှိမင်ဇီပိသွာင် ခတဂှ်တပ်အာဂှင်ကျော်သောံကျော်ယျောက် ဂှ်ရယာတ်ဗတင်ကျိုင် ဇေဇာင်အုပ်တတ်ဂှ်ကောတ်ဇာ။ ပပူဇကျော်သောံကျော်ယျောက်ကိုဗာတီ၊ တံဂှ်သိုသံကြာံချိုက်ဂှင်အာဗွမင် ဆမှိုဟ်ကလေင်ကိုကလေင်ကျင်၊ ဗာညာတ်ရဲပျိုန်ပပူဇကျိုင်ဇေဇာင်ယာတ်ပွာင်ကလေင်အာရက တု၊ ခေါင်ဗာတ်ကလေင်အိရင်ညှိုင်တိုက်လှဟ်ကောတ်ဂှ်ကိယာတ်တံဂှ်ကိ နှိ တိုက်ဖိုခေင်ကျိုင်ဇေဇာင်တံဂှ်ကိုဒ် အခေါင်ဗာတ်တိုက်ကျင်ရပ်ဝံ့ဂှ်ရ

အမာတ်ဒိန်မှိုဟ်ရတ်လှောင်ပတီဂှ်၊

‘ခးမင်ကိုလှောင်လောန်ကို’

နွံအသံကျိပ်ပြင်ကျိုင်ဇေဇာင်ယာတ်ဗွာင်အုပ်တုပုးဂးတံဇ္ဈပ်အမာတ်ဒိန်မှိုဟ်ရတ်ပဗတ် ကိုသို သံကြာံချိုက်ဂှင်အာဗွမင် တုညးအင်ဝံဖရင်မင်ဂင်လေဇကင်ညေတုမုမုမလောန်။ တုပျိုကောန် စာင်ညးမကင်လဝ်မွဲဇာံကို။ အလှိုင်အင်ဝံညင်မဒ်ဂှ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရ နိုတ်ဖရင်မင်ဂင်မဒ်။

၁။ ချင်တခေင် = တကောင်ဒ်မြို့ ၂။ ကျော်သောံကျော်ယျောက် = ရွှေကျော်ယာတ်သုရး

ဖရင်မင်ဂင်တည်းခွဲတို့၏ကသပ်

နူဖရင်မင်ဂင်တည်းခွဲအင်ဝ- နွံအသံကော်အမတ်သေဏာပတိတ်ဂမ္ဘိုင်ကော်အိုတ် ညနိမန် အာစာဂိုန် အာစာကံဂမ္ဘိဗူးကော်ခရီအိုတ်တုံ နွံအသံသွာန်-

လျှပ် ချင်တွာန်ပိုယ်ဗွဲဒိုဟ်ဥတ္တရဂုရုတေလေဟံတပ်တးညီသာထီ အယောချင်ကွာန်ကလိုက်ကမိမင်သတ်ပွဲ ပျါန်မည်ဇက်ကျင်ဗတိုက်ပလို ကျိုပ်ချင်မုရူးလိုလံဖေက်ပြးဗွဲမဂ္ဂိုင်။ ပျါန်တည်းရာဇာမိရာဇ် ကျင်တ ရပ်မင်ချင်အင်ဝ အိုတ်ဂမ္ဘိအရီညးရးနီဂိုဂမ္ဘိုင်ဒတန်သွာမိလေဟံတန် ခပ်ကုသိုသျှတ်အာအိုတ်ရ။ ပသတ်ညးဂမ္ဘိုင်မချပ်ရော'

နွံအသံသွာန်၊ ဆဗုတ်ညးခွဲတွာန်ဟံဟံပတိတ်သိုတ်ဖြမင်ဖအိုတ်။ ကာလဂ်ဂမ္ဘိဗွဲကျေဝ်ယျဗင်ယ သကြော' တုပိုယ်ချပ်ဗွာရဏာပွဲစိုတ် ဂလာန်တည်းအင်ဝညးမမင်ခွဲဒိုသာသွာကိုရောင်။ နွံအသံသွာန် ဂ်ရ။ ညးလီုဗွဲဒင်သျှိုင်လျှော်ပတိတ်ဟံမေဘဲ။

တည်းဒိုမင်အစင်တူဝံ အဲရဒင်သျှိုင်တည်းတြိဗတးဒဒိုက်ဂမ္ဘိဗူးညး ရးနီဂိုရ'

ဂးတုံ၊ တုပိုယ်ပတန်လပ်သွာမိဗွဲမဒးရးတုပိုယ်ဗင်ယသကြော၊ ဟိုတိုန်ဂတအစာဂိုန်တံအမတ် ထွိုင်ပျါန်တံဂမ္ဘိုင်၊

ခါရတည်းဒကာသာသွာနညာတ်ကိုအဲတီလပိုန်သင် သွော့ခရီကိုတ တည်းရာဇာမိရာဇ်ရယပ်သွဟ် ပျါန်သိုမည်တံညင်သွော့ခရီအာဂ် နွံသျှိုင်အဲတီလပိုန်သင်ရ'

နူတုပိုယ်ဗင်ယသကြောဒင်သျှိုင်ညင်ပျါန်မည်ကလေင်အာဂ် ဝံမိင်တုံ တည်းအင်ဝဒးခပ်သန် တီလပိုယ်ဗင်ယသကြောဝံ တီညာတ်မိုတ်ပိဗေဒင်ပန်ကျိဟ်ခွင်ပွဲပိနိပိတကတ် တီဗုတ်ဗမတ်မေပတ် ရာဇာပတ် တည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂင် ဝံမိင်ဂလာန်တီလပိုယ်ဒင်သျှိုင်ဂ်တုအိုတ်တမိုဟ်စိုတ် နွံအသံဂကာန်ကို ပြုမပြင်တွာ့ဗွဲမဒးရးဗုတ်ရဲမသုန်စောာ(၆၀) ယိုက်ဂ်ပျိုက်ဂျင် တီလပိုယ်ဗင်ယသကြော ပဘာဂ'ကိုသွင် ဂြို'ညးခါသိုဂျင်ပျိုက်တွာ့ကော့အာဗျိုင်တည်းရာဇာမိရာဇ်။

စိုပ်မုက်တမုက်မူးဒပ်ကိုရဲတံယိုက်ပတိုန်တွာ့တံဂ်တုံ ပဒတ်မင်ဆမူးဒပ် ဝွဲဂ်တည်းရာဇာမိရာဇ် ထွီသွာတသိုက်တီတ်ဒင်သီကီ နူအမတ်ဇောလျှော်ပတီး ဒဒိုတီတပိုန်သင်ခါဇေကျေကျေကျေအင်ဝ တည်းဝံတီနွံ အသံဂကာန်-

ကိုညလုပ်ရ'

ဂးတုံ၊ နူသေဏာပတိတ်ကိုညတီလပိုန်သင်ဗင်ယသကြောသိုသဒင်ဂြိုမဒ်ဘာဂသိုခါဇေကျေညလုပ် ကျင်စိုပ်ဒိုဒမင်စမုက်တည်းဒင်သီကီ။

၁။ ဗင်ယသကြော = ဗိုဗွာ-သပြိုင်လုမြတ်။ ၂။ သွင်ဂြို = သျှိုင်ဂြို(တွာ့ကော့သွင်ကျော်ဇော) ၃။ ပဘာဂ = ပညံ

ရာဇာဓိရာဇ်ကို ဗင်ယသဂြောဟိုဂလာန်ညးသွံ

တလညးရာဇာဓိရာဇ်ပအေဖေဟိုဟံညာတ် ဟံ့စိုဟ်သိုက်ကုပ်မင် တီလပိုယ်သိုဝါဧကုထာန်ခိုင် မဒးရဲဟံတန်တံမင်ရ။ ကာလဂိုတလညးဂတကျင်ညာတ်သွာန်-

‘တီလပိုယ်သင်ခါဧကုစိုပ်မစိလ်’

‘စိုပ်ကာလတုညးချင်မည် မဒင်စရင်ပံက်လမုာ်ညာတ်ဂိုရ’

တီလပိုယ်ဂး၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်မိင်ပံက်ဂမ္တိ တံညတီလပိုန်သင်ခါဧကုပတန်လင်ထာန်ခိုင်သမုာ်ဗွဲမဒးရ။ နူတီလပိုန်သင်ဗင်ယသဂြော ပိုင်ဟိုဂး-

‘ဂွံတီဒကာသာသွာကျင်နုတြဇမုာ် ကွဲစိုတ်တိတ်ကျင်သွာန် ပရိုင်သမိုင် ဂွံနင်အပေါတ်သဗ္ဗရဆမန္တံနင်ပတုာ်ပရင်ကို’

ဂးဂိုရ။ နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံအံ့ကိုအမတ်ထွိုပ်ပုန်တံဂမ္တိုင်

‘ပွဲအပေါတ်ပရင်တုာ်တီလပိုယ်မနင်ကိုပွဲ အပေါတ်တီလပိုယ်ဟံ့သေင် ဒိုအပေါတ်ဖရင်မင်ဂင်ကိုနင်ပတုာ်ရောင်။ မပတ်မြက် ဂအု ဒီကတ်^၁ စလန် ဘဲမသိုန် သိုလမုာ်ကွင်၊ ယာတ်ပက်ခါန်၊ ကရာတ်သာခါ^၂ ခေါဇ ဖအုပ် ဒုန်လင်^၃ ပုန်ကွင် လက်ဖက် တံဂိုဒင်ကတ်ရ’

ဂးတု၊ တုညးနွံအံ့သွာန်

‘တီလပိုယ်ပလ္လိတိတ်ကျင်စိုပ်ပိုယ်ဂွံ မုပိုက်ကိစ္စနွံရော’

နူတီလပိုန်သင်ဗင်ယသဂြော ပိုင်ဟိုဂး-

‘ပွဲပိုယ်တိုန်သင်တိတ်ကျင်လျဟ်ဂွံ ပွဲစိုတ်သိုက်တီဒကာသာသွာ ပလ္လိ တိုန်ကျင်ပိုက်ဟိုတ်ဖိုသင်လိုပိုယ်အာစာဂိုန်တံမွဲဂွံသင် သိုန်^၄ရင်ညး’

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံအံ့ဟိုဂး-

‘ပွဲအဲဒကာဗ္ဗာဓိုလဗးဇက်ပုန်တိုန်ကျင်လျဟ် နွံပိုက်ဟိုတ်(၄)သင်၊ (၁)မွဲသင်ဂိုတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာ ထွိုဟ်ထောံဂွံမဟာမိတ် ပွဲသွတ်ဗ္ဗာဓိုလဗးဇက်ပုန်ဇော်လို့နီဗပိန်^၅ ကျိုင်ချင်မုဟ်ရးစိုပ်ဒိုချင် ဟင်သာဝဟီ။ ဗ္ဗာအဲဒကာပုန်လေ ဒိုဗ္ဗကရာဇ်မပိုင်တိရးပဒေသမည^၆ မွဲကျိုင်ဗ္ဗာဓိုဟိုတ်ဟိုတ်ညးပလင်မွဲသွတ်ကိုပိုယ်ကွာ်ဂုရဇက်ပုန်တိုန် ကျင်ဇေဝ်ပလန်ဂိုမွဲတင်။ (၂) မွဲသင်ပုန်တင်ဖေဟ်ကောတ်ချင်

၁။ ဒီကတ်	= ဝီ (ရစုပပါး)	၅။ ဒင်လင်	= ဒေါင်းလန်း
၂။ သိုလမုာ်ကွင်	= သုဇောန်ဒီးရည်	၆။ သံသိုန်	= သီက္ခီ
၃။ ယာတ်ပက်ခါန်	= ယာတ်တိတ်နုချင်ပက်ခန်	၇။ လိုန်ဗပိန်	= ဗြိုက်ကော်မာန်လိုန်တိ
၄။ ကရာတ်သာခါ	= မုဗ္ဗာ- ကရာတ်သာခါ	၈။ ဒေသမည	= ဒေသမည၊ ဒေသရာမည

အင်ဝပွဲပြင်ညွှတ်တဲကိုဒ်ပိုင်မညအေသ ချင်ဟင်သာဝတီ ဖလှဲတိရး ကျိုင်မွှင်ကိုလှဲတိတ်အာဂ်မွဲသ် (၃)မွဲသ်ပွန် ချင်အင်ဝနွဲဒတန်စေတီ ဝံခေတ်ကျိတ်မွဲမဂျိုင် မက္ကန်ကျွဲတဲအဲသိုက်ညာတ် သော့ဝလှောင် ရက်ပွဲဒေသီကို ဂဟိုဝ်နွဲသ်သာသုာညင်သော့ဝခေတ်မောင်အာဂတဂ်မွဲသ် (၄)မွဲသ်ပွန်တုန် ဝတ်ဇကရာဇိတမ္ဘာ ထာန်မဟုံအာစိုပ်လုက်ဂိုတု တဲမဂျိုင်ဂ်အာစိုပ် ကိုတိုန်ပွဲသုရိုက်တာ ညွှ်ညးဝံဟိုလင်ဝဲကြဲလေခွဲ သ်ကို ဟိုတ်(၄) သ်ဝံဖျေ့စိုတ်တဲအဲမတိုန်ကျိုင်ရ'

နူတိပိုန်သင်ဗင်ယသကြေမိင် ဒဒ်ပိုက်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုတ်(၄)သ် တဲမတိုန်ကျိုင်ကဲဂ်ဝံတီတဲ တိပိုန်သင်ဟိုသင်ရိုဟ်ကိုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွန်-

ပွဲတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာ ဟုံမင်မွဲဝင်မဟာမိတ်ဂ် လှယ်ထံအိတေံ ကလိသ်ဒ်အာအနိစ္စမင်တဲရ။ နူလွင်ဒကာသာသုာပတန်စေတုာခွေပ် ပလန်ဒတောင်ဝဲကိုကျိုင်မွှင်ခါသ်ဝံ ပိုတ်တိပိုန်သင်ညာတ်ကးဂုဏ် ဒုဟ်ခွေပ်လောန်။ ဒဲဘတ်တုညးဒကာသာသုာ ဗ္ဗာရဏာဂုဏ်ဒုဟ်ပွဲတင်ဝံ ကိုဝံင်မဟာမိတ်ခိုဟ်ကျိုင်ကိုရင်ညွဲနူတုာတေံ၊ တုပ်ညင်ကာလဟာဝ် ရထာမင်ဇေဝ် ဝံစသိုင်ပွဲရင်ချင်ဗုကာံ ဇေဝ်ခေတ်ခေတ်သော်ပွဲဒီသိုင် ဃုတ်တရ ခါစိုပ်ချင်ပြန်ခလိုင်လုပ်အာပွဲပယိုမည်တုနွဲအွဲ၊ ချင်မည် ကိုချင်မ္ဘာ ဒ်မင်ဝံင်မဟာမိတ်နူကွာကွာတေံရ။ လှယ်ပိုယ်လုပ်ခလိုင် စိုပ်တိရးညးလောန်အာ တုညးဟင်သာဝတီသလေဟ်ဗွာတဲဝံင်မဟာ မိတ်လေင်တရဲကွာဂ်လီအာရသွဲဂးတု၊ တုညးချင်ဗုကာံ မဟာဝ်ရထာ မင်ဇေဝ် ဌာလေင်ကျိုင်ဟုံပွဲဒုင်ခေတ်သော်ပွဲဒီသိုင်ဃုတ္တရဂ်ဟုံမေံ ပဟိုတ်ညာတ်ကိုဝံင်မဟာမိတ်ဖေက်လီ တုသိုဒးပေက်^၁လပ် ညးဇကရာဇိကွာကွာမင်မွဲဝံင်မဟာမိတ်ပြဝေဏီသ်ဝံ ဟိုတ်ဂ်ရသိုခါ ကျိုင်မွှင်ဂ်တုပ်ညင်ကလိဝံသမ္မတိသွပ်မွဲစွဲ စိုဟ်ဩဟ်ဟုံမေံကမ္မင် ကမ္မ ဟုံဝံဒ် ခြေင်သု^၂ကို ရင်ညွဲဟုံမေံ'

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဝံင်လဟိုတုဂိုယ်ဗင်ယသကြေမဟိုဂ်၊

'ဒးရးမင်ရ။ ဆကးတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာဒ် ညးဇေဝ် ပလိဝံင်မဟာ မိတ်သ်ထံ ဟုံဗ္ဗာရဏာပြဝေဏီဇကရာဇိတမ္ဘာတမ္ဘာ သိုဇြဟတ် ဗိုလဗးဇေဝ်လန်နိဗပိန်တိရးပိုယ်ပျပ်ပညွဲတဲဇေဝ်မချပ် ဟိုတ်ဂ်ပိုယ် ဇေဝ်ပျန်တိုန်ကျိုင်ခွေပ်ပလန်ဖလှဲတိရးကိုဂ်ရ။ တီလပိုယ်ကျိုင်ဟို ညွှ်ပိုယ်သုမက်ညင်တုညးချင်ဗုကာံဟာဝ်ရထာမင်ဇေဝ်ကိုမွဲဂ်

၁။ မက္ကန်ကျွဲတဲ = တွန်ကျွဲ = နောနံ၊ ဂျိုင်ဂွင် ၃။ ခြေင်သု = ဒ်ကျိုင်သုဂ်ပုတ်ထပ်စိုတ်
၂။ ပေက် = ပဒေါ

တုပ်ညင်တီလပိုယ်ရပ်ဇော့လပ်တပိုယ်မ္မိလ္လာတဲ့ ကိုညးမွဲလွှာပကိုပိုယ်ဂ်
ဟွံဒွးလွံအံ့

တီလပိုန်ပင်ယသံခါကြာ ရွဲမိင်ဂလာန်အံ့တူညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုဗျိုက်တဲ့ တီလပိုန်ပို-
တူညးမဟိုသပ်တုပ်ညင်ဂမ္တီဟွံမော့ကံဓင်သီလဟွံမင်မ္မိသီကာ ပိုယ်ကျာ်
ပအဇမ္မိတ်အကြာ နွံပိုက်အိစ္ဆာ ဝှံစိုတ်စုဘဟို လှန်လလေင်
လှေင်ညးမွဲလွှာ၊ မ္မိလွှာဂ်ဟိုက်ဇံးလပ် သတ်တူညးဟင်သာဝတီ မနွံအံ့
ပွဲယပ်ဒိုက်ဂိုဏ်းဟွံမင်မ္မိသီကာပိုက်ကျာ် ထာန်ဒိုက်ဂ်သွးစသိုင်ရ။ သော်
ကျိပ်မိလျာ်ပွဲသတ်ဟွံသေင် လပိုန်လပ်ခင်သီလ မင်မ္မိသီကာပိုက်ကျာ်
(၂၂၀)ဟုံဒတောင်ဝဲကိုညးလုံ ဖျေမေတ္တာပွဲသတ်လျှိုန်ဟုံဒုဗျာတ်
ဗွဲအယုတ္တိသန်သတ်ခါလွှာညင်သန်ဇာတီမပ္ပန်စေတော သော်ကျိပ်မိ
ညာတ်ဂးတုဒဒိုက်ညးရးနီဂို ဂမ္တီအရီကိုလေတံ့ပွဲနွံသွာမိ သျှာတ်အာခါန
သီလ ဝာဝနာ ဟုံမော့ကိုသိုဗ္ဗဟိုတ်ချင်ကွာန်တုဂံဗ္ဗိုဒ် ပိုယ်သင်
ကောန်ကျာ်ညာတ်မင်ရဟုံသင်ရိုဟ် တုပ်ညင်ဟုံမင်မ္မိသီကာပိုတ်
(၂၂၀)ဂိုကိုဒ်တုသိုခါကျိင်ဗ္ဗာင်ဒိုက်မ္မိ ဇော့ဗွဲမလောန်၊ သတ္တစိုပ်ဒိုက်
သွက်လော့ပဖန္နဓမ္မိအံ့ဆသာဒုစတီလမုံကုပိုန်ရသော့ဒ်ဇန္နဗ္ဗဂမ္တီ
ဗူးညးရးနီဂိုဂမ္တီဂ်ရးတု ချပ်ဂလာန်ခါကျိင်ဗ္ဗာင်ပွဲဒ်ရာဇာဓိရာဇ်ဇော့
သိုခါချင်ရောင်။ လှေင်ဗုဒ္ဓလော့တ်၊ မေ့လော့တ်၊ သင်ပာတော် တီလမုံ
ကုပိုန်တံ့စေတ်လပ် ပွဲခပ်ခန္တီ ဗွဲမပြီလောန်၊ ရာဇကရာဇ်လိမ္မိသော့
ဇော့တ်ဗက်လှေင်လှေင်တီလမုံကုပိုန်ယပ်သွာဟ် ဒ်ပွဲဒင်ယုယိုက်ဒိုက်
မင်မ္မိဗျာသာသုကျာ် ဒ်ဒကာသာသုဗ္ဗး ဂ်လေတ်တ်မင်သိုခါလွှာရ။
လျာဟ်တူညးဟင်သာဝတီ သိုဗြဟတ်ဗိုလဗးဇက်ပုန်တိုန်ကျင်
ဒတောင်ဝဲကိုချင်အင်ဝဲ လှေင်ပလန် လိုန်ဗပ်န်ကျိပ်ချင်မုဟ်ရးကိုဂမ္တီဗူး
ညးရးနီဂိုမ္တိုင်ဒိုဒိုက် ဣတ်အာခပ်ကုသိုသတ်ပွဲ ညးပကိုလပ်ကုတုကို
ဒတောင်ဝဲလှေင်ပလန်ပုန် တံ့တီလမုံကုပိုန်ကျာ်တြီ ပလိပ်ဒ်ဟုံမော့သွံ
ဖေက်မှာရာအာပွဲတုကျာ် သော်ကျိပ်မိပလ္လီကျင်သင်ရိုဟ်ကိုညး
ကိုဒကာသာသုမင်မ္မိဗျာသာသု

နူတူညးရာဇာဓိရာဇ် ရွဲမိင်ဂလာန်-

တီပိုန်သင်ဗပ်ယသံခါကြာ သင်ရိုဟ်ကိုညးလှေင်ဗုဒ္ဓလော့တ်ကိုမင်မ္မိခပ်
ခန္တီဗူးဂ်ဒးရးဓင်ရ၊ ပွဲတီပိုန်သင်ဟိုဟုံနွံအိစ္ဆာစိုတ် ဟုံလုတ်လွှာလုံ
ဟုံမော့စိုတ်ဒ်ဗုဒ္ဓဇော့ စေတောသွဟ်သိုခါလွှာ ဟုံကိုသတ္တသိုသာသုနွံ

၁။ အဇ = ဝရိယာ ၃။ ပလိပ်ဒ် = ပါဠိပဒ
၂။ လော့တ် = ဇော့ဗျာန်

အောက်နုရတံဗိုန်ကော့ မူပတိပိုန်ဟွံကီုဍုင်ဝတ်အဗ္ဗသန် တာံပုဒုလောတ် ကိုတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာ ညးမဒ်သမ္မာဒိတ္ထိကိုတာန်ခိုင်ပွဲခင်ခန္တိ သိက်ကိုဇက်စှော်ပွါန်လိန်ပပိန်ကိုင်ချင်မုဟ်ရးသီရိပိကေတ်တြုဖြ သွတ်ဇေဖျော်နင်ပဂ္ဂဲရဲရး ချင်ဟံင်သာဝတီသတ်ပွဲဇရာ။ တိပိုန်သင်မင်ပွဲခင် သစ္စဓမ္မဗိုန်သတ် သတ်လိုတ်ပိုန်သင်ခစေင်လဝ်ခေတုာပွဲလွတ်ဟံ့ကိုလောတ်၊ ကိုတုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာ ကိုတာန်ခိုင်ပွဲခင်ခန္တိ ကိုပလ္လိဇက်ပွါန်စှော် လိုန်ပပိန်ကိုင်ချင်မုဟ်ရးချင်ဟံင်သာဝတီ ပိုရဲရဲတဟိုတ်ရိုဟ်ဒဒိုတ်တံ၊ ပွဲသတ်ပွန်တိပိုန်သင်ဟိုဂးညးပကိုဇကုကိုအင်ဒင်ဂတးပလန်ကိုညး ကိုဂ်တွံပလိပဒ်ဟွံမေဲမွဲး ချင်ဟံင်သာဝတီ ပွန်လေဒ်ဒိုင်ဒတန်သာသ္မာ တီလဟံ့ကုပိုန် (၅၀၀၀)သွတ်ကိုပိုယ်ဒ်ဇကုရာဇ်ဒးမင်ပွဲဗျူသာသ္မာ ညံင်ပွဲ ဒ်ဇုဂ္ဂမိုအရီသတ်တံဂမ္တိုင်တာံတွံပလိပဒ်မနွံသာသ္မာကျာ်ပိုယ်မင်မွဲ ဗျူလဟံ့လဝ်ဂ် တုညးအင်ဝဖရင်မင်ဂီဆွာစှော်လိုန်ပပိန်ပလ္လိဒတန် သာသ္မာကျာ် တီလပိုန်ဟွံညာတ်။ ပိုယ်ဇက်ပွါန်တိုန်ကျင်ခွေဝ်ပလန် တာံပြဇေဇဏီလောကီုဇကုရာဇ်ဇကုဗျူသာသ္မာကျာ်ပိုယ်မင်မွဲ တီလပိုန်သင်ကို အင်ဒင်မင်ပွဲခင်တီဆပွဲလွတ်သတ်ပွဲ တီလပိုယ်တန်တံမင်ပွဲခင်ပုဗ္ဗာ

တိပိုန်ပင်ယသကြောပွဲမိင်လဟိုတုညးဟံင်သာဝတီခွေဝ်သိုက်တု-

‘ဒးရးမံင်ရ’

တီလပိုန်ပင်ယသကြောဟိုသင်ရိုဟ်ကိုတုညးပွန်-

‘နုသာသ္မာကျာ်တြုကတ္တုသန်တေံတွံခင်ခန်တီမွဲးပွဲဒ်တွံပွဲဒ်ဒိုတ် ရ။ ရာပူဂိုဗွဲသောံမင်ပွဲခင်ခန်တီပိုန်တုကုသိုက်ဇော်ဇေခင်လောန် နူခင်(၉)သတ်တေံဏီ။ ပွဲတုညးကော့စိုတ်ပကိုလ္လိခွေဝ်ပလန်ကေတ် ဇးညွပ်ညးကျိပ်ချင်မုဟ်ရး ဇော်ဖလဲပိုင်ကျိုင်ဗျိုင်သောံဒ်ဒတန်သာသ္မာ မွဲးဂ် ဒ်ဆဂုဏ်မ္မဲလွတ်ဟွံသေင် ဒုဟ်လေန္တီကီုသော်ကျိပ်မိကိုညိုဟိုဂး တံညံင်ကလိာန်ကျာ်မနွံပွဲပိတကတ်ပိက် ဇရာင်မဟို မွဲသတ်ပွန် ချင်သွပ်တာဝတိုင်ကိုနရက် သိုတ္တံဇမုဒိတ် ပိကံပွဲသွဲလးပွဲလွဲဟ်ပိုင်သွဲပွဲမ္မ လက်ယေက်-တုဂ်ရင်ညွဲ။ ရှိုင်ညွတ်ချင်သွပ်ဘုံဒေဝတ်ဂ် ရယုဒေဝတ်မစ သိုင်ပိုင်ကိုမံင်နာနသတ် နုကုသို နိမိတ်ပြုပြင်ပွဲမဒးရး မမံင်ဒးဒ် ဟိုတ်ဖိုကုရင်ညွဲဟွံမေဲ လွတ်ညွဲဇမုဒိတ်ပွန်သွဲလးဒ်ပွဲလက်ယေက်ကို

ပွဲကုန်ပွဲပြိုင်မှာသမိုက် ပန်လို့ယိုတံ ခိုကြိပ်ဟောမဝန်ပိလို့ယောက်ပွဲခေမင်
 မိုဟ်ပိလို့ယိုတံဂုံန့ကိုလက်ထက် ၉ကရာဇ်တမာတမာတေဝံ ပတန်ချင်
 ကွာန်လေ့င် န့ကိုဗောဓိသတ်ပိုယ်အာစသိုင်ဘဝတ္တိဒြိတ်ပညာဘဂို
 ဗူးအာစတတ် ပိုင်ပရအ်ပယျိုက်ခွက်တိရူးချင်ကွာန် ခေမင်ပယျိုက်ခွက်ဒး
 စေတံတသိုင်ပိုင်ဗးတိသ်ဒိုဝိဝါတံရင်ညွဲဟွဲခေမဲ။ ပွဲနရက်ပညာနန္ဒ
 ရိုက်တေပွန်လေ ဗွဲလက်ယိုတံဂို ပရိပုဏ္ဏ ဟွဲဂုံခလးပေင်မင် ပွဲကုတ္တံ
 ဇံမုဒိတ်ပွဲ သတ္တံခွေတ်အကုသလကံ လောတာ ဒေါသ မောဟာ ဒိုမူလ
 သောင်စိုတ်လိုက်တံခွေတ်အကုသလကံစိုသ် ဒိုကာယျကံပိ ဝါစီကံ(၄)
 မနောကံပိ ဒေဝတံပြဝအကုသလကံတံဂိုပပ်ယျာ^၂ ယာ်စုတိအာတ္တိဒြိ
 ပွဲနရက်ပညာနန္ဒ ရိုက်ပွဲမဂိုင်ဟွဲဟိလို့ဟ်ခနန်^၃ တိက်ကို ခေမံကို ခေတံကို
 စေတံမင်ရင်ညွဲ ပွဲညွဲဗတေပသံန့ကိုသုပုတ်နရက်မဂိုစင်ဟွဲဂုံ
 သလးခေမင်ပေင်ကုတ်တံ ရိုဟ်ညးပတရိုတ်လင်ကိုသေင်တ္တိအ်ကို
 ပယိုတ်ဒိုသ်ဂိုဘဲ ဒုတ်ယျာနရက်ပညာနန္ဒရိုက်။ ပွဲချင်အင်ဝံ ကိုချင်
 ဟင်သာဝတီဂိုဟွဲဒိုသ်ဂို ဒဲရင်ညွဲ ခရာချင်ခါ ကြံမဲ့ဂီလု
 သူးစေတံခလေတ်ရင်ညွဲ ညင်ဂိုဟ်ညးမတရိုတ်လင်ကိုသေင်တ္တိအ်
 ညင်နရက်ပညာနန္ဒ ရိုက်တေဟွဲသေင်သွဲ။ တုညးချင်မည်ပလို့ဗက်ခေဝ်
 ပလန်လေ့င်ရာဇာဓမ္မ လဒေါသတ်ကြါညွတ်ချင်အင်ဝပုဂ်ပညွတ်တံ
 ဇေတုတ္တိဗဒိုသေဏင်ဂဗျူဟာကံဂိုအရီညးရူးနီဂိုမဂိုင် ကိုဂတ်ညင်
 ပုတ်နရက်ခေတံထလေတ်ကလိုက်ကရိုညင်ပုတ်နရက် ပညာနန္ဒ ရိုက်
 တေကိုဂိုဟွဲဒူး ရာပူဂိုမဲ့ပတဲအကုသလကံ ကာယျကံဝါစာဓိတ္တ
 အန္တရုတ်ပွဲ ဝီဝဲဂိုထေန်ဗက်ညးမပတဲလင် တုဂ်ပုာ်ရဂိုမလော
 ဗက်အာလွတ်နိုင်^၄ ဂိုဂိုကို တုညးဟင်သာဝတီ စွဲစိုတ်ခေင်ပလန်ဗက်
 လေ့င်ခွေတ်ရာဇာဓမ္မညာတ်ဆဂုဏ်ဗွဲလွတ် ဂုဏ်ကိုဒုဟ်ကိုမတုတ်မဲ့စွဲသွဲ။
 မွဲသ်ပွန်ဂိုဗဒိုသေဏင်ဂဗျူဟာတင်စဏော်ဗ်ထွက်ဂစိုတ်ရင်ညွဲသ်ဂုံ
 ဒုဟ်ဂိုကိုဗူးပွဲအပေါ်ပန်ဘုတေဂိုဗူးမာန်ညီဟာ^၅

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပိုင်ဂလာန်တိပိုန်သင်ဗင်ယသဂြောမဟိုဂို ခေဝ်ပလန်ဂလာန်တိပိုန်သင်
 ဗင်ယသဂြောပွန်-

ဂုဏ်ဂိုနွဲလွတ်ဂုဏ် ဒုဟ်ဂိုနွဲလွတ်ဒုဟ် ဂုဏ်ဂိုစအူးဒုဟ်ဂုံဟာ တုဂ်ပုာ်ညင်
 ကောင်တိုဒု၊ ညွဲညွတ်ပမဲ့ညွတ်ကောန်ဟာ သ်ဂိုနွဲဘာသာသ် ကောင်ဂိုမင်
 ဘာသာကောင်ဂိုရ။ ပွဲစိုတ်အဲဒကာဇက်ပျိုနီတိုန်ကျင်ချင်အင်ဝံ လှာဟ်ပွဲ
 ခါရပွဲမောဟိုတ်ဂိုဟွဲကျင်ရ။ ပွဲသောင်စိုတ်ကျင်ပဂမ္ဘ်လို့နီဗပိန် ကိုညးမူ

၁။ ယိုတ်	= ယူဇနာ	၃။ ဓနန်	= ဝန်
၂။ ပပ်ယျာ	= ပဝီဇီ	၄။ လွတ်နိုင်	= မွဲခိုင်

ဂုဏ်ပွဲသာသနာတီလမုံပြန်ကို ကိုခဏ်လီလင်အာဂ် စိုတ်ပွဲပွဲဒ်
 ပွဲနစေတနာဂဟိတ်ပနိတ်သာသနာတီလမုံပြန်သွာပဇနကံ့ဘောင်ခပ်
 တွဲပါင်ကျက်ကိုနွဲပွဲသမ္မာပတ်ပတ်ရောင်။ ပွဲတိုန်ကျင်တပ်ဒေါင်ခွေပ်
 ပလန်လှောင်ရာဇာဓမ္မ နှိတွာ်သေဏင်ဂဗျူဟာဂ် နှုတ်ပိုန်သင်ဟိုဂး
 မတွဲပတ်သိုဂုဏ်သိုဒုဟ်ရောင်မွဲဂ်နို ကွဲ။ ဆဂးပွဲစိုဆဲဒေကာ
 အိုတ်တြနိုဂ်လှာ်ကေတ်ထပ် အိုတ်ထပ်လှာ်ကေတ်မတ်မိုတ်ညွဲဒ် တံ
 ပြေဇာဏီလောကီဇ္ဇကရာဇိက္ခာက္ကာတံ တံဒ် ညးလီုပတုက္ကာ ဗဗတ်
 ခွေပ်ပလန်ညး တံပရောင်သင်သာမဂေတ်ဂေင်ဂ် ညးလီုမွဲဒ်
 သရပ်ပါပ်ကိုမွဲနရကံ့ဟွံမေဝ် ဗုတ်ဆစိုတ် ချပ်ဗွပ်နပညာဒ်ပဇန
 အဲဒကာညာတ်သံဂွဲ ဟိုတ်ဂ်ရ ညးပကိုလပ်က္ကာတု ပဗကံ့ခွေပ်ပလန်
 လှောင်ရာဇဓမ္မဓမ္မဝံ တုတ်သိုဂုဏ်သိုဒုဟ်ဂ်ရ

နုတီလပိုန်ဗင်ယသကြော ပွဲမိင်ဂလာန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုခွေပ်သဗ္ဗဂလာန်ဂ် တု တိုပိုန်
 သင်ဟိုသင်ရိုဟ်ပွဲန-

ဗတ်ရတုညးဒုက္ခာသာသနာပကိုလီုပဗကံ့ခွေပ်ပလန်လှောင်ရာဇဓမ္မ၊
 တံညးမပွဲလပ်က္ကာသိုဂုဏ်သိုဒုဟ်ဂ်ကိုနိုကိုရ။ ပြေဇာဏီညးပပကို
 သေဏင်ဂဗျူဟာ ကိုပွဲကယျဇးဂ် ကိုပွဲတီအင်ဂဗျူဟာပနိတ်ဟို ပသတ်
 အင်ဂဗြဟတ်ဖါန်(၄)သတ်ရောမွဲ (၁)ဗလညူကိုပွဲတီဗြဟတ်သေဏင်ဂ
 သတ်ဂဘိန္ဒုဗြဟတ်ဆတု၊ သတ်ပူနွံဗြဟတ်ဆအဆင်ပယာ်နုကယး၊
 သတ်တေကံနွံဗြဟတ်ပွဲအကာသ၊ သတ်ကနွံဗြဟတ်ပွဲသု၊ ပွဲအင်ဂ
 ဖါန်မွဲသတ် (၂)ကာလညူ ကိုပွဲတီခမံင်ပေါန်မလို အပရိဟာနိယျ
 ဓမ္မဒ်ထပ်သတ် ဟိုတ်နုဟွံကေတ်ခရိုရင်ညွဲဒ် တု ပွဲအဓမ္မသုဓရိ သုဟ်တး
 ရင်ညွဲဒ် ပွဲအိုတ်ရဟာ၊ ဟွံအိုတ်ဟိုဟို ဟိုအိုတ်ဟိုဟိုဟိုဟိုဟိုဟို
 (၃)ဒေသညူ ကိုပွဲတီပဒေသဇ္ဇိအ်မပွဲနိုခမံင်ဗြဟတ်ပေါန် ပွဲအင်
 ဂဗျူဟာပနိတ် (၄)ဥတုယာဏ ကိုပွဲတီဥတုပိသတ် ပွဲအုခိင်ဝညူနွံ
 ဥတုမဒ်တု ပဒေသဇ္ဇင်မပေါန်ကိုပွဲတီပယျာ်အခါ ပွဲအင်ဂဗျူဟာ
 ဗွဲသတ်ပွဲနု၊ ပွဲအင်ဂဗျူဟာ(၄)သတ်ပွဲတီတုရောင်ပွဲကေတ်ကယျဇးဂ်၊ လျဟ်ပွဲ
 အမာတ်ထိုဗြဟတ်ပေါန်သိုတုလှာ်တုညးဟွံပွဲတီအင်ဂဗျူဟာသိုဗြဟတ်ပေါန်
 ဇက်တိုန်ကျင်ဗတိုက်ချင်အင်ဝ၊ ပွဲဝညူနွံဥတု ချင်အင်ဝမွဲပွဲမံင်
 ပဒေသဇ္ဇင်က္ကာန် သျင်နုချင်ဟင်သာဝတီပွဲမဂ်ပြင် ကာလတုညးချင်
 ဗုကံ့ မဟင်ရထာမင်ဇေဝ် ချေဒင်ခတ်ဂ် နုကိုဒိုသင်ဗုတ္တရ စိုပ်ဆ
 ပြန်မဟင်ရထာမင်ဇေဝ် ခေတ်ညွဲဒ်ရင် တီချင်ပြန်တုဂ်ကွဲဒါ ဣဂ်-မင်လံ-
 ဆပြန်ဗုတ်ပွဲရ မသျင်နုချင်ဟင်သာဝတီ ဒိုစိုပ်ချင်အင်ဝဂ် သျင်ဟွံဒ်အာ

၁။ ကွဲဒါဣဂ် = ၁၈၅(ပွဲမုဗ္ဗာထွေးလပ်တရာရှစ်မင်းလံ) ၂။ မင်လံ = ပွဲမင်လံ = ထပ်ဟတ်

ဝေကြီးရာဇာဓိရာဇ်

၅၀၈၇ ရဟာ တူညးပကိုလွီဒစးဒှ်ဂိုလဗးမတိုန် ကျင်သိုၚ်တိုင်ထပ် ဂျင် သန်မတူတံသိုၚ်ရပ်ရဲညးသုမချူပုတ်လပ်မစိ ဘောန်တံဂလိုင်ပွဲ ဝိတုစပသတ် မြိဂုသိုၚ်ရေသုတိုန်ကျင်လိုမာပေင်တမိုဟ်စိ ကြင်လဗိုတ်ကျာလေထတ် ဗရသုဂိုၚ်နွံတြာတ်ဇ္ဇာတ်တမိုဟ်စိကျင် နူကုတ်စိတံစိ ဒိုတ်ညးသုဇ္ဇာတ် သုတ်တံ ဒင်ဒင်ဟံမာန်ဒေါ်လတ်ပိုတ်ညးတံ လောန်ကျင်ဂိုင်မောင်သိုၚ် ဂျင်ပုန်တူညးဒင်ဒင်မာန်ဟာ လိုၚ်ပကပ်လုာ် လိုၚ်ဒ်ဒးလဗိုတ်ကျာပ ရာတ်တိုန်လဗက်အတူသင် ဣၚ်ဒီ အောန္တ ရာ ကိုဗိုလဗးတံစိုဝ်ခစိုတ် ရဲချင်အင်ဝတ်ဟံဒးဗတိုက် ရဲဗိုလဗး တူညးဣၚ်လိုလတ်ကေတ်ရ။ တူညးဇက်ပုန်တိုန်ကျင်တပ်ဒပ်ဇွတ် ပလန် ကေတ်ဇးကိုချင်အင်ဝမ္မးပွဲ ဟံတီပယောဂမူလသေဏင်ဂရောင်ဟာ

တူညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင်လဟို တီလပိုန်ဗင်ယသဏ္ဍာတ် တူညးပံဏ္ဍာဂမ္တီ တဲနွံအသံဟိုဂး-

'တိပိုန်ပိုယ် ဒိုဂမ္တီ ဟိုဂးသင်ရိုဟ်ပိုယ်ဒကာပွဲပယောဂသေဏင်ဂဗျူဟာ ပွဲတြိပယောမဂုန် ဟိုဂးနွံဟိုတ်ဖိုကိုသိုၚ်ဇာဒိသိုင်ကလုင် ပွဲမာသမိုတ် ကေလေနွံဟိုတ်ဖိုသတ်ကိုဟိုကိုသိုၚ်နက်ကလုင်၊ သိုၚ်ဇာဒိသိုင်ရဟာ ဒထွံတြိပယောမဂုန် သိုၚ်နက်တူညးရဟာလ္လာထွံမာသမိုတ်၊ လဟို သင်ရိုဟ် တီလပိုယ်မတိုက်ရပမင်စွဲတီလပိုယ် ပွဲတီလပိုန်သင် နွံဝါဇာဟိုဂးသင်ရိုဟ်ဇေတ်ဇ္ဇာန်အဲဒကာလှူဟ်ဂွံဂွံတီဒဒ် တွဲခမ္မ ကထိုက်ဟံမာ်ဟံထွံဟံသုဂြုသု။ မွဲသတ်ပုန်တိုန်သင်ဟိုဂးအာတ် ထွံပုန်သိုၚ်တူညးချင်ဖင်သာဝတီ ဟံတီပယောဂပုန်နွံသတ်သွးဟာ (၁)အပု-ခည-ကိုဂုဂဟိုဟ် ပခိုဟ် လွတ်ဗျဟ်သွင်ဂိုၚ်ဒိုတ်ကို ချူဖကေက်ကိုဗိုဟ်ဂွံဒိုၚ်စိုတ် မိုဟ်မရပ်လွဟ်ဂိုဟံဒးခညကိုသတ်တြ ခညတံတပ်ဇေတ် ကေတ်ဇးကို လွဟ်သွင်ဂိုၚ်ဒို (၂)သီလပခည- တိုပကေင်ဝကတ်ညးဂမ္တိုင်လွကိုသုဟ်ညောကေင်ပိုန်ဗတီကာလန္တကာ ဝွံကေတ်ဇးကိုသတ်တြဂိုဇါ (၃)ဗခလည-တြုပြင်ဗိုလဗးကိုနွံ ဗြဟတ်သိုင်ညွတ် လွကိုထိုကိုမိုဟ်ကွာတ်' ပွဲယဟိုလွးလေဟံကို မျဲတံကိုညးလို ကာလဂိုဝွံတပ်ဇေတ်ကိုညးဂိုပိ (၄)ဘယုမခည- ကိုတြုပြင်သေဏင်ဂဗျူဟာကိုဒးဖစပ်။ ပွဲကြိသေဏာ ပဏ္ဍသေဏာ နဝသေဏာ သဗ္ဗသေဏာ တာန်ပွဲကုပ်ပယောဂသေဏင်ဂဗျူဟာ မွဲသတ်ပုန် ကိုအောဂတ္တကီတံဟိုဂး ထာန်ပဒေသဒမံင်ပွဲကြိုဏ်ဂွံဒပ် ခမံင်သေဏာဂသုာ်ဒိုမဂိုဗိုတ်ရိုဇရင်ညွံ တုတ်စခရထ သတ်ဂသိုၚ်မွဲဂို

၁။ ရာဇ = (အရေဝ်သေ)ကဝက်ဇ္ဇက ၃။ ဂဟိုဟ် = ပြုပြင်
၂။ ဒထွံ = (၂၀၈၇-၂၀၉၂)ဟက်တာ ၄။ ကုဇတ် = ရိုင်(မြေင်ကျါတ်)ဝ
၅။ ဒထွံ = ဒထွံ ၁။ ကံဝါဟ်)

နဲ့သောင် ဗတ ဇကု ကျိုပ် နိုင် ပေင်ကဲရောင်ချေပွဲဖပ်အာပွဲလျှူအကာသမာန်။ သွောင်တပ်စဏှော်ကိုသတ်တြဲပွဲပန်(၅)ကောတိဓည- ဟိုတိသိုမိပ်ပွဲနိပဏှက်မမင်ဒပ်ကိုခိုင်ကျိုက်ပွဲနိညနိကာ အောနူရဲပွဲဟွဲဖော သွောဒိုဇနုဗိုလဗးပွဲရဲဒိုင် ရောင်ကျင်နတပ်စဏှော် ပွဲတိကိမံင်စုပာပ် ပွဲနွဲဖြာတ် ပွဲတပ်စဏှော်ကိုညးပွဲကြဲပွဲနိ ပွဲအင်ဂပုကိပွဲနိဓပ်မသုန် (၆)မန္တ ဓည- ကိုဗိုဗျဟ်ခိပ်ဂုဏ်ရက်ပိလျိုန်နိ ယဲကွဲဒေက်(၄)ကိုပွဲပိနိ ပွဲဇော်မောင် အာဂတ ပွဲကိုတိတ်ကိုတွာ်ကို ကိုပွဲဗ်ဗနဟ်မံင် ဗုစ္ဆဂုဏ် ဓမ္မဂုဏ် သင်ဗာဂုဏ်လျိုန်တုံ ပွဲဒိုဇနုပဒးကိုဗိုလဗးရာဂတအာပွဲဒိုဇနုပဒး ပွဲလေခွဲသင်ပွဲကြဲ (၅)ဝိရိယုဓည ကိုနွဲလျိုရိယု ဆပ်လပ်ဗိုလဗးတွဲတွဲ ရဲပနကောင်ကာလျှော်ဒေက်ခေက် ကိုနွဲဇော လျှော်ညွတ် မြဟ်ကွင်ဆဗုတ်ဗမတ် စိတ်ဩတ်ဟွဲပွဲလျို ပွဲကေတ်ဇးကိုသေဏင်ဂ ပွဲလျိုရိယု ပွဲသိပွဲထံပိ(၈)ပနိယဲဓည- ပွဲဒိုဇနုပဒးပွဲဇော်မောင်ပဟိုတ်ပွဲဒိုဇနုပဒးတိတ်အံနာဂတ်ပစ္စုပန် တံကျေတ်ဇးတုံသေဏင်ဂဗျုဟ်ကိုညဟ်ဇးညီသာ၊ လျှော်ပွဲဒို အောနူရဲကိုဗိုလဗး ကေတ်ဇးနပညာပွဲဒို ပွဲသိပွဲနိ တာယဓည-ကိုပွဲတိဂုဏ် အမတ်ဣိုင်ပုနိဩတ်ဗိုလဗးညးကွဲစိတ်ပွဲကောင်ကာ ကိုလာပ်ပညာကညင်အိုဟ်တမိုဟ်စိတ် ကိုပွဲပွဲဗူးဟိုကးပွဲမသာ ယေန်ကျောပ် ဗိုလဗးတံပွဲင်ညွတ်တိုနိပွဲညင်ပုနိ ကွဲပွဲကေတ်ဇးနလာပ်ပညာကာ ပွဲ မေတ္တာစိတ်ဟွဲပွဲလျို မဗျီဗျာတ်^၄ ပွဲဒဟ်ဂအုပ်ဇေယဇးပယောဂသေဏ်ပိဂံဒွဲါသ် သာ်ပွဲပွဲကိုညဝါစွာ်သေဏင် ကိုဗိုင်သာ်ပွဲတိခိုင်မံင် တိပိုနိသင်ခရိုင်ရိုဟ်သာ်လီ တုံအမတ်ဣိုင်ပု ပုနိသိုလျှော်အဲဒကာစွဲဟ်စိတ် ပွဲလဟိုသုစရိတ်တိလပိုနိသင်တွဲတွဲတင် ဟိုဂးလေဝညညာ ညာတ်ကိုနိ ဂမီသင်ကောန်ကျာ်ရောင် တုံအံပွဲဟိုရောင်

တိပိုနိသင်မိင်ပံသံကြော မိင်အသံတွဲညးဟင်သာဝတီဟိုဂးဒိုဂလာန်သင်ကာဂုံ နူတိပိုနိဗင်ယသကြော ဟိုသင်ရိုဟ်ကိုတွဲညးပွဲနိ-

‘ပွဲတွဲညးနွဲအသံပွဲညာတ်ပွဲသုစရိတ်အဲတိပိုနိသင်နွဲစွာ်ညွဲါ ဟွဲဖောယတ္တိ မ္မာဂုံ အဲတိပိုနိသင်မိင်ပွဲဗေင်ယတ္တိသာ်ပွဲ တွဲညးဟွဲဗျဟ်သင်ကာနွဲမံင်ဂိုသရာ်ပါဝါဝါစီကံ အဲတိပိုနိသင်ဒးပဟိုလပ်နူကာ ဟိုတိုဂုံတွဲညးဟွဲဗျဟ်သင်ကာအဲတိလပိုနိသင်ရောင်၊ ပွဲယတ္တိအဲတိပိုနိသင်ဗျာပ် ပွဲမေတ္တာစိတ်မဟို၊ ပွဲကိုတ္တံဇံမုဒိတ်ပိုယံပွဲနွဲပနိဟ်တိ^၅အဒေါင်မမင်ပိုင်

၁။ အောနူ ရဲ	= အန္တ ရဲ	၄။ ဗျီဗျာတ်	= ပြးဒေး စပ်လုပ်
၂။ ယဲကွဲ ဒေက်ပန် =	ယဲ (၉၆)	၅။ ပနိဟ်တိ	= ဒွဲါဖြဲဗေါခိကိုနိပွဲကပ်ဏ်
၃။ ပွဲဗူး	= ကိုဖြဲဟတ်ကိုပြေစိတ်		တိစဒိုတို(ပနိဟ်=လျှော်ဂ်)

ဖြစ်ပေါ်စေရန် ကျင့်ကြံမှုနှင့် နှစ်ချင်နှစ်ချင် (၁၆) ဗိုင်းလပ်ပန်ဟ်တီ ပွဲပွဲချင်ချင် နှစ်ချင်နှစ်ချင် နှစ်ရာဇာဓိရာဇာတို့ ပွဲပွဲချင်ညွှာင် တုပ်ပွဲချင်ညွှာင်သော်ရပ်မံ ဇေမော် (၃၀၀) ယေကီ* ပွဲပွဲပွဲ (၂၀၀) ယေကီ နှိခမ်းင် ကျပ်အရန်ပစ္စေဂဗုတ် အဂ္ဂသာဝက အသီတိသာဝက သို့မော်စက္ကဝပ် ဇြကရာဇ်တုအိဓိ ညးမဲ့ ကုသိုတ်ကျင်တ္တိဗြိထာန်ခမ်းင်တံပွဲ ပွဲချင်အင်ဝက်ချင်ဟင်သာဝတီ ရာဇာဓိရာဇာတို့ ခါကျင်ညွှာင်နှံကုသိုတ်ပုလပ်နုကုသိုတ်မုဂ္ဂိုင်း၊ တံပွဲကျင်တ္တိဗြိပွဲခမ်းင်ပန်ဟ် တီ နှိအဓိပ္ပတီဇေမော်ကို ကြိုက်ကိုနှိမဟာမိတ်ကိုရင်ညွှာ၊ ဂမိုးညးရး နီဂိုဝ်နှိဇေမိုဟ်သိုဟ်သော့ပတုကုသိုတ်ဒါနသီလဘာဝနာ ပွဲပွဲသလဲကို သွပ်နီဗာန် ဂုဏ်တုညးခါကျင်ညွှာင်ရောင်ကာလဂ်ဒွဲဒွဲး လျှပ်ထံဟံ့နှိ သာ်ဂ် သိုဗြဟတ်ဗိုလ်ဗးတုညးဇော်ပွါန်ကျင်ပဒ်သေဏာဂဗျူဟာ ဂန္ဓင်ဂန္ဓရင်ညွှာင်သံပွဲ ကိုဂမိုးညးရးနီဂိုဝ်ခါလွှပ်နှိဂန္ဓထကုတ်ကျော်စွင် ကြံကုသို နှိသရာပါပ် သွးစသိုင်ဂွင်အပိ၊ ဒဒိုက်သာ်ပွဲ သော်ကျင်မိ ညာတ်ပလ္လိတိတ်ကျင်သင်ရိုဟ်လျှပ်ထံ သော့လုပ်လွှပ်လက်လီဟံ့မော့ စွဲစိုတ်ကိုညွှာ သွက်ကိုနှိအကျောတုညးပွဲပစ္စေဂဗုတ် အနာဂတ် ဂတဂ်ရောင်'

ပွဲတီပိုန်သင်ဗင်ယသကြော ဟိုဂးသင်ရိုဟ်ဂလာန်ချင်ကွာန် ကိုတုညးရာဇာဓိရာဇာကို သိုသာ်ကြော အာရပ်ပွဲဗွာရဲဒိုက်ကျပ် တိတ်လွဟ်အပေါ်တီမည်ဟံပပူဇလင်ကျပ်သော့ကျော်ယျက်ဂ် တတ်နင် ကျိုပ်(၃၀) ပွဲနင်ဒေရိုယပို နင်ဆက်ကွာတုညး ရာဇာဓိရာဇာတီပိုန်သင်ဗင်ယသကြောညာတ်၊ ဟိုတိုန်အဒိတုညးနွဲအိုက်ဂိုယ်တီပိုန်သင် ဟိုဂး-

ပွဲဇော်ပွါန်တိုန်ကျင်ချင်အင်ဝလျှပ်ပွဲ ပဟိုတ်နှံဟိုတ်မွဲသာ်တု မတိုန်ကျင် ခါရဟံ့မော့ဟိုတ်ဟံ့ကျင်ရ၊ မွဲသတ်ပွဲနီပွဲချင်အင်ဝ ဒတန်ဂ်င် ဓာတ်စေတီလေဂိုင် သိုက်ညာတ်သော့နဂဟိုတ်စေတီတုတ်တာသက္ကာရ ပူဇကို ကုသိုတ်ပွဲကြိုက်ကြက်အာပွဲဂတ ဝိုယ်တီပိုန်သင်ပွဲခိုင် အိုဟ်တိုဟ်မွဲခလောန်၊ လျှပ်ကျင်ညာတ် သရာညွှာတုညး ပအောန် တရုတ်ကို သိုက်ကျပ်ညးဟံ့ မော့ကုမုတ် နှိညးမမင်မွဲအုပ္ပကာပွဲ ဓာတ်စေတီကျင်မွဲမလဲရမိုဟ်တံပွဲ အဲတီပိုန်သင်ညာတ်ဟံ့မိုက်ရိုင် နှံမေတ္တာကရုတ်ဏာပွဲသိုက်ကျပ်ညးဟံ့မော့ကုမုတ်ကျင်စိုပ်ဒိုခစိုတ်၊ ပွဲသရာညးမပမုတ်ကိုရတ်ပိပွဲ ခရုကံဇော်ကိုဗြဟတ် သွးဇော်စသိုင်ဒဒိုက် ပွဲနရက်ပညူနန္ဒရိုက်လဲကာဖါသန် ဟိုတ်နှံအတုသလဲစိုတ် ဟံ့တီဂုဏ် ရတ်ပိ အဲတီပိုန်သင် ပွဲသင်ဝေဂမွဲမလောန် ပိုယ်တီပိုန်သင်အာတ်အာ ကွာရ'

တိပိုန်သင်ဗင်ယသကြောပအေညင်မအာနဂ်။ တည်းရာဇာဓိရာဇ် နွံဒွံသွာန်-

‘သရဲညွဲအဲဒကာဟံတံဂုဏ်ရတ်ပိမ္မုးဂ်ပသတ်ရော’

တံတိပိုန်သင်ဗင်ယသကြော ဟိုသင်ရိုဟ်သွာန်တည်း ဟိုဂး-

‘ပွဲပုထုဇန်ဂမ္တိုင် ပွဲဒ်ဇနုစသိုင်ဗျဉ္ဇူသံဂ် လှိုဒ်သမေဟ်သေထီ သိုဗ္ဗာ အမာတ်မန်ဇာတ်စက္ကဝင် ပွဲပတဲလဝင်ဒါနသီလဘာဝနာ သက္ကာရပူဇံ ဂုဏ်ရတ်ပိဒ်တိုင် ပဟိုတ်ဂ်ရ ပွဲဒ်သမေဟ်သေထီ သိုဗ္ဗာအမာတ် မန်ဇာတ်စက္ကဝင် ပွဲကိပနီဟ်တီရာဇာဓိရာဇ်တံထံ ပွဲကိသရဲညွဲတည်း တံပွဲကရိုက်ကိပွဲကိဂုဏ်ရတ်ပိပတဲဒါနသီလဘာဝနာ သက္ကာရပူဇံ သွာ်ဇော်မောင်တိုန်အာရောင်ဒွး။ လျှာဟ်ကျင်ပလ္လိပဟိုအာန်တရဲဗတ် ခစိုတ်ဒိုက်ကျိန် မိုဟ်ဇကရာဇ်ကွာကွာတေံ ပွဲကျောင်စရိုဟ်ဒိုက်ဒါန် မင်ဗွဲအပ္ပကာဂွံဇာတ်စေတီ မိုဟ်တံဂ်မိုပ်ဒိုက်စိုတ် ခရက်ဂ်သရဲပါဝ်သေ ဗျိပ် ပူဂ်တံပွဲ သွးစေံစိန်ဂွတ်မင်ပွဲနရက်ပညနန္တ ရိုက်ပွဲကာလမလံရ၊ ပဟိုတ်သတ်ဂ်အဲတိပိုန်သင်ညာတ်တဲ သရဲတံပွဲဟံတီ ဂုဏ်ရတ်ပိအဲမဟို’

တည်းရာဇာဓိရာဇ် ပွဲမင်တိပိုန်သင်ဗင်ယသကြောဟိုသင်ရိုဟ်ပိုတ်ဖိုတ်တဲ ဗွဲမသွာ စိုတ်သဗ္ဗာပတိ ပတ်ဗျိုဒ်စပ်ပွဲဟဒယဝတ္ထု ချိုန်ညောတ်ပွဲဂုဏ်ရတ်ပိဗွဲမလောန် ဝှံသင်ဝေဂနာနာသတ် တဲနွံဒွံဟိုကိုတိပိုန် သင်ဗင်ယသကြောပွန်-

‘အဒိကာလအဲဒကာမခိပ်ကျင်ဂ်ဟံပွဲအိုမိုဟ်သမ္ပဲ သွက်ပွဲတီကောင်ကာ ပွဲညင်အင်ဝအဲဒကာကိုအာသွပ်ရပ်ကေတ်မိုဟ် သွာ်သွာန်ပရိုင် ကောင်ကာ တာ်ပြဝေဏီ သရဲတံအာပပြဝကိုပပ် ဗက်စိုတ်ညးမမင်ပွဲ ဥပ္ပကာဂွံဇာတ်စေတီသတ်ပွဲ အဲဒကာဟံပကန်ကိုပကိုဒိုက်ကျိန်တံဂ်ဟံ မေဝဲ’

ခွဲနွံဒွံကကန်-

‘မိုဟ်မပကိုဒိုက်ကျိန် တံဂ်ပဒဟ်’

ပွဲဂ်တိပိုန်သင်ဗင်ယသကြောဟိုပိုင်သင်ရိုဟ်ပွန်-

‘ပွဲဒွံတည်းဟံပကန်ကိုအာပကို သရဲပါဝ်ဒုဟိုဂ်ခေဟံမေဝဲကု တည်း ညးလှံမရပ်လူးပုတ်ညးဂ်မတူရ။ ပွဲဟိုတ်လျှာနွံဒွံကိုပဒဟ်ဂ်ဂုဏ်ပိုယ် ခဗိုကျင်သင်ရိုဟ်ကိုတည်း ဟံဗွဲသိက္ခာပိုတ်ကျိန် ဟိုတ်ဂ် ဇေန်စပ်စိုပ် ပွဲပိုယ်ဂမိုက်ပွဲဒွံသုဒဟ်ဂ်အာတ်ညီရ။ လွကိုကိုပပ် ပွဲပိုယ်ဂမိုက်ညီ။ သရဲမပတဲသရဲပါဝ် ဗက်စိုတ်ဒိုက်ကျိန် ညးမမင်ပွဲ ဥပ္ပကာ ဂွံဇာတ်စေတီ ဒုဟိုဂ်ဗက်ဇေညးညင်သမိုင်ဇေ မဗက်အာဇ ကိုဂ်ရ’

နူတည်းရာဇာဓိရာဇ်မိင်ဂလန်တိပိုန်အာတ်ဒင်ဒါနိုက်သလး ဟို ဗွာထွဟ်သိုသတ်ကြဲဒ်နင်တွဲ ဂ်လေစရိုဟ်ဒိုက်ဒါန်ပအပ်ကိုကာ တိပိုန်သင်ဗင်ယသကြောကို၊ တဲနွံဒွံဟို-

အဲဒကာဟုံစေခဲးဂလာန်တိပိုန်သင်ရ။ နက်ပျိုန်ကလောင်စေအာရ။
ဆဂးကျင်စိုပ်ဒိုက်ချင်ရတနပုရအင်ဝ နံသခွါ သိုက်ဝံ့ခံပွဟ်လဝ်
ဘုတ်ကျော်မမင်ဒတန်ဒးရးစွညီကွာ်ဟိုဂ်ရ။ ကာကုသိုရောင်ဟိုဂ်ဟာ
'ဗွတ်ဆစိုတ်ဒကာသာသနာသခွါ ခံပွဟ်တံပဒေသဒးရးဂ်ရ'

တိပိုန်သင်မင်ယသဒြော ကိုဟူညးရုဇာဓိရာဇ် ဟိုဂးသံင်သိုန်ဝါသ^၁တဲ။ နူဟူညးပလန်ကိုဒါန်
ကလောင်ပဏ္ဍကရာ၊ မွဲဆ စါဆ တိပိုန်သင်မင်ယသဒြော သိုသဒင်ဂြိုညးခါဇကု အာတ်အဆောင်ကိုဟူညး
တဲကလောင်ကျော်အာချင်အင်ဝရ။ တာ်မပွဲသင်ရိုဟ်ကိုဟူညးရုဇာဓိရာဇ် သံဗွဂလာန်အိုတ်သိုဂ် နူတိပိုန်
သင်မင်ယသဒြော ဟိုပိုင်တူညးအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင်ဖအိုတ်ရ။

တူညးရုဇာဓိရာဇ်သိုင်ဘုတ်ပွဲကျော်သောကျော်ပေျက်

ပွဲတူညးရုဇာဓိရာဇ်ပွဲခွဲလေ သိုသင်ကြဲဒုတ်ယုတ်ကိုဒိုသို ဥပါတ်တဲဖင်ထဝ်တူညးမချိုက်
ကျောန်ပုတ်ဂုတ်ချိုပုဒ်လဝ်နဒိုက်အဲရဝ်ရပက်သုသိုမစိစောန်တံဂ် ရိုဟ်သိုင်ဘုတ်ကျော်ခွဲဇော်တဲ စရိုယ်ဒိုက်
ကိုဒါန်ကျော်သောကျော်ပေျက်။ တူညးရုဇာဓိရာဇ် အိုတ်တိုဟ်ကုသိုခံပွဟ်လဝ်ဂိုတ် နွဲအွဲဂကန်
နက်ပျိုန်ဇက်ကလောင်စေရ။ သိုလွန်အိန်ဒိုဒဝ်ဂတ ဖရုဖမင်ဇရာပဏ္ဍရာပုတ် သိုမဂညီပတ်လဝ်အလတ်
ကျိုပ်ဂြင်သေဝ်ဂြင်မကွက်လဝ်အဲမုဲငြော တဲဗွာင်နာနာသတ်။

ဗွာတ်စံင်ထောံဘုတ်မန်

တူညးရုဇာဓိရာဇ်နက်ပျိုန်တိုက်ပျိုန်ဂြင် ဝေင်ဇော်ကျင်သိုကိုင်ကျိုက် ဗွဲနာနာအခိုက် ဇော်ကျင်နူချင်
အင်ဝဂ်သုဟ်ညင်ပျိုန်အသိုကို။ နူတူညးအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင် ညာတ်ပျိုန်တူညးရုဇာဓိရာဇ်ဇော်အာရဇ်တဲ
မကာဗွာတ်ကိုတိတ်စံင်ကျော် ဘုတ်ကျော်တူညးမည်မခွဲလဝ်ဂ်။ တူညးရုဇာဓိရာဇ်ညာတ်ပွတ်ယက်မတိုပ်
ဂြုမင်ရင်တိုန်ညာတ်ဒဒိုဒုာမစံင်ကျော်ကာကုသိုမခွဲပွဟ်လဝ်ဂ် ပေျတ်ကျော်ဒိုက်မွဲပျိုန်ဇက်ကလောင်
ဖဟိုက်ကေတ်ချင်အင်ဝညင်ဝံ့ဟဲ့။ ကာလဂ်အဲကလောင်နွဲအွဲဂ်ရ။ ဂြင်ပျိုန်ဂမ္ဘိုင်ဒးဒိုအဲအိုတ်။
ပွဲဂ်နသိုအမာတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ် ညာတ်ဂးပေါတ်တူညးနွဲပွဲဗွာတ်မဇော်ဖြဟတ်ဒိုတ်တဲ သိုမဖေက်ဂွဲဗွဲမလောန်
ပဟိုတ်ဗွဲပြဝေဏီဗွာတ်ပျိုန် အနိုင်^၁ဖေျက်ကျိုပ်လောပ်ပတိ-

တူညးလှဟ်ကာကုသိုခံပွဲဟ်လဝ်ဂ် ဗွာတ်ပလိုကျော်ဗွဲဂ် ခိုဟ်ကို
သွဲဗွဲဂးဂတာခိုင်ထဝ်ရောင်'

'ပသတ်ခိုဟ်ရော' တူညးသွာန်-

ရာပုဂ်မွဲသိုက်ဝံ့ဇော်မောင် ခလိုင်^၂ကုသိုမက်ဖိရောင်ဝံ့ဇော်မောင်အာ။
ဣဝံ့ကုသိုညးခံပွဲဟ်လဝ်ညွက်ဝံ့နွဲဗွဲသာသာ ဖရင်မင်ဂင်ကိုပလိုစံင်ထောံ

၁။ သံသိုန်ဝါသ = ဟိုဂးသိုဂလာန်ညးညွဲ
၂။ အဲမုဲ = ပိုက်သေင် (သားမြီးယတ်) ၄။ အနိုင် = ပမာန် အနိုင်အပိုင်
၃။ အသု = ဝိုဗွာ အဘူရာစစ်ခင်းအလား ၅။ ခလိုင် = ဂလိုင်ဂ်ဂြိုင်

ကော့ပွန် တုပ်ညင်ဖရင်မင်ဂင်ပလိုဖျဲနီအိဉ္ဇရအနုတ်ယဉ္ဇပတ်ကော့ကို လိုချီနီအာကိုဟုံသေင်ဟာ။ အိဉ္ဇရအနုတ်ယဉ္ဇပတ်အိဉ္ဇရိုချီနီလိုအာတုံ ဖရင်မင်ဂင်ရတင်စတော်ပြိုင်မွန်ကံသွင်ဂုးဂတာဇိုင်ထပ်ပွန်မွဲဂုံ ရဖရင် မင်ဂင်ပြိုင်ပကာန်မာန်ပွန်ဂုံဟုံမော့ရ။ နှိပူဂိုဉ်ဂြိုဟ်ကံဂုတ်ပိ ပလိုသာသွာ ပဟိုတ်ခိုက်သွင်ဂုးဂတာဇိုင်ထပ်ညာတ်သတ်ပွဲ ခိုဟ်အဲခိုက်မဟို ပွဲသွင် ဂုးဂတာဇိုင်ထပ် နွံသဉ္ဇါခွဲပဒိုလင်ဘုတ်ကိုဒါန်ကုကျာ်စရိုဟ်သိုပတီ ဗတိသုန္ဓရီ ကုသိုဉ်ပွဲသွင်သာဉ္ဇာတ်တုံရ။ နွံမိုဟ်ပလိုပလာ် ပူဂိုဉ်ခိုမ ခြိုဟ်ကိုရတ်ပိ။ တဲညးမရပ်လုပွတ်တဲညးဂုံမတူရ။ ပွဲကုသိုသွင်ဂုး ဂတာဇိုင်မပတုံလပ်ဂုံ ဗတိရနွံမိုဟ်ပလိုပလာ်လိဉ်နီဗပိန်၊ အနိဉ္ဇသဉ် ကုသိုဂုံ ဩချီကော့အာဟုံသေင် မက်ဖိုဂ်ဗက်လ္လီပရာအုပ္ပကာ မဆေပ်ပွင် အာတုကုသိုဂုံ ဒိုစိုပ်နီဗာန်ရောင်။ မွဲသတ်ပွန်နွံပွဲတွံတိုလှုံကုပိုန် မတွံလပ် ရာပူဂိုဉ်ပွဲပကိုလ္လီဝေင်သေဏင်ဂဗျူဟာ ပွဲဉ်မုးကံပွဲဇးကွံ ဝါလိုဝါကိုလေ ဟုံသွဟ်ပူဂိုဉ်ပွဲမမင်မွဲမင်လအေင် ပဟိုတ်လောဘ ဒေါသ ခန္တီမွဲခွက်ဏီ။ ပွဲကုသလအနိဉ္ဇသွံသကုသိုဂုံလောန်နူကို ကုသိုဂုဉ် ဩပြဝေဏီဇကရာဇ် ဣရတ်တံတုံ တုပ်ပျါညင်ဒြင်စိုင် သတ်ဒြင်စိုင်ဂိုင်တိတ်တုံ ကလေင်တုံလုပ်ပွန်နွံသတ်ဟာ။ နုသွင်ဂုး ဂတာဇိုင်ထပ် ပွဲနွံအသတ်တံလပ်ဂလာန် ကိုတိပိုန်သင်ဗင်ယာသ ကြောဟိုကးကလေင်စော်အာချင်ဟင်သာဝတီရ။ ပေျါတ်ကိုပူဂိုဉ်ဂြိုဟ် ကိုရတ်ပိ ဟုံတီအတိက်အနာဂတ်ဂုံတုံ ဟုံအာချင်ဟင်သာဝတီ ကလေင်တိုန်ဗတိုက်ချင်အင်ဝပွန်နွံအသတ် ခိုက်ကျာ်ညာတ်ဟုံဗွး

အခိုင်မည်ဇက်စော်ဗွာလုပ်မွဲက်

တဲညးရာဇာဓိရာဇ် မိင်ဂလာန်အမတ်ဒိန်မွဲက်ရတ် လှောင်ပတိဂလာန်ဇာဝပ်တင်ဂုံတုံ ညာတ်ကး ဒးမင်ပွဲပြဝေဏီဂလာန်အိုတ်သိုဂုံရ။ နွံအသံဂလာန်ကိုအမတ်ဒိန်မွဲက်ရတ်။

‘ကိုခတးပျါန်စော်ရ’

ဂးတုံ။ တဲညးရာဇာဓိရာဇ် သိုပျါန်တိုက်ပျါန်ဂျင်ဇက်စော်ဒိုအိမင်ပွဲချင်ဗုကာ နွံအသံကိုခိုကုတ်တာ ဇိုန်ကိုကုတိပိုန်သင် မတုံဒါနပဒိုဉ္ဇင် နာနာသတ်တုံ တဲညးဇော်စော်ကုဉ်။ ဇာန်တဲညးဒို အိမင် ပွဲဗျိုင်ခင်လင်ကျာ် ဗွာတ်တိတ်ဖတိုက်မင်စမရုာဇ်တာန်ဗတံ စမရုာတ်ပေက် ဇတုစမရုာတ်ဒဗ္ဗးအာ ကောန်တဲညးတုဇမဏင်ဇော် ထွပ်စမရုာတ်ဂုံ ဗွာတ်ပွဲဏာ ဟိုတ်ဒိုဗတံမအောန်ဒပ်ဟုံပွဲဗတံ။

တဲညးရာဇာဓိရာဇ်စော်ကုဉ်စိုဝ်အသွပ်စလေ ဂျင်အမတ်ထိုပြပျါန်တံလောန်အာဂတာဂုံ တိုန်ဇလှောင်ကျာ် ဗင်ယာသကြော ဗွာတ်မမင်စလေဂုံညာတ်မန်တံမတိုန် ကာလမစော်မန်တံကောတ်ဖျဲနင်

၁။ ခြိုဟ် = ဂြိုဟ် ၂။ လိုန်ဗပိန် = ပလိုပလာ် (နင်းခြေ)

ကျက်ခရီးဟ်သွင်ပွဲမတိုင် ဗွာတ်ညာတ် ဆပျါန်ချေမနွံ ဗွာတ်တိတ်ကျင်ဗြဲကံမည်တံပေက်အာကမေုကမ္ပင်္ဂါ၊ ဖံင်တုညးလေစိုပ် ဒိုအံညာတ်ဗွာဗတိုက်မန် နွံအသံကိုသရဲတံထပ်ခလိုင်ပတိုန် တုညးတိုန်ဒတ်ဒွင် လ္လှဒဒန် ဥပါကံင်ဗြဲပိတိုန်ဗွာညာတ်။ ပျါန်ချေဗွာထိုဗုတ်ဥပါကံင်ကိုဗျဟ်ဥပါကံင်လောတ်အာ ဗွာဗေတ်သင်ဗဟ်ဗုန်မပဟ် ဥပါကံင်ခတးတိုန်ဗဟ်ခိုင်ချေဗွာဒကုတ်အာ ချေလတ်ဗွာခတံ့ဇော် ဥပါကံင်ကုတ်ဂွံကျိပ်ဗွာ ရဲချေဗွာဂမ္တိုင်ညာတ်ဖေက်ပေက်အာအိုတ်။ ချေစို်မည်တံ့ဥပါကံင်ဗွံ ကျိပ်ဗွာနင်ကွဲတုညး။ တုညးညာတ်ဒီဥပါကံင်ဆီမဇ္ဇောပ်ဇော် ယတ်စဇော်တုညးကိုဒက်သရဗပါကံင် တိုန်ဗွံ-

‘ပွဲအဲတိုန် ကျင်လျဟ်သရဲသခက်ပိုယ်စံင်ချင်ကွာန်ပိုင်ဗးစ၊ ညးလံ
ဟံဂင်ဒွံဒွာဗွဲ တွာန်စလေဝံ့ပွဲပျါန်ချေဗွံဗုတ်သရဲပိုယ် န်ဒွံညာရသတ်ပွဲ
အဲဟံဂွံပြောင်ခတာချင်စလေတဲ အဲဟံ့ဇော်’

နွံဗွံဂ်ရ။ အမတ်တ္တိုင်ပျါန်ဂမ္တိုင်ညာဗိုလဗး တိုန်ဗတိုက်ချင်စလေ ဗွာချင်စလေတံ့ဟံ့ဗွံဂင်ပေက် လလပြောင် မည်တံ့ဗတိုက်သီဗွံပြောင်ခတာ အမတ်ဇမုာ်ဗွဲမတိုင် နင်တွဲတုညး ကာလဂ်ဗွာရဲ ပြောင်တံ့ဟို-

‘ဗွာဂွံဏာကောန်တုညးမေဏင်ဏေပ်တိုန်တွဲဖရင်မင်ဂင်’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင် နွံဗွံကိုသရဲတံ့ဇော်သွာန်၊

‘ဗွာတ်ဂွံဏာ ကောန်တုညးမေဏင်ဏေပ်ကွဲ’

ဂွံတီး၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ခါမမိင်ခွဂ် ညင်မရဲဒးပုတ်ကို ပေါတ်ဖေုကင်သန် တဲနွံဗွံ-

‘အဲသိုက်ခတးပျါန်တိုန်ဗတိုက်ဗွာညင်ဂွံအဲဟံ့ဇော်ဏီရ’

မဟို၊ ပွဲဂ်သိုအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ် သိုဗြာဇုတ်လျာပ်ပတိ နွံဗွံ။

‘ခတးပျါန်တိုန်ဗတိုက်ဗွာပုန်ဂ် နတြိဗိုပါရမို သွပ်ဂးဂအာဇိုင်ထပ်ဂ်ဂွံဂို
ရ။ ညာတ်ဂးပျါန်ပိုယ်ဒိုက်ဒိုတြိကလေင် ဖြဟတ်ပျါန်ပွဲသုတ်ညင်
အဒိမကျင်သရဲဗိုလဗးပိုယ်ဒိုက်ဟောံဖြသန် ဒိုအာသုာ်ဗျုာ်တဲတဲရ
ပိုယ်ဒိုက်ဗျုာ်လဗးကိုနွံဖြဟတ်ညိကာတဲ သုာ်လုာ်တမိပိုယ်ဒိုက် သို
ဖြဟတ်ဗိုဇော်တိုန်တဲ ရာအမတ်ကျင်ဂမ္တိုင်မနွံဂ်ဟံ့ဗွံနွံတုန်ဟာ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ် မိင်ဂလာန်အမတ်တ္တိုင်ပျါန်ဂွံပတိဂ်တဲ၊ နွံဗွံဂကန်။

‘ကိုညွာပြောင်သုတ်ဖေုကင်သီဖျေုနင်ကွာ၊ ပွဲကြဲတုညးသိုမခမံလပ်
ဂျိရမဇော်နကျင်’

ဗွာတ်ဂွံဏာတုညးမေဏင်ဏေပ် တိုန်တွဲဖရင်မင်ဂင်တုညးချင်အင်ဝ တုညးဂွံမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်၊ တဲတုညး ဖရင်မင်ဂင်ဗြဲပိကိုကောန်တုညး မင်ရဲသိုင်ကသု။

၁။ ကမေုကမ္ပင်္ဂါ = ဗွဲမတိုင်၊ ရရာဗင်ဗြဲ ၂။ နွံ = သရ- (ဒးဖြ၊ ဒးကံတိုန်သရ = ဒဏီရာ) -
= ဖြာဗေုမင်ကမ္ပင် ၃။ ဗျု = ဇုတ်ဗွဲဒိုင်ခဏ

တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဇော်တိုန်ချင်ပြန်

အထက်တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဇော်စိုပ်ချင်ဒလ စမရာဇ်ဂုံနွဲ့အုပ်အပ်တဲအာမညိတြာကိုအာသုဟ်ကျေဟ်၊ နူဗာသာမိနွဲ့ပိုန်ဘာဂိုဟ် သိုတိုန်သင်ဂမ္တိုင်ဒင်ဒါန်အာတ်လမျို စမရာဇ် ညာတ်ဒ်ဂမ္တိုင်လမျိုလလးကို၊ နိုင်တဲကိုကုတ်ထွဲ ဆီတိုန်ဆင်စေ့သုင်မျိုတ်အာ။ တူညားရာဇာဓိရာဇ် လုပ်စိုပ်ချင်ဗဂေါ စသိုင်သုာတသိုက်ရ လေစိုတ်ဂုံဟွံပိုတ်ပတ်နွဲ့မင်ပွဲဗာလျိုန်ဒ်တု ပွဲသုာဂုံစွဲဘဗိုလဗး တူညားဇော်တိုန်ချင်ပြန် နူဖရင်မင်ဂင်မင် ခါန်ဂိုလဗး (၃၀၀၀) ကိုစေ့ရိုချင်ပြန်။ တူညားရာဇာဓိရာဇ်တီးပျါန်ဗာစေ့ရိုချင်ပြန်ကော်စွဲဘာအမတ် ဖွဲ့ပျါန်ဂမ္တိုင်တု နွဲ့အုပ်သုာန်-

‘လျှင်ပျါန်ဗာဇော်စေ့ပိုယ်ကိုစိုပ်တီရးပိုယ်ဒိုဟ်ဟာ ပိုယ်ဝေင်ဒင်ဆ
ဒေါင်ကြံဒိုဟ်ဟာ’

ပွဲဂုံသိုတြာဇ္ဇလောပ်ပတီ-

‘သွပ်ဗွးဂတာဇိုင်ထပ်ပွဲပျါန်ဂုင် လွာသီသုာတသိုက်ဏီရ။ ဆပိုယ်ဒိုဟ်
ပျါန်တိုက်ထွတ်ဒင်ဇော်အာ ဝေင်ဒင်ဆဒေါင်ကြံ ဟွံကိုစိုပ်တီရး
ပိုယ်ဒိုက်ရ’

ဂးတု၊ နွဲ့အုပ်ကိုပြုပြင်၊

- (၁) လွန်အိန်မွဲဒပ် ဒိုဒပ်ဂတာတု
- (၂) သိုအဝနာဒ်ခိုင်မွဲဒပ်
- (၃) သိုမိတ်တြာမွဲဒပ်
- (၄) တပ်ကေ ကိုန်တူညားမွဲဒပ်
- (၅) သိုပြုထွိုတ်မွဲဒပ်
- (၆) ဥပါကံင်မွဲဒပ်
- (၇) သိုတြာဇ္ဇမွဲဒပ်

ဒိုဒပ်ကြံ သိုတြာဇ္ဇဒိုဂအုပ်ဒပ်၊ လေ့ဝင်ပြုပြင်တု ပွဲအခိုင်ပယုာ်ဇယဇး သိုတြာဇ္ဇဇော်ကတ်အာသို ထပ်ဒပ် ဒိုဗို(၃၀၀၀)စိုင်(ရဝ) စိုပ်သာရဝဟ်ဆိုပျါန်ဗာ၊ ပျါန်ရဲသိုတြာဇ္ဇမင်ခိုင်ပြိုင် ပျါန်ဗာဇော်စေ့သက် ကိုစမိုက်ဟေင် သိုတြာဇ္ဇခါမညာတ် စကာမိုဟ်ပရဟ်၊ ကိုအာဟိုကိုသိုလွန်အိန်၊

‘သိုလွန်အိန်ဒိုပျါန်ဂတာလွပြဟ်ပြဟ်၊ ကိုမိုန်ဗတ်တုကာလဂုံမတိုက်
ပိုယ်ဟွံဟိုတလိုဟ်လွဗတိုက်ဏီ ရံင်တြဟတ်တွာ်ပျါန်ညးကွာ’

မွဲဂုံ၊ သိုလွန်အိန်ပိုက်ညွဲသိုတြာဇ္ဇပုန်-

၁။ သုဟ်ကျေဟ် = ကုတ်ထပိုတ်၊ ကုတ်ဒန်   ၄။ စမိုက် = ဗေက်
 ၂။ ဗာသာမိ = မဟာသာမိ   ၅။ မိုဟ်ပရဟ် = မိုဟ်အာဂတာ၊ မိုဟ်အာပြဟ်
 ၃။ ထွဲ = ထောံ၊ ကုတ်ထပိုတ်   မိုဟ်ထင်ပရိုင်

‘နွံအံ့တုညးမကိုကျင် ဆိုပျါန်ကိုကျင်သေက်ရောင်ညာတ်ပျါန်ရင်
ဗြဟတ်သေက်မူးဂှ် ဆမုတ်ကေုစိုတ် ဝိုက်ခိုင်ရောင်သ့’

ပါင်လုန်အိန်ဟိုဟိုအိန်လုန်အိန်ဇက်တိတ်အာ။ ဥပါကင်ဗြဟိုတ် ဘဝသံကေတ် ညာတ်သို
လုန်အိန်ဇက်အာ ပိဒပ်ဂဇက်တိတ်ကိုကျိပ်ပျါန်ဗွာစိုပ်ခိုင်ဂြိုပ် လုန်အိန်တိတ်ပတိုက်ကျိပ်ပျါန်ဗွာပေက်
လုန်အိန်ဇက်ချေဗွာစိုပ်လောတ်အာ။ ဝှိုက်ပျါန်ဗွာသို(၅)ဒပ်ဟုတ်လုပ်ဗတိုက် သို့လုန်အိန်ဒင်ဟံဗာန်ပေက်အာ
ပျါန်ဇရဲဗြဟာဆင်ဗက် ထွက်ရဲသိုလုန်အိန်ဂြိုပ်စိုတ်သ့ဟ်လောတ်အာ ဒပ်သိုလုန်အိန်ပေက်အာတု
ဥပါကင် ဗြဟိုတ် ဘဝသံကေတ်သိုပိဒပ်ပေက်အာကို သို့အဝနာန်ခိုင်မဗ္ဗမံင်ပျိုပ်တိုန်ဒတ်ခိုင်လ္လှါဂါပ်ဆု
စဗိညာတ်ညးယန်ဒပ်မပေက်အာ။ အာဟိုပတီသိုဗြာဇုညးမဒ်ဂအုပ်ပျါန်။

‘ပျါန်ပိုယ်ပန်ဒပ်ပေက်အာတုရ ပိုယ်ဗလးဇကုဟာ’

သိုဗြာဇုမိင်ဟိုကိုသိုဝနာန်ခိုင်-

‘ပိုယ်ဗလးဇကုမူးမူစိုမစပိုန်တုရော၊ လ္လှါကျိပ်စိင်ဝှ်ကေတ်ဇးဗွာညင်ဝှ်
ညှ်ဒေါတ်ဟံဗမေရ’

ဂးတု၊ သိုဗြာဇုတိတ်ဂတ သို့အဝနာန်ခိုင် သိုဇိပ်ဗြာ ဆက်ဇက်ဗက်ဗြာ သိုပိဒပ်ခိုတ်ဗွ
တိတ်ဗတိုက် လ္လှါမုက်ဒပ်သိုပခါန်၊ သိုပခါန်ပေက် သိုက်ဒးဒပ်သိုတလုက်မေတ် ဒပ်သိုတလုက်မေတ်
ပေက် သို(၅)ဒပ်ပေက်အာအိုက်။

ဝှ်ကာလဂှ်သိုလုန်အိန်ကာလမပေက် လုပ်မံင်ပျိုပ် ညာတ်ဗွာပေက် ဓတးတိတ်ထေင်ဗက်
ဝှ်စိင်ချေဗိုလဗးဂြိုင်နဒပ်ညာတ်တုန်၊ သိုလုန်အိန်ဇက်လောန်စအာကာညးဂမ္တိုင် စိင်ချေဗိုလဗးဂှ် လက်ရ
တံဂှ်ကွေတ်တုညး၊ တုညးကိုလာပ်ပညာကာကုလုန်အိန်ဗွဲမဂှ်င်။

တုသိုဗြာဇုစစိုပ် မိင်ဂးလုန်အိန်ဝှ်လာပ်ပညာကာ စိုတ်ဟံမိပ် သိုဗြာဇုဟံတိုန်သီကီ ဝိုအိမ်
နွံအံ့ကိုဆေက်သိုဗြာဇုတိုန်သီကီတုညးညာတ်နွံအံ့သ့ဟန်-

‘စိုပ်ကျင်ပသတ်ဒိုဟံတိုန်ကိုပိုယ်ညာတ်မုက်ရော’

ဂးဂှ်၊ နူသိုဗြာဇု လောပ်ပတီ-

‘တမေင်’မိုဟ်ကျက်ဂမ္တိုင်ဟံ သ့ သ့ တံ၊ မိုဟ်မညှ်ဒာဗွဲတ္တုတ်တုရ
ကျက်ဂမ္တိုင်မယိုက်ကေတ် အဲဒိုက်ဖိုမတိုန်သီကီဟံဗမေရ။ ဟိုတ်ဂှ်ဒိုက်
ကျက်ဂှ်မိုတ်ဟံတိုန်ရောင်အံ’

ခှ်သိုလုန်အိန်ပတီတိုန်ကို-

‘ကွာဂှ်အဲဒိုက်တိတ်ဗတိုက် ကျိပ်ပျါန်ဗွာပေက်ကိုအဲဒိုက် ပျါန်ဗွာသို
(၅)ဒပ်ဟုတ်ခိုင်ကျင်အဲဒိုက်ခိုဆဲဒပ် ပျါန်ဗြဟိုတ်ဒိုက်ရိုဟံစိုပ် အဲဒိုက်’

၁။ ဆမုတ် = သမုတ် = မေက် ၄။ တမေင် = တေင်
၂။ ဟုတ် = ပကော် ၅။ သ့ သ့ တံ = စန်စတ်
၃။ လက်ရ = ရပ်ဝှ်လပ်၊ လှဟ်အရေဝှ်- လက်ရ = သိုသ့တံ = စိုစုတ်

‘အောက်ညးဂြိုဏ်းပေက်အာဟဲ့အဲဒိုက်လခေဒါ ဗိုလပးရင်ခမင်မဒူးဒိုအ်မင်
ဝါရဲ ဂွဲအချက်’ အဲဒိုက်တိတ်ပက်ဂွဲစိင်ချေ ဂွဲလက်ရအဲဒိုက် ‘မတွဲရောင်
အဲ’

တွဲညးဇွာရဏာဂလာန်လွန်အိန်ပတီဂ်ဒိုဂလာန်ကို တုညးဟံဒုဟ်။

‘ဖေက်ညးဇေမော်လို့စိုတ် ဂလာန်ညးဇော်မေးဂ်တွဲညးကိုညးဇေမော်ရ’

ဂးတု။ နွဲအံ့။

‘ဟံလုန်အိန် စိလ်ာန်စိုတ်မဟိုဝ်မရီရန်’ကိုညးဇေမော် ဟံဒိုညးဟိုဟာ
မဗွဲဝဲသ့ရာဂမာဂ်ရောင်သ့ ဆဝဲဝဲဝါကိုဒိုသာဂွဲ ကြိဒိုသာဂွဲပုန်တု
အဲပအပ်ဇေမော်ကိုညးမဒိုဂအပ်ဒပ်ပဒုဟ်ကုစိုရ’

နွဲအံ့။ တုကိုလပ်ပညကကတုသို့ ဗြာဇ္ဇဝဲမဂြိုဏ်ပုန် သို့ဗြာဇ္ဇဝဲအံ့ဒူးတုပေါတ်’ဂ်ဟ်’အာ။
တွဲညးဣသုာတသိုတ် လသုာလပ်သုာမသီကိုတု လုပ်ဗွဲပဲ အမာတ်ထွိုပ်ပုန်တံမလောင်စမင်အိုတ်။
ရိုဟ်ဟ်စမိုတုဒးပယဟ်မသီတို့ နွဲအံ့ဂိုလးလပ်ဒကမ်မေမံဗြေပ်သိုဝုန်ထင်လောသွက်သို့ဗြာဇ္ဇလုန်။ သို့
ဗြာဇ္ဇဝဲဒူးပုန်ဗွာ ပွဲဗွဲဝဲဝါသာရဝဟ်ဂ်တု ဒးပယဟ်ဗွဲတု လောပ်ပတီတွဲညးရာဇာဓိရာဇ-

‘ပုန်ပိုယ်ဒိုက်မဗိုလ်လပ်ချင်ပြန်လျဟ်ပွဲ ဗွဲအိမခေပဲချင်ဂ်အိုတ်ကာလဂ်
ရောင်ပိုယ်ဒိုက်သော့ညး ပုန်ပိုယ်ဒိုက်သမင်လံ ရဲပုါထွိုန်ဂြိုဏ်ဗိုလ်ပး
ဒိုယ် ပွဲဗွဲဝဲဒဝင် ပိဒပ်စွဲလပ် မးနဂ်သိုပုန်ဂြိုဏ်ဖအိုတ် ပွဲဗွဲဝဲဒလာဆေ
ကိုစော်မင် ဂိတုပွဲဒိုဥတုဂမ္ဘ ထာန်ဂ်ကျာထတ် ရဲပုါအောက် ဗိုလ်ပးတံ
ဟံဒုယံ ချင်ပြန်သွက်ပွးနုပိုယ်ဒိုက်နွဲဟာ’

တွဲညးအင်ဝလက်စိုချင်ပြန်ကို

တွဲညးဟံဒုဒစး^၁ သို့ဗိပ်ဗြာဗွဲဒပ် ဘပ်ကေ ကိုန်တွဲညးဗွဲဒပ် သို့ဗြေထွိုတ်ဗွဲဒပ် ပိဒပ်ဂ်စွဲလပ်ပုန်
တိုက်ပုန်ဂြိုဏ်သိုဖအိုတ်ကိုကော့မင်ဒလာဆေပ် ဒက်ဒပ်ဇော်ဗွဲဗရာနုသီကိုယု ပုန်တိုက်ပုန်ဂြိုဏ်ကော့
မင်ဒပ်ဗရာနုသီဖအိုတ်။ ချင်ပြန်ပိဒပ်တံမဗိုလ်လပ်ဂ် ကော့မင်ဇော်မကြိုတ်တာဟေင်မူးစ ပရိုဂ်တွဲညး
အင်ဝပရင်မင်ဂင်ပွဲမိင်။ နွဲအံ့-

‘ပိုယ်ရဟံစိုချင်ပြန်ဒိုဂ်မည်ရ’

ဂးတု။ ကိုခါန်^၂ ပုန်ဇော်ဗွဲပြဟ် ဇေမော်တွဲညးအင်ဝပရင်မင်ဂင် ဟံဂးဗတံတု ဗို(ရဝဝဝဝ) မိင်(၂ဝဝ)
ချေ(၃ဝဝဝ) ဗွဲပြဟ်ပုန်တိုက်ကေစိုကျင်စိုပ်ဗွဲဒါ^၃ တုညးအင်ဝပရင်မင်ဂင်ဒိုအိပ်ကော့ဗိုလ်ပး။

ပွဲကာလဂ်ဒိုပုန်ဗွာဇော်စိုသို့ဗြဟတ်ဗွဲဗွဲမဂြိုဏ် မိုဟ်ကိုပွဲတရတ်ပတီစိုပဝဲမိင် နွဲအံ့ကော့အမာတ်
ထွိုပ်ပုန်တံဂမ္ဘင်သုာန့-

၁။ အချက်	=	လျဟ်အရေပ်ဗွာ အချက်ရ။	၄။ ဟံ	=	ပြေအာ
၂။ မဗိုရန်	=	ရန်ဗို၊ ဟံရှေသော့ညးဇေမော်	၅။ ဒစး	=	ဒနိဒစး
၃။ ပေါတ်	=	တေ	၆။ ခါန်	=	ပြုမပြင်

‘လျှပ်ဖရင်မင်ဂင်ဇက်နော်ကျင်ဗွဲမဂ္ဂိုင် ဒပ်ပိုယ်ပိဒပ်ပိုယ်စွဲလပ်ပွဲခိုင်န
ဝင်ဂှ် ပသတ်ရော’

နွံအံသ့အံသ့-

‘ရိုဟ်ထိုက်ကွာန်ဟ်ဟာ’

နူသ္တိတြာနူ သ္တိအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်တံပတီ နူနာဒပ်ပိတုလျှော်ပတီပွန်-

‘ဗျင်ပြန်ပွဲနူကျက်ဂမိုက်တိုန်ကျင်မတိုက်ဂိုက်ကီဝါရဟံပွဲ လျှပ်ပလ္လီ
မိုင်လပ်ပိပန်ဂိတုရလေကေတ်ဇူးဟံပွဲဏီ၊ ပိုယ်ဒိုက်ပိဒပ်မခိုင်ပွဲ
တမာဗျင်ပြန်ဟံပွဲဟာ ခါရနွံအံသ့ကိုရိုဟ်ပိဒပ်ဏံ ဖြဟတ်ကျက်ဂမိုက်
ချိန်အာရသ့’

မိင်ဂလာန်ညးပိတုပတီဂှ်၊ နူသ္တိအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဟို-

‘ဗျင်ပြန်ပွဲ ဝှိုင်သ္တိသ္တိဟ် ဟိုတ်ဂံကေတ်ဇူးပွဲဝါတ် ဒပ်နဝင်သ္တိတံမခိုင်
ဂှ် မြုဆု ဝှိုင်လေသွတ် ပတီအံကိုဗျင်ပြန်ပွဲဟာ သ္တိဗျာညင်စိင်ဗျာညင်
သ္တိတံညင်စိင်ဒမိုက် သ္တိင်တ္တိပ်ပျါန်သ္တိဒင်မုက်ဇုကရာဇ်ဝါတ်လောန၊
ဟိုတ်ဂှ်ရပိုယ်ဗူးဟိုရောင်၊ ဗွဲသတ်ပွန်သ္တိတံပိတုထတ်စိုတ်ကွေံရ
တုပ်ပျါညင်ပါန်မုတ်၊ မထတ်စိုတ်သိုက်ပုတ်တိုဟ်ဆုဇမော်ကိုမုက်
ပျတ်လေကြိုဂကေတ်လေသွတ်ဆုဂှ်ဇေင် ပါန်မုတ်သ္တိတံတလိဟ်
ဆုဂှ်ဝါတ်သန်’

ပွဲအမတ်တ္တိပ်ပျါန်တံဟိုဗျာမင်ရင်ညး၊ တုညးတ္တိသ္တိသ္တိသိုက်လုပ်အာဗွဲပွဲ၊ အမတ်တ္တိပ်ပျါန်မုတ်
တ္တိဖြအာ၊ ဂလာန်သ္တိတြာနူ သ္တိအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်တံမဟိုဂှ် တုညးဟံဒးဂနပ် နာဒပ်ပိတုဒင်ဂဟတ်
ဂှ်တုညးဒးဂုပ်သန် တုသပ်စေင်ညီ နွံအံသ့ကိုအာကော် နာဒပ်ပိတုစိုပ် နွံအံသ့အံသ့-

‘မူးကိုမူးတံသ္တိဟ်တုရဟာ’

ပိုယ်ဒိုက်ညးပိပတီ-

‘သရဲသခက်ဗျုတ်သွင်နွံအံသ့လိုင်ကိုပိုယ်ဒိုက်ညီပွန်တု၊ ရာပိုယ်သွက်
ဗေက်နွံရော’

တုညးမိင်မိပ်စိုတ်သန်၊ သရဲသခက်ဗျုတ်သွင်ညင်စိုတ်ဟောင်နွံအံသ့ကို ညးပိဒပ်ပွဲတုဂဟပ်ပလေပ်
မြုဖြတိုင်ကွာင်တုဒ်ညင်စိုတ်ပခိုင်မင် လ္တိဗျာဖရင်မင်ဂင် (၅)ဒပ်မယက်ကိုဗျာညီပျာရဂှ်တံဒင်ဝေါန်ကို
တုညးဖရင်မင်ဂင်၊ ဒေံတံဒင်ကာဗျော်ဇေက်တံဇူးကိုညင်ပွဲ၊ သုဟ်သုန်အမတ်တ္တိပ်ပျါန်တံတု
နူဗျိပ်ပျါဒါဗွဲမမြိပ်ဇေက်နော်ကျင် ဂိတုမတ်ပိမက်တုအာကွာဟံယးဝါလတိုပ်စိုပ်ဒပ်မညီ ဗျာဟံဒ်အိဒပ်ဗွဲ

၁။ ပတီအံ = ပတုပ် ၃။ ဟံယးဝါလတိုပ် = တုကွါဟံတု
၂။ ပါန်မုတ် = ပါန်ရတ်၊ ပါန်ပျတ်(ပန်းပု) အခိုင်လတိုပ်နော်
= ပန်ပုတ်

ကိုန်ဟုတ်လုပ်စတိုက် သို့စိင်ချေ့သို့ဒပ်မတိုက်လုပ် သို့ပိတူဒင်တပ်စေဟ်ထွက်ဟ်ရင်ညွဲထုံဟုံတိညးအဲ
ဖိုသိုခါလှော်ချိုတ်ဗွဲမဂ္ဂိုင် လှော်ဗွာသိုတြဟတ်စိင်ချေ့သို့ဒပ်၊ ဒပ်မည်ဒေါ်ကွဲင်အာ သို့မြထွိုတ် ဘင်သံသကော်
ဟုံဒ တပ်စေဟ်ကွဲင်သန် ပွဲဂ်ဒးလွဟ်ချိုတ်သိုညးခါ သို့စိင်ပြာဲခွဲ ဗွာရပ်ဂွံ။

ကာလဂ်ဒပ်မည်ပေက်အာ ဗိုလဗးမည်တံဗွာရပ်ဂွံဂချိုင်ဗုတ်လို့ဒဟ် နာသိုဟ်နွဲဂ်စိင်ကောံစီအိုတ်
ဗွဲစိဗရကွဲင်မင်တံ တုညးမိင်ကိုမိုဟ်တိတ်ရိုင် ဒဒ်ဒပ်ပွဲနဝင်ပိဒပ်လို့ဂိုတ် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပျိုတ်ကွဲင်
သန် နွံအိုတ် -

‘ကိုအဲမည်ဒြာ အာကုတ်ကောံကျိုင်မိုဟ်မကောံစီတံ’

နုသို့အမတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်ဂွံမိင် ကျိုင်ဖျေ့ကျိုင်လှောင်ပတီ -

‘နွံအိုတ်ခိုတ်မိုဟ်မကောံစီဂ် ပုဂိုတ်ဂွံမိင်ကောံစီ ကျိုင်ကောတ်ပရာက်ဂ်
သွပ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ်ရောင် ဗိုလဗးတံဂွံသော့ဒင်အာဂေါန်ဟုံသေင်
သို့စေ့ပိတူတော်ရောင်ဒင်ဇဟတ်လပ် ဗိုလဗးတံဂွံအာတ်ဒါန်လမျိုညီ’

တုညးမိင်ကာလန်အမတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်ပတီဂိုတ်တု ဝိပျိုတ်တံဒ်အဲဒါ၊ ကျိုင်အမတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်
သိုကောန်ရဲမဂ္ဂိုင်စေ့ဂျိုင်ဟင်မိုဟ်မပေက်ပျိုန်ဗွာဂ်ဂွံအိုတ်။ တုညးအင်ဝဖရင်မိုင်ဂွံဂွံဂွံဒူးဒပ်မည်
ပွဲဗိုလ်နဝင်ဂိုတ် ဒက်ဒပ်စေ့ဒ်ခွဲတုညးပျိုင်ပြန်ဟေင်တုညးဖရင်မိုင်ဂင်မမိုင် တုညးရာဇာဓိရာဇ်တိတ်
ဒင်စမက်ပွဲပုက်မူး အမတ်ဒိန်မိုဟ်ပျိုင်ကောံသီကွဲတ်ရ ညာတ်သိုပြာဇူ သို့အမတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်နွံအိုတ် -

‘အဲဟုံပတေဟ်ဂလာန်ညးဇမော်ခါမပုဂိုတ် ပတေဟ်ဒးဂလာန်မိုဟ်
ဟုံသေင်ညးပိဂိုတ် တုဂွံပိုယ်မဒ်’

ဂးတု၊ သို့မုဂ္ဂိုတ်မဟုံဂေါင်သိုတ်ရ။ နုသို့ဗြဇူ သို့အမတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်လှောင်ပတီ -

‘ပွဲပျိုင်ဖရင်မိုင်ဂင်စေ့ကျိုင်အလန်ဂွံ ကရိုက်ပိုယ်ဒိုက်ဂွံဒူးရောင်
‘ပသ်ဂွံဒူးရော’

နွံအိုတ်သွာန်၊ သို့ပြာဇူ သို့အမတ်ဒိန်မိုဟ်ပတီ -

‘ပိုယ်ဒိုက်တိုန်ဗိုင်ညိုင်ပြန်ဂွံဗွဲမလဲရ။ ဇွောံမပွဲရးညိုင်ပြန်ပိုယ်ဒိုက်
တံကောတ်စအိုတ်အာရ။ အပွဲညိုင်ပြန်လေ့ဇွောံဟုံမောံ၊ တုညးအင်ဝ
မဇက်စေ့လျာ်ဇွောံမဇလင်’ရောင်၊ ဇွောံဂိုတ်အိုတ်အာတုအာကောတ်ဇွောံ
ညိုင်ဗုကာံ ညိုင်အင်ဝဲဒ် ဇွောံဟုံမောံတြဟတ်ပျိုင်ဒိုက်အာ ပျိုင်ပိုယ်
ပိဒပ်ဂိုတ်ရိုဟ်ဇွောံလပ်မ္မဲစွဲကရော်ကျိုင်ဂချိုင်တု သိုတြဟတ်ဖအိုတ်ဒ်မ္မဲ
ပိုယ်ဒိုက်မတိုက် ပျိုင်ဗွာဒ်ပျိုင်ကောံဒ် ပိုယ်ဒိုက်ဂွံဒူးဗွဲမဇွောံရ၊ ဒိုက်ကျိုင်
တံညာတ်သံဂွံ’

၁။ ကိုန်ဟုတ်	= ပဲကောံတြဟတ်	၄။ ဇွောံဒုဇလေင်	= ဇွောံမပွဲမ္မဲဇလေင်
၂။ ကွဲင်	= ကောံ		= ဝေရ
၃။ ပုဂိုတ်	= ဒိုက်	၅။ အင်ဝဲဒ်	= ပွဲဗုသိုဂိုတ်အဝဲဇော်
			(ဇော် = ဇောတ်)

တည်းတိုင်သား၊

‘ဒိုညးဇေမ္ဗန်ခွဲကွဲရ’

တဲသိုတြုဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန်ခိုက်ရတ် တံပတိပုန်-

‘လှယ်ပိုယ်ဒိုက်ခါန်ကေတ်ပွါန်ရှင်ဖွတ်ပိပန်ကွဲ၊ ကိုတိုန်ခင်ထွဲဇ္ဇောံ
မကြတ်တရ၊ တည်းအင်ဝဆချင်သရေက် မျေထေဝ် ချင်မလောန်
တဲရတည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂံင် မကလောံအရေဝ်အခြာ ကျော်လွှာင်
ပြဟ်-

ဂးဂို၊

‘ဒးမင်ရ’

တည်းနွဲအံတဲ၊ ရဲကေတ်ဒွဲခိုက်မထတ်မြက်တဲတဲဒပ်ဝံ(၄၀၀)ရှင်ကိုတိုန်အာ။

ညာတ်ပြဟတ်ခေန်ခေန်ဗွာတ်ဟိုကလာန်မဟာမိတ်

နုလွှာ်တည်းအင်ဝ ဖရင်မင်ဂံင်မိင်ဂး၊

‘ပွါန်ရှင်ရဲမည်တိုန်ကြတ်တရ ဇ္ဇောံမလေအောန်ဝါတ်ခေန်ကြိဝါတ်
ကိုတိုလဗးဂခိုင်ရ

ဂးတဲ၊ ကိုကောန်စလောံရာဇာသာန်ကိုစိုပ်တည်းရာဇာမိရာဇ် သိုပဏ္ဍကာရ ပွဲရာဇာသာန်မဟို

‘အဲဒေဲကောန်တုနန်ထပ်ချင်အင်ဝ ပတီကောအဲကောန်တည်းစိင်ဗ္ဗာင်
ချင်ပံင်သာဝတီ၊ ကြာနဲတည်းစိင်ဗ္ဗာင်ကလိတ်တဲ ခန်တွာချင်မည်ကော
အဲသွပ်သွးစမိန်ပြဗာန်စသိုင်ဒွဲတည်းစိင်ဗ္ဗာင် အဲဒေဲတုနန်လေ
မအံက်ပိုယ်တုနန်ထပ်ချင်အင်ဝကလိတ်တဲ၊ အဲဒေဲသွပ်သွးခန်လွာ
စသိုင်ကျိုင်ဗ္ဗာင်စူးဒွဲမအံက်ကိုရ။ ပိုယ်ကိုပိုယ်ဒိုက်တုကသိုသုဟ်မွဲ
စွဲရောင်။ ကိုပွဲသိုက်ခိုက်စိုဒေဲဝ်ရင်သွံ လပ်စိုတ်တဲ အဲဒေဲစေန်ရှင်
ချပ်ခေန်တင်စေန်ဟ်ပြိုင်ပကာန်ကိုကောအဲ တည်းဟင်သာဝတီဟံင်သေင်-
ဟိုတ်သိုပ်တုမမင်မုက်လုတ်အာ၊ ဒွဲဒးမုက်ပိုယ်ဗြာဏရာဇ် အိတ်လီလိတ်
အာကော့ရ။ သိုဇိပ်ပြာအဲဒေဲစလောံကာကိုကောအဲဒေဲဒန်ဂိုပတီဗွိုပ်
ကောအဲကောန်တည်းစိင်ဗ္ဗာင်ဗွဲမိတ္တာ’

နုတည်းရာဇာမိရာဇ် ညာတ်ကလုတ်ရာဇာသာန် ဖရင်မင်ဂံင်စလောံနင်ဂလာန်ဂွံမိင်တဲ၊ ဟိုထိုင်
သး သိုတြုဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန်ခိုက်ရတ်-

‘ဒန်ဗွာမကလောံဂလာန်ညးဇေမ္ဗန်ခါမဟိုလပ်ဂို ဒိုညင်မခြင်ညာတ်
ကော့သွံ’

၁။ ဗွဲမိတ္တာ = ဗွဲမတ္တာ

နွဲ့အံ့ကို သို့မဟုတ်ကုသီကလင်မင် နှုတ်ဉာဏ်ရာဇာဓိရာဇ်တို့စိတ်စိတ်ဉာဏ်တို့ကဲ့သို့ ဟိုကလန်ကို ဟိုကလန်ကို နွဲ့အံ့ကိုကလုတ်ဉာဏ်ကျင့်၍ ဟိုကလန်ကို-

‘ဒေအဲကောန်တူညးနန်ထပ်ချင်အင်ဝ၊ မဟိုကျင်ဂလန်အိုတ်သိုက်
ဒိုနွဲ့ပညာကော့ရ၊ အဲမတိုန်ကျင်ကောတ်ချင်ပြန်ရောဓ်မွး ချင်ပြန်ရောဓ်
ဗိုလဗးအဲဂလိုင်ပွဲလီလော် ဒေအဲဇူးကွတ်တဲဟို ကွတ်ပါင်ကောတ်ဇူး
ဆင်ပွန် ပိုယ်မကျဒးဂဓ်မင်ဂဝကော့ရ၊ ဂလန်ဒေအဲဟိုနပ်အိုတ်သိုက်
အဲဟွံ ကို ပွဲဉာဏ်၊ အဲကော့ ပွဲ ဇူးချင်ပြန်တို ကာလဂိုပပက်လှောင်
ပိုက်စိုတ်ဒေအဲရောဓ်’

ဂးတိုကလုတ်ဉာဏ်ကလင်စကော့အာ၊ စိုပ်တူညးအင်ဝ ဂလန်အိုတ်သိုက်ကလုတ်လှောင်ပပက်ပွဲတိုတို၊
ဉာဏ်သိုတ်မင် ဒိုဗုတ်မိတိုတူညးအင်ဝဖရင်မင်ဂင် စကာကလုတ် နင်ရာဇာဓိရာဇ်တို့ပွန်။

‘အဲဒေပတီစိုပ်ကောအဲတူညးဟင်သာဝတီ၊ ပွဲ ကို သွင်ကြဲတော်
ကောအဲညးကော်တိုန်စိုပ်ချင်စက်ကိုင် ကာလကောအဲကလင် အဲဒေဟွံ
ပွဲပဒ်ဟိုတ်စိုသေကန်စိုပွဲမေဲ လှော်ကောအဲမတိုန်ပွန် ကိုချင်ချင်တဲ
ကွာန်တိုက် စင်ပေင်သိုကောတ်ကြောင်ခတာပဂ္ဂါ၊ သိုပိုန်ရဲအဲဒေ(၅)ဒပ်
စော်လဒေါချင်ပြန် ကောအဲကိုသွင်ဖအိုတ် ဗိုလဗးစင်ချေ လှော်လက်
နက်ပွဲမဂ္ဂိုင်ကောအဲမပွဲ ရှိလေကောအဲဟွံပဇူးဏီ ပွဲအဲဒေစိုကျင်အွန်ပွဲ
မြဲဒေဒီးဒးရဲကောအဲလိုအာပိဒပ်ညိုက် ကောအဲနွဲ့အံ့ အဲဒေဇူးကော
မဂ္ဂိုင်မုဂ်ဟွံဒ်သွံ။ ကောအဲဟွံချိန်စိုတ်ဏီ ပိုယ်ဉာဏ်ရာဇ် ကိုဉာဏ်ရာဇ်
ပတိုန်ဗာန်ကုရင်ညွဲ ဗိုလဗးစင်ချေ ဂျင်တိုက် ခမိုအဲရီဗူးညးရးနီဂို
ဂမ္ဂိုင် ဟွံမေဲဘွာမိစိုပ်ဒေခိုက် ဖလုတ်တရကုသို သရော်ပါပိုက်ရောင်
အဲဒေမဇော် ပိုယ်ကုပိုယ်တူကုသိုလှော်မိစွဲ ပွဲလိုက်ပွဲသပွဲခလိုင်
ကုသိုစိုဒေါင်ရင်ညွဲ ပွဲပလိုက်ပွန်လေ ယညွပတ်ဒေဝတ်လှောင်စသိုင်
အဲနာဂတ်ကောအဲပွဲပါရမိုကျော် အဲဒေပွဲပါရမိုကျော် ကောအဲဒ်
အဂ္ဂသာဝကညွဲ၊ အဲဒေဒ်အဂ္ဂသာဝကမ္မိ တိုရစန်ဗာန် အဲကိုကောအဲ
လှောင်တသိုက်နီဗာန်စွဲစွဲ အဲလှော်အဲဒေလင်စိုတ်ကို ဒးပလန်ဂလန်
ကိုကောပွန် အဲဒေဒ်ညးသွတ်ချိန်စိုတ် ကောအဲဒ်ညးဇေဖော်ပတိုန်လင်
မာန်စင်ဟွံဒး ဟွံမိက်ကိုဒ်ဟိုတ်စိုသရော်ပါပိုက်ဂတာညိုဒ်တိုပတီစိုပ်
ကောအဲပွဲယုတ္တိ လှောင်နွဲ့ပွဲရာဇာဓိရာဇ်တူညးအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင်’

၁။ ကုပ် = သိုတ်မင် ၄။ သွင် = သွင်ကြဲ = ခေဒါ
၂။ အဲဟွံ ကို ပွဲဉာဏ် = ဟွံကိုလေ့လော့ဏီ ၅။ ဖလုတ် = ဗူးတိုတ်အာ
၃။ ကြောင်ခတာပဂ္ဂါ = စနည်းမချန်ပင်သွပဂ္ဂါ
(ပွဲ) = ညးမကျပိုန်တိုဒးဒင်ပဒိုက်
ကြောင်ခတာ = ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်ညးနွဲ့ကိုဒေခိုက်တံ

ကလုတ်ကျွင်စိုပ်၊ တွည်းရာဇာဓိရာဇ်၊ ဂွမ်ဗင်ရာဇာဓိရာဇ်တွည်းအင်ဝ ဒဒ်မညတ်အတိတ် အနာဂတ်ဆိုတ်သိုက်တဲ့ ပရိဝင်လင်မာနဟုံမာန်ချိန်နီရောက်လုပ်အာပွဲသမ္မာပတ်ပတ်ကို တုံနွံအွံ ကိုကလုတ် မနင်ရာဇာသာန်၊ ဟိုကး-

ခေအိတွည်းအင်ဝ ဒိုညးသွတ်မတီတဲ့မြဲမောဝ်ပွဲလိုက်ပလိုက် အဲညး
ဇေဖော်ဒိုညးဟုံတီအတိတ်အနာဂတ်ဒိုအာရ။ ဂလာန်ခေအိ မဟိုနင်ဂိုအဲ
ခြက်ဒစးနွံတုန်ဟာ ညင်လဟိုခေအိမဟိုဂိုအဲသွပက်ရ'

ကလုတ်တွည်းအင်ဝဂွမ်ဗင်အွံတွည်းရာဇာဓိရာဇ် ကလောင်လောဝ်ပတီ တွည်းအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင် ပွဲမိင်၊ ဒဒ်တွည်းဟင်သာဝတီ တီအတိတ်အနာဂတ် ဟုံဒစးဒစးပဟိုနီမာန်စင်ကိုရဂို အိုဟ်တိုဟ်စိုတ် ပွဲမလောန်။

ပတီနွံဂိုတုံသိုက်ဂိုဇာကရာဇ်ခါ သွယ်သွန်ကျော်ရင်ညွှံ ကလုတ်သွန်ပတုန်ပအာပရဒ်ဗျင်ကျင်အာ ဟုံပွဲသျှက်၊ ကိုတွည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂင်နွံအွံကိုအမတ်တ္တိုပ်ပုန်တံဂဗျင်။

ပွဲပိုယ်မခေကျင်အလန်ပွဲ ပုန်ရဲတွည်းရာဇာဓိရာဇ် သိုဗိုပိတု
ပါဒးမုက်ပုန်ပိုယ်ဇာကရာဇ်ဒးလိလင်အာပိုလပးပိုယ်ပွဲကော်ဂိုဝင်ပွဲမဂိုဗျင်၊
ဒိုလိုန်ဖပိန်ညးဒိုအာရ။ မုတ်ဂွံနွံပိုယ် လွက်ညးဇေဖော်ဒိုလအာန်စိုတ်
ချေ့စိုဒကိတ်ပုဗျင်လိဝ်ဇာကရာဇ်ဒးလိလင်အာပိုလပးပိုယ်ပွဲကော်ဂိုဝင်ပွဲမဂိုဗျင်၊
တောပး သိုအုတ်ပုဒးပဏ္ဍကာရမိုဟ်ကွဲမဟိုက် ပြုပြင်တဲ့ သိုဗိုဟ်
မရပ်ပွဲလပ်လိုက်လေကို ကိုကျော်တွဲတွည်းရာဇာဓိရာဇ် ကိုပတီဟို
ကးအဲဒဲပတွဲတ္တအိကောအဲတွည်းဟင်သာဝတီ ကိုပတီသင်ဂို'

ကးတဲ့၊ ကိုဇာရေ ဖေသုကော်ကလိအိဇာတွဲတွည်းဟင်သာဝတီ စာရေစေသုစိုပ်တွည်း ဟင်သာဝတီ တုံဒဒ်တွည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂင် မချိန်နီရောက်ယိုက်ဒိုက်တွည်းဟင်သာဝတီ ပတန်လပ် စးကော သိုအပေါတ်တ္တအိပွဲမဂိုဗျင်ဂို နူစာရေစေသုလောဝ်ပတီ။

တွည်းဟင်သာဝတီပွဲမိင်တဲ့ အိုဟ်တိုဟ်စိုတ်သိုက်တွည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂင်ပွဲမလောန်၊ စာရေစေသု ကိုသိုဗြာဇူကိုဂွံခွဲစွဲ တုံကိုလောင်ပညကာကိုစာရေစေသုပွဲမဂိုဗျင်၊ နူတွည်းရာဇာဓိရာဇ်ပုန်လေ ကိုသို ဗြာဇူကော့အာစိုပ်တွည်းအင်ဝဖရင်မင်ဂင်ကို ထပ်ကာပရင် ပအပ်ဇာကရာဇ်သိုဗြာဇူ စာရေစေသု ညးခါ စိင်ခြင်(၅) စိင်ဖြဲ(၅) သတ္တလာတ်ခတေးပးဂိုက်ခိုဟ် ယာတ်ခိုဟ်သိုအပေါတ်ပဏ္ဍကာရ မိုဟ်(၁၅၀)မလိုက် ကိုကာပရင်ပရင်တွဲပွဲမဂိုဗျင် သိုဗြာဇူကော့စိုပ် တွည်းအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင်ညာတ် ကော်ခေဒင်ဒင်ကိုပွဲကော် စာရေစေသု နွံအွံသွန်ပရိုင် တွည်းဟင်သာဝတီ စသိုင်သွာတသိုက် နွံသွာမိကို ဟုံမော့ကို သိုဗြာဇူလောဝ်ပတီပွဲမိင်ဆိုတ်တဲ့၊ တွည်းဖရင်မင်ဂင် အိုဟ်တိုဟ်စိုတ်ပွဲမလောန်ရ။ ချေ့ပိ လွက်မိုကျော် လွန်တဲဒ် တွည်းဖရင်မင်ဂင်ကိုလောင်ကုသိုဗြာဇူ ခါညာတ်ဒဟိုဒတးသိုဗြာဇူ တွည်း ဟိုအိုဗ်သးသန်-

၁။ ခြက်ဒစး	=	ဒဒ်ဒစး	၄။ လွက်မိုကျော်	=	လွက်တံပွဲ
၂။ ကလိအိ	=	ကလောံ	၅။ ဒဟိုဒတး	=	လက်သန်ဥပိ
၃။ ခတေးပး	=	ကတီပါ			

‘ဣဝါပုဂ္ဂိုလ်သို့ပြာဇူဝံ ပတုက္ကတိတံ ကွတ်ပါင်ဉ်းကး အဝံမိင်မိင်ပရိုင်
လျှော်အမညာတ် ကြိုက်မဒ်ဣဝါပုဂ္ဂိုလ်ကွေရ’

နံအံ၊ တုညးဖရင်မင်ဂင် ဟိုထံလိန်ထမက် ကိုသို့ပြာဇူ ဟိုဂး-

‘သို့ပြာဇူခွက်စင်ခိုဟ်ညးဂးသွံ’

သို့ပြာဇူပတီး-

‘ခါရန္တမိင်ဂြိုဟ်သိုက်ဗုဒ္ဓိတွဲသွပ်ဂုးကတာမိင်ထပ်ဂွံသန်’

ဟိုဂး၊ ပြိုင်ဝေင်တု၊ တုညးဖရင်မင်ဂင်နံအံ-

‘နုသို့ပြာဇူမစိုပ်အဲဝံ သွဟ်ညင်ကိုကောအဲတုညးဟင်သာဝတီ ဝံသင်’

‘ရိုဟ်အံင်ဝါသကိုအဲဒေမ္မံစိုက်မလပ်စိုတ်’

သို့ပြာဇူယိုဒင်အံတုကလေ့ဒ်ကော့အာရ။

သို့စါသွဲလင်ဒေဝ်ညးသွံ

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ချင်ဟင်သာဝတီ သို့တုညးဖရင်မင်ဂင်ချင်အင်ဝ ဗြဟ္မာရာဇ်ခါကော့ရင်သွံ
ပွဲဒိုင်ကျက်မြင်သွံ၊ ပလပ်သွာပတန်သွာတသိုက်မွဲစွဲ ကယျိုင်သိုကျိုင်ဗွာင်ဗြဟ္မာရာဇ်ချင်ဟင်သာဝတီ
ကိုဗြဟ္မာရာဇ်ချင်အင်ဝ၊ ကယျိုင်သိုကျိုင်ဗွာင်တုညးချင်အင်ဝ ကိုတုညးဟင်သာဝတီ လုာ်ကယျိုင်ကို
ကောတ်ရင်သွံ ပွဲဂုဏ်တိုရးခန်လွာ်လေက်မေုတ်မေုတ်ကို ပွဲပလိုတ်တုဗွင်ရဲဗျပပယျို၊ မတိုန်ကျင်ဒ်ရဲဗျာ
မခေံအာဒ်ရဲဗျာ၊ ပွဲဒ်ဟ်ဗွဲက် ကြိုင်လျာဗုဒ္ဓိပယို မတိုန်အာဒ်ရဲဗျာ မစေံကျင်ဒ်ရဲဗျာ၊ ပွဲဒ်တုညး
ရာဇာဓိရာဇ် ဟိုကိုတုညးဖရင်မင်ဂင်၊

‘ဒပ်ဗရန်နုသီအဲကော့ခွံလပ်ပွဲဗျိုင်ဒလာဆေဝ်ဂိုက်ပွဲစွဲလပ်ညီကွာ
ဒေအဲလွာ်သင်ကော့သွပ်လိုညီ၊ ပဆပ်ရောမုးဂို အဲကော့ဇက်တိုန်ပိုင်ချင်
ပြန်လေပွဲစွဲ မိုဟ်အဲကော့ပိဒပ် ကျပလက်ချိုတ်ဗွဲမဂိုင် ဂလာန်ပြာကတ်
ထတ်လောန် ခါရရိုဟ်လျှော် တုပ်ညင်အဲကော့ သို့ဗြဟ္မာရာဇ်
ကျပလက်ဒ်အာ မယိုဂိုပြာကတ်ဂိုင်အာတု ဝွကိုညးရးနီဂိုဂိုင်ရ။ မွဲကြ
သို့တိုဗြိုင်တု အဲကော့နက်ပိုက်ဖျရိုဟ်ကော့ညင်ပွဲ စိုတ်ဒေအဲလွ
ပြဟ်ညီ’

‘ဝိုရ’

ဖရင်မင်ဂင်ဟို၊ တုတုညးရာဇာဓိရာဇ်နံအံ-

၈၀၂၁

၁။ ထလိန်ထမက် = ဟိုသို့ပြိုင် ၃။ ကမေုတ် = သွသန္တိ သျှတ်သွတ်လပ်
၂။ ကျက်မြသွ = မုန်နုနုးရာဇာဝင်ဦးကုလား ၄။ သို့တိုဗြိုင် = သို့တိုဗြိုင် ဝိုတ်အာညီတု
ရာဇာဝင်၊ သွသောဓိတမဟာရာ
ဇာဝင်ဇာမျက်နာ (၄၈)ကွင် အဲကော့ရှင်တုရားသို လက်ဆွဲခြေဝင်တက်တော့မူ
ရွဲပုဂ္ဂိုလ်သို့ ပြည်ရွှေဆဲတော်တုရားကို ရှေးကမြယ်တင်တုရားဟုခေါ်ခွဲအံ

‘ကိုအာနက်ရှင်ပျိုနီ(၄၀၀)ရှင်အာကြတ်ကြံ’တူညးအင်ဝဂ်ဖျံနင်’

တူညးအင်ဝဖရင်မင်ဂင် နက်ပျိုနီစံအာချင်အင်ဝရ။

တူညးရာစာစီရင် ဖန်ပြုပြင်လင်ဗိုလ်ဗးသို့ပျိုနီတံကိုမင်ဒပ်ပရာန်နသီဂ်တုံ၊ တူညးရာစာ
မိရာဇ်နက်ပျိုနီစံအာချင်ဟင်သာဝတီကို ပျိုနီဇော်ပြန်တုံဆဂ်ရ။

တူညးဖရင်မင်ဂင်ပလိုသစွဲတုံဆက်ကွဲကိုလင်မှဲ

တူညးဖရင်မင်ဂင် စိုပ်ချင်အင်ဝ မင်ဂွဲတန်ကြန်ညီတုံ၊ နွံဆွဲသွာန်အမတ်သေဏာပတိတ်

‘မည်တံမင်ပွဲ ဓလံဆောဂ်စှော်အာရဟာ’

‘မုဲမင်ဏီ’

သေဏာပတိတ်ပတီ၊ တူညးဖရင်မင်ဂင် မိင်ဂးမည်ဟံဟံအာနွံမင်ဏီဂ်ပျိုတံတ္တိဒ် နွံဆွဲပတီဂး-

‘သို့မည်ပွဲပလင်သွာကိုပိုယ် နုတုံဗွင်ရမ္မဂ် ကိုန်ကမုတ်’ပယံတုံမင်ရ။

ဒလံဆောဂ်ဒိုတို့ရးပိုယ်ဗွာ မန်တံစွဲလင်ဒပ် သိုရိုလ်ဗး ဒိုလုဟ်ရပွဲ

ရိုဟ်ပိုက်ဗိုလ်ဗး ချပ်ပဒြပ်ဇကုရောင်ဟံသေင်ဟာ၊ သို့မည်ပလိုသွာကို

ပိုယ်တုံရ။ အဇော်အာတို့ချင်တခေင် ချင်သေံပါနီမံကွာ ဇးချင်တံဂ်

တုံအံဆော်ဗတိုက်ချင်ဟင်သာဝတီဂွန်။ ဆဂးချင်ကွာန်ပိုယ်ဟံသွပ်သွားဏီ

ဒုးသို့မင်မင်ချင်ကွာန်တံဂ်လေနွံဆဇြဟတ်ပိုယ်ညာတ်ဂးဒိုပျိုနီမုတ်၊

ပိုယ်ဏာလိက်ဗွိုပ်တူညးဇင်မှဲတုံဇက်ဇော်ကို ဒိုပျိုနီခါမုက်ဂွဲ

ကြာပ်ဗတိုက်တုံ ချင်မည်ဂ်ပွဲသွာရ။ ပံသာစိုတ်အမတ်တ္တိပ်ပျိုနီတံမ

ညာတ်ရော’

နွံဆွဲသွာန်ဂ်ရ။ အမတ်တ္တိပ်ပျိုနီတံညာတ်လျော်နွံတူညးကိုဒိုတုံ နွံဆွဲကကန်ကိုပြုဒ်ပြင် ပဏ္ဍကာရ

သွက်ကွဲ တူညးဇင်မှဲ’ ညင်ဒးရးတုံ၊ ဇကုတူညးပြင် ဇုန်ရာစာသာန်’ ဟိုဂး-

‘အဲဒေတုနန်ထပ်ချင်ရတဏာပူရအင်ဝ ပိုင်ဗွိုပ်ကောအဲတူညးချင်ဇင်မှဲ

တူညးဖရင်မင်ဂီဆွာ ညးမဒိုမအံက်ပိုယ် ကလိတ်စစသိုင်တသိုက်သွပ်

တုံ ပိုယ်မန်ကောန်ဂွဲသိုင်သံပတီဇးမဒိုဇော်ပွဲချင်ရတဏာပူရအင်ဝဂ်ရ။

ချင်ကွာန်ဟံဂတာပ်ညွပ်သွားဏီ၊ မွဲဂ်တူညးရာစာစီရင် ချင်ဟင်သာဝတီ

ညာတ်ဗွဲသွပ်ပိုယ် အခိုင်အခိုင် သိုဇြဟတ်ဗိုလ်ဗးဇက်ပျိုနီတိုန်အာ

စိုပ်ချင်အင်ဝ ပဂန္တင်ဂန္တပလိုကိုပြုချင်မုတ်ရးပိုယ်ဗွဲမဂ်ဂွဲ ဂ်လေပိုယ်

ဟံပဒဟ်သေက်’အေင်မင်ဗွဲအလန်တုံရ။ ကြိပွန်ပိုယ်စှော်လဒေဒါ

ချင်ကွာန်ပိုယ်စိုပ်ပယံ၊ ဆိုဒးရင်ညွဲဂွဲဗွဲသွာပလင်သွာ တိုဟ်ရး’

၁။ အာကြတ်ကြံ = သွင်ကြတ် = စေဒါ	၄။ ပြင်ဇုန်ရာစာသာန် = ဇုန်ရာစာသာန်
၂။ ကမုတ် = ကမုတ် = ကောတ်	= ချူရာစာသာန်
၃။ သေံပါနီမံ = ဇမော်ရှမ်း	၅။ သေက် = သေက်ဇီး နိုသွ

လေပွဲကမေ့တံလင် တဲ့မင်ရဟံပတုံ၊ သိုက်ပအခိုင်အနိုင်တသိုိုင်
 ပိုင်တိရူးပိုယ်ပခြပ်ဇကု သွာပလပ်ကိုရင်ညွှတ်ပလိုကော့ လှဟ်ရိုဟ်ဒို
 တုံထံဒိုမင်ဂမ္ဘ်စိုတ် တိက်ဟံသိုိုင် မင်ဟံသိုက် သဏ်ဗတိုက်ချင်
 ဟင်သာဝတီလေ ကျိုက်ချင်ပိုယ်ချင်တခေင် ချင်သေပါနိမတံဟံ
 သွပ်သွေးဏီ အဲဒေအာလဒေါချင်တံဂ် သွပ်သွေးတုံကလေင်ဇက်ဇော်
 ဗတိုက်ချင်ဟင်သာဝတီပွန်ဂ်ရ၊ အပိုနိချင်အင်ဝဗ္ဗမုက်ဂ်ညာတ်ကး
 ပွဲဒူးလ် အာတ်ပိုနိကောအဲ တုညးဇင်မှာသော့ဇက်ဇော်ဒိုဒိုပိုနိကရာပ်
 ရိုဗတိုက်ရင်ညွှ ချင်ဟင်သာဝတီဂ် ပိုယ်ကောကိုဒေပွဲဒူးဗွဲမပြဟ်ရ။
 ပွဲဒူးချင်မညီတုံ စိင်ခိုဟ်ချေခိုဟ်ဖြဂေါဝ် မိုက်ပိုတ်ပွဲမန္တဂုဟ်ရာ
 ပိုက်ကောအဲမန္တ အဲဒေ ဆက်တွဲကောအဲ တုညးဇင်မှာဒေအိုတ်။
 မွဲသားပွန်ချင်အင်ဝ ကိုချင်ဇင်မှာ ဟံပွဲထကုတ်ရင်ညွှရ၊ ပိုနိချင်အင်ဝ
 ဒိုပိုနိချင်ဇင်မှာ ပိုနိချင်ဇင်မှာဒိုပိုနိချင်အင်ဝ၊ ချင်ဇာဒိုဂ်မဟာမိတ်ကို
 ရင်ညွှဒိုအဓာတ်၊ ဒဒိုဂ်ပတီကောအဲတုညးဇင်မှာသိုမရိုဟ်ပိုဟ်ရ’

ဇန်ဇုန်ရာဇာသာန်တုံ ပအပ်ကိုဗွာစိုခါ ကူတံယိုဒင်ကေတ်ရာဇာသာန် သိုအပေါတ်တွဲ
 ပဏ္ဍကာရကိုတိုန်အာချင်ဇင်မှာတုံတုညးဖရင်မင်ဂင် သိုဖြဟတ်ပိုက်မိုက်ဇကုတုညးဇော်ပိုနိအာဗတိုက်
 ချင်တခေင်။

မန်တံရပ်ပွဲဗွာ(၁၂) ရဲအာဇင်မှာ

ပွဲဗွာ(၁၂)တိုန်အာချင်ဇင်မှာတံအွဲဂ်ရ။ ပွဲဂွင်တရပဏ္ဍာဂ် ရဲမညီစချင်သေင် သိုဒုဝ်ခွင်
 ကိုရဲအာထပစိကင်လို့နိ၊ ပွဲဂ်ရဲဂွဲကင်တံညာတ်ဗွာ(၁၂)သွပ်ရပ်ပွဲဇကုဗွာသို(၁၂) ပလင်မိုပိုသိုဒုဝ်ခွင်
 စမတ်သွာန်ဂွဲဂလာန်နွဲသိုရာဇာသာန်အာတ်ပိုနိချင်ဇက်မှာ သိုဒုဝ်ခွင်ပွဲတီ ကေတ်ဇကုဗွာ(၁၂) ပလင်ဖျ
 ဏာချင်ဟင်သာဝတီ၊ လော့ပ်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ် နွဲအွဲကိုပံက်ပိုရာဇာသာန် ပွဲတီဒဒိုတုညးဖရင်မင်ဂင်
 ပလိုသွာ ခြပ်ပြိုဟ်အာတ်ပိုနိချင်ဇင်မှာပဖြဟတ် ကေတ်ဇူးကိုချင်ဟင်သာဝတီ ပွဲတီတုံဗွာရဏာ။
 ဒါရဗလးဗွာ(၁၂)ပွဲ ဖရင်မင်ဂင်ကိုမလေင်တိုန်အာချင်ဇင်မှာပွန်ရ။ ပိုနိဗွာ ပိုနိလ် ဓါဖြဟတ်ဒိုတုံ
 ပိုယ်ဒုင်ဒင်ကေတ်ဇူးဝါတ် ဖအာန်ဖြဟတ်ပိုနိရောင်ဇေခိုဟ် ဗွာ(၁၂)ဂ်ဏာခစိုတ်ကော့ ဒဒိုပိုယ်ရပ်
 ပွဲဗွာ(၁၂)ဂ်လွကိုပြာကတ်စိုပ်ဗွာ မိုဟ်(၁၂)မဏာရာဇာသာန်ဂ်လေဟံစိုပ် ပိုနိဇင်မှာလေဟံကျင်ကို
 ဖရင်မင်ဂင်စမိုသင်ကာမင်အဂ်ရ။

တုညးကြတ်မိုက်ပိုနိဗွာပခိုင်မင်ချင်ပသီ

လဟိုပိုရာဇာသာန်နွဲ တုညးအင်ဝ ဖရင်မင်ဂင် အာဗတိုက်ချင်တခေင်တုံ အာဗတိုက်သေပါနိမ
 တုံဒိုတုံ ကလေင်ဇော်ဗတိုက်ချင်ဇန်နွဲဂ် ဖရင်မင်ဂင်အာဗတိုက်ချင်တခေင်ဂ်အာတုံရဟာ၊ စကာမိုဟ်ပရဟ်

၁။ ကမေ့တံ = သွသမ္ဘိ
 ၂။ အဓာတ် = ဌါန်ဂတ
 ၃။ ထပစိကင်လို့နိ = ထပက်ကင်လို့နိ

ကိုအာကလင်ကောင်ကာချင်အင်ဝ ဒဒိဖရင်မင်ဂင်ဇက်အာချင်တခေင် မိုဟ်စကာကလေင်စိုပ်ဂွံတီတဲ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ် ခါန်ပျါန်ဗွဲမဉိုင်ဇကုတုညးဇက်တိုန်ပခိုင်မင်ချင်ပသီ ကြိတ်ဗတိုက်ပျါန်ဗွဲမကလေင် နူချင်တခေင်ဂ်မချပ်။

ဖရင်မင်ဂင်ဗျိုက်ချင်တခေင်

ပွဲတုညးဗွဲဖရင်မင်ဂင် ဇက်အာဗတိုက်ချင်တခေင် စချင်တခေင်ဒုင်ပံင်မာန်ပေက်ဒ်အာ ချင်ဖဌာ၊ ကောန်စချင်တခေင် နရာဇ်ဗိလ္လ ဖွဲာဂွံ ဗိလဗးဗုတ်လီု ပြင်သီ ဂြောပ် သုတ် တြုတြုစိင် ချေ ဗွဲမဉိုင်ပျိုက်ကောက်တပ်တြုန်ခြပ်မခိုဟ်တံဂ်တဲ ဒ်လုပ်မင်ချင်သွင်ထောဲတုညးဖရင်မင်ဂင်ဗွဲချင်တခေင် ပွဲချင်တခေင်ဂ်ရ တုညးစွဲလပ်ဗွဲာန်တုညး သို့ကာမဏီ ကိုပခိုင်လပ်ချင်တခေင်။

‘ကိုဗက်စချင်တခေင်သို့ကောန်စချင်တခေင်နရာဇ်ဗိလ္လတံညင်ဂွံ’

နွံအွဲဂကန်လပ်တဲ၊ တုညးဖရင်မင်ဂင်ပရဟ်ဇက်အာဗတိုက်သေပါန်မံပွန် ဂွံဇက်အာဂ်ဟံ ဂလေင်၊ ဟိုဟ်ဂ်ရ ဟံတဖကိုပုန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဗွဲာန်တုညးဗွဲကာမဏီ ပခိုင်မင်ချင်တခေင်ဂ် ကောန်တုညးဖရင်မင်ဂင်တုစပြေအွာ ဒ်ပရိဗာရိသို့ကာမဏီဂ်မင်ကရောသို့ကာမဏီမဒ်သန္တာဇကု ပွဲချင်တခေင်ဗွဲစွဲကို။

တုညးဖရင်မင်ဂင် ဇက်အာဗတိုက်ချင်သေပါန်မံ ဇးသေပါန်မံပွန် နွံအွဲကိုဗက်သီဂြောပ်ခတာ ဟံဂွံအိုတ်ဏီ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ဗျူဒပ်ပျါန်ဒိုအ်မင်ပွဲချင်သေပါန်မံ ဟံဂွံစွဲချင်အင်ဝ ဗက်သီ ဂြောပ်ခတာဒိုအ်မင် နူနရာဇ်ဗိလ္လ ကောန်စချင်တခေင်နူပွဲချင်သွင်ထောဲ ဒ်မင်ပျိုင်ဗွဲာမင်ဟံဂွံ မိင်ဂးပျါန်တုညးရာဇာဓိရာဇ် နွံမင်ပွဲချင်ပသီ၊ နရာဇ်ဗိလ္လ သိုဗိလဗးဂြောပ်ခတာစိင်ချေတြပ်ဇကု၊ အံနိုင်အခိုင် ဇက်တိတ်ကွင်ပေါ်ပြင်ဇကုတခိုင်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွန် တုညးညာဟ်ပေါ် ကျင်ကေတ်ပရာက်ဟ်ရ ဗွဲာရဏာကောန်ညးကောန်အဲလေပ်ဒ်သတ်ဂွံကို နွံအွဲဟိုကို နရာဇ်ဗိလ္လ-

‘မူးလှဒိုက်စိုတ်ရ၊ ပေါ်ကျင်ဖျိုန်ဇကုကိုအဲ အဲသွင်သျိုင်မူး ချင်တခေင်ဂ် အဲဗတိုက်ကလေင်ကေတ်ကိုပွန်’

ဂးတဲကိုလပ်ပဿကာ ကုနရာဇ်ဗိလ္လ ညင်ကြိုက်တန်။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ခါန်ပျါန်ဗျိုက်ချင်တခေင်

ပွဲဂ်နွံအွဲဂကန်ခါန်ပျါန် သို့ဗိုဗိုဗိုဗိုညာတ် ဒ်ဂအုပ်ပျါန် သို့သတ်လေ့ကို သို့သတ်ကြာဲ ဒ်စက္ကဲ ဝို(၅၀၀၀) သို့ဝပ်ခွင်ဒ်ဂအုပ်ပျါန် သို့လိုက်နီရဲ၊ သို့ဇီဝင်သိုရို ဒ်စက္ကဲဝို(၅၀၀၀) ဝါဒပ်ဒ် ဝို(၁၀၀၀၀)သို့စိင်ချေဗွဲမဉိုင် ဗွဲက်ပျါန်ခါကျိပ်ပြုပြင်ကိုဇက်အာဗတိုက်ချင်တခေင် နရာဇ်ဗိလ္လကိုအာသို့ ဗိုလဗးကို ကျိုင်ဗွဲဒင်ကိုဏာပွဲချင်တခေင်တဲ ကိုပသောက်နရာဇ်ဗိလ္လကိုပသို့မင်ချင်တခေင် နွံအွဲဂကန် ကိုသိုဂအုပ်ပျါန်ခါတု။

၁။ ဂြောပ်ခတာ = ကောန်ချင်ကောန်ဂွာန် ၂။ ပရာက် = ကေတ်အရီအဖင်(ပရာက်= ပြင်)

‘ဧကံပုဂ္ဂိုလ်အာစိဝိညင်သွင်ထောင့်ထောင့် လှူကုန်ရုံပုဂ္ဂိုလ်ပကွိပပ် ကိုရုံချင်သွင်ထောင့်ထောင့် ကိုနရာဇိလ္လကောမ္မိတ်လုပ်ဟိုကိုရုံချင်သွင်ထောင့်ကော။ ဧကုအေသိုဗိုလဗးဗွဲမဂြိုဏ်ကျင်နွံပွဲချင်ပသီ ကိုပုဂ္ဂိုလ်ဧကံကျင်ဗတိုက်ချင်တခေင်ကလေင်ကိုနရာဇိလ္လ ရဲချင်သွင်ထောင့်နဂြိုဏ်ချင်တခေင်။ ခါရုတ်တိတ်ကွဲနရာဇိလ္လကောနနဲဧကုခိုဟ်ဟ်တိတ်အာ။ ခါရုပွဲတိတ်အာပိုယ်ဗတိုက်ကေတ်ပဂ္ဂုဗအိုတ်။ သာ်ဝံ့ကိုလုပ်ဟိုကိုရုံချင်သွင်ထောင့်လှူကုသိုရုံဗာဗရင်မင်ဂံင်မကိုမင်ချင်တံမိင် ရဲချင်သွင်ထောင့် တံမင်ဟွံဝံ့ ဒးတိတ်ခိပ်နရာဇိလ္လရ။ တဲကိုနရာဇိလ္လ ကေတ်စိုတ်စရိယံသေတံနိုဗွဲတဲချင်သွင်ထောင့်ဂ် ကေတ်ဇးကော ပွဲခိုဗြဟတ်ဂြိုဏ်တဲ ကာလဂ်ဧကံအာဗတိုက်ကေတ်ချင်တခေင်ဝံ့လော့လော့ရ’

နွံနွံတုညးရာဇာဓိရာဇ်ကကန်ကိုသိုဂအုပ်ပုဂ္ဂိုလ်ဧတုတု။ သိုဧကုနရာဇိလ္လ ကောနနဲသွင်တခေင်ကိုအာကို သိုဂအုပ်ပုဂ္ဂိုလ်ဧတု သိုနရာဇိလ္လ ယိုဒင်အွံတဲ ဝံ့ပယာ်ဇေယဇးခိုဟ်ဧကံအာရ။ သိုဧတုအာစိဝိညင်သွင်ထောင့် လှောင်နွံနွံကကန် စကောမ္မိတ်လုပ်ဟိုလုပ်ချင်သွင်ထောင့်ဟိုဂ်ရ။ ရဲချင်သွင်ထောင့်တိဂးကောနနဲဧကုနရာဇိလ္လ ဒင်နင်ပုဂ္ဂိုလ်မန်ဗွဲမဂြိုဏ်ဝံ့မိင်တဲ မင်ဟွံဝံ့ရဲချင်သွင်ထောင့်ပေါ်တိတ်စိုပ်နရာဇိလ္လ နူနရာဇိလ္လကိုလာဝ်ဂြိုဏ်ယာတ်ခတ်သန် ရဲချင်သွင်ထောင့်ခိုတ်ဗွဲကိုနရာဇိလ္လအိုတ်။

အကြာဝံ့ဒေက်မိင်ဧကံ ဖရင်မင်ဂံင်မတင်လုပ်ဟိုမင်ချင်သွင်ထောင့်ဟိုဂ်ဒင်ဒင်ပေါ်ချင်တခေင်။ ပွဲချင်သွင်ထောင့်ဗွဲဝံ့လဗးသုတ်တးတဲဧကံကျောံချင်တခေင်ရ။ ခါသိုဗိုဧကံနရာဇိလ္လဗွဲလှောင်မဧကံကျင်အလုံညးချင်တခေင်ခါဗတိတ်ကောနနဲဧသိုဗိုအာစိဝိညင်သွင်ထောင့်ကိုနရာဇိလ္လအိုတ်။

ပွဲဂ်ပုဂ္ဂိုလ်ကာမူထိစရံက်အာ သိုသံလှေက်ကိုလိုက်နရာဇိလ္လအာဂတ သိုဗိုဗွဲကိုနရာဇိလ္လဧကံကျင်ကြဲ ခါမဗတိုက်သိုကာမူထိဒင်ဟွံမာန်ပေက်အာ။ ဧကုကာမူထိကိုတုစ ဗြေင်ဇွာ သိုဗိုဗွဲလုပ်စာအံက်စိင်ချေ့ဗိုပုဂ္ဂိုလ်ဗွာကုတ်ဒက်ဖျဲဂ္ဂုဇးဒရုတ်ပိလိုနွံစ တွဲတုညးပွဲချင်ပသီ တုညးတုန် ချင်ပသီပတ်တဲကောံသီလဝ အမတ်ဒိန်တုညးကိုစချင်ပသီ နူချင်ပသီတုညးစကျင်ခိုပ်ကျက်ထဏ်ဒ တုညးတိုန်ဗိုကိုကောနနဲသိုတ်မတက်ဂလီ ပွဲဂ်အမတ်ဒိန်ကိုဖျဲလိက်ကိုတုညး။

‘မိုဟ်ဗွဲသိုဗတဲတဲစကျင် သိုကာမူထိဂမာန်ဖရင်မင်ဂံင် တုညးစ ဗြေင်ဇွာ ဒိုက်ကျက်ဂမိုဏ်တံဇးတဲဧကု ကုတ်ပလင်နင်စိုပ်ချင်ပသီ တဲရ။ ဒဒ်ဂ်ဒိုက်ကျက်စလောဝ်ပတိကျက်ဂမိုဏ်ဧကံအံ’

တုညးခါဗမိင်မဝံ့ကောနနဲဇာန်ဖရင်မင်ဂံင်မိပ်စိုတ်လောန်သန် ဣတက်ကဏတ်’

‘ဗွာဝံ့လုတ်’ဆဧကုအံ တမာမလုတ်’သစာဂ်ခိုက်ဂေဝံ့’

ဟိုတ်တုညးဣတက်ကုတ်ဂ် ကျက်တန်ဒညးမကောံ ပိပတ်အာတဲကျက်ကနက်ညးဗွဲစို

၁။ စရံက်အာ = စရိဟ်အာ။ လိုအာ
၂။ တုစဗြေင်ဇွာ = ဖေါပြည့်ချမ်းသာ
၃။ တံက်ကဏတ် = တက်ကုတ်
၄။ လုတ် = ယုတ်မာ
၅။ တမာမလုတ် = ဝလီ

ကိုလျှောက်ရောင်။ တူညားကော်အမတ်သာသန့် ကိုဒုင်ဖျတစ်မြေဝင်စွာ အမတ်သာသန့်စစ်စိုပ်ချင်ပသိကို
ဧကုကာမူထိစကအဲချိုက်အံ၊ တစ်မြေဝင်စွာအမတ်မှာသွန်ဒင်ဖျစိုပ်တူညားတဲ့ တူညားစွဲလပ်ခွင်ဂုဏ်အောင်။
တူညားစိုပ်ဗဂေါတဲ့ဂျင်နာတ်ခါတူညားကိုပြုပြင်သွက်သို့စိုခါ သို့စက္ကဲခါ သို့အမတ်ထွိုပ်ပျန်ဂမ္ဘိုင်၊
ယာတ်ပျိုအိလွန်သောက် တူညားကိုဏာလပ်ကိုဏာ တံနွံတဆိပ်ကြာထပ် အံ့တူညားရာဇာဓိရာဇ်ခို
ကောန်တူညားစိင်ဗွာင်ဂး-

‘ကိုဏာစိုပ်သို့စိုညာတ်၊ သို့ငှပ်ခွင်သို့အမတ်ထွိုပ်ပျန်တံဂမ္ဘိုင်
ချင်ရးညွပ်ညွးတဲ့ မူးတံယိုက်ပျန်စကူင်ရ။ နရာမိလ္လာသို့ကျိုင်
ဗတောင်မူးတံပတိုန်လင်လတူနန်ထပ်တဲ့ မိုဟ်ပူချင်တဆင်မလုပ်စကိုဗွာ
တူပြတ်ညာပိန်မုတ်၊ ပိန်ခီ၊ ဒဇံ၊ ခတေတ်၊ မောတ် ယန်သေ’
ဒှဲမခိုဟ်မူးတံကွဲဖျင်ကို’

အတိုင်အံ့တူညားမန့် နရာမိလ္လာဂိုဏ်နန်ထပ်တဲ့ ဣတံစကူင်ရ။ မိုဟ်တူပြတ်ညာသွတ်ဇေတ်မသန်
တြိကံသွတ်ဣတံမဂ္ဂဖျင်၊ ဒဒ်တူညားရာဇာဓိရာဇ်တို့ချင်တခေင်မပေက်အာဧကုကာမူထိကိုတူ
စမြေဝင်စွာမလုပ်တံတူညားဟင်သာဝတီကို တူညားဖရင်မင်ဂင်အာတိုသေပိန်မပုန်ဂိုဒ်တဲ့ဟွံဂွံတီ
နွံကောန်သို့စိုပုတ္တရပ်သွင်ထင် လောဝ်ပတီတူညားဖရင်မင်ဂင်။

‘ချင်တခေင်တူနန်ထပ်မဂ္ဂလပ်ဂိုညင်စိင်ဂြိုပ်ညားမလှန်ဖျ’ အဒိကို
ဗပ်မုတ်မဒဇေတ်ဟွံဟွံကိုသိုက်ကွာ ဗပ်မုတ်မမ္မင်ဒက်ဒဟးဟွံမကိုသိုက်
တဲ့စိင်ဂိုလ္လိတ်ဖေက်ဗပ်မုတ်ဒတုဇေတ်အာချင်တခေင်ဟွံညွပ်ညွးထီ
စွဲလပ်ကောန်ခွာန်တူနန်ထပ် မကိုခွင်ဂိုမှာအာတဲ့ရ’

တူညားဖရင်မင်ဂင်ခါမမိင် နွံအံ့-

‘ပေံမဒ်ကောန်ငှပ်အရေင်သတ်ဂွံမညာတ် အမတ်ထွိုပ်ပျန်သို့စိုဒှဲ
ဒပ်မစပိုန်လာပ်အဲဗွဲမဂ္ဂိုင် အရေင်လညာတ်သတ်ဂွံညားဟွံပတီအဲဗွဲ’

ပဲဂိုနူညားခါလောဝ်ပတီပုန်-

‘ကာလကျင်ဂမ္ဘိုင်မဂ္ဂဇးချင်တဆင်ညားဂိုမတန်ခွင်ရော’

၁။ တူပြတ်ညာ	= တူပညာ	ရ။ ပုတ္တရပ်	= ကလုတ်ဇွဲကရာဇ်
		၈။ မလှန်ဖျ	= ဝှံနင်
၂။ ပိန်မုတ်	= ပိန်ပုတ်၊ ပန်းပု	၉။ အဒိ	= တွါ
၃။ ပိန်ခီ	= ပညာချူရပ်၊ ပန်းချီ	၁၀။ မဒဇေတ်	= နိုမိတ်၊ ဒဇေတ်ယို
၄။ ဒဇံ	= မိသုကာ၊ မိသကပ်		= မိတ်သဟာ
၅။ ခတေတ်	= အာစာခတေက်	၁၁။ ဗပ်မုတ်	= ယူညားမချိုက်စိင်(ဆင်ဦးစီး)
၆။ ယန်သေ	= အါဇာတုတ်တုတ်ယာတ်	၁၂။ စမ္မင်ဒက်ဒဟး	= စမ္မင် = စိင်မှော်နိုဟ်
	မေုင်ယန်		ဒဟး = ကယျိုင်စိင်၊
			ရက်ဒက်စိင်

အံ့ဟံ့သွားနိ။

‘ကောန်အမင်ရဲကွပ်ဆွာစွဲလပ်ကိုမင်ချင်အင်ဝမင်ရဲသိင်ဂသုစွဲလပ်
ပွဲချင်ပြန် ငကာန်အဲတုတ်ထိုင်စွာ စွာန်အဲကာမူထိပွဲ ချင်တမင် ပွဲသုဟ်
ကွင်နန်ထပ်လေနွံ ကောန်စွာန်အဲလပ်ရကွပ်ဂမျိုင်တိတ်ပါင်တဲဟိုတ်ဂို
ညးဟံ့ဂင်ပဟိုရောင်’

‘အရောင်မဟိုပွဲဒးကော့ရ’

ဖရင်မင်ဂင်ဂး၊ မင်မှာရာစာဖရင်မင်ဂင်မကိုယျ ဖရင်မင်ဂင်မဒးသော်ပါန်မဲတဲပွဲဖျိုင် သိုတြဲဇော်
သုတ်အိုတ်။ ဟံ့ဂိုဖရင်မင်ဂင်ပင်သိုဝပ်သုဒ္ဒသို။

ဖရင်မင်ဂင်ဇော်ပျိုင်ပွန်ပွန်

နူကွပ်ချင်လိတ်ဆိပ် ဖရင်မင်ဂင်မင်ပရိုင်တခိုင်မပေက် ကေုကာမူထိတ်တုတ်မပြေဇွာမည်တံမ
ပွဲဏာ။ ဒေါသတ္တိမြိုင်ညင်ပွတ်ဟောင်။

‘ဟံ့အာကောက်နင်သော်ပါန်မဲသိုကောန်ဇာတ်မြက္ကသုတ်ကော့’ ပွဲဇိတ္တိတ်
ဟိုတ်ဒေ့မပုန်အဲမွဒးအာကိုဒေ့ ကောန်စွာန်အဲညးမပွဲဏာ’

ဂးတဲပျိုင်ဇော်သန်ဟောင်။ ဖရင်မင်ဂင်ကိုဂတးဗိုလပးသိုကာလေစိုညောင်သိုပွဲချင်အင်ဝအိုတ်၊
စိုဇွဲကိုတ်ကို(၅၀၀၀၀)၊ ခေ့ (၆၀၀၀)၊ စိင်ခြင်(၁၀၀)၊ စိင်ဖြဲသုတ်ဇမော်(၅၀၀)၊ ဇကုဖရင်မင်ဂင်ဇော်ဇော်
ဒးကမေဆင်ဒးတင်အူ။

‘ပွဲဗညာနဲတဲစရ အဲဟံ့ပွဲဗညာနဲအဲဟံ့စ’

ဖရင်မင်ဂင်ဂး။

တုညးရားစာစီရားပြုပြင်ပျိုင်ပွန်ပွန်

မိုဟ်မမံင်ပွဲသိုဂ်စပတ်တုညး ဒဒ်ဖရင်မင်ဂင်ဇော်မိုဝ်တင်အူ တုညးမိင်တဲ။ ခါန်ဗိုလပးဆမ
ခတာပ်ပွဲမိုဟ်ထတ်ခစာလုက်? စိင်ကြင်ကွဲ စိင်ဖြဲသုတ်ဇမော် (၅၀၀)ပရဲ၊ နူချင်ဟံင်သာဝတီတုညး
ဇော်မိုဝ်ဖစးနူအင်မွဒးအာခွင်သိုဇိုင် ပွဲသိုဇိုင်တုညးဗျူဇာရဲသခက်ကိုလာပ်ထပ်သန် ဂဟတ်ကရာတ်လျဟ်
နိုင်တဲ?

‘အဲကောန်ဇွဲကရားစီ အဆက်အဆက်ဇောင်၊ ဆတ္တိရးမည်ဟံ့ကိုဗျာဉ်
လိုန်၊ ပွဲပြုဗ်ရးဒေ့ဟောင်ပိုယ်တရိုဒေ့ရ’

တုညးဂး၊ အိုတ်အမတ်တံဂမျိုင် ပသွင်သွာဟံ့ နူသတိုင်ဇော်အာစိုပ်ဒိုဗတဲ။ နူဗတဲဇော်အာ

၁။ သုတ်ကော့	=	ဂစိုတ်ကော့	၄။	ဂဟတ်ကရာတ်	=	ပွဲတဲထိုကြိုဟိုန်၊ (လက်သီး
၂။ သိုဇိုင်	=	စစိတောင်း		လျဟ်နိုင်တဲ	=	လက်မောင်းတံနီး၍ဟံ့စ
၃။ လုက်	=	လက်			=	ကြေးသည်။)
			၅။	ပသွင်သွာ	=	ပသစွာညးညး

ဝိုင်ဆရီ ဒပ်ဇနီ လေတည်းဟွဲကိုဒက် တဲသိုဗိုဗြာဇ္ဇလောဝ်ပတီ တည်း။

‘ပိုယ်ဒိုက် မကျင်လျာ်ရဒမ္မု-ကိုသ့ သိုဗ္ဗာမစေတိုပိုယ်သိုက်ဝံတီည’

မိင်ဂလာန်သိုဗိုဗြာဇ္ဇတဲတည်းစကာလွန်အိန် စိင်ဂြင်(၅)မိုဟ်မသုန်ကွဲ။ သာ်ဝံတည်းဂကာန် ကိုလွန်အိန်-

‘ဇေအာရင်မွဲပုန်ဗ္ဗာမစေတိုည။ ညာတ်ပုန်ဒေတဲဇေကလောင်စပြဟ်’

ညးကရီုသွာန်ကွဲကိုဒိုက်ဒိုင်ကယောဝ်။ ညာတ်ပုန်ဗ္ဗာမစေတိုပိုယ်သိုက်ဝံတီည။

လွန်အိန်မိင်တဲဇေအာဝမုင် မွဲဗတံစိုပ်ဗိုဗြာဇ္ဇတဲတည်း ပုန်ဖရင်မင်ဂင်စိုပ်တင်အုဂန္ဓိ ကိုပုန်ဗ္ဗာ လွန်အိန်မိင် ကရီုသွာန်ညာတ်ပုန်ဗ္ဗာ။

‘ပိုယ်သ့ ပြဟ်ရောင်သွး’

ကရီုတံဂး။ လွန်အိန်ဟို-

‘ဇေတံရောင်ညာတ်အဲဟံညာတ်ဏီသွက်သ့ သ့ဟာ’

ဇေကုလွန်အိန် တိုန်ဒိုက်ကယောဝ်ညာတ်ပုန်ဗ္ဗာမစေတိုပိုယ်သိုက်ဝံတီည။ သေသက်ကံမဇေက ကျင်ဂတ ဒပ်ဂြင်တဇေတံဂ်လွန်အိန်ကိုမိုဟ်ကြာပ်ဗ္ဗာမင် ပွဲသေဗ္ဗာကွဲကွဲဂ် လွန်အိန်တိတ်ဗတိုက် မိုဟ်ရဲသေဗ္ဗာတံသွဟ်လိုအာ ဗာတ်ရဲလွန်အိန်တိတ်ကေတ်ကိုပံဝံစါပိဇော လွန်စိုတ်ဒေရပ်ကေတ်ဂိုဏ်ဂိုဏ် မွဲဂ်ပုန်ဗ္ဗာကြိယာ်ကျင်ဂြင်သန် ခါလွန်အိန်ဒုင်ဟံဗာန်ဒးဝါအာ။ ကာလမစံဒးစတရဲဂြိုပ် ဗဒေါဆု’ ပလိုဝံင်ကြိစိင်ချေတဲ လွန်အိန်စိုပ်တည်း။ တည်းသွာန်လွန်အိန်-

‘မအာညာတ်ပုန်ညးဟာ’

တည်းနွံဒွဲသွာန်။

‘အဲဒိုက်ညာတ်’

လွန်အိန်လောဝ်ပတီ။

‘ဂြိုင်အောန်ဗုတ်ဂလိုင်ဒိုရော’

နွံဒွဲ။ လွန်အိန်လောဝ်ပတီ။

‘ဗုတ်မွဲကိုတ်ဂြိုင်’

၁။ ဒပ်ဇနီ	= ဒပ်ဒူး =ဒူးလပ် ဒပ်။ နီလပ်ဒပ်- ခံတပ်	၅။ ဂန္ဓိတ်ပုန်	= ရဗျာင်ဇေကကျင်ပုန်ရဗျာင် သံင်သံင်(စစါချီသံအုတ် အုတ်ကျက်ကျက်)
၂။ ဒမ္မု	= အက္ခက်	၆။ သ့၊ သ့သ့	= ချီထောံ၊ ပါထောံ၊ ထောံထောံ
၃။ ညးကရီု	= ညးထွးဝိုင်	၇။ ဗဒေါဆု	= ဗဒေါဆု၊ သွညင်ဂိုင်ဝံဇာတ် ထပိုတ်တံဆု
၄။ ကယောဝ်	= ကုန်ဒိုင်ဇေကမင်ဗေဒါရိုင်		

တည်းမိင်တုံထောဝ်ခိုင်ထောတ်။

‘ဝါဝံ့အဲဟံ့ကိုဗ္ဗာလုန်တိရးပိုယ်ရ၊ ပဲ့ထွန်ဂြိုပ်ဖိုယ်သွင်ပတိုက်ခေ’

ပဲ့ဂုန်အွဲဂကန်ကိုဗြဇ။

‘လွန်အိန်စိုပ်ကျင်နုတရဇမေ့ဝဲသောင်ဗိုတ်ကိုလွန်အိန်စ ပတောဝ်
လမောင်ကျာရ’

ပဲ့ဂုလွန်အိန်မိင်အွဲ၊ မျေ့ကျိုပ်ပဝတ်ကိုတည်းတုံစေ့စအာမေင်ဇကျ တုံတည်းဣသုတသိုက်လုပ်
အာပဲ့သိုက်တတ်တမုက်ဂုရ။ အမတ်ဒတိုပ်ပျါန်ဂမ္ဘိုင်လေစေ့အာ သိုဗိုဗြာဇ သိုစေသု သိုအာဖရာ
သိုအပနာန်ခိုင် ညးပန်ဗက်လုပ်အာတည်း လျှော်ပတိုက်ကိုကော်လွန်အိန် လွန်အိန်စိုပ်ကျင် တုံသိုဗို
ဗြာဇသွာန်လွန်အိန်-

‘သိုလွန်အိန်အာလျှော်ဂု ညာတ်ဆကျိုပ်ပျါန်ဟာ အဖွဲပျါန်ညာတ်
ကိုဟာ’

တုံလွန်အိန်ဟို-

‘ပဲ့ကြိုင်တဲဒေတ်ပိုယ်ဒိုက်ဗူးဒိုင်ထွဲဂြိုပ်ကြိုင်သောတ်ဖွဲနုဗာကျင်
အလိုက်ဝါဂုအဲဒိုက်တိုန်ဒတ်ဒိုင်ဗျုဗျု ဆအလံာ်စိုင်အဲဒိုက်ညာတ်
ဝါဝိကုသုဟ်၊ ချေ့ဂြိုင်သန် ဗိုဗွဲကိုတ်ဟံ့ကုပဲ့ခေမကော့ကြိုင်ဂုအဲဒိုဗုတ်
ခေညိုဖွဲဟံ့မာန် ပျါန်သေသက်သက်မဇက်ဂတ’

မိင်ဂလာန်လွန်အိန်တုံသံဝံ့တည်းနွဲအွဲ-

‘ညွဲပျါန်ချေ့ပဲ့ဝါရောခေမထတ်စော အင်ဂပျါန်စိုင်ခေအောန် ပျါန်ပိုယ်
ရောင်ခေမဂြိုင် ပဲ့ဂြိုပ်ပိုယ်သွင်ပတိုက်ခေရ’

တည်းဂးပဲ့ဂုသိုဗိုဗြာဇလျှော်ပတို-

‘ပျါန်ဗာမဇက်ကျင်လျှော်ပတိုက်ကိုင်သန်လွန်အိန်ဟိုပတီ ညွဲမသိုင်
မုက်ပျါန်ဇော်အဒိုက်ညင်မဆီမုက်ကလော်ကို ခါကျက်ဂမျိုင်နွဲအွဲပတိုက်
ခေပဲ့ဂြိုပ်ဂုဗူးကော့ရသောင်ဗိုတ်ဂြိုင် ညင်ပြိုင်ဂြိုပ်ခါမနီရင်ညွဲဂုရစိုတ်
အဲဒိုက်မဒို လွင်ပျါန်ဗာကိုဒိုဒိုင်အဲပဲ့ဂြိုပ် ပိုယ်ဒိုက်သိုက်ကိုဒိုသို ဗိုဗိုယ်
ဒိုက်သိုက်ကိုနွဲဗြဟတ် ဗိုလွင်ဗာသိုက်ကိုသောင် ချင်ပိုယ်ရးပိုယ်
သွးအလိုက်ခိဟ် ဇးသိုလျှော်ဂုမုဗိုသိုရော၊ ပိုယ်ဒိုက်ညးဂမ္ဘိုင်ခိဗျိုင်
ပျါန်ညာတ်လက်သန်ပျါန်သံဝံ့’

သိုဗိုဗြာဇဟိုဒးထွဲဂြိုပ်ပျါန်ဂမ္ဘိုင်ဂး-

‘ဒိုရသံဂုပျါန်ပိုယ်ဟံ့ဒးပွန်တိုက်အာရဟာ’

၁။ ထွန်ဂြိုပ် = ပဲ့ခိဗိုဗြဟ် ၃။ အဖွဲပျါန် = မျှော်ပျါန်၊ (တပ်မ)
၂။ ပတောဝ်လမောင် = သွက်ဝံ့သောင်ပြေစေင်ဇဏ ၄။ သု = နွဲ

‘ပျိုန်ပိုယ်ဒိုက်ပွန်တိတ်အာဂ်ဒးရ။ ပျိုန်ပိုယ်ဒိုက်စိင်ချေဖြဂတ်’^၁ ဂျိုင်
ခါမပလန်ကိုကလောင်ကရောပိုယ်ပွန်ဟာ တွဲဝှဲကိုလောန်အာကာရ’

သို့စိုဝ်း၊ တုညးနွံအံ့၊

‘ကိုဂျိုင်ကေအမတ်သာသွန် နင်စင်၊ ဂမ္ဘိုင်သို့ဒိုက်အိမ မပလောင်ဖျဏာညိ’
အံ့ဂကန်ဂိုရ။ အမတ်သာသွန်လှောင်ပတီ

‘ယပ်ပျိုန်မမဟွံမေဝဲ ပွဲအဲဒိုက်အံ့နွံကိုစိုက် ဒိုက်သွံပလင်နာပိုယ်ဖြိုဂွဲမ
သွာရ။ လျှော်နွံပျိုန်တပ်စေဟ်မင်ရင်ညွံနွံအံ့ကိုစပလင်နာပိုယ်ဖြို
စိုတ်ဒိုက်ပွဲမိက်တြာနွံသွင်ဂတဘဇိုင်ထပ် သိုက်ပွဲတပ်စေဟ်သတ်တြ
နာရောင်စိုတ်ဒိုက်မဒ်’

‘အမတ်သာသွန်လှောင်ပတီဒိုက်ဂလန်ထိုင်ပျိုန်ရောင်’

နွံအံ့တု၊ သို့အိန္ဒဇိပ်ဟောင်နွံအံ့

‘ကိုပလင်နင်စင်ဂမ္ဘိုင်ပွန်ရ။ သို့အိန္ဒဇိပ်အာလောန်တုပိုယ်ကေတ်တိတ်ပွဲရ’

တုညးနွံအံ့

‘စိင်စေတိုင်’^၂ ဂျိုင်သန် သေကုသေဒွဲဒွါ^၃ ရင်ညွံပွန်တုန် ဆဲးပွဲပိုယ်ဖန်
တြာကုရင်ညွံရောင်နိဟ် ကိုလပ်ညိ လျှိုတုညိုင်ညိကိုဟိတ်’

တုညးဇက်ပေါဗျိုင်ဖြေပ်၊ သေဏာပတီမနွံအာကုတုညးတံလှောင်ပတီ—

‘ကျက်ဂမ္ဘိုင်ကသီသုတသိုက်လျှော်ပွဲညင်စိုမုတ်ကို၊ ဒွဲခါတုသေတ်ဟွံ
လောန်အာရဟာ’

တုညးနွံအံ့

‘မတ်သေတ်လောန်အာမူပရော၊ ပျိုန်ပိုယ်ပျိုန်လက်လိုင်^၄ရောင် ကြဲသေ
ပိုယ်ညွာ’

ဂးတု၊ တုညးယိုက်ပျိုန်ဇက်တိတ် ကြဲဒတ်တုညး သို့တြာဇူ သို့အဝနာဒိုင် ကြိုက်ပွဲနွံသို့ဥပါကင်
တဲသို့လွန်အိန် ပွဲလွင်တုညးဇက်တိတ်ကျင်၊ ပျိုန်ဖရင်မင်ဂင် နုသို့လွန်အိန်မမတိုက်ဂို သလော်တုညး
ဟင်သာဝတီ နွံပွဲဂျိုင်၊ ဗျူဃရဲသခက်ဗိုလး (၅)တြာကုဖရင်မင်ဂင်ဒိုင်ဒုတ်ပမ္မဲလွင်တုညးဟင်သာဝတီ
ဇက်တိတ်စိုပ်သတိုင်၊ သို့စိပ်တြာဒင်ယုအာဖြ ရာစညိုင် တုညးသွာန်သို့စိုညိုင်

‘ပိုယ်သဒေါဒုတ်ဂုဟာ’

၁။ စိင်ချေဖြဂတ် = စိင်ချေအယိုအဝါ၊ ၄။ ဒွဲဒွါ = တိတ်ဒး
= စိင်ချေသုတ်ဖြဒးပိုင်တ် ၅။ ပျိုန်လက်လိုင် = ပျိုန်စိုဟ်ဟ်
၂။ နင်စင် = သုတ်တြာကုန်စိုတ်ပွဲနန် (မောင်းမမိသံ)
၃။ စိင်စေတိုင် = စိင်စေတိုင်၊ စိင်အစိင်ဗက်ဝင်(ဆင်မုန်ပုဒ်)

‘ပြိုင်ဟုံမော့ ဝါဟုံမော့ စီသိုက်ဟုံမော့ အင်ဂပန်ဟုံမော့ သိုင်ဂုံနိုတိသမ္ဘး
ရောပ်၊ ဇိုင်စိုင်မရံညးမိဝ်ဒွင်ဟုံမော့ ဆဲအာရောင်သွး’

အိဂုဟ်သိုဏ်သွး

‘ပိုယ်သွံဝေင်သိုအဲတြရဲညး’

ဂးတဲ၊ တုညးကိုကော်အဲတြရဲ၊

‘အဲသိုတိအတ္တံသိုလဖးမူးတေံ သိုအဲတြရဲသိုက်သိုင်စိုတ်ဒင်ပုန်ဗုညး၊
လောန်နုဂ်အဲသိုဂ်ရဲ’

သိုအဲတြရဲပဝတ်တဲလှောင်ပတီ

‘ချင်အဲသိုက်မြုလေဟုံခိုင်ထစိုင်လေဟုံသိုက် နိုတိသမ္ဘးရောင်
ထိုင်ပုန် ဗုမရံစိုင်ကိုညးဒ် သိုက်ကျင်ဂရိုင်စွဲလဝ်တံခိုင်ကျင်ဂရိုင်
ကိုအဲသိုက်ပ ကော်ညီကွာ’

‘ကာလမစသိုင်ဝဲအဲသိုက်ဗျုထရောင်ဂးဟုံဂုံ ဝါရပုန်မန်ကိုဗုတံ ဒင်ပုန်
တုန်ဟာပါင်လေတုညးဂး’

ဟးဟရင်တဲလုပ်အာအပွဲ၊ သိုအဲတြရဲဖက်ကွင်သန်တဲအာဟိုက်သိုတြာဇ္ဇ

‘ဝါဂုံအဲစးအက္ခိတေံအဲလတ်အာတဲရ၊ ကုသိုနွံရောင်အဲမဂ်လရီ၊ လျဟ်
နွံအွဲမကိုအာမင်ချင်ပွဲဒ်ချင်မုက်ပုန်ဇုကရုဇိရောင်အဲသွင်မာန်ဟာ။
အိတပစရိုတ်ကျင်တဲလှောင်ပတီတုညးညး၊ ဂကော်တုညးညး အဲသိုက်အွာ
ကော်ညီကို’

ပွဲဂ်သိုအမတ်ဒိန်ဟို

‘သိုဇော်ရဟုံမိက်သိုက်ချင်ပွဲ ထဝ်စိုပသာတွဲတုညးဟုံဒ်ဟာ’
‘ဂြိုင်သန်အဲပဟုံမာန်’

သိုအဲတြရဲဂး၊

‘မွဲစီဂလိုင်ပမာန်ရော’

သိုတြာဇ္ဇသွာန်

‘သွက်တုညးထဝ် (ရ) ပသာ သွက်အိတလေထဝ်မွဲပသာအဲတွဲ’
‘ထဝ်ဂ်အာကေတ်နင်’

သိုတြာဇ္ဇဂး၊ သွက်တုညးထဝ်ထွဟ်ပသာ သွက်သိုတြာဇ္ဇသိုက်ထဝ်မွဲလျိုင်မွဲပသာ သိုအဲတြရဲ
ကေတ်နင်ကို၊ သိုတြာဇ္ဇကေတ်ထဝ်ထိုတိုန်အာတွဲတုညး သိုဝဲသိုတြာဇ္ဇလှောင်ပတီ

၁။ စီသိုက် = ပွဲစိုဂုတ်၊ ထရိုဟုံမွဲ ၃။ ထစိုင် = ကြိုင်(ကျဲး)
၂။ မြု = ကွာင်ချင် ၄။ မရံစိုင် = မရံစိုင်

‘သိုက်ဗယျာကျော်သို့အာဗြရဲကျော်ကိုခွင့်ပွဲဖောက်ကွင်သန် ဂကောံကျော်
ဂမျိုင်မတိတ်ဂ်သို့က်ဂွဲတိတ်အာကို ထပ်ထွဟ်ပသာမတွဲကျော်ဂမျိုင်
ပွဲထပ် (၇)ပသာဂ်သွက်ကျော်ဂမျိုင်သွောံကိုဒါန်သရဲသခက်တံကွာ
ကောလထံဗျူကျော်ဂမျိုင်ကရုတ်အာကိုအာကရောံဖိုယ်သိုက်ညိရ’

တုံနွံအံသွာန်

‘သွက်အဲထပ်ထွဟ်ပသာ သွက်သို့ဗြာဇူလထံဟံ့ကိုဟာ’

သို့ဗြာဇူပတီ

‘သိုင်ထပ်မွဲလျိုင်မွဲပသာလထံကိုအဲသိုက်’

ထပ်ဒစံပသာတုညးညာတ်တုတုညး ပြိုင်တိုန်၊

‘ထပ်သို့အာဗြရဲမတွဲပွဲပိုယ်ဗစသရဲသခက်ကွာရ၊ ဗွဲကြဲပိုယ်
ခွေပ်ပလန်’

‘သိုင်သတိုင်တုညးကိုထိုအံကောံ၊ သွံသျှဆမနွံညးစံင်ထိုအံဖေအိုတ်’
နွံဂကော်တိတ်စိုပ်ကြိုင်အိဇုန်၊

‘အကံ ပိုယ်သျှအံရဟာ’

နွံအံသွာန်၊ သို့ဗြာဇူပတီ

‘ကြိုင်အိဇုန်ပွဲသိုက်ပိုက်သိုက်ကောံရဒံင်ဟံ့ပွဲ’

နွံဂ်ယိုက်တိတ်စိုပ်ပါင်ကွဟ်ဒိုအံ

‘အကံရဟာ’

နွံအံသွာန်၊ သို့ဗြာဇူပတီ

‘ပါင်ကွဟ်ပိုယ်သျှအံဂွဲရ၊ သိုလေသိုက်ကြိုင်လေလဲဒံင်ပွဲနွံ ခမုင်ဒပ်’
ပိုယ်သိုက်ခိုင်ကျိုက်ညိတ်ရ’

တုညးခိုင်ဂလာန်သို့ဗြာဇူတုပွဲပါင်ကွဟ်ဂိုအံပခိုင်လဝ်ဒပ်ခေတ်ရ။ တုညးဒိုအံတင်ဒပ်ခေတ်ပွဲပါင်
ကွဟ် လွှာပလိုတ်ဒီပလိုတ်ကြိုင်သြိုအံစိုပ်ကျော်ဒီဗွင်ကို လွှာပွဲကံဒီလဂေါင်ဗြာတ်လာင် အကြာ
အကြာဂ် မပြင်လဝ်ဒပ်ဒိုင် ပံင်ဒပ်သွတ်စိုဒွာံဒပ် အမုတ်ပံင်ဂျီပံင်ဇေတ်၊ သို့တုမခိုင်ခိုင်မခိုင်တံပိုဟ်
ခိုဟ်ပွဲကောင်ကာမသုန်တရကွဲဟံ့ကိုဒက်ဒပ်ကိုခွင်မဒးမွဲအသာဟုဟ်။

၁။ ဗယျ	= ဗျူ	၅။ ခမုင်ဒပ်	= ဒပ်ဒုး (ခဲတပ်)
၂။ ခွေပ်ပလန်	= ခွေပ်ပွန် = ကလောင်ကိုပွန်	၆။ ကြိုင်သြိုအံ	= သရိုးချောင်း
၃။ ထိုအံ	= ထောံ	၇။ အမုတ်ပံင်	= ဒပ်ခေတ်၊ ဒပ်ဇေတ်
၄။ ပါင်ကွဟ်	= ပန်းကျော်ရပ်	ဂျီပံင်ဇေတ်	= ပွဲသာသာဗွာံထွေးလဝ် တပ်ကြီး၊ တပ်ငယ်

မ္ဗိတံလေဝ်ဇော်ကျင်ဍုန်ကို

လွင်ဗာတုန်ပွဲသျှင်ကျာန်စံင်ကျော့ ဂွဲပြေင်ရှဲဗာစ။ ခါမစိုပ်ပါင်ကျက်ဆိုင်ဒပ်တုညးဟင်သာဝတီ ဗာဗျေ
ဒွိုင်ဒပ်ကို။ ဖရင်မင်ဂင်ဒွိုင်ဒွိုင်ကျက်မုဟ်ဇက်အဂျု နူဂိုဒပ်ဒပ် ပှါသာဆက်အာထစဒပ်အဖိုဒနီရဲ
မဒဂုကိုဒပ်တုညးဂှ် သေကာလေ။ သေခိုညျင် ဖရင်မင်ဂင်မစွဲလပ် က္ဘာဗာဟုံစိုပ်ဂိုဒ်ဒွိုင်ဒွိုင်ဒပ်ဒပ်
သေတံဟုံတီ။ လုက်ပန်တုမသုန်တုမသုလေလုခိုန်ဒွိုင်ဒပ်ဟုံဒ်သောက်နီကုရင်ညွဲဏီ။ သေတံကရောတ်
ဒွိုင်ကိုဖရင်မင်ဂင်။

‘ဖရင်မင်ဂင်ခါနီနင်’ပိုယ် ဇော်တဂျီဗဂေါအိဂျဟ်ဂး သျှင်ဗဂေါလေပိုယ်
ဟုံဂွဲညာတ်ဏီ။ ဆိုဒပ်ညးဟုံကိုဗတိုက်ကိုဗျေဒွိုင်ဒပ်ပွမဖသေင်ပိုင်ပိုယ်
ရောင်’

သေတံဒန်။ ကာလဂိုညန်’ကိုသိုဏ္ဍီရ။ လွင်မည်တံချပ်ပွန် လွင်ပလိုတ်ပရင်ကြိုင်ခါပွဟ်ဂရော်
ဆစိုင်ချေ တိုန်စေ့ဂိုခါလပ် တံ ဆဝ်’မည်တံကိုကော်ဟိုကိုသေ

‘ခေ်သိုက်ဂွဲဗတိုက်စေ့ဗတိုက်ကိုပိုယ်ရ’

ဣ။ ပြလက်ရာန်’ကိုမိုဟ်တိုန်သျှင်ဒွိုင် ဆကောန်သိုစသိုမခိုင်ခိုင်မခိုင်တံ ဆသရဲမခိုဟ်သိုလွဟ်
ဗဟ်သွင်ကိုစေ့ဒွိုင်အဒပ်ကြိုင် မည်တံတုစေ့ကြိုင်ဗွဲမပျိုင်ညင်အတ္တရ် မဗတိုက်သေကိုမည်တံမဝ
သေတံညာတ်နုဒပ် တိတ်ကျင်စေ့ကြိုင်ဗတိုက်မည်တံ မည်တံပအညောင်မကျဗဒြပ်ကျော့ကြိုင် ခါသေမ
ဗဟ် မည်တံဒြပ်ဒ် ခါသေမဗက်တိုန်မည်တံဗဟ်ဒင် ဇုတ်’မည်တံ မလှန်’ သေ သေတံညောင်စိုတ်ပွဲ
ကြိုင်ပေင် ကူတ်’ ဒွိုင်။

တုညးနံ့ဃိကမာမိုဟ်သျှင်ကျော့အာရင်ပွဲဒီမတိုန် မိုဟ်သျှင်ကျော့ညာတ်ဒီမတိုန်ကလေင်စပတီတုညး
ဒဒိုဒီမတိုန်ဟုံကိုသေတံမိုင်ဗရဲဒီတု နံ့ဃိတုညးကိုတက်ဖံမင် ဗရုကဏုသင်ဗပိုဗရ။ ကိုပါင်ဟော့ဒြာဒွိုင်
ဒဒိုဒီမတိုန်သေတံဟုံတီသက်သက် ခါသေမစေ့သိုစိုင်ချေ ပေင်ကူတ်ဒွိုင်လုကြိုင်၊ ဒီလောတိုန်ထဗသေ
ဂျန်တိုန်ပရင်ကြိုင်ဟုံလတ် ဗြဟတ်သိုတိုန်ပြဟ်ကူင် သေမတ်ဆိုက်သင်ဒြပ်ဗူးတိုန် သေမတ်ဒေါပ်ကြိုင်ဆ
ဒွဲဒွာ’ရင်ညွဲဒးဇမောပ်သိုလောတ်လောဗတောအာတဏီသိုချိုတ်ဗွဲမပျိုင်။

‘မည်တံကော်သိုဒပ်ဒေလောတိုန်ရောင်’

သေတံဂး။ ကိုသွင်ဒေမည်တံဗာဒေရ။ ခါသိုမတိုန်ဇော်သေတံကိုအာဆိုတ်။ ယးဂိုဗွဲသေတံဂတပ်အာ

၁။ ခါနီနင်	= ကော်နင်	ရ။ ဇုတ်	= (သဗဓ)(ရ ကြိထ)ဇ။
၂။ ညန်	= ကြပ်ကျင်		
၃။ ဂရော်	= ခေါဝ်၊ ကြိုင်ညောတ်တံ	ဂ။ မလှန်	= လီ၊ လွေဟ်(ပါ-လီ)၊ လှေအိ
၄။ ဆဝ်	= ဆပ်ပျဟ်	ဇ။ ကူတ်	= ညတ်ပါ၊ ပေင်
၅။ ပြလက်ရာန်	= ကျင်ချင်	၁၀။ ဒွဲဒွါ	= ကေုကုဇကျ၊ မိုဟ်ကိုမိုက်
၆။ အတ္တရ	= ဇော်၊ (ထရီအကြ)		စက်လက်ဒးညးညွဲ

ဇွဲသေကတင်ဂုံနွဲ့တည်းကိုဟင်ပတိုန်သင်ဗုတ်ဓါပိတုံတုံဇွတ်ဂုံတည်းကိုသုဟ်^၁ ထိုအံကွဲဖအိုတ်။ မည်တံ
နူချင်မိင်ပရိုင်သေမချိုတ်ဇွဲသေကိုဟင် ဗင်လင်ဂိုင်သန် ညးချင်ဂမ္တိုင်ညာတ်ဇွဲသေသတ်ဝံမဟို။

‘ပမတ်ပတိုဟ်ဇွဲဝံရော သေမချိုတ်ဗတ်သေရောင် ဗြဟတ်မတ်သေချိုတ်
ဟာ’

ဒဒ်လဟိုသေစက္ကံမိင် သတ်ဝံတန်သေတိတ်ဟိုဟာ။ ဇကုမိုဟ်မဟိုတ်ဂုံဗတ်ကွဲဇွဲစွဲဖဇွဲသေ ဒဒ်မဂ
စိုတ်မိုဟ်မဟိုတ်ဂုံ စက္ကံစလော့ပတ်တိုတည်း။

‘မတ်သေတုံဇွဲစွဲလင်ဖဇွဲသေမိုဟ်ရ’

နွဲ့အံ။ တုံတည်းဂကန်ကိုသိုင်သိုအိန္ဒဇိတ်^၂ ဒေဝတ်ပွင်ကြိုင်။

‘မူးတံကိုမိုဟ်ဖွဲတိုန်ဒိုင်ပွဲသိုမယိ^၃ ဂုံကိုမိုဟ်ဂုံလွက်ယာတ်သတ်လံဗွက်^၄
ကိုကိုင်ထမိင်ကဝေင်ကဝေင်ဒိုင် တံကိုရင်လင်သုသိုတ်^၅ ထမေက်^၆
ဒးကာလသတ်တိုန်ကိုသွဲပတိုန်^၇ ဒးကာလသတ်ကို သွဲဖျေ^၈ သုသိုတ်နန်
ဂုံ’

နွဲ့အံကိုပဒိုင်စဉ်တုံ သေတံခါမညတ်ပွမည်သတ်ဂုံ သေတံပတ်အသင်ဒညဗွဲမလောန်။ မည်တံဝံ
သွက်သေက်ကိုသေသိုတုန်ဟာ။ ပတိုနွဲ့ဂုံသေတံဖေက်ကမ္ဘာ^၉ မည်တံကိုင်သန်။ လော့ဗာသေရောင်မဒ်ကွဲပံပုါန်
သေခါမချိုတ်ပွဲသိုဂိုင်သေဒညအာ။ မာတ်^{၁၀} သေသိုန်အာဗာသွဲဖရင်မင်ဂင်တံဂုံ ဂဟတ်ကရာတ်ဗျိုင်စိင်^{၁၁}
ဂုံသိုန်အာဟေင်။

ဝံဒင်ယုအမတ်ဒိန်နိုတ်ရတ်

ကြံဝံအမတ်ဒိန်စသိုင်ပသိုတိုဝါရစိုပ်တည်း။ တည်းအိုတ်တိုဟ်စိုတ်ကိုင်သန် ဒပ်သိုဗြာဇမ
ပြေင်ဆိုက်ကိုသင်သိုအမတ်^{၁၂}ဟံဒးဂနပ် ဟိုပတိုတည်း။

‘ဒပ်ဝံဆိုက်^{၁၃} အာပရင်ကြိုင် သရဲသခက်မိက်ဝေင်သွင်ဝံပံပံပံ
လံဝေင် စိင်ချေလေဟံဂုံ ဒဒ်ဗြဟတ်ပုါန်မကြံကည်းဟံဝံညာတ်သတ်ကြ
ဟံဂ္တိုတ်စိုတ် နုခပ်ဂုံ(၅)မင်လံတိုလင်တိုင် မူးနုဂုံဌးသွဲကွဲ တိုတုံ’

၁။ သုဟ်	= ဗင်ကုတ်ထပိုတ်	၇။ ထမေက်	= လတ်လတ်
၂။ သိုအိန္ဒဇိတ်	= (စိင် = နိပ်ဂိုင်)သိုပယိ	၈။ သွဲပတိုန်	= ကဝိင်ဗတိုန်၊ ကဝဲဗျိုင်
၃။ မယိ	= မယိ	၉။ သွဲဖျေ	= ကဝိင်ဖျေ၊ ကဝဲဖျေ
၄။ လွဲက်	= သတ်ဗုတ်နုအု(သစ်ခေါက် ဆိုးရောင်)	၁၀။ ကမ္ဘာ	= ဇေက်
၅။ ကိုင်ထမိင်	= ပွဲဘာသာဗုတ်(ခေါင်းပေါင်းနီ ကဝေင်ကဝေင် ကိုပေါင်းစေ့)	၁၁။ မာတ်	= ဟိုတ်နု
၆။ သုသိုတ်	= ဘာသာဗုတ် (သလူခက်) ပွဲအတ်ခါန် (နတ်ပန်းညိုခက်)	၁၂။ ဂဟတ်က	= နိုတ်ခါတ်သရဲဗုဒ္ဓစိင်တံ ရာတ်ဗျိုင်စိင်
		၁၃။ အမတ်	= အမတ်ဒိန်
		၁၄။ ဆိုက်	= ကြိပ်

ဆာသရဲသရဲကို ကောသလ္လနိဒ္ဒမ္မာန် ကောသလ္လနိဒ္ဒမ္မာန်
သို့ကိုလင်ဝင်စီရိန်ချေ ဆာသရဲသရဲသင်လျှော်ဟေ၊ ခါမညာဓိပုမည်တံဝံ
'သက္ကဋ္ဌစရိက်' ကိုပိုယ် ဟေင်သွံသေမ္မာန်မ္မာန်

ကြံဝံတည်းစကောအမာတ်ဒိန်ကိုအာရော်မ္မဒပ်။

'ဗိုပိုယ်မ္မာန်လိုင်ကိုဝံတည်း'

အမာတ်ဒိန်အာရော်မ္မဒပ် တုတ်အာဟိုက်တည်း ဗိုပိုယ်သိုက်မ္မာန်တံယံကညိသွယ်အမာတ်ဒိန်ဂ၊
တဲတည်းစကောအမာတ်ဒိန်ကိုအာကောတ်စရင်ဇာဝပ်ဒပ် ခါမဂ္ဂစရင်တဲ၊ အပံင်မ္မာန်တံကိုခါလို့၊

'အမာတ်ဒိန် အဲမကိုအာရော်မ္မဒပ်ပံင်မဒါတ်စးမရိုဟ်နင်ကိုပတီ
အဲအမာတ်ပံင်မိုက်စက္ကဝပ်မလျှင်'ကိုသုက်မိုက်ကို။ သို့အိန်ဒိဗ္ဗစက္ခ၊
ရောင်မဂ္ဂတီ သက္ကဋ္ဌအမာတ်ပံင်သို့အိန်မညာတ်ကိုဒိဗ္ဗစက္ခ၊ ကိုသွံ
စိုတ်အဲမကျိုက်ဒိုင်၊ ပွဲပျိုန်ဗာကောန်ဒေရိုဗိုင်ပွဲ နှအမာတ်မ္မာန်ပွဲအဲစိုတ်
အဲသွင်အာဟေင်'

နဂှ် အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်တည်းမကိုယု။

သို့အဝနာန်နိုင်ကိုယုသို့အင်ဝမင်ဂြီ

လျှာဖရင်မင်ဂံင်တုန်နှမကေန်ရိုက် ကွေတပိုရးတင်အူတဲသက်တိုက်ရးမညာ သို့ချင်စံင်ကွေသိုက္ကာန်
စံင်ကွေဇိုအဲမပြေငှ်ကိုက်စာင်ပွဲစဟာဝ်စဟွံအိုတ်စံင်ကွေ ဗာမပသက်ပုံ တည်းဟင်သာဝတီ သိုက်ပခိုင်
ခိုင်ပျိုန်တဲဗဒိပ်ပင်ကိုဟ် တည်းဖရင်ဝင်ဂင်ကောတ်ဖူးကိုမည်ဟွံဖူး ခါမပုန်စတရကျင်ဇွေမကောတ်ဟွံပွဲ
ဗိုပျိုန်ကျောဝ်' အာ သွးအာဂြီစဇိုအဲမလိုက် ဒုပ်၊ ကျင်မိုင်၊ တပ်ဒို၊ ကံင်ညီ'မဒးအာဂြီဇိုအဲပွဲစကောလဂှ်
ချင်ကွေန်ဒိုလှာတရညးသိုက်အာဟွံပွဲ အလိုက်ဂြိုဟ်မင်ဖြာဂိုင်'ဒးဒလန်ဗမင်မဂ္ဂအာ။ ဒဒ်မဒးအာဂြီစဇိုအဲ
သက်ပုံ သို့သေဏာပတီတဲ လျှာဝပ်ပတီတည်း နွံအွံတည်းဟင်သာဝတီ ကိုကော်သို့အဝနာန်နိုင်ကကန်-

ဒပ်သို့အဝနာန်နိုင်မ္မဒပ် ရဲကောတ်သရဲမန်ဟ်ဗုတ်ခါပိလို့ကိုဒိုဇက်
အာစိုပ်ဂြိုဟ်မင်ဖြာဒုတ်မသို့ဂြိုဟ်အာမေ့ဒပ်ကုပ်မင် ဗာတ်ခါဒေမအာဂြီ
စဇိုအဲမဂြိုဟ်ကိုဒိုအောန်ကိုဒိုလျှာပရိုက်ဗတိုက်ရပ်စင်ဒေဇာဏ် ဗာဒေ
မဂ္ဂဇိုအဲတဲကောလမလောင်စဂှ်ဗတိုက်ရပ်ကောတ်ဖူးကိုဒေသိုင်ပွဲသက်ပုံ'

နွံအွံတည်းဟင်သာဝတီကကန်တဲ သို့အဝနာန်နိုင်ဇက်တိုက်အာသို့အဝနာန်နိုင်အာအောပ်ပွးခိုင်တာ
အွံကကန်ဂှ်ရ။ ဗာတ်ပွဲဇိုအဲကလောင်စ သို့အဝနာန်နိုင်တိုက်ဗတိုက်ဗုဒ္ဓါတ်ဗုတ်(၅)ကြံကွဲသွယ်၊ မိုဟ်ဂမျိုင်
ရပ်ပွဲပိပန်ကွဲ စိင်ခြင်၊ စိင်ဖြဲဇေမုတ်သွတ်ဒဇာန် ချေ(၃၀)ပွဲဖျဆက်တွဲတည်း။ တည်းဟင်သာဝတီ
မိပ်စိုတ်စရိုက်ကုင်သန် သို့အဝနာန်နိုင်ဂှ် နွံအွံတည်းခုတ်ယုကိုဒိုသို့အင်ဝမင်ဂြီ

၁။ သက္ကဋ္ဌစရိက်	= သက္ကဋ္ဌဗျဟ်	= ဟိုဗေက်	၄။ ဒုပ်၊ တင်မိုင်၊	= ယုက္ကာန်
၂။ လျှင်	= ပကောပ် (ဒုတ်)		တပ်ဒို၊ ကံင်ညီ	
၃။ ကောဝ်	= ကျော်၊ ဖျို၊ တဟင်		၅။ ဝိုင်	= ဂြိုဟ်

သို့မ္မာဠာဟတ်ချိန်ဟိုအရောင်မဟာမိတ်

လျှင်အပ်တည်းဖရင်မင်ဂင်ကော့ဘ်အာရှီအိန်တို နှုတည်းဖရင်မင်ဂင်စကာအာ့ဗာသုဂြို ဟိုကော့
စိုပ်တည်းဟင်သာဝတီ သိုလိက်ရာစာသာန်တူးထပ် ပွဲလိက်ဟိုဂး-

'အဲကောန်တည်းနန်ထပ်ချင်အင်ဝ ပတီကောအဲကောန်တည်းစင်ဗ္ဗာင်
ချင်ဟင်သာဝတီ အိုတ်ဇုကရာဇိဂတာဇံမုဒိတ်တမ္ဘာတမ္ဘာတေဝေလ
ညးကျုဖူးဘ်ရင်ညိုကို ညးကေတ်ကယုဖူးရင်ညိုဗွဲမင်ရောင်၊ စကာအဲ
မကေတ်ဇုကိုအဲခေလျာ်ဝွဲ ဟွံမေ့ဗွဲဗွဲဝဲသွံ ဂမာန်အဲရပ်ဂွံဂမိုဠ်
ဂစိုတ်ကော့ ကောန်ဖြဲအဲစွဲစွဲလပ်ပွဲနန်ပဝုကျာ် ဂစိုတ်တြိုညးတိုဖြဲညးဝ
ဖြဲဇကု ပွဟွံသေင်ကိုသော့ဝဲဂိုင်ကောအဲမပ ဟိုတ်ဂိုရ အဲဖူးဇက်ပွါန်
စေံကျင်ရောင်။ ဗဟိုရကောအဲသကေတ်အလှာ်ကိုကောန်ကောအဲ
တွဲမိမကေံလေအဲညို ခါအဲမသော့ကောန်ကောအဲတုမေကေံအဲ
ပြေင်ကိုကောန်အဲ မင်ရာသိုင်ဂသုရောင်အဲမပ။ ညိုင်ပွအဲအဲသိုက်
ကိုကောအဲပညါ။ ဆကောန်အဲတွဲမမြေဝဲဇွာမဒးဂနပ်ဂိုပြေင်ကော့တို
အဲကလေင်ပွါန်ညိုနဲအာရှီ

သတ်ဂွံအာဂလာန်ပွဲရာစာသာန်တူးထပ်တည်းရာစာမိရာဇံခါ မိမင်ရာစာသာန်အာ့ဗာသုဂြိုမစ
လောံနင်ဂို သတ်ဝွဲတည်းနဲအိ-

'ခေအဲကောန်တည်းနန်ထပ် မဟိုပျုတ်ပွါနင်အဲဝွဲခေအဲဟိုလေပ်ရောင်။
ညိုင်ပွအဲနဲနုတ်ခေအဲမဟို နှုကျာ်ဆမိုဟ်ပွဲကိုစေံစိုပ်အဲ လေင်ဂလာန်
ခေအဲအဲဟွံမဲဗက်ကော့ရသ့ဟိုခါအဲမလုတ်ဟေင်ရ။ လျာ်သတ်ဟွံသေင်
ဗာတ်အဲမဝဲတွဲစမြေဝဲဇွာသိုကာမူထီဂို ကျိပ်ချင်မဒ်စိုခါချင်တိုပလို
ပလုတ်သီဏာပဝုရးချင်ဇကုခေအဲမချပ်၊ သွားအဲကိုခေအဲမပလပ်ပွဲခိုင်
ကျဲမြိုင်သွံဂွံခေအဲပလိုကော့ကော့၊ စကာသိုက်ဇကုမိုဟ်စိုခါသိုလိက်ကိုအာ
စိုပ်မရာဇီဇင်မှာ လဟိုမရန်မို° ပျုတ်ပွါပမ္မဲသွတ်မစုတ်ပွဲလိက် မဟိုကို
ညး ဟိုတ်ညိုခေအဲမဆောတ်အာဂို ဒေဝတ်တံဟွံမင်မ္မဲခေအဲရောင်။
အဲမကိုသိုက်အဲအာတိုချင်တခိုင် မိုဟ်ခေအဲမကျဲသိုက်အဲရောင်။ မ္မဲဟို
ဗွဲခါကိုတ်မစက်ကျင်ကိုအဲ ချင်အဲ(၁၂)ပွဲပလိုကော့မိုဟ်သလိုက် မိုပွဲအိုတ်
ပွဲခေအဲမလုတ်ဂိုခေအဲဟွံဂး၊ အဲမလုတ်ရောင်ခေအဲမဟို ညိုင်လဟိုခေအဲ
ပွဲညိုအဲပက်ဗူးသ့ဟွံဂဏီ စန်နီခေအဲမစိုကျင်ကိုပိုတ် စိုလပးဂလိုဝဲဝွံ
ညိုင်မဲသိုက်ဖူးဂိုခေအဲချပ်အာရ'

ပွဲဂိုတည်းသိုက်ကိုအဲစိုဗာဂြိုညာတ်တွဲစမြေဝဲဇွာ နဲအိတည်းကော်တွဲစမြေဝဲဇွာ တွဲစမြေဝဲဇွာက္တို

၁။ မရန်မို = ကြိုင်မိုဟ် ၃။ စန်နီ = အဲခိုင် (အဲနဲမစိုကျင်)
၂။ ပျုတ်ပွါ = အဲရေဝဲဟွံခိုက်ဟိုဗဲလုအဲရေဝဲ စန်နီ = စး၊ နိုတ်တံးစးတံ

ကျွင်ခိုင်ကရပ်ဗတင် တည်းမိကစဗျေကိုတုတ်မြေဝိဇ္ဇာ တုတ်မြေဝိဇ္ဇာဒင်ဗျေကိုတည်း အဲဗဲသုဂြိုဟ်ဟ်တုတ်
မြေဝိဇ္ဇာ တည်းခွံဒွံကိုအဲဗဲသုဂြိုဟ်-

‘သို့သိုက်ဒင်ဂကန်ဖျန်ကိုကောန်နဲဗဲဗေဗျေအာဟိုဂးဒင်ဂကန်ဖျန်ရ’
‘အဲဒိုက်ဒေကျပ်ဂမျိုင်စကာကိုကျွင်စိုပ်တံခိုင်ကျပ်ဂမျိုင်ရောင်၊ ဂလာန်
ဗစန်ရာသွက်ဒင်ဖျန်ပွဲဒိုက်ဟဲဗဲအဲ’

အဲဗဲသုဂြိုဟ်တီ၊ တဲတည်းဟင်သာဝတီနွံဒွံ-

‘ပွဲချင်အင်ဝဂ်ဝေါင်သင်ရာဇာ အဲဗဲသုဂြို ဓုက္ကဒေမယံ ညးတုအ
ရေပ်နွံဗွဲဗျိုင်တုဂတီပမဟံဟိုဂးမွဲရော၊ လှဟ်မိင်ပရိုင်ဒိုက်ပိုယ်ဇး
ဟရိုင်ပွဲနင် ဇကုတ်မြေဝိဇ္ဇာကာမူဏိတ်တဲ ပကောံဗိုလဗးမိုဟ်ခါကိုတ်
ပြင်ဇက်ဇန်ဗတိုက်ချင်ပိုယ်စံင်ကျွင်ဟင်သာဝတီကိုဒိုချောရး ဖရင်
မင်ဂင်မလင်စိုတ်၊ လှဟ်ပွဲကောတ်ဇးကိုပိုယ်ဟံဂွံ ကျော်မျိုင်ခိုပ်ကို
လ္လိတ်၊ အလုံတြိုင်အလုံပါသုဆုဆတီမတ် မိက်သေဟံဂွံ ပွဲလှာမူဟ်ခိုင်
မူဟ်ခေါတ် ဤစသဏေဝ် ဟံတီတဲတဲရ။ ဂလာန်သံသံ မကိုကျင်ဟို
လ္လန်ပွဲကမတ်စိင်ကမတ်ချေ၊ ပမင်ပြင်ဂမာဂွံမိုဟ်မစကာ ပွဲချင်ပိုယ်
ဤအာဂုဏ်အဲဗဲသုဂြိုဟ်ရပိုယ်မစွံစိုတ်’

ပွဲဂ်အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဟိုတိုန်-

‘အဲဗဲသုဂြိုလှောင်ပတီကျပ်ဂမျိုင်လဟိုမမိုရပ်မစုတ်ပွဲလိက်ဂွံဂလာန်
ဟံသောင်၊ ပဝေဏီပွဲဟံဒိုနုဗျိုင်မည် ဒိုကျင်နုဗျိုင်ဗျာရောင်။ သို့မနုဟပ်
ပတုတ်စိင်ဗျာင်(၃၃) သို့နပ်ရထာမင်ဇေပ်ပတုတ်စိင်ဗျာင်(၁၆)ညးခါဝကညာ
နိမိတ်၊ သွင်ထံဒိုကျင်ဇဗုရကျော၊ ဂတသို့အိန်ပတီလင်ပါး၊ ကြံနွံပျိုင်
ကျင်တိုကျင်သို သို့မနုဟပ်နွံလိက်ရာဇာသန်ကျော်စိုပ် နုဗ်ဇထာ မင်ဇေပ်
သရဲ(၄)သို့နပ်ရထာမင်ဇေပ်မကိုဇန်ရို ဇးတဲကောန်ဗြဲဗွဲ သို့မနုဟပ်
ကိုပလင်တိုန်ကိုနပ်ရထာမင်ဇေပ်စိုပ်တဲ၊ ကောန်သဟာအဲရောင်
ညးဟံဂးသွံ သို့နပ်ရထာမင်ဇေပ်မင်ဗွဲသုဂကို ကျပ်တြိတ္တိဒိုက်ထိုအိက
ယောင်ဒုဗဲကျပ်တြိတမာတမာမထိုအိဂ်ဗျာရဏာတဲ မပတံထးက
ယောင်ပွန် ဇုကရာဇိတမာနပ်ရထာမင်ဇေပ်နွံဟိုတ်သံဂိုက်နပ်ပိုဟ်
ကျပ်ဂမျိုင်မပဗက်ရောင် ပသို့အဲဗဲသုဂြိုဟ်ပဟံသောင်ရော’

အဲဗဲသုဂြိုမိင်သွံဒန်-

‘မူပျဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်ပွဲဗေဗျေ’

လှောင်ပတီသွန်တည်း၊

‘ပျဲအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်’

တည်းရာဇာဓိရာဇ်နွံဒွံ၊ အဲဗဲသုဂြိုဟ်တဲတဲဖျေကျ်ပပဝတ်ကိုတည်းတဲကလင်ကျော်အာရ။

အိုင်တည်းပံင်သာဝတီမဟိုဂ် သို့အဲဗဲသုဂြိုဟ်ပတီတည်းဖရင်မင်ဂင်မသက္ကသ္မိဟ်။ ဝိုန်မိင်
လဟိုဗ္ဗာသံမြဟ်တည်းရာဇာဓိရာဇ်မဟိုနင်ဂ်လေ လဟိုမချိန်ညာံဟော။ တည်းဖရင်မင်ဂင်မသုဂ်ကတား
ကိုအဲဗဲသုဂြို ဝိုန်တည်းဖရင်မင်ဂင်တဲကောဝ်ဗျိုင်စွဲအိမကွင်သန်ဒ်တု မံင်ဂွံဟ်ဗါပိတုတည်းဖရင်
မင်ဂင်စကောအဲဗဲသုဂြို ကိုကော့ဟိုပတီတည်းရာဇာဓိရာဇ်ပုန်။

‘လှဟ်ပိုယ်ရောင်မန္တမုတ်တည်းရာဇာဓိရာဇ်မဟိုနင်ကိုအဲဗဲ။ ဂလာန်မုတ်
ဗွားအဲဒိုတ်သိုဂ်အလန်ဂွံကိုဂွံသွာလလံထိုအိသိုဗါလွတ်တု ဣပြ်မုါန်
ကောအဲသိုဣပြ်ပုါန်အဲဒေသုတ်ဇေမော်ညိုပလင်ညာပွဲဇိုင်ကျာ်မုဟ်
လေင်သင်စီ သွာသွဟ်သုန်တုအဲဒေကလေင်ပုါန်အိအာရ။ ဝိုင်ချင်
အင်ဝတု ကောန်ကောအဲ တုမေကေ ကောအဲသို ဂ်ဂွံ အဲပလင်ကို
ညင်စိုပ်ကောအဲအဲညို။ မွဲသတ်ပုန်ပေါင်ကိုန်အဲပိမ္မဲမ္မဲရာကောမွးစိုတ်
ပြေင်ကော့ရဂုအဲသိုက်စိုတ်ကို’

ဖျန်ဂလန်ကိုအဲဗဲသုဂြိုပတီတည်းရာဇာဓိရာဇ် လောင်အွံတည်းဖရင်မင်ဂင် တုနန်ထပ်ချင်အင်ဝ
မဖျန်ဂ် အဲဗဲသုဂြိုကော့အာလောဝ်ပတီတည်းရာဇာဓိရာဇ် တည်းခါမမိင်ဂလာန်တု သတ်ပွဲဟိုကိုအဲဗဲ
သုဂြို။

‘သိုက်အဲကိုသိုက်အဲညိုပသွာမွးဂ်လောအဲကိုပ ဒေအဲတိုန်စိုပ်ချင်အင်ဝတု
ကိုဇော်ကိုအဲညင်စိုပ် ညင်ဂလာန်ဂ်ဒ်တုအဲသုဗက်ရ’

တည်း ဗဂေါင်^၁အရေင်အဲဗဲသုဂြို။ တုနွံအွံသုဂ်-

‘ချေသိုကာမုဏ်ဗါ မွဲသတ်ကောဖေါင်ဝတ်’ မွဲဂ်မဂျီဇေအိ^၂ချေဂွံ
အဲဗဲသုဂြိုဟ်ဟာ’

‘အဲဒိုက်ဟွံတိအံ၊ ချေဗါဝွံသိုကာမုဏ်ရာန်သန်စှ်ဝသာပိုယ်မိင်ပရိုင်’

‘အဲဗဲသုဂြိုတန်တီရောင်သွံ၊ သိုက်^၃ဟွံတိရော’

တုအဲဗဲသုဂြိုပတီ-

‘ပွဲကျာ်ဂမျိုင်ဗြကရာဇ်မသုာန်တီဒိုင်ဟွံတိဂ်အဲဒိုက်သွံင်ပတီဟာ၊
ချေပွဲချင်ဗုကာ်ချင်အင်ဝဂ်ဂျိုင်သန် ဟိုတ်ဂ်အဲဒိုက်သွံဟွံဒး’

ပွဲဂ်တည်းသိုက်ကိုအဲဗဲသုဂြိုညာတ်တုစံပြေင်ဗွာတု တည်းကော်တုစံပြေင်ဗွာ၊ တုစံပြေင်ဗွာကျိုင်
ကြပ်တည်း၊ နွံအွံကိုအဲဗဲသုဂြို။ သိုက်ဒင်ဖျန်ကောန်နဲဒဲကောသင်လိုင်ဒင်ရ၊ ပွဲဂ်အဲဗဲသုဂြိုပတီ

‘သိုက်ကျာ်မကျင်လှဟ်ညင်ဒတုမြဗေဝင် သတ်ဂမ္ဘိုင်မဂွံဂ်ဒဲကျာ်

၁။ ဗဂေါင် = ဗွဲမယောန်သုာင်ကျေပ် ၄။ သိုက် = ပသတ်၊ ပဟိုတ်(သိုက်ပွဲဆုံညး
၂။ သတ်ကောဖေါင်ဝတ် = ပွဲဘာသာဗွာ ‘မြင်းဖေါင်းဝတ်’ ညွံပွန်ရာ၊ ဘယ်တုသိုပြန်
၃။ မဂျီဇေအိ = မုဗုဒ-မြင်းမကျည်းဇေ တွေ့ကြမည်နည်း)
*အဲဗဲသုဂြို- ပွဲမုဗုဒညးကိုအာညးတုဟ်မွဲ၊ ယုအင်းပဲသုကြီး၊ ဟွံတုဂ်ကိုမုမန်ရ။

မတိုက်ကျင်ရောင်။ ကြာကျိုင်းဗြဲဝင်ခါသိုက်ကိုဒိုသဗာန်ထပ် နုချင်
ဟင်သာဒိုခိပ်ချင်အင်ဝ ဟွံကိုနွံမစက်ခေပ ပတ်ဟွံကိုပျိုတ် ယံကောန်
တုညးခါသုဟ်ဒိုဒဲတဲ ဂမိုခရဟ်ဝံဒိုသွာမိရ။ နဲအဲဒိုက်မစွဲစိုတ်
တဲမကော့ကျင် ညွဲအဲဒိုက်ဗွန်နွံနွံလျဟ်ဝံဂပ်ဂေါင်ရောင်အံ

မိင်တဲတုညးဟို-

‘ကောန်ဗွာသောတ်ဝံမက်မတ်ဂဇန်ဂံဒဲဒဲနွံကိုအရေင်အတြာဗွဲကြဲတိုင်သော့ဒို
ညးခမိုက်ပုန်’

သက်ဂွံနွံနွံကိုအဲဗဲသုဂြို လှောင်ဂိတုတဲမပသွာဂ်ဟိုလဗိုန်လပ်တဲ အဲဗဲသုဂြိုဖျေ့ကျိပ်ကိုတုညးတဲ
ကော့အာရ။

မည်ကိုဗွာသုသဗ္ဗညးနွံဝဲဒွိဂတာကြင်

တုညးကိုကော်သိုဗြာဇ္ဇ သို့အမတ်ဒိန် သို့အဝန်ခိုင် သို့အဲဗြေရာ သို့အိုပ်ပျါန်ပတုအရေင်အ
တြာဂမိုင် သက်ဝံတုညးနွံနွံ-

‘သို့ဗွာဝံပလပ်သွာတိုအဲဗွဲခိုင်ကျပ်ဟောင်သု သွာဂ်ဒေပလိုကော့တဲရ၊
လျဟ်မိုဟ်ညွဲဂ်စိင်ချေ ဂလိုင်ဝံဇက်စေံကျင်၊ တသိုင်-ကေတ်ရးချင်
ဟင်သာဝတီဟောင်မလပ်စိုတ် လျဟ်ဝံဟွံမာန်ပိုယ်လျဟ်ဒိုက်ကိုဒိုက်
အိုပ်ပျါန်ဇမော်သုတ်ပသွာတဲအဲညွဲနီကာရ ဒေမကော့ကျင်ဟိုကိုအဲပုန်
ပသတ်စိုတ်အမတ်အိုပ်ပျါန်တဲရော’

သက်ဂွံနွံနွံသုာန်သက်ဝံသိုဗြာဇ္ဇပတီ

‘ညးသုတ်ကိုပိုယ်ဒိုက်ရတဲပိုယ်ဒိုက်ဝံသုတ်ကိုညး ညးဟွံသုတ်ကို
ပိုယ်တဲရ ပိုယ်သွက်သုတ်ကိုညးနွံတုန်ဟာ’

ပိုက်နွံအံ-

‘ဂလာန်သိုဗြာဇ္ဇမဟိုလျဟ်ဝံဒိုကော့ရ’

တုညးဂး၊

‘စိုတ်အဲခေဒိုသက်ကို ဒေဟွံသုတ်ကိုပိုယ်ရစိ။ ဝဲမပသွာဝံပိုယ်သရပ်
ကေတ်ဒေရ’

တုညး ဂဟတ်ကရာတ်ကိုအိုပ်ပျါန်ဂမိုင်သန်လပ်တဲဝဲဗတီဂတာကြင်တုညးနွံနွံဂကန်
ညွဲတိုပ်လပ်ဗုဟ်သွင်ဝဲဗတီ ဒဲးသမေဝဲပသွာတုညးဖန်အိုပ်ပျါန်ဝဲဗတီ နဲညးဇမော်သိုဗြာဇ္ဇ ဒိုညးသုတ်
သိုလွန်အိန်။

၁။ ညးခမိုက်	=	ညးနိုဟ်စ၊ ညးစမေဟ်	၄။ သန်	=	သတ္တိလပ်
၂။ တသိုင်	=	ပိုင်ကေတ်	၅။ သမေဝဲ	=	တဲချိန်လပ်
၃။ ဂဟတ်ကရာတ်	=	ပျါန်တြဟတ်စိုတ်ခါတ်			

လွှတ်ဖရင်မင်ဂင်တုန် ထွိုပ်ပျိုန်ဇေဖျာ်မဒ်စူးဇကုဖရင် သရေစေသူသို့ပညောင်ဒိုင် ဒ်ညးသွတ်လေ သဒ် သို့ဖဒိုတ်ဒ်ညး(၃၀) ကို ပုသစာဂးတု ကိုဇေစိုပ်ဗတီဂတာကြိုင်ပါင်ကွဟ်သို့ညးဖအိုတ် ကာလ ဇက်အာထွိုပ်ပျိုန် ကိုထွိုပ်ပျိုန်။

- (၁)လွှတ်မည်သို့ဗြဲဗြာဇ္ဇ လွှတ်ဗွာသို့ပညောင်ဒိုင်
- (၂)အမတ်သာသုန်ကိုမေင်မှာ
- (၃)သို့ယောဂရတ်ကိုသို့ပုရတ်
- (၄)ဗြာပ်ကွာင်ကိုရတ္တရင်ဂသူ
- (၅)သို့ဥပါကံကိုဥဇ္ဇနာ
- (၆)သံလျက်ကိုသို့သလှာင်
- (၇)သံကြဲကိုဖျာဇီသူဂြို
- (၈)မည်ကာကံင်ကိုသို့စေသူ
- (၉)သို့လုန်အိန်ကိုသဒ်။

လွှတ်မည်လေဗွဲဒပ် လွှတ်ဗွာလေဗွဲဒပ် ပွဲလျှင်ဖက်စွဲဂံဖွက်အိုတ်ရ။ လွှတ်ပိုယ်မည် သွတ်အိုတ် သို့လုန်အိန် လွှတ်ဗွာသွတ်အိုတ်သဒ် ညးခါဒ်ဖွက် လုန်အိန်လေဂင် သဒ်လေဂင် ထွိုပ်ပျိုန်ခါဂွဲဒးဖွက် ကွေ၊ လွှတ်ထွိုပ်ပျိုန်မည်လေဂြိုင် လွှတ်ထွိုပ်ပျိုန်ဗွာလေဂြိုင်၊ ထွိုပ်ပျိုန်ဗွာပသ္မာတု ကိုကွိုင်လျှော်မိုင်တုညး ရာဇာဓိရာဇ် ထွိုပ်ပျိုန်မည်သိုစိင်(၃၀)သအာလျှော်မိုင်ဖရင်မင်ဂင် ဝံကောတ်ဗျုဟ်သွင်ခပ်မတိုပ် စွဲလပ် ပွဲဗတီဂတာကြိုင်ဂိုတုညးရပ်ကောတ်ဇကုဖရင်မင်ဂင် လွှတ်ဗွာ (၃၀) စိင်ကွိုင်လျှော်မိုင်တုညး၊ တုညးဖခေါင်လပ်မိုဟ်သရဲသခက်ပွဲမဂြိုင် ယာ်ဗွာစိုပ်ထွိုပ်ရပ်လပ်ဖအိုတ်။ ပွဲအမတ်ထွိုပ်ပျိုန်မကိုအာဂို သို့လုန်အိန်သဒ်ဒ်ကြ သို့လုန်အိန်ယာတ်စက်ခါကိုသို့သဒ် သို့သဒ်ဖအုပ်လက်ဖက်သိုမစုတ်လပ် လက်ဖက်ကိုသို့လုန်အိန်ပွဲ ပွဲမထွတ်အာသို့သဒ်သွာန်သို့လုန်အိန်။

‘ပွဲသင်ဗာတ် မလေဒ် သရဲအဲလေဒ် သရဲသွာလျှော်ပွဲဒ် သွတ် ကွေဟာ ပွဲသွတ်ဟာ’

ပွဲဂိုသို့လုန်အိန်ဟိုကိုသို့သဒ်-

‘ဟဲဗွာတမြဲညှဝေင်ပျိုန်သွတ်နွဲတုန်ဟာ။ ဇေဂွဲအဲဗျေဂစိုတ်အဲ အဲဂွဲဗျေ အဲဂစိုတ်ဗျေ ပွဲဒေါင်ပျိုန်ပသ္မာ-သွာမွဲဂိုဗေပတေရဟာ’

သို့သဒ်ခိင်ဂလာန်သို့လုန်အိန်ဟိုတု၊ သို့သဒ်ကော်ဟိုကိုသို့စေသူ သို့စေသူဟိုကိုသို့ပညောင်ဒိုင်

‘ပွဲသို့ဇော်သွာပွဲဟွဲသွတ်လွအာ’

ဗွာတံကိုဗွာတံကော်ဟိုပွန်ဂတးကိုရင်ညှ မွာ(၃၀)စိင်ပုန်စအာလျှော်ပတေတုညးဖရင်မင်ဂင် ထွိုပ်ပျိုန်မည်(၃၀)ပုန်စအာကိုတုညးအိုတ်။

‘ပမစ်ကျင်ရော’

ကျည်းနွံအသံသွာန်၊ ပွဲဂ်သိုဗြာဇ္ဇလှောင်ပတီ၊

‘သွာဂ်လိုအာ၊ ညးဂ်မပလိုသွာဂ်ရော၊ ညးဂ်ဟိုကိုဗွာတဲဗွာမဂ်တီရော၊
သဒိုကိုလွန်အိန်နို ဖွက်^၁ သဒိုကော်ဟိုကိုရဲခဲဗွာ တဲဗွာရဲခဲပုန်စအာ’

တဲတုညးရာဇာဓိရာဇိဗွာနိုသိုလွန်အိန်နို၊

‘ဟိုဗီဟိုဗီ’ ဝံပသံဗွာမဂ်တီအာရော’

‘အဲရောင်မလဗွာကိုဗွာတဲ ဗွာမဂ်တီသံဂ်’

သိုလွန်အိန်နိုပတီ၊

‘အရောင်တွာဝံတန်ခိပ်ပလိုကျဲပွာ’

တုညးနွံအံ၊ တုညးဖျေတ်ကျင်သန် တုညးကိုစုတ်တဲအဲမန်ဒြာ

‘ကိုအာသုဟ်ဂစိုတ်ကျဲကျဲလွန်အိန်နို’

သံဂ်နွံအံ၊ အဲမညဲဒြာပွဲမတင်အာကျဲလွန်အိန်နိုသံဂ်ပမချပ်၊ သိုအဲမညဲဒြာသိုက်ပတီခေပ်ဂ်
တုညးဂ်လေဟံဂ် သိုဗြာဇ္ဇကိုအမာတ်ဒိန်ဖျေတ်ပလိုကျဲပတီတုညး-

‘လွန်အိန်နိုသိုဗြာဇ္ဇသရဲခဲဗွာကျဲကျဲဂမျိုင်ရောင်၊ ယောသွင်သုတ်တြာ
တွာဝံနွံတဲကျဲကျဲဂမျိုင်ကိုဂစိုတ်လေသိုဗြာဇ္ဇ ညိုပပိုန်တွာသိုဗြာဇ္ဇကိုကျဲကျဲ
ခဲစုတ်ဂတာပ်ဟာ၊ ဒိုညင်မခလိုင်ကိုဗြဟတ်ကိုသတ်တြာရောင်မဒို’

အိုပ်ပိုန်ဇော်သိုဗြာဇ္ဇ သိုဇော်အမာတ်ဒိန်မိုဟ်ရတ်တဲပတီဂ်၊

‘သရဲဗွာအဲခဲစုတ်ဟံဂတာပ် ကျဲအဲသုသရဲဗွာကျဲကျဲ’

နွံအံ၊ တဲသိုဗြာဇ္ဇခိဓါတုတံဂ်လှောင်ပတီပုန်-

‘ဂသပ်ကျဲကျဲဂမျိုင်ကိုပိုယ်ဒိုက်မချပ်လပ်ဂ်လေလွန်အိန်နိုသိုဗြာဇ္ဇ ဂသပ်
တွာဝံ သိုပလိုကျဲဗွာဂ် ဟိုတ်ခွဲနွံသံသနွံပုန်ဒိုရဲ။ ဒိုလင်ဂိဗြာဇ္ဇပျေတ်
ပိုယ်ဒိုက်ဟံဂ်အဲအံဟံဂ်သွာန်၊ အာတ်အံသုဝဲဗွာဂတာဇိုင်ထပ်ကိုပွဲနက်
ကလောင်နင်တဲကိုပွဲသွာန်စုတ်ရင်ညိကျာ၊ ဂသပ်တွာဝံသဲဗွာအဲပလိုထိုအိ၊
ခါရသိုဗြာဇ္ဇစုတ်ဒဲးပုသုဂ်ဂင်ပိုယ်ဒိုက်ကိုဒါန်လမျိုင်ကျဲကျဲ ခါရသိုဗြာဇ္ဇ
စုတ်ဟံဗော ပွဲအယုတ္တိဂလာန်ဗွာနုသုဂ်ဂင်ထပ်ဒိုလှောင်ဒင်အဲကောပ်
ရာဇာဒန်ပိုယ်ဒိုက်ပဟံသိုရဲ’

မိင်ဂလာန်သိုဗြာဇ္ဇ သိုအမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်တဲလှောင်ပတီတဲ တုညးမကပ်အာ။ သိုအမာတ်ဒိန်
မိုက်ရတ်စကာမိုဟ်ကိုအာနက်လွန်အိန်နိုသုသန် လွန်အိန်အဲခါဂ်ယောဗျဟ်ဂုဏ်ရတ်ပဲလှောင်ဒင် မိုဟ်မ

၁။ ဖွက် = အဖက်၊ (ဖွဲ) ချ်
၂။ ဟို ဟတ် = ပွမပျက်နွံလပ်ကိုစွဲ

ကောက်ကောက်စိုတ်တံကို ကယုင်မင်မင်အံ့ဟံ့ဂစိုတ်ဏီ၊ ခိုင်အံ့သဘိဂံတု ဟံ့ဂစိုတ်ကောတ်ဖျဲကေလုနအိန်စိုပ်တည်း။

ပွဲဂံသို့ပြောစွသွာန်လုနအိန် လုနအိန်ဟိုဟံ့ဒို ပွဲဂံသို့အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဟိုတိုနိ၊

‘သို့ခေတ်သွာန်ဂတတည်းလျဟ်သေပုဒ်ဒိုဟာ၊ ‘သို့ခေတ်ကော်ဖျဲဏာ
ပွဲဒိုဝ်သို့ခေတ်တုသွာန် ကာလဂ်ဂွံဂလာန်သတ်လို့ပိုဝ်ယံလောဝ်ပတီ’

တည်းမိင်ဂလာန်သတ်ဂလုပ်အာ။ အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဖျဲဏာကေလုနအိန်စိုပ်ဒိုင်သို့ပြောစွ ဗလိပ်ဟံ့ လုနအိန် စိုတ်တန်ကြန်ညီတုသို့ပြောစွသွာန်-

‘အရေဝ်စွကရာဇ်ကွာဂွံခါမချပ်လေမတီ ပသွာတုရပ်ဖရင်မင်ဂင်ရောင်၊
ညာတ်သတ်လို့တုမဟိုတ်မပလို့ကော့ရော’

လုနအိန်မိင်တုပတီတိုနိ-

‘ခါသဒီမသွာန်အဲဒိုက် ယံသင်ဃာတ်သွာဂွံသွတ်ရဟာ၊ ဟံ့သွဟ်ဟာ။
သတ်ပွဲစိုတ် အဲဒိုက်မဒ် ဗွာကမျုဇိုပျိုန်သေကောဝ်မင်ခိုအိမဝ်သေဇက်
ကလောင်တိုနိအာရ။ ဇူးကောတ် သမြပ်၊ ဂ်ဟံ့မိက်ဇူးပသွာတုကောတ်ဇူးမွဲ
ဂ် မတုကော သို့အသးဒိုစွကရာဇ်ဂင်ကိုန်ဟင်သာဝတီ၊ ဟင်သာဝတီဒိုချင်
သိုတ်အိန်နံတီဇူး သတ်တြာဇိုဝ်ဒုတ်ဇူးကောတ်သမြပ်သတ်ဟံ့ချပ် နစွာအ
လေကသို့အသးကောတ်ဇူးကိုညးဂွံ နပထမာ ဒိုင်ယုချင်ဟင်သာဝတီ
ပဟိုတ်သို့အသးချပ်ကသပ်ဥပွဲ၊ ကောတ်ဇူးကိုသတ်တြာဂ်ရ၊ ကြိမရီ
ပတီ၊ အာချင်ဝါဂွံမဒင်ယု လျဟ်နတ်ပိုဝ်တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဝင်
ပျိုန်ကိုဗွာကမောဝ်ခိုအိမသေကလောင်တိုနိ ဂွံဇူးကောတ်သမြပ်ရ၊
ဇူးဗဗွဲစပ်ဂ်ဟံ့မိက်ကောတ် ဇူးစွာဥပွဲမအာကောတ်ဇူးပုန် ကိုညးဂွံဇူး
ကော့ရ။ ချင်ဗဂေါဂ်တးကော့တု မူချင်မသော့ကောတ်ဥနိရော၊ အဲဒိုက်ချပ်
ညာတ်သတ်ဂံတုအဲဒိုက်ဟို၊ ဟာံဗွာတမြိုင်ပျိုန်ပသွာသွတ်မိဗလိပ်
ဟာအဲဒိုက်ဟိုကော့ တွာဗွာမချပ်ကော့ရဇူးဗဗွဲစပ်ဂ်ဟံ့ပွဲဒို’

တုသို့ပြောစွသွာန်-

‘သတ်လို့သပတုဂွံဇူးဗွာဗဗွဲစပ်ဂ်ရော’
‘ခေတ္တပ်အဲဒိုက်အဲဒိုက်ကောတ်ဇူးကိုညးဟံ့ဂ်’
‘ဂိုရသတ်ဂ်လရီမသွက်ဂျိုင်သံ့ဟာ’

သို့ပြောစွကး၊ လုနအိန်ပတီ-

နတုဂုဏ်ခါတုကိုဗွာပကိုအဲဒိုက်အဲဒိုက်သတွံဗက် ခါရဟာကိုဗွာပအဲ

၁။ ဗလိပ်ဟံ့	=	ဟံ့သုဂ်ဗွာဇူးဇူးကေု	၃။ ပထမ	=	ပထမ
၂။ သမြပ်	=	မြပ်၊ မြတ်	၄။ မရိပတ်	=	မြိပတ်

သိုက်မာန်မှိုဟ်ဂဗ္ဗိတ်ရ်

ပွဲဂ်အမာတ်ဒိန်မှိုဟ်ဂဗ္ဗိတ်မဟီ-

ပဲယုအံတဲသုတ်ဖရင်မင်ဂင်ရေတ်ရင်ဒပ်လျှိုန်၊ နူပါင်အပိုဒနီရဲ ၁၃
ဒီကုတ်မဟ်လေင်လျှိုန်မတိုန်မင်သတ်ဂ် ခါကုတ်မအာချေမအာမင်ဂတ
ကြိုဂ်စင်မအာသတ်သတ်ဒိုင် ကြိုစင်ဂ်ကောန်သိုစသိုမရပ်သွင်ထပ် သွင်
သန်မအာ ဖရင်မင်ဂင်မျိုက်ချေကြို ပံင်ချောန်စိင်^၁သိုဂဟး၊ မအာ
ကြိုဂ်စင်ခြင်စင်မြမအာသတ်သတ်၊ ပွဲဂ်ပုဟ်လေင်ဂ်စိင်ဖျိုက်
မလေဝဲသုရဲ(၃၀၀) ပွးဒိုင်ကုန်ခိုဟ် ပခပ်ပုတ်လစိင်တိတ်ကုင်
မတိုက်ဖရင်မင်ဂင် ကော့ဖရင်မင်ဂင်မဲပွဲရ်

လွန်အိန်ပတီ-

စိင်အခါမာတ်ဂ်ကံဂ်ကေတ်ကု်အဲဒိုက်ပွဲချိုက်ညါ၊ အဲဒိုက်ဒိုဏ္ဍိပ်
ပျိုန်မှိုဟ်လမင်^၂ရောင်
မတိုက်ခဲပွဲရ်

သိုဗြာဇ္ဇ သိုအမာတ်ဒိန်မှိုဟ်ဂဗ္ဗိတ်ဂး၊ ကော့လွန်အိန်ညးစါပတိုန်ကာ စိုပ်တုညးတဲ၊ ဂလာန်လွန်အိန်
သိုဖအိုတ်ညးခါလှောင်ပတီတုညး တုညးစိင်တဲတုညးဇ္ဇိကုပ်မင်၊ ပွဲဂ်သိုဗြာဇ္ဇ^၃ကိုတုညး၊

စိင်ခြင်အသိဏ္ဍရာဇ်^၄ ဂ်အာတ်ကု်လွန်အိန်ပွဲချိုက်ညါ သ္ဗိတ်ဝေင်ပျိုန်
ကိုဗွာ
ဗိုလမးခဲပွဲရ်ဟာ

တုညးသွာန်၊
ဇော်အာကွာ

တုညးဂး၊
အဲသိုဗိုလမးဒိုင်လှိုင်ပွဲသွပ်မင် ကာလခဗိုခရာမဖြဲအဲဉ္ဇာရီဇော်

တုညးဂး၊
စိင်ခြင်အသိဏ္ဍရာဇ်ဇော်မင်တောင် တောင်ခဇူလုပ်ဂါပ်ပါင်မိက်ညာတ်
မှိုဟ်ပွဲဂ် ကိုခဲချိုက်ရ်

သတ်ဂ် ဇ္ဇိကကန်၊ လွန်အိန်ပတီကိုတုညးတဲ၊ ကွဲဗျင်ကိုအသိဏ္ဍရာဇ် အသိဏ္ဍရာဇ်ဒင်ကုာလွန်အိန်

၁။ ပံင်ချောန်စိင် = စိင်ဗျိုက်(သိုဗုပလက်၊ သိုဗုလှရိတ်ရူလပ် ပံင်ချောန်စိင်ရ် ဝေါဟာဝွံအရေဝ်ဗွာန်
လုပ်ဟဲ ပံင်ချောန်စိင် = စိင်ဗျိုက်ဂဗ္ဗိတ်အော့၊ ပွဲအခါပိုဂ်ဟာ။
၂။ ဂဟး = ကယျိုင်စိင်(ဆင်ကြိုးကတန်ဆာ)
၃။ လမင် = တမ္ပဝိဒယျ်
၄။ စိင်ခြင် = စိင်အခါမာတ် -
(ဇ္ဇိပ်ပျိုန်မှိုဟ်လမင်=တိုက်စစ်မျိုး) အသိဏ္ဍရာဇ် ဆင်တော်မကမတ်

တုံစက္က တုံလွန်အိန်ဟိုကိုကမာစိင် ပတိတ်ကမာင် သိုမိုင်ဒနက်မိုင်၊

‘စောတ်စောတ်’

လွန်အိန်ပိုတုံ၊ ဖိင်အက္ကဝပ်ဗူးဟိုနီ အာကံအသိဏ္ဍရာဇ်လင်လျဟ်၊ လွန်အိန်ခက်ဗွေင်အာ၊ အသိဏ္ဍရာဇ်တိတ်လွန်အိန်ဃာတ်တုံ အသိဏ္ဍရာဇ်ထွန်အာ၊ ချိုက်ဖဗိုတုညးပိပန်ဗွိုန်တုံ၊

‘စေရ’

တုညးနွံအံ့ကိုလွန်အိန်၊ မိင်တုံစေကုင်လွန်အိန်လှောင်ပတိတ်-

‘ပွာညးဒိုက်မဒလိုအိဗြးရုဒွင်ညင်သတ်တလဲလတုဒို ပုါနီဗွာလျဟ်ရဲ
ဂိုကိုရ၊ သွက်ဒင်မုက်အသို လှံ? သံ့ဟာ’

မှာစ်လွန်အိန်? တုညးမကိုလင်ယျ၊ ပတ္တံတိုက်ဟိုဂတာဝန်တုညးချူမဝိပိုကျေင် ထာင်
ကောသရာ၊ တုညးကိုယျတုမေကေလဲလးလင်ကွာသုဖကေတ်၊ တုဒဲဂစေ့ တုညးမကိုတုပတ္တံစိုပ်ကုင်
ဒင်ယျမှာစ်လွန်အိန်၊

‘သုတ’ ကျင်ဂမိုင်မတ်လျှကေင်အဲဒိုက်တုံရ၊ ပတ္တံစွတ်အဲဗြေဝ်
မကိုဒိုင် လျှကေင်အဲဒိုက်ရေ’

ဧဟ်ကိုက်ထမေတ်တုံတရေတုသတ်ဗြာတ်ဗိလာတုညးမကိုပုန်တုံနွံအံ့ပုန်-

‘ဧဟ်ကိုက်အဲဝံ့ကေတ်လင်ကာရဒိုစိင်ချေလေပ်တိုဟိုလုပ်’

မှာစ်လွန်အိန်ဝံ့အသိဏ္ဍရာဇ်တုံလှောင်ပတိတ်-

‘ဧကုဖရင်မင်ဂင်အဲဒိုက်သတိဟိုသွာ’

‘ဧဟ်ဟိုစာပုဧ ဗွိုဟ်မတိဧကုဖရင်မင်ဂင်အဲဒိုက်အာကရေဗေ’

တုညးဂး၊ တုံကိုအာကော်မင်သီဓာတ်ကိုင်၊

‘ပယျာမကိုဖိုကသိုသိုရောင်သွဟ်နုသိုမစိုပ်အဲဝံ့ တုံအဲမချပ်ဒိုင်လျန်၊
ပွံစွဲလင်လျှန်နုထပ်အင်ဝတုံရောင်အဲမဟ်စိုတ်၊ လျှဟ်ဧကုကောမစိုပ်
ယာန်အဲ ဒိုက်အဲဒဲဒိုင်လျိုင်ရပ်ကိုဧကုဖရင်မင်ဂင် ဧကုဖရင်မင်ဂင်
ဒေံဟိုတီ ဧကုသိုဟောင်ချိုက်ဒေါဝ်စိင်လွန်အိန်ညို၊ အတိုင်တုံ ဓဝ်
လင်ချေရဲဗွိုပ်မှာစွဲဖရင်မင်ဂင်တုံ အဲဗတိုက်ဟိုနီဒိုင်အင်ဝသိုဟောင်

-
- ၁။ ကမာင် = ကုက်ဒက်စိင်၊ ဇုက်ဒက်စိင် (ဆင်ထူး)   ၇။ တုဒဲဂစေ့ = ဒို၊ ခိုင်
  - ၂။ လျဟ် = လျတ်ချေ့   ၈။ သုတ = ချူနကိုတ်
  - ၃။ အသိုလှံ = ယျလွန်အိန်ဧကြိ   ၉။ ထမေတ် = ဇေတ်တိတ်
  - ၄။ မှာစ်လွန်အိန် = မဟာစေ၊ လွန်အိန်   ၁၀။ ဓဝ် = ဟိုလပ်၊ ချူလင်
  - ၅။ ထာင်ကောသရာ = တုမေကေတ်တုသို လွန်အိန်ကောန်ညး
စသိုင်ဝါနီဂိုဗွာ နင်းကောသရာ
  - ၆။ တုမေတ် = ပိုမုဗွာ-ဟိုလမေကျော်တုမေကျော်မိုက်ကောန်ရာဇာဓိရာဇ်၊ ပါအာချင်အင်ဝ
စေ၊ မဏ္ဍရာဇ်ကေတ်တုံ မဟာရာဇာဒေဒင်ဂစိုတ်တုံ အင်ဝသီဟသုကေင်ကောတ်ပုန်

ပတိုန် လဝ်လ္လှါနန်ထဝ်ပသေက်ပသမ်^၁တုံ လှောင်ကျော်ဘာအဲၤစှော်
ကျွင်ရ^၂

တုညးဂး၊ သို့စေတီၤတိုင်ဂဟတ်ကရာဇ်ပဝတ်ကိုတုညးတုံ သျှက်စိင်ကရော်လွန်အိန်တုံဇော်
တိတ်အာ၊ စိုပ်ကရော်တိုင်လွန်နွံ နှုကရော်ဂှ်ဇော်တိုန်စိုပ်တောတ်လွှတ် သိုင်စိင်ချေသိုတ်လဝ်တုံ မိပိဂမ္တိုင်ကို
ကိတ်ဆုကုပ်ဒိုင် အနံပြုပြင်ပုန်တုညး၊ တုညးသျှက်စိင်ဒြင်အနာံလှောင် သို့အရာဒွံ ကွတ်ဂိုင်ဒေါင်
သို့ဇော်တြာဇော်ပိုင်စွံ သို့ဂှ်ဒွင် သို့မိတ်ညးတတ်လွှတ်ညွဲ၊ စိင်ဒြင်ခဝ်စိုဗ္ဗလက်ရင်ဒိုင်သင်ကြိုင်၊

လွှတ်ဗာတုန် တုံသပ်ညီတိုင်အကောင်မရော်ရင်ဒပ်စွဟ်တုံဖရင်မင်ဂင်တိတ်ရော်ဒပ်ပုန်။ ဖရင်မင်
ဂင်ဇော်စော်ကျွင် ဒပ်ဂတလောန်အာအကြာဂှ်သတ်ဂပ်မသုတ ကောန်သို့တုညးတတ်ယာံဗုတ်(၅ဝဝ)
သျှံရပ်သွင်မွဲမွဲ သို့အယော^၁ အဂုင်^၂ ဇော်အာဂတမုက်စိင်သြီသြီ၊ ကြာစိင်တုညးဖရင်မင်ဂင် အကြာဂှ်
ဒးစိင်သို့သတ်မြင်ဂါပ် မချိုက်မွဲမွဲထဝ်ဇော်ကျင်ဆိုက်ကိုတုညးဖရင်မင်ဂင် တုညးဖရင်မင်ဂင်ဇော်စိုပ်
လျှုမုက်စလွန်အိန် ရိုက်ဖဲဇော်သတ်တိတ်ကျင်သျှတုညးဖရင်မင်ဂင်ဗူးတိတ်လောန်မုက်ဂြိုဟ် ဖရင်မင်ဂင်
ညးတတ်ဗဒေစိင်သရာပ်ဂါပ်ကျိအံ သျှက်စိင်အံဆရာဗျာတ်စွာတုံ၊

‘အဲမမိက်ပွဲသေက်ကို’

ဖရင်မင်ဂင်ဂး၊ ဖရင်မင်ဂင်ဇော်သြီတိတ်ကျင်ကိုသို့လွန်အိန် သျှပုန်မူးချေကိုအာဂတ
အသိဏ္ဍရာဇ်မိင်ဗရုစိင်စိုင်ချေမဂ်မြိ^၃ ဂဒိုက်^၄ အညီစိုင်ချိန်အာ ဗျာတယေဝ်ဗညာ မစံင်ဗိုဃံင်
တဆိုက်^၅ ကိုဖရင်မင်ဂင် လစိင်^၆ တိတ်ဗတိုက်ကိုလွန်အိန်၊ အသိဏ္ဍရာဇ်တဂိုဗူးဒးတယျေဝ်ဗညာ
လောဟ်အာချိုတ်ဒွံဂှ် ကျိပ်တယျေဝ်ဗညာဂွံနင် ပူဖရင်မင်ဂင်သြီကျင်ပျိုစိင်ကိုသို့လွန်အိန်ဂှ် သို့စက်ကိုင်
မလိုက်ဂွံကျိတ်ကော်ဟိုဗာတ်ဗျာ-

‘ဖရင်မင်ဂင်ဒိုဗ္ဗကရာဇ်စိုဗ်ကိုသရာဟာ၊ ကလေင်အာလေံရ မိုဟ်အံ
ဝို^၇ရှိုင်သန်ဇူးမကိုဟာ ပှာညင်ဘုံမသိုန်လှာဲစိုကိုသွံ’

ဖရင်မင်ဂင်ခါမမိင်မိုဟ်အံဝိုကြံနွံရှိုင်ဂးတုံဂှ်၊ စိင်ကလေင်စအာ။ ပွဲဂှ်သို့လွန်အိန်ဆင်ဗက်အာပ
သဒ္ဓိကိုကျိင်ဗျာင်၊ ပွဲဂှ်မင်သီဇာတ်ကော်ဟို-

‘ယာတ်ဗျာင်ပွဲချင်အင်ဂတုပွဲဂှ် ရဟာ’

ဖရင်မင်ဂင်မိင်ကိုမိုတ်ထိုအံကျိင်ဗျာင်၊ စိင်ဖရင်မင်ဂင်စိုဗ်အာအကြာစိင်ဂမ္တိုင်လွန်အိန်ဂှ်ပွဲဒး၊
ပွဲဂှ်ပုန်စိင်လွှတ်ဖရင်မင်ဂင်သျှက်ထပ်ကျင်မွဲပွဲရှိုင် သို့လွန်အိန်ညးတတ်ပုန်ညးထပ်ကျင်ရှိုင် ဂှ်၊ စိင်ကလေင်
ဗလးဇကု သို့လွန်အိန်စိုပ်သင်ကြိုင် သို့မိတ်ညးကော်သွာန်-

၁။ ပသေက်ပသမ် = ပျိုန်အတိသေ။ စပ်တိုင်အသိသိုက် ၅။ ဂဒိုက် = ၀ဒေက် = လအေ။
၂။ ယော = နှိုန်စအရေဂါ၊ စရာဗ် ၆။ ယင်တဆိုက် = ဗိုဒးဆက်မ္တိမိုဟ်ဇော်၊
၃။ အဂုင် = ရုပ်ရံ ၇။ လစိင် = ပဟိုတ်စိင်၊ ဒီပွဲတိစိင်
၄။ ဂမြိ = ဂမြိမ် = ရမျာင်စုတ်ဟိန်အာ ၈။ မိုဟ်အံဝို = ဒပ်ရီဗင် (အကူဗာပ်)။
(ဥပမာ- ဝဂို- ဂမြိမ်)

‘သို့ဖဟောက်’ မကျိုအံကျင်မုံပဒိုတ်သို့မပသတ်ဂ်ရော’

တဲ့သို့လွန်အိန်ဟို’

‘အံကိုဖရင်မင်ဂင်ဗျိုစင်ပရင်မင်ဂင်ဗျိုစင်ကိုအံကို သို့သီဇာတ်ကော်ဟို
ကိုဖရင်မင်ဂင် ဖရင်မင်ဂင်မိင်ဂွံသို့ဖရင်မင်ဂင်ကလေင်အာ’

ဒဒိုသို့လွန်အိန်ဗျိုစင်ဗျိုစင်ကျိုဝတ်ယေျဝ်ဗညာ ဒဒိုဖရင်မင်ဂင်ခတးဒင် မင်သီဇာတ်ကော်ဟို၊
ဖရင်မင်ဂင်ဟံဂင်ဗျိုစင်ကလေင်အာ၊ သို့ဗိုတ်ညာ သို့လွန်အိန်စံလောဝ်ပတိတုညး တုညးမိင်သုန်
မင်သီဇာတ်၊ မင်သီဇာတ်-

‘ကော်ဟိုကျေပိုန်ဟာန်မိမပိုဝ်မိန်ကိုပိုယ်ဂး’

‘မူပမကော်ဟိုရော’

တုညးဆွာန်၊ မင်သီဇာတ်ပတိ-

‘ကောကိုဒေညာတ်မစိုပ်ရာလေင်အဲဒိုက်ကော်ဟိုကျေ၊ အဲဒိုက်ကို
ဖရင်မင်ဂင်ဒိုကောကိုဒေရောင်။ ဗျိုကြညးဒးဂွဲဟိုဗျာနုမသဂ္ဂိုန်ဟာန်
စေပဒိုက်ညး ကောကျေဒိုမ္မံဇာတ်ဟံ့ဆာန် လမျိုကောဇကျေမကော်
တုမပသို့ ညးချင်အင်ဝလေဂရိုဟ်၊ အဲဒိုက်ကို ပ္ပဂ္ဂသဗိုန်မင်ပွဲ ရိုတ်တာ’
ညာတ်ဟိုတ်သတ်ပွဲတဲ့ အဲဒိုက်ကော်ဟိုကျေရ’

တဲ့တုညးနွံအံ-

‘မင်သီဇာတ်ပွဲညွတ်ပိုန်ဟာန်ပွဲပိုဝ်ရောင်မလပ်စိုတ် လျဟ်ပွဲကောစေ
ဇရာင်မပြဲကိုဗေ’

တုညးဂး တုနွံအံ-

‘ကိုအစောတ်တလိုဟ်၊ အဒပိုန်၊ ခေတ်မတီရ’

တုညးဂး၊ အစောတ်တလိုဟ်အာဂစိုတ်လေမင်သီဇာတ်ရ။ အစောတ်တလိုဟ်လောဝ်ပတိ-
‘မင်သီဇာတ်ဂ်ပွဲဒင်စအဲကွဲတုညးတဲ့မင်ရ’

လွန်အိန်အာဂစိုတ်ဖရင်မင်ဝင်

တုညးနွံအံကိုသို့လွန်အိန်ပွန်-

‘ဗေလေဇော်လမျိုဗေဟံ့ပွဲဏီ ဗျိုစင်ကော်လဗျိုညးဟောင်မလပ်စိုတ်
ညးဟံ့ဂင်ဗျိုကိုဗေဟိုတ်ဂ်ဗေဟံ့ပွဲလမျိုဏီအဲဂး-

၁။ ဖဟောက်	= ဖတ်	၄။ အစောတ်	= မိုဟ်ဂစိုတ်ညးမဒေရာဇာဏ်
၂။ ဂရိုဟ်	= ဟိုဗျိုစ	တလိုဟ်	(အာဏါပါးကွက်သး)
၃။ ရိုတ်တာ	= သုရိုတ်၊ သုတာ	၅။ အဒပိုန်	= အရော်မျက်အမိပါဒေ ဂစိုတ်ထောည်

ပွဲသို့လှူဒါန်းအိန်လှောင်ပတ်-

‘နန္ဒိယာဂုံအာတ်အဲဒိုက်ကိုပွဲကျိအိန်ပွဲဒီတမုက်’ ဖရင်မင်ဂင်ညီ အဲဒိုက်
တသိုင်၊ လမျိုအဲဒိုက်ရ
‘အာရ’

တည်းကလဲလှူဒါန်းအိန်ပတ်ကိုတည်းတဲကလေင်အာဒမင်ဇေက။ ရဲမိုဟ်သိုဇေကသို့လှူဒါန်းအိန် ညး(၁၃)တဲ
ပျိုတ်ညီကောဒပ်ဖရင်မင်ဂင် ရေက်အာလွတ်သုတ်ကျာ ညာတ်သိင်^၁တမိုင်လေဟံမော အာဆိုခွဲခွဲတဲ
ခွဲတဲနဲကြပ်ကိုဒပ်ဗျးမင်ကြပ်ကိုတဲမှာ လုပ်ပိုက်လေဒပ်ဗျတ်မိုဟ်(၅)တြိလုပ်ပွဲ မိုဟ်သိုသွင်ကိုမင်ခွဲမလုပ်ပို
မိုဟ်ကိုမင်သိုစက္ကဲမရေက်ဒပ်ပွဲညးခါ လုပ်မင်ပွဲစိင်ညးခါ ဇေကသို့လှူဒါန်းအိန်ညး(၅)လုပ်အာသွင်တမုက်
ဖရင်မင်ဂင် ဗွမင်ကိုဒယိုင် သို့လှူဒါန်းအိန်လိန်ပုးမိုဟ်ဖေတိုန်အာအကြာ ပိုန်ဇေတ်^၂ ပွဲတန်ထပ်စုတ်ဇေပျို
ဖရင်မင်ဂင်ပွဲဒင်ကိုမိုဟ်အသွင် ခါမလုပ်အပွဲတမုက်ကိုဖရင်မင်ဂင်တိုက်သိုင်အာ ခိုင်ဒေန်^၃ပို
တြိကမောန်ပွဲပတ်မင်ခိုင်ဖရင်မင်ဂင်ညာတ်တဲသတ်ပွဲသို့လှူဒါန်းအိန်မချပ်။

‘လမျိုဖရင်မင်ဂင်ပွဲတဲပွဲသကောတ်အဲတဲရ။ ညှိယရဲကောတ်လမျိုဇေကရာဇ်
အယုက်ဟံဂိုင် ယညှိပတ်လေဟံပွဲရိုတ်သွးအာအာပေါ လမျိုဖရင်မင်ဂင်
အဲဟံဂေတ်လီရ’

ပွဲသို့လှူဒါန်းလုပ်အာသို့သွင် တမးလျးပုတ် ဖြိုညာတ်စုတ် တလိုင်လှာ^၄ ဗြေပါကမောန်ဂိုလရိအိ
တိုန်၊ ဖရင်မင်ဂင်မိင်လောအာဂတဲနုဒေန် သွင်ဝပ်^၅ ဖရင်မင်ဂင် လပ်^၆ သွဲညှိတ်ဂိုလှူဒါန်းအိန်ကင်ဂိုလေဟံ၊
ပွဲမကလေင်တိတ် ဗြေကမောန်ရပ်ဗန်လပ်ခိုင်လှူဒါန်းအိန် ဆဲးတြိတတ်လေ့ကျိပတ်ပွဲဗျးစေအာပွဲတိုန်ဂိုရ။

စက္ကဲလန်မင်မိင်တဲဒလိုက်တို့ မိုဟ်ဗျးခွင်ဂိုဗတ်စက္ကဲချိုတ်အာ ကျိပတ်တတ်ကောတ်၊ မိုဟ်ဗျးခွင်ပွဲ
ရိုင်စိင်ဂွဲဒွါ၊ ဗတ်စိင် စိင်လမျိုအိတိုန်တတ်ကော့ဇေက်စိင် စိင်ဒြေပဗျးအာ မိုဟ်ပွဲဒပ်မိင်ဗရု လှိုတ်ကမော့^၇
ခွင် ပွဲမလရုခွင်ဂိုညး(၅)ကောတ်ပွဲဗျးတိတ်အာ၊ သိုညးစိုပ်ကော့ခရီတဲသို့လှူဒါန်းအိန်ပွဲနဲကျင်ရ။ ပွဲဒပ်ဖရင်
မင်ဂင်ကိုင်ထညှိခွင် ဗတ်စိင်နာဒီသွဟ်။

လှော်တည်းရာဇာဓိရာဇ်လှောင်ခွင်သို့လှူဒါန်းအိန်မသိုပ် ဗာန်ထပ်သွင်ထပ်ကျိပတ်စက္ကဲသိုကျိဗြေကမောန်
မညှိတ်နင်တဲဂိုတိုန်ကွဲတည်း၊ တည်းညာတ်လွှးကိုတဲစြေဇော၊ တဲစြေဇောညာတ်သွဟ်ဒးကျိပပ်
ဖရင်မင်ဂင်။

‘သွင်ကပ်ဗာန်ထပ်တဲပွဲနဲဒြေပဖရင်မင်ဂင်ရဟာ’

တည်းသွာန်၊

၁။ တမုက်	= ဓေတ္တတဲနန်	၅။ တလိုင်လှာ	= တလိုင်အာ၊ တကိုတ်အာ
၂။ တသိုင်	= သွး၊ အဓမ္မ	၆။ ဝပ်	= လက်နက်၊ လွဟ်
၃။ ညာတ်သိင်	= ညာတ်မိုဟ်ဟံပွဲ	၇။ လပ်	= စွဲလပ်(ပွဲမညှိတ်၊ မုပလက် သိုဇေက်လွှးလပ်လပ်မိုမဖေရ၊ မလိက်ဇေအာဒိုပွဲ)
၄။ ဇေတ်	= ထောင်	၈။ ကမော့	= ဂမိုဗို၊ ရမုဂ်ရသိုင်(ကမော့ကမော့)
၅။ ဗာန်ထပ်စုတ်ဇေပျို	= ခဲဇေပျိုထပ် (ဗာန်ထေး)		
၆။ ဒေန်	= ခါတ်သွင်ပွဲတိတ်		

ခေါက်ကြီးရာခေအိရာခိ

‘သွင်ထင်ဟန်ထင်ကံဝံ့ခိုခြပ်အပေါတ်ဖရင်မင်ဂင်ကွေရ’

တူဖ်ဖေပြင်ဖွံပတီ၊ တုံတူညးနွံအိကိုသို့လုန်အိန်-

‘ဝါဝံ့မွဲတဲဒ်ခိုမုဲမုဲလုရ’

ယးဂုံတူညးစကသဒ္ဓိဥဒေကိုကေတ်ဏာသွင်ထင်ဟန်ဇဗျုက္ခိအိအာထွေးကိုဖရင်မင်ဂင်

‘သွင်ထင်ဟန်ထင်ကံဝံ့ခိုခြပ်ကောန်တူကွေဟာ၊ အသံလုံဒေစလောံဏာ’

ဖရင်မင်ဂင်ညာတ်တုံ၊

‘ဒြပ်အဲရ’

ဖရင်မင်ဂင်ဂး၊

‘ညးမဒ်အသိုလုံရော’

ဖရင်မင်ဂင်သွာန်၊

‘စ်လုန်အိန်ဒ်အသံလုံရ’

ဥဒေပတီ၊

‘မူစိလံဒေအဲသ္မိန်ရော မသ္တာပလံင်တူညးရာဇာဓိရာဇ်ကံအဲဒိုက်ကွေံ
သွာန်’

‘အရေင်အဲကိုကောအဲဟွံတုံဏီအဲသွက်တိုန်သိုဟာ၊ သံဗ္ဗာဆမဒ်
ပဝိုင်အဲ အဲသ္မိန်ကော်ခေရိုဝ်အိုတ်တုံ အဲသ္မိန်ရ’

ဖရင်မင်ဂင်ဂး၊ ဖရင်မင်ဂင်ကိုလုပ်ကိုဥဒေတုံဥဒေဒ်ကျင်ရ။

ဖရင်မင်ဂင်ပဥပါတုံရပ်ဒပ်

ဂုလာန်ဖရင်မင်ဂင်ဟိုသိုဖအိုတ်ဂုံဥဒေလှောင်ပတီတူညး၊

‘လင်ဒေခိုဂိုဏ်ရ’

တူညးဂး၊ ပတုန်နွံဖရင်မင်ဂင် ဒညကမုကုင်သန် ဗိုပျိုနီဂလိုင်လေကောတ်ကွင်အာ ဖရင်မင်ဂင်
စင်ခြင်းတ်ကိုတ္တိပြပျိုနိတ်ညးဂလိုင်မိက်ဝံ့ဂိုက်ဆဲဒပ်ပျိုနီရ။ မိုဟ်ပလင်ဗွိအိမ နင်စင်ဗြဲဂမ္တံဖံက်သော်
တံဂိုကိုလောန်အာနုပတီ တူညးဖရင်မင်ဂင်ဒိုက်စိင်အသရာမညာတ်ဇွာ မခေမေမရပ်ဒန်ခိုင်စိင်
သို့ပညောင်စိင်မွဲဒပ် သို့ကာလေမွဲဒပ် သို့မြာတ်ကဲမွဲဒပ် ပိဒပ်ဝံ့ထိုင်လက်၊ စိင်(ရဝ) ချေ(၃ဝဝဝ)
ကိုဗူးမင်ဝံ့ပြိပ်အမ္မိ စိင်ချေမိုဟ်ဆမဟွံမြက်ဇက် ခေခိုင်တံနွံယဲဒိုက်တံဂို ကိုဇက်လောန်အာနုပတီ၊
မာတ်ရဲဒပ်ဗွာတ်သိုတ်လှိုင်ကိုတိုတ်ရံင်၊ တီဗွာတ်မဒ်အာကျင်လှောင်ပတီ တူညးရာဇာဓိရာဇ်ဂိုတ်တုံ
ကူညးချိုက်ကေတ်ဖကဲမာတ် ဇက်ကောံအံပါင်ကွတ် တူညးနွံအိကိုအာကော်သို့ဗြာဇူ သိုကိုသို့မို
စက္ကာနဲဒပ်တံဂိုမြိုင် တူညးခိုပ်ဒါပ်ကြိုင် သို့ဗြာဇူခိုပ်သင်ကြိုင် ဒ်အာကြ်တူညး တူညးကိုကော်ထပ်ပုန်။
သို့ဗြာဇူစိုပ်လှောင်ပတီတူညး-

ကျက်ဂမျိုင်ဒေါက်ဘ

တည်းဖျိုန်ကော့ခိုင်ပျိုန်၊ နွံဒွံသွာန်သို့တြာဇ-

ဗျာဒအာတဲရ ပမကုအဲဒေါ်ဗုန်ရော

သို့တြာဇလှောင်ပတီဗုန်-

ဗျာဒလှောင်ပုလ္လုလ္လုရဟာ၊ လျှံဒ်လျှံအောပ်ဗူးကွပ်ဒိုင်ဂိုရောဟုံတီ၊ ခေံဒ်
လျှံလျှံဂိုဟ်သန်ရ၊ လျှံဂိုဒ်လျှံဂိုထိုင်ချေလးမုက်ပျိုန်ကွပ်မိင်ပွဲဂြိုပ်ဒိုင်တဲ၊
ကျက်ဂမျိုင်မသဲကော့အာအဩင်အဖင်ဟုံမေဝဲ ခေံတိတ်ဗက်ဗတိုက်
ကျက်ဂမျိုင်ဗွဲကြဟုံတိတ်အာရဟာ။ စကာသရဲမချိုက်ချေတံအာကြတ်
သွပ်ရိုင်ညီကာ

တည်းမိင်သို့တြာဇပတီဂိုတည်းဒိုအ်ဒိုင်၊ တဲစကာသရဲချေကုတိတ်သေ့ဝ်ရိုင်ခွဲလကာ
ညာတ်ပျိုန်ဗျာဒပ်မကွပ်ဗူးမိင်ပွဲဂြိုပ် သရဲချေတံကလေင်ကွင်လှောင်ပတီ တည်းဝှံမိင်တဲနွံဒွံထိုင်သး
သို့တြာဇ။

ကြိုက်ကိုဒ်ထိုင်ပျိုန်မေဝ်ကော့သွံ ဗျာရဏာဒဂတကြိ

ဂးတဲ၊ လွိုင်သိုတ်စုံပွဲတည်း မသံက်ဂညီ လဝ်ဂ်ခေါတ်ပတိတ်ကိုလောင်ကုသို့တြာဇရ။

ပိုက်နွံဒွံ-

ပသတ်စိုတ်သို့တြာဇရော

တည်းသွာန်၊

ပိုယ်လးမုက်ပျိုန်ဗတိုက်ခေံရ၊ ခေံပျိုန်သိုဒိုင်ပိုယ်ပျိုန်သိုဒိုင်ခေံသိုင်
ဒင်ပျိုန်ပိုယ်ဒိုက်ဟာ၊ ပျိုန်ခေံဒ်ပျိုန်ကမ္ဘာဝ် စိုတ်သရဲသခက်ခေံတံ
ချိုန်ဒိုင်တြဟတ်တဲရ၊ ပျိုန်ပိုယ်ဒိုက်ဖဲဏ္ဍီဒိုင်နွံကိုတြဟတ်အစောံသွက်
တသိုက်အာသိုဟာ

သို့တြာဇလှောင်ပတီ-

ဗွဲသတ်ဗုန်သို့ရတ္တသံင်ရဲမကု သိုက်ဒိုင်ချင်ဗဂေါက်နွံဒွံကိုဒမိုန်လဝ်
ချင်ကွာန် လှသာသွံညီ ပတီဂိုရ

နွံဒွံကိုသရဲချေတံဟုံစိုပ်ရတ္တသံင်ရဲ နုရတ္တသံင်ရဲကိုသိုက်တြလက်ရာဇ်မခိုင်မင်မွဲတံအိုဟ်ရ။

တည်းရာဇာဓိရာဇ်ဗိုလးမုက်ပျိုန်

တည်းရာဇာဓိရာဇ်သိုက်ထိုင်ပျိုန်တံတိုန်ကော့စိုပ်ခိုင်ကျပ်မုက်လေင်၊ တည်းသိုက်အပကဲမာတ်၊
တြာဇ်လဝ်ကွိုင်ဗွာင် သို့တြာဇ်ကွာင်မချိုက်ဒစေံစး သရဲမုက်စိင် မင်လုက်၊ မင်ကတင်၊ မင်ဖိုမ်။

၁။ မသံက်ဂညီ = စုတ်လဝ် (သံက် = ဗွဲတံ၊ ၂။ တြာဇ် = ပံက်
ဂညီ = စုတ်) လွက်

ဖရင်မင်ဂင်ဟုံချိုက် ကိုဆင်ကဲဘဲချိုက်၊ စင်ခြင်အနာတိဂိုသျှင်လေသျှင်ဂင်လေဂင်သာလေသာန်တုံ တုညးဖရင်မင်ဂင်မချိုက်၊ စင်တုညးမချိုက်ကိုဆင်ကဲဘဲမချိုက်အာမွဲကြိသ္မိုမြေင်သေင်ကိုဖရင်မင်ဂင် ကိုတုညးအာကွာ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်ပျိုန်ဗျာတ်ဟုံဂင်ဒုင် မည်တံဆင်ဗက်ခမုင်ဟေင် ဗျာဟုံဂင်ခတး သေက်ဒ် အာ၊ စင်မသာချေံမသာမိုဟ်မခိုင်ခိုင်တဲဟုံဂင်ထစေါင်ထစေါင်^၁အာဟုံဂင်ပြီးချဲ၊ မိုဟ်မယဲစင်ချေံမသ္မိုင် သ္မိုမြသိုနင်စင် အမာတ်ထွိုပ်ပျိုန်တံပြီးလလဲ မည်တံလပွဲသိဟ်^၂ပွဲမွဲမဂ္ဂိုင် ခါတုညးမစိုပ်သတိုင်မုဟ်ဗဂှ် ဂုကျာ်သွင်ကျာ်မွဲသိုစင်စမွဲင်ဖြဲမွဲမည်တံမရပ်ပွဲနင်ညးကျင်ဆက်တွဲ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲမွဲမုဟ်ဗဂှ် မာတ်ပွဲဂုကျာ်ဖျေံဒပ်ပွဲမွဲမုဟ်ဗဂှ် ညာတ်တုညးဒိုဟ်အမာတ်ထွိုပ်ပျိုန်တံဒိုအ်လေံကို ညာတ်မိုဟ်ဗက် သျှတ်အာသ္မိုဇော်တြာန္တ သျှက်စင်ဖြဲမွဲကလေင်ကျင်ပတီတုညး-

ပကျာ်ဂမျိုင်ဒိုအ်လေံဟုံဗက်ရော၊ ပျိုန်ကဝေက်^၃သတ်ပွဲဟုံမိတ်ဗက်သ္မိုဟာ

မိင်တုသတ်ပွဲတုညးနွံအံ-

ပျိုန်ဖရင်မင်ဂင် မသေဝ်နေတ်^၄ လျှာ်ပွဲမုဂှ်မပေါပ်ပါက်ရော၊ စင်ခိုဟ် ချေံခိုဟ်သရဲခိုဟ်ကောံရေံတုသေံမအာ စင်ချေံမသ္မိုင်မိုဟ်ပယဲတြိဂတ် သွပ်ထွိုတ်ကိုပိုယ်မပွဲရောင်၊ တုံပိုယ်ဗက်တြပ်ခေံ ပျိုန်လဗင်^၅ ဒိုခိုဟ် ကမ္မိတ်ခေံအာဟုံဂတာပ် ခေံဂတးပုန်ဗတိုက်ပိုယ် ပိုယ်တုသေံဇး ကယျာ် ဂးဟုံပွဲဇော် မပွဲဂုကျာ်နင်စင်ပွဲဂးဇးပွဲမင်ကိုရ ဟိုတ်ဂှ်အဲမဒိုအ်ရောင်^၆

ပွဲဂှ်သ္မိုတြာန္တလျှော်ပတီ-

ပျိုန်ဗျာမဒ်အလန်ပွဲပျိုန်ကမ္မာတ်ရောင်၊ ဗတ်ဒိုသွဟ်ပျိုန်လဗင်ခေံဒင်တဲ ပိုယ်မာန်ဟာ၊ ယဝ်ကျာ်ဂမျိုင်ဒပ်ဇော်စိုပ်ဆတ်ဂှ်ရး ပိုယ်ဒိုက်သောံခေံ ဖအိုတ်ရ။ အရေပ်နွံတ်ကိုကျာ်ဂမျိုင်ညါ၊ ပွဲဂုကျာ်နင်စင်သ္မိုက်ရေံသ္မို ပိုယ်ဒိုက်သွက်ပတီဟုံမောရ^၇

မိင်သ္မိုတြာန္တမျိုဟ်တု၊ တုညးဂကန်ကိုသ္မိုလွန်အိန် သ္မိုဥပါကင် သ္မိုမြမိုတ်ပိဒပ်ပွဲကိုဗက်ဆအိုတ် တျံရးမည်။ မိုဟ်မလဇဲလလဲအာဟုံဇာန်သိုစင်ချေံတံဂှ်ရပ်ဒပ်တံလွဟ်ရပ်သီပွဲနင်ပွဲမဂ္ဂိုင်ကျင်ဟုံတုညးရ။ ဖရင်မင်ဂင်ပွဲမပေက်တိုန်အာဂှ် ပန်(၅)ဗျာပ်ဟုံပွဲဂုကျာ်တိုက်၊ ခါရတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဒပ်ဇော်သဗက် အာကာလဂှ်ကွဲ နိုစိုပ်တြင်ချင်အင်ဝညးမွဲသ္မိုင်ဒင်လျှင်^၈ယုင်ဟုံမောရ။

ကာလဖရင်မင်ဂင်မပေက်တိုန်အာဂှ် ဂုကျာ်သွင်ကျာ်မွဲပွဲမွဲမုဟ်ဗဂှ်သ္မိုင်မုဟ်ဗမည်တံမရပ်ပွဲ ဂုကျာ်သမ္မိုင်ကျာ်မွဲတုန်စင်သ္မိုဂဟး^၉ကဏာမ္မုကောံကြိုင်အိခေံနိုဂှ်စင်ဂဏာန်မရင်ကြိုင်ဇုတ်စရိတ်

၁။ ထစေါင်	= ကောံအာ	၅။ ပျိုန်လဗင်	= ပျိုန်မိင်မိင်
၂။ သိဟ်	= သေံ၊ သိကေက်	၆။ လျှင်	= လှိုင်၊ နံဒပ်
၃။ ပျိုန်ကဝေက်	= ပျိုန်ထွေး	၇။ ဂဟး	= ကယျာ်စင်(ကကြီးတန်ဆာ)
၄။ မသေဝ်နေတ်	= မင်းဆွေန်စိ		

တ္ထုတ်အာစတုရ် ယိုထင်းစိင်^၁ ဗွာစိင်^၂ စိင် ခရေဝ်^၃ ဟာဂုကျာ်ဒတ်မင်အကြာပြိုင်လဂိုဟ်ဆင်ကဲဘဲ^၄ သိုက်စိင်ခြင်အသရဲဘဲဗြာတ်စွာ ပွဲကျော့ကြိုင်ဂုကျာ်ညာတ် ခတေဝ်^၅ ကော်ဆင်ကဲဘဲ^၆ ဆင်ကဲဘဲ မိင်ရမ္မင်ဂုကျာ် ဆင်ကဲဘဲဟိုက်ဂိုက်ဘဲဗျာတ်-

ဝါပွဲလလေင်စိုပ်အဲရ ဘုဝ်မှောင်သမ္ဘိလပ်ညိ^၇

ဆင်ကဲဘဲဟိုက်ဗွာစိင်မှတ် အာတ်ဂုကျာ်ခတ်ဂ် ဆင်ကဲဘဲဗက်ဖေ့မိုဟ်မချိုက် စံဒု^၈ ကိုတွင် အာကောတ်ဂုကျာ်ဂ်ဆင်ကဲဘဲဒင်ပတိုန်ဒိုက်လ္လာစိင် ကွာယွံဂုကျာ် မည်တံဗက်ခိုက်ဆင်ကဲဘဲ၊ ဆင်ကဲဘဲခတေးစိင် ဟိုက်စိင်ဆင်ကဲဘဲဒင်စိင် မည်တံယွံဂင်ဒင်ခြင် မည်တံယွံဂင်ဆိုက် မည်တံဩာတ်ဆင်ကဲဘဲမအာ နူမဂ္ဂုဂုကျာ် ဗတ်ရမည်တံဗက်ဆိုက်ကိုန် ဆင်ကဲဘဲဟွံခတေးစိင် ဆက္ကေ^၉ စိုတ်လလံဂုကျာ်ရ။ ခါစိုပ်ဗတ်စိင်ဟွံဒုသိုထင်း ဂုကျာ်ဒက်လလံလတူ ဆုမကိုတ်တံ ပိုင်ပန်ဗွာင်ဟွံစွဲဗဟာ် စိုပ်တံရးဗွာတ်ရောင်မဂ္ဂုပင် ကြိတ်ဆင်ကဲဘဲဒင်ချဲမ္မဲ သိုက်ချေံတုဲကြဲကြဲစိင်ဆင်ကဲဘဲမအာ ဗွာစိင် ကိုဂုကျာ်မအာလတူစိင်ရ။ ခါ မဒို^{၁၀} ဂုကျာ်ကိုတ်တံလ္လာသို ဆင်ကဲဘဲ ကိုဗွာစိင်တိုက်ပွဲတံ ဆင်ကဲဘဲကိုဗွာစိင်ဗွာတ်ဗျာတ်အနီ^{၁၁} ဟောင်မဟွံပြေးတုညး ဖရင်မင်ဂင်ပေက်တိုန် အာစိုပ်အဝတုဲ၊ ဗွာတ်ခါမပကာပြိုင်ဆင်ဝေဝါသွင်ကွင်မင်ညင် ဂမ္ဘိတ်^{၁၂} ပျါန်ကို မဒ်ပွဲစိုတ်ဖရင်မင်ဂင် လ္လာတ်မင်လွိုန် ဖရင်မင်ဂင်နွံဒွံ ကိုကောပ်ကဲဘဲကျေံမိုဟ်မကွင်မင်တံဂ် ပတိုန်ဂုတ်တုညးမဂ္ဂုယွင်ဆင်ဝေင် ပြိုင်ဟွံမော်ရ။ ဂတနူဂ်ခါဝဲတုဲဒ်ဖရင်မင်ဂင်နွံဒွံ-

‘ဂုကျာ်သွင်ကျာ်မ္မဲမည်တံဂွံကေတ်ဏာအဲဂွံညာတ်၊ ဂုကျာ်သျှင် ကျာ်မ္မဲအဲဟွံညာတ် ဗူးလေဟွံတီညးဂွံဏာလေဟွံတီ သိုဂုကျာ်ခါဂွံမည် တံဂွံဏာကေတ် မူအဲဂျိုင်ပရော ချိုတ်အာပြီရ’

သဒ်ပွဲနွံအသံ၊ ကြိတ်ဗတ်စိုတ်ဖရင်မင်ဂင်စကော့မိုဟ်သရဲချေံကိုအာသွာန်ပရိုင် ဆမိုဟ်မမိုပ် ညးဟွံဆိုမ္မဲ တုဲသွာန်-

‘ညးမတ်ကြိရော’

ဆဆင်ကဲဘဲမ္မဲညာတ်ဂါ၊

‘စိင်မသ္မိုင်လခဲကြဲညးရ၊ အမာတ်တ္ထိုပ်ပျါန်တံခမင်ပွဲလခဲကြိဂ်ဟွံမော်’

ညးလှောင်ပတီ၊

‘ဆင်ကဲဘဲစိုပ်တုဲဂွံတီပရိုင်ရ’

နွံဒွံ၊ နူဂ်အဆင်ကဲဘဲဟောင်မစမိုမင်ရ၊ မင်ပွဲဗတ်စိုတ်ဆင်ကဲဘဲစိုပ်ကျင်ချင်အင်ဝဲ ကွာဆင်ကဲဘဲဟွံစိုပ် သရဲချေံဒစးခေံအညာတ်ဂုကျာ်တုဲကျေံဂါလေင်တိုန်ကျင်လှောင်တုညးဖရင်မင်ဂင် ဆင်ကဲဘဲဂွံနင်

၁။ ထင်းစိင်	= ကယျိုင်စိင်(ကကြီးကန်ဒော)	၅။ ခတေဝ်	= ကညာင်ကော်
၂။ ဗွာစိင်	= မိုဟ်ချိုက်စိင်၊ ပွင်စိင်	၆။ စံဒု	= အဒေါတ်
၃။ ခရေဝ်	= ခြေပ်	၇။ မဒို	= ဇူဒို
၄။ ဆင်ကဲဘဲ	= ကျိုင်သ္မိုင်ညးချိုက်စိင် ဘာသာဗွာ- ဆင်ကဲ	၈။ အနီ	= ညုတ်ပြေး
		၉။ ဂမ္ဘိတ်	= လရီအိယုတ်၊ ဂအိတ်

ညာတ်နေသောအာတွဲအဲဒိုက်မကျင်၊ ကြဲအဲဒိုက်စိင်ချေပွဲမော့ရ၊
စိင်အဲဒိုက်မွဲကျိအဲကြိုင် ဂုကျက်ဂတော်ကော်အဲဒိုက် အဲဒိုက်မိင်တီဒဒ်
နဲဘဲဗြခါအဲဒိုက်ဟုံဒင်နင်ညးနွံနင်နဲဘဲဗြဇရာ မည်တံသော့ဗာရ

ဂးတု၊

‘အဲဒိုက်စန်ကွဲတိုက် နဲဘဲဗြအဲဒိုက်ပတိုန်အဲဒိုက်ပျိုက်လ္လှူလဟးအဲဒိုက်
မကျင် ခါမစိုပ်ဗတံလတူဂါပ်ဆုသိုင်ဟပ်မမင်တုံပတိုန်နွံနဲဘဲဗြမကိုတိုက်
အဲဒိုက်တိတ်လတူကျိပစိင် အဟာ^၁ လေပန် (၅) ညာပ် ပိုယ်ဒိုက်သို
ဒိုက်နဲဟုံပွဲဒင်ဒါန်ဟမော့ စိင်လေအဲဒိုက်ဟုံသိုလုး၊^၂ ခါမစိုပ်ရ၊ ပိုယ်ဒိုက်
မဝံဒင်ဒါန်အဟာဖဲဗ္ဗိ သိုဒိုက်သိုနဲဘဲဗြ ဗွဲကြဲအဲဒိုက်ဂွံချေခွဲဒိုက်ကျင်
ကြဲစိင်မင်ခွဲကျင်နဲဘဲဗြ ဂမာစိင်ကိုနဲဘဲဗြဒိုက်ကျင်စိင်ခါမစိုပ်ဗတံဂွံကွာန်၊
နဲဘဲဗြကိုတိုက်လ္လှူသိုအဲဒိုက်ကိုဂမာစိင်တိုက်ပွဲတိ’

သတ်ပွဲသင်ကဲလျော်ပတီ တုညးဖရင်မင်ဂံင်ပွဲမင်တုတ္တိလုင်အာပွဲသိုကွတ်ရ၊ ပွဲဂိုဂုကျက်
တိုင်မိပရာ^၃ ခေပ်စသတ်ခေပ်ဒးတံဗ္ဗိတိုက်တိုန်-

‘သင်ကဲဘဲ^၄ကောတ်ညိ’

ကော်စပ်ဒးလှေယုသင်ကဲ တုညးဖရင်မင်ဂံင်ခါမမိင်ပျိုတ်ဇော်ကိုဗြဟတ်တ္တိဂို၊

‘သင်ကဲဘဲကိုဂုကျက်ပွဲကြိစိုတုပြင်မကျင်ပွဲကြိပဟိုတ်ပွဲဆာန်ကိုန်တုဟဲ
တု စိုတ်ဂုကျက်ပွဲနွံပွဲသင်ကဲ၊ ဟိုတ်ဂိုရယုသင်ကဲဟုံပိုတ်ဂုကျက်
မကော်ဒးဇရာင်’

နွံဗ္ဗိတုညးဖရင်မင်ဂံင်၊ ဂကန်ကို သရဲဘဲ^၅ ကော်ဗာနဲစိင်သင်ကဲအာဂစိုတ်ကျေရ။ သရဲ
ဂြိကလေင်ကျင်၊

‘ဒဒ်ဂစိုတ်ဆင်ကဲတုရ’

လျော်ပတီတုညးဖရင်မင်ဂံင်ပွဲမင်တု၊ ဟဒယဝတ္ထုမခွင်ကော်တိုန်ညင် သင်ကဲရာတ်မိုက်ကို၊
မုက္ခဝါတုညးညင်ပွဲထက်မပွဲအရီလျးသိုဟုံဟေင်မန်၊

‘ပွဲတုပွဲအဲနွံသွာမိကျေရ’

ဂးတု၊ သွင်ထပ်ပွဲကိုလတ်ကုသရဲဘဲ^၅ဂြိပွဲနဲရ။ ဒဒ်ဖရင်မင်ဂံင်မကော်ကျေ သင်ကဲဘဲသင်ချင်ရး
တံဂမိုင်စကျင် ခါမညာတ်ဇုခေင်ကဲဟုံမိပ်စိုတ်ဇုဂိုသင်ဂမိုင် ကိုစိင်ဒန်သီသန်ကျေဖခိုတ်တုဖအာဘာရ။
ဂုကျက်တိုင်မိပရာတုနီ မဟို-

‘သင်ကဲဘဲပွဲခေပ်မုတ်ဗူးဟုံမော့ဆက်ကိဟေင် ဟိုတ်ပွဲလတ်ပျိုက်နင်အဲ

၁။ အဟာ	= အဟာရ	၄။ သင်ကဲ	= ဆင်ကဲလေင်ရ။
၂။ လှး	= ကျက်စိင်၊ ဇုတ်ဒက်စိင်	၅။ သရဲဘဲ	= သရဲဇော်၊ မိုဗာ သရဲဂြိ
၃။ တိုင်မိပရာ	= ဂုကျက်သျင်ကျာ၊ မိုဗာ ‘တောင်မိပရာ’		

အဲဒီပွဲမှာနဲ့ပွဲမည်။ ဂုဏ်ဂိုသွယ်တိဇဇော်ရောင်သို့

ပွဲစီတိဂုကျက်သွယ်တိ ကောန်ပွဲဂံဝင်ဟောင်မခွံ လဝ်စေတဏာဒဒ် တွာပွဲမဒ်ဂိုဂုကျက်ပွဲသွယ်တိ
ဂုကျက်မဒ်ခွံလို့လှော်လောန်သန်။

‘ဆင်ကဲဘဲပွဲ အဲသို့ကဲခွေဂံဂုဏ်ညိဟံ့ပွဲ ဟိုတ်နုအဲပရိုက်တွာပွဲမကျင်
ဒ်ပုန်သို့’

ဂးတဲ၊ ဂုကျက်ယာဒကပ်ကွင်သန်ရ။ တူညးဖရင်မင်ဂင်ဟံ့ဗွာရဏာသို့သွယ်တိ သွာန်သွက်-

‘(၁)သို့မ္မိ(၂)စင်မ္မိ (၃)ဂနိမ္မိ (၄)ဗြမ္မိညးပန်ပြကောပွဲဟံ့ပွဲဂိုလေ
ဟံ့ဗွာရဏာ ဆဲကဲလှိုတ်ကော်ဒးယျဆင်ကဲဘဲဂိုရ ပပနောတ်တိုဂခိတ်
ကွေဆင်ကဲဘဲ ဂုဏ်ဆင်ကဲဘဲပွဲအဲဂပ်ဂလိုင်’

ဂးတဲတိက်ဟံ့သို့င် သပေါတ်သလောန်ဒ်ပွဲဇကုသန် တူညးဖရင်မင်ဂင်တာသိုဟ် တဟး။

‘မူမသေ့ဘဲနွံရော’

နွံအွံသွာန်ဂုကျက်ဂိုရ၊ ဂုကျက်လှော်ဝပ်တိ-

‘မင်သရပ်ပါဝ်အဲဒိုက်မသွဂိုလင်ကုဒ်ရ၊ ဒိုအနုပြမာစဲဒုဟ်ဟံ့မ္မိ လျဟ်
အဲဒိုက်ဟံ့မေဘဲမုတ်ဒွး ဆဂိုညိဟံ့ချပ်မင်ရဲကျင်ဆွာကိုသင်ကဲဘဲနွံ
ဇြဟာန်တုဂပ်မနွံအွံတဲ၊ ကြိဂစိုဟ်သိုအဲဆင်ကဲဘဲပုန်မပ။ သေ့ဘဲတွာပွဲဂု
သွးနွံရော’

တဲတူညးဖရင်မင်ဂင်နွံအွံကော်ပတိုန်ဂမာစင်မကျင်ကရော်သင်ကဲဘဲမ္မိနွံ နွံအွံသွာန်ပုန်။

‘ပသာဆင်ကဲဘဲကိုဂုကျက်ဂိုကွေရော၊ လျဟ်ခေမချိုတ်အာတဲရ၊ ဆမ
သွတ်မပိုကိုအဲညိ’

ဂးတဲ၊ ဂမာစင်ပဝတ်ကိုတူညးဖရင်မင်ဂင်တဲ ပအဒိတာန်ကိုဒေဝတ်ပွင်ကွိုင်ဗွာင်သတ်ပွဲလှော်ဝပ်တိ-

‘ဂုကျက်ကိုဆင်ကဲဘဲမပတြာပါဝ်မ္မိပွဲဟောင်၊ ဒိုမချိုက်စင်ကိုညိလင်ရပ်ဆု
ညးမပုတ်လင်တဲတိုန်ပိုက်လင်လှိုတ်စင်ကို ပတိသန်မာရဂိုရင်ညိညိည
ဟံ့မေဘဲဟောင် ဂိုင်ပါဝ်လင်ကိုရဲမ္မိပါဝ်ကိုဟိုက်တးဟံ့မေဘဲ မွဲသတ်ပုန်သင်ကဲ
ဟိုက်ကိုအဲဒိုက်နုပိုက်ပွဲဂုကျက်တဲ အဲကိုမသွိက် ပုတ်မ္မိလှော်ကိုပွဲသဲ
ဗြာညိဂးတဲဒေါင်တြာစတံ အဲဒိုက်ကိုသင်ကဲဘဲ သွိက်ဟံ့ဂိုတြာသဲ
ဒိုစိုပ်အင်ဂရ။

တူညးဖရင်မင်ဂင်ခါမမိင်ဂလောန်ဂမာစင်ဆင်ကဲဘဲမဟို ကိုဂုကျက်မဟိုဒ်ခွဲတဲ၊ နွံအွံပုန်-

‘ဗတ်ရသင်ကဲဘဲဟံ့ပွဲ ကေတ်နင်ဂုကျက်ကွေ မည်တံမပွဲဏာဂုကျက်
မဆောတ်ဟံ့မေဘဲရ

၁။ သို့သွယ် = စိုစိုတ် ၂။ တသိုဟ်တဟး = စိုတ်ဟံ့မိပ်တဲ-သွာန်ကိုန်
၂။ သပေါတ်သလောန် = ဂိုက်ဟံ့ပွဲစိုတ် ၄။ မသေ့ဘဲ = ခပ်စင်တ်

မသိပ်ကျပ်ကျပ် ပသက်ခန့်ဂုဏ်ညးမခွဲဏာရော့

နွံအံ့သွာန်-

ဒဒိဂုဏ်မကော်အဲဒိုက် အဲဒိုက်ဟွံပွန်ဂတးညးမခွဲဏာရော့

ဂလာန်သက်စွဲဂုဏ်လျောပ်ပတီ-

အဲဒိုက်စလပ်ဂိုန်လာပ်န့၊ နတ်ဖြကော်ဟွံပွန်ဂတး သိုမထွဟ်ဒတောဝ်
အဲဒိုက်ကျပ်ကျပ်သစွဲလဝ်သ့ပာ။ ဟိုတ်ဂှ်အဲဒိုက်မဒုင်နင် တရဲသေ့ဘဲ
ယာန်လမုရော့။ ဗတ်ရသလေဟ်ပွာ ဆကော့အဲဒိုက်ပွဲမလေင်ကိုဗွာ
ဏာလေဇကုမွဲဂိုဏ်ညး။ လေင်သိုထွဟ်ဒတောဝ်ဂှ်သဝေါတ်ဂှ်။
ဟိုတ်ဒမာနမဒိသက်အဲဒိုက်နင်၊ လလေင်နိပ်အဲရအဲဒိုက်ဂှ်ဟိုတ်ဟိုတ်
ဂမာစိင်ဒိုလပ်သက်သီရော့။

တုညးဖရင်မင်ဂင်ခါမမိင်ဂလာန်ဂှ်၊

အရေင်သင်ကဲမဟိုတ်သိုလ်သိုဟ်သန် ထိုက်ကိုဒိုထွဟ်ပုါနီုကျေရ

လိန်ပွဲတဲတုညးမသက်ဂညီလပ်ဂှ် ခေါတ်ကံလာပ်ကုဖျါက်တာဲဖြာ်ဂှ်ပွန်။ တုညးဖရင်မင်ဂင်
ပဟိုတ်သိုလ်ဂုဏ်လောန်။ ရိုဟ်မပိုသုာစိုပ်ဆင်ကဲသမုဒဖြတ်သန် စိုန်ဂှ်ဂုဏ်သင်ကဲနွံဂှ်ပွဲတုညးဂှ်။
ကောန်ဆင်ကဲဂှ်ကိုခမံင်သင်ကဲဒိုယုဆင်ကဲပွန်။

ဖရင်မင်ဂင်ပကောံဒင်တေင်ကော်ပုါနီုပွန်

ပွဲသတ္တရာဇ် (ရရာ) တုညးဗွာဖရင်မင်ဂင် နွံအံ့ကော်အမတ်သေဏာပတီတံ၊ ဂကန်ပုါနီု-

ပွဲအလန်ကွာပိုလ်ဇက်အာဗတိုက်ချင်ဟင်သာပတီဂှ်ပဟိုတ်နုဇွာံ
မပလံင်ဟွံစိုပ်ဒးကွာပ်ဗျိုပ်၊ ပုါနီုပိုလ်သိုနီုအာကိုမည်မွဲတဲတုရ။ အွန်ပွဲ
အဲယိုက်ပုါနီုဇော် နွံအဲမည်ရံဂပ်ကိုပွဲစီရေင်ပုါနီုနွံအဲပလံင်ညး
တာပ်လွကိုပိုပုါနီုကျေဝ်ဗျို။ ပရောပိုလ်လေမည်တံတီတုရ။ ပရော
မည်လေပိုလ်တီကို

ဂးတု၊ ဣာ်ဗိုလဗး၊ ပုါနီုစိင်(၈၀၀)ချေ့ဇါလို့ ဩရဲမက်စိုဟ် (၁၄၀၀၀၀) ဒပ်ဂကပုါနီုစိင်
(၂၀၀)ချေ့(၄၀၀) ဩရဲမက်(၄၀၀၀၀)ဇက်ဂတ။ ညင်အင်ဂကိုမင်ရဲကယျင်ဆွာံမင်ချင်၊ ကောန်ညောတ်
တုညးအင်ဂကိုသီယာသူ သိုစချင်စကွာန်တံကိုပလံင်နွံအဲ ပြုပြင်တုဒိုတု ဖရင်မင်ဂင်ဇက်ဇော်
ဂှ်တရဲချင်တင်အူ။ စိုပ်ရးချင်ဟင်သာဝတီတု စီရေင်မြဲပြုဩပုါနီုအဲပုါနီုညင်ခိုင်ကိုက်ပခိုင်စပ်မင်။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်လေ ပွဲကိုဗျိုပ်အနံဂှ်ဖျေဒပ်မင်မင်၊ စိုပ်သွဟ်သိုဇါလွာ်တု၊ ဣကကုဇ်ဇါတိတ်ဗျို
စိင်တပ်ဇုဟ်ရင်ညီ။ စိင်ဗျိုက်တုညးရာဇာဓိရာဇ်မချိုက်မကမတိုက်။ ဒင်ဖြဟတ်စိင်ဗျိုက်ဖရင်မင်ဂင်
မရဲဗျာတ်စွာဟွံမာန်တုဆုတ်ကလေင်။ ပွဲဒိုသက်ဂှ် စဖာချင်ကုင်ပိုင်ညာတ်တု။ ညိုက်ဇက်တံစိင်

၁။ မင်ရဲကယျင်ဆွာံ = မင်းရဲကျော်စွာ

မချေတ်မျာတ် ပံက်ကရာင်ထသေင်ဗတိုက် 'စိင်တုညးရာဇာခိရာဇ်ဟံင်ဒုင်ဒုင်မုက်ခဲဒြပ်လဲလဲကော့ဂိုရ။
 စဖါချင်ကုင်ပိုင်လုပ်အဒေါင်စက်ကရာင်ထသေင်ဗတိုက်တုညးရာဇာခိရာဇ်ညင်ဝံင်စိုတ်ရ။' ပွဲစချင်တံင်
 ကော့င် စချင်ရမီသေင် သိုအမာတ်ထွိုင်ပုန်တံညးပိဖော့စိင်ထပ်တိုက်ဗတိုက်မည်တံ။ ထိုထရဲရံင်ညွဲပွဲဂ်
 အမာတ်ခေတ်ရဲမည်သိုဗြာဇ္ဇ ချိုက်ကေတ်စိင်အပေတ်နဲတိတ်ဗတိုက်ပုန်ဂိုရ။ စိင်ဖျိုင်စဖါချင်ကုင်ပိုင်ဒုင်
 ဖြဟတ်အပေတ်နဲဟံင်မာန်ကလေင်အာ။ သိုဗြာဇ္ဇဗတ်ဗတိုက်အာဂ်လေ ထဗစဖါနံ၊ညောင်ချိုက်ကေတ်စိင်
 သာ်လင်စာ ခတးဒုင်လွှာဖိုင်ရီလေဂျိုင်အမံက်သေဏာတ်မြဲတူ။တိုတိုဒြ်တုဗတိုက်ဟံင်မာန် သိုဗြာ
 ဇ္ဇပကော့စိုလဗးပနိုင်ဒပ်ဒင်မံင်ရ။ အလန်ဂိုဒိုဗုတ်(၅)ဂိတုကေတ်ကယုဇးကိုရင်ညွဲသိုဗြာဇ္ဇကရာဇ်စါဟံင်တု
 စိပ်ကုင်မုသံပြဲတိုရုးတု နက်ပုန်ကလေင်စချင်အိုတ်ရ။

ကောန်ဖရင်မင်ခံင်မင်ရာဲကယျင်ဆွာဇော်စော်ပွါနီ

ပွဲသတ္တရာဇ် (ရရ၂) ကောန်တုညးအင်ဝမင်ရာဲကယျင်ဆွာဝံအယုက် (၁ရ) လှောင်ပတီ
 မအဲက်ဇကု ဖရင်မင်ခံင်-

'ယိုက်ပွါနီဇော်စော်ဗတိုက်ချင်ဟံင်သာဝတီ နဲညးတုနန်ထပ်ဇော်စော်
 ဗတိုက်မည်မါဆွန်ရဂ်လေကေတ်ဇးကိုမည်ပွဲဝံ ဝိုလဗးလှိုင်ပွဲမတိုင်
 အာတ်ကိုဗိုလဗးသရာဲရာဲမက်စိင်ချေကိုအဲဒိုက်ညင်ရံဂပ်ညီ အဲဒိုက်
 တပ်စေဟ်ကေတ်ဇးကိုမည်ညင်ဝံ'

ဂးဂ်ရ။ နူဖရင်မင်ခံင်မအဲက်မဒိုက်ပုယျင်ဆွာ ညးတုအဲဒိုက်ဒိုက်စိုက်ရာဲကယျင်ဆွာတု ပြု
 ပြင်စီရင်ပွါနီ (၁)စချင်တံင်အံလက်ကျာဂီမွဲဒပ် (၂)စချင်ပြန်သိုဗျာန်ဂီမွဲဒပ် (၃)စချင်စလေင်
 နပ်ရထာမွဲဒပ် (၄)စချင်ပဒံမွဲဒပ် (၅)စချင်ပခါနီမွဲဒပ် (၆)စဖါကုင်ဒိုင်မွဲဒပ် (ရ)စချင်ညင်သေဲ
 တင်မိုန်ဂီမွဲဒပ် ပွဲ (၇) ဒပ်ဂိုပုန်စိင်ပန်ကို ချေ (၆၀၀၀) သရာဲသခက် (ရ၀၀၀၀) ဒိုလွှာပွါနီတိုက်။
 လွှာပွါနီစီပုန်လေင် ဒွါဒပ်ဂျင်ဗတိုက်ဇော်(၇၀)ဂျင်၊ ဂျင်ဗတိုက်ဇော်(ရ၀၀)ဂျင်၊ လှင်(၂၀၀)ဂျင်
 ဗတိုက်ပလး(၅၀၀)၊ သရာဲရာဲမက်(ရ၀၀၀၀) မင်ရာဲကယျင်ဆွာနီကအပ်ပုန်သိုတိုက်သိုဂျင်ဇော်စော်ဝံ
 တရဲသယျာဝတီ စိုပ်ရးမည်ချင်မင်မလဂ်ရ။ လုပ်ဗတိုက်ချင်မင်မလ ဂျင်ကိုတုရလေကေတ်ဇးဟံင်
 နူစချင်မင်မလသိုဗြာဇ္ဇညာတ်စရာဲပုန်မင်ရာဲကယျင်ဆွာတု သိုတိုက်ဆင်ပွါ^၁ ကောန်လိက်စကာ
 သိုတုတံကိုအာပတီမင်ရာဲကယျင်ဆွာ ဟိုဂးပုလိက်ဂို-

--- 'အဲဒိုက်သိုဗြာဇ္ဇစချင်မင်မလ ချေကိုလှောင်ပတီ ကောန်တုညး
 နန်ထပ်ချင်အင်ဝ ချင်မင်မလဝံမွဲသ့ဟံင်ဇော်ရ။ ဗတ်ရဂျိုင်ဂ်ကုသုာ
 ကောန်တုညးနန်ထပ်ပစိုတ်တပ်စေဟ်ဂိုလေကေတ်ဇးဟံင်ဝံရ။ ဆဲသရာဲ
 သခက်ဝိုလဗးကောန်တုနန်ထပ်ဆောင်စိုက်ဝါတ်နီကိုတုဒိုက်တံရ။
 အဲဒိုက်စချင်မင်မလပုန်နီတိုဆွာနဲရောင်၊ ဒးကော့စိုတ်ဒိုင်ကာဆောင်
 ရေဂ်ဂုတ်နဲဒိုက်တိုလမို။ ပွဲဒိုက်တံလဲလဲလဲပသလေဟ်ရ။ နာပိုက်
 ခိုက်တုညးရာဇာခိရာဇ်လေ မိင်ဂးချင်မတ္တဒု ချင်လိုင်ပွဲဒိုင်ဗပုန်ဂး

၁။ လက်ဆင်ပွါ = တုတံ (လက်ဆောင်ပတ္တ)

တဲ့ယိုက်ပျိုနီအာလဇဒီ၊ မုဟ်ရး လုပ်သကေတ်တဲအိုတ်တဲ ကလေင်ကျင်
တဲ့ရ။ တဲ့ရတုညးရာဇာဓိရာဇ်ယိုက်ပျိုနီဇော့ဇက်ကျင် ကောန်တုညး
နနီထပ်ချင်အင်ဝဟံဒးပျိုနီကရာပ်ရဟာ'

နွံလိက်ပတီစိုပ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်ဂှဲရ။

'စချင်မင်မလဖေက်စညကိုအဲတဲ့ နွံလိက်ကျင်ပတီဇောင်'

သင်ဂှဲနွံအံ့တဲ့၊ ထပ်ကလေင်လက်ဆင်ကိုစချင်မင်မလဖွဲမဂှိုင်။ တဲ့ညင်ယးဂှဲနွံလိက်ချင်မင်မလ
ဇော်အာပတိုက်ချင်ပသီပွန်၊ ချင်ပသီဂှဲလေအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဒ်စချင် မင်ရဲကယျပ်ဆွာ လုပ်ပတိုက်
ဂှိုင်ကံ့တဲ့ရ။ ညာတ်ဂးအမံက်သေဃာတ်တိုက်ဂှီ၊ ချင်ကွာန်ခိုင်ကျိုက်ကေတ်ဖူးဟံဂွံဗွာဖျေံဒပ်ဒိုအ်မင်၊
နူစချင်ပသီသိုလက်ဆင်ပဏာဖွဲမဒးရ၊ အကွာန်လိက်စကာဂှိန်ဇေတု စနုရာသီ ကိုအာပတီ မင်ရဲပယျပ်
ဆွာဟိုဂးပွဲလိက်-

အဲဒိုက်စချင်ပသီ အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ် ဖျေံကျိပ်လှောင်ပတီကောန်နနီ
ထပ်ချင်အင်ဝ နူရဲပိုယ်ဒိုက်တုညးဟင်သာဝတီ နွံအံ့ကိုအဲဒိုက်မင်
ပွဲချင်ပသီ ကိုအဲဒိုက်ဒ်စချင်၊ ခါရကောန်တုနနီထပ်ချင်အင်ဝဇက်ကျင်
ကိုဂှဲဒင်တပ်စေဟ်ညင်မာန်နွံအံ့ဂကန်ဒ်တဲ့၊ အဲဒိုက်လေယိုဒင်သုင်သွာ
လျှံပွဲနံ့လဇု။ ပလေပ်ပခိုင်ချင်ကွာန်တြုဒ်ခိုင်ကွာင်ခိုင်ကျိုက်ခိုဟ်လျှံ
တဲ့ သွက်သရဲသခက်ကောန်ချင်တံဂမ္တိုင်သော့စအာကွက်^၁ ပိပန်သုာ
ပျပ်ပစေင်လပ်ဗြဲအိမအဟာတဲ့မင်ရ။ သဗ္ဗတ်မွဲခါသုာကောန်တုနနီထပ်
ဇော်ကျင်ကောန်ကာတပ်စေဟ် ဂှဲလေကေတ်ချင်ပသီဂွံဟံ့အောင်
ဆဗိုလဗးသရဲသခက်သီတုတံသောင်ဇိုတ်စိုပ်ဒဒိုက်ဂှဲပွဲရအဲဒိုက်
ညာတ်နညာန်ပညာသွပ်ဂးဂတာမိုင်ကောန်တုနနီထပ်ဗွာရကောန်ညင်
ဒးရ

နွံလိက်အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ပတီစိုပ် မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်တဲ့။

'အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဖေက်စညတုကျင်ပတီစိုပ်အဲ'

ဂးတဲ့၊ ထပ်ကလေင်လက်ဆင်ပဏာကိုအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ပွဲမဂှိုင်၊ တဲ့မိုက်နင်လိက်တံ ကလေင်စ
ပွဲချင်ပသီအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဒင်တပ်စေဟ်မင်ကေတ်ဖူးဟံဂွံတဲ့၊ မင်ရဲကယျပ်ဆွာယိုက်ပျိုနီ
ဇော်အာချင်ခပိုင်ပွန် ပွဲချင်ခပိုင်၊ လေသိုသင်ကြဲဒင်တပ်စဏေဟ်သေဃာတ်အမံက်တိုကျိုကေတ်ဖူး
ဟံ့ဂွံ။

၁။ ကွက် = သွက် ၂။ ချင်ခပိုင် = ခဲပေါင်းဖြို

‘မည်တံမံင်အပွဲချင်ဂ်အိုတ်ခေတ်ကောပ်ချိုပ်ဗွဲမလောန်၊ လံမသုန်
စံတုပွန်တုပိုယ်ဒိုက်ဗွဲအိုတ်ရ၊ ညင်ပျိုန်ဗွဲပိုယ်ကလောင်ပြဟ်ဂ်
ပိုယ်စွဲနတ်ပဒိုက်လောန်ရောင်ပိုဟ်’

အမတ်ထွိုပ်ပျိုန်တံချပ်ရင်သွံတု ကောန်ပွဟ်လိက်ဒွံတုညးရာဇာဓိရာဇ် ကိုန်ဒ်ဟိုက်ပွဲလိက်ဂ်-
‘နွံဒွံကိုစိုပ် ထွိုပ်ပျိုန်သို်ဗြဲထွိုတ် သို်အဲကံဗိုတ်တံလျဟ်ရဲမည်ပိုယ်
ဗကိုက်ဂွံချင်သာန်ထောပ်ခိုင်ခိုင်ဂ် နုမင်ရဲကယျပ်ဆွာဇက်ကျင်ဗ
တိုက်ဂွံဂွံဂ်ကုတုရ ကေတ်ဇးကိုရဲပိုယ်ဟံမာန် နုသို်ဗြဲထွိုတ် သို်အဲကံ
ဗိုတ်တံကိုပွဲတံတံခင်ပုတ်ဒပ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာတူအာဖါပိဝါရတု၊
မင်ရဲကယျပ်ဆွာပိုင်ချင်ပိုင်ခိုင်မံင်မုးဂ် ဗွဲမလံဂ်လေအဲပွဲမိင်မင်တုရ၊
ဒဒို်ထွိုပ်ပျိုန်သို်ဗြဲထွိုတ် သို်အဲကံဗိုတ်ဒင်ခိုင်ကျိုက်မိုန်နွံဒ်ပျိုန်ဗွာ၊
ဗွာကေတ်ဇးကိုရဲပိုယ်ဟံမာန် ဒဒို်သို်တံကော့စိုတ်ဒင်ကာလျှုကိုသွာနတ်
ဂ်အဲပွဲတံတု တုမင်ရ၊ သို်ထွိုပ်ပျိုန်တံ လုန်လပ်ပျိုန်မင်ရဲကယျပ်
ဆွာလျှုကိုပွဲကလောင်အာပွဲ အဲဗြဲဗြဲပျိုန်ပရဟ် သို်ဗြဲဇူ သို်အမတ်
ဒိန်မိုက်ရတ်တံဇါဒပ် စိင်(၅၀) ချဲဇါကွံ ဗို(၄၀၀၀၀)အဲကိုကော်တိုန်ဂွံ
လင် ပဒေ၊ သို် ခြင် သို်ရဲမတ္တမုကို ပလုင်ခေတ်ကို ညင်ရမ်ဂပ်
ဇကုမင်ရဲကယျပ်ဆွာဂ်လျှုကိုဗွဲအာပွဲ ဇကုအဲသို်အမတ်ထွိုပ်ပျိုန်တံ
ဗွဲမဂွိုင်ယိုက်ပျိုန်ဇော် ကော်တိုန်ဂွံင်တြိဥယီဗုဂ်ကြတ်ခနာဗတိုက်၊
ကော်ဇကုမင်ရဲကယျပ်ဆွာညင်ဂွံ’

စွဲဂလာန်ပွဲလိက်သတ်ဂ်ဗွဲသတ်ပွန် နုကောန်ဗြဲရဲပျိုန်ဟ်ပြင်ပရင်ဗွန်တွင်ဗဲပင်မုနာချုဂ်ဂိုက်ယာတ်ဒ
ဒို်ပွဲသို်ကောန် ဗြဲတံမင်မိင်မိင်အိုတ်မင်ရကောန်လိက်သုတာကဝေဗုတ်ကို ပုက်တာ၊ ကွင်ဗဲပင်မုနာချုလေ
ကော့နံဗြဲဂိုက်ရ လိက်ဒွံတုညးရာဇာဓိရာဇ်စုတ်ကို တိုင်ခတေဝ်ပး ပအပ်တံမိုက်၅ပအကော့
နုချင်ညော့ဖတ်တံတံမင်ပွဲဂြိုပ်။ နုအယးတိတ်ကွံကိုထမရဲကင်ဗွာ နုရဲကင်ဗွာညာတ်ဗက်ရပ်ထံအပေါတ်
ဗြဲလုပ်ချင်သာန်ထောပ်ရ။ ကင်ဗွာတံလွဟ်ဂွံအပေါတ်သို်လိက်တံဂ်တုအာကွဲမင်ရဲကယျပ်ဆွာ
ပွဲအပေါတ်ပွဲပုက်တာသို်လိက်တံဂ် ကိုပံက်ဗိုရင်၊ ဒဒို်သို်ဗြဲဇူ အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်တံဇက်ဂွံင်လင်ပဒေ
တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ကျင်ဂွံင်တြိဥယီဗုဂ် ပွဲတံပွဲလိက်ဂ်တု ကော်ပကော်အမတ်ထွိုပ်ပျိုန်တံညး
ဂခိုင်ချပ်တေင်ဗက်ဂ်ရ။ နုစချင်ရမီသေင်၊ သို်စေသုလုဟ်ပတိ-

‘လေင်နွံပွဲလိက်ပွဲပျိုန်မည်ခိုင်တုသို်ပိမုက်ညးကွာတ်ပွဲတု ချင်သာန်
ထောပ်ပွဲနိုဗြဟ် လေဂွိုင်ဂွံင်တြိဗိင်ချေလေဝါဟ် မင်လံဟံပွဲ ပိုက်ပျိုန်
ကလောင်ကွာရ၊ ကာလာအိုတ်မုသုဗြဲ၊ စိုပ်ကညင်သုတ်ကဇက်တို်ပွဲဝါန်
ပွန်ရ’

၁။ နာချု = ကျိုင်ဗွဲ ၃။ တေင်ဗက် = တောင်ဗင်
၂။ ပုက်တာ = ကလာကောန်ကိုထောင်တာ = ချပ်ပွန်၊ အရေပ်ဗွာ တိုင်ပင်
၄။ ချင်ရမီသေင် = ရမည်းသုင်းမြို့

ဇွဲပျံနီ(၅၀၀၀၀)ဧကကျင့် . စသည့်ပြန်သို့ ပျာန်ဂျီလေပြုပြင်ပရိုင်မြဲပြုပြင်ပပေင်စွောံမညင် ရုမိဂပ်တဲဒုင်မံင် နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဗတိုက်မံင်ဂြိုင်ကံ့ဇွဲနီရလေ မြဲပြုအမွဲက်ယောဏာတ်ထပ်ကံ့ထပ်ဂံ့တဲ ဗိုလဗးလီလံာ်ဂြိုင် ကောတ်ချင်ပြန်တဲဂံ့ဖျော့ဒပ်ပိုင်လပ် နဲဗုတ်မွဲဂ်တုလွာ်ရ။ သျင်မတ္တမုမိင်ဂးပျံနီသေံကျိုင် ဗတိုက်ဂးတဲ ကောန်တုညးစသျင်ပသီကံ့နီဇွဲပျံနီ သို့အံပြုရာ်ကံ့နီစတ္တံဇှော် သို့သံကြဲ သို့ဥပါကံ သို့သံဇေယကံ သို့လိုင်နရဲတဲ သို့လိုင်နရီနံ သို့လိုင်ပင် သို့စက်ရတ် သို့ဥဒိန် သို့ဗိုလဗး၊ ဩံသခက်မွဲမဂြိုင် မိင်(၂၀၀) ချေ(၄၀၀) ဇွဲပျံနီ(၅၀၀၀၀)ကံ့ပိုင်လပ်သျင်ပြန် တုညးရာဇာဓိရာဇ် ပျံနီတိုက်ပျံနီဂြိုင်ဇက်ကောံအာသျင်မတ္တမုရ။ စွဲလပ်ကောန်တုညးဗညာပသီသို့ဗိုလဗးမွဲမဂြိုင်ပိုင်လပ်သျင် ပြန်ဇာပိဂိတုရ။ စွဲသျင်ပြန်လေင်ပတိုက်ဗိုလဗးဂြိုင်ဇှော်မဟံ့ရုဂပ်ကောံင်မျိုင်မွဲမဝါတ်ဂါတ်ရ။

ဖရင်မင်ဂံင်ဇက်ဇှော်သျင်ပြန်တို

နူတုညးဗုဗရင်မင်ဂံင် မိင်ဂးရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ကလေင်အာသျင်မတ္တမုမိင်တဲ တုညးဖရင်မင်ဂံင်ပ ဂအပ်ဒပ် ပျံနီမိင်(၄၀၀) ချေ(၆၀၀၀) ဗိုပျံနီ(၅၀၀၀၀) စသျင်ယေင်တပ် မင်မဟာမွဲဒပ် စသျင်ညိုင်ရာန် ဗုကျပ်တေင်မွဲဒပ် စသျင်တင်ဇှော် သီဟပဒေမွဲဒပ် စသျင်မြေဇုမွဲဒပ် စသျင်စလေင် ဇာတ်ရတာမွဲဒပ် စသျင်ကြိုက်ရာဇသုမွဲဒပ် သိုသရဲတသခက်မွဲမမဂြိုင်ဇက်ဇှော်ချေသျင်ပြန်ဂ်ရ။ နူစသျင်ပသီကောန်တုညး ရာဇာဓိရာဇ်ပိုင်တဲ။

‘ပျံနီတုညးဖရင်မင်ဂံင်ဇက်ကျင်အလန်ဒုံပျံနီဇုကရာဇ် မင်လွာ်သျင် ပြန်ပွဲဟံ့ဂံ့ကံ့အံမင်သင်စီမွဲလွာ်တေံရောင်း’

ဂးတဲကလေံပျံနီသင်စီမွဲလွာ်မည်တံပပိုင်ဒပ်ဒင်မိင်၊ တုညးဗုဗရင်မင်ဂံင်စိုပ်သျင်ပြန် တံဗျိုင်နဝင်ဂ် မေ့မင်ဒပ်တလေံပျံနီကောန်ကာတပ်စဏှော်မွဲဇာအလန်ရလေ ကောတ်ဇှော်ကံ့မည်တံဟံ့ပွဲ ပဟိုတ်ပျံနီဂြိုင် ဟံ့မွဲတဲဒိုအံမင်မိင်ကောန်တုညးမင်ရဲကယျပ်ဆွာဏီ၊ မင်ရဲကယျပ်ဆွာလေဗတိုက်မံင်သျင်သိန်နီ ဂြိုင်ကံ့အလန်ရ ကောတ်သျင်သိန်နီဟံ့ပွဲ၊ လံဗုတ်(၆)ဂိတုတဲရဒ်တဲ ပွဲမိင်တုညးဖရင်မင်ဂံင်ဇက်ပျံနီဇှော်ချေသျင် ပြန် မည်တံပိုင်လပ်သျင်ပြန်ပွဲမိင်တဲ တဲယးပိုင်ပျံနီကလေင်စအာသျင်အင်ဝရ။

တဲပြုပြင်ပျံနီဂြိုင် ဂြိုင်ဗတိုက်ရပ်စိင် ရပ်ချေ၊ ရပ်ကွ၊ ရပ်မွဲာ၊ ရပ်ဇု၊ ရပ်က၊ ရပ်ကွိုင်၊ ရပ် ဩံ ဂြိုင်ဗတိုက်နီရပ်(၄၀)ကံ့ဗိုပျံနီ(၅၀၀၀၀)သျင်ကောတ်တူ ဂြိုင်ပလး ဂြိုင်သံပါနီနီ(၈၀၀)ဂ် ပျံနီဗိုပျံနီ(၅၄၀၀၀)၊ ဂြိုင်ထင်လှ်ဂါ(၈၀၀)၊ ဗိုပျံနီ(၆၀၀၀၀)သျင်ကံ့၊ ဂြိုင်ကောန်ဗိုက်(၈၀၀၀) ပျံနီဗိုပျံနီ(၅၀၀၀၀) တဲဇက်ဇှော်သျင်ပြန်ရ။ စိုပ်ပြန်ဟံ့လုပ်ဇေယပ်ဖရင်မင်ဂံင်မဇကုရ။

သို့ဥပတံတိုမင်ရဲကယျပ်ဆွာဗဒီစိင်

နူအသံပြုပြင်ဒေးရးတဲ ကံ့မင်ရဲကယျပ်သွာကောန်တုညးယိုက်ပျံနီဂြိုင်ကံ့အံသင်ဒပ်မည်တံ မမိင်ဂ်ရ။ စိုပ်တဲမင်ရဲကယျပ်ဆွာသျင်စိင်မချေင်နီနီဇက်ရင်ဒပ်မနီတံမမိင်ဂ် ဂိုင်လပါက်သွင်ကျာ်ဂ် ခခိုင်လေသု ခမင်ဗိုဟံမင်လေအောန်ညာတ်တဲ ဂိုင်လပါက်သွင်ကျာ်ဂ် မင်ရဲကယျပ်ဆွာတင်ဒပ်ထပိုနီမိင် ဒုဲဒုဲဟံဂ် မင်ပွဲ(၅)တဲ သိုပျံနီတိုက်ပျံနီဂြိုင်ဇက်လုပ်ဗတိုက်ဇေယပ်မည်တံရ။ ရဲမည်ဥပါကံင်လတုဇိုခခိုင် ဇတုဒုဲဇိုခခိုင် သိုပျံနီမိင်ပျံနီချေလေဗတိုက် ပျံနီတိုက်လေစဇေယပ်ဒယံံးမွဲမလေသန် ပွဲဂ်ရဲဗုဗသင်ဇယျာ

ချွန်စင်လုပ်ချို့ဒပ်မည်ထက်ဒပ်သွပ်ကျာ တိုန်ဒပ်ဒေါ်ဒိုဗုတ်(၆)အတာ(၇)အတာ မှိုဟ်ချွန်စင်ပြတံဂို
ယလခတိုဗို နှရဲဗွာချွန်စင်ဗတိုက်လုပ်ပိုင်ဒိုပွဲဒပ်ဗညာပသီကောန်တုညး ရာဇာဓိရာဇ် သိုဥပါကံင်တံ
ချွန်စင်ခဏးဒင်လထင်ဒြင်စင်ပုန်တု၊ စင်စချင်ဗညာပသီဆုတ်ကလောင်စိုပ်မူးဒပ်ပုန် ဥပါကံင်ရဲမည်တံ
ဗက်ဗတိုက်စိုပ်ဒိုမူးဒပ် မင်ရဲကယျပ်ဆွာညာတ်တု ချွန်မချေဗိုဒိုန် ဝံက်ကရင်စခေဟ်ရင်ညွှ ကိုဥပါကံ
တံရ။ စင်ဥပါကံင်ထံကလောင်လုပ်ဒပ် မြုပြအတာလိုဂ်မည်တံကောန်ပလေပ် ဗုတ်မွဲပင်မွဲထမဲ
စိန်ဒိုတံအိုတ် ဒုင်တပ်စခေဟ်ခံင်ကိုပုန်ဗမာ။

နှမင်ရဲကယျပ်ဆွာလုပ်ဖတိုက်မင်မည်တံဂြိုဗင်ကိုအလန် နှမည်ဥပါကံင်တံဒင်စိုန်မင်တံ
ဗွာတံကေတ်ဇူးကိုမည်ယံဝံတံထံပုန်ခိုင်မည်တံနှဇေဇော၊ လံတံမည်တံမင်ပွဲဒပ်ဂ်အောင်ကောင်မွဲမလောန်
ဇေမင်ရဲကယျပ်ဆွာကလောင်ကျိုအာမင်ခမိတြိုဗိုနဝင်ဂ်ပုန်ရ။ ဆအမတ်ထိုဗိုပုန်တံခိုင်မင်နှ
မင်ဂွဲမွဲကိုတုဒ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာ သိုက်ဂွဲညာတ်ဇေမတ်ဥပါကံင် ဂြိုက်ကြုက်ခါထမူပရင် နွဲလိက်စ
ကာကိုစိုပ်ဗညာပသီ ယိုဂးပွဲလိက်-

‘အဲမင်ရဲကယျပ်ဆွာပိုင်မွဲကောအဲဗညာပသီ ဇာန်တုညးဥပါကံင်ဂ်
ချွန်စင်ချွန်ချိုန်ညုန်ခိုင်ကျိုက်ချွန်ကေတ်ခိုဟ်၊ နှဒိုက်ပိုတ်ပတီဗိုဂး
ပွဲမင်ဂ်ရ သိုက်ဂွဲဆိုညာတ် ဇေမတ်ဥပါကံင်ညို၊ ကောအဲကိုအိုကို
လိတ်ကျင်ဆိုညို၊ အဲဒေဒ်ကောန်ဇုက ရာဇ်တြိုဗိုပုန်ခိုဟ်မင်တံ
သိုက်ဂွဲဆို ဒဒိုက်ပိုင်မွဲကောအဲဗညာပသီ’

နွဲလိက်သာက်ဂ်နှကောန်တုညး ရာဇာဓိရာဇ် ဗညာပသီပွဲမင်တံဒဒ်ကောန်တုညးအင်ခမင်ရဲက
ယျပ်ဆွာ သိုက်ဂွဲညာတ်သရဲခိုဟ်ဥပါကံင်ပွဲတီတု ကောက်ဇေမတ်ဥပါကံင်၊

‘ဒဒ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာသိုက်ညာတ်သရဲခိုဟ်ဂး’
‘ဇေမတ်ဥပါကံင်တီတံထမးဇေမတ်ဥပါညးညာတ်ညို’

ဂးပု၊ ပွဲယးဥပါကံင်ကျိုဗင်ကေတ်ဂြိုက်ခိုဟ်ယာတ်ခိုဟ်ပလေဝံခိုဟ် ဒက်ခါသီထပ် သိုကနေဟ်
လက်ကြာပ်ဝ က် သေ့က် ရပ် လွိုန်မုံဂုလ်သိုလှုတ်တံခါကျိုဗင်ညင်ချွန်မေင် ကယိုဗင်ထိုဗိုပုန်တု၊
သိုအဆင်အလင်ကေတ်ထပ် ဗာန်ထပ် သွင်ထပ် ပါင်ကျာ ညင်ကြိုက်ခမင်မမာန်ဇုကရဲဇိုသို အသေသ
ရဲ(၇)ကွဲတီတံအာထမးဇေမတ်ဥပါကံင်ဆွာ သွက်ပွဲပတုတုလေ လိုင်ထပ်လျိုင်မွဲပသာဂ်မွဲ ဂြိုက်ခိုဟ်
(၅)အုပ် ခါသားစိုအုပ်ကေတ်နာတု နှဗိုဗ်ဒပ်တလီသီသိုအသေပ်အဟာန်ဇေမတ်အာ နှမင်ရဲကယျပ်ဆွာ

၁။ ထ	= ဆုတ်	၆။ ဝက်	= စုတ်၊ ကွက်
၂။ ဇေမတ်	= ဝဲ = သေ့	၇။ သေ့က် ရပ်	= သေ့က်စီလပ်ရတ်၊ ဗိုဗွာ ကျောက်စီသောရာမ
၃။ ခါသီ	= ယာတ်ဒက်ပိုင်၊ ဗိုဗွာ-ခါးစိး		နားထောင်း’
၄။ ကနေဟ်	= အပေတ်ကေတ်ကြိုဟ်၊ ဗိုဗွာ ‘စလွယ်’	၈။ ကေတ်	= ကလာဇေမတ်တံ၊ ဗိုဗွာ ‘ကြိုက်ကျိုဗင်’
၅။ လက်ကြာပ်	= အပေတ်ဒက်ကံတ်၊ ဗိုဗွာ-လက်ကြပ်	၉။ ခါသား	= ယာတ်ပိတ်ခါ၊ မူဗွာ ‘ခါသားပိတ်အုပ်’

ကိုတွေ့ဆုံဆိုင်ရာတွင်လိုက်ထပ် စိုပ်မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာ ဖျေကျိပြလျှော့တဲ့ တွဲကေတ်နင်ဂိုကွဲမင်ရဲ့ ကယျင်ဆွာရ။ မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာလေသို့အမတ်ထွှပ်ပျံနီတံဂဗျိုင်ကောက်ကရပ်လင်ကရော့ကေ့ကို၊ ဗွဲမလံသွာန်သျှက်ဟိုကးတဲ့၊ တဲ့ကိုထွှပ်ပျံနီဥပါကင်ပတိတ်ပလေဝံရင်အယောင်အလာဇကုကိုခရုန်ခဲ ညာတ်အိုတ်တဲ့၊ နွံအံ့မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာထိုင်သးဟိုကး-

‘ကြိုက်ကိုမယ့်တိုဒ်သရဲ့ခိုဟ်ပွဲကေ့ရ’

ဥပါကင်မိင်တဲ့ဖျေကျိပတိတ်မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာ၊ နွံအံ့-

‘အဲဒိုက်ဥပါကင်ဒ်သရဲ့ခိုဟ်မကးဂိုဟံ့ညာတ်အယုတ္တိထီ ဗွဲကုံ့ဗွဲသျှက် စိင်ကိုဒ်သျှက်ချေကိုဒ်ပွဲတိုက်ကိုဒ် ဂွံတိတ်တင်စကေ့ဖဲကွတ်တဲရင်ညွံ ဂတကောန်တုနန်ထင်တဲ့ရောင်ကာလဂိုဂွံဟိုကးသရဲ့ခိုဟ်’

ဥပါကင်ပတိတ်မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာဂိုရ၊ နွံအံ့မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာဟို-

‘လင်စိုတ်သွယ်ဒိုက်တိုနဲ့အဲဆာန်တဲ့ရောင်အဲကောက်၊ ပွဲအဲလေဝံ သရဲ့ခိုဟ်ထွှပ်ပျံနီခိုဟ်နွံမဂိုင်ကိုရ၊ ခါရအဲကံ့စံသရဲ့ဗွဲကုံ့ဗွဲ ကော်ကာ ဂွဲပကြာန်ကြာန်ဇာန်နီ နုတုညးရာဇာဓိရာဇ် ဟိုဗျီအဲပုန်ရ၊ ဥပါကင် လေသပဒိုက်အဲ အဲလျှော့ပတိတ်မအဲကံ့အဲတုနန်ထင်ကိုသွယ်ကုံ့စသျိုင် ပြန်ပျံချီပခိုဟ်စညင်ပွဲ’

နွံအံ့ဂိုရ၊ နုဥပါကင်ပုန်လေပတိတ်ဟိုကး-

‘အဲဒိုက်ဒ်ဒိုက်တုညးဟံသာဝတီ’ပွဲသုက်ကြကတ်ကိုကောန်နဲ့ နုနဲ့ပွဲ မခိုဟ်စအဲဒိုက်ပွဲဟိုကးတြိဗွဲဟိုရ၊ မူအဲဒိုက်သွက်ပဒိုက်ခစညးသွာင် တုဟ်နွံပုန်ရော’

ဥပါကင်ပတိတ်၊ မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာပွဲမိင်တဲ့၊

‘ဖိုန်ပွဲသွာနဲ့ကေ့ရ’

မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာထိုင်သးဥပါကင်တဲ့ နွံအံ့မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာဟိုပုန်-

‘အဲကုံ့တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကိုဗညာပသီဟံ ဒးတင်စကေ့ရင်ညွံဗွဲမလံထီ ဗွဲကြညးဗွဲလပါကင်အဲဗွဲလပါကင်ဒးတင်စကေ့ရင်ညွံ မေက်နိုင်တဲထ လိုင်အာဟိုဒး ပတိုက်နုတုပွဲဥပါကင် အဲတီတဲ့အဲသလုးကို သပ်ဗ’ရ’ ကးဂို
‘ပွဲကုံ့ဂးတီဇမုဒိတ်ပွဲသရဲ့တုပွဲဗွဲကေတ်အဲဒိုက်ပွဲပုန်မကးဂိုနွံဟီဟာ’

ဥပါကင်ပတိတ်။ မင်ရဲ့ကယျင်ဆွာဟက်မိုင်တက်တဲဂြိုင်ဝေင်တဲ့။ လွန်မတ်ရှ်ခြေဟ်ညွံကံတဲ ရေင်မိုက်ဗွဲဆော၊ ဂိုက်ကြိုက်(၅)ထမူ၊ ချေကယိုင်တဟက်^၃ထင်ကထပ်စါကိုလတ်ကိုဥပါကင်။ တဲ့ကို
၁။ သပ်ဗ = သဗ္ဗ၊ ဖေဒိုတ် ၃။ တဟက် = တဟား၊ ကယျိုင်ချေ(ပြင်းကကြီးတန်ဆာ)
၂။ ဟံသာဝတီ = ဟံင်သာဝတီလေဝံထွေးလေဝံသိုစါရ။

အကြီးရာဇာဓိရာဇ်

ပလံင်ကလိုအ်ကိုဂျင်လဲဂါထပ်နွံအံ။ ဥပါကင်ဖျေုကျိပ်တဲ ကလေင်ခေံကျိအ်အာရ။ စိုပ်ကောန်တုညး နှဲဇကုဗညာမသီတဲ လေင်မင်ရဲကယျင်ဆွာဟိုဂးထိုင်သးကိုကောတ်ဂလာန်အိုတ်သိုပတီ ဗညာမသီ ဖအိုတ်၊ ပွဲဗညာပသီသိုအဲပြုရဲဟံတင်ဒပ်မင်ပွဲ ဗဒိုပ်တလီသီဂိုန် (၄) ဂိတုရနိတဲ၊ ဇေဝ်မကျောပ် ဖျိပ်ဝါတ်ခါဗွဲမလောန်။ နူတုညးရာဇာဓိရာဇ် ကိုကောန်မချေတ်သင် ပလံင်နွံအ်ကိုဗညာပသီဂျင်ဖျိတ်ဖျိတ်အ် (၈၀) တံစိုပ်ဗွဲပြတရတ်မင်။ နူရဲဗာသူရစီသုတ်ကြတ်ဖတိုက်၊ ဂျင်ဇွဲအ် (၈၀) ဂျင်သိုသွံသုဗြိတ် (၄၀၀)ပြင်ဗာတံပွဲအိုတ်။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရိုကောန်တုညးဗညာပသီ

တုညးရာဇာဓိရာဇ်လဒေါရးချင်မတ္တမှတဲ ကလေင်စိုပ်ချင်ဟံင်သာဝတီ၊ မိင်ဂး-

‘ရဲပျါန်ဗညာပသီတံကျော်ဇေဝ်မဗွဲမလောန်’

ဂးတဲ၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပြုပြင်ဇော်တိုန်ရဲပျါန်ဗညာပသီဂးဂိုရ။

‘ပွဲသွာံပွဲဇော်အာဟံဂိုဟံဇော်၊ တိုန်သက္ကရာဇ်တိုတဲဇော်အာရောင်ခိုဟံ’

နူအာဗာဗိဇောဟောရာတံပတီ၊ ပွဲဂိုနူဗညာပသီနွံလိက်ပတီစိုပ်ဟိုဂး-

‘ခါရတုတီဇော်သွပ်ဂူးဂတာဇိုင်ထပ်၊ နှဲညးဟံင်သာဝတီ ဟံဇော်ပျါန် ကျင်သင်ဒိုပိုယ်ဒိုက်တံဗွဲနူတဲညးဟံဇော်ရ။ ဝံဇွဲသွာတာသိုက်ဇော်ကျင် တဲရောင်ပိုယ်ဂွဲဗွဲနူဒရိုက်ရ’

နူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲမိင်တဲ နွံအသံ-

‘ကိုပြုပြင်ပျါန်သဇော်’

ဂးဂိုရ။ နူဗိဇောဟောရာတံပတီ-

‘ဇော်ပွဲဝံ’

ပွဲဂိုနွံအံ-

‘လျှာန်ကောန်ဂိုဟံဗညာပသီလိက်စိုပ်ကျင်ထပ်ကိုထပ်၊ မိင်ပွဲဝံလံ တဲဗညာပသီတံဟံလုပ်ညောံတဲညးရဟာ’

ဂးတဲ၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ကျင်စိုပ်ချင်ဒလ၊ ပွဲဗွဲပြခလာဆိုန်ဂိုဖျေုမင်ဒပ်။ နူဗညာပသီလိက် ထပ်စိုပ်ပွဲ-

‘ဒပ်ဇော်မင်ဆဗုတ်ချင်ဒလဂိုပိုယ်ဒိုက်ပွဲဗွဲနူတဲညးဇော်၊ ဒပ်ဇော်စိုပ် နိုဗွဲပြမေတလုင်တဲကာလဂိုပိုယ်ဒိုက်တံဗွဲနူဒရိုက်ရ’

မိင်လိက်သက်ဂိုတဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံအံ။

‘ပြုဟံဂတာအဲဒါန်ဗတ်ရပျါန်အဲကျညးလေကိုကျရ။ ဆကောန်အဲဗညာ

၁။ ဗွဲပြတရတ်မင် = တရုပ်မော်စခန်း

ပသိပွဲဗူးဘဲကေတ်ရ'

ကးတုံ၊ တူညးရာဇာဓိရာဇ်ဇက်တိုန်ခိုပ်ဗွိုင်မေတလင်ဖျေဒပ်၊

သို့ဖြာဇ္ဇနိအိနိဇ္ဇဝေ

မင်ပိတုံဗိုပျိုန်ဂဗျိုင်ကော်စိုပ်အိုက် သို့ဖြာဇ္ဇလေကျိုအဲကျိုင်နူဗျိုင်မင်မလစိုပ်ကျိုင်။ သို့ဖြာဇ္ဇယဲဗွဲမ
ဂွိုင်ဗွိုင်ခဗုန်ခဗဲဟွံဗာန်။ မိုဟ်ဒးရင်ထွလပ်။ တူညးရာဇာဓိရာဇ်ညးဇုန်မင်ဖိုက်သို့ဖြာဇ္ဇဇုန်ရံင်ယဲ။
ဇကရာဇ်နဘဲညးဇိုက်သွောက်သို့ဖြာဇ္ဇနတ်တူညးဂံရ။ သို့ဖြာဇ္ဇပတီတူညး-

'အဲဒိုက်ဒိုက်အိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်
ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်
အဲဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်ဒိုက်'

သို့ဖြာဇ္ဇလှံ-

'သာဓု အဲသွးကိုဖအိုတ်ရ။ လှုဟ်ဖရင်မင်ဂင်။ မင်ရဲကယျပ်ဆွာတံ
မိုင်လပ်ကောန်ပိုယ်ဗညာပသိ။ သို့ဖြာဇ္ဇထောံအာအဲတုံ ပသံအဲဂွဲ
ချပ်ကိုညးလှံရော'

ကးတုံ၊ သို့ဖြာဇ္ဇ။ သို့တူညးယံာ်ကိုရင်ညွံရ။ သွာလလံ^၁ တုံ လိုင်ထပ်ဗွဲ တူညးကိုယပ်ကိုသို့
ဖြာဇ္ဇပုန်။

'ကော့စိုတ်သုင်စဂဗျိုင်ညိ'

နွံဗွဲဂကန်တုံ၊ တူညးရာဇာဓိရာဇ်ကလေင်စဒပ်ရ။ နူသို့လုန်အိနိကျိုင်ရင်သို့ဖြာဇ္ဇ။ ညာတ်တုံ
သို့လုန်အိနိယံာ် သို့ဖြာဇ္ဇလေယံာ်ကို၊ တုံဟိုက်သို့လုန်အိနိ-

'အဲလေဒးခြာနူသို့လုန်အိနိသွာရ။ ပျိုန်သို့လုန်အိနိတံဇက်ကျိုင်အလန်
ဂွဲအဲဒိုက်ဗွဲမလောန်'
'ပသံဒိုင်ကိုပိုယ်ဒိုက်ရော'

သို့လုန်အိနိသွာန်သို့ဖြာဇ္ဇဟိုက်

'သို့လုန်အိနိကိုအဝမင်သိ၊ ညးစါဒိုက်ညွံဗွဲ^၂တူညး လှုဟ်ညွဲသွာ်ထံဂြိုဟ်နာ်
စက်ကတာနာ်ပိုယ်ဒိုက်။ နဒိုင်ကိုကောန်နာ်ပိုယ်ဗညာပသိတုံ ဒးဇက်
ကျိုင်ရောင်။ လှုဟ်ဂံင်ညွာညိုင်ညွန်ကျောကျောဝေံ။ မင်ရဲကယျပ်ဆွာ
လေသို့ဗွဲဗောပတိုန်စရဲဂင်သကားတံစွဲစိုတ်ကြဲကြဲကမုင်ဗြဟံတံညး
လေတိုက်။ ခေါင်ညးဗတိုက်ရဲပိုယ်ခိုန်စွဲ၊ နာ်ပိုယ်ဗောဂတာဒိုက်။
နာ်ပိုယ်ကောံဂွဲကိုဗညာပသိတုံပိုက်ပျိုန်ကလေင်စဒပ်ရ။ ကာလဂုံ
မင်ရဲကယျပ်ဆွာဗတိုက်ဗက်ဟွံဆောတ်ထဲထရဲရင်ညွံ။ သို့တံဒိုက်ညွဲပျိုန်

၁။ သွာလလံ = အခိုင်လံညိ၊ စိုတ်ခိုဟ်   ၂။ ဒိုက်ညွဲ = ဒိုက်လွတ်ပေါ်လွတ်တံပင်တူညး

အိမ် ဗညာအဝမင်သီသို့သာပြာပန်ဖက်ပိုပိုနိအာဂတရ။ ချိုနိပုံအခင်ဇယမင်လတု၊ ကိုယိုက်အာပိုနိ
ရှင်သို့ပိုနိဂှင်ရ။ ဇော်အာရှောင်ချင်သေင်ရ။ တိုနိကျင်ရှောင်ချင်လျှင်စိုပ်ချင်တလီသီ၊ စိုပ်စီလလရ
ညာတ်ဒးဗိုပိုနိမင်ရဲကယျင်ဆွာရ။ ဗိုပွဲမဂှင်တု၊ ကိုယျေဖပိုနိခွင်ပဲ့ထာနိဂှ်ရ။

ဖရင်မင်ဂင်လေကျိအာမင်လွင်ပြန် တုညးရာဇာဓိရာဇ်လေအာသွပ်ပွဲပြချင်တလီသီဂှ် ဖျေခပ်မင်
န ကောန်တုညးဗညာပသီ သို့အာပြရဲသိုထွဲပြပိုနိတံညးဂမ္ဘိုင်၊ ကျင်ကောံဖျေကျိဂှ်စိုပ်တုညး
ရာဇာဓိရာဇ်အိုတ်ရ။ တဲနွံအံ့တုညးသွာန်

‘ပရိုင်သဇိုင်အလနိပုံအယောင်အလာခြဟတ်ပိုနိဗျာသွိုင်ဟာ’
‘သာ’

ဂးဂှ်ရ။

‘ပိုနိတိုက်ပိုနိရှင်သတူအသွပ်တိုကျိဟုံတုပညံင်ဆွန်ကျာကျာ၊ ခြဟတ်
ပိုနိဗျာအွန်ပုံထတ်လောန်’

ဗညာပသီ သို့အာပြရဲတံလျော်ပတီ။

ပဲ့ပေါ့မြိုက်ပိုနိဂှင် လွန်အိန်စုတ်အာ

ဆယးဂှ်နုမင်ရဲကယျင်ဆွာ စကာသို့နာတ်ထဝ်ကိုကျော်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ်-

‘လှဟ်ပိုနိတုညးဟင်သာဝတီစိုပ်ကျင်ဂှ် ကိုဗျူဗိုပိုနိကျာတု ပိုယ်တင်
ဇေဟ်ရင်ညံသိုပိုနိတိုက်သိုပိုနိစီ လလံပိုယ်ဟုံပုံ ပဆောဏင်ဂက်ရင်ညံဂှ်
ဂုဏ်ဒးမင်သွးသွးဩဂှ်တုညးဟင်သာဝတီစိုပ်ရှင် လွှာပိုယ်ဗျာပွဲရှင်။
ဩဂှ်စါကိုစါ ကိုတ်တံတင်ဇေဟ်ရင်ညံ ပိုယ်ဗြကရင်သိုဗါလွှာသွာပုံ’

ကလုတ်ကျင်ပတီစိုပ်ဂှ်ရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရင်မက်ခဝါအမတ်ရွှိပြပိုနိဟံဂမ္ဘိုင် ဆဖျေကျိဂှ်
လျော်မင်ရ။ ညာတ်ညးလုံမွဲသတ်လုံဟုံပတီ။ ကာလဂှ်လွန်အိန်ဖျေကျိဂှ်ပိဝါတုလျော်ပတီ-

‘နုနိတြိုတု မွဲကိုမွဲသိုက်စိင် သိုက်ခရံ သိုက်ဂှင်ဆပဲ့ဂှးတိတုဟုံဖေက်
အသိုက်တိတ်တင်ဇေဟ်ဩဂှ်ကိုနိုဟ် မွဲကိုမွဲ ပတီကောန်တုနန်ထပ်
ရ’

လွန်အိန်ဟိုပတီ၊ ပုံမိင်တုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂကန်ကိုကလုတ်မကျင်ဂှ်၊

‘လှဒိုင်ရ၊ ယးဂတတု၊ ဩဂှ်နုအဲ ကိုဩဂှ်ရဲအဲ မွဲရှင်ကိုမွဲရှင်ကိုတ်
ဗတိုက်ရ’

ဂးတု၊ မိုဟ်မကျင်ဂှ်ကလေင်အာရ။ လျှင်ရာဇာဓိရာဇ်မဟိုဂှ်ပတီမင်ရဲကယျင်ဆွာ ပုံမိင်တု
နွံအံ့မဟို။

‘ဆဩဂှ်ဟ်ပဲ့ရဲမည်သို့ဗြာဇကိုလွန်အိန် ညးစါပုံပုံမဒ်သွံဗြာတုညးဟင်
သာဝတီရ။ သို့ဗြာဇမွဲချိုတ်တုဂှ်မိင် နွံဆလွန်အိန်မွဲကို လွန်အိန်

အင်္ဂြိုဟ်ရာဇာဓိရာဇ်

ယိုယွှံ့တဲ့ ရာမညီ ခင်တဲ့အဲဇာန်ရော ပျိုနဲမွဲဂံၤဂျိုင်အောန်ဟီုဝံ့ဟာ၊
စီရင်ပျိုနဲဒ်ဒဲဇာန်ရဲ

ဂးတဲ့၊ ဂျိုင်ဗတိုက်ပန်ဂျိုင်စီရင်မွဲလင်၊

‘လွန်အိန်ဒ်ဒဲဇာန်ခိုဟ်ဆွဲဂျိုင်ကိုမွဲဂျိုင်ဂဲၤခဲမာန်ရ။ သိုဝန်ဂျိုင်ခဲမာန်
ဟာ’

ဂးတဲ့၊ ဂျိုင်ဗတိုက်ဇော်အာံဇရာဂံၤသိုဝ်းစက္ကတေဇျိုင် ဂျိုင်မြေမြာဖာဂံၤသိုဝ်းစေသုဇျိုင် ဂျိုင်သာ
ဗျာမိဂံၤ ဥက္ကဏာဇျိုင် ဂျိုင်ဗတိုက်သော်တလိုင်ဂံၤ ကိုတရင်ကသုဇျိုင် ဝဲဂျိုင်ဗတိုက်ဂံၤ ရဲကေတ်သရဲဒဲ
ခိုဟ်ကေင်ဗျာကေင်သွင်ဂံၤရဲနဲပြုချင်ခိုဟ်အိုတ်တဲ့၊ ဂျိုင်ဇော်အာံဇရာဂံၤသိုဝ်းဗျိုင်ဗျာင်သုဇာန်စီရင်တဲ့
ဂျိုင်ပိဂံၤလှံၤကြိုင်အောပ်မံင်လွှာပလိုတ်ရ။

နုလွှာလွန်အိန်စီရင်ဂျိုင်ဗတိုက်ရုပ်ကျပ်ပျိုင်သရဲ(၃၀၀) ဧကလွန်အိန်ကျိုင်ကေတ်ကယျိုင်
ထွိုင်ပဲပျိုနဲ၊ ဒက်ခါသီထပ် ဝက်သေ့ကရဲ သိုကနေဟ်လက်ကြပ် လွန်တဲါသိုလွှာတ်တဲါရေင်မတ်ဇျိုင်
ပေင် ကယျိုင်ထွိုင်ပျိုနဲအိုတ်တဲ့ မျေ့ကျိုင်ကိုနဲဇရာတဲ့ ဩတိတ်တင်ဖေဟ်ကိုပျိုနဲဗျာရ။ နုလွှာဗျာသိုဝ်းစက္က
ဒွေါ လေဩကျိုင် သိုဂျိုင်ခါလွှာဗတိုက် ဗတိုက်ရံင်ညွဲဂံၤ၊ ဂျိုင်လွှာဗျာသုဇာန်အိန်ဇာန်ဗျာ ညာတ်ဂးဗတိုက်
ဝါတ် လွန်အိန်ဇာန်ဗျာဗတိုက်ဗတိုက်ဂျိုင်ဗတိုက်ကျိုင်အိန်ဗာကေတ်ရးဂံၤ၊ ဝဲဂျိုင်လွှာသုဇာန်ဗျာဗတိုက်ကျိုင်
ရိုဗတိုက် ဗျာဒိုလေပျိုနဲဗျာဗတိုက်(၂၀၀၀)ဗက်ကြတ်ကို ဗျာဗတိုက်လွန်အိန်ဒ်ဒဲဇာန်ဗျာ ဗတိုက်မံင်ရင်ညွဲ
ဗွဲမလံၤဂျိုင်ရဲဗျာသိုဝ်းစက္ကဂျိုင်တိတ်ဂျိုင်ဗတိုက်၊ လွန်အိန်ဗွဲဂျိုင်ဒင်ဟံၤမာန်သရဲလွန်အိန်ဗတိုက်ဗတိုက်(၂၀၀)ဒ်
လွန်အိန်ဒ်ဒဲဇာန်ဗျာဗတိုက်ဗတိုက်လေချိုတ်ဗွဲမဂျိုင် ပျိုနဲနုရဲမည်ရိုဟံၤစိုပ် ဒ်သလွန်အိန်ဗွဲဂျိုင်အိုတ်တဲါ၊ တုညးရာဇာ
ဇိရာဇ်လေညာတ်မံင်ဖေဟ်ဒပ်ဇော်ဒ်ဟိုတ်ဗျိုင်ဖေဟ်ထိုအိန်ဒ်တဲါဟံၤဂံင်တိတ်ရို ညာတ်ပျိုနဲရိုဟံၤစိုပ်တဲါဗျာ
ဂျိုင်ရဲလွန်အိန်အောန် ဗျာတဲါတိုန်ဗျာဂျိုင်လွန်အိန် ထွက်ဒးလွန်အိန်ပဲဒဲဇာန်ဗျာဗတိုက်လွန်အိန်ရ။ နုမင်ရဲက
ယျိုင်ဆွာကော်ဟီု-

‘လွန်အိန်လွန်အိန်ပျိုင်’

ဂးဂံၤလေ၊ လွန်အိန် ဒးသဲဗျာဟံၤဂျိုင်ညာတ်ဂးဟံၤဂျိုင်။ ချိုန်ခွဲဂံၤမင်ရဲကယျိုင်ဆွာစကာဗွဲဟံၤကို
အာလော့ပ်ပတ်ဟံၤတုညးဖရင်မင်ဂံင်မအေက်ဇရာရ။ နုဖရင်မင်ဂံင်ပွဲမင်တဲါဗျိုင်မင်ရဲကယျိုင်ဆွာ-

‘သိုပိုယံဇကရာဇ်ပျိုနဲကိုညးဂံၤသရဲခိုဟ်ညးဟံၤစိုတ်၊ လျာဟံၤစိုတ်ဗတိုက်
ဂစိုတ်လွန်အိန်ဒးနုပုဗွဲမဂျိုင်ပွဲဟံၤဒး ကာလပိုယံပျိုနဲပုဗွဲမဂျိုင်ပျိုင်ကျပ်ဂံၤ
ဂုဏ်လွန်အိန် နုပုအဲဗွဲမဂျိုင် လွန်အိန်ပျိုင်လွှာဗတိုက်ဗတိုက်’

နွဲအိန်ဖရင်မင်ဂံင်ကော်သပ်တုညး တန္တ ဝါရီကိုအာဖျိုင်ဂဗျိုင် ဝီဇရာဗညာလွန်အိန်ရ။ ချိုန်ခွဲဂံၤဇရာ
မင်ရဲကယျိုင်ဆွာခိုဗျိုင်ဂျိုင်လှံၤထပ်အောန်လွန်အိန်တဲါညးမစွဲလဝ်ဂံၤပိုက်ရံင်ပဲ နွဲအိန်မင်ရဲကယျိုင်ဆွာ
ဟီုကိုလွန်အိန်

‘လွန်အိန်ဒဲဇာန်ခိုဟ်စက္က’

လွန်အိန်မိင်တုံပတီ-

‘အဲဒိုက်ဂ်န့်မိုဟ်ယံ့မာန်ရ။ ဘဲခရုန့်ဂျီဗွဲမလောန်’
‘မစပုင်ဟာ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာသွာန်၊ လွန်အိန်ပတီ-

‘ဆပုင်နဲအဲဒိုက်မဲဂ်ကိုလုပ်ဗုင်ရ။ ပုင်နဲခဲတုပုန်အဲဒိုက်ဟံ့ပုင်ဗုင်
အဲဒိုက်’

မယို

‘ပုင်ဟံ့စတဲရလုင်သုင်ဟာ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာသွာန် ကာလဂ်လွန်အိန်ပတီ-

‘ဆညိုကိုဗျာကိုစညိုရ’

ဂးတဲ၊ သုင်ထင်မင်ရဲကယျပ်ဆွာမပပြဲဘိုက်ဂ်ကိုလွန်အိန်သုင် ဝံ့သိုသုင်သိုဗျာတဲလွန်အိန်ပတီ-

‘သုင်ဗျာကောန်တုနန်ထင်အဲဒိုက်ဝံ့သုင်စ ဂုဏ်ကောန်တုနန်ထင်ဂ်
အဲဒိုက်ဟံ့ဝံ့ခွဲဝံ့ ဆဂးဂလောန်မဲဗွဲဂတအဲဒိုက်ပတီဂ်ကလင်လင်ညို၊
ခါရကောန်တုနန်ထင်ဟံ့ကလင် အမာတ်သေဏာပတီတံသဒ္ဓိလင်ညို၊
ဂတနုဝံ့ခါရဆင်ပုန်ကိုတုညးရာဇာမိရာဇ် ပုန်ဂျင်မဲဂ်နုပုန်စိင်ပုန်
ချေမဲဂ်မဲဂ်နု နုန်တိုက်မဲဂ်မဲဂ်နု လွတပ်ဇေဟ်ညို။ တုညးရာဇာ
မိရာဇ်မဲဂ်နုညိုကစိင်ညိုကချေခိုဟ်ညိုညးဟံ့သေင်၊ ဩဝံ့ညိုညိုညးပိစံာ
ရဲပျိုက်စိင်တံဂ်ညးညောင်တုဟံ့မဲဂ်နုဗော်သွးမဲဂ်နုဗော်၊ သတ်တြဲညောင်
တုဂ်ဗေက်ပုန်ဟံ့မဲဂ်နု၊ ဝဲညးပိစံာတုပုင်ညင်မိုဟ်ဟံ့ ဆင်ညိုညင်ညိုဟ်ရ။
ခါရဟံ့မပတေဟ်ဂလောန်အဲဒိုက်ကြဲထဗဒိုတုတီရ’

လွန်အိန်ပတီ မင်ရဲကယျပ်ဆွာမိင်တုံ။

‘လွန်အိန်ဝံ့ချိုတ်မင်ရလေဂလောန်မကိုပိုယ်ဗညဗေက်ဟိုထီ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာန့ဆွဲတုကလေင်အာရ။ လွန်အိန်လေစိုပ်ပယျပ်သွာတုဒ်အာအာနီစွခင်ရ။

ဖရင်မင်ဂင် မင်ရဲကယျပ်ဆွာဝံ့မိင်တုံန့ဆွဲဂကန်-

‘ဗွဲလွန်အိန်ကံဂ်နဲအဲဒိုက်မိန့်ဂ်ဖီနာရ’

ဂးတဲ၊ ဗွဲလွန်အိန်ဖျိုက်ကိုဖင်လှံမိဖြာတ်ကြော်ယာတ်ဗွာတ်ဗေန်ပုင်စွဲလင်ကိုပုင်ညိုက်ဟိုဖီဏာပု
ကာလဂ်ရ။ တုညးရာဇာမိရာဇ်ညာတ်ဖင်ဖြာတ်ကြော်ယာတ်ဗွာတ်ဂ်တဲ။

‘ဒိုဖင်လွန်အိန်ဇေတီ’

ဂးတဲ၊ ကိုဇော်ဂြဲပျော်ဖင်ဖြာတ်ပံက်ယာတ်ရင်ဒိုဗွဲလွန်အိန်ဝံ့တီတဲတုတုညးညိုသွာတသိုက်
ကျင်ရင်မုက်လွန်အိန်ညာတ်တဲ တုညးရာဇာမိရာဇ်ဒိုလှံလှံမဲဂ်လောန်

‘သို့ဖြာဇ္ဇလေပွဲထိုအံအာအဲကဲ့ရ၊ လှုပ်လွန်အိန်ဗ္ဗာထွံလင်အဲပွန်
အဲသ့ကံချပ်ဟံ့မောဲရ၊ ဗ္ဗုဒ္ဓိအဲခါလှော်တုပ်ညင်ညးမတလိုဟံဏာကို’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုဂးဂိုဟံသရဲခါပွဲမလောန်သန်တုံ၊ ယိုက်ဇ္ဇလွန်အိန်ညင်ပဝေဏီသရာဂဗ္ဗင်
ကိုရတုံ ဇုတ်စုတ်ကြောက်ထပ်သလုင်ပွဲဇြင်ကျပ်မဟံတ်ပွန်ရ။

ပွဲဂ်နွံအံ့တုညးကော်သို့အဝနီင်ဂကန်-

‘လှုပ်ပျါန်အလန်ပွဲအဲဟံ့တပ်ဇေဟ်ဏီ အဲကလေင်ချင်ဟံင်သာဝတီ
ကွာရ။ သို့အဝနီင်လဇမံင်ကြဲကွာတုံဟံ့ပျါတ်ညိပျါန်တိုက်လွဲမံင်ပျါန်
ဂျင်အဲကိုယိုက်အာကွာ လံ့ဂျညိတုံ နှိတ်မင်ဒပ်နွံကြိတ်ဂုံ ကိုစင်ဒပ်တုံ
ပိုက်ပျါန်ဗက်ကျင်’

ဂကန်တုံ၊ ဟိုကိုအမတ်အိပ်ပျါန်ညးဂဗ္ဗင် ကောဲရေင်ညွဲတုံ ကာလဂ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်
ဒို့သုာတ္ထိက် ရှေ့အာတန်တံမံင်ပွဲဂျင်ထပ်ထာန်ဒိုင်ဇကုတုံ။

ဗညာဓရေမ်ဗရိစိင်ကိုဗွာ

လှော်ဗညာဓရေမ်မကျင်ပျါန်တိုက်ဂ်ပွဲမိင်ဂး၊

‘ဗညာလွန်အိန်ဗွာရပ်ပွဲ’

ဂးသက်ဂုံတုံ၊ ကတိုဒ်ဒေါဗျဟ်ပွဲမလောန်ရ၊ တိုန်ချိုက်စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တလုပ်အာဇြင်မုက်ပျါန်ဗွာဂဗ္ဗင်
လက်တိုန်ရ။

‘အိမ်ဗွာမုသာပလီစွာဲ ဟံ့ခဲသစ္စမ္မဲသ် ယင်ရမ္မတံခိုဟ်ကွေတိတ်ကျင်
ဗရိစိင်ကိုအဲမ္မဲကိုမ္မဲဂုံကွေရသ့ညာတ်တဲညးကအံ’

ချိုန်ခိုဂ် မင်ရဲကယျင်ဆွာဂုံမိင်ခကတ်ဂလာန် ဗညာဓရေမ်ဗစေဟ်လက်နာနာသက်ဂုံတုံ၊ ကိုဗွာတိုန်
က်စိင် တိတ်အာဗရိစိင်။

‘ရပ်ကေတ်ဇကုသို့ညင်ပွဲ’

ဗညာဓရေမ်ပွဲစိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တဗညာဓရေမ်လုပ်ဗရိစိင်ရ။ လှော်ဗွာညာတ်ဂးဟံ့မာန်ရ။ ဗညာဓရေမ်
ံဗွာချိုတ်ပွဲမပျိုင်ရ။ ဗွာကေတ်စိင်မိုင်လပ်ဂျိုင်ကိုထပ်ရ။ ဗညာဓရေမ်ညာတ်သက်ဂုံတုံ ကိုစိင်ဗ္ဗာင်
ပုပ်ဗရိစိင်ရ။ စိင်ဗွာချိုတ်ပွဲမပျိုင် ဗညာဓရေမ်ညာတ်ဂးအခိုက်ဟံ့ပွဲနီဗတ်တုံ။ ဟံ့ဒးရးတင်စိင်ထပါက်
ဝိတ်ကျင်ပွဲမ္မဲတုံလက်ကိုပွန်ရ။

‘ဗွာတံမ္မတံခိုဟ်ဆပီဂျိုင်ဟံ့မဲကိုစိင်ပွဲ’

တုံ၊ တံင်စိင်ကွေင်ဗရိစိင်ရ။ ဗွာညာတ်သက်ဂုံတုံ ဖေက်ဇညမံင်တဲဗညာဓရေမ်ဟံ့ဂင်ဗက်အာ
ဒးကလေင်လုပ်မံင်ပွဲဇြင်ပျါန်ဇကုရ။ နွံကာလမ္မဲတုံ ဖရင်မင်ဂင်ဟိုတိုန်နဂလာန်သက်ပွဲ-

‘ဒ်ဗညာဓရေမ်ဒ်ပိုပျါန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပတုတဲ ချိုက်စိင်ကို သို့ချေ
မခိုန်သက်ပွဲမလောန်ရ။ ပသ်လီပိုယံဂ်ခိုဇကုမ္မဲတိညိဇရာ’

ဟိုသင်္ဘိုတဲ့၊ ကျောန်လိက်ရာဇာသာန် သို့အပေါတ်ပဏ္ဍကာရ စကားမိုဟ်ကိုကောတ်ဏာကွဲ
တူညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ တူညးရာဇာဓိရာဇ်တီကောတ်ပွဲလိက်ဂံင်နွံဂလာန်ဟိုဂး-

‘ဗညာစရေမ်ဂှ်ဒ်မစိုန်ညှိပွဲမချိုက်စိုင်ချေ့ဗွဲမလောန်ရ။ ညးဗွဲမိုဟ်ကွဲလို့
တဝ်ဇေဟ်မာန်ဏီ ဟိုတ်သင်္ဘိုရ။ မိက်ဂွံသို့ဇကုဗညာစရေမ်မိဝါညီ။
ညကောရာဇာဓိရာဇ်တူဂုဏ်ကိုဗညာစရေမ်တိတ်ကျိုင်ညင်ဂွံညီရအံ’

ချိုန်တူညးရာဇာဓိရာဇ်တီသင်္ဘိုတဲ့ ပွံ့ဗွဲဟ်စိုတ်ဏီကိုကျောန်လိက်ပလန်ဏာလိက်ပုန်သို့
အပေါတ်ပဏ္ဍကာရဓမ္မာမဂ်ပင် ကိုမိုဟ်ကောတ်နင်လိက်ကျိုင်ဏာပုန် မိုဟ်ဂှ်ကောတ်ဏာလိက်သို့ အပေါတ်
တံဂှ်အာကွဲဖရင်မင်ဂံင် ပွဲလိက်ရာဇာသာန်ဂှ်-

‘ဒဒ်ခေပိုယ်နွံစိုတ်မိက်ဂွံညာတ်ဗညာစရေမ်ဂှ်ဝံင်ရ။ ဆဂးဖေက်ဟံဒ်
ယုတ္တိရ။ တုပံညင်ကိုကာလဗညာလွန်အိန်တေရ။ ခါရကိုဗညာစရေမ်
တိတ်အာမူး ဖေက်ဂလာန်ဂှ်ဟံဒ်ယုတ္တိပုန်ရ’

ဖရင်မင်ဂံင်တီကောတ်လိက်ရာဇာသာန်သင်္ဘိုတဲ့ တဲအိမင်ဟိုတိုန်ရ။

‘တူညးရာဇာဓိရာဇ်ပတျီဗညာဗြာဇ ဗညာလွန်အိန်ဟံဒ်ပဲတဲ တုပံညင်
တဲဇါပိုတ်တိတ်အာကိုရ။ ဇော်ဖေက်မံင်ပွဲစိုတ်ရ။ ယဝ်ရပိုယ်ဂွံနင်
အမာတ်ဒိန်မိုက်ရတ်သို့ဗညာစရေမ်ပုန် တုပံညင်ညးမကုတ်ထောံ
စိုင်တဲရ’

ဟိုသင်္ဘိုတဲ့၊ ကိုကျောန်လိက်ပလန်ဏာပုန်ကိုကွဲတူညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ မိုဟ်ဂှ်အာစိုပ်တဲကွဲ
တူညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ တူညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်လိက်ဂှ်တဲ့၊

‘သျှဟ်ပျါမံင်ပွဲစိုတ်ဂှ်ဖေက်လုတ်ညင်ကိုဗညာလွန်အိန်ဂှ်ပုန်ဂပ်ပင်ရ။
ဆဂးအဲကိုကောအဲရာဇာဓိရာဇ်ပုန်ဂှ်ဗြာဇဗညာစရေမ်လောန်နုကိုသာ
မန္တရာဇဏီ ပွဲပဒေသသျှဟ်တဲဖေက်အိုတ်ညှိခိုလကွဏာချိုက်ပေင်ဂှ်
နွံပိုန်ကုသိုဘိသမ္ဘာရ ပွဲမလောန်တုဗြာဇအနာစက်ဇကု နွံပိုန်ချိုက်ပေင်
ပွဲပျါနီဂှ်ဒင်ယုဂး ဗြာဇရာဇ်ဂှ်ဟိုတ်နွံစပ်သစွစပ်ကေုဖိုန်လမျိုဒိုတ်
အေင်ဒင်ကောတ်ဟံဒ်လို့သစွရ။ တူညးတီကောတ်မံင်ရသေင်ဟာ’

ချိုန်ခွဲတူညးရာဇာဓိရာဇ်တီကောတ်သင်္ဘိုတဲ့၊

‘တီကောတ်ဒဒ်ဖရင်မင်ဂံင်နွံရာဇာသာန်ကျိုင်သတ်ထံဂှ် ညာတ်ဂးဟံ
မော့အလေသဗျါရ’ဂးတဲ့၊

‘ဟံ့ကိုဗညာစရေမ်တိတ်အာမူး ဗွာတ်သျှဟိုဖေက်သျှဒေဂးပုန်ရ’

ကာလဂှ်နွံညးကိုဗညာစရေမ်ဗြာဇလုပ်ကျိုင် ဟိုဂး၊

‘လျှဟ်ဖရင်မင်ဂံင်နွံရာဇာသာန်ကျိုင်နသောဗြိုဟ်မိက်ဂှ်ကိုဇကုအဲ၊
တုဆဲအာကိုညးညာတ်ဇကုအဲညီရ။ အာပုန်မုဂှ်တုဆဲပဂှ်စိုတ်ညီ’

တဲ့၊ ဗညာဓရေမ်ဒင်လုပ်အသံရ။ ဒလှောင်ပဝတ်တိတ်အာဒွင်တာန်ဇကုရ။ တုံချပ်ပွဲခိုတ် ယပ်ရ အဲကောတ်လွယ်ပျက်ကာကုမ္မားဗွာတီဥပေါတဲ့ရ။ ညာတ်ဂးဒးဝဲသွေးရ။ ကောတ်ပါင်ဒ်ဒ်လွယ်ရ။ ညွှအိ ဣတ္ထာကောတ်စိုတ်နွဲစိုတ်သွယ်ဒ်မ္မဲဂ်စါပဲစောတ်တဲ့၊ ကျိုင်းကောတ်ဗွဲဒးဒးလုပ်အာပတ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ ချိုန်ရာဇာဓိရာဇ်ကိုမဲယမင်ဂလတဲဗညာဓရေမ်ဒင်ကောတ်တုံလှောင်ပဝတ်တုံစေ့ဂျင်ရ။ ကိုခရေက် တက်တိုက်တိုန်အာဂတမုက်ပျိုန်ဖရင်မင်ဂင်ရ။ လွှပ်ပျိုန်ဖရင်မင်ဂင်နွဲနွဲကိုစေ့မင်မင်ကိုဂျင်ပွဲမုက်ပျိုန် မင်ဒင်ဗညာဓရေမ်ဂ် ချိုန်ညာတ်ကောတ်ဗညာဓရေမ်အာစိုပ်တဲ့ ကိုပျိုန်ကိုအိကျင်ဒင်ရဲပျိုန်တံကိုအိကျင် တုံဟိုပတ်ဗညာဓရေမ်ရ။

‘ယုံတဲအဲ တုနဲပိုယံဇကုရာဇ်နွဲခိုတ်မေတ္တာကရဏ္ဍာကုတုအဲဗွဲမဂျင်။
နွဲနွဲကိုညတိုန်အာဂတဲပျိုန်နီတုအဲပဒ်သွယ်ပျိုရ’

ဗညာဓရေမ်မိင်သတ်တဲ့ဆညိုစိုတ်ဟုံယေင်ယာ၊ ဗကိပ်ပျိုန်ဂမ္ဘိုင်ကသေအိဏာအာပွဲ ဒွါရ၊
တြင်ပျိုန် မိုဟ်မင်တြင်ဂျိုက်ဂျါရင်လွယ်ပွဲဇကုဗညာဓရေမ်တဲ့ ဟုံညာတ်ဗွဲသတ်ကိုလုပ်အာရ။ ဗညာဓရေမ် လုပ်အာပွဲပြာသာတ်ဗဒိုပ်ပျိုန်နွဲ ဖရင်မင်ဂင်ဟုံဂွံတြပ်တိတ်ကျင်ဏီရ။ ဟုံမိုဟ်မမင်မင်ဂ် ကိုလုပ်အာ လှောင်ပဝတ်ရ။ ဖရင်မင်ဂင်တိတ်တဲဒ်ဒ်ဗညာဓရေမ်ကျင်စိုပ်တုံမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန် ညာတ်တုံဟိုထိုင်သးရ။

‘အဲဂွံမိင်ယုကျော်မင်ရ လှယ်ဆီဒးဇကုကျော်ကွေဏး နွဲလက်သန်
ချိုက်ပေင်တြုမဒ်ကိပ်ပျိုန်ကွေရ’

ဗညာဓရေမ်ပတ်ရ။

‘ဒ်နိက္ခန္ဓာထပ်ထိုင်သးအဲဒိုက်ကျော်ဂ် အဲဒိုက်ဟုံညာတ်ဏီရ။ အဲဒိုက်ဂ် တုပ်ညင်ကို ကျဲမဂ်မင်ပွဲလွှဲဗဂ်ဆုရ။ ကျဲအတုဗဂီဆုပွဲဝဏ္ဏဉာဏ် ကျော်သတ်လုံရော၊ ယပ်ရတုအိထပ်မိက်ဂွံညာတ်ကျော်ဂးသတ်ဂ် ညတုညးအိထပ်စီရေင်မိုဟ်မချိတ်ကိုခိုတ်တိတ်တပ်ဇစုဟ်ညးဗွဲကိုမွဲ ဟုံသေင်၊ စိင်ကိုစိင်ချေကိုချေ၊ ကာလဂ်ပွဲညာတ်အဲဒိုက်ကျော်ရအဲ’

ဖရင်မင်ဂင်ပွဲမိင်သတ်တဲ့ဟိုပလန်ပုန်ရ။ ကောန်တုဟိုသတ်ဂ်၊

‘အဲနွဲစိုတ်မိပ်ရ။ ကိစ္စပျိုန်ဏံဂ်လုပ်အလှဇရ။ ဟိုဇးရကျရဟိုဟုံဂွံ။
လွှပ်ဗွာကျတုအဲညာတ်ကျော်ရ။ ယပ်ရတုအဲဒးဂိပေတ်ဆီတိတ်
ဆစိုတ်ရဲစဉ် ဗုဂလောန်ဟိုလပ်ကုကောညးမဒ်ရာဇာဓိရာဇ်ရ’

ဟိုတဲ့၊ ကိုတဲဉာနပိုင်ထပ်မွဲကိုကုဗညာဓရေမ်ရ။ ဗညာဓရေမ်လှောင်ပဝတ်ကွေင်ကျင်ရ။ လုပ်အာ သီကီတုညးရာဇာဓိရာဇ်လှောင်ပတ် အတိုင်ဖရင်မင်ဂင် မဟိုတုံသတ်ဂ်ရ။

ရာဇာဓိရာဇ်ကလေင်နတ်ပျိုန်

နုကာလဗညာလုန်အိန်ဒ်အိန်စွမင်တဲ့၊ ဗွာနွဲခိုတ်ကြိုပ်ဇာတုညင်ဇာဒီသိုင်ရ။ ဟုံညာဒည အခိုက်ကွာဂ်ရ။ လုပ်ကျင်ဇဖျေဗဒိုပ်ပျိုန်မခြင်မုက်ပျိုန်မည်ရ။ လွှပ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာစီရေင်ဗိုပျိုန်တိုက်

၁။ ခရေက်တက်တိုက် = ဒုန်ဂျင်ပြဟ်ပြဟ် ။ ဒွါရ = (၁၂) ပါင်၊ ဖောတ်

သို့ဗိုပျိုန်ဂျင်ဖျေ့လင်ဒပ်ဂြိုင်ကိုထပ်။ ဗကိုပ်ပျိုန်ဉးကောံသိုဗိုလဗးတံဂမ္ဘိုင်ရ။ ယင်လွှာ်မညိုပတိုဉ်နုပညာ
လွန်အိန်ပကာဂစိုတ်တုံ စိုတ်ဍိုန်နော်ဆိုတ်ရ။

ခွဂ်ဗညာကောန်မဒ်ကောန်သိုရာဇာမနု မင်ပွဲချင်မင်မလ ယိုတ်ပျိုန်နိုကျင်စိုပ် လုပ်အာသီ
ကိုတုဉးရာဇာဓိရာဇ်တုံ ရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်တုံဗညာကောန်လောဝ်ပတီရ။

‘အန္တရဲညာတ်ဂးဒးထောံသမ္ပတီရ။ ယင်ရပပျိုန်အလန်ထံမွဲ
ညာတ်ဂးဒးကျရ။ အာတ်တုဉ်ထပ်ယိုက်ဗိုပျိုန်ကောင်ကွာရ။ တုံဇိုန်
သမ္ပတီ ကိုကောန်ဉ်ရညာတ်ဂးဒးအာမွဲကွာင်ချင်ဟင်သာဝတီရ။
ညာတ်ဉးတုဉ်ထပ်ပြာပ်အာပဒတ်ပွဲချင်မတ္တမုလက်ပိဂီတုတ်တံဉးနု
အန္တရဲရ။ ကာလဂ် ယင်ရပပျိုန်ကိုမင်ရဲကယျင်ဆွာပုန်မွဲဂွံဇူး
လောဲသွာရအံ’

နုတုဉးအံထပ်ရာဇာဓိရာဇ်ပတီကောတ်တုံ လကိုတ်စိုတ်ဗွမလောန်ရ။ ခါရယိုက်ဗိုပျိုန်ကောင်အာ
ဒေက်ဗိုပျိုန်ဗာမဗက်ကျင် ကာလဂ်ချပ်ကုသောဏာပတီဂမ္ဘိုင်-

‘ညးဂ်ချပ်ညာတ်သတ်လိုကို’

သောဏာပတီဂမ္ဘိုင်သတ်လိုဂ်ချပ်ဥပိဂွံအာဂ်ဟံတံ၊ တုံလောဝ်ပတီရ။

‘ပိုယ်ဍိုက်ညးဂမ္ဘိုင်တုဉ်ထပ်ဖျေ့အံသတ်လိုပဗက်ဖအိုတ်ရအံ’

ဂွံမင်သတ်ဂ်တုံမိပ်စိုတ်ရ။ အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်သိုအမတ်မသုန်ဟံစိုပ်အဲဏီတုံသပ်လုပ်အာထာန်
ညိုက်သတင်ဟံသိုင်ရ။ ချပ်မင်ဆကောင်ကာနာနာသတ်နိုစိုပ်ပိယာံ။ ခွဂ်မကွံဒ်မိုက်ဂျင်ဗိုဉ်ဗြကရာဇ်။
သတ်သိုဂတာဂျင်ကိုဗြုထတ်တုဉးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမင်သတ်ဂ်တုံ၊ တုံသုန်ရ

‘ညးဂ်မသတ်သိုဉ်ရော’

‘အဲဍိုက်မကွံ’

ဒေံပတီ၊

‘တဲဉ်ဟံသတ်ကျင်သတ်ကာလဗတံမုဟိုတ်ရော၊ တဲဉ်သိုကွံဂျင်သို
ဟံလုပ် ဗတံသိုကောပ်ဂျင်သိုလုပ်’

တုဉးရာဇာဓိရာဇ်လွာန်-

‘ဟိုတ်သတ်လိုတဲဉ်သိုကွံ ဗတံသိုကောပ်ဂ်ရော’

မကွံပတီ-

‘တဲဉ်ပပျိုက်ပျိုန်ဗာဒေံဗိုဉ်လတုဉ်ဗိုပျိုန်ကိုစိင်ချေမစေပင်သိုသိုကွံရ။
ဗတံပဟိုတ်မိုက်ဟိတ်ဗြအိုတ်သိုကောပ်ရသိုကောပ်ဂျင်သိုလုပ်ရ’

တုဉးရာဇာဓိရာဇ်တီသတ်ဂ်တုံ ချပ်မင်ပွဲစိုတ်ရ။

‘မကွံဏံဂ် မဟိုအရေပ်ဍိုက်ညာတ်လောန်နုပညာဂျင်၊ ညာတ်ဂးချပ်

ကိစ္စကောင်ကာမဇော်ဝံ့’

နွဲ့အံ့ကိုကော်နှင့်ချပ်ဂနန်ရင်

‘ပိုယ်ချပ်ဒ်ပုန်အာပသင်လို့ ဟံ့ကိုစိုပုန်ဖက်အာဝံ့’

‘အဲဒိုက်ချပ်လဝ်တဲရအဲဒိုက်ဟံ့ဝံ့ပတီ ယဝ်ရတုအံ့လဝ်ဟံ့ကိုအဲဒိုက်ကွာဂံ
လလံးဖော်အာစိုပ်ချင်ဟင်သာဝတီရ။ ဟံ့ဒးသွိုင်စိုတ်မွဲသင်ရ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်သွာန်ပုန်ရ။

‘ကောန်တုချပ်လဝ်သင်လို့တဲဟံ့အတိုင်ပိုက်စိုတ်ရ။ ယဝ်ရ ခိုဟ်ပိုယ်
ဝံ့ပဖက်အာ’

ချိုန်ခွဲမကွဲလှောင်ပတီတုညးပုန်ရ။

‘ပွဲအံ့ထဝ်သတ်ဗိုဗိုန်မကျင်ကြပ်ရေင်အံ့ဖော်ပွဲအာဝါတ်လောန်ရ။
တိုင်ဒးချပ်အလေဥပါမွဲသင်ညင်ဝံ့အာဝံ့ ယဝ်ရအာဂံင်ဂျင် ကိုဗာသမ္ဘိ
ဂးအာဂံင်တိုက်၊ ယဝ်ရအာဂံင်တိုက်ကိုဗာသမ္ဘိဂးအာဂံင်ဂျင် ဗာသဲအာ
မင်ဂံင်တိုက်ရ။ ပိုယ်အာဂံင်ဂျင်ဗုဗာသဲဗက်ခတာပ်ရော၊ ဖေက်ဗာ
သဲပါမိလင်ဗဂိုဆုပွဲဗီညာတ်ကိုအဲဒိုက်မသိုက်ဝံင်ကွာရအံ။ တဲတုညး
ဂဝ်ဒ်အာဒးရးရအံ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်ခိုဟ်ကို ကိုမိုဟ်ဇော်အာရင် ညာတ်တိုင်ဗာမထပက်လဝ်ပွဲဇမုဒုင်ရ။
တိုန်အာပတီတုညးအံ့ထဝ်ရ။ တုညးအံ့ထဝ်ဟံ့ထိုင်သးမကွဲရ။ ဒဒိုမုံကုပညာကေတ်လောန်ရ။

‘အတိုင်မဟိုက်ဟံ့ဗုးအာ၊ ကုက်ဗရဗိုင်လဝ်သင်ဂံ သင်လို့ဝံ့ချပ်ညင်အာ
ဝံ့ပုန်’

မကွဲပတီရ။

‘အဲဒိုက်အာတ်ဗိုပုန်ဇါလို့ဇော်အာဂျင် ဆဗုတ်ပန်ဇော်ဂျင်ဒးအာကွာတဲ
တုနတ်ပိုယ်မရာဇ်အာရ။ ဗုတ်မွဲထကုတ်နာရဇ္ဇီကာ၊^၁ မရာဇ်ပွဲအာ
လောသွာရ။ ယဝ်ရဟံ့ဒ်အတိုင်လဟိုတဲကို^၂အဲဒိုက်ကွာမရာဇ်ရအံ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်မိင်သင်ဂံတဲမိပစိုတ်မွဲမလောန်ရ။ စကာမိုဟ်ကိုကေတ်နှင့်အပေါတ်ကျိုင်ဗို ပုန်
သွက်တုညးနွဲ့အံ့ထဝ် ပအခိုက်ညင်အာဂံင်နို ကြိုင်ဇာသ္မိညွှန်မွဲမလောန် ဗာမိင်တဲ ဒဲဒိုက်နပတ်မင်ရဲ
ကယျပ်ဆွာရ။ မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂး၊

‘ဟာသင်လို့တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဒိုအိပုန်ကွာအာဂံင်ဒိုဂံ မူးကံအာစီရေင်
ဗိုပုန်တဲ ပိုယ်ဝံ့ဗက်အာတတ်ထောံကံ့သိုက်သွိုင်ညင်ဝံ့’

ကိုစီရေင်လဝ်ဗိုပုန်ညီသာသွဟ်ရေင်ညွံတဲ မင်မင်ရ။

၁။ ဇမုဒုင် = ဒိုဗိုဗိုညိုင်၊ ဇမု = ညိုင် ၃။ ကိုဝ် = ကိုဝ်
၂။ မွဲထကုတ်နာရဇ္ဇီကာ = အခိုင်ကဝက်နာသီ

လွှတ်တည်းရာစာစိရား ကိုဗညာကောန်နှိဗကိုင်ပိုင်အောင် ကိုရာစာမနုဒိဗိုဂတ ကိုဗညာစေရမ်မိင်
လက်ကြဲ ကာလဝပ်ယံကံစင်ထော်ဗဒိပ်ပိုင်တုံကောင်အာချင်ဟင်သာတီ။

‘ယပ်ရဗ္ဗာဒေဗက်ကျင်ရီ၊ ဣရေင်သွံတက်ကိုထကးအာညင်ဝံညိ’

ညးဝိတုဂ်ဒင်လပ်သွံသွပ်ရေင်သွံရ။ ခုဂ်တုညးရာစာစိရား ကိုမကွံဒ်သို့ဥပါကင် မင်မွဲဗိုပိုင်
မါလှိုသိုဂ်ဗတိုက်ပန်စောကံအာဂတရ။ ချိုန်စိုပ်ပိယျာံတုံ ဗညာကောန်သိုရာစာမနုသိုဗညာစေရမ်ကိုဗိုပိုင်
စင်ထော်ဗဒိပ်ပိုင်ဇကုရ။ တုံဗဂိုဟ်မ ရာတိတ်အာနုဗဒိပ်ပိုင်ရ။

ဗျာရပ်ဝံဗညာစေရမ်

ဖဲလွတ်ဗိုပိုင်ဗျာလုပ်အာလောဝ်ပတီမင်ရဲကယျင်ဆွာ၊ မင်ရဲကယျင်ဆွာဟ်ကေတ်ဒဒ်ဗိုပိုင်
မညိမဒ်အာဂ် သံဇ္ဈိဂ။

‘ရာစာစိရားပြာပ်အာဂေါင်တိုက်ရ’

နွံသွံကိုစီရေင်စိင်ပျိုက်မိုတုံ ကိုဗိုပိုင်တံဂမိုင်တိုန်ထော်နုဂျင်ဗတိုက်အိုတ်ရ။ တုံတိုန်ချိုက်ဝံစိင်
ဗက်အာသိုဒးဗိုပိုင်ဗညာစေရမ် ဗညာကောန်တုံ ကိုဗိုပိုင်ဂမိုင်လုပ်ဗတိုက်ရ။

လွတ်ဗညာကောန်ပွဲဒင်ဗတိုက်ရေင်သွံမွဲမလောန်ရ။ ဗိုသိုဗါလွတ်ချိုက်ဗွဲမဂျိုင်ရ။ ဆဂးမညိဂစိုတ်
ဗျာမွဲမဂျိုင်ရ။ ဗညာစေရမ်ချိုက်ဝံစိင်ဗျာင်ဗျာဆဒ္ဓန္တကိုထပက်ဗျာ၊ ဗျာဒင်မုက်ဟံဗျာန်တုံ ဒ်တိတ်အာရ။
စိင်ဗျာဆဒ္ဓန္တထေင်ထပက်ဗက်။ ဂြိုပ်ထပက်ဗက်အာဂ်ရဒတုံစောကံတိုန်ဟံဗျာန်။ မင်ရဲကယျင်
ဆွာညာတ်ဒးတုံ ကိုဗိုပိုင်လုပ်အာရပ်ဗညာစေရမ်ဝံ ဗညာကောန်ကိုသိုရာစာမနုလုပ်ရီဟံသွပ်အရထရ။
ယိုက်ဗိုပိုင်အာချင်ဟင်သာတီရ။

လွတ်ညးရာစာစိရား ချိုန်ယိုက်ဗိုပိုင်အာတုံ၊ သို့ဥပါကင်ညးယိုက်ဗိုပိုင်အာတဂ် ချိုန်စိုပ်တိုင်
ဗျာထပက်လပ်ဂိုတုံ ကိုဒက်ဇက်ကုက်ဒယိုင်ရ။ ဒက်စုတ်သို့ဥဂ်လှံဂါတုံ၊ ကိုဗိုပိုင်ဂမိုင်တက်တိုက်စော
အာရ။ တုံတိုင်ဂ်ဒ်ဗက်အာဂ်ဝံဗိုပိုင်ညးရာစာစိရားဝံအာဗွဲမသွာတုန်။ လွတ်မင်ရဲကယျင်ဆွာရပ်ဝံ
ဗညာစေရမ်တုံ ကိုသရဲဗွဲတံသွာန်ဗညာစေရမ်။

‘ဒဒ်တုညးရာစာစိရားမယိုက်ဗိုပိုင်အာဝိုင်လီရော’

ချိုန်ဒေဗတ်သွာန်ဗညာစေရမ်ချပ်ပွဲစိုတ်ရ။

‘ခါရအဲဟိုပုန်မွဲဒေဗတ်မင်ရဲကယျင်ဆွာ မက်အာဂတာဝ်ဗိုပိုင် ဗညာ
ကောန်ဗုန်ရ။ ညးဂိုဗွဲဒင်တပ်စေဟ်ပုန်ဂိုရော၊ တုညးရာစာစိရား
ယိုက်အာဗွဲမလဲကိုရ။ စိုန်ဒိုအဲဟိုညာတ်ဂးဗက်ဟံဂတပ်ရ’

တုံဟိုဗွဲယုတ္တိရ။

‘ဟံဗျာဒိုဟ်ဂျိုန်’ တုညး ရာစာစိရားမပြာပ်အာပျင်မွဲတံကျင်ဗက်ဝိုင်
တိုက်မွဲ သတ်ဝံဗိုပိုင်ဟံဗျာဒိုရမွဲတံ’

၁။ ဒိုဟ်ဂျိုန် = မိုဟ်ဒိုဟ်လောန်

အတိုင်ဂလာန်ဗညာစရေမ်မဟိုက် သရဲပိုင်လုပ်အာလှောင်ပတီမင်ရဲကယျပ်ဆွာရ။

လွင်မင်ရဲကယျပ်ဆွာတီတဲ ဟံ့ကီပိုပိုနီမက်အာရ။ ကိုပတိုနီစိယွင်ဆွေ့နွံန့ကတိုင်ပတိုနီ ဟံ့မာန်ရ။ ချိုနီခိုက်ဗညာစရေမ်ညာတ်ဒးသတ်ဂိုတဲ ချပ်ဖေကိစိင်ဂိုမမျိုတ်တဲ-

‘စိုနီနီဗွာတ်လေမဂွံဏာရ။ ကွံဟာစကောစိင်ဂိုပွဲ အတိုင်စိင်ဂို ဒဲအာ ချင်ဟင်သာဝတီပိုနီရ’

သတ်ပွဲဗညာစရေမ်ချပ်သတ်ဂိုတဲ ဟိုမင်ရဲကယျပ်ဆွာ-

‘ယင်ရတုညးသိုက်ဂွံစိင်ဏံမွဲဂို ပတိုနီသတ် ဏံမွဲပတိုနီဟံ့မာန်ရအံ။
ယင်ရတုညးမိက်ဂိုကွံသတ်ပွဲဂိုအေင်ဒုင်ကွာအံ။ တုညးကောတ်နင်စိင်
တြင်ဗွာ ကိုမိုဟ်ဒိုက်လုပ်ဘာ။ စိင်ဗွာင်ဆေ့ဂို နကီခင်ဒေါသလဟက်ဂို
တိုနီကျင်ပွဲရအံ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာပွဲမိင်သတ်ဂိုတဲ နွံဆွံကုသရဲဗွာတ်တိုနီချိုက်စိင်တြင်ဗွဲမပြဟ် တဲကောတ်စိင်
တြင်ဂိုပအေညင်တင်စေဟ်ဘာပုဂေင်။ စိင်ဗွာင်ဂိုညာတ်စိင်လုပ်ဘာပုဂေင်ဂိုတဲ သိုဟိုဗောတ်ခလှော်တိုနီ
ကျင်န့ကီဗွိုင် ခြေပ်ထေဒေင်စိင်ဘာပုဂေင်ဂိုဒဲဟံ့ဂတာပ်ထပက်ဒးချိုတ်မင်ခွဲဂိုရ။

သို့အင်ဝမင်သီပဠဝါဒင်မှါနီ

မင်ရဲကယျပ်ဆွာ ကိုဆွေ့ဝံဗိုလးဇကုတဲ ခေံဂျင်ထေဒေင်မက်အာတုညးရာဇာဓိရာဇ် သို့အဝမင်
သီပွဲမိင်ဗရပ်မိင်ထဠာတ်ညှိတ်ပိုနီဂျင်မက်ကျင်သတ်ဂိုတဲ ခိုနီလုပ်လှောင်ပတီတုညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။

‘ဟံ့ကျက်ဂမျိုင်ပိုနီဂျင်ဗွာ ဒေံတံဗက်ကျင်အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်ညာတ်ဂး
ဒဲဟံ့ဗွဲတဲရ။ အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်ညာတ်ဗတိုက်မင်ကွာရ။ ညင်ဂျင်ဗွာ
ပွဲလအောဗက်ဟံ့ဂတာပ်ရ။ ညကျက်ဂမျိုင်ပြာပ်အာဗွဲမပြဟ်ညီရအံ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ် ညာတ်ဂးသတ်ဂိုချိုက်ကို ကိုကိုအဝမင်သီလမင်ကွာ တဲတုညးပြာပ်အာဗွဲ
မပြဟ်ရ။ အဝမင်သီမိင်ဂျင်ဒိုအံမင်ခေင်သင်စိဗွဲဒိုဟ်ပလိုက်မသာတ်မင်ဒုင်ဂျင် ပိုနီမင်ရဲကယျပ်ဆွာ
ဗက်ကျင်ဒိုဒးဂျင်မိင်ဗွဲဂျင်ခေင် ဒေံတံဗွာန်ရ။

‘ညးဂိုဏှော်ရော’

အဝမင်သီဟိုရ။

‘အဲအဝမင်သီရ’

ဗွာသွာန်ပုန်ရ။

‘မူဟိုတ်ဂိုကျင်မိမင်ဂျင်ပွဲထာန်ဏံဂိုရော’

‘ပိုယံဒဲဟံ့ဗွဲတဲရ။ အာတ်ခစပဒိုက်နာတုညးပုန်ရ။ ယင်ဟံ့ကောတ်

၁။ ဘာပုဂေင် = ဘာပလစေင် ..... ၃။ တံညှိတ် = တမ္မတ်
၂။ ထဠ = မိုဟ်ကျင်ဂျိုင်တဲ ဗရရဗျာင်

ကျွင်းဂစိုက်ထောင့်ရ'

အဝမင်သီဟိုပတီ၊ ဗွာမသွာန်-

'ပျင်ဗတိုက်တည်းရာဇာမိရာဇ် အာစိုပ်လှီရော'

အဝမင်သီဟိုဂိုရ။

'အာစိုပ်ပုံကံဂကတေဝံရ။ ဝှံလီပပုံကံလှာပင်မင်ကိုရ'

လှာဗွာမင်တဲ့ မိပ်စိုက်ရ၊ ပွဲလုပ်ရပ်အဝမင်သီ ဗက်အာဗွဲမပြုဟ်ရ။ ဗွာသေ့သွာန်ခိုက်ဂိုတွံတွံပျင်ရ။ အဝမင်သီဟိုကိုအခိုက်ဂိုဖအိုတ်ရ။ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာသမ္ဘိဂး-

'ကွေ့ဟုံပွဲရပ်လပ်အဝမင်သီရ၊ သမ္ဘိဂးနွံပွဲဆွေ့တဲတဲဟုံဒးဒိုင်ခွဲသတ်ရ'

ချုပ်ဗက်ပျိုန်ရာဇာမိရာဇ်ညင်ဂတတ်ရ။ အဝမင်သီညာတ်ဂးပျိုန်ဇော်လောန်အာတဲ့ နွံဆေဂျင် ချိုအ်တိတ်အာတက်ဗွာချိုတ်ခွဲမဂျင်ရ။ ကာလဂိုဗိုပျိုန်ဂမ္ဘိုင်လက်ကြိုင်ဇာတိုန် လရီအ်ဟိုဆက်ဆက်အာ ခိုဗိုပျိုန်မင်ရဲကယျပ်ဆွာရ။ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာပလန်ဗက်အာဗိုပျိုန်တည်းရာဇာမိရာဇ်ဂိုက်ဟုံဟုံတို တဲရ။ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာဂးသတ်ဂိုတဲ့သလှ်ပျိုန်တိုန်ပွဲစိုတ်ဇကရ။ ဖေက်တည်းရာဇာမိရာဇ်ရေင်ဗိုပျိုန် ကျက်လပ်လက်ကြို တဲကိုဗိုပျိုန်ဂမ္ဘိုင်ဒိုအ်သိုတ်တြကလင်ရင်၊ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာတိုယိုက်ဗိုကလေင်ပွန် အဝမင်သီတီသတ်ဂိုတဲ့ ဆွာပွဲဗိုဇကတိုတိုန်ခိုရ။ ဖေက်ပွတ်မင်ထောင့်ပျင်ဗတိုက်ရ။ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာ ကလေင်ဇော်ကျင်ညာတ်ဒးမတူမင်ဂျင်သတ်ဂိုတဲ့ တီဒန်အဝမင်သီပအလေညပ်သတ်ဂိုတဲ့ ကွတ်ဒ်အာရ။ ချိုဗက်အာပွန်ညာတ်ဂးဟုံဂတတ်တဲ့ရ။ ကလေင်ဗိုပျိုန်ကျင်မင်ပွဲစီအလဲရ။

လှာတည်းရာဇာမိရာဇ်ပြာပ်အာစိုပ်ချင်သေင်တဲ့ရ။ နွံအံ့ကိုတုခွါတ်လှာဗျိုအ်မဗက်ဇော် ကျင်ရ။ ချိုန်အာစိုပ်ချင်ဟင်သာဝတီတဲ့ ဇိန်သမ္မတီကိုဗညာကေန်ညးဒိုရာဇာပုတ္တရ။ ကိုရာဇာမနုမင်ဇွဲ ရီဗင်ထံက်ပင်ကိုခွါအ်မကိုရုံဗုတ်ခွဲသွာံ တဲတည်းတိတ်အာနုချင်ဟင်သာဝတီအာတန်ခွင်ပွဲချင်မတ္တမုရ။

မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာတိတ်မျှက်ပွန်ပွန်

လှာမင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာချိုန်ယိုက်ဗိုပျိုန်ခိုဗိုပ်တဲ့၊ လုပ်အာလှော်ပတီရာဇာပိတာ'ရ။ ခကာတ်ဏာ ဗညာခရေမ်သိုစိင်ဗွာင်ဆန္ဒနုရပ်နင်ဝှံဂိုပတိုန်တွဲဗတီကိစ္စတွဲသတ်ရ။ တည်းဖရင်မင်ဂင်မိင်သတ်ဂိုတဲ့ မိပ်စိုတ်ခွဲမလောန်ရ။ မင်ရဲဘဲကယျပ်ဆွာလှော်ပတီပွန်ရ။

'လှာပွဲသိုမည်တည်းရာဇာမိရာဇ် ဟုင်ညင်ဖြိုဟုံမဲကိုရီရ။ သိုဗြာဇကို ဗညာလှန်အိန်ကိုဒိုအန်စွမတ်အိုတ်ဟုံရ။ ခွဲသတ်ပွန် ဗညာခရေမ်စိင်ဗွာင် ဆန္ဒနုပိုယ်ရပ်နင်ဝှံတဲ့ရ။ ညာတ်ဂးရာဇာမိရာဇ်မုံဖြဟတ်ဒိုန်ဇော် အာရ။ ပျိုန်ပိုယ်ညာတ်ဝှံလေ့ရ။ အဲဒိုက်အာတ်အခေါင် မိက်ဝှံယိုက် ပျိုန်တိုက်ပျိုန်ကျင်အာကေတ်ချင်ဟင်သာဝတီညင်ဝှံရ'

ဖရင်မင်ဂင်ဟိုပွန်ရ။

၁။ ပလန် = ပွန် ၂။ ရာဇာပိတာ = ဖရင်မင်ဂင်၊ မအံက်ကောန်သိုင်

‘ဗိုပျိုန်ဟွံဂွံဒကးအာဒိုအိအာသတ်ဏံဂ်ကေတ်ဇးဂွံမံင်ဟာ။ ရာဇာပုတ္တ’
ညးမဒ် ကောန်ဂိုယံဂ် ပပြေအ်ကံဗိုပျိုန်သိုမည်သတ်ဏံဂ် အလေဥပါ်ညး
သုဟ်အရထမံင်သိုသိုယံညောတ်ဟွံယုတ်ဟမဲ။ ကာလလှူဟ်ပွန်စိုဝ်
ဝညူညူတုရ။ အိုတ်ဗွက်ပျိုန်မံင်ကိုရ။ ကောန်လှူအာရ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာပတ်ပွန် အဲဒိုက်အာတ်ဗက်အာညင်ပွဲရ။ တုညးမဒ်မပွန်လေ ဝဒိုအ်ဂြိုင်ကံ
ဝါဟွံကလင်တဲ တုညးအနုညာတ်’ရ။ မင်ရဲကယျပ်ဆွာယိုက်ပျိုန်တိုက်သိုပျိုန်ဂှိုင်ဗက်အာရ။
ကေတ်သိုမံင်ဗွာင်ဆန္ဒတုရ။

လှာ်ဖရင်မင်ဂင်ချိုန်တန်ဒွင်ပွဲအလဲစိုပ်ကျင်ဝညူညူတုရ။ ဖေက်ဗိုပျိုန်ဂမ္တိုင်ပွဲဂွံကောန်ဗုဂ်
ကလေင်ချင်အင်ဝရ။ ဗညာဇရေဇ်ဂ်ကေတ်ဏာကို မင်ရဲကယျပ်ဆွာဇော်ပျိုန်ကျင်အလောန်ဏံဂ်
ဗတိုက်ဂိုသိုပ်ချင်ဗွဲမဂ္တိုင် ညးဂိုဟ်တဝ်ဆုဟ်ဟွံမွဲရ။ ချိုန်မင်ရဲကယျပ်ဆွာတီကေတ်ဒဒ်ရာဇာဓိရာဇ်တန်
ဒွင်ပွဲချင်မတ္တမှတဲ ဂွံဇော်လုပ်အာပျိုန်ကြပ်ချင်ဟင်သာဝတီရ။ လက်ဖါဗညာကေန်ရာဇာပုတ္တကိုသိုရာ
ဇာမနုဂွံမင်မွဲလပ်ချင်ဗွဲမဖိုန်ညုန်ရ။ မင်ရဲကယျပ်ဆွာလုပ်ဗတိုက်ချင်ဟင်သာဝတီဟွံမာန်တဲ
ကိုဗိုင်လပ်ချင် တဲနွံလိက်အာပတ်တုညးဖရင်မင်ဂင်ရ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲလိက်တဲ ဝကိတ်နင်ဗိုနွံသတ်
ဂလာန်ဂး-

‘အဲဒိုက်မင်ရဲကယျပ်ဆွာလှော်ဏာဗျိုပ်ဂွးပါဒအွံထဝ်မစိုန်ဒ်တဲရာဇာ
ဝိတာသွက်ဂွံတီဗွဲယုတ္တိ။ ဝတိုနုအဲဒိုက်ဇော်ပျိုန်ကျင်အလောန်ဏံဂ်
တဟ်ဂွံချင်လုန် ချင်ပသီ ကိုပ်ချင်ဂမ္တိုင်အိုတ်တဲရ။ လှာ်ပွဲဂိုဗိုင်လပ်
ချင်ဟင်သာဝတီတဲရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂ် ဒ်အာချင်မတ္တမှတဲရ။
ယပ်ချင်ဟင်သာဝတီဗကးကာလလိုတဲ ဝိုယံဒိုက်ဇော်ဗိုပျိုန်ရပ်နင်
သိုမည်ကျင်ကွဲဘဲသိုဗအံက်ညင်ပွဲရ။ စိုန်ဒ်သိုမည်ဆင်သိုက်ဂစိုက်ဇော
အဲဒိုက်ကိုဗိုပျိုန်ဂြာတ်သိုက်ကေတ်ဇပတိုန်နင်။ ယပ်ရချိုက်အာအန္တရဲ
မွဲမွဲသတ်တဲအဲဒိုက်ကောန်ကြောတ်ရတ်ဇနင်တဲဘဲသိုမအံက်ညင်ပွဲရ။
ဟိုတ်ဒ်သတ်ပလင်ဇောနင်ညီအံ’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲတီဂလာန်ပွဲလိက်တဲ ပဂိုဂး။

‘ကောန်အဲပပျိုန်တီဆဂွံမွဲလှာ် ဟွံတီလက်လှာ်လိုရ’

တဲကိုစီရင်ဇောမဖျိုက်ဂြိုင်ကိုဗိုပျိုန်ပလင်ဗျောန်ဗွဲမဂ္တိုင် တဲရတ်နင်လိက်ဝလန်ဏာပွဲဂလာန်
လိက်ဂိုပဂိုဂး။

‘ကောန်အဲပပျိုန်ဂိုဟ်မင်ရ။ ဆဂးပစွဲစိုတ်ပျိုန်သိုမည်ညီ။ ဟိုတ်နုမည်
တံ နွံဥပါယ်ဂင်ညွာတ် ပွဲကိစ္စပျိုန်ဇောဂင်။ ယပ်ရညာတ်ဂးဗတိုက်
ဟွံမာန်တဲ ပကိုဗိုပျိုန်တံဒ်အန္တရဲဂြိုင်ညီ။ ကိုဖန်ဖက်ဇော်ဗိုပျိုန်
ဟိုန်ကျင်ရ’

၁။ ရာဇာပုတ္တ = ကောန်သို ၂။ အနုညာတ် = သွးအခေါန်၊ ဖျော့အသံ

ဗိုလ်တိုက်ပိုင်ပလင်ဇေ့မဖျေ့နင်းတဲ့ ကေတ်လိက်လုပ်တွဲမင်ရဲကယျပ်ဆွာတီကေတ်ဂလာန်
ပွဲလိက်တိုတဲ့ ဟံ့ယိုက်စဂလာန်မအံက်ရ။

သို့အာယမန္တယာ ပပရိယာဲတဲ့ လုပ်တိတ်ချင်ဟင်သာဝတီ

လက်ဖါတုညးရာဇာဓိရာဇ် ပတိုနူကိုတျင်တန်ခွင်ပွဲချင်မတ္တမှက် ကိုပြုပြင်လပ်စင်ချေခိုလပး
သိုပိဇော်ခါကျိပ်ချင်ပွဲသွင်ညီသာသွဟ်သွန်တဲ့။ စီရင်မိုဟ်ကိုအဗက်ပြဟ်ဗိုပျန်အမာတ်ဒိန်မိုတ်ရတ်စချင်
သေင် သိုကိုကျိပ်ချင်တိုန်စဂမိုက်။ ကိုကျင်ကောံရင်ဆွဲပွဲချင်မတ္တမှ ခါပေင်ပိဂိတုတဲ့ ပွဲတိတ်ဗူးအန္တရဲတေ့
ရ။ တဲကိုသေဏာပတ်သိုက်ပတိုန်နာမတိုဒင်ယျဂးတုညးသိဒ္ဓိသောမ ချိန်ပွဲဇယမင်လတဲကိုဇက်ဗိုပျန်တိုန်
အာချင်သေင် ချပ်ကိုဗိုပျန်ရ။

‘ပိုယ်ကော်ကျင်ဗိုပျန်ကံက် ဗွာပိုင်လပ်ချင်ဟင်သာဝတီတဲ့ရ။ ပသဟ်လံ့
ကောန်ပိုဟ်ပွဲတီဂလာန်ညီပွန်ရော။ ဒေ့ဟ်တီအခိုင်အခါပတိုက်ဗွာ
ပိုယ်ပတိုက်ကေတ်ဇးညင်ပွဲ’

သို့ဗိုနာဲဒဝ်စက်ကဲတဲကမိုက်မလုပ်သီကီမင်ဂ် ညးလီသော့ဒင်ဟာမဲရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်
သုတ်စိုတ်တဲ့ ဟိုဂး-

‘ယင်သိုဗြာဇ္ဇ သို့လုန်အိန်ဂျိုင်တ်လချိုသွဟ် ကိစ္စဆစိုတ်ကံက် ဟံ့ဒး
စင်တုရ။ လျဟ်ပွဲတဲအဲပိုယ်အာသိုခါလွတ်တဲချပ်ဗွဲပွဲဆဲဟံ့သိုက် ပေင်ရ’

ခွက်အာယမန္တယာလုပ်အာသီကီမင်ကုတ်ညးရ။ ယိုက်ပတိုန်မုက်ခွါလော့ဟ်ပတိုက်တိုန်ရ။

‘ခိုန်နိညးခါဂ်ဟံ့မဲတဲ့ အဲသိုက်ကျက်ဂမျိုင်နွံတီ။ အဲသိုက်ဒင်သိုက်ဂွးပါဒ
ဒွဲတင် နဂလာန်အလေပုပါကေတ်ဂလာန်ပွဲဟင်သာဝတီလော့ဟ်ပတို
ညင်ပွဲရအံ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်မင်သာဂ်တဲ့ မိပ်စိုတ်ပွဲမလောန်ရ။ တဲဟိုဂး။

‘ယင်ရ ဗွာဒေ့ပိုင်လပ်ချင်မဗိုန်သတ်ကံက် ပဇော်လုပ်အာပွဲရော’

အာယမန္တယာလော့ဟ်ပတိုက်ပွန်။

‘အာပွဲပတ္တတီဂ် ဒေ့ဟံ့သွဟ်အရထရ။ အဲသိုက်ကျက်ဂမျိုင်အာတ်ဂွးပါဒ
တုညးထင်မဒ်ကုတ်အထောက်ပိုယ်ညးဂမျိုင် ကေတ်နင်စင်တက်စး
ဒြပ်အဲသိုက်ကိုန်ပေတ်တဲ့။ အဲသိုက်ကျက်ဂမျိုင်အာပွဲရအံ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံဒွဲ ကိုကေတ်နင်စင်ပွဲကြက်တက်စးဗွတ်စိုက်လျှော်တဲ့ ယိုက်ပတိုန် ကိုဒင်
ရာဇာတ်သေခယုသိုအာယမန္တယာရ။ ကိုအာယမန္တယာရဲစိုက်ကေတ်ဗိုအတိုင်ပွဲကိစိုက်ရ။ သို့အာယမန္တယ
လော့ဟ်ပတိုက်တဲတိတ်အာရ။ ရဲကေတ်မိုဟ်မတုပ်သွဟ်ကိုစိုက်မိုဟ်ဗွာ ရပ်ကေတ်သွင်တဲခါတဲတဲ့ အာဒ
တံမင်ပွဲမြေင်သင်စီကဝ်ကျိအဲဗိုပျန်ဗွာရ။ လွတ်ဗိုပျန်ဗွာညာတ်တဲ့သွာန်ရ။

၁။ သုတ်စိုတ် = ဒညတိုန်ပွဲစိုတ်။ အောန်စိုတ်

‘မည်တံဏ်သွာလုံညးသွံရော’

သို့အာယမန္တယာလရါအိဟိုတိုန်၊

‘ဂိုယ်ဒကွင်နူပိုပိုနီတုညးရာဇာဓိရာဇ် ကျင်ကွဲဇကုဒ်ဒိုက်ကုကောန်
တုညးမရင်မင်ဂင်’

ဗိုပျိုနီဗွာဂွံမိင်သတ်ဂှ် တုမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ဒေသ်လုင်အာပတိကုမင်ဗင်ယသုကြီ တုဗင်ယသု
ကြီကိုကော်ဂျင်ကျါအဲဒင်နင် သို့အာယမန္တယာသိုမိုဟ်ဒွံဂှ်။ သို့အာယမန္တယာသိုမိုဟ်ဒွံဂှ်ကျါအဲကျင်တု
လျောပ်ပဝတ်ကိုမင်ဗင်ယသုကြီရ။ မင်ဗင်ယသုကြီသွာန်ပုန် အာယမန္တယာဟိုအတိုင်ဂလာန် မဟိုကိုမို
ပျိုနီဂှ်ရ။ မင်ဗင်ယသုကြီကော်ဇကုအာယမန္တယာသိုမိုဟ်ဒွံဂှ်လုင်ကွဲဇကုမင်ရဲကယျပ်ဆွာ လျောပ်ပတီ
အတိုင်ဂလာန်အာယမန္တယာမဟိုဂှ်ရ။

မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်သတ်ဂှ်တု သလေဟ်ပျါမင်ဗွဲစိုတ်သွာန်အာယမန္တယာပုန်-

‘မည်ညးဏ်ဂှ်ယျုသတ်လို မူဟိုတ်သတ်လိုဂွံဒ်ကျင်ဂှ်ရော’

သို့အာယမန္တယာလျောပ်ပတီရ။

‘အဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ယျုအာယမန္တယာဒ်ကိပ်ပျါနီ သွက်ဂွံအာဂတတုညး
ရာဇာဓိရာဇ်။ ဆဂးအဲဒိုက်ဒင်ကောင်ကာဒ်သဇိုင်တုညးရာဇာဓိရာဇ်
နွံပွဒးကိုစိုတ် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟွံမဲလာသသက္ကရ ဝှံဂယိုင်လမျိုဟုင်
ဗိုပျိုနီဂှ်မတုအဲဒိုက်ဟွံမဲဗွဲဝါဏီ။ ပဟိုတ်နူအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်
အိစ္ဆာကုအဲဒိုက် ဂစုက်ဂလုလျောပ်ပတီတုညး ကိုဗျိုဒ်ခပ်မဇနာ
စိုန်အဲဒိုက်ကောန်သတ်လုံနွံဆလုတ်အာလူးရအံ။ အဲဒိုက်ဒးဒင်ရာဇာဒန်
တက်ဒီမဒးကး ဟိုတ်သတ်ရ။ အဲဒိုက်အောန်စိုတ်ဗွဲမဂျိုင် ဇိုန်ဒင်ဒာ
သဇိုင်ဟွံမဲပယောဇန”ဗွာတ်ရ။ ဟိုတ်သတ်အဲဒိုက်ဏ္ဍဲမိတ်သတ်ဗွဲဒိုက်
မဲသုာ မဒးဒ်ကျင်ကွဲဇကုဒ်ဒိုက်ကုကောန်ညးဂူးပါဒသွံထပ်ရအံ။ ဒင်ရာ
ဇာတ်သေခခွေပ်ဂုဏ်တုညးဒိုက်လ္လိတ်လမျို။ ယင်ရ ပွဒးပါဒသွံထပ်ပ
ပျါနီ ဝှံနူးတုညးရာဇာဓိရာဇ်ကာလလိုတု အဲဒိုက်ဗိုယျုသို့အာယမန္တ
ယာ အာတ်နွံခွေပ်စိုတ်ပုတ်ကုအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ် ညင်ဝှံရအံ’

မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်တုသလေဟ်ပျါမင်ဗွဲစိုတ်ဏီ။

‘ဟိုတ်နူအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ် ဒ်ညးဇမုာ်နွံကိုပညာတီအခိုက်ကဏာ
မင်မဲသေနာနုဝတ်ဗွဲမဒးရး။ ညးသတ်ဂှ်ဟာအိစ္ဆာညးဇုတ်ဟို
ညးနွံပွသိုက်စိုတ်ဂှ်ညာတ်ဂးဟွံခွံနီရ။ ဟာမည်ရဲဏ်ညာတ်ဂးမဲဒ်မိုဟ်
ဒစုက်ဒလသေဏင်ရောင်ဏး။ ကျင်အောင်ဗွာကလင်ဗိုပျါနီပိုယ်ဒ်ယုတ္တိ
ဒေဟ်ကျင်နသောတြိတ်’ရ’

၁။ ပယောဇန = ဇုံ ၂။ ခြိဟ် = စရိတ် (နသောတြိဟ် = စိုတ်စရိတ်ခိုဟ်ဟ်)

နွဲ့အံ့ဟိုသင်္ဂဟံ တဲ့ ဟိုကိုဗင်ယသုကြံ၊

‘မည်မလုပ်ကျင်ကံဂိုဝိယံ ဟံ့အိုတ်သလေဟ်ဗွာဏီ၊ ဟိုန်ဂလုန့်အာယံ
မန္တယာမဟိုဂ်အဲညာတ်ဂးဟံ့ဒ်ယုတ္တိရ။ ဟိုတ်နမည် ပအလေဥပါဂ်ဂိုင်မင်
ညးဟိုမည်ကံဂို ပဲ့ဗင်ဒေ့မုနုတ်ထဝ်’ ရောင်။ ဂလာန်သင်္ဂဟံညာတ်ဂး
ဒ်ယုတ္တိရ။ ဗိုပုါန်ဒ်လုပ်ကျင်အယောပုါန်ကံဂို အဲဟံ့ဗွေဟ်ဒေ့ရ’

ဗင်ယသုကြံလျှော်ပတီပုန်၊

‘တုနဲပိုယ်မဟိုမည်ဂိုဒးမင်ရ။ ဆဂးအဲဒိုက်ညာတ်ဂးမိုဟ်ကိုင်’နွဲ့မိုဟ်
ခိုဟ်နွဲ့ကိုရ။ အာယမန္တယာကောန်ဒ်မိတ်ပြဝါဂ်ကျင်ကွဲကေုဒ်ဒေ့နဲ
ပိုယ်ဂို အဲဒိုက်ညာတ်ဂးဒးရာဇာဒေ့ကွဲဒးမင်ကျင်မင်နသောဖြိုတ်
ယုတ္တိရ’

မင်ရဲဂကယျင်ဆွာမိင်သင်္ဂဟံတုပကာဂအိမင်၊

‘တုနဲဒ်မိုဟ်ဇော်ကိုရ။ ဂလာန်အလေဥပါဆကံညီတုအဲချပ်ဟံ့ညာတ်
ရဟာ။ ချိုန်ခုတော်စချင်ဗုကာမိလ္လိဗြာလဝ်သိုအခူမည်။ အခူမည်ချပ်
ဂြိုဟ်ကိုစချင်ဗုကာမိ စချင်ဗုကာမိစီရောင်ကိုစေတသုကြံခွာန်ညး
ကိုကော်ဗိုပုါန်နဲအာရပ်သိုအခူမည် တုသိုအခူမည်တိုချပ်အလေဥပါ
တက်စးမတယျက်ခါသီကြိုဂ် ကိုတိတ်အာဂွာ်ဗိုပုါန် မတယျက်တိတ်
အာတ်မင်ညီကုစေတသုကြံ၊ စေတသုကြံညးဟံ့သလေဟ်ပွါခွဲသင်္ဂဟံ။
စေတသုကြံဒးဂဉ္စုဂျါချိုတ်ဟိုတ်တီဟံ့ခိုပ်မည်။ ဂလာန်သင်္ဂဟံနွဲ့မင်
ပွဲလိက်ရာဇာဝ် ချင်ပိုယ်တုအဲဟံ့မိင်ကိုဟာ။ ခွဲသင်္ဂဟံ အနုကောဝတ်
ဒင်သိုမဟောသဇတက်စးဒကးကိုလုပ်အာကလင်ဂလာန်ပုါန် သို
စောလဏီဗြဟ္မဒတ္တဗိုပုါန်ဒးထကးနုချင်မိတ်ထိုပ် အိုတ်အပေါတ်
လှဟ်ဗွဲမဂိုင်ရ။ နွဲ့ပဲ့သုပတ်မဟောသဇေတကဂို တုအဲဟံ့ကလင်ခပ်
မဲ့ဝါဏီဟာ။ လှဟ်အာယမန္တယာကျင်မင်ကြောံပိုယ်ပုန် ညာတ်ဂး
န့အဲဒိုက်အနုကောဝတ်ဂိုရ။ ယပ်ရကေတ်ကောဂခိုတ်ထော်ဗူးအာ
ပြဝေဏီ ယပ်ဗက်ဗဒါပတိတ်ဏာမည်မဟိုကော်ကသပ်မည် ဒးစာ်ဂိုင်
လပ်ကေုကွာ ယပ်တိဂးကလုတ်ပုါန်အဲကိုအာကုတ်ကိုပံသိုညးခွဲတဲရ’

နွဲ့အံ့ကိုညွှပ်ပုါန်အာစာ်’

-
- ၁။ ပဲ့ဗင်ဒေ့မုနုတ်ထဝ် = မိုဟ်ဟိုမင်ဂို ‘ပဲ့ဗင်ဒေ့ပုဏ္ဏါနွဲ့’ အတိုင်အရေဂ်ဂိုကို၊ မိုဟ်အရေဂ်ဥပါဂ်ဂိုင်ပဲ့ဗင်
ဒေ့နုတ်ထဝ်နွဲ့’
  - ၂။ ကိုင် = ပရေအိ၊ ယုတ်
  - ၃။ အနုကောဝတ် = ယုအမတ်
  - ၄။ စာ် = ဒက်လပ်မိုင်၊ စုတ်လင်ထင်

‘ဂိုဏ်းလင်မိတ်ခွဲခွဲမိမိနိဝကီဝံဒ်အာဂွံ။ ယဝ်မည်ထံဒ်အာပွဲမွဲးကေတ်
ဒ်ဟ် မိတ်မမင်ဂိုဒ်ကီဒိုတ်လမျီုရ’

ဗိုပျီနိဂ်မဒင်လင်အွံဂ် ‘ကေတ်ဏာကေုအာယမန္တယာအာစွဲပွဲဂုက်’ စာဂိုဏ်းလင်ရ။ ဗကန်လင်
ကီမိတ်ရင်ကေုညိ သွီအာယမန္တယာဟံပွဲဒ်သင်လ်ခွဲသင်ရ။ ဒင်ချိုတ်စိုတ်ဂြိုဟ် ချိုန်မင်အာလဲညိန္ဒတာလပွဲတံ
သွီအာယမန္တယာဟံပွဲဒ်မင်တြင်ဂ်ရ။

‘ကေုအဲဒ်ထွီုပျီနိကုညးရာဇာဓိရာဇိဂ် စိုန်လမျီုဒိုတ်ဟံဂိုဟ်၊ သင်ဂ်ရ
တုညးရာဇာဓိရာဇိဟံပုဒ်ဟ်ပိုယ်ဏီ။ ပိုယ်န္ဒစိုတ်ဒက်အယာတကမင်
ရိုဟ်တံရ။ လုဟ်ရ ဒ်ကတ်ကျင်နိညိစိုတ်ချပ်မင် မိတ်ဂွံကတညုဂုဏ်
ကောန်ညးဖရင်မင်ဂင်နသောမြိုတ်လလံအိုတ်လမျီုရ။ ဟံ့ချိုက်ပေင်
ညင်ကီထွပ်ကလေင်ဒ်ဒုဟ်ပုန် တပ်ညင်ဒ်ပျီနိကျင်ဆီကုရ။ စိုန်နိဒ်ချပ်
မင်ကီဒ်ဂွံကရ။ ဟံ့ညာတ်ဂလန်ယုတ္တိပိုယ်ဏီ စုတ်ဆကေုအဲညးမွဲရ။
အာတ်ဂွံပတ်မိတ်ခွဲခွဲဏံ၊ တိတ်ဗကိုက်ဗိုပျီနိခွဲဝါညိ၊ ကာလဂ်
ပွဲညာတ်ဂလန်စုတ်ဂြင်ပိုယ် စိုန်နိအဲချိုတ်ဟံပွဲဒ်လမျီုရ။ အတိုင်
မပြင်ကရ’

မိတ်မင်တြင်အာပတီဆေဏာပတိတ်ရ။ ဆေဏာပတိတ်လုင်အာလေဝ်ပတီ မင်ရဲကယျင်ဆွာ
နဂလန်သင်ဂ်တံ့တံ့သင်ရ။ လွှာမင်ရဲကယျင်ဆွာမင်သင်ဂ်တံ့ဝ်သလေဟ်ပွာအောန်ခဲအာ။

‘ယဝ်မည်ကျင်နခေင်သောမြိုတ်တံ့ပိုယ်ကိုမင်အာ ယဝ်ဟံပွဲဒ်သောမြိုတ်
တံ့ကီဂစိုတ်ဏံ’

ခွဲခွဲကီအာပတိတ်နင်မည် သွီအာယမန္တယာဟံပွဲဒ်လင်ကွာရ။ ခွဲခွဲကီထွီုပျီနိတ် မင်မွဲ မိတ်ခွဲခွဲ၊
‘ကာလတိတ်အာဗတိုက်ကီမည်ကီဝံ့ရင်အလေဥပါ ဒေညိ’

လွှာအာယမန္တယာတိတ်ကွးဟံ့၊ မင်ရဲကယျင်ဆွာပတိတ်မိတ်ခွဲခွဲ၊ မိတ်စိုတ်မွဲမလောန်ရ။
ညာတ်ချိုက်ပေင်ညိစိုတ်တံ့ရ။ ဗကန်ဏာကီမိတ်ခွဲခွဲရ။

‘ကီပစိုတ်မဇိုဟ်ညိ လုင်အာကုတ်ကီမည်မည်တံ မဒးလွဟ်မချိုတ်မင်ဂ်
မွဲတံ့ခွဲကီရိုဟ်တံ့ညိ’

မည်မိတ်ခွဲခွဲဒင်ပင်လင်ကီအာယမန္တယာရ။ ချိုန်စိုပ်ကာလဗာတိတ်ဗတိုက်ကီမည် ထွီုပျီနိ
ကီကေတ်နင်မိတ်ခွဲခွဲ၊ ကီကျိုင်းတုင်သရဲဗွာကီ မိတ်ခွဲခွဲတိတ်အာဗတိုက်ကီ ဤရင်မည်တံ့မဒးလွဟ်
ဆိုက်ချိုတ်ကုတ်နင်ကျိုင်းညးမွဲမွဲရ။ ကေတ်နင်တုင်မင်ရဲကယျင်ဆွာရိုဟ်တံ့ရ။ အတိုင်ဂလန်အာ
ယမန္တယာမဗကန်ဟံပွဲလီု မင်ရဲကယျင်ဆွာညာတ်သင်ဂ်တံ့ အိုတ်အာသလေဟ်ပွာရ။ ကာလဂ်ဟိုက်သေ
ဏာပတိတ်ဂမိုင်ရ။

၁။ ဂုတ် = (အရေဝ်သေ) ထင်
၂။ မဇိုဟ် = ခိုဟ်
၃။ ဆိုက်ချိုတ် = ကြပ်ချိုတ်

‘သို့အာယမန္တယာမကျင့်၍ မဒကျင့်ညတ်ဂးမဂ်စိုတ်ကိုရုဇာဓိရာဇ်၊
တွေရဲ့ ယပ်ကျင်နဥပေါ်တို လိုဝံသွယ်အရထကုတ်နင်ကျိပ်မိတ်ရင်သွံ
မာန်ရော’

သေဏာပတိကိုသို့ထွိုပ်ပျိုန်တံညးဂမ္တိုင်ညာတ်သတ်ဂ်ကို မင်ရဲကယျပ်ဆွာ့ကိုအာပတိတ်
သို့အာယမန္တယာပွန် ကိုကျောန်ကောင်ကာကျော့ဗိုပျိုန်ဂမ္တိုင်ရ။ ချိုန်ယးဂတမည်စီရင်ဗိုပျိုန်တိတ်ဗတိုက်
ရ။ သို့အာယမန္တယာကျိုင်ကေတ်အခိုက်ထွိုပ်ပျိုန်ဗွာတ်ဗတိုက်ကိုမည် ကာလတိတ်ဗတိုက်ဂ် သို့အာယ
မန္တယာရပ်သွင်တဲစါ သို့မိုဟ်ဒွံဂ် ငြိပ်တိုန်အာဂတမုက်ဗွာရ။ ချိုန်စိုပ်ဗိုပျိုန်မည် ပလိုပတိတ်ယာတ်
ထမိင်ကျိပ်ကုအဲထောံ တဲ့ဟိုကိုဗိုပျိုန်မည်ဂမ္တိုင်ရ။

‘အဲသို့အာယမန္တယာဒ်သရဲတုညးရာဇာဓိရာဇ် စကာဂ်ပျိုင်ရာဇာကိစ္စ
တုကောန်ညးပွဲသျင်တော်ရ’

တဲ့သို့မိုဟ်ဒွံငြိပ်ဗွာရ။ လုပ်အာပွဲဗိုပျိုန်သျင်ဟင်သာဝတီရ။ လွှာသို့ဗိုနာဒပ်မည်တံညးဂမ္တိုင်
ညာတ်သို့အာယမန္တယာမဒလုပ်ကျင်မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ဟွံပတိုက်ကိုဗွာကလေင်လုပ်အာ သျင်ဟင်သာ
ဝတီအိုတ်ရ။ ကော်ဏာအာယမန္တယာလုပ်အာပတိဗညာကောန်ရ။ ချိုန်ဗညာကောန်ညာတ်တဲ့မိပ်စိုတ်ဗွဲ
မလောန်ရ။ တဲ့သွာန်ရ-

‘တုအဲပသတ်လိုဝံဒ်လင်ကျင်ဝံ’

အာယမန္တယာလှောင်ပတိ-

‘နဂလကန်အလေဥပေါ်တုံသတ်ရ’

တုံလှောင်ပတိ-

‘ရာဇာပိတာဒြပ်မအံက်တုဂုဏ် မအာမံင်ပွဲသျင်မတ္တမုဂ် လှယ်အိုတ်တို့
အန္တရဲရ။ လှယ်ဝံညးဇက်ဗိုပျိုန်ကျင်တန်ခွံင်ပွဲသျင်သေင်ဂ်ရ။ ခါရ
လုပ်တက်ဗိုပျိုန်ဗွာဖေက်ကောန်တုဟွံတိဟိုတ်သတ်ရ။ စကာအဲသိုက်
လုပ်ကျင်ပတိကောန်တုရောင်။ စိုပ်တုံသိုဓ်ပိမံက်နူဂယးဂ် ပျိုန်ဇော်
လုပ်တက်ဗိုပျိုန်ဗွာတန်မံင်ဗွဲဒိုဟ်ပလိုတ်ရ။ ကိုကောန်တုစီရင်ဗိုပျိုန်ကို
သွယ်ရင်သွံညီ’

ဗညာကောန်ဝံမိင်သတ်ဂ်တုံမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တုပညင်ဂ်ဖူးတုံမင်ကိုရ။ တုထိုင်သးအာယမန္တယာ
ရ။ ဟွံဒးအောန်စိုတ်ဒ်သရဲစိုတ်မပြုဟ်ညးလို့ဝံတုပသိုတ်ရ။ တုဗညာကောန်ကော်ဏာအာယမန္တယာတိုန်
လွှာကျင်သျင်တိုန်ရင်ဗွာ။

‘ဝံပသတ်လို’

လွှာသို့ဗိုနာဒပ်ဗွာတံညာတ်အာယမန္တယာသို့မိုဟ်ဒွံဂ်သို့ဗိုပျိုန်မည်လုပ်အာသျင်ဟင်သာဝတီရ။
လွှာသို့ဗိုနာဒပ်ဗွာကလေင်လုပ်ပျိုန်အိုတ်ရ။ တဲ့လုပ်အာလှောင်ပတိမင်ရဲကယျပ်ဆွာရ။ သို့အာယမန္တယာ

၁။ သိုဓ် = သိုက်

သို့မို့ဟိန္ဒူကံ နလုပ်အာချင်ဟင်သာဝတီအိုတိရ။ မင်ရဲကယျဝ်ဆွာမိင်သင်္ဂိုဟုံ။ ဣဒ္ဓိန်မနောဗွဲမလောန်ရ။

‘ပိုယ်တီဟုံသွတ်ကုပ်မည်။ တံဝါဒိအဲဂွံဟိုလပ်ရ။ အဲဟုံပတေဟ်စိုတ်ခဲ။
ဟိုတ်သင်္ဂိုရ အဲကိုစာင်ဂိုင်လပ်။ လျဟ်ဒေသီစီရေင်ညင်ပိုယ်ဂွံပတေဟ်
ဒ်အာအိုတ်တဲရ။ အတိုင်ရပ်ဇကုဒေသီဂွံပုန်ရ။ လျဟ်အဲကိုမိုင်လပ်ချင်
ဗွဲမဗိုန်ရ။ စိုန်ဒိုသို့အာယမန္တယာမမင်ပိုချင်လပ်ကွာရ။ ခေသိုပ်တိအာဂွံ
ဟာ။ တုပ်ညင်ကောန်စာင်နွံပွဲညွဲတဲပိုယ်ရ။ ပတ်ကာလရျိုက်ကာလဂ်
ရ။ ယပ်ရ ရပ်ဂွံအာယမန္တယာတဲ ကိုပိုသိုဟ်ဂွံဂံရင် ကောန်ခိုတ်ခဲ’
တဲစကာမိုဟ်ကိုအာလက်။

‘အို အာယမန္တယာ မ္ဗမိုဟ် မုသာပလီစွဲ မ္ဗဒလုပ်အာပွဲချင်ဂ်မ္ဗမင်ကိုမိုဟ်ရ
ဟုံလံဂွံဆိုညးကအိရ’

သို့အာယမန္တယာဂွံမိင်သင်္ဂိုတဲ ဟိုပလန်ကိုပုန်ရ။

‘အိုဗ္ဗာ ပမ္ဗတ်ဒိုဟ်သင်္ဂိုရော။ မ္ဗတ်ဟုံဗွဲကိုစပ်ဂွ ခိုဆသရဲအဲတိအလေ
မ္ဗတ်ဏီ မ္ဗတ်ပသက်သွဟ်ဂးဂွံချင်ဟင်သာဝတီ ဒဒိုအဲလုပ်ကျင် ပွဲချင်
ဏံဂ် မ္ဗတ်သန္တိဂးအဲမင်ပွဲဏံ။ ယးဂတအဲတိတိအာပုန်ရ။ မုတ်ရံင်ဗိုရ’

သို့ဗိုနဲဒပ်ဗာတံမိင်သင်္ဂိုတဲ ခေအာပတီမင်ရဲကယျဝ်ဆွာရ။ အတိုင်ဂလလာန်မဟိုဂ်။ မင်ရဲ
ကယျဝ်ဆွာဂွံမိင်သင်္ဂိုတဲ တီတ်ဒဒိုကညးရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ပျိုန်ကျင်တန်တဲဒိုင်ပွဲချင်ဆေင် တဲပေါတ်ကို
သို့အာယမန္တယာရ။ ဒဒိုပဥပါယ်စွဲဒ်အာဂွံတဲ ကျင်ဟိုဆေတ်ဗွတ်ကိုပိုယ်ပုန် တဲနွံဆွဲဗကန်ကိုသို့ဗိုနဲ
ဒပ်သရဲတံဂမိုဗိုင်။

‘ကိုခိုင်လပ်ချင်ဟင်သာဝတီဗွဲမဗိုန်ညုန်နကိုကိုပိကွာပုန်။ တဲပပြာကတ်
လပ်ဗွဲသွပ်ဆေင်ကိုဝိလာအင်ပကိုပွဲဒ်တိတ်ဂွံ။ ဗွဲဣပ္ပုန်ယပ်ရသတ်
မပတ်ကိုဂမံပပ်တိတ် ကိုကေတ်တုပန်ဆေတ်ဖအိုတ်ရ။ ပိုယ်သမင်ရိုင်
သို့အာယမန္တယာခေသိုပ်တိတ်။ ဟာကျင်အာဂ္ဂျူအာကာသ။ ဟာကော့
ဇကုပွဲ ယပ်ရခေသိုပ်ညာမလေတ်ဗွန်အာဂွံတဲ ပိုယ်ဇေက်ခေသိုပ်ရ။
ဆဂးကိုပသတ်မင်လပ်ကိုမိုန်ညုန်ညီ။ ယပ်ရပျိုန်အဲတဲတက်တိတ်ကျင်
ဂွံလွတ်ညးလိုပဒုဟ်ကိုသို့ဗိုနဲဒပ်တံဂ်ရ’

သို့ဗိုနဲဒပ်တံဂမိုဗိုင်တုန်။ မင်မွဲလပ်သို့ဗွဲဗတံ ဗွဲမခိုင်ကျိုက်အတိုင်ဆွဲမင်ရဲကယျဝ်ဆွာရ။
ချိုန်အခိုင်နဂယးပြဟ်သို့အာယမန္တယာ လုပ်လှော်ဂရင်ပတီဗညာကေန်ကောန်တုနန်ထပ်ရ။

‘အဲသိုက်ကျက်ဂမိုဗိုင်ဂရင်ပတီကောန်တုနန်ထပ်ပိုင်ဏာကိစ္စရာဇကေင်
ကာကွေင်အာပတီကုတုတိဇေက်ပွဲတဲရ’

နွံဆွဲဗညာကေန်သွာန်ဂး-

၁။ ဆေင် = ညှပ်၊ တင်လပ်အခိုင် ၂။ ဝိလာအင် = ပွဲမ္ဗဗ္ဗာ ‘ဗီးလားကောင်’

‘နွံပညာချိုဟ်ဆွက်ပွဲမလောန်ရ၊ ညးလုံဟွံခဲတုဂ်ရ၊
 ကိုလေပ်သကာပွဲမပိုင်ရ။ ချိုန်ယးဂတမင်ရဲဂဲကယျပ်ဆွာအာလက်စိုပျိုန်မည် ပွဲတြင်ချင်၊
 ‘မွဲမည်တံပလီမုသာ မွဲအာယမန္တယာမဟိုတိတ်နူကျော့အိဏံရ။ ပသတ်
 လုံမွဲဟွံတိတ်ရော။ မွဲဖေက်ကျိုပ်ပိုတ်ဟာ၊ မွဲဟင်တိတ်ကျင်’
 လွတ်သွံစိုနာဒပ်စိုပျိုန်မင်လ္လာကျောင်ချင်မိင်ဒးသတ်ဂိုတဲ့ ပြိုင်ဟိုစေဟ်ဝေင်ရ။ တဲသရဲဗင်တံဟိုအာ၊
 ‘မွဲဗွာအသာဓိဒိုဟ်သ္တီအာယမန္တယာတိတ်အာနူကျော့အိ မတိတ်မွဲတံ
 ကျက်အိုတ်ဟာ၊ မွဲတံဟိုဟွံတိတ်ဏီရော’

သရဲရဲဗွာမဟိုပလန်ရ။

‘မည်ပလီစွာမွဲတိတ်ကျင်ပသတ်လုံဟွံပွဲက်ကျိုပ်တိတ်ကျင်ရော။ ဒဒိုနာ
 ပိုတ်ကိုမိုင်လပ်ချင်ဗွဲမပိုင်ရ။ ပဟိုဆအာယမန္တယာတိတ်ကျင်ဏီရ။
 ဆဂစေပ်တိတ်ကျင်ပွဲဗွဲနူတဲပိုတ်ပုန်ဟွံမွဲရ။ ဟိုန်အာယမန္တယာ
 မတိတ်အာဂို ဒေဲကျင်အာဟာ၊ ဟာဒေဲဗျိုပ်တိတ်အာဟာမွဲတံဟိုစံ’

သရဲမည်ကော်ဟိုပုန်-

‘ဟိုန်အာယမန္တယာမတိတ်အာဂို မွဲတံသမ္မိဂးကွင်အာလေ ဝံဗျိုပ်
 တိတ်အာလေဝံအတိုင်ပိုက်စိုတ်ရ။ လျဟ်နာပိုတ်ရာဇာဓိရာဇ်ဇက်စိုပျိုန်
 ကျင်တန်ခွံင်ပွဲချင်သေင်ရ။ မွဲတံဟွံဗျဟ်အာရင်ပွဲချင်သေင်တေရ။
 ပွဲတိတ်သုကွဲဟာ ဟွံသုကွဲဟွံ မွဲတံချပ်ရင်ကိုဒးရးမင်ကို မွဲတံပပတေဟ်
 ဒေါသပိုင်’

ချိုန်သွံစိုနာဒပ်တံဂမ္တိုင်မိင်သတ်ဂိုတဲ့ လုပ်အာပတိတ်မင်ရဲဂဲကယျပ်ဆွာအတိုင်ဂလာန်မည်ဟိုဂိုရ။
 မင်ရဲဂဲကယျပ်ဆွာမိင်သတ်ဂိုတဲ့ဒိုခပ်သေဟ်မင်ဏီ။

‘မွဲဏံဒေဲခွဲဗျိုပ်သတ်လုံဏး အဲမိက်ပွဲတိတ်ညိ’

ကိုကော်ယာတ်ကာသာဓါဖာပ်ကိုမင်သု ရေစံင်ကော်ဏာ။

‘ယပ်ရပျိုန်ရာဇာဓိရာဇ်ဇက် ကျင်တန်ပွဲချင်သေင်ကေ့ ကော်ဏာ
 အပေါတ်ဏံ၊ လုပ်အာကွဲအာတ်စိုသ္တီအာယမန္တယာညင်ပွဲညိ။ တဲကိုစီ
 ရေင်အပေါတ်ရေဲကျော့နန်နထပ်ကော်ဏာလပ်ကို ယပ်ညာတ်ကျော့
 အာယမန္တယာတဲ့ ကော်အပေါတ်ဏံကိုကုအာယမန္တယာ ညိ’

မင်သရေစံင်ပဝတ်လှောင်တဲတိတ်အာရ။ မင်မွဲဏာအပေါတ်ပွဲချင်သေင်ရ။ စိုပျိုန်ညာတ်ပတိတ်
 သေဏာပတိတ်ရ။ သေဏာပတိတ်လုပ်အာလှောင်ပတိတ်ရာဇာဓိရာဇ်ရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံဗျိုပ်ကိုလုပ်ကျင်ရ။
 မင်သရေစံင်ပျိုပ်ဏာအပေါတ်ကွဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်သွာန်ရ။

‘ဒဒ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာကိုနင်အပေါက်ကအဲဂ် မုန္တုပိုက်သင်လိုကို’

မင်သုရေစံင်လှောင်ပတီရ။

‘ယွဲစွးပါဒအဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်းဟိုတ်တွယ်သွာင်ဟွဲသေင်ရ။ ပဟိုတ်သို အာယမန္တယာရ။ တုဒ္ဒန္တထင်စကာကို လုပ်အာသွာန်ရင်ဂလာန် ပွဲချင်ဟံသာဝတီဂ် ဝိုက်ဒိုက်မိုင်လင်ပွဲမစိုန်ရ။ ဆဂး မည်ညးဟိုတ်တိ ကျင်စိုပ်မရာဇ်တုရ။ အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်းမိက်ဂ်ဆဲဇကုအာယမန္တယာ၊ မဒ်ယုတ္တိဟာ ဟာဒ်မှသာ၊ ဟိုတ်ဟွဲတိကလာင်ကျင်ဟာ၊ ဟာမစိုပ် တိကျင်ဒ်ခင်သလေဟ်ပွါမင်ပွဲစိုတ်ဟွဲတိဒ်သင်လိုစိုန်ရော’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်တိကောတ်သင်ဂ်ဂြိုင်းတိုန်ရ။

‘ဟိုန်ဂလာန်ညးချင်ဟင်သာဝတီမဟိုန်ကွဲရ။ မည်ပွဲဟိုမှသာပလီ စေင်ဂ်ခေံဟိုန်ရ’

တဲကော်အာယမန္တယာကိုတိတ်ကျင်ရ။ ကိုမင်သုရေစံင်မရင်ဇကုရ။ ချိုန်မင်သုရေစံင်ညာတ် ဇကုအာယမန္တယာနမတ်သင်ဂ်တု ကောတ်အပေါက်ချေမကျောန်နထပ်၊ တုကိုကုအာယမန္တယာ၊ ပွဲကတုမက်ဂွဲကရာဇ်ရ။

‘အပေါက်သိုဖအိုတ်ထံ၊ ရာဇာပုတ္တကောန်ညးဖရင်မင်ဂင် ကိုကျင်ကို ကုတုအဲရ’

တဲမင်သုရေစံင်လှောင်ပဝတ်ကိုတုညးရာဇာဓိရာဇ်တု ကလေင်တိတ်အာရ။ လှောင်ပတီမင်ရဲ ကယျပ်ဆွာအတိုင်မဝံညာတ် အာယမန္တယာတုသင်ရ။

ဗွာတံလုပ်ပျိုက်ချင်ဟင်သာဝတီဟွဲဂွံ

မင်ရဲကယျပ်ဆွာတိကောတ်သင်ဂ်တု၊ မဟိုထိုင်သး-

‘သိုအာယမန္တယာဏံဟွဲသေင်မနုဿ နွံပညာတုပညင်ဒေဝတ်၊ ဂြိုမိုဟ် မတုပ်ဟွဲမဲရ။ သရဲဗင်မည်နွံသတိပညာမဂြိုင်းမိုပျိုန်ရာဇာဓိရာဇ် မဇော်ကျင်ဂ် ကျင်ဇွဲရိုဗညာကောန်ကောန်ညးရ။ ဝိုယ်မင်လံဟွဲဂွံ၊ ဒးစိုင်တက်ကောတ်ချင်ပွဲမပြဟ်ရ’

နွံဒ္ဒန္တဗွန်ကိုသိုပိုနာဒပ်တံ၊

‘ကိုသရဲတံလုပ်ဗတိုက်ကောတ်ချင်ဟံသာဝတီညင်ဂွံညိ’

သိုဗိုနာဒပ်ဗွာတံဒင်ဒ္ဒန္တဗွန်တု မိုင်သရဲလုပ်ကျင်သကက်ကျေချင် ကိုသရဲကောတ်ကွိုန်တိုန် ဗွာကိုန်ချင် ထိုအဲခရေဟ်တိုန် အာယု။ သမာဂ္ဂါန်တိုန်ကွိုန်ချင် သရဲဟံပွဲကိုန်ချင်ဂွံညာတ်သင်ဂ်တု။ သိုဗျဟ်သွင်ထုထပ်ပန်ဗာဒးသရဲဗွာချိုတ်ပွဲမဂြိုင်း ဗွာတက်ဟွဲဂွံတုဒးကလေင်တိတ်အာရ။ ဗွာကိုမည် ဒ်ဗတိုက်မင်ညးညွဲဂြိုင်းဟိုဝါ ဗိုပျိုန်ချိုတ်အာပွဲမဂြိုင်းသိုဗါလွာ်၊ ဗွာတက်ကောတ်ချင်ဟွဲဂွံတု ဒိုအဲမင်မင်သိုဗါ လွာ်ရ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ပျိုနီရီဟံင်သာဝတီ

လွှာ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇော်ဗိုပျိုနီတိတ်နုဉ်သေင် ကျင်တန်ခိုင်ခြင်ချင်ဟံသာဝတီဗွတ်ဂ်သုန်ရဲ။
ခွဲဟောရာမည်မိုဟ်ပိလျော်ပတီရာဇာဓိရာဇ်။

‘စိုပ်တွဲသိုက်ပိခွဲက်နာဲပိုယ်ပွဲကျိုပ်ဗျိုပ်ပျိုနီဗာမဇော်ခွဲ။ စိုပ်တွဲအဒိုတ်ပန်
ဗွဲက် နာဲပိုယ်နွဲအဂီဝ်မဂ္ဂိုဉ် မင်ရဲကယျင်ဆွာအယုက်အိုတ်အာ။
ယပ်ရတ်တိဗဇိုစိင်ကုနာဲပိုယ်မူးနာဲပိုယ်ရပ်ပွဲဇူးရပ်ပွဲကုမဒိုန်ရ’

ဟောရာမည်ပုန်လျော်ပတီရ။

‘ပွဲဇကုခြင်ကွိတ်ရ’

ညးမွဲဟို-

‘ပွဲခြင်တုံဆုမဇော်ရ’

ညးမွဲဟို-

‘ပွဲခြင်ဒိုရ’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်မဟို-

‘ဟောရာတဟိုကွိသိုဒှ်ခိုဟ်မင်ရ။ မင်ရဲကယျင်ဆွာအယုက်မအိုတ်
အာဂှ် ဟောရာလွှာ်ဗွာလေန္တံကို ညးပဒိုအ်ထောအ်ဟွံကုတိတ်ပသင်လုံ
ပွဲဇကုညးဂှ်ရော’

ကာလဂှ်အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်လျော်ပတီရ။

‘ဟိုန်စိုတ်မင်ရဲကယျင်ဆွာဂှ် တုပ်ညင်စာင်မုဲရဟ်မကေက် ကေင်ပွဲ
ဇူးမင်လျိုန် စိုန်ညးပဒိုအ်ထောအ် ဓါရပွဲမိင်စာင်မပြဲတွဲဒိုအ်ပုန်ဟွဲမုဲရ။
ညာတ်ကးပြိတ်တိတ်ကျင်နီရောင်။ ယပ်ရတ်တွဲတိတ်ဗဇိုစိင်တုံ။ မင်ရဲ
ကယျင်ဆွာမဟွံတိတ်ကျင်မူး အဲဒိုက်ကောမိုဟ်ကုအာဟိုဇေဟ်ကွဟ်
ညင်ပွဲတိတ်ကျင်ညင်ပွဲရ’

ရာဇာဓိရာဇ်မိင်သတ်ဂှ်တွဲမိင်စိုတ်ပွဲမလောန်ရ။ တုံကုစီရင်ဗိုပျိုနီလုပ်တက်ဗိုပျိုနီဗွာမဗိုင်လပ်
ချင်ဟံင်သာဝတီဂှ် လွှာ်ဒိုဟ်ပျိုဟ်ကုသွဟ်ရေင်ညွဲရ။ ချိုန်စိုပ်တွဲသိုမ်ပွဲအခိုင်ကုဗိုပျိုနီလုပ်တက်
ဗိုပျိုနီဗွာမဗိုင်လပ်ချင်ရ။ မင်မဟာလက္ခယျာ ဒင်တပ်ဇုဟ်သွဟ်အရထရ။ ဗွာသိုမည်ဗာ်ထပက်
ရေင်ညွဲချိုက်ပွဲမဗျိုင်ရ။

လွှာ်ဗညာကေန်ဗာန်ခွင်ပွဲချင်သေင်*ဂှ် ပွဲတက်ပကပ်တိတ်ကျင်အတိုင်မဟိုလပ်ဂှ်ရ။ ဗွာညာတ်
သတ်ဂှ်တုံ ပခိုင်ပျိုနီဟွဲဗာန်ပျိုနီဒကးအာကုဗိုပျိုနီမည်။ မင်မဟာလက္ခယျာဂှ်ဒးလွဟ်ချိုက်ပွဲဗိုပျိုနီရ။
သရဲမည်တံလုပ်တက်ကေတ်ကျိုပ်ပွဲနင်ရ။ ဗိုပျိုနီဗွာအိုဗျိုဒကးအာဒပ်အိုတ်ရ။ ဗညာကေန်သိုဗိုနာဲဒပ်

*ပွဲမူပလက်ထစးလပ်ချင်သေင်ကိုရ။ ညးမတန်ခိုင်ပွဲချင်ဟံင်သာဝတီရ။

လုပ်အားလျှော့ပတ်တတ်တော့ရမိရမိ ကောတ်ဏာကိုပြင်မင်မဟာလက္ခဏာပျက်စီးကာကွဲတဲ့ လျှော့ပတ်တတ် ကိစ္စကုန်ကိစ္စတို့သက်ရ။ တူညီညွှန်ရားစာစီရန်မိင်သက်ရှိမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တွဲနဲ့အိမ်ကိုသို့ပို့နဲ့ဒပ်တံ ဇက်ဗိုပျိုနီတိုက်သို့ပျိုနီရှင်ကျိအိမ်အားတန်မင်ပွဲမြင်စီဈာန်သင်သောဝတီရ။ တွဲနဲ့လိက်အားပတ်တတ်မင်ရောကယျင် ဆွာရ။ လိက်သို့အပတ်တတ်ကျိဏာသို့ဥပါကင်ရ။ လိက်ဏာတဖာတ်တဲ့မတ်တိမတ်ကွတ်ကွတ်တို့ရ။

တူညီညွှန်ရားစီရန်ကိုမင်ရတဲ့ကယျင်ဆွာ

လွှတ်မင်ရတဲ့ကယျင်ဆွာတိဂးဗွာမခိုင်လပ်ချင်ဟင်သောဝတီကိုပိုပျိုနီမည်မတက်ဒကားအိုတ်ရ။ မင်မောလက္ခဏာပျက်စီးကျိဏာအိမ်မနောနဲ့အိမ်ကိုပျိုနီတံဂဖိုတ်ထောင့်သို့ပို့နဲ့ဒပ်တံရ။ နှစ်သို့ဥပါကင်ကောတ် နင်ရားစာပဏ္ဍာကာရ သို့လိက်တူညီညွှန်ရားစာစီရန်အာစိုပ်တဲ့ ဆောဏာပတ်တတ်လုပ်လျှော့ပတ်တတ်ရ။ မင်ရဲ့ ကယျင်ဆွာနဲ့အိမ်ကိုဒင်ပျက်စီးကာရ။ ဆောဏာပတ်ဒင်ပျက်စီးလျှော့ပတ်တတ် သို့ဥပါကင်တုန် လုပ်အားလျှော့ ပတ်တတ်တဲ့ဒင်လိက်ဗလဂ္ဂံဆောဏာတဲ့ သမဲ့ကြန်ကိုခိုင်ကာလတင်ဇေဟင်ရောင်ညွှံ့ရ ဟိုဂးလောန်ဂိုတဲ့ သို့ရားစာပဏ္ဍာကာရကုမင်ရတဲ့ကယျင်ဆွာ နဲ့အိမ်မင်ရတဲ့ကယျင်ဆွာကိုပိုပွဲလိက်ဂိုဂလောန်ဟိုဂး-

‘ ကိုနီပိုယ်ဇက်ပျိုနီကျင်မင်မင်ဝါရလျှော်ပွဲ ပိုယ်မိပ်စိုပ်ဗွဲမလောန်ရ။
ပိုယ်မိက်ပွဲပယုဒ္ဓနကာ’ ပွဲမလောန်ရ။ ဆဂးဒိုမင်ဝတ္ထုအညွှန်တုဏီ
ရင်ဗိုပျိုနီစင်ချော့မြိုင်ပွဲဒးဗွပ်ပြာပဏီ ပိုယ်ပွဲဇက်ဗိုပျိုနီစေ့အာမင်
ပွဲချင်မတ္တမှ လျှော်ပွဲလေပ်စိုပ်ကျင်ပောမန္တညတုတဲ့ရ။ ပိုယ်ပွဲဇက်ဗိုပျိုနီ
တိုန်ကျင်သို့ကံပွဲပယုဒ္ဓနကို ကိုနီပိုယ်ကိုနီ ကိတ္တိယသလင်ဒီကာလ
ပါဝသောန်။ ခါရကိုနီပိုယ်ဒိုရားပုတ္တမတ္တိယမပြေကွဲတဲ့ ကိုပွဲဇက်ကျင်
ပယုဒ္ဓနကာရကိုပိုယ်ရ။ စိုပ်တဲ့အဒိုတ်ပန်မင်ကို တိတ်ကျင်
ပပျိုနီဗန်စင်ညးညွှန်ကိုစိုပ်ပြမတ်ထအင်ပျိုနီကိုတိကျဇးညးညွှန်ရ’

မင်ရတဲ့ကယျင်ဆွာပွဲတံသက်တုပျက်စီးပွဲမလောန်ရ။ ကိုဇောန်လိက်ပလန်နင်တဲ့ကိုပြုပြင်ရား
ပဏ္ဍာကာရပလန်ဆမဂပ်ပံ ဖအပ်ကိုသို့ဥပါကင်ကောတ်နင်ကိုကုတူညီညွှန်ရားစာစီရန် သို့ဥပါကင်လျှော့
ဂရင်ပတ်တတ်တိတ်အာ ဝကတ်ဏာလိက်ပလန်သို့ရားစာပဏ္ဍာကာရကျင်တွဲတူညီညွှန်ရားစာစီရန် နဲ့အိမ်
ညးရားစာစီရန်ကိုဂလောန်ပွဲလိက်ပလန်နင်ဟိုဂး-

‘ဒဒိုအဲဒိုက်ဇက်ဇန်ကျင်စက်သက်မင်အဏံကို သို့ကံပွဲ ပယုဒ္ဓနလက်ဏီတ်
ကိုစိုပ်ပြမတ္တ’အင်ပျိုနီဒိုကိုစိုပ်ဗန်စင်ညးညွှန်ကိုကြာနဲ့ ပွဲညာတ်ကျဇး
ညင်ပွဲကို ဒဒိုကြာနဲ့ကိုနီလိက်ကျင်လက်ဏံကို သွဟ်ကိုစိုတ်အတိုင်
အဲဒိုက်ချင်လပ်ရ။ ကြာနဲ့ကိုစီရင်ကျိုင်ကျင်ဇကု ကြာနဲ့ရ။ ဝသွံ
ညာတ်ဗြဟတ်ဗိုပျိုနီကိုစိုပ်ပြမတ်ထရောင်ညွှန်ကာလဂိုပွဲစိုပ်ဒတို’

... တူညီညွှန်ရားစီရန်ပွဲတံကို မိင်စိုတ်ဗွဲမလောန် တုဖျေအိမ်ချပ်ကိုဆောဏာပတ်သို့ပို့နဲ့ဒပ်တံဂမိုင်ရ။

၁။ ပယုဒ္ဓနကာ = မိက်ပွဲဝင်မှာန် (ပယုဒ္ဓ- ဝင်ပျိုနီ၊ နကာရ- ပွဲ၊ ပြဝ)
၂။ ပြမတ္တ = (ပါ)ပဋိမတ္တ = နကိုချိန်စတ်

‘ပိုယ်တီဝ်ပဇ်စိင်ကိုမင်ရာဲကယျာ်ဆွာအလောန်အံင် စိင်ဗွာသိုပအိုတ်ဂ်
ဟံဒးဖေက်ရ။ ဖေက်မင်စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တမ္ပိစေရ။ ယဝ်ရဗျာ်သိုစိင်ဗွာင်
ဆဒ္ဒန္တပတိတ်နင်မွဲး စိင်ပိုယ်ဒိုင်ဟံဒ်မာန်ရ။ သီဟနာရာယနဓနူဂ် နွံ
ဂြင်စိုန်သကိုကျေဗြဟတ်ဒင်ဟံဒ်မာန်’

နွံဒွံကိုကော်နင်သိုစိင်တံကောင်လျှိုဗြာဂ်ကိုလုပ်ကျင်သွာန်ရင်၊

‘အဲစကာရမ္ပိကိုလုပ်အာကောတ်နဂ်ဟက်ဂြေန်လဝ်စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တသို
ဟံဒ်ကိုဗြာတိတ်ကျင်ဂနီကအဲဂ်ပွံဟံဒ်ဟာ’

မိုဟ်ဂ်ဟို-

‘ယံဒွံထဝ်ပွံရအံ’

မိုဟ်ဂ်လျှော်ပဝတ်ဟုတ်တိအာရ။ ကျိုင်ကောတ်ကယျိုင်ဗွာတဲယိုက်ကောတ်ဆဲး ဂ်မ္ပိမိန်ဗြာတ်
ဂ်စါခရးဂျေင်အာရ။ ချိုန်တဲသဝ်ယိုက်ကောတ်ဆဲးတဲ လုပ်အာအတိုင်မိုဟ်ဂ်၊ ဆဲရိုဟ်တဲရ။ အာတိက်မင်
ဇြိုင်ရင်စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တရ။ ချိုန်တဲဂျုမိုဟ်ဟိတ်ဗြေတဲ မိုဟ်ဂ်အောပ်လုပ်အာရ။ လွာ်စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တ
ပွဲခမူဂမာစိင်ဟဒေရသတ္တိ ပွဲ။ တဲကောတ်လွဟ်ဇကုမိန်ကောတ်ဂမာစိင်သိုဗြေမတ်ပြဟ်စေရ။ ဂမာဂ်
ညာတ်သတ်ဂ်တဲကောတ်နင်ဗြာတ်ဒင်ဂ်စရ။ စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တစမ္ပိစေရးမင် ဒေန်လျှိုင်မင်ဂမာဂ်ချိုဟ်ကိုပွိုင်
ကိုဝါရဟံဟာပါင်ဒင် ဂမာစိင်သွာန်စိင်ရ။

‘တုအဲဟံဒ်စဗြာတ်ခရော်ထံမူဟိုတ်မုဂ်ရော ပြင်ဏာကိုဒေဟာ’

စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တမိင်သတ်ဂ်တိမင်ရ။ ဆဂးဟိုဟံဒ်တိတ် ဂညော်ကအဲကိုရ။ ဂမာစိင်ဂ်ညာတ်သတ်ဂ်
နွံစင်သိုက်ဆာန်လရိုအံယံတို တဲဂမာစိင်ပတိ-

‘ယးဂတမရာဇိပိုယ်ညးတိတ်ဂဇ်စိင်ကိုမင်ရာဲကယျာ်ဆွာ စိင်ဗွာသို
ပအိုတ်ဂ်ညးဟံဒ်ဖေက်ရ။ ဖေက်ဆတုအဲမ္ပိရ။ နွံဒွံကိုအဲကျင်ဒတ်
ဂြေန်ထောန်င်တုအဲ လျှော်ပွဲအဲနွံစိတ်ဆာန်ချိုပဟံဒ်မာန်ရ။ တုအဲဆာန်ချို
အဲညီရ။ ပကုညးဂစိတ်ညီ၊ ယးဂတဗွာဒေသိုက်တုအဲ တိတ်ပဇ်
ကိုစိင်မရာဇိပိုယ်တဲ တုအဲလျှိုင်ဖျေဂမာစိင်နူကိုကအဲတဲ ထဒေင်ထွက်
စိင်ဗွာကိုထကး ပကိုပွဲကော်နွံညီ၊ တဲတုအဲဒလုပ်ပြိုင်ရ’

စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တမိင်သတ်ဂ်တဲ သိုရဗာတ်ဗြဟ်စေရ်တဲ ဂညော်ကအဲဒင်ကို ဂမာစိင်ဗကန်လဝ်ပွန်

‘ယဝ်ရအတိုင်အဲဗကန်လဝ် ယဝ်ဟံဒ်တဲ အဲကိုဒေတုအဲမ္ပိမာတာပိတု
အဲကို မဒးချိုတ်အိုတ်ရ’

စိင်ဗွာင်ဆဒ္ဒန္တယံနဝင်ဗြဟာန်မ္ပိဗလောန် တဲဂမာစိင်ကလောင်အာနူဂယးဗြဟ် တုညးရာဇာဓိရာဇ်

၁။ နတ်	= ပသံ	၄။ ဒေန်လျှိုင်	= ပုင်
၂။ ဂြေန်	= ဂြေန်ဒက် = ဒက်	၅။ ချို	= ဗျူ
၃။ ဆဲ	= ရဲ	၆။ မ္ပိမာတာပိတု	= ကောန်ပွဲမိ

ပြာပ်တိတ်အာ။ အာလော့ဝ်ပတီရ။ ဒဒ်မဟိုလင်ကိုစိင်တွံတုံသင်ရ။ တူညးရာဇာဓိရာဇ်မိင်သင်ဂုံတုံ
ထွီၤဒြဲမနော့မ့မလောန် တုံမုံရမ္ဘာင်ညင်ဇေဒိသိုင်မလက်ဂမာမိင်ဂုံရ။

‘မ္မအဒိအိဂိုက်ပညာဒိုဟ်ဂိုၤအပါမ္မစိင်ဟာမ္မဂ္ဂဟိုဏာတ်ဖာတ်’ကို
စိင်သင်ဂုံ။ မ္မဒိုဟ်န့န့ဒပ် စကာသင်ဏံအာပသင်တောံ။ မ္မဒိုဟ်န့အဲအဲ
စွဲလင်မ္မဂ္ဂဟာ။ ခါရအဲကိုဂစိုတ်ထောံ ဖေက်ညးဟိုစိုတ်ပြဟ်တုံန့အိကို
ကေတ်ဏာဇောအာစာံဂိုၤလင်။ ယဝ်ရမ္ဘာဒေသိုက်စိင်ဗွာင်ဆန္ဒတိတ်
ဗဇိုက်အဲမ္မး အဲကုတ်ထောံဂိုၤဒိုၤ အိုတ်သိုၤသောဝ်ဒတောဝ်မ္မရ’

သိုဇိုန့ဒပ်တံကေတ်ဏာဇောအာစာံဂိုၤလင်အတိုၤအိန္ဒိရ။ လွှာ်ဟောရာဇာဓိရာဇ်ပတီ
မင်ရဲကယျာ်ဆွာရ။

‘အယုက်တုအဲစိုပ်အဃာတ ယးဂတဂ္ဂလွတိတ် ဗဇိုစိင်ကုရာဇာဓိရာဇ်
ဏီရ။ အာတ်လဇပျိုန်ညိကာ။ လုက်ထွဟ်တုံဂုံတိတ်မ္မးနုအန္တရာဇော’

မင်ရဲကယျာ်ဆွာမိင်သင်ဂုံတုံ။

‘ပိုၤယံဇက်ပျိုန်ကျင်အလောန်ဏံဂုံ မှဲဂးဗဇိုစိင်ကုသိုမည်ညိကျင်
တန်မိင်လွှာ်သုာ်’တုံ။ လျဟ်ပွဲၤသိုက်ပေင်ဣဝ်စိုတ်ရ။ မ္မဲသင်ပုန်အဲဂုံ
ဟိုလင်ဝါဇာကုဇာရာဇိရာဇ်ရ။ ယဝ်ရဒိုအဲမိင်ဏံဂုံလိုအာသစွရ။
ဗွဲကြဲမူကာလပွဲဗဇိုစိင်ကုသိုမည်ပုန်ရော’

မဟိုရ။ ဟောရာဇာဓိရာဇ်ပတီညးဂမ္တိုင်လော့ဝ်ပတီရ။

‘ကိစ္စပျိုန်ဏံဂုံ စွဲစိုတ်လင်ကေတ်ဇးသိုခါလွှာ်ရ။ စိုန်ဟိုတုလင်ကိုဒို
ကွာရ။ ကိစ္စပျိုန်ဏံဂုံဒးန့ဗဲဝါစွဲသွက်မဂ္ဂဟိုပလန်ပုန်’

‘ဟိုသင်လိုတုံ ကိုပိုတ်ဟွဲဂုံ’

မင်ရဲကယျာ်ဆွာညာတ်စော်သင်ဂုံတို ချိုန်စိုပ်တုံမဟိုလင်ဂုံ စီရင်ကေတ်အပေါတ်မစ္စ
မိင်သင်’သုရာကို ဖါပဗ္ဗသိုဂိုန့ဒပ်တံသိုမုံလပးဂမ္တိုင်အိုတ်။ ကိုတက်’ဖဲမိင်လောင်ဆောဝ်ပလေ အာအိုတ်
သိုဇိုပျိုန်ရ။ မင်ရဲကယျာ်ဆွာကေင်ပြီတိုက်’ သုရာမ္မဲတုံမ္မဲ တနာန်’ တုံဂုံသင်စိုရာတနာန်။ သိုဇိုန့ဒပ်
ညးသရာဇာဓိရာဇ်အိုတ်သို ကိုလုင်ဂလိုင်တိုန်ဖအိုတ်ရ တုံဂုံရသုင်ဒိုတိုန်ခါတလတ်’ဖဲအိုတ်ရ။

လွှာ်တူညးရာဇာဓိရာဇ်ချိုန်စိုပ်တုံဖါတ်တုံ။ ကိုဒက်စိင်ဇူ’သီဟနာရာယနဒိုစိင်ဖိုက် သိုက်ပေင်တ်
စိင်ကု မ္မဲဇောမပြဟ်မပြဟ်မဆိုစိုတ်သိုဗမကွာ်စိုပျိုန် အခိုက်ဗျူဟပျိုန်စိင်တူညးရာဇာဓိရာဇ်ညိညာတ်

၁။ ဏာတ်ဖါတ်	= ချိုန်လင်၊ ဟိုလင်ညးသွံ	၆။ မ္မဲတနာန်	= (အရေင်သေ)၄၄. ရုဒကေင်
၂။ လွှာ်သုာ်	= ကဝက်သုာ်		= မွဲလီတာ
၃။ မစ္စ	= (ပါ) က	၇။ တလတ်	= တလတ် = တလတ်
၄။ မိင်သင်	= ဖျိုန်		= နုင်လုပ်မွဲတလတ်
၅။ ပြီတိုက်	= ပြီတိုက်၊ စသင် -	၈။ စိင်ဇူ	= စိင်ဖြဟတ်ဇော်

ကျေနပ်ကံအပေါ်တုံ့ပြန်မှုရှိကြပါပြီ အတိုင်ပြင်ပိဇ္ဇယတ္ထိပုပ္ပါန် စိင်ဖျက်ဖွဲ့ကုန်အလေ့မိသရဲတံင်ခေါ်နဲ့၊ သို့လွယ်ဗျာဟ်သွင် မှဲသွင်ရှေ့သွင်ရှင်ဗျာဟ်ရှေ့ဗျာဟ်ရှင်သင်ထံကျိုင်းပျံနီဇေတရ။ မှဲအပေါ်တံကျိုင်းမလွဲကံသို့ ဖဒိုတ်ရ။ ကိုဗညာကောန်မခိုကောန်ဂှ် ချိုက်ကောတ်စီင်ဇူမနရတ်ဒိုစိင်ဖျိုက်၊ မှဲအပေါ်တံဂညိဂညာတ် အလာသရဲတံင်ခေါ်နီသိုလွယ်မဗျာဟ်နကဝ်အိုတ်သို၊ သွယ်ဒိုစိင်ကုအတိုင်ဇယဗိုပျံနီ တဲကုဗညာရာမ် ချိုက်ကောတ်စီင်ဇူမာရ ဒိုစိင်ဖျိုက်ဂညိဂညာတ်ကောတ်အပေါ်တံနာနာသင်ပတ္တရ။ သင်စီင်ဂိုကိုစုတ်ပျဲအိ ခွိုင်သိုဗဟာတ်ဗကောတ်ချိုက်ပေင်အပေါ်တံဒေကိုပ်ပျံနီတဲ၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဟိုစီရေင်ဗိုပျံနီဂိုကာလဂှ် မှဲသင်တုတ်ရင်ညှိဒိုလေင်လေင်ဗို သိုပျံနီစိင်ပိဗွပ် ရျိုနီဂှ်အခိုင်ဟောယေမင်္ဂလတုကိုဇေင်ပိုပျံနီတံတ်အာတဲ၊ ထောမတ်ရင်ဟံညာတ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာတ်တံကျင်အတိုင်မဟိုလပ်ဂှ် ဂိုစိင်ဗရထညာတ်ညပ် ပွဲဒပ်ပျံနီဗွာ တဲအမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်လော့တံဗွို ရ-

ဒဒိုမင်ရဲကယျပ်ဆွာဟံဂှ်တံတ်ကျင်ဗစီကုနာပိုယ်လျာဟ်ပွဲဂှ် နွံမိုက် လျပ်ဟိုဖဒိုအိဟံတံတ်ပိုနီရ။ ကိုအဝမင်သီကောတ်ထာဗိုမသုန် လိုလုပ်အာဟိုကောလက်ပွဲအခြင်ဗိုပျံနီမင်ရဲကယျပ်ဆွာရ။ တဲကိုဇေင်တံ ဓုန်ဗြဟ်ကံဆုဂ်ပတိုင်ဒပ်ပညင်ရဲကျင်တန်ဒပ်ပျံနီအခြင်ဂှ် တဲကိုသရဲ ဗင်တံဟိုကော တိုမ္မဗွာတံဒိုမိုက်ဖေင်ညးတုပ်မိုက်ဗြဟ်ရ။ ဟံသေင်တြို စိတ်ဗြဟ်ဂင်ညာသင်ထံဟာ ကျင်ပပျံနီကိုနာပိုယ်ရာဇာဓိရာဇ် မွတ်လှ ချပ်ကောတ်ချင်ဟင်သာဝတီရ။ တဲထံဟိုလပ်ဗစီစိင်ပမ္မတ်ကော့အာ ဆိုတ်ရော။ မွတ်ချပ်ဒဟာ။ ကျက်လပ်မုက်နွံဟင်ဂံတ်တံကျင်၊ လျာဟ်ပွဲ နာပိုယ်နွံအံ့ ကိုကျင်ဗထိုအိဗိုပျံနီမွတ်ဖဒိုတ်ရ။ ယင်ကိုသရဲ ကျင်ကော့ဂွေဟ်သင်ထံတဲ အဲဒိုက်ကျင်ဂမိုက်ညာတ်ဝးမင်ရဲက ယျပ်ဆွာ အေင်ဒင်ဟံမာန်ရ။ ဆွာတ်တံတ်ကျင်ဗစီစိင်ကုကျင်ဂမိုက်ရအဲ

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲတံတ်တဲ ညာတ်ခိုဟ်ဗက်ကို တဲနွံအံ့ကိုသို့အဝမင်သီကိုဗဗက်အတိုင်ဂလာန် အမတ်ဒိန်မိုက်ရတ်ဗပတီဂှ်ရ။ သို့အဝမင်သီဒင်လပ်အံ့တဲ ဗိုင်ကောတ်သရဲမသုန်လို့ကိုရပ်ကောတ် ဗြဟ်တိုန်ကောတ်လေတိုင်။ ကိုဟ်လုပ်အာဂတမုက်ဗိုပျံနီမင်ရဲကယျပ်ဆွာ ပအာကာရီတုပ်နအမတ် ဒိန်မိုက်ရတ်ဟိုဂှ်ရ။

လွာ်သိုပိုနာဒပ်ဗွာမမိင်ပွဲဒပ်ဂှ်ညာတ်မညီဇေင်ကျင် နွံဆဲဗြဟ်ထွဲကံဟံ့မဲလွာ်တုတ်ညာင်တဲ တိုသရဲတံကောတ်သုန်တံတ်ကျင်ဟိုကော-

ဟိုမညီမုမ္မတ်ကျင်ပ

သို့အဝမင်သီကိုသရဲဟိုပလုန်အာ၊
 သို့နာဒ်မွတ်- ဝါတ်လပ်တဲထံ သွာတ်တံတ်ကျင်ဗစီစိင်ကိုသို့နာပိုယ်။

၁။ အလေ့မိ = အလာတ်
 ၂။ တံခေါ်နီ = ဗိုဗွာ တံခွန်၊ သောဝ်
 ၃။ ပတ္တရ = (ပါ) နာနာ
 ၄။ ဗြ = ဗြ
 ၅။ အာကာရ = (ပါ) အဂါအရာ

တုံဟွံဂွံတိတ်ကျိုင်မွတ်ချပ်ဒ်ရဟာ၊ ဂွံဒလုက်မုက်မံင်ပွဲဒပ်ဂွံဟွံဂွံရဟာ၊
လျာ်ဂွံနာ်ဂိုယ်နွံအွံကိုပိုယ်ကျိုင်တန်ဒပ်ဗိုင်လဝ်ဒပ်မွတ်ရ။ တုံကိုဗာ်
ထောံဒယိုင်ဒပ်ရဲမွတ်ဖအိုတ်ရ။ မွတ်ဂွံသေဟ်အာချိုင်အင်ဝဂ်၊ ပသင်
ကာရ။

သို့အဝင်သီကိုသ်ရဲကောံဟိုသ်ဂွံတုံ၊ ကိုသရဲကံခါတ္တိုင်သွောံဗျေလံတိုင်ဒပ် ဗွာတ်လုပ်တ္တိတုံ
မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်ဗိုင်တုံ ပေါတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တုပညိုင်ဂျီနာ်ကိုရ။ မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်ဒလိုက်
တ္တိနုဒ်ပရိသိုက်ပုဒ်ကသိုဗိုနာ်ဒပ်တံဒလိုက်တ္တိအိုတ်ရ။ ဘာဇေမဖတ်မစ္ဆမံင်သင်ဗွာ်ပြးအာဟွံမဲ
ညးကယဟ်ဗွဲ၊ မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်နွံအွံကိုသို့ဗိုနာ်ဒပ်တံဂမ္တိုင်၊

‘ပိုယ်ဇက်ပုန်ကျိုင်အလောန်ဏံဂ် ဗွဲလင်ဒိုတ်ပပုန်ကိုရာဇာဓိရာဇ်
လျာ်ကျိုင်ဗဇိုစိင်စွန် ဗညာမည်ဒ်အာဟွံညာတ်မုက်မွဲလေတ်၊
ဆပိုယ်ဗိုင်လဝ်ချိုင်မွဲသ့တုံရ။ ဟိုတ်ဂွံညာတ်မုက်ဗညာမည်ညို
တုံကွေင်ကျိုင် ဟိုကွေ်ဟ်ကွေ်ဟ်သံတံပုန်’

မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်ပေါတ်ဗွဲမလောန်ရ။ နွံအွံကိုဂွာ်စိင်စီရေင်စိင်ဂွံတိတ်ဖတိုက်ကိုရာဇာဓိရာဇ်၊
လွာ်သို့ဗိုနာ်ဒပ်တံအိုဗွီပုဒ်အ်ဟိုက်ကိုတိတ်ဂျိုင်ဝါရ။ ဟွံကောတ်စဂလာန်ဂ် နွံအွံကိုမိုဟ်ဒက်စိင်
အခေဘဒ်ဖျိုင်သုတ်မဒ်စိင်ဂကူသိုမချိုင်ကလေင်သုတ်နအပေါတ်ဗျာဗကိုပုန်ဂညိဂညာတ်တုံကိုမင်
နနုသုချိုင်ကောတ်စိင်ဗွာ်ဆဒ်နုချိုင်ကလေင်အပေါတ်ပုန်စိင်အိုဗွီ။ မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်ဟိုကိုဖြဲကညာတ်
ဂမ္တိုင်ရ။

‘ယးဂကအဲတိတ်ဗဇိုစိင်ကုနာ်ဒပ်မည် မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ စိင်အခေ
တမဒ်ဗျိုင်ဗြပ်ပိုယ်ဏံဂ် ယပ်ရဗတိုက်ပုန်နးကာလလို တုံကရေယ်ဒို
ရဗွာင်ဂဆဲအကြယ်။ လျာ်ဂွံလရိဒ်ကရေယ်ဒ်ရဗွာင်ဂဆဲအကြယ်
လောန်နုကိုပံကွာ်တုံရ။ သောံဒးကုသို့မည်သုဆောတ်ဟွံမဲရ။ မှိတ်
ပလ္လံတံစိုတ်ညို’

ဟိုဗကန်ကို ဖြဲကညာတ်ဂမ္တိုင်တုံ၊ ကျိုင်ကောတ်ကယျိုင်ပုန်တုံကိုနုချိုင်စိင်ဖချိုင်ရ။ ဟောရာဟွံဂွံ
ကိုအခိုင်ဗျာ်ဗွတ်တို့ ဟိုတ်နုဟွံသုဘဗုတ်ဒးရးနိုဟ်ဆဲအခိုင်ဂ် မင်ရဲကယျာ်ဆွာ်ကိုတက်လလံင်ဂ
ခြိုင်ဖံမံင်ယိုက်ပုန်တိတ်နုဒပ်၊ တုံညာတ်ပုန်စိင်လွာ်မည်ဒ်ပုဒ်ပုဒ်ကျိုင်လဝ်ဗွဲမဒးရးနုသံတုံတုံ နွံအွံသုနု
တိုန်မင်မဟာရာဇာရ။

‘ဒပ်ညးဂ်နုဗွဲအပ်ညးဂ်နုဗွဲဗွဲ’

မင်မဟာရာဇာလောင်ပွဲရ။

‘ဒပ်ဗွဲအွံမကျိုင်လဝ်သံဗကောတ်ဂ်ဒပ်ဗညာရာဇ် ကောန်ဇောတ်တုညး
ရာဇာဓိရာဇ်ရ။ ဒပ်ဗွဲမကျိုင်လဝ်နသံထပ်ဂ် ဒ်ဒပ်ဗညာကောန် ကောန်’

၁။ ဘာဇေ = ပုန်၊ ၂။ အာဟာရ = ၂။ ဗညာမည် = ရာဇာဓိရာဇ်

တူညားရာဇာဓိရာဇ်ဗျူဟာဇက်ကလောင်ပျိုနီပွဲဗဒိုပ်ရ။ နူသ္မိစိုနာဒပ်ဗွာတ် ချိုနီခွက်စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တရပ်ယွံဝံ တဲ့
ဂွါဗက်မင်ရဲကယျပ်ဆွာရ။ ဆညာတ်ဒးစိုပျိုနီမဒကးပေက်ဒ်ကျင်ဂိုဟိုကုရေင်ဆွံရ။

‘လျာဟ်ဝံနာဒဲဒိုယံဒးလိုရ’

တုံလကုတ်စိုတ်ဟုံကလောင်လုပ်ဗဒိုပ် ညးပြိုင်အဲပြိုင်အာတုံတုံ သ္မိစိုနာဒပ်တံညးမမင်မိုပျိုနီ
ညာတ်သံဂိုတုံ ထောံကွဲလွဟ်ဒ်လုပ်အင်ပသျင်အာဖိုဟ်ရ။ နူတူညားရာဇာဓိရာဇ်မကလောင်လုပ်ဗဒိုပ်တုံ
ကုမိုဟ်အာပတိတ်နင်ဂမာစိင်နူဂုတ်ရ။ တုံဟို-

‘ဗ္ဗအာကောတ်စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တညီ အတိုင်ဗ္ဗဗကန်လဝ်ဂို ယပ်ရမ္ပဝံနင်မွဲ
အဲကုမိုဗိုဟ်စရ’

ဂမာစိင်ဒင်ဆွံဟုံကောတ်စိင်ဗ္ဗစန်ယိုက်လုပ်အာပွဲပြိုင်ကျဲရ။ တံဗကန်လဝ်ကုစိင်မဒ်လုပ်အာဂို
ဆိုဒးစိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တ အယောတောင်မဇေ ဟုံဝံဒိုပတ္တတီရ။ ဂမာစိင်ညာတ်သံဂိုတုံ ဟုံဂံင်ဆိုက်တြပ်
ဟိုအာနုရဲရ။

‘ယုံမ မဗ္ဗါ’အဲအလောန်ထံ အဲဗူးနူဂိုဟ်တုံရ။ ပဂစူတောင်ဂျိုင်ရ။
လျာဟ်တုတိဇော်ပိုယ်ကိုတိတ်ကျင်ဒင်ရ။ ကျင်ကလောင်အာဂျါမိကို
ဒေံမကို’

စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တဝံမိင်ရမ္ပာင်သံဂိုတုံ ဒေန်လျင်မင် ဂမာစိင်လရီအဲကော်ဂျိုင်ကုတီရ။ စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တ
မသ္မိစိုမရံင်ညာတ်ကေုဂမာ ကာလဂ်မဂ္ဂဒတ်သိုတ်မင်ပတ္တတီရ။ ဂမာစိင်ကွတ်လုပ်အာစိုပ်ကေုရ။ တုံဒင်စ
ကိုစ ညာတ်ဒးစိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တမဒးလွဟ်သံဂိုတုံ ယာံရေင်ဆွံနစပ်တြဟာန်ဆာန်ချူ ဒုင်ကိုလုပ်ကျင်ချင်ရ။

နူတူညားရာဇာဓိရာဇ်တုံ ဂမာစိင်ဝံနင်စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တဂိုမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တူညားပါဒဆွံ
ထပ်ပြောင်တိတ်အာဒင်စိင်ပွဲဗိုပ်ပျိုနီ စိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တညာတ်သံဂိုတုံ ဇေံသပ်မာစိဟ်တုံ ပင်ပတိုန်ကပဟ်
လုပ်အာမိန်ကောတ်ဂူးပါဒဆွံထပ်။ သိုသုရမာတ်မပြုအဲမင် တူညားရာဇာဓိရာဇ်ထိုအဲမတ်ညာတ်ဂးလွဟ်
ပုတ်သရဗွဲမဂျိုင်။ ချပ်ဆာန်ချူတိုန်ဗွဲစိုတ် ပင်ပတိုန်တံစွတ်ပွဲကျိပ်စိင်၊ နုသုရမာတ်မပြုဟ်စိတ် ဟိုသွေဟ်
သုန်နဂလာန်မသာယောန်ကတောင် တုံနွံဆွံကုသပ်တံအာဝီပုတ်တြိုင် ဟိုဗကန်လဝ်ပွန်-

‘ယပ်ရမိင်ဗ္ဗာင်ဆဒ္ဒန္တဒိုအန်တြာမ္ပဲမ္ပဲတုံ မုးတံဒးချိုတ်သိုခေါ်ဒဒတောင်ရ’

တုံကိုလာပ်ပသ္မိကာကုဂမာစိင်ဗွဲမဂျိုင် တူညားရာဇာဓိရာဇ်ကလောင်အာရ။ သပ်မဗီပရာစိင်ဂို
အာစွဲပွဲချင်။ နူညားရာဇာဓိရာဇ်နွံဆွံကုသေဏာပတိ သ္မိစိုနာဒပ်တံကောတ်နင်မင်ရဲကယျပ်ဆွာကျင်ခိုပ်တုံ၊
ထောံမတ်ညာတ်မင်ရဲကယျပ်ဆွာ ဂိစိုပ်ဒဒိုက်ဗွဲမလောန်မေတ္တာဆာန်ချူတိုန် ဟိုတ်နုဒိုသန္တဝါသကေင်ဒို
ကောန်ပွဲကုတ်ကွာ တုံဟိုပျိုမိဗဇး’နဂလာန်သာယေန်-

‘မိုနီး’အဲပပျိုနီခိုပ်ကိုကျက် ဒိုပြဝေဏီပျိုနီရ။ နွံသကျက်မုးရ။ မိုနီပိုယ်
မအာန်စိုတ်ရ။ အဲချပ်ဂးဖရင်မင်ဂံင်မဒိုဒေံအဲဂိုမဒိုမမိုနီအဲဂို ဒိုဗြကရာဇ်

၁။ ချူ = (သေံ)ရီဗင်
၂။ ပျိုမိဗဇး = ကိုဗြဟတ်

မွဲမပြေရ။ မှိန်အဲကျင်ကတိုၚ်တြိဗ္ဗဘဝဟံ့ဒးအောန်စိုတ်ဟံ့သော့ရ။ မှိန်သာကီုပွဲၚပျီန်ကော့ရ။ နွံကိတ္တိယောသံဒယံတိုအာအေတ္တပဒေသ တုဟံဟံ စိုပ်ကီုပိုယ်ရပ်ဂွံသက်ဏံၚ် ပိုယ်ဟံ့ပအန္တရဲမ္မံသဝိရ။ အတိုင် ဖရင်မင်ဂင်မအံက်တု အဲလ္လီပရာဂ်ပဂိုင်ရ။ ပိုယ်လေင်ဗ္ဗလ္လီပရာညင် သာၚ်ဂံၚ်ကီုရ

မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်သာၚ်ဂံၚ်တု ဟိုပလုန်ရ။

ဒဒိုတုအံၚ်ထပ်မဟိုဂ်ဂုဏ်စိုပ်ကုတ်ရ။ ဆဂးအဲဒိုက်ကျင်ကတိုၚ်ဂကူ ဉကရာဇ်ဂးတြိဗ္ဗကီု။ ဆဂးအဲဒိုက်ဇော်ပျီန်ကျင်အလန်ဏံၚ် ချပ်ကေတ် ဇးကုတုအံၚ်ထပ်ရ။ ညင်ဟံင်သာဝတီကိုနွံပွဲၚညော့တဲအဲဒိုက်ရ။ ဟိုတ်နု ကုသို အောန်ဒးကျအော ဒဒို တုအံၚ်ထပ်ချပ်ဗ္ဗလပ်အဲဒိုက်ဂံၚ်အဲဒိုက် ဝံၚ်ရင်မုတ်ညးသတ်လိုရော။ အဲဒိုက်ညာတ်ဂးချိုတ်ထောန်ဟံၚ်ဂျိုင်နုမဂျိုင် တဲလမျိုဏ် တုညးအံၚ်ထပ်ရပ်ဂွံအဲမဒ်ဒကိုပ်ပျီန်တုရ။ ဂစိုတ်ထောံ အဲလျှယ်ဂွံရအံ

နုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင်သာၚ်ဂံၚ်တု ဟိုသုအဲသုန်ပုန်-

‘အပ် မှိန်ပိုယ်ပဒက်စိုတ်ပဖဗိုန်လပ်ဒိဋ္ဌိမာနရ။ ပုမကျုၚ် ဒ်ဆကေုဗ္ဗပံၚ် သေင် မှိန်တုအဲနွံဝါသုကုသိုဓိကာရသတ်လိုလေကီုဒ်ကွာရ။ ပဟိုတ် ကိစ္စပျီန်တဲမဒးကျဒးရောင်၊ မှိန်မအံက်တုအဲၚ် ဒ်ပျီန်ကုအဲကော့ရ။ ဆဂးကီုအဲထပိုတ်ထောံဂံၚ်ဟံၚ်ဒ်ရ။ တုအဲဂျိုင်မင်လမျိုကွာရ။ ဝံပကင်ရင် သဗ္ဗတိဆက်အာဂတ ဝံပကုသိုဆက်အာပုန် ဒဒ်ကျုၚ်တြိတွံလပ်ဝံၚ်ကျင် ဝံၚ်ဒ်ဒိုမိုတ်ဂါတ်လောန် ရိုဟံဇာတ်ဟံမာန် ဝံၚ်ဒ်ဒိုမိုတ်ဂါ တုအဲကျင်ချိုတ် အသောပဌမအဝဲ ဂျိုင်လမျိုဝံပကုသိုကီုဒါန်ဆက်အာညီကွာရ

မင်ရဲကယျပ်ဆွာလောဝပ်ပတီပုန်-

ဒဒိုတုညးအံၚ်ထပ်ဒောံဗ္ဗောန်အဲဂိုဏ်မင်ရ။ ဆဂးကေုအဲဝံ ကျင်ကတိုၚ်ဒ် ကောန်ဉကရာဇ်မ္မံသဝစိုတ်တြိဟံတုရ။ လိုအဲဒိုက်တုချိုတ်ဟံၚ်လမျိုရ။ မခိုဟံပြေအဲဂတနုဏံၚ် ဆကုသိုရဆပြေင်ရ။ တုညးဂစိုတ်ထောံအဲ ဗြဟံဟံရအံ။ ပတုအဲဒောံဗ္ဗောန်ကျိုင်ပါင်သုးရအံ

နုရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင်သာၚ်ဂံၚ်တု ဟိုသုအဲသုန်ပုန်ရ။

‘မှိန်ပိုယ်ပလဟုက်’ ဂျိုင်ရ။ ပစိုတ်ကီုမိပ်ညီ၊ အဲလံကံၚ်ကွင် ကောန်တုတု သွာင်ဟသေင်ရ။ နုကုပ်ကွာကောင်ဒ်ကောန်အဲရောင်

ဆရာဇာဓိရာဇ်မဟိုဒ်ကောန်ကေုကးသာၚ်ဂံၚ် မင်ရဲကယျပ်ဆွာဂွံမိင်သာၚ်ဂံၚ်တု လဟုက်ဂျိုင်တိုန်ရ။

။ လဟုက် = ဟိုစုတ်၊ ဒ်ဒေါသတုဟို

တုတ်မိုင်ကောတဗျဟ်ထုပုဂ်ဗုဒ္ဓကတောဝ်၊ နေပဟ်-

တုန္ဒြထဝ်ပဟိုက်အဲဒိုက်ဂိုတ်ဂိုတ်ညိဉ်ရ။ အာဂစိုတ်ထောအဲလျဟ်ဝံရ။
အဲဒိုက်အင်ယဝိုဂစိုတ်ဇကုဂိုတ်ကိုဝါတုရ။ နေချိုတ်ဟံ့မာန် ယဝ်တုန္ဒြ
ထဝ်ဟံ့ဝစိုတ်အဲဒိုက်အဲဒိုက်ဂစိုတ်ဇကုအဲဒိုက်အိင်-

နည်းရာဇာဓိရာဇ်မိင်ထာ်ဂိုတ် ညာတ်ဂးမင်ရာကယျင်ဆွာဏ် စိုတ်ပြိုဟ်ကြိတ်ဗွမလောန်ရ။
ချိုတ်ဟံ့ဝ်ပချိုဆညါ၊ ဟိုဂိုဗ္ဗးဂိုတ်ကိုဝါ မင်ရာကယျင်ဆွာဟံ့ကောတ်စ။ တုကောတ်အဲဒိုက်ထောကတောဝ်၊
နေယွမ်ကံကွင် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်သာ်ဂိုတ် ဟိုဂး-

မင်ရာကယျင်ဆွာစိုတ်ညင်ပသဲဗိုတ်ပြိုဟ်ညာတ်ဗွမလောန် ဟံ့မိက်
မိင်ရပဟ်ရအဲဟံ့စိုတ် ဒေဂစိုတ်ဇကုနေအိင်ရ။ ဟံ့ကိုဒးဒင်ဒဲဒိုက်ရ'

နွံအံ့ကိုဂိုဗ္ဗာဇာဓိရာဇ်ပဌမကမ္မတု ကိုမင်ရာကယျင်ဆွာလုပ်အာမိင်သ့ဝ်ဂို ချိုန်ဂွံအခိင်သုဘ
မင်္ဂလတု။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကသီသာဂါတိုန်လိန်လွှာမုက် မင်မင်ဇယမဟာနက္ခတ္တယ ကြာတ်ပါဒဗျေ
ဏာတု။ သုကရာတ်ပါဒ ဒဇုဇေဒးမင်ရာကယျင်ဆွာ မင်ရဲကယျင်ဆွာဒးအိုတ်စီဝ်တပွဲကာလဂ်ရ။
ဗ္ဗးပြောဟ်တံတပလိပ်သုဂ်ညာတ်တု တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်တိုန်အာဂဇံဒင်ပွဲသ့ဝ်ပြာသာတ်ထဝ်ကောံ
အမာတ်ပြောဟ်တံဂမ္တိုင်ရ။

နဂ်ပညာကောန်ရာဇပုတ္တ ဇိုန်သမ္မတ္တိကိုမအဲကဏ္ဍအတိုင်ကြေမ်တုညးပျော်ညင်ဟင်သာဝတီရ။
ခါတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပဌမက္ခန္ဓာကောန်ဇကုတု ဣသုလုပ်ညင်ဟင်သာဝတီရ။ တုကိုရာဇာဒါန်ကုယောရာ
မညညးပိတုဂိုဗ္ဗဟ်လင်ဟိုကးဆွာမင်ရာကယျင်ဆွာမ္တမ္တိုင်။ တုနွံအံ့ဗကန်ကိုကောန်ပြာသာတ်ထဝ်လေ
ကမ္မ ဗွမဒးရးသွက်ကောန်ဗြကရာဇ်တု။ ကိုကောတ်ကမ္မဏာန်မင်ရာတယျင်ဆွာပျော်ပါဏာပွဲပြာသာတ်
ထဝ်လေကမ္မတု။ ကိုဗဒ်ပေါသိဗ္ဗင်ကိုအေယျဒါန်ကုတုကညာင်သိုကိုထောင်ကာအိုတ်သို ဗွမဂပ်ကိုပဝ
ဏီကောန်ဗြကရာဇ် ခါခိပ်တုစင်ကမ္မထာန်ဂို တုညးရာဇာဓိရာဇ်ညာတ်သုအာစင်ကမ္မထာန်တု။ နွံအံ့ကို
ကပွဲဇုတ်စုတ်ပွဲကြာတ်ထဝ်ပွဲတုဒကစေတီစုတ်လဝ်၊ စေတီဂိုဗ္ဗဟ်ဂမ္တိုင်ကောံဂးမင်ရာကယျင်ဆွာမုတ်။
နွံပြာကတ်ဒိုင်ပွဲညင်ဟင်သာဝတီရိုကိုလျဟ်ဝံရ။ မင်ရာကယျင်ဆွာပွဲအာယုက်ခါဇော်ခါသုာ ပသေဏင်
ဂပေါန်ကိုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပိသုာ၊ နိအာယုက်ခါဇော်မသုန်သုာ ကာလစိုပ်မရဏာတ်ဂို စုလသက္ကရာဇ်
ဂွံထရိုက် ဒွာ်စောပ်သုာ။

ဖရင်မင်ဂင်ဇက်ဇော်ပုဂ်ဗုဒ္ဓညိဉ်ပုဂ်

လွတ်သိုဗိုဒုဒေဝဗျာတ်တိုဒကးတိုန်အာညင်အင်ပဂ်ဖေဟ်ဒးဒန်အနာစက'ဗွမလောန်၊ တုလုပ်အသီ
ကွီတုညးဖရင်မင်ဂင် လျောပ်ပတိုဂလာန်အတိုင်ရာဇပုတ္တ မတဝ်ဇုတ်ရေင်ညွကျုဗိုပျိုနည်းဂိုပုဒိုတ်
သိုလျောပ်ပတိုတုညးအိုတ်ရ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲတိုဂး မင်ရာကယျင်ဆွာကောန်သိုက်ဖျုန်ပြိုဟ်ချိုတ်တု
ဣဒ်ဗဒ်ပေါထ်ဗွမလောန်ရ။ တုနွံအံ့ဟိုဂး-

၁။ အိင် = (သံ)ဇောဝ်၊ လေ၊ သာသာ၊ သိုက်သိုက် ။ အနာစက = အာဏာစုတ်

‘ကောန်သိုက်ဖျက်ပြုတ်အဲချိတ်အာဏံကို တုတ်နဂသောင်မတ်ပွဲအဲဒကားအာကိုရ။ မွရေတံအဲသိုကာကောန်အဲအာဂိုတ်ထောံ အဲဂိုဝိုတ်ကောံရ’

နွံအဲဗကန်ကိုကောတ်သိုဝိုနာဒပ်တံဂ်ပဒုဟ်ကြိုင်လဝ်။ တဲကောံကောတ်ကောန်သမ္ဘာ မနွံဂုပ်စိုတ်သိုက်ပွဲစံင်စာတ်ဂစိုတ်ထောံဖအိုတ်မွဲဂ်ထွပ်သတ်ဂ်ထွီုဒ်တဲ။ လှော်သင် ရာဇာဂဏံအိုတ်သို ခါတ်ဟိုတ်ဂ် ပြာပ်လုပ်အာကောံရင်သွံတဲ အာတ်ဒုဟ်သိုဝိုနာဒပ် သိုကောန်သမ္ဘာအိုတ်သို ဟိုန်ပွဲသိုက်ဂိုတ်ထောံသို ဖအိုတ်ဂ် တုညးဖရင်မင်ဂင်ဟွံဂ်ပဒုဟ်တဲ မင်နန္ဒမိတ်လှော်ပတ်ရ။

‘အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်ပွဲတိဂ်း ရာဇာပုတ္တတုကျက်ဂမျိုင်ဇက်ဒိုလဗါဇန်အာ ပသေဏင်ဂပျိုင်ကိုမည်လွှာန်ဝါရလှော်ဟိုက် ပွဲခိုတ်မင်ကိုရ။ ဟိုတ်နူ စက်သ္မာကောန်တုညးနန်ထပ် ဖျက်အခိုင်အခါ သွံဂိုတ်တုကောလ ဗုတ်တို ခြပ်ကောန်တုကျက်ဂမျိုင်ဂ်ထွီုဟ်အာ၊ လှော်လက်ဟောရာပုန်ဂ် လေဝ်မဒိုအိလဝ် ကိုညးတိတ်နူပြုဟ်ကထို တဲကောသိုဝိုနာဒပ်တံ ပွဲဗဒိုအိပွဲဂ်တိုတ်တဲရ။ ဂ်လေဝ်ဟွံကလင် နိုဟိုတ်သတ်ကံကို ပဝေဏီ ကောတ်ကျးဒုစုတ်ဇလဟွံဂ် ကရေင်သွံယပ်ဒုဒုးယပ်ပဗ္ဗဒုးဒုကျ အာရ။ သိုမင်ကောံရောဂ်ဖေက်ပျိုင်မည်ဗတိုက်ဗက်တိုန်ကျိုင် လှော် တုညးရာဇာခိရာဇ်ရိတ်တဲကံဂ်။ သိုပြာဇ္ဇ ဗညာလွန်အိန်ဟွံမဲတဲ ဒုးလသာထောံဗညာစရေမ်ပွဲပုန် ဥပမာ သင်ဂစေံအကြိပရဟ် ကသော်ဗုးထောံတဲ။ နွံအစောံတြဟတ်မင်ဆပေါင်မိုင်ကိုကသော်ကောံစောံဆ ပြပ်ဗွန်ဇကုဗုးကို ဝိုတ်ဒုးချပ်ပပျိုင်ထောံကွာနုကသော်တိုန်ဟွံပေင်တိ အိန်ရ။ လှော်ပွဲဂ်လေဝ် ဂါလုပ်ကျိုင်ဗောဗန္ဓုတုဒိုဒေသကာလ ပျိုင်မင်ရ။ အိုတ်သိုသိုဝိုနာဒပ်သ္မာတ်ဒင်အွံအွံဇုတ်ဇကုဇက်ခေံအာတက် ချင်ဟင်သာဝတီညင်ကိုပွဲရအံ’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲစံင်တဲညာတ်ခိုတ်ကိုရ။ ဖအိုတ်ထောံပေါတ်တဲ ဒုဟ်ဂ်အောင်ဒင်တဲဗိုန်ကို သင်ရာဇာဂိုတ်တံဂ်ရ။ တဲနွံအဲဗကန်ကိုခါန်ပျိုင်တိုက်ပျိုင်ဗျိုင်ဗျိုင်သဗ္ဗလွတ်အိုတ်သိုတဲ။ တုညးဖရင် မင်ဂင်ဇက်ပျိုင်ကျိုင်ခါဂ်နကိုပေါတ်။ ကိုဒီဗျေန်ဒင်ဗိုမိုဟ်တြိယိုဖအိုတ် ဆမိုတ်ပြဲတုညးဟွံကိုကောတ်နင် ကိုသိုဝိုနာဒပ်ညးသဗ္ဗေဝ်ကောံဂ်ဒုနာဒပ်ဂဏံ ကိုဇက်ပရဟ်ခေံကျိုင်ဗက်ဟွံတိုမင်ရဲကယျိုင်ဆွာကျိုင်ဂ်ရ။

ဟန်ဗျာဗိုင်လပ်ချင်သေင်ဟွံဂ်

လှော်ကျိုင်ချင်တိုတိုန်စကိုချင်ဟင်သာဝတီဟွံဂတာပ်။ ပဟန်ဇကုပွဲတံဂ် ဖေက်ဒဇင်ကောပ်ခွင် ခါဂ်မိုင်ပျိုင်ဗျာဇက်ကျိုင်ဒလုပ်အာပြိုင်အိုတ်ရ။ သဟိုရာဇကောင်ကာပတ်ဇန်ကျိုင်ကိုသေဏာပတ်ပွဲချင် ဟင်သာဝတီဂ်လေဝ်ဟွံဂတာပ် ဗိုပျိုင်ဗျာဇက်ပရဟ်ကျိုင်ခိုပ်ချင်သေင်တိုအပမင်သီမင်မွဲလဝ်ဂ် သိုအဝမင်

၁။ သင်ရာဇာဂဏံ	= သင်ရာဇာဂါဏံ	၃။ ခွေတ်	= ကလေင်ဂလာန်
၂။ တို	= ဗို၊ အတိုင်၊ နကို	၄။ တိုတိုန်စ	= ဂရေင်ဒို

သီတီတုံကိုရိုလေးဖားတိုန်မင်မွဲကိုန်ချင်တြင်ချင်လပ်မွဲမဗိုန်ညန်ရ။

တူညးဖရင်မင်ဂင်ကိုသရဲလုပ်တက်ကေတ်ချင်ဒိုကိုပိဝါဂ်လေဝပ်ဟွံဝံ။ သို့အဝမင်သီကိုမင်ဖဗိုန်လပ်ဝံဒင်ဒပ်ဖတိုက်ရင်ညွဲမွဲသွယ်ရဝ ဗမာဒေါမိချိုတ်မင်ပွဲထွိုင်ချင်မွဲမဗိုန်။ တူညးဖရင်မင်ဂင်ညာတ်ဂးဖတိုက်ဟံ့မာန်တုံဒိုက်ခိတ်မင်ရ။ ခါရပိုင်ချင်လပ်ကိုကျိအင်ဂ်လေဝပ်ဒိုန်ဒိုင်ဂြိုမ် လဖေင်တြိမ်သို့ဟ်နက်သိုက်ညွဲဂါတ်ဂါတ် ညှပ်ပိုင်တိုန်စိုပ်ဖျေဒပ်ဟွံဝံ။ တုံကိုယိုက်ဒပ်ကျင်ဖျေဒိုပ်ဒိုင်လွင်လျှာသော့နုချင်ဗုတ်မသုန်ဖော်ရဗ်။ နူသို့အဝမင်သီခါညာတ်ဗမာယိုက်ပျိုန်ဟ်တိုန်ကျိနုချင်တုံ။ ကောန်လိက်ကိုလုပ်တ္တိ တူညးရာဇာမိရာဇ်ရ။ အတိုင်မဂ္ဂံဖတိုက်ကုဗမာတံသော်ရ။

‘ညဆွဲထပ်ဇက်စေန်ရိုအဲဒိုက်ကိုပြဟ်ညိအဲ’

နူဖရင်မင်ဂင်ချိုန်ဇက်ကျင်တန်ဒိုင်နူချင်သေင်ဗုတ်မသုန်ဖော်ရဗ် တုံနွဲအသံဟိုရ။

‘ဒဒ်အဝမင်သီ မမင်မွဲချင်သေင်ဂ် ညာတ်ဂးဒိုတြိမ်သေသမွဲရ။ ဒင်တပ်ဖေဟ်ပျိုန်ဇကရာဇ်မာန် ပသတ်လိဝံညာတ်ဇကုမွဲဝါညိဇော’

နွဲအသံတုံ။ တုံကိုကျောန်လိက်သိုအပေါတ်ပဏ္ဏကာရ။ ကိုမိုဟ်နင်ကိုကုအဝမင်သီရ။ ချိုန်မိုဟ်ဂ်ကျင်စိုပ်ချင်သေင်တုံ မိုဟ်ပိုင်တြင်လုပ်အာတ္တိ သို့အဝမင်သီရ။ သို့အဝမင်သီကိုမိုဟ်ပျော်ဂ်နင် ဗွာဂ်လုပ်အာစိုပ်ပဝတ်လျောတ်တုံ ဒင်ကိုလိက်သိုအပေါတ်ဂ်ရ။ သို့အဝမင်သီဗေဟ်ရင်လိက်ဂ် ပွဲလိက်ဂ်ဟို-

‘ပိုယ်ပွဲမင်ဆယျတအဲ တူအဲပတုလွဟ်တိုန်သကို သိုသတ် ပညာသုဟ်အရလကော့ရ။ ပိုယ်မိက်ပွဲဗိုကျတူအဲမွဲဝါညိ။ တူအဲကိုဗိုသတ် လိုနွဲလိက်ပလုန်နင်ကိုပွဲတိညိကို’

သို့အဝမင်သီကေတ်ပွဲလိက်ဂ်တုံ ချပ်မင်ပွဲစိုတ်ရ။

‘ဒဂ်တူညး ဖရင်မင်ဂင်ကိုနွဲလိက်နင်ကံဂ် ကသပ်တြိဟ်နက်လောန်ဆဂးဒိုဇကရာဇ်နွဲကိုမင်သစ္စရောင်၊ ဟာချပ်အလိတ်’စုတ်ဟံ့သေင်ပ။ ယပ်အဲဟွံတိတ်ဟွံနုညးညာတ်ဂးအဲကံဖေက်ဟွန် ခါရဇက်ဗိုပျိုန်လုပ်အာကိုဂြိုင်ညာတ်ဂးပွဲတင်ဖေဟ်ပျိုန်ဇကရာဇ်မာန် စိုန်ပိုယ်တိတ်အာစိုပ်။ ညးချပ်ဒိုအလေဥဝါသတ်လိက်ဂ်ဟိုကျာရ။ ချင်ပိုယ်ဂ်ညှပ်ချင်တိုန်စိုပ်ဒိုချင်ရ။ ယပ်ကျက်လပ်သရဲဂ်လေဝါတ် ပဂ္ဂံဆဂတမတ်ရ။ ပလေဝ်ညင်လုပ်ချင်ရ’

ချပ်သတ်ဂ်တုံ ကောန်လိက်မွဲတူး ညှပ်ပက်ဓါကလာ မဒ်အပေါတ်ပဏ္ဏကာရပလန် စိုန်ကိုဗမာမနင်လိက်ဂ် ကိုကွဲတူညးဖရင်မင်ဂင်ရ။ ဗမာဂ်လျောပ်ပဝတ်တုံတိတ်အာရ။ အာစိုပ်ဖရင်မင်ဂင်တုံလုပ်အာပဝတ် လျောပ်ကွဲပတိုန်ကိုရ။ ဖရင်မင်ဂင်နွဲအသံကိုဗဟ် ပွဲလိက်ဂ်ဟိုဂ်-

‘ဒဒ်တူအသံထပ်မိက်ပွဲညာတ်ဇကုအဲဒိုက်ဂ်၊ ယးဂတအဲဒိုက်တိတ်အာဇြိုင်ဗိုင်စီ တူညးအသံထပ်ဗိုအတိုင်မရာဇနာမိက်ရ။ ညတူအသံထပ်

၁။ ရဗဲ = အရေပ်သံမွဲရဗဲနွဲဇကကဝက်၊ ၂၀၀၀ စတုရန်းကိုက်၊ ၁၆၀၀၀တုရန်းမိတာ
၂။ အလိတ် = ကသပ်ဂုန်

ခွဲမံင်ပွဲဂျင်ဖမျိုက်တဲ့ ဗိုအတိုင်ပိုက်စိုတ်ရ'

ဖရင်မင်ဂင်တီကောတ်ပွဲလိက်တဲ့ မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ လွှာသို့အဝမင်သီဒင်လိက်ကိုဖမာတဲ့ ချပ်ဂနန်ကုသို့စိုနဲ့ဒပ်တဲညးဂမိုင်းမမင်ချင်ကို ပြုပြင်သွက်ပွဲတိတ်သီကွီဖရင်မင်ဂင်၊ ခဏဖရင်မင် ဂင်ပိုက်ဒပ်စိုက်ကျင်ကို နွဲကွင်လော ပြင်သောတ်ဗွဲယုဂျင်ခိုအ်ခွင်ပွဲပါင်စီချင်သောင် ကာလဖတိုက်ရင်ညွှန် ဒကိုပ်ကွင်တိတ်အာဟံ့ခွဲ တဲ့စက်ဂင်မင်ပွဲချင်ရ။ သို့အဝမင်သီချပ်တိုန်ညာတ်တဲ့ကိုကွဲဒကိုပ်ကွင်လော ပြင်သောတ်ကျင်မချပ်စရ။ ဒကိုပ်ကွင်ဟိုဂး-

'လွဟ်အဲနွဲမံင်ဗွဲဘာ ခိုဟ်လောန်ရ နွဲမံင်ပွဲဂျင် ယင်ရဟိုတ်ကွီဂျိုတိုန်
ခရာခေါင်သော့ပိဇှော်ရဲဂွံလေဝ်တိတ်အာရိုခိုပိ ယင်တုဒးပိုက်တဲ့ကို
ပြုပြင်မိုဟ်စိုအာတိုအဲရဲဇက်ပတိုန်နင်စွဲလင်ဒုဘဲကွီနီချင် မင်မွဲပိုန်
ခိုဟ်သန်ရ'

ညးစချင်သေင်သို့အဝမင်သီတိတ်အာဒမ ဖရင်မင်ဂင်

သို့အဝမင်သီပွဲမိင်တဲ့မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်တဲ့ သွာန်ဂးလွဟ်ခိုဟ်နွဲမွဲဂျိုယုသတ်လှီရော။ ဒကိုပ်ကွင် ဟိုဂး-

'ဘာသာအင်ကလိက်ကောက်ဂးခေန်နေနီ' လောပြင်သောတ်ကော်ဂး
အမော်'

သို့အဝမင်သီပွဲမိင်ဒးစိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တဲ့ပြုပြင်မိုဟ်ကိုစိုအာတိုဒကိုပ်ကွင်ကိုကောတ် အဖော်တိုန်ကျင်စွဲလင်ဒုဘဲကွီနီချင်အတိုင်ဒကိုပ်ကွင်ဟိုတဲ့ပြကရ။ ခါစိုပ်အခိုင်နုဂယးတုညးဖရင်မင်ဂင် ကွီသုာန်ဂျင်ဖျိုက် ကော်သောဏာပတ်သို့စိုနဲ့ဒပ်တဲကျင်ဖီမင်မင်ဒုဘဲမုက်ချင်ကို သို့အဝမင်သီပကာန်ကိုဒကိုပ် ကွင်ရ။

'ယင်ပိုယ်တိတ်အာခိုခွင်ပဲကွတိခိုဟ်မင်တဲ့အာရ။ ယင်ရဟိုတ်ကိုဟိုတ်စို
သတ်လှီ တုညးဒးရီတိတ်အာကိုဂွဲအတိုင်လဟိုက်ကိုပြဟ်'

ဒကိုပ်ကွင်ဒင်ပါင်တဲ့ ကိုပြုက်ပလော်ရင်တင်ကာခရုက်ဆုတ်မင်မင်။ သို့အဝမင်သီကျိုက်ကျင်တဲ့ တိုန်စိုင်ပင်ကော် သရဲတဲအိုလှီသို။ တဲ့ကိုပံက်တြင်ချင်တိတ်အာ ခါစိုပ်ဇြေင်စီစိုနီစိုင်အာသီ ကိုတုညးဖရင်မင်ဂင်ဒုဘဲခိုင်တြင်ရ။ တဲ့ပြုပြင်ယာတ်ပကောတ်ခေါဇာမောရမသုန်အုပ် သိုဟ်မြမောပ် မသုန်ဖီဟိုတ်ဂျင်သောတ်တိတ်အာကွဲဖရင်မင်ဂင် ဖရင်မင်ဂင်ညာတ်ဇကုသို့အဝမင်သီတဲ့ထိုင်သး ဗွဲမလောန်ရ။ တဲ့ကိုပြုပြင်ဘာဇန နပလင်ထပ်မွဲ နကိုသုးဒးချေ်ကျိုင်လင်နထပ်ပျိုက်စုတ်ဂျင်သောတ် မွဲကျင်ကိုသို့အဝမင်သီ သို့အဝမင်သီဒင်ကောတ်သုာစးချေ်ထပ်ဆဘာဇန နပလင်ပို ဟံ့ပွဲဒင်ကောတ်တဲ့ ကလောင်ကွဲဖရင်မင်ဂင်ပွဲနီရ။ ခါကွဲကလင်တိုဒို သို့အဝမင်သီကလောင်ကျင်တိုန်စိုင်ပင်လုတ်ကျင်ချင်ရ။

ခွဲဂ်စောသုကြီတိုဒိုသရဲမင်ရဲကယုဂျင်ဆွာ ချပ်ဒက်လင်စိုတ်။

၁။ ခေန်နေနီ = cannon = အမော် = အမှက် ၂။ ဗီ = ပလင်သောတ်တ်

‘သို့အဝမင်သီဏံရ ကေတံသရဲကိုဟိုဇေဟ်လက်ကိုနဲပိုယ်လဟုတ် တိုတိတ်အာဂစိုဏ်ကုရာဇာဓိရာဇ်စိုပ်ကိုမျိုတ် ကေအဲဒိုန်မျိုတ်ဟွံဂိုယ် ကေရ၊ ကတညုဂုဏ်ပင်ဗကေတ်ညံင်ဝှံ’

ချပ်တုံစိုဏ်ဂျင်သုတ်ဗွဲဒမင်ဗြေင်သင် ဆဝအဝမင်သီတိုန်ချိုတ်စိင်ကြိပ်အာဗုတ်ခါခော်ဇိဟ် ကေတ် ဗျုဟ်သျှိုဟ်ဏာဒဒေင်သို့အဝမင်သီမချိုက်လပ်ဂှ် ဒးမုက်စိင်ဗျုဟ်ဒတုံစိုဏ်စိုပ်တိ သို့အဝမင်သီညာတ်သတ်ဂှ်တုံ လကိုတ်စိုတ်ဗွဲမလောန် မာ်စိင်လုပ်ချင်ဗွဲမပြဟ် ဗိုပုါနဂမ္တိုင်ထဲမရဲရေင်ညွဲရ။ သွတ်လောပြင်သေတ်ညာတ်ဂး ထဲမရဲရေင်ညွဲတုံ ဖျာ်အမ္ဘတ်ပန်ထောတ်ဂျင်တုညးဖရင်မင်ဂင် တုံသေန်အမ္ဘတ်တိတ်အာ။ နတေဂုဏ်ကုသို တုညးဖရင်မင်ဂင် မကံဟွံဒးပွန် ဒးအလေံဇေုာတ်ပိုတ်အာ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲညာတ်သတ်ဂှ်တုံ လကိုတ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တွံါဒါဒေါဗျုဟ်အောန်စိုတ်သတ်ရမတ်ပြဟ်စှော် သို့ဒိုဗျုဂျင်ဂိုညာတ်သတ်ဂှ်တုံ သုာန်တိုန်ရ။

‘တုတ္တံထဝ် ပပုါနကျင်ဂြိုဏ်ကိုဝါရ လိုလတ်သတ်လိုကိုဒိုဗျု အိမင်တိုါရ လျုဟ်ပွဲသတ်ရမတ်ပြဟ်မူဟိုတ်ရောမရာဇ်’

တုညးဖရင်မင်ဂင်မပုါရ။

‘သတ်မဒိုဏ်ဇကရာဇ်ပပုါနရောဏ်ဒိုဏ်ဇေုာတ်မတ် ပွဲဗိုသရဲတံညးဂမ္တိုင် လေုနလွဟ်တတ်ဇေုာတ်ပွဲပုါနမကပ်မုက်ကိုမုက် လျုဟ်ပွဲလွဟ်နွံဗွဲသတ် တိတ်ကျင်နုချင်ဒးအလေံဇေုာတ်ပိုတ်အာ ယဝ်ဒးမိုတ်ညာတ်ဂး ဒုင်ဟွံမာန်ရ။ လွဟ်သတ်ဏံမဒိုဏ်ကျင် လံအာဂတနုဏ်ညာတ်ဂး ဟွံဗို လွဟ်တဲရေင်ညွဲရ’

ခုစေတသျှုကြိုလှောင်ဗျုဟ်ဒးပံင်စိင်သို့အဝမင်သီဂှ် တုညးဖရင်မင်ဂင်ညာတ်တုံ ကိုရပ်စေတသျှုကြို ဒက်တဲကောင်စးကိုသရဲဗွာပိုင်ဏာပလင်ကိုသို့အဝမင်သီ တုံနွံအံဗကန်ဗျုဟ်ဗိဏာဟိုဂး။

‘ပိုယ်ဒိုဏ်ဇိယဗွဲမပြ လဟိုသတ်လိုဒိုဏ်ဇေုာတ်၊ ဒဒိုဏ်ဇေုာတ်ကြိုပသတ် ဏံဂှ် ပိုယ်ဟွံတိညာတ်ကိုသေုဒ်ဒိုဏ်ဇေုာတ်မုးတုသပကိုပိုယ်လိုသစ္စ တုအဲ ဟွံတိသေုဟ်ဂးပိုယ်စကာကိုဥပါယ်တုံ ပိုယ်ကိုရပ်ဇေုာတ်မိုတ်ပဗ္ဗးနင် ကိုတုအဲတုအဲဂစိုတ်ကိုညာတ်သစ္စဒြပ်ပိုယ်ရ’

သရဲဗွာပိုင်ကေတ်ကေုစေတသျှုကြိုဗျုဟ်ဏာ။ စေတသျှုကြိုဟွံပွဲလကိုတ်စိုတ်ဖေက်ဂစိုတ်။ တွတ်ဗက်အီလုင်အာခါစိုပ်သို့အဝမင်သီတုံ သရဲဗွာကိုပိုင်နင်စေတသျှုကြိုဂှ် ကေတ်ကေုဖအပ် ကိုသို့အဝ မင်သီတုံလဗ္ဗအကိုင်နွံအံဗကန်တုံပြကာရ။ သို့အဝမင်သီတိတ်တုံချပ်ဂး။

‘စေတသျှုကြိုဏံယဝ်ပိုယ်ဂစိုတ်ဇေုာတ် ဥပ္ပမာညံင်ဂစိုတ်သရဲမပြအဲဗွဲ ကိုဟွံဗွဲကိတ္တိယသ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ဂိုလေဝ်ဟွံချိုန်စိုတ် ယဝ်ပိုယ် ဗလးဏာညာတ်ဂးတုညးဖရင်မင်ဂင် သဖေက်တဲခိုတ်နုဂစိုတ်ဇေုာတ်ရ’

၁။ အလေံဇေုာတ် = ကျိုင်ဇေုာတ်

တကြိရကစီရန်

ချပ်တုံကိုသဟင်စေတသူကြီတိတ်ပလင်ကိုဗာတိုဗိုင်နင်ဂ်တုံ ဗကန်ကိုအာလှောင်ပဟီ တုညးဖရင် မင်ဂင်ဟိုဂ်း-

‘စေတသူကြီထံဒ်သရဲပွဲမိုဟ်မွဲရ ဗိုတ်ဂင်ညွာနွံသစ္စဘောန်သိုတုဒင် သူးလမျို ဖိုန်ဒိုဂ်မိုတ်မိုင်ဇကုရဂ်လေဝ်အိမ်င်ထီဟုံဝွံအောက်ညာစညါ သက္ကါညးတုံပတုပ်ဟုံဝွံ အတိုင်ပကိုပိုယ်ဂိုယ်ဟုံပေါတ်အမ္မံ ကာသေ ထောင်ဂဂ်လေဝ်သေ့ပရင်ညွံဆက်အာမင်ထီ သက္ကါကျင်ဒက်ဂမိုတ် ထောံဆမ္မဲလွတ်ဂိုယ်ပဟုံဝွံ အတိုင်ဒုဟ်စေတသူကြီပဗ္ဗးနန္ဒီဗကန်ဂို ပိုယ်အာတ်ဒင်ဒုဟ်လပ်မွဲဝါညိတုာ’

သရဲဗာလှောင်ဂရင်ပဟီသိုအဝမင်သီတုံ မိုင်ဇကုစေတသူကြီကလောင်အာကွဲ တုညးဖရင်မင် ဂင်လုပ်လှောင်ပတိအတိုင်ဂလာန် သိုအဝမင်သီဗကန်ဏာဂ်တုံပြကာရ။

ဖရင်မင်ဂင်ဟုံမာန်ချိုင်သေင်ဒ်အာလှိုင်

တုညးဖရင်မင်ဂင်ဟုံမိုင်သတ်တုံ၊ ချပ်ဂးသိုအဝမင်သီထံဂ် နွံသဟီပညာညွက်ကျော့ရ။ သုဟ်န လက္ခဏာသရဲသဂင်ညွာ၊ တုံတုညးကသီသုကာလောင်အာပွဲဒ်ရ။ တုံနွံအသံဟိုဂ်သေနာပတိ သိုဗိုနဲဒ် ဒပ်တံဆိုတ်သို။

‘ပျါန်ပိုက်အလောန်ဏံ ကက်ကောက်ချိုင်သေင်ညိုင်ကိုဂိုဝ်လေပဟုံသွဟ် ရထ။ ဗွဲသတ်ပုန်ဖျေလပ်ဒပ်အထံဂ်လေဝ်ဟုံဒးဗိုထီ။ ပိုယ်ဒးပိုက် ကလောင်အာဖျေဗဒိုပ်ပွဲလျိုင်သေ့ပလေဝ်သွာ။ ယပ်ပိုယ်ကလောင် ဒပ်အာမူး သိုအဝမင်သီသဇက်ဗက်ဟိတ်ကျင်ပိုယ်လုပ်မိုင်တက်ကိုထ ကးအာ တုံဗက်လုပ်အာချိုင်ညာတ်ဂးလေဝ်ဂိုိုင်’

သေဏာပတိဂဗျိုင်အိုညိုညာတ်ဂးသတ်ဂို၊ တုညးဖရင်မင်ဂင်ကိုစီရင်မင်မဟာရာဇာ ဒ်ပကိုပ် ပျါန်ဇေဝ်မင်မိုင်ဗွဲဗို မင်တုရေစံင်ဗွဲဒပ် မင်ကျင်ဗွဲဗို နွံအိုကို -

‘ယပ်အဝမင်သီ ဇက်တိတ်ကျင်နူချိုင်ဟုံ၊ စါဗိုဏံကိုလုပ်တက်ကေတ် ချိုင်ယပ်ပိုဗိုဏံဂွံဗတိုက်ရင်ညွံ တုံပိုယ်ကလောင်ဗက်ကျင်ဗွဲရိုညိုင်ဗွဲ ဂတဟ် ယပ်ညာတ်ဂးဟုံဗက်တုံ ကိုဇက်ထောံကျေလက်ကြီ’

သိုဗိုနဲဒ်ဒပ်ဖဆိုတ် ဇက်အာအတိုင်အသံဖျေဂ်ရ။ ပွဲကာလဖှောင်ယးတုညးဖရင်မင်ဂင်ဇက်ပျါန် ဇော်အာမင်ပွဲချိုင်လဂုင်ရ။ သိုဗိုနဲဒ်ဒပ်လွတ်ဗညိုင်အိုညို ညာတ်ဗာမကလောင်ပျါန်အာသတ်ဂိုတုပတိအဝမင်သီရ။

‘ဗာကလောင်အာအိုတ်ရ။ မူဟိုတ်သတ်လိုတုအဲဟုံဗက်အာရော’

သိုအဝမင်သီမဟို-

‘ပျါန်ညးဟုံဝွံလို့ဗွဲသတ် ကလောင်အာကျေဝ်ပတ်ဂို မက်အာဟုံဝွံ ဒဒ်ပိုယ်

မင်းမွဲချင်ဟံ့လိုဏ်ကို ဟိုတ်မခိုင်ဗတိုက်ဟံ့မာန်ရ။ မူးတံ့ဟိုက်ဟက်အာဂ်
တုပ်ညင်ကိုကွဲခြာအံ့ဟံ့တီဖေက်ပုတ်မွဲသတ်ရ။ ပပ်လုပ်အာမွဲခြပ်မတ်ဟံ့
ဂတပပ်သိုက်အာအိုတ်’

သို့စိုနုဒဲဒပ်တံညာတ်သတ်ကို ဟံ့ဟိုပုန်ဂတားရ။ သို့အဝမင်သီဟံ့ကိုဗက်အာရ။ လွှာမင်မဟာရာဇာ
သို့စိုနုဒဲဒပ်လွှာဗမာဂဗိုင်ကို မကွတ်မင်မင်ဂိုချိုန်ဟံ့ညာတ်အဝမင်သီဗက်တိတ်ကျင်တဲ့ ဇက်ကလေင်
အာပုန်ဇော်အိုတ်ရ။ စိုပ်သွဟ်ရေင်ညံ့တဲ့ တုညးဖရင်မင်ဂိုင်ပြာပ်လုပ်အာတန်မင်ပွဲလျင်ရ။

လွှာမိုဟ်မကေတ်ဏာလိက်အဝမင်သီအာစိုပ်ချင်ဟံ့သာဝတီတဲ့ ကေတ်လိက်ဗျာတ်ဏာကိုသေ
ဏာပတီရ။ သေဏာပတီတံ့ပျော်ကွဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်အတိုင်ဂလန်တံ့သတ်ရ။ ချိုန်တုညးရာဇာဓိရာဇ်
တီကေတ်သတ်ကိုတံ့စီရေင်ပြုပြင်ပွါန်ချင်ပွါန်တိုက်ရ။ ကိုအာရိုချင်သေင်ရ။

ဘဝလကျာ်သာန် နှိသရဲမသာန်

ပွဲကာလဂ်နွံသမဏမွဲကေု လကျာ်သာန်ဂးယွဲပဂမီမင်ဘာသပ်ပွဲပိဂ်ရ။ ပတုလွဟ်ကံ့ခိုဟ်စိုတ်
ပြုဟ်သကာတ် ဟံ့ဒးစိုဟ်ဗတောန်လိက် ဒးစိုတ်ဆပွဖဒ်သရဲတဲ ကတ်ကွတ်လွဟ်သိုလက်ပွဲလက်ဗန်
ပြိုင်အာဖအိုတ်တဲ့။ စိုပ်အခိုင်သပ်တဲ့ခေင်ဆလက်ပွဲလက်ဗန်တံ့ဂ်ရ။ အစာဥပဇ္ဈာတ်တံ့ဗျိုအိရာကလင်
နွံပယျာ်မွဲတံ့လကျာ်သာန်ဟိုက်သင်ဂဗိုင်။

‘သို့လွန်အိန်ချိုတ်တဲ့ရ။ ပုန်ဗျာဇက်ကျင်အလောန်ဏံ အရေမ်တိတ်ဒင်
ဗတိုက်ဒပ်ဗမာကိုထကးအာညင်ပွဲ’

ဘိက္ခုသင်တိုဒ်သဟတ်တံ့ညာတ်တံ့ဟိုက်လကျာ်သာန်ရ။

‘ဇရမ်တိတ်ထောံဂ်လေပ်ခိုဟ် ပခမီမင်ဟံ့ကတ်ဗတောန် သမဏခရ်
သတ်လို ကတ်ဆကွတ်ဗတိုက် ရေမ်တိတ်ကွဲဇကုဒ်သရဲကျောန်
ကေင်ကာသို့ညီရ’

ကော့နွံယဿပတ်၊ လကျာ်သာန်ပွဲမင်ခိပ်စိုတ်မွဲမလောန်ရ။ တဲ့ဟိုက်-

‘ကိုဒ်ညင်ပါင်တုအဲညိ၊ ယပ်ရိုက်ပွဲဒ်သို့တဲ့ ပိုယ်သကျင်ကွဲသဟတ်
ဂဗိုင်’

လကျာ်သာန်ဟိုက်ခမီဒဒေဟ်ဒယံသတ်ကိုတိုန်အာပတီသင်ရာဇာဓိရာဇ်။ ဟိုက်-

‘အဲဒိုက်သရေမ်တိတ်အာဒင်ကေင်ကာပုန် တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရအံ’

သင်ရာဇာဂဏပွဲမင်သတ်ကိုတံ့မိပ်စိုတ်မွဲမလောန်၊ တဲ့ဟိုက်-

‘သမဏသာန်ဇကုဏံ့ခိုဟ်ပြုဟ်ပြုဟ်သန် ကာလဇောတ်တံ့ အာစာ
ထဇျင်တက်ခြပ်ဒါတိုန်အာတ္တုဏ္ဏီ တပ်နဲဗဲထဇျင်ဏီ’ရ။ ရေမ်တိတ်
ကျောန်ကေင်ကာသို့ဂိုဟ်ရ သပွဲနွံယုပရအာမွဲဂတ’

သင်ရာဇာဓိရာဇ်ကိုရ။ ခါလကျော်သန်ရေမိတ်တံတို မိုးယပ်ဂမ္ဘိုင်ကောက်ကားမသာန်တုံ သင်ရာဇာ ဂဏကေတတ်ဏာဇကုမသာန်ကွဲဇကုကိုတူညားရာဇာမိရာဇ်။

‘ယုံစွဲတူအသံထပ် မသာန်ကံဂုံ နှိခမိခွင်ပဲ့အရှုမ်အတ္တဘာဝ စိုန်သ ကိုပွဲလွယ်တဲသွိုက်မိက်ဂုံကွဲဇကုနှိသရာ ခွင်သွိုင်ဗတိုက်ကိုဗမာ ဟိုတ် သတ်ဂုံရ ကိုအတ္တမဘာဝပွဲဗင်ဇကုကွဲကိုတလရုံအသံထပ်ရအံ။

နူတူညားရာဇာမိရာဇ်ပွဲမိင်သတ်ဂုံတုံ မိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ယောမတ်ရင်လက္ခဏာမသာန်ညာတ် ကးနှိသရာဇ်ပွဲ တုံသွာန်မသာန်ရ။

‘မတ်စွဲစိုတ်ခွင်သွိုင်အဲဟာ’

မသာန်လျှော်ပတီရ။

‘ဆဇကုအိတ်ပတီနွဲမိင်ဗညာလွန်အိန်ချိုတ်တုံ၊ အဲဒိုက်ဟုံမိပ် စိုတ်ကွဲ ကွဲရ။ ရေမိတ်တံကျင်ကွဲဇကုနှိသရာဇ်လပ်စိုတ်ခွင်သွိုင် ဗတိုက်ကိုဗမာ ညင်ပွဲရအံ’

တူညားရာဇာမိရာဇ်ပွဲမိင်တုံဒးစိုတ်ရ။ တုံကိုလတ်ပညွကာ မပတံဂိုက်ယာတ်ကိုမသာန်ပိကယိုင်။

ရာဇာမိရာဇ်ပုဂ္ဂိုလ်ပွန်ချင်စသင်၊ ချင်လွင်

တုံတူညားရာဇာမိရာဇ်ယိုက်ပုန်ပွင်ပုန်တိုက်အာစိုပ်ချင်သေင်၊ ဗိုပုန်ချင်မတ္တမကိုသိုဗိုပုန်စိုဗါ ကိုပုန်ချင်ကျင်သွယ်ကောန်နှိစွဲတုံ၊ သို့အဝမင်သီတိတ်သီကိုတူညားရာဇာမိရာဇ် တုံကွဲအပေါတ်မချို တို တူညားဖရင်မင်ဂင်ကိုလပ်ဂို တုံလျှော်ပတီဂလားမဂွဲဗတိုက်ဗမာတုံသင်ရ။

တူညားရာဇာမိရာဇ်ဟိုတ်တိုင်သးအဝမင်သီဗွဲမလောန်တုံ၊ ဗတိတ်ကပျိုင်အပေါတ်ဂိုက်ယာတ်လစိန် မကျိုင်နင်ဂို သိုထးထပ်ကိုကအဝမင်သီရ။ တုံတူညားရာဇာမိရာဇ်ဇက်ပုန်အာဖျေဗဒိုပ်ပဲ့ကိုထာန် တ လောကသောနုပုန်ဗမာဗုတ်ဗါကွဲရ။ တုံစီရေင်ပြုမပြင်သိုဗိုနုဒဲဒပ်ကိုဇက်တိုန်အာချင်လဂင်သိုသံပြာပ်ပွဲဗို၊ သိုဗိုဗြဟ္မိတ်ပွဲဗို၊ အမတ်မသမန်ပွဲဗို၊ သိုယောဂရာဇ်ပွဲဗို၊ သိုသံလျှော်ပွဲဗို၊ သိုအာယမနုယာဗွဲဗို၊ သိုသံဗျာတ်ပွဲဗို၊ သိုဗုပါကင်ပွဲဗို၊ သိုပဒုမ္မပွဲဗို၊ သိုအိုတ်ဒိုပုန်ဒစိတ်စိုဂိုင်ကေတ်၊ မွဲဗိုဗွဲလှက် သို ဖအိုတ်ဂိုဒိုဗိုဗိုဒစိတ်လှက်ရ။ စိင်ဗွဲဗိုဗျေပန်လှိုကိုသိုဗြဟ္မိတ်ကေတ်ဏာမသာန်နှိဒပ်ဂကမုတ်ခကွဲ ယောဏာပတီသိုဗိုနုဒဲဒပ်အိုတ်သိုဟိုက်

‘မသာန်ကံဂုံသင်ရာဇာဂဏဟိုလပ်စိုတ်ပြုဟ်ညွတ်စိုန်သကိုပွဲလွယ်တဲ ကိတ္တိယသဒယဟိုဒိုဒိုဒိုကွဲညီဟာ သဂ္ဂညာတ်တဲအလောန်ကံရ’

ချိုန်ကာလဗတံမသာန်ဟိုကိုသိုဗိုနုဒဲဒပ်ပတ်ရ။

‘အဲဒိုက်အာတ်လေကေတ် ချင်လွင်ပွဲဗတံကံရ။ ကိုသိုဗိုနုဒဲဒပ်တံညး ဂမ္ဘိုင်ရီဗက်လုပ်အာညီ’

ခါမသာန်ဟိုလပ်အခိုင်တုံ စိုပ်ကာလဗတံဗိုပုန်ဟုံစိုပ်သွယ်ရင်ညွဏီ၊ မသာန်ရင်ပွဲဗြင်ဗါ တဲတဲဒေါင်ကိုန်ကိုန်ချင် ထခေင်ဗ်ဗမာချိုတ်ဗုတ်မသာန်ကွဲရ။

လွှတ်ဗမာမမင်ဗွဲလပ်ဒုဲး ဂ်ဟံ့ဟီဇကူဗိုပျိုန်မကျင်ဂြိုင်ဟာအောန် ဒ်ဗွဲနုဒုဲးဂ်အိုက်ရ။ မသာန်ကောတ် ပုတ်ဒစုက်ထောံသိုပွဲချင်ဂ်လျးပုတ်တွးတိုန် ဗမာတ်ဟံ့ညာတ်ဗိုပျိုန်မန်ညာတ်ဆမသာန်ညးမွဲ ရော့ဗမာ ကလောင်တိုန်ဗွဲဝါပွန် မသာန်ဟံ့ညာတ်ဗိုပျိုန်မန်မတိုန်အာအတိုင်မဟိုလပ်ဂ် မသာန်ညးမွဲခပ်ညာတ်ဂးဟံ့ မာန်ဟဲ့ ထလှာ်ခေ်အာနူကီုန်ချင်ဂြိုင်အာဂှဲသိုဗိုဒ်ဒပ်တံရ။

လှာ်ဖရင်မင်ဂံင်ဂွံတိုက်ဗိုပျိုန်မည်လုပ်လေချင်ကိုသရဲတံတက်ဖမ်ပတိုက်ဂိုန်၊ ကိုစီရင်ဗိုပျိုန်တိုက် အာဗတိုက်ကိုမည် ပွဲကာလဂ်ဂွံဗတိုက်ဗိုရင်သကံဗွဲမသွဟ်ရထ ပျိုန်မည်အောန်ဒင်ဟံ့မာန်တဲဒကးအာစိုပ် ဗိုပျိုန်ဇော်၊ တုညးရာဇာဓိရာဇ်တီသတ်ဂ်တု ဝေဟတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တုနွံအသံကိုကော်သိုဗိုဒ်ဒပ်တံလုပ် ကျင်တု သွာန်ရ

‘မူးတံဇက်ပျိုန်လုပ်ဗတိုက်ချင်လဂင်အလောန်ဏံဟိုက်ဗတိုက်ကောတ်ညံင်ဂွံ။ ကျင်ပပသတ်ဏံဇေံဟံ့ဇက်တုဏီဒကးကိုဗမာဒးကလောင်ကျင် ပဗိုပျိုန် ကိုလကိုတ်စိုတ်သတ်ဏံဂ် ဒုဟ်မူးတံပသတ်လှိုရော့’

သိုဗိုဒ်ဒပ်တံလှောင်ပတီရ။

‘ဒဒိုဗိုယ်ဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ဒကးကျင်အလောန်ဏံဂ် ဟိုတ်နု မသာန်မဟို ပတီလပ်လုပ်လေချင်လဂင်ကိုပိုဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ညးဂမျိုင် ဇက်ထပ်လုပ် အာ။ မသာန်ဟံ့ဗွဲမင်ဗိုပျိုန်ကိုသွဟ်သွန်ရင်ညွဲ။ မသာန် ဒဒါင်တိုန်အာ လုပ်ထဇေင်ဗာဗမာဆကျေဗွဲပျိုန်ဟံ့ဂတာပ် ကျင်စိုပ်ဏီ။ မသာန်ရဂက် ဒစုက်ပုတ်ကိုဗမာညာတ်ဇကုမသာန် ဆညးမွဲဗမာဟံ့ညာတ် ပျိုန်မည် ထပ်လုပ်အာ ဗမာဟိုက်ပျိုန်တိုက် တက် ဗိုယ်ဒိုက်ကျင်ဂမျိုင် ဒင်ဟံ့မာန် တု ဒးဒကးကျင်’

တုညးရာဇာဓိရာဇ်နွံအသံသွာန်မသာန်။

‘မွဲပသတ်ဏံကွဲဟာ’

မသာန်လှောင်ပတီရ။

‘အဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင် ဂွံဗကန်ဟိုလပ်ကိုသိုဗိုဒ်ဒပ်တံဂမျိုင်အဲဒေါင်တိုန် ကိုန်ချင်ရ။ ကိုဗိုပျိုန်ထပ်လုပ်အာကိုပြဟ် ခါအဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ဒေါင် တိုန်ဂွံတု အဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ဂွံဗာဗမာဗျူကိုန်ချင်ချိုတ် ဗုတ်မသာန်ကွဲ ဗမာတံဂ်ဒကးအာနုဒုဲးဒိုတ်အဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင် ဒစုက်ပုတ်တိုန်ကိုညာတ် ပသမ်တီၤဂးလုပ်ချင်ပွဲရ။ သိုဗိုဒ်ဒပ်ဂ် လေဝ်ဟံ့ဂွံထပ်ဗိုပျိုန်လုပ်အာ အတိုင်အဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ဗကန်နွံလပ်၊ ဗမာကလောင်တိုက်ကျင်ဗတိုက်ပွန် ဇကုအဲဒိုက်ကျင်ဂမျိုင်ညးမွဲဒင်ဟံ့ မာန်တဲကလောင်တိုက်ကျင် ရာဇာဒဏ် ဒိုကောတ်ရအံ။ ဗွဲဏံစိုတ် သွပ်ဂွးဂတာဇိုင်ထပ်လညာတ်ရအံ’

ထလာတိုက်နှင့်သင်ဒအာကို မသန်ညးဗွဲထရင်ဗက်ဗွာအာဂုံထပ်တွဲရ။ ဣဗွာချိုတ်ဖီအာစိုပ်မှာသို့တ်
ဟုံတိလို့တ်ဂနန်။ မသန်ရပ်ဂွံနင်ဗွာဂျိုင်ဗသုန်ကွဲထပ်စောင့်သိုဂျိုင်ထပ်ပုန်မသန်ဟိုကိုဗွာဂမိုင်ရ။

‘ဒဒိဗညာလွန်အိန်တိုပတိလင်ကိုကောန်တုညးဖရင်မင်ဂင်ဟိုဂး သရဲ
တုညးရာဇာဓိရာဇ်။ နွံသတိညာန်ပညာကွေ့ခိုတ်လောန်နုဗညာလွန်အိန်
ဏီဂုံဇကုအဲဏ်ရ။ ယုဂးမသန်’

ဗွာဂွံမိင်သတ်ဂုံတုဇဖက်ဒဇဇတပ်ထံက်ကလုံလော့ဗ်ဇေသိုညးဖအိုတ်။ တုထိုင်သးတ်ရ။

‘ပိုယ်ဒိုက်ညးဂမိုင်ပွဲဂုံတိဆညိဒဒိတုအဲဒိမနုဗညာ’

မသန်မိင်တုသွာန်တ်ရ။

‘ရော့မုတ်သမ္ဘိဂးအဲဒိညးဂုံရော’

‘ပိုယ်ဒိုက်ညးဂမိုင်သလေဟ်ဂးတုအဲဒိဒေဝတ်ဟာ။ ညးမုံကိုထူမိတ်

မကျင်လဒေါပိုယ်ဗွာတံဂမိုင်သွးရ’

မသန်မိင်တုမိပ်စိုတ်ရ။ တုစကာဗွာကောတ်ဂျိုင်ဇေကျင်ပလင်စိုပ်ချင်လျင်။ ဗွဲကာလတုညးဖရင်မင်
ဂင် သိုပိုပိုန်ဂမိုင်ဒကးဗိုပိုန်ပြးအာကာလဂုံအာစိုပ်ချင်ပြန်တုဗွာတ်လကိုတ်စိုတ်ဖက်ဒိုင်မသန်ဏီ။
လ္လိတ်ဇဖက်ပြးဇးရင်ညွဲဟုံပွဲလုပ်ကောံညးညွဲရ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ဒတိုန်သင်ပွဲခိုင်ဗွဲတုဗွာတ်ကွဲပြင်။ ပရဟ်
ဒြပ်ဒသိုဗွဲတုဒိုတ်ချင်အင်ဝတု ချပ်တ်ရ။ နူကိုပပိုန်ကိုမည်ကျင်တုဟုံဒကးပြးညင်အလောန် ဏံပွဲဝါဏီ။
ခါရချပ်ပပိုန်အာပုန်ညာတ်ဂးဗွာချိုတ်ကောံဗွဲမဂျိုင် ချပ်တုချိန်စိုတ်တ်ရ။

ဗွဲကာလမသန်ဇကောတ်တုညးဖရင်မင်ဂင်ဒကးအာဂုံဗွဲတုဂုံ သိုဒိုနုဒဒိဗိုရော့မည်တ်
ဂမိုင်ထိုင်သးမသန်နွံသတိညာန်ပညာချိုတ်ဂင်ညွာကွေ့ခိုတ်နုဗညာလွန်အိန်ဏီ။ ခါမသန်ကျင်စိုပ်တု
ကောတ်ဗွာမသုန်ကွဲထပ်စောင့်သိုဂျိုင်ထပ်ပွဲဂုံနင်တုတုညးရာဇာဓိရာဇ်။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်မိပ်စိုတ်ဗွဲ
မလောန်ရ။ တုဟိုထိုင်သးတ်

‘မသန်ဏံနွံသတိညာန်ပညာကွေ့ဂင်ညွာလုပ်လို့ဟ်ဒိကုတ်သရဲဂွံ
မိုဟ်ဗွဲရ။ ပစုးဗညာလွန်အိန်ဂွံရ’

တုကိုအပေါတ်ဗပဘောဂပရိဘောဂသမ္ပတိဒြပ်ဗညာလွန်အိန် ကိုမသန်ဖအိုတ်ရ။ တုကိုမသန်
ဒိုသိုဗြာတ္ထစတုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဇကောတ်ပျိုန်ကလေင်အာချင်ဟင်သာဝတီရ။

နွံပယာံဗွဲတုညးရာဇာဓိရာဇ်ဏီသုလုပ်အာညွဲက်တုပုံညာတ်သွပ်လွအိမ္မး ဗညာလွန်အိန်တို
ချိုတ်အာဂုံ ကျိုင်ကျပ်ဂညာတ်ဇကုရပ်ကောတ်သွင်တဲဗါကျင်လှေ့ကွာဒိုင်ဂတပုတ် ချပ်ဗွာရဏာပွဲ
သွပ်လွအိန်မ္မး ဗညာလွန်အိန်ကျင်ကွေ့ဂးသတ်ဂုံတုမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်။ ခါလကိုတ်ပူဟ်တိုန်တုဟုံပုံညာတ်
ဗညာလွန်အိန်ညွာတ်ကးလွအိအာ။ စိုပ်အခိုင်နုဂယးဏီသုလုပ်တ်ကျင် သေဏာပတ်အမာတ်ဒဗညာရာဇာ
ပရောဟ်တ်တ်ဂမိုင်လုပ်သီကိုသုဟ်သုန်ရင်ညွဲရ။ နွံအိန်ကိုယောရာသုန်မိတ်လွဇကုရ ယောရာမသိုရ။

‘တုအိန်ထပ်ပုံညာတ်နိမိတ်သတ်ပွဲ ဗိုပိုန်မချိုတ်အာဂုံနွံစိုတ်ထေ့နိမိင်
ကလေင်ကျင်မင်ဗွဲတုအိန်ထပ်ဏီ’

ချိန်ဟောရမသို့တဲ့ တူညားဆွဲထပ်မဂ္ဂမိင်ကေတ်ပြုညွှန်ခမင်မပလေပွဲပြာသာတ် နှုတူညား ရာဇာဓိရာဇ် နိန္ဒာဥန်

‘သို့ဗညာလွန်အိန်ကံကို အာတ္တိ၌အသုရကောရ။ ကျင်မင်မွဲမင်အေအိ ကျင်ရအေပဒိုဟ်စကိုသိုမဗ္ဗဖာပ် အခိုက်မဂျိုင်တလမျိုဖော်ရ၊ တူအေချိုတ် အာတို အေဟုံဖဟ်သုဟဟသေင်’

တဲနဲအိတ်ကိုခိုရင်မွဲ တဲကိုသောန်ရုပ်ဗညာလွန်အိန်နထပ်ပညူလောဟရ။ တဲပတိုနိစုံလင်တ္တူရင်ဂှ်ရ။ တဲကိုဂလိဂပပ်ဒေဝတ်ရိဟ်တိုလွံပွဲသုဟ်ရ။ နှုတူညားရာဇာဓိရာဇ်စသိုင်တ္တိုက်သမ္ပတိ ပွဲချင်ဟင်သာဝတီ မဒ်တ္တိုက်ကျင်လုက်သတ္တရာဇ်ပွဲ (ရရ၅) သု။

ဗညာခရေမ်တင်ခေတ်ကိုကာမ္မနီ

နုဇကရာဇ်ချင်တခေင်^၁ ဂှ် ဒဒ်မဂ္ဂသိုန်ပိုန်သမ္ပတိပွဲချင်အကြက်ဂှ် နွဲသရဲခွဲကုတ်မိုဟ်ယူကာမ္မနီ ပတုတ်ချိုက်ချေထွက်ဗျုတ်စိုန်ညွှန်ညးလုဟ်ပံင်ပတုပ် အကြက်တံဂမ္တိုင်ထိုင်သးပွဲမလောန် ကာမ္မနီထံ ဟုံသေင်ဒ်မိုဟ်တုပ်ညင်ဒေဝတ်လေပဟိုဂ္ဂ နွဲကာလမွဲတဲ ဇကရာဇ်ချင်စိန်ကတ်ပရင်မဟိုကေင်ကာ ဟို စန်စာကိုသေဏာပတိတ်ဂမ္တိုင်၊

‘ပသင်လိုဂ္ဂိုသရဲခွဲကိုခွဲချိုက်ချေတင်ခေတ်ကောမ္မနီထံ ပွဲဝါဂ္ဂ မိုဒ်ခေတ်မတ်ပွဲဝါညီရော။ ဇကရာဇ်ချင်လိုနွဲသရဲခွဲမိုဟ်သုဟ် အရထက ကာမ္မနီပွဲ၊ ဆဗိုဝေင်ဂ္ဂိုဒ်ခေတ်မတ်ညီညကို’

သေဏာပတိတ်ဂမ္တိုင်လောဟ်၊

‘ဇကရာဇ်နွဲသရဲခွဲချိုက်ချေစိုန်ညွှန်ဂှ် နွဲဆချင်ပုရအင်ဝကိုချင်ဟင်သာဝတီ ဇကရာဇ်ခါထံပဒါနရေင်ညံဟုံပွဲသုဟ်ရ’

ဇကရာဇ်နာညးချင်စိန်ပွဲမိင်တဲမိပ်စိုတ်ပွဲမလောန်ရ။ တဲနဲအိတ်ဗကန်ကိုစီရေင်ဗိုပုဂ္ဂိုလ်သေဏာ တဲပွဲမဂ္ဂိုင် ရိဟ်ဗုတ်ဟုံမာန် ခါဂ္ဂအခိုင်တဲတူညးဏှီသုာချိုက်ကေတ်ချေ တဲယိုက်ပုဂ္ဂိုလ်တိုက်ကေတ်ကျင်ချင်ရ ထနပုရအင်ဝရ။ ဟူညးချင်စိန်ကေတ်ပုဂ္ဂိုလ်ကျင်ပုကာလဂှ် ဥပမာညင်ပြိခေတ်မဂ္ဂစိုက်မင်ကလိပ်အလုံပြိပ်ခေတ် စေ်ကျင်ပွဲဝတ္တုညကတို ကေတ်မုဂ္ဂိုပွဲခိုင်ပွဲဟုံကိုရ။ ခါကေတ်ဗိုပုဂ္ဂိုလ်ကျင်စိုပ်ချင်ရထနပုရအင်ဝ ပွဲညာတ် တိုန်ချင်စိုန်ညးနဲတဲ ကိုဖျေပဒိုဟ်ပံင်လပ်ရ။

တူညးမရင်မင်ဂင်ဂွဲမိင်ဂးပုဂ္ဂိုလ်ကျင်ကေတ်ကျင်ဂျင်ပွဲမလောန်တဲပွဲဟုံတိတ်တပ်ခေတ်ရ။ ကိုမင်ပွဲလပ် ဆချင်ကေုပွဲမသုဟ်ရထရ။ လွှတ်တူညးချင်စိန်ပပြာကတ်ကိုသရဲတဲဂမ္တိုင်ဟိုဂ်။

ယပ်ညးလိုမွဲဟုံမွဲလုဟ်တင်ခေတ်လွပအန္တရဲကုညး ယပ်ညးလိုမွဲ ဟုံတူညးသကိုတတ်ဂြုတ်ထေင်ကွပ်ရ

ခါဟူညးချင်စိန်ပုဂ္ဂိုလ်ကျင်ပုဂ္ဂိုလ်ကျင်ကေတ်ကျင်ဂျင်ပွဲမလောန်တဲပွဲဟုံတိတ်တပ်ခေတ်ယာတ်

၁။ ချင်တခေင် = တကောင်းပြည် ၂။ ချင်စိန် = ချင်စိန်၊ ချင်ကြက်

မြေရပ်မင်ကရကမင်ကပ်ကွဲဥပ် မြေရပ်ကွဲဥပ် သို့အပေါတ်ကျိုင်ဗြကရာဇ်မြွဲကျိုင်ကိုစောင်ပေယံ^၂
ဟိုအရေဝဲဗွာဝွံသိုမိုဟ်ဗွက်ဆမဂပ်ဝ်ကိုပျော်ဏာကွဲတုဥးဖရင်မင်ဂံင်၊ စောင်ပေယံဂရင်ပတီတု
ဂိုင်ကေတ်လိက်ရာဇာသာန်ခိုင်နင်အပေါတ်ပဏ္ဏာကာရကော့မိုဟ်ဗွက်ကြိတ်ဂမိုင်၊ တုကော်သရဲဥးမင်မွဲ
လပ်ဒုဘဲဂိုပံက်တြင်ချင်တိတ်ဒိုင်၊ သို့မိုနုဒဲဒပ်ဝွံတီတု လုပ်လျှော်ပတီရ၊ တုဥးဖရင်မင်ဂံင်ကိုဒိုင်မိုဟ်
ပယံင်လိက်ရာဇာသာန်ပျိုင်နင်၊ စောင်ပေယံလုပ်အာလျှော်ဂတသ္မာဂဏံ ကွဲလိက်ရာဇာသာန်သိုအ
ပေါတ်ပဏ္ဏာကာရတု၊ တုဥးဖရင်မင်ဂံင်ကိုမိုဟ်ကေုလုပ်ကျိုင်ပြင်ရာဇာသာန် ကလိအိဗတ်ဗွာဟဲဂိုမိုရ
ပွဲရာဇာသာန်ဂိုဟိုဂး၊

‘ပိုယ်ဇက်ပုါန်ကျင်လျှော်ဝွံနွံဗွင်ခါပြကော၊ မွဲပြကောဂိုအိုတြဥး
အင်ဝမင်ပွဲအလိုဝ် အသီတိတ်ကျင်လျှော်ပိုယ်၊ မွဲပြကောပုန်ဂို သမိက်
ပွဲဗိုသရဲဥျက်ချေလေဟ်သိုလွဟ်တပ်ဇေဟ်ဥးညွဲဆမ္မဲသော့ ဝိုဝေင်ပ
ဇောင်မတ်၊ ယဝ်ရသရဲဥျင်ရတနပုရအင်ဝကျဲး ကိုဝွံ ကွဲဥျင်ကိုပိုယ်
မွဲမဒးရး လွကိုသမဏခမိုဗုးဥးဥျင်ကွာန်ဒးက္တုတ္တာန်ညိရ။ ယဝ်သရဲ
လွင်ဂိုယ်ကျိုယ်သဂွံဇက်ကလေင်ချင်၊ ဥးဥျင်ကွာန် ပွဲဥျင်ရတနအင်ဝ
တုန်ဗွဲယုတ်ဆသ္မိတ်ဗွဲသော့တပ်လေဝ် ဟဲဂိုဒ်အန္တရဲ၊ တုဥးအင်ဝချပ်
သတ်လိတ်ကိုဝွံ ပဟိုပလန်နင်’

တုဥးဖရင်မင်ဂံင်ပွဲတီပွဲလိက်ရာဇာသာန်ဂိုတု မိတ်စိုတ်မွဲမလောန်ရ။

‘နဂလာန်သတ်ပွဲမဟိုက္တုပုါန်အလန်ဏဂိုဗွဲမင်ဇေဝ်ရ၊ လောန်နုသမ
ဏာဗုးဇုးပိုတ်တံဂမိုင်ဟံဒးဒ်မင်စင်တူဂပ်ဝ်ကုဗြကရာဇ်ဥးမတန် ပွဲမမွဲ
ယုတ္တိရ’

ဟိုသတ်ဂိုတု၊ ဂိုတ်ယာတ်ပိုုအ်ထပ်သန်မွဲကျိုင်ကိုကုဥးနင်လိက်ရ။ တုကိုကျော်လိက်သိုအပေါတ်
ပဏ္ဏကာရ၊ ယာတ်ကွပ်ခေါ်(၂၀)ဥပ် နီ^၃ကိုသိုဇန်ကိမသုန်ဇော်ကတ်ပက်သျှင်ဂဇေင်^၄ပိဇော် ပအပ်
စောင်ပေဥးမဒ်ကုတ်ကေတ်ဏာကွဲဗြကရာဇ်ဥျင်စိန် စောင်ပေလျှော်ပဝတ်တုတိတ်အာ၊ ကေတ်ဏာ
လိက်ရာဇာသာန်ကိုသိုအပေါတ်ပဏ္ဏကာရ၊ အာစိုပ်တုသိုကွဲတုဥးဥျင်စိန်ရ။ တုဥးဥျင်စိန် ညာတ်လိက်တု
ကိုမိုဟ်ရင် မွဲဂလာန်ပလန်ဂး

‘ဒဒ်တုဥးမဒ်ဗြကရာဇ်ဥျင်စိန်မိုဗိုတ်ရာဒုမိက်သိုတ်ပွဲဗိုတ်သရဲဗွာ
မဒ်ဥျက်ချေလေဟ်ကွဲ နဗျဟ်မတပ်ဇေဟ်ရေင်ညွဲဒ်ပုါန်ယုတ္တိဂိုအဲညာတ်
ခိုဟ်ကို၊ မိတ်စိုတ်မွဲမလောန်ဒးဗိုပုါန်ဥးဇေင်မိုပွဲယုတ္တိရ။ ဆဂး

-
- ၁။ ယာတ်မြေရပ်ရပ် = ပွဲဘာသာဗွာ မကန်ရပ် ၄။ ယာတ်ကွပ်ခေါ် = ခေါမကော်ဇော်
  - မင်ကရကမင်ကပ် = ဖြင့်ပိုုးအပ်တစ်ရာ ၅။ နီ = ကို
  - ကွဲဥပ်၊မြေရပ်ရပ် = ရွှေသပင်ရပ်ဖြင့် ၆။ ပက်သျှင်ဂဇေင် = ညွဲသျှင်သျှင်
  - ထပ်ကွဲဥပ် = ပိုုးအပ်တစ်ရာ
  - ၂။ စောင်ပေယံ = ဗိုဗွာ ‘ဇော်ဘွား’
  - ၃။ ကလိအိဗတ် = ကွဲဗိုဗွာ

ပျိုနီအလောန်အံ့ဒိုပျိုနီမဟာယုဒ္ဓနာဇော်ကေတ်ဗွဲပြဟ်ဂ်ဟွံဂွံထီရ။
အာတ်လဇဉ်ကာဗုတ်ထဝ်တဲရ။ မွဲသတ်ပုန်တုအဲပြာပ်ကျင်နုဇသော့ ဗိုလ
ဗးဂမ္တိုင်ဆောင်စိုတ်ဟွံဗူးထီညတုဗူးဇုထောတ်ဂိုဝ်တဲသိုက်စိုတ် တသိုက်
ကာယုညိကာရ။ကာလဂိုဝ်ပိုက်စိုတ်တိတ်ပတီရ။ အတိုင်ရာဇာသာန်ဂိုရ’

တုဗူးဗျင်စိန်တိကေတ်သတ်တဲရ မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ နွံအံ့ကိုသိုဗိုန်ဒုဒပ်တံဇုထောတ်ညင်မိပ်ရ။
လွတ်တုဗူးဗရင်မင်ဂံင်ခါပလင်ရာဇာသာန်သိုအဝေါက်ရာဇပဏ္ဏကာရပဝိက်ဏာတဲရ။ ချပ်ကို
အမတ်သေဏာဟောရာသိုတုဆုတ်ဇော်သရဲတဲဂမ္တိုင် ဟိုဂး

‘ဗူးဂိုမွဲသော့ဒင်သခိုင်ချိုက်ခဲချို လှောင်ဗျဟ်တပ်ဇုဟ်ကိုကာမ္မနီသရဲ
တုဗူးဗျင်စိန်ဗွဲကိုဗွဲကိုရော’

သေဏာအမတ်ဗူးဆုတ်ဇော်သရဲတဲဂမ္တိုင်ဟွံဂေါင်ဒင်သခိုင်ရ။ တုဗူးဗရင်မင်ဂံင်
ဖေက်ဂိုက်ဒိုဒိုက်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တဲနွံအံ့ကိုဟောရာကျင်ရင်ပြိုဟ်ကထိုတ်ဗျင်။ တဲဟောရာဒိုဟ်’ကိုရ။

‘ပြိုဟ်ကထိုတ်ဗျင်စိုတ်မင်ဖအိုတ်ဏီဂတနုဆုတ်လာပ်မပြိုပုန်ရ’

တုဗူးဗရင်မင်ဂံင်ပွဲမိင်တဲမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တဲကိုတက်မင်လံင်ဆောင်ပိုင်အာအလုံဗျင်ရ။ ဟိုဂး
‘ယပ်ဗူးဂိုဗွဲဒင်သခိုင်တပ်ဇုဟ်ကိုကာမ္မနီသရဲတုဗူးဗျင်စိန်ဗွဲသွဟ်
တုတဲညိဂိုမဟာဥပရာဇာ’

သေဏာပတိဒင်အံ့တဲကိုပိုင်အာအလုံဗျင်ရ။ ဗူးဂိုမွဲသော့ဒင်သခိုင်တပ်ဇုဟ်ဟွံဗွဲ။
နုဗိုဟ်ပွင်မမင်ဗညာရေရမိဂို မဟိုစိန်စာကုသဟာဲရေင်ညွံ၊

‘လျဟ်ပွဲဇုကာရာဇိပိုယ်ပြအဲကိုဗျင်ဗွဲလွတ် စိုန်ဂိုဟွံဗွဲမိုဟ်ဒင်သခိုင်ဏီ
ညာတ်ဂးဗျင်လံင်ဒးလိုရ’

ဗညာရေရမိဂိုမိင်သတ်တဲရ ချပ်ဗွဲစိုတ်

‘အဲဏံဂိုဒးဒင်မင်ဒဒိုက်လံမင်တဲရ။ ဟွံဂွံချိုက်ချေစိင်လျဟ်ခိုင်လျဟ်
တဲ တဲပင်ကျိအဲဝါတဲဝါကျိအဲပင်လံမင်ကိုစိင်ပိုစိုတ်၊ အဲဆညိဟွံဖေက်
သရဲကာနုနီအကြိုက် ကေတ်ဇုဂိုဟွံဂါတ်ဗွဲသတ်ရ။ ယပ်ရဒင်သခိုင်ဗူး
တုဂ်မိင်ယိုက်ပူးခါဒင်သခိုင်ခါဒင်သိုဟွံဂပ်ရ’

ချပ်သတ်တဲတဲဏပ်’ဒိုင်ရ။ ချိုန်တဲလးဂတဂိုသိုတ်ဗူးကျင်လို့နီပုန် ဟိုကုသဟာဲရေင်ညွံ၊

‘ပျိုနီကြိုက်ယိုက်ကျင်အလောန်အံ့ဂိုဇော်လောန်ရ။ ဤသရဲဗူးဗို
ပွဲသခိုင်ပွဲဂိုဟွံဗွဲပဟိုဆဗျင်ဆဏံဂို စိုန်ဗျင်ဇော်ဇော်နုဗျင်စိုတ်စိုတ်ဗျင်
လေတပ်ဇုဟ်ဟွံမာန်ရ။ ညာတ်ဂးအကြိုက်မပွဲဗျင်ဗွဲမခိုန်ရ’

ဗညာရေရမိဂိုမိင်သတ်တဲရချပ်ဗွဲစိုတ်ရ။

၁။ ဒိုဟ် = ဗဒိုဟ် = ဟိုသို၊ တွံ (သုတ်တဲကောံခရိုဟိုဗဒိုဟ်သိုအိုတ်ရ)
၂။ ဏပ် = သိုတ် (တိတ်နေသညိ)

‘ချင်အင်ဝဏ်ဂှ်တံင်တုင်မင်မုက်ချင်ဟင်သာဝတီကိုရ။ ဣကရာဇ်ချင်
စိန်ဇက်ပျီန်ကျင်အလန်ဏ်ဂှ် နွံစိုတ်ရာဇနာမိတ်သိုက်ဂှ်စိုတ်သရဲ
မပတုတ်ချိုက်ချေလှော်နလွတ်တင်စေဟ်ဗွဲကုမ္ပဲရ။ ဟံ့မဲညးလှော်ဂေါင် စိုန်
ဂွံချင်အင်ဝတဲ ဟံ့အိုတ်စိုတ်ရာဇာမိတ်ဏ်။ ညာတ်ဂးပျီန်အကြွက်တံ
တ္တိုဇက်အာစိုတ်ချင်ဟင်သာဝတီပုန်ရ။ ဇကုအဲပုန်ကျင်ဒးတြိုင်လတ် လံမင်
ကိုရ။ ယဝ်ရလှော်ချင်အင်ဝတဲပသွတ်ဂှ်ကလောင်အာချင် ဟင်သာဝတီပုန်
ဟံ့မ္ပဲရ။ အဲဒးဒင်သဇိုင်တင်စေဟ်ပျီန်ဏ်မ္ပဲဝါရ။ ညာတ်ဂးစိုတ်ရ။ ဟံ့တို
ပျီန်ကြွက်ဇက်ဇော်အာချင်ဟင်သာဝတီဂှ်’

တဲ၊ ဟိုက်ပွင်ဂုက်ရ။

‘မုဇက်ပကိုကာမ္ပနီသရဲချင်စိန်ဂှ်ရော။ ချံန္တံသတိညာန်ပညာ စိုတ်လှ်
ရော။ ပိုယ်ဖေက်ဆဒေဝတ်တိုကလောင်ဂှ်ဂှ်ရောင်၊ ကာမ္ပနီ ကိုပိုယ်ဂှ်
ခိမ္ပိတ်ကွတ်တိမ္ပဲစိုတ်ဟံ့ဖေက်အမ္ပဲ ညာတ်ဂးတင်စေဟ် ကေတ်ဒးပွဲကိုရ’

ပွင်ဂုက် ‘ဂွံမိင်ဟုံမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်တဲ၊ ဟိုဂး

‘ယဝ်တဲအဲဒင်သဇိုင်ဂှ်တိုခိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ညာတ်ဂးတဲအဲသ္တောံ ဗွဲတိတ်
နုဒဟ်သ္တောံထာန်ဥပရာဇာဂှ်ယဿပတ္တိဆောတ်ဟံ့မ္ပဲရ။ ဂတနုဏ်ပိုယ်
သ္တောံနိတ်သဲဆိုက်ဗွက်ဂိုဏ်ကုသန်တဲအဲကို’

ဗညာဓရေမိသ္တားရ။

‘အဲဒင်သဇိုင်အလောန်ဏ်ဂှ်ညာတ်ကိုယဿပတ်မ္ပဲ သမိတ်ဂွံပကင်ရင်
ချင်ကိုခိုက်တိုတ္တိယဿလင်သိုက်ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်သမဏဗုဒ္ဓတံ
သ္တောံနိတ်တသိုက်ရောင်’

ပွင်ဂုက် ‘ဂွံမိင်ဒးစိုတ်ရ။ တဲလုပ်ပတီသေဏာံပတီအတိုင်ဂလောန်ဗညာဓရေမိဟိုက်ရ။ သေဏာံပတီ
ဂွံမိင်တဲမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်၊ တဲလုပ်လှော်ပတီတုညးဖရင်မင်ဂင်အတိုင်ဂလောန်ဗညာဓရေမိဟိုက်တဲ ပြ
ကာရ။ တုညးဖရင်မင်ဂင်ဂွံမိင်တဲလက်တိုတ်စိုတ်ဗျဟ်ဟိုက်ဂှ်ဒဒါ

‘ဗညာဓရေမိဏ်ဂှ်ချိုက်စိင်၊ ချိုက်ချေပြဟ်ပြေဟ်လောန် နွံသတိ၊ ညာန်၊
ပညာဓကွဲ ဂင်ညွာပွဲကေင်ကာပျီန်ဟံ့မဲညးဗ္ဗောံစတ် ညာတ်ဂးတင်
စေဟ်ကိုသရဲချင်စိန်ဂှ်ရ’

ဗျဟ်ဟိုက်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ကွံန္တံပဟိုက်သေဏာံပတီဂမ္တိုင်။

‘ဗညာဓရေမိဏ်ဂှ်ခိုတ်သရဲခိုတ်ချင်ဟင်သာဝတီရောင်ပိုယ်ပိုတ်အာ၊
လျဟ်ဂွံအဲဗျဟ်ဟိုက်ဂှ်’

ကွံန္တံပဟိုက်သ္တောံပတီတံနင်ဗညာဓရေမိ ပသုတ်သစ္စတဲကိုလုပ်ကျင်သီကွီ၊ သိုတ်ဒင်ဒ္ဓံတဲ

အာပတိတ်နှင့်ဗညာဓရေမ်ရ၊ ပသုတ်သစ္စတုံကိုလုပ်အာသီကီရ။ ဗညာဓရေမ်လုပ်လျှောက်ဖျော်ကျိပ်ဂတ သျာဂစံတူညားဖရင်မင်ဂင်ရ။ တူညားဖရင်မင်ဂင်ညာတ်ဗညာဓရေမ်တုံမိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တုံနွံအံ့သွာန်

‘ပျိုန်ကျင်ညန်ချင်အင်ဝအလောန်ဏ် ကေတ်ညားလုံပွဲဒင်သခိုင်တိတ် တင်စေ့ဟ်ကိုသရဲကြုတ်ဟုံပွဲ တူအဲဒင်သခိုင်ပိုယ်ဟာသတ်လုံရော’

ဗညာဓရေမ်လျှောက်ပတီရ။

‘ပျိုန်ဆဏ်ဂိုကွက်ဩမ္မိရ။ အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်အ္ဍာတ်ဒင်သခိုင်တိတ် တင်စေ့ဟ်ကို ကာမ္မနီကတညူခွေဂ်ဂုဏ်တူညားဟုံဂွံဂို ကိုတူညား ညိုင်စိန်ဂိုဝံင်ကိုရ။ ဆဂးအဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်အ္ဍာတ်ဒင်ရာဇာဒါန် ချေတို ခိုဟ်ဟ်ဗွဲယပ်ပွဲညိုင်ဒိုက်ခိုတ်တုံ၊ ပဟိုဆကာမ္မိညားဗွဲဏီရ ပါနုဒေဝတ် တုံ အဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်တင်စေ့ဟ်ပွဲဖအိုတ်ရ’

တူညားဖရင်မင်ဂင်ပွဲမိပ်တုံတ္တိဗဒိုသောမုဟ်ရဗွဲမလောန်ရ။ တုံနွံအံ့ဟို

‘ချေဒြပ်ပိုယ်နွံဒိုင်ဗွဲမဂိုင်ကိုလက် တူအဲပပွိုင်ရ။ ယဝ်ဒးစိုတ်ချေလုံကို ရဲကေတ်ရ’

ဗညာဓရေမ်လျှောက်ပတီရ။

‘(၁)လက္ခဏာစိင်ခိုဟ်ကာလချိုက်တုံရောင်ပွဲတီဂးခိုဟ်၊ (၂)ချေခိုဟ်ပွဲ ကေတ်တဲစွဲလ္လှူစးရင်ကွာရောင်သော့တီဂးခိုဟ်၊(၃)သရဲတို ခိုဟ်ယပ် ပွဲဒင်သခိုင်တိတ်ဗတိုက်ပျိုန်တုံရောင်သော့တီဂးခိုဟ်၊ (၄)ထင်ဒွိတ်ဘုံ ယပ်ပွဲခရက်ရင်ကိုတုံတုံရောင်သော့တီဂးခိုဟ်၊ (၅)မိုဟ်ပြိန္နဲ ကိုရုပ်သတ် ယပ်ချိုက်ဆင်သိုလက္ခဏာဝတ်ပတိတ်ပတ်ရောင် သော့ဟိုဂးခိုဟ်၊ (၆)ယပ် သိုက်ပွဲတိုရဟ်ပွဲဒွဲ ဒးကွာတုံရောင်သော့တီဂးနွံ ကိုရဟ်သာသုတ်ကြိအံ၊ (၇)ယပ်စိုတ်ခိုဟ်သော့ စံစတ်ကိုအိုတ် သလေဟ်ပွာပညာတုံ ရောင်သော့ တီဂးခိုဟ်။ ဥပ္ပမာပန်ပိုတ် တိုအဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်ဟိုဏ်ဂိုဒြပ်ဂိုဝါတ် ဒန်မရာဇ်ဟိုဂးချေနွံပွိုင် ဂိုဂိုင်ကော့ရ။ ဆဂးအဲဒိုက်ကျက်ဂမျိုင်ဖေက် ဟုံမိုတ်ခိုဟ်ဟ်၊ တိုခိုဟ်ဟ် သဂိုဝါတ်’

တူညားဖရင်မင်ဂင်မိင် ဗညာဓရေမ်ဟိုပတိုအံ့ပွာသိုဟ်ညွေက်သတ်ဂိုတုံ အိမ်ဂိုင်ဒးစိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ တုံနွံအံ့ကိုမိုဟ်မင်ချေကေတ်နှင့်ချေဝင်ဖေက်သိုသုတ်အိုတ်ချေရးဂမျိုင်ကေတ်နှင့်ကိုဗညာဓရေမ်ရဲစိုကေတ် ရ။ တူညားတိတ်အာဇိုကို မိုဟ်မမင်ချေပွဲစီရင်ပြုပြင်နှင့်ချေဒုတ်လုက်ကိုတ်ရဲဂိုင်လောန်၊ ဗညာဓရေမ် လျှောက်ပဝတ်တုံတိတ်အာရဲစိုရင်ဟုံဒးကိုမိုတ်ဆဲး၊ သေဏာပဝတ်ဗွာဂမျိုင်ဂိုမပြိုင်ဟိုဇေဟ်ဇွဟ်ရေင်ညွဲရ။ ဟိုဂး

၁။ ကွက်ဩမ္မိ	=	သွက်ဟုံမ္မိ	၃။ ဥပ္ပမာပန်ပိုတ်	=	ပိုလပ်ပန်ဂိုတ်ကျါ
၂။ သောမုဟ်	=	(ပါလိ)သောမနုဿ			ရလွှးလင်ထဂိုတ်ရ။
	=	မိပ်စိုတ်			ပွဲမုဗွာလိဟ်ဟုံလွှးရ။

ကောက်ချေရုံကျော်စိုတ်သွဏ္ဍိနလက္ခဏာဒေသင်ပို့စိုတ်၊ တုံကေတ်တံစွိတ်စးရင်၊ ချေရုံပွဲပွဲချိန်စးစေ
တုပ်ညင်ချေရုံရှင်ရဲနင်ကုပ်ကွာရ။ တိကေတ်ဒေဒိချေရုံထံစိုတ်နွံကိုဖြဟတ်ပွဲင်ပွဲခွဲကုပ်တုပ်တဲ့ ကိုကေတ်
ဂယောက်နင်ဒက် စုတ်သုာစးချေတဲ့ လုပ်လှောင်ပတီရ။

‘ချေပွဲခိုတ်ဒေလက္ခဏာတိုကေင်ပတေတ်ကျင်ရအံ၊ အဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်
ဒေစိုတ်လောန်ရ။ အဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်သ္မာတ်စံရင်ကိုဒဒေဟ်ကွာ’

လှောင်ပတီတဲ့၊ ခတဲချေပတီတ်နင်ဗူးနူဂတသုာတုညးတဲ့ ရပ်ဗျဟ်လေင်ကမ္မာတဲ့ ထလတ်တိုန်
ချိုင်ရ။ ချေရုံဗဒ်ကိတ်ကောမူးချင်ပလိုက်ဗွဲဗက်ဂုအာ ရင်ပွဲညာတ်ကေချေကိုမိုတ်ရ။ လွတ်သေဏာပတီ
ဗွာတ်လရီအိဂအေတ်တိုန်ပတီဂး။

‘မည်ပလီ ဒေပလီတုညးတဲ့ဒချင်ဟင်သာဝတီရ’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲမင်သေဏာပတီဟိုသတ်တဲ့ လကိုတ်စိုတ်ရ။ တုံနွံဒွဲကိုကေတ်ပုဂုဂုကင်
သုာန်ရင်နလေကေရ။

‘ဗညာခရေမ်ညှိဟ်ဒအာကေဟာ’

ပွင်ဂုတ်လှောင်ပတီရ။

‘ဗညာခရေမ်ပွဲနွံသစ္စလျူတပ်ပွဲမလောန် သွာန်ဒမရာဇ်အာဂ် အဲဒိုက်ကျပ်
ဂမျိုင်ညာတ်ဂးဟွံဒ်ရအံ ဟိုတ်ဂးချေပွဲဒ်ကောန်ချေ သုတ်ဟွံကေင်ပွဲ
လစက်သုာစးချေပုတ်ပွဲစးစွဲလှေ်ဏီ နွံကိုဖြဟတ်သတ်ယုက်တဲ့ ဗညာ
ခရေမ်မိက်ကိုပွဲဖြဟတ်ချိန်စေပွဲဗွာန်လေဝဲသုာ အဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်
ညာတ်ဂးကလေင်ကျင်ပွဲနရ။ တုအွဲထင်ညှ ဂြဟ်လစေင်ညှကွာ’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲမင်သတ်တဲ့ ဟွံအိုတ်သလေဟ်ပွဲဗျဟ်ပွဲဗျဟ်လုပ်အာဏီ နွံဒွဲကိုသေဏာပတီ
ဂမျိုင်စွဲစိုတ်မင်ဗညာခရေမ်မင်။ နူဗညာခရေမ်မပွဲချိုင်ချေတိတ်အာဂ် တိတ်အာနူဂယးဗြဟ် ဒိုပိနာဒိုသင်တဲ့
ဗွာန်ချေရုံပွဲတိတ်အိုက်ဒင်ဒ်ပွဲစိုန်ညှိတဲ့ တင်မလေင်ချေမလှေ်ကွဲလုပ်ကျင် သိုလှဟ်သေဏာပတီ
အိုတ်သိုညာတ်သတ်ဒ်ဒ် ဗညာခရေမ်မချိုင်ချေလှေ်ကွဲလုပ်ကျင်နူဗေသုာတဲ့၊ လရီအိဂမ္မတ်တိုန်ညးဂး

‘ဗညာခရေမ်ကလေင်ကျင်ရ။ ဒ်အတိုင်ဂလောန်ပွင်ဂုတ်မဟိုဒ်ကေွဲရ’

လွတ်ဖရင်မင်ဂင်ကေတ်မတ်ညာတ်မိတ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ထိုင်သးဗွဲမပွဲင်။

‘ဗညာခရေမ်ဏ်ရ် ရိဟ်စဒ်တြဲဗွဲရ။ နွံသစ္စမပိုန်ရ။ သိုသောတြဲတ်စိုတ်မ
တြဲဟ်လောန်ပတုကွတ်တစိုန်ညှိနာနာသတ်၊ ဤမိုတ်ပတုဟ်ပွဲ’

လွတ်ဗညာခရေမ်တင်ချေကလေင်လှေ်ကွဲလုပ်ကျင်စိုတ်မုက်ရင်ဗြကရာဇ်စေရုံချေလုပ်အာသီ ကိုလှောင်
ပတီတုညးဖရင်မင်ဂင်ရ။

‘အဲဒိုက်ပွဲချေချိုင်ပေင်ကိုစိုတ်တဲ့ရ။ ဟိုန်ဂုဂိုက်ကာမ္မနီဂ် နွံပွဲဗွဲတဲအဲ
ဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်ရ။ သကေတ်နင်ကွဲမရာဇ်ညင်ပွဲရ။ အဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်
သ္မာတ်ကေတ်ပသဲရဲမ္မဲကွက်ကောသ္မံချေ။ ကာလအဲဒိုက်ကျပ်ဂမျိုင်

ဣတ္ထိတံ ကျိပ်ကာမ္မနီဝိတံ တံ သွေဘံ ခင်ကေတံ ကျိပ်ကာနုယံ ဝေတံ ခိုပ်တံ
စုတံ ပွဲရဲတို ကွက်ဏာသွဲခေါ်ဂံ နင်ကွဲမရာဇ်ရဲ'

လွှာသေဏာပတိညးမသီ ကျိပ်မိင်မွဲကောံဂံ မိင်ပညာစရေမ်လျှော်ပတိသံဂံ တံ ဟိုစနံစာရင်သွဲရဲ၊
'မည်မဟိုဠ်ဂံညာတံဂးဇကုရာဇ်မဟိုတိုင်သးဇကုဂျိုင်ရဲ မိပ်စိုတ်အိုဇိုတ်'
ဂျိုင်လောန်'

သံဃာဏံ သေတံမဟို တံ၊ ဖရင်မင်ဂံင် ကိုလပ်ညာမပွဲ အပေါတ်ချေမစီလပ်နမိုက်အိုတ်သို၊ သိုယာတ်
ထမိင်ကျိပ်မုံသံဃာထံ လစိန်စုန်ကဲမတူတံနရတ်ဒစိတ်သံ၊ ကိုကုတုညာစရေမ်ရဲ။ နွဲအွဲကိုမင်နုနု မိတ္တစီရင်
ပြုပြင်မှိုနီအိုတ်သို ကိုပညာစရေမ်အဟိုင်ပိုက်စိုတ်ရဲ။ တံကိုနွဲရာဇာသန်ပတိတ်ဏာဖာတ်အမိင်ကာလ
ကိုတုညးချင်စိန် သိုအပေါတ်ပဏ္ဍာကာရ ဖအပ်ကိုမင် မဟာရာဇာနိကာလုတ်ပတိတ်ဏာကွဲကုတုညး
ချင်စိန်ရဲ။

မင်မဟာရာဇာပဝတ်တံတံအာစိုပ်မိုဠ်နီမုးချင်ရဲ။ သရဲကြိုက်တံညာတ်တံသေအာပတိတ်သေဏာ
ပတိတ်ဂျိုင်ရဲ။ သေဏာပတိတ်လုပ်အလျှော်ပတိတ်တုညးချင်စိန် တံတုညးချင်စိန်နွဲကိုလုပ်အပုဒ်ပုဒ်ပါန်
မင်မဟာရာဇာလျှော်တံကွဲရာဇာသန် သိုအပေါတ်ပဏ္ဍာကာရကိုတုညးချင်စိန်ရဲ။ တုညးချင်စိန်
နွဲအွဲကိုမိုဠ်ပိုက်ကွဲရဲနွဲဂလားနီဟိုဂး-

'ဒဒိ တုညးနွဲ မိုတ်ရာဒနာမိတ်သိုက်ပွဲ ဝိုသရဲဒျိုင်ချေလေဟ်ကွဲလွဟ်
တင်စုဟ်မွဲကိုမွဲဂံ တုညးကိုစီရင်ပြုပြင်လပ်အပေါတ်သွက်ပွဲတံ
ဗိုဂံကိုညီသာရဲ။ စိုပ်တံဗြဟ်ပတိတ်ထပ်တံ တံ ကိုစီရင်သရဲတံ
ကျင်တင်စုဟ်အတိုင်ဖါတ်လပ်ဂံရဲ။ သွေဘံစိုဝင်ဒိုဇောပ်မတ်အတိုင်
ဟိုလပ်ဂံရဲ'

တုညးချင်စိန်ပွဲတံလိက်ရာဇာသန်ဖာတ်တံတံ တံ မိပ်စိုတ်လောန်ရဲ။ တံနွဲအွဲကိုစီရင်ဒနပ်မကရဲ
သေမံမသုန်'တံနိုဟ်ပိုက်မွဲဆောကိုအပေါတ်ချေထပ်ပွဲဂံမုးယျိုင် ဒ်ရာဇပဏ္ဍာကာရကိုပလန်' ဖအပ်
ကိုမင်မဟာရာဇ်ပိုင်လုပ်ကျင်ကွဲတုညးဖရင်မင်ဂံင် မင်မဟာရာဇာလျှော်ပတိတ်တံ၊ ပိုင်နင်ရာဇ ပဏ္ဍာကာရ
ကိုပလန်နင်ဂံကလင်ကျင်ကွဲတုညးဖရင်မင်ဂံင်ရဲ။ တုညးဖရင်မင်ဂံင်မိပ်စိုတ်လောန်ရဲ။ ခါဖါတ်တံတုညးသွဲ
တံ တုတံသိုဇါဇကုနွဲအသံကိုသေဏာပတိတ်စီရင်သိုင်သွပ်'သာလာဇါမက်ချင်ဂံ သေဏာပတိတ်ဒာ သိုသိုမို
နဲဒပ်လွှာကြိုက် ဒိုင်အွဲဇကန်တုတံသိုဇါတံ ကိုဗျော်စိုကျင်စီရင်သိုင်သွပ်သာလာ သိုဇါလွှာကိုတင်ကျိဇါ
ရင်သွဲ ၈ ရာသေတုညးသွဲဇါဇောရာ အဒေါပ်ဂံနီခွဲင်တံဂျိုင်ကွဲင်ချေသွက်ပွဲတံ ဇောဟ်ရင်သွဲ ပွဲမဒ်အာ
သေအဟာန်နုဒ်ချေထပ်စုဟ်ရင်သွဲဂံရဲ။ အမာတ်သေဏာပတိတ်တံမိင်စိုပ်မိုဠ်ကံ ယျိုင်ကယျပ်လပ်
သုဟ်သုန်ညီသာသိုဇါလွှာရဲ။ ခါစိုပ်တံဖါတ်လပ်ဂံတံတုတံသိုဇါလွှာဂံသုဟ်သုန်ကော့ ဗိုလးပတံ က္လီသုာ
တံတံအာဇရင်သွဲသာလာသိုဇါလွှာဂံရဲ။

၁။ အိုဇိုတ် = အထင်ခွဲကု ၂။ ဒနပ်မကရဲ = ဗိုဇာ 'မကန်းခြေသည်းပါးစု
(ဟိုအိုဇိုတ်စကုရ) သေမံမသုန် ပါသောခြေနင်းတံစု'
၃။ သွပ် = ခြံ

လွှာကာမ္မနီကျိုင်ကျပ်စုတ်ပလိုအိလတက်ခြပ်တွဲတ်နထပ်ဒက်ဇက်ဂတ်ပိုင် လွှာကော်လွယ်မဒ်
လွှာင်ချေ တဲ့တိုန်ချိုက်လော်ဒစးသို ကိုလွယ်တိတ်ကျိုင်ပွဲဂွံဒပ်ပုရိသတ်မဒ်ဒွဲချေတပ်ရေင်ဍွဲ။
ဗညာခရာမ်တုန် ကျိုင်ကျပ်စုတ်ပလိုအိကောဟ်လက်ကြာပ်သတ်ထပ်ထိုင်ကိဉ်ပိယာတ်သတ်ဗကော်
တွဲတ်နထပ်စုတ်ပြင်ဗော်ကိတ်တဲသက်လွန်တဲကောန်တွဲတ်နရတ်ခွိတ်ပြကာတဲ့ ကော်မခြေင်ကမ္မာဲကွဟ်
တိုန်ချိုက်ချေလော်ဒဒယေဟ်ကွေင်ချေတိတ်ကျိုင်ဇရေင် ပွဲဒပ်ပုရိသတ်မဒ်ပုန်ဂမ္တိုင်ညာတ်ဒးကာမ္မနီချိုက်ချေ
ကျိုင်လတက်ခြပ်ခိုင်တဲဟံ့ဂွံညာတ်ဒွဲသော့ထပ်ပက်ရ။ တဲ့ချပ်ဂး-

‘ကာမ္မနီထံဂို ဒေံစိုန်ဍွဲပွဲလွဟ်ပြဟ်ပြေတ်လောန်သိုကုလတက်ခြပ်
စုတ်ပလိုအိဗ္ဗန်လင် ဟံ့ဂွံညာတ်ကျိုင်လော့ထပ်ပက်ဒွဲလီု အဲသွးက
သေအိကုလော်သော့ရင်ဒွဲထပ်ပက်ကွာ ဗွဲပြကာပုန်တြဟတ်ချေသေံဂိုလေ
တုပ်မင်၊ အဲသွးကသေအိကုလော်ဂေင်ရင်ဍွဲကွာတြဟတ်သော့ချိုန်စှော်
ညာတ်ဂးသကော်ဖူးဂွံလော့သွာရ’

ချပ်တဲ့၊ ဟိုဂလာန်သာယျေန်ကျွောပ်ကော့ကိုဇကျ၊

‘ဒဒိုပိုယ်ညးခါဒ်ဉ္စကသရာဲခိုဟ် ဝိသေသနုကုသရာဲဂမ္တိုင် ဍွပ်စုတ်ရင်
ဍွဲဝါရလျဟ်ဂိုဒ်ထာန်ကော့တ်ရ၊ သော့စွဲယုဗရလင်ဒိုကုအိုတ် ကာလ
ပါဝသာန်’ဇရေင်၊ ခါရတပ်စုတ်ကော်ဖူးကယုဗူးညာတ်ဂးဟံ့အိုတ်
အခိုက်ကဏာရ၊ ပိုယ်ညးခါလွပအန္တရာဲရင်ဍွဲဏီ ကိုတုအဲလေဟ်
ဒယေဟ်သတ်ဂွက်ပွဲဗ္ဗူးစးချေ သိုကုလွယ်မဒ်ကွေင်ပုန်ဂမ္တိုင်အဲလေဟ်
ကွဲအာကိုအိုတ်အခိုက်ကွာကွာတဲ့၊ အဲသလေဟ်ဗက်တုအဲညင်
ကိုတုတ်တုအဲရ။ တဲ့အဲလေဟ်ပုန်တုးအဲလော်ဗက်အဲကိုအိုတ်အခိုက်ကွာ
ညင်အဲကို ကိုဉ္စကရာဇ်ခါကော့သိုဗိုပုန်ဂမ္တိုင်ခါလွာ်သော့စိုဝေင်ပ
ဇောပ်မတ်၊ ယဝ်ပိုယ်ညးခါလေဟ်အိုတ်အခိုက်ကွာဇုးသောင်တဲ့
ကာလကိုသတင်စုတ်ကော်ဖူးကျရင်ဍွဲဂို သော့ကလိုဟ် ကိုတီ
ကော့သိုခါလွာ်ရ’

ကာလဂိုကာမ္မနီမိင်ဂလာန်ဗညာခရာမ် ဟိုသာယျေန်ကျွောပ်ကာမ္မနီဂွံမိင်တိုညာတ်ဂး-

‘ဒးရးမင်ရ၊ မိပ်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ’

တဲ့ဟိုပလန်ကျိုင်ဟိုဂး-

‘ဒးစိုတ်ရ၊ ဆဂးပိုယ်ဒ်တွဲကျိုင်တုအဲဒ်တုသို ပိုယ်သလေဟ်ကွာကို
တုအဲလေဟ်ဗက်အဲရ’

ဂးတဲ့၊ ကာမ္မနီဗဒ်ချေလေဟ်ဒယေဟ်သိုလွယ်ကံတုသိုကိုသဒ်င်တိတ်ကျိုင်၊ ဗညာခရာမ်တုန်

၁။ ကာလပါဝသာန် = အရေဝါပဋိလီု အဝသာန- စိုပ်ကော့တ်အိင်ကာလ၊ ညးကျညးချိုတ်ဂွံ
အခိဝါဂိုရ။

ဗဒ်ချေလေဟ်ဗက်ကာမ္မနီဂွံဟံ့အနိုက်ရ။ နုဗညာခရေမ်လေဟ်ဗက်ရင်သွံ့ဂှ် တုက်သျှင်စိန်သိုဟုဉ်း ဖရင်မင်ဂံင်ညာတ်ဉ်ကသရာဲသိုခါ လေဟ်ကွဲဘက်နအပေါတ်မဒ်လွဟ်အိုတ်သို ရံင်ဒေးဗျိုင်ဒုင်ဒေါင် ပြဟ်ပြေဟ်လောန်ရ။ တုဂ်ပွါညင်ဂွံဆိဒေဝတ်ဝိဇ္ဇာဒိုဝ်မလေဟ်ရ။ ပွဲကာလလွဟ်ဂွံသေဏာန်ဗျူဟ ဗလဂ္ဂုပိုန်စိုန်ဗျိုင်သိုခါလွာ် ရင်သွံ့ဒုင်ဒေါင်ပူရိသာတ်ဉ်ကရာဇ်သိုခါစိုန်ဗျိုင်နကုလွဟ်အိုတ်သို၊ ဗွီစိုန်ဒုင်ဒေဝ် သရာဲတံဂမ္တိုင်သိုခါလွာ်ဟိုံထိုင်သးကာမ္မနီကိုဗညာခရေမ်ရ။ ညင်ဒေဝတ်စေံကျိုင် လေဟ်ဒေါင် ပူရိသာတ်ဉ်ကရာဇ်သိုခါစိုန်ဗျိုင်နကုလွဟ်အိုတ်သိုကျေပ်လောန်ရ မတ်စါရံင်ဟွံဂတာပ်ဟေင်၊ ရံင်ကာမ္မနီတု ကလေင်ရံင်ဗညာခရေမ်ပွန် ရံင်ဗညာခရေမ်တုကလေင်ရံင်ကာမ္မနီပွန်ဒုင်ဒေဝ်မတ်လောန်ရ။ ခါကာမ္မနီလေဟ် အိုတ်အနိုက်တု ဗညာခရေမ်လေဟ်ကိုကာမ္မနီလေဟ်ဗက်ကို၊

နုဗညာခရေမ်လေဟ်အိုတ်အနိုက်ပျါန်ဗျူစးချေသိုလွဟ်ဂဒံင်တုပလေသစွဲဒုပွါ သိုက်ဂွံရံင်ဒုဒဲ ခြပ်ပုဂ်ဂွံပသတ္တိ။ တုကေတ်တံပဲါလေဟ်စေံတံပုင်လေဟ်ပတိုန်ဗွဲဗျူ လကဲဖျေံကျိုင်တို လေဟ်ကရစး သွံ့က်စေံကို လေဟ်ပအာကာရတုတု ကာမ္မနီဟွံတီဇကုရ။ သလေဟ်ဂးအနိုက်ကာဗ္ဗာသတ်ဂှ်ကော့ဟွံဂွံသ လေဟ်ပွါရ။ လေဟ်ဗက်အာဒိုအိုတ်အနိုက်ရ။ ဗညာခရေမ်ညာတ်ကျိုင်သွံ့ဝါင်ကုက်သိုခါလွာ် နိုဒိုင်ပုဂ်ဟာဒိုင် ဆထပက်ပျိုင်လွဟ်ဂဒံင်ဂွံ ကာလလကဲဖျေံကျိုင်ဂွံညာတ်ကျိုင်ပုဂ်သုဝ်ခမော်မွဲဒု ပွန်ဆဖျေံခြင်ဗဟ်ပွံ ပသတ္တိဂွံပိုန်ညုန်တုဗဒိုအံဖျေံဇုဒိုင်ရ။ တုကိုဉ်းကော်ဟိုံအာ-

‘ပိုယ်ဉ်းစါလေဟ်ကွဲဂှ်လေအိုတ်အနိုက်ဟိုံရ။ အလောန်ဏံပိုယ်
သွာ်တပ်စေဟ်ကော်ဇးကျရင်သွံ့ရ’

ကာမ္မနီဂွံမိင်တုဗဒ်ချေလေဟ်လုဂ်ကျိုင် ဗညာခရေမ်ဗဒ်ချေံတိတ်အာတပ်စေဟ်ရင်သွံ့ဂှ်ကျိုင်ကို အနိုက်ကုဟွံဂွံရင်သွံ့ရ။ တုဗညာခရေမ်ချပ်ရ။

‘ယပ်တပ်စေဟ်ရင်သွံ့သတ်ဏံညာတ်ဂးဂွံကော်ဇးဝါတ်ရ။ ဟိုတ်ချေံ
ကာမ္မနီဟွံ သိုန်ဖြဟတ်ဏီ အဲသွံ့ကံ ချေံကာမ္မနီသိုန်ဖြဟတ်တု
သွာ်ပလောဲသွာရ’

ချပ်တုပကျထိုအံခြေပ်ဒ်ဟိုတ်အာရ။ ကာမ္မနီဂွံညာတ်တု ဗဒ်ချေံထသေင်ဗက်အာဗညာခရေမ်။ ချိုန်ဗညာခရေမ်ညာတ်ကာမ္မနီ ဗဒ်ချေံပေင်ဖြဟတ်ထသေင်တိတ်ကျိုင်သတ်ဂှ်တု ကေတ်ကလေင် လုဂ်တပ်စေဟ်ပွန် ချေံကာမ္မနီသိုန်ဖြဟတ်စေံဂဟးဇကုဗက်အနိုက်ကုဟွံဂတာပ် ဗညာခရေမ်ဂွံအခေါင် တုလောာ်ထပက်ဏာနကိုလွဟ်သဒိုင်ဂှ် ထပက်ဒးပုဂ်ပါင်ကုက်ကာမ္မနီ ကာမ္မနီဒေဝ်ဇကုစေံ ဗညာခရေမ် တံင်ဂြိုင်လုဂ်တံဒးကအံကာမ္မနီပိုတ် ကျိုင်ဒတုမ်စေံဟွံဂတာပ်ပိုတ်ဏီ ကေတ်ဂမံပ်သမံင်ကေတ်ကျိုင် ကာမ္မနီဂွံတုစုတ်ရတုဗဒ်ချေံ။ လေဟ်ဒယေဟ်သိုလွဟ်ဂဒံင်အပေါတ်ကျိုင်မဒ်ဒြပ်တပ်စေဟ်ဇးကာမ္မနီတု ပြာပ်လုဂ်ကျိုင်ဂတမုက်ရင်သလသာသွံပဲဒုဒေဝ်ပူရိသာတ်သိုခါလွာ် ပြာပ်လုဂ်ပိုပ်ညုန်တုလောာ်တုဉ်း ဖရင်မင်ဂံင်ရ။ တုဉ်းသျှင်စိန်သိုခါဒုဒေဝ်သရာဲတံအိုဗ္ဗိညာတ်သတ်ဂှ်တု-

‘သရာဲတုဉ်းဖရင်မင်ဂံင်အသပ်ကော့ရဏး’

ဂးတု၊ တုဂှ်သရာဲတံကေတ်ဇကုကာမ္မနီနုင်ကောန်ကျိုင်ဆက်ပျိုင် စုတ်ကလာအာဟိုပ်ထိုအံရ။ တုဉ်းသျှင်စိန်သိုသုတသိုက်ကလေင်လုဂ်ဗဒ်ပိဒပ်ရ။ ဗညာခရေမ်ကော်ကိုကာမ္မနီလုဂ်ကျိုင်ကွဲတုဉ်း

ဖရင်မင်ဂင်ညာတ်သက်ဂံ တဲ့ တွီဗဒိသောဗ္ဗဟံ လောန်ရ။ တဲ့တွီသုတသိုက်ကလောင်လုပ်ချင်ရ။ ဗုတံဂမ္ဘိုင်ယိုင်သးဗညာဓရေမ်ရ။

‘ဗညာဓရေမ်ဏံဂံမိုဟ်ဟံသေင်သုတ်ဒေဝတ်ရ။ ဆကွိပ်ကာမ္မနိဂ်လေင် ဟံဂံဒတုဒိုပ်ထီဏီ’

ဗုတံဂမ္ဘိုင်ဟိုထိုင်သးဗညာဓရေမ်ဗွဲမလောန်ရ။ နူသေဏာပတိသိုဗိုနာဒေပ်ကြက်တံခါဂွံ ညာတ်ကာမ္မနိချိုတ်အာတုပေါတ်ရ။ လုပ်လော့ဝတ်ပတိတုညး ချင်စိန်ဟိုဂး-

‘မရာဇ်ဇက်ပုါနိကျင်အလောန်ဏံဂံ စွံစိုတ်သိုက်ဂွံပသေဏင်ဂပုါနိ ကိုတုညးချင်အင်ဝမ်င်ပွဲသေင်တံမရာဇ်ဟံသေင်ဟာ။ စိုန်ဒိုကာမ္မနိ ဇကသရဲတုချိုတ်အာဟံ သလေဟ်ဂးပိုယ်ညးဂမ္ဘိုင်တက်ချင်အင်ဝ ကွဲဟံမာန်ဂ်ရောသေင်။ ဒဒိဂွံဇက်ပုါနိလုပ်ကျင်လိုန်စိုပ်ကိုန်တု။ သွီကလောင်အာသုးဂ်ဂံဗုတံလောန်ရ။ ကိုချင်အင်ဝဏာအိဂ် ကေတ်တိကလိုအိဗိုတ်ပွဲဂံဏာညးမွဲမွဲကလိုအိဆဂ်တိုင်ထိုအိကိုန် ချင်ဗုတံဂွံမွဲရအံ’

တုညးချင်စိန်ဂွံမိင်တု ဟိုဗဒိအိသိုဗိုနာဒေပ်သရာတံဂမ္ဘိုင်ဟိုဂး-

‘ပိုယ်ဒိုဗတ္တိယညးဇေဝ်ဗွဲမပြုရောင်ဂွံပသုတ်သစ္စလပ်ကိုညးတုရ။ သွီကလောင်ဂတးအရေပ်အာပုန်ဂ်ဟံဂပ်ဝ်သန်ရ။ ဗုတံဂမ္ဘိုင်သေံ ပပရေအိဒးဂွံဟိုဂးကြက်ဟံမိုက်သစ္စ အဲဆာန်သစ္စလောန်နုဗြပ်က သာပ်ထင်တြန်ဏီ ပဟိုဆသမ္မတ္တိမိုဟ်ဏီရ။ စိုန်ဒိုတုအဲကေတ် နင်သမ္မတ္တိဒိပ်ဒြပ်သိုအိန်နင်စိုန်ကိုအဲ။ အဲဟံဒးဂုပ်ဏီ’

နွံအံ့ဟိုသက်တုဗကန်ကိုပုါနိကလောင်စချင်စိန်ရ။

ဗညာဓရေမ် ဒိသိုင်မဟာဥပရာဇာဒင်သျှိုင်ချင်အင်ဝ

တုညးဖရင်မင်ဂင်ညာတ်သိုက်တိတ်ဟိုကေင်ကာ သုဟန်ကော့အမာတ်ရာဇာပရောဟိတ် တံဂမ္ဘိုင်။ နွံအံ့ဂး-

‘ဟောရာရင်ဂြိုဟ်ကတိုတ်ချင်ဟိုဂးသုတံဏံဂြိုဟ်ကထိုတ်ဂ်လေင်စိုဟ် မင်ရ။ ဂတအာသော့လာပ်ဗွဲမပြုဂ်နိဂ် ဒိုနဂလာန်ဒိုဟ်လင်ဂ်ရ။ တုကို အပေါတ်ဥပဘိုက်ပရီဘိုက်ဗွဲမဂြိုဟ်ဖြဲမှဲတုချေဂ်လေင် ကိုအပေါတ်ဥပဘိုက်ပရီဘိုက်ဆမဂပ်ဝ်ရ’

တုနွံအံ့ဟိုဂး-

‘တုညးချင်စိန်ဟိုက်စိုပုါနိကျင်လိုန်ချင်ပိုယ်အလောန်ဏံဂံ ညင်ဂွး

၁။ သောဗ္ဗဟံ = သောဓနဿ (ပါ) မိပ်စိုတ် ၂။ ဥပဘိုက်ပရီဘိုက် = လာတ်ဆွာ

အဂ္ဂမဟောသီပွဲမိင်သင်္ဂဟ်တဲာ် လော့ဝ်ပတီရ်၊

‘တုညးလွန်ခေင်စံင်တူရ်၊ ညံင်ဗညာစရေမ်ပွဲမိင်ကရော့ပိုယ်လယိုင်
အဲဒိုက်ရအံ’

တုညးဖရေင်မင်ဂံင်သွာန်ဂး-

‘ခေံ ဗြမချပ်သင်လိုရော၊ ခေံ ဗြန္တမန်ယန်မလေဝ်ဒက်စိုတ်ဗညာစရေမ်
ပွဲဟာ’

‘အဲဒိုက်ခေံ ဗြဟံမုံမန်ယန်ရအေံ၊ အဲဒိုက်ကေတ်ဇုက်ဗြဟာန်မဒက်ရ်၊
ဟိုတ်နုသထွံမတ်ပွဲသံသာဏ်ဂံဒးစူမုၚ်’ နှိုင်ပွဲဝေင်တဏှာဖအိုတ်ရ်၊
စိုန်ဒီ ကူသိမုံကူဇ္ဈာန်သွာပတ်ကလောင်အာပွဲအကာသပွဲမိင်ဒးရဗ္ဘာင်
မိုဟ်ဗြဟံဇ္ဈာန်ဂိုလိုအာဒးဒတုံစေံစိုပ်တိဏီ၊ နစဝ်ပီတိပွဲအရီဒဒ်
ဗညာစရေမ်ဟံကေတ်မဟာဥပရာဇာ သိုရာဇာမိတာပိုယ်ဂို ဟိုတ်ဟံခေံ
ရာဇာမိတာပိုယ်ဒဒ်မဉ္ဇိုက်ပေင်လက္ခဏာဗြမုံကျပ်ညီကျေပ်လောန်ရ်၊
ဩညးမ္မဲယင်ညာတ်ဒးတုံပတန်စိုတ်ဟံတန် တုညးအလေခမဒး
ကျာဂံကိုရ်၊ ယးဂတအဲဒိုက်ဗြဟံဗြေင်သုပ္ပဗျည်’လပ်တုံ မရာဇ်ကို
ဗညာစရေမ်လုပ်ပရီဘိုက်’ပွဲဗြာသာတ်ရ်။ တုံကိုရာဇာမိတာပိုယ်တိတ်
အာကိုဗညာစရေမ်ညာတ်ဇေုစိုတ်မ္မဲဝါ ဗညာစရေမ်ပွဲညာတ်ရပ်ကောန်
ပိုယ်တုံ စိုန်ဟံပွဲလုပ်ကြပ်ပွဲသမ္မအမ်ရဲ’တုံ ဒးထွန်စိုတ်ပွဲမလောန်
ဟိုတ်စိုတ်ဂိုစပ်အာတုံ ညာတ်ဂးဟံချပ်ကလောင်ချင်ဟံင်သာဝတီရ်။
ပဟိုတ်နုကောန်ပိုယ်မုံလက္ခဏာဗြဟံဗြေင်ကျေပ်ညီကေတ်ပေင်အဝဲဗြမဒး
ထွန်စိုတ်ရောင်၊ အတိုင်အဲဒိုက်ဗြမချပ်ပသင်ဏ်ဂို သိုက်မိက်
ပွဲကိုဗညာစရေမ်မင်နစေံတိ’ခေံဗြဟာန်ဂိုရ်။ ယင်ရဒက်နမန်ယန်
နရေရဟ် နုဇုက်သဗ္ဗအပေါတ်ဒက်ဂမ္တိုင်ဂို သေံဟံဗိုန်တုညးရ်စေံစိုတ်
ဗြဟာန်ဏီ၊ ဩညးမ္မဲယင်ရဒးစပ်မင်ပွဲခေံဗြဟာန်တုံ စိုန်ကေတ်နင်
ဇုတ်တံင်ဂြိုဏာအာဟံမာန်ရအံ၊ မ္မဲသင်ပွဲအဲညာတ်ဂး ဗညာစရေမ်
သော့မင်မရာဇ်နစိုတ်မစပ်သင်ဏ်ရိုန်ရ်’

တုညးဖရေင်မင်ဂံင်ပွဲမိင်အဂ္ဂမဟောသီဟိုသင်္ဂဟ်တဲာ် မိင်စိုတ်ဗြမလောန်ရ်၊

‘ကိစ္စခေံအပွဲဂံခေံဗြစေံစိုတ်တုံချပ်ကေတ်ရေင်ညွှာရ်၊ ဟိုက်ကောန်ပိုယ်
ပွဲတိဇကုတုံ ခေံဗြဂပ်ဝဲဒးဒလောအိဗ္ဗောန်ဟိုရ်’

အဂ္ဂမဟောသီဒင်လင်သိုဉ်တဲာ် စိုပ်ကာလတ္တံ့ပြာပ်လုပ်အာဗြေင်ပွဲသတိက်ကောန်ဇေုကုရ်၊ တုံဟိုဂး-

---

၁။ စူမုၚ်	=	ဝိဝိင်၊	ဘိင်ဘင်	၃။ ပရီဘိုက်	=	ဗြဟိုက်၊	စသိုင်
၂။ သုပ္ပဗျည်	=	(ပါ)သုပ္ပဗျည်	နု	၄။ အမ်ရဲ	=	ဗြေောဝ်	
		ချန်သုခိုယ်		၅။ စေံတိ	=	ထစိုတ်	

‘လှုပ်ပွဲသို့မကောက်နုကိုဗညာစရေမိမဒးဂုပ်စိုတ်ဒ်မဟာဥပရာဇာတုံ
ကိုကောန်အဂ္ဂမဟေသီရ၊ ဟိုတ်သတ်ဂ်ရ ကောန်လှစာန်စး’ နွဲ့သို့မညီရ
ကောန်’

ကောန်ဂုတ်ဂ်ဂ်မိင်သတ်ဂ်တုံတ္တိဒ်စပ်လို့’ ပရိဒေဝစိုင်စေ့မုက်လှောင်ပတိတ်ရ။

‘ကောန်ဏံဂ်ဟုံပမိတ်ကိုတြိတြဟီ’ရ။ သို့က်မိက်ဂုံပမြဲမိန်ရနက်
ဗပေင်ကုသိုသွက်ဂုံဒ်ဂိုင်တရဂုံစံချင်ဇေန်နီဗာန်ခွဲလွတ်ရ။ ကာလသို့မ
ဟုံသွဟ်အရထတုံအတိုင်ပိုက်စိုတ်မအဲက်ရအံ၊ ယွဲမအဲက်တုဂုဏ်
ပဟိုတ်နုကဲအတိတ်ကိုပ်ကွာမမက်ကျင် မဒးဒင်ရ၊ ကျင်တ္တိဒ်ကောန်
ဇြကရာန်ကော့ရ။ ဆဂးဂကူဇြကရာန်ဟုံဂုံပတုပိ ယင်ရဒ်ဂကူ
ဇြကရာန်အဲသိုက်ဟုံဟိုကိုရ၊ လှုပ်ဂကူမညီမဒ်ဆတ္တိဂ်ပုါန်ကျင်ဒ်
တုပိအဲ တုပိပိုင်ထင်မကျင်ဒတုံစေ့အကြာခွတ်ရ ညင်စာဒိသိုင်မဒတံမင်
ပွဲဂကောံကူကိုရ။ ဟိုတ်သတ်ဂ်ရကောန်ဒးအောန်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရအံ’

ပွဲကာလဂ်အဂ္ဂမဟေသီမဟိုသေ့အဲသွန်ရ။

‘အဝဲဒဒ်ကောန်မိက်ဂုံပမြဲမိန်မဒသံင်သာဂ်ပြဲမင်ရ။ ဆဂးအဗော
မဒ်ကညာသမုလှေင်’ဏံဂ် ယာဏံညာတ်ဂးဖေက်မင်ဗွဲဟုံစိုပ်ဒတုံရ။
ယဲတြိအဗောမဒ်သမုလှေင်ဏံဂ်နွဲမင် ခေံကျင်ပြိုက်တုံပကူသီလုဒး
လို့အာဂုံ ဟိုတ်သတ်ဂ်ရကောန်ချုပ်ပကာလဗျုရမိဏံပကူ ဒဒ်ကောန်
မဟိုဇာတ်ဂကူဣဉ္ဇရယသသိုဂ်ခေံဟုံဂပ်ရ။ မအဲက်ကောန်မဒးစိုတ်တုံ
မကိုရောင်။ ပဟိုတ်ဗညာစရေင်ဏံဂ် ညးမုံဂုဏ်ပွဲချင်ဂိုယ်မဂိုင်ရီလပ်
ချင်ဂိုယ်ကိုဂမ္မိဗူးညးရးဂုံမင်ဒ်တထိုက်စိုတ်ရ တုပိညင်မင်မွဲဂကူကောန်
ကိုရ။ ယင်ရဟုံပွဲဗညာစရေမ်တုံချင်ဂိုယ်ဒးလို့ပါက်ကိုချင်စိန်ရ။
ဒဒ်ကောန်ပတုပိဇာတ်ညးညင်ခွတ်ဂိုဟ်မင်ရ။ ဆဂးညးသိုက်ပဝင်
တ္တိဂ်ပုါန် ပတုလွဟ်တဲဟုံမဲညးပတုအဲမာန်ဟုံဒ်ခွတ်မစံက်ခွတ်ဗ္ဗင်ရောင်
ကောန် ပတုပိညင်ရဲကျဲဂ်ယင်ရမအဲက်ကောန်ညးမယိုက်ပတိုန်တုံ၊
အတိုင်မဒ်ဇာဒ်သိုင်ရကောန်၊ ညွှတ်တြိဏံဂ်တုပိကိုဗြော့မရ ထောံလပ်
ဒုတ်လို့တုံမတိုန်ဂေါင်ကျေပ်ရ။ ဒဒ်ကောန်ဏံဂ်မဒ်ကောန်ဖြဲရောင်
တုပိညင်သျှရ။ မိန်မကလုတ်သတ်လို့ကိုဒ်ကိုခေံကျွတ်ဟုံမာန်ရ။
ကောန်လှေပ်လပ်ခပ်မာန်ဒိဉ္ဇရ၊ လှုပ်မအဲက်ကောန်မိင်တုံ လဟုက်
မွဲမလောန်ရ။ မိန်တြိမုံဇာတ်ဂကူမသင်သတ်လို့ကိုဒ်ကိုရ။ ညးမဒ်တုပိ
ဧကတုံအတိုင်ဒးမုံကျဲဂ်တြိဂေါင်ကျေပ်တိုန်အာရ’

၁။ စါန်စး = ကယျာန်စါန်စး ၄။ ကညာသမုလှေင် = နိုဂုတ်တို၊ ဝတ်ညောတ်တိ
၂။ လို့ = ဖိုတ်ဟုံမိတ်၊ အောန်စိုတ် ၅။ ဣဉ္ဇရယသ = (ပါ) ဇာတ်ဂကူ
၃။ ဟီ = သို့

အဂ္ဂမဟေသီဟိုဒ်လောအိဗ္ဗကန်ကောန်ဇကုတုံ ကလေင်တိတ်အာဒွဲတေကေရ။ တုံကိုဒိုက်ကုန်ကွံ တံညးဂမ္တိုင်စီမရင်ပြုမပြင်အပေါတ်အဟာရဘောဓိနိလဝ်ရ။

ချိုန်အခိုင်နူဂယးတုညးဖရင်မင်ဂံင်နွံအွံကိုကော်ဗညာခရေမ် လုပ်အာဒင်ဒါန်အဟာရဘောဓိနိဗ္ဗာ။ ပြာသာတ်ထင် ဗညာခရေမ်ဒင်ဒါန်အဟာရဘောဓိနိမပြုဆမဂပ်ဝ်တုံ။ လုပ်သီကွီခိုင်မွဲလေင်ရ။ နွံအွံတုညးဖရင်မင်ဂံင်ပုဂံး-

‘အဲဒိုခတ္တိယမပြိုင်တိတ်လဝ်ဝါစာတုံ ဓိုန်ဒိုချိုတ်ဂ်လေဟံ့ဂွံဂိုဟ်လမျီုရ။ ပုဂံတ်နူဆာန်သစ္စလောန်နူဆာန်လမျီုကွံဆဏီ။ ထာန်မဟာဥပရာဇာ ကိုရာဇာမိတာပိုယ်ဟ် အဲဂွံတိတ်လဝ်ဝါစာသ္တိဒြိုသီဇိုလာပ်သကာကုကု တုအဲ ဓိုန်ဒိုတုအဲဟံ့ဒင် ပုဂံတ်နူတုအဲဒိုသုာစိုပ်တုညးရာဇာမိရာဇ်ဂ် အဲဒးကိုတုအဲညင်ဂွံရ လုကိုအဲလိုသစ္စညိ။ ဗွဲသတ်ပုန်ဇန်တံဂမ္တိုင်ဒေသော ဒနာ’ရ။ ပုဂံတ်နူတုအဲဒင်သဇိုင်ကိစ္စကောင်ကာကျိုင်ဗ္ဗာင်ချင်ဂိုဟ်ညး ဂမ္တိုင်နွံပွဲဒဲးဒဲးပွဲမဂ္တိုင်။ ဟံ့ဂွံဒင်စသီဇိုလာပ်သကာသတ်လို ကတနူထံ အာယပ်ချင်ဒိုပုန်ကွာန်ဒိုမလညးလှိုဗ္ဗသော့ဒင်သဇိုင်ဂိုဝါတ်လောန်ရ’

ဂးသတ်ဂ်တုံ။ ကိုရာဇာမိတာကော်နင်နပလင်ဒ်? ကိုဗညာခရေမ်စကတမုက်ရ။ ရာဇာမိတာဂ်ပွဲမွဲ လောန်ရ။ ပပုဂံတ်နူဒိုကောန်ဂုတ်ဗြကရာဇ်မင်ကျိုင်မွဲမလံဟံ့ကောင်လိုက်ဖါနိ’ထပ်နပလင်အာကို သရဲသိုလိုမပပြိုင်ပုဂံတ်မွဲဝါထီ။ ဟံ့မိက်တိတ်နူယာတ်ဗိုက်လော့လော့ တုညးဖရင်မင်ဂံင်ကော်ဟို-

‘ပြဟ်ဟ်ညိ’

ရာဇာမိတာဂ်ဖေက်အဒိုသ္တိမတုံ။ ရဂ်ကော်ဖာန်ထပ်ပြာပ်တိတ်အာဒွဲဂတမုက်ဗညာခရေမ် နူမသော့ညိသော့ဂံင်ဗညာခရေမ်ဟံ့ပေင်မတ်နစင်မဂ္ဂ ကလေင်လုပ်အာရ။ ဗညာခရေမ်ညာတ် ကောန်ဂုတ်မပတိတ်နင်ဖါနိထပ်ဂ် မချိုက်ပေင်ရပ်သတ်ကျိုင်ဗြလူကဏာဗြမကျေပ် သော့ဂံင်မပိုတ် အာကေဟံ့ဒိုပတ္တတိဒိုဒေမလုပ်အာ။ တုညးဖရင်မင်ဂံင်ညာတ်သတ်ဂ်တုံမိတ်စိုတ်မွဲလောန်ရ။ တုံဟိုဂး-

‘ဗညာခရေမ်ညာတ်ဂးနွံဗြဟာန်ဆာန်ကောန်ပိုယ်မံ့ရုပ်သတ်မကျေပ် အတိုင်ဂလ္လာန် အဂ္ဂမဟေသီမဟိုဂ်ဒိုကော့ရ’

တီသတ်ဂ်တုံ ကွဲဒိုင်ပွဲစိုတ်တုံမကသီသုာတသိုက်မတိုန်အာရ။

ချိုန်နွံကာလမွဲတုံ ကော်သေဏာပတိဂမ္တိုင်မကော်သုဟ်မပြာပ်တိတ်ကျိုင်တုံမဟိုကိုဗညာခရေမ်ရ။ ‘တုအဲရောင်မဂ္ဂရိုလဝ်ချင်အလန်ဏံမံ့ကိုကိတ္တယောသပြာကတ်အာလုံ ညင်ရးအိုတ်သိုရ။ လုက်ဗ္ဗိတ်အယုက်ရ။ ဒဒိုတုအဲဟံ့ဒင်လာပ်သကာ အဲဟံ့ဒးဂုပ်ရ။ တုပညင်ပကိုအိဗ္ဗယသမချိုန်အာမဒိုဒုာဗြကရာဇ်’

၁။- ဒိုက်ကုန်ကွံ= ဒိုက်ကောန်ကမ္ဘောန်ပွဲနုန်
၂။- စောဒနာ = (ဝါ)ဂ္တိုန်ဂလ္လာန်၊ ဗိုဗ္ဗာ
                  ဆင်ခြေပေး
၃။- နပလင် = ခသုအိဗ္ဗ
၄။- ဖါနိ = ဖား၊ အရေဂ်ဗ္ဗာ ဝနံး

အကြံပြုချက်အစီရင်ခံစာ

ဂမ္ဘိုင်မစောဒနာရ၊ တွဲအဲချပ်ရင်ကုန်စိုဟ်ရ

ဗညာဓရေမိင်သင်ဂိုတုံချပ်ဂး-

‘အဲဒင်သိုဉ်ဂုင်စိုတ်ညးအလန်ဏံဂိုချပ်လင်ခွေင်ဒုဟ်ဇကုတုံ ကလေင်အာဍုင်ရောင်း ကာလလှုဟ်ပွဲတုညးဖရင်မင်ဂင်ဟုံကုန်အနုညာတ်ပွန် တင်ဂြိုလင်သင်ဏံဂိုခါရဒ်အာလိုဓဝ်သစ္စမပွဲပွဲဂပ်ဝ်သ့။ ယင်ဒိုသင်ဂိုအတိုင်ဝါသုာမဒိုအာရ၊ ယင်ရတုညးဍုင်အင်ဝ မဇိုန်ကုန်ကောန်ဂုတ်တုံ အဲမင်အာကုာရ၊ ဆစိုတ်ပွဲတီရိုကောန်ဂုတ်ဗာညိကုာ၊ သွက်ဂွံတီနွံ ရှိသုတ်ကြိုအိန်မညိပိုဟ်ဟုံတီ ယင်ရကုသိုနွံအာအတိုင်မပွဲကလေင် ဍုင်ဟင်သာဝတီနစဝ်သစ္စရ’

ချပ်သင်ဂိုတုံပတီရ-

‘တုညးကုန်ဒုင်မဟာဥပရာဇာကုအဲဒိုက် အဲဒိုက်ဟုံပွဲဒင်လင်ဂို ပဟိုတ်နု ကောန်မရာဇ်နွံ တဲဏီ ဗွဲသင်ပွန်အဲဒိုက်ဂိုဒို မိုဟ်ကုာဘာသာတုံ တုင်ညင်ကုန်အဲအဆောက်ရ၊ မိုန်နွံဗြဟတ်ထတ်ကွေ့ရ။ ဆဂးကျင်ဒတုံ မင်အကြာခွင်ကာလတုံ အဲဒိုက်ပွဲတီရေင်ပြုပြင်ရာဇာကိစ္စသင်လှိုရော၊ ခါရအဲဒိုက်ဟုံဒင်လေဝ်သကာတုညးပွန်မွဲဒးလှိုပဝေဏီတုညးပွန် အဲဒိုက်မေုစိုတ်ဒိုသရာတုညးတုံ၊ ဆဂးအဲဒိုက်အာတ်အနုညာတ်^၁ စါသင်ရ။ (၁)ဗွဲသင်ဂိုဟုံကုန်မိုဟ်ဂမ္ဘိုင်ကော်ဂးဒိုဂွဲ။ ယင်ရညးလှိုကော် အဲဒိုက်ပွဲမိင်တုံ အဲဒိုက်အာတ်ကလေင်ဍုင်ဟင်သာဝတီရ။ (၂)ယင်ရဍုန် ရာဇာဓိရာဇ်ဇက်ကျင်ကာလလိုတုံ အဲဒိုက်အာတ်ဟုံပုဂ္ဂိုလ်သိုဉ်ခါလှိုင်ရ။ ယင်ရပုဂ္ဂိုလ်ဇကုရာဇ်ဍုင်တုံဇက်ကျင်မွဲအဲဒိုက်ဒင်သိုဉ်ဗတိုက်တုံ၊ လှိုင်တဲလမျိုရအံ။ ယင်ရမရာဇ်ကုန်အနုညာတ်ဂလာန်စါသင်ဏံတုံ၊ အဲဒိုက်ဒင်လင်သာဝကမင်ကရောမရာဇ်ဆက်အာရအံ’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲမိင်တုံမိင်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရတုံနွံနွံဟိုဂး-

‘ဟိုတ်သင်ဏံဂိုအဲအနုညာတ်ကုန်ပွဲမင်ရ။ ပဟိုဆအာတ်အနုညာတ် ဆစိုတ်ဏံဏီ မိုန်နွံဂြိုဉ်နုဏံစိုတ်ကွဲဆ ယင်ရဂပ်ဝ်ဒးရးမင်လှိုအဲအနုညာတ်ကုန်တုအဲဖအိုတ်ရ’

ဟုံဗကန်ကုန်သဏာပတိအမာတ်ဒ်ဗညာတ်ဂမ္ဘိုင် ကိုတက်မင်လောင်ဆောင်ပိုင်အာအလုမ်ဍုင်ရ။

ဟိုဂး-

‘ပတီနုတုံဏံအာကိုဇန်တံဂမ္ဘိုင် ကော်ဂးဗညာမရေမိင်ကိစ္စကော် ကာကျိုဉ်ဗွင်ဍုင်ပိုဟ်ညးဂမ္ဘိုင်ရောင်ဟုံသေင်ပာ၊ ဗွဲသင်ပွန် ဗညာဓရေမိင်ပုဂ္ဂိုလ်ကတန်ညောကတဝါဒီ^၂ဂုဏ်ပွဲဍုင်ပိုဟ်ဗွဲမဂြိုဉ်လောန်ရောင်

၁။ အနုညာတ် = ဖျေခိုင်၊ စိုတ်တုင် ၂။ ကတန်ညောကတဝါဒီ = ကဟညဂြဟတဝါဒီ

ဗူးတံး ပြညးဗွဲကော်ဂးဂွဲတဲး ညွဲဂစိုတ်ထော်အိုတ်သိုမသ ယဝ်ဂိုတ်
စီရင်ဘ်သေခဗညာစရေမ်တိုန်ဒ်ဥပရာဇာတဲ ကိုတိတ်ယျဂး မဟာ
ဥပရာဇာဒင်သွိုင်ချင်'

သေဏာပတိအမတ်ဒ်ဗညာတံဂမိုင်ဒင်လဝ်ဒွဲတဲး၊ လောဝ်ဂရင်ပတိတ်တိတ်အာနူထာန်သီကီရ။
တဲစီရင်မိုတ်ကိုတက်မင်လောင်ကောင်ပိုင်အာအလုမ်ချင်ရတနပုရအင်ဝရ၊ ညးချင်ရးတံဂမိုင်တိတ်
ဖေက်ဒွဲသိုရ။ ညးလို့ဟိုထိုင်သးကုညးဖရင်မင်ဂင် ဟိုဂး-

'တွတိုပိုယ်အာန်သရဲလောန်နူရာဇာဓိတာမတ္တိဒ်နူညိုဟ်ဏီ သိုက်
ပဟိုချင်ကိုဇန်တံဒ်တသိုက် သကိုသတြညာတာကြိမိအနတ်ခရင်
သျှာဂိုင်လဝ်ဗညာခရေမ်စိုန်ကိုဒ်မဟာဥပရာဇာတဲ ထိုင်သးသတိညာန်
ဗညာကုသိုဗညာခရေမ်ဗွဲမလောန်ရ'

တွညးဖရင်မင်ဂင်နူဒွဲကိုသိုင်ရင်မဇော်အတိုင်ဒွဲမဟာဥပရာဇာ တဲဟောရာမကိုအခိုင်ကာလ
သုဘမင်ဂလမိုမပြညသုဟ်သွန်ညီသောကောညာတိကဝံသဂမိုင် စွဲပတန်ဒွဲရာဇာဓိတာမတ္တဗညာခရေမ်ဒ်ဒွဲ
မဟာဥပရာဇာအတိုင်ပထေထီကိုဝဲကွာ၊ တဲဖရင်မင်ဂင်မကိုအပေါတ်ယသဒွဲကုဝရ။ ကိုဗညာခရေမ်ဒ်မဟာ
ဥပရာဇာ ပတိုန်နိုပိုန်ချင်ရတနပုရအင်ဝဟိတ်ခြေန် သမဏဂမိဗူးညးချင်ရးဂမိုင်မင်ဒ်တသိုက်အိုတ်ရ။

ဗညာခရေမ်ကလောင်ကျင်ချင်ဟင်သာဝတီ

ချိုန်ဗုတ်ပိဂိတုကောန်တုညးဖရင်မင်ဂင်တန်ဂမ္ဘာရ ချိုက်ပေင်စိုက်တုထုညးဂမ္ဘာကောန်ကြည့်ဗွဲ
တွညးဖရင်မင်ဂင်တီသတ်တဲတွဲဒ်ဖိုတ်ခြဟာန်ဗွဲမလောန်ရ။ တုညးပြာပ်အာဒင်ကေတ်စမကုနတ်ရ။
တဲနိုန်ကိုအပေါက်ကျိုင်အိုဗို ချိုန်ကောန်တိုဂ်ဝဲအယုက်မဲသွဲဆမဂါမိကွဲဝဲ တုညးဖရင်မင်ဂင်ပြာပ်တိတ်ပွဲ
ရင်လိစ္စကာလလို မိန်ကေတ်စတိုန်စွဲလတူထွဲလို့ရ။ နံကာလမဲတဲ မိန်ပွဲစတဲတိတ်အာပွဲရင်ကောင်
ကာကောံသေဏာပတိတ်ညးဂမိုင်မကောံသုဟ် ဗညာခရေမ်ဒ်မဟာဥပရာဇာမသီကီမင်ဒွဲကို နူကောန်
တုဒါရက-ဂို မဇောတ်ဟံတီဂလောန်ဏီ အဃာမဂ္ဂါန်ခလိုက်တ္တိနူထွဲတဲ ၁၀၀မင်တဲဂိုရပ်လဝ်ဗူးတွညး
ဖရင်မင်ဂင်တဲ ကေတ်တဲတိုန်ရပ်ကေတ်ကေသာပွဲထာန်သျှင် တုညးဖရင်မင်ဂင်ရင်ညာတ်သတ်တဲ
ဟိုတိတ်ဝါဗာသတ်-

'မူကောန်မဂ္ဂါဏ်မိုဗိုတ်မပြိုဟ်လောန်ရ။ လံအာညာတ်ဂးပွဲဒွဲ
မင်ရဲကယျင်ဆွာပွဲဒွဲရ'

ဗညာခရေမ်မင်ကေတ်တွညးဖရင်မင်ဂင်မဟိုသတ်တဲ အာန်စိုတ်ဗွဲမလောန်ရ။ ချပ်ဂးအဲအ
လောန်ဏ်အိုတ်အာဝါသုခရေင်ညွဲရ။ ဒ်ဖိုအဲဂွဲကလောင်အာချင်ဟင်သာဝတီနမင်သစူရ။ ချိုန်တွညး
ဖရင်မင်ဂင်ပြာပ်တိုန်အာတဲ။

နူဗညာခရေမ်ကလောင်ကျင်ဒွဲမင်ဇကုတဲရ။ လဝ်လိက်ဓါတူးရ။ မွဲတူးဂ်ပဏုက်လဝ်ပွဲနီ မွဲတူး

၁။ ဂမ္ဘာရ = ပွဲပဋိလနီ ၃။ မဂ္ဂါ = ကောန်ကောန်ဒိုက်(အဆက်ဒိုက်)
၂။ ဒါရက = (ပါ) ကောန်စိုတ်

အကွပ်လပ်ပဲ့ဆတ်တိုက်ရ။ တုံချုပ်ဒိုထော့နိမင်ကိုကောန်သိုဂုဏ်။ တုံဝးပကပ်ပွဲခိုတ် ဟွံပွဲဟိုက်ညးလုံခိုက်နိ
သမ္ဘာမဆာန်ဂုံလေဟွံကိုတိုကို ဖေက်ပဒိုအ်ပုန် ဖေက်ဂလားနိစိုပ်ဖရင်မင်ဂင်ပုန် ကေတ်စအိသိုဇုက်
ချော်ဒက်ကေတ်ချော်မတ်တင်တင်စုဟ်ကုကာမ္မနီဂုံ တုံကျိုင်ကျပ်ကေတ်ကေတ်တုံ ရပ်ကေတ်ဗျဟ်ကမဲ
ကေတ်သွင်တုံဒ်တိုက်အာနုအင်အင်ဝရ။ တုညးချင်ဗျာညာတ်တုံလရ်အိဂအေတ်တိုန်ဟိုဂး-

‘မဟာဥပရာဇာဒင်သျှိုင်ချင်ဒ်တိုက်အာရ’

မိင်ခိုပ်သေဏာပတ်တုံတုံ။ သေဏာပတ်ပြာပ်လုပ်အာလော့ပ်ပတ်တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲမပြဟ်ရ။
တုညးဖရင်မင်ဂင်ပွဲမိင်တုံ လက်တိုက်တိုက်ရ။ တုံနွံအိဗကန်ကိုစီဇရင်ပျိုန်ချော်လှို အာဗက်ဗညာဇရေမ်
ဗညာဇရေမ်ဗဒ်ချော်ကျင်သော့ညိုတုံ ဒိုအိဇုမင်သွင်တုံတု ဇရေင်ဂ်နွံတုံတာရေင်ညးညွံပိတုံ သျှင်စိုက်သုန်စိုက်
တြိမိတ်သတ်တာချော်နွံမင်ခွဲတုံပန်ဒလ်မသုန်ဒလ်တုံ။ ခါဂွံညာတ်ပျိုန်ဗျာဇက်ကျင်နုဇေမ္မာဲတုံတိုန်
စးချော်ရ။ တင်ချော်လေဟ်ဒ်အိုက်လွဟ်သွင်နုဟ်တုံလော့ပ်သတ်တာချော်သိုပိတုံဒ်တုံစိုက်စိုက်မ
တံပင်ခမ်သွင်နုဟ်တံပိခမ်သတ်တာဟွံဒ်တုံစိုက်တိုက်ရ။ တုံဇေတ်ဏာကိုသိုဇိုနုဒ်ဒ်ဗျာ သိုဇိုနုဒ်ဒ်ဗျာဂွံ
ညာတ်သတ်ဂုံတုံလက်တိုက်ဒ်တုံဒ်အိုက်အိုက်ရ။ ဖေက်သတ်ညာန်ပညာဇရေမ်ဟွံဂင်လုပ်ရပ်။
တုံဗက်ကျင်ဗညာဇရေမ်နိစိုပ်ကော့တတ်ရးရ။ ဗညာဇရေမ်ကေတ်လိက်တုံတုဂ်လေံကရပ်တုံထပက်
လင်ရ။ တုံဗဒ်ချော်ကလေင်ကျင်ချင်ဟင်သာဝတီရ။

သိုဇိုနုဒ်ဒ်ဗျာတံဂမ္တိုင်တမ်ဗက်ကျင်ဂ်ခါဂွံလိက်တုံ ဇက်ပျိုန်ကလေင်စချင်ရတဏာပုရအင်ဝရ
ကေတ်လိက်ဗျာပ်ကွဲတုညးဖရင်မင်ဂင် ဖရင်မင်ဂင်ဒင်ကေတ်လိက်ဂုံ ပွဲလိက်ဂုံဟိုဂး-

‘အဲဒိုက်ဗညာဇရေမ် လော့ပ်ပတ်သွက်တုညးဂွံတိုက်ယုတ္တိညး၊ ဂွးပါဒဒ္ဒံ
ထပ်ဒ်မရန်ဂွံတိုက်ဝါစာသစ္စကိုအနုညာတ်ကုအဲဒိုက်ဂုံ ဟွံကိုညး
လုံကော်ဂးမဒ်ဂွဲ၊ ယင်ညးလုံကော်တုံ ပရာဇာဒင်တတ်ကော့ကိုပိအိုတ်
သိုဝံသ လျှော်ပွဲမရန်ကျင်ကော်ဂးမဒ်ဂွဲပုန် ဒ်ဒိုအဲဒိုက်မင်ဖမရန်ဆက်
အာဂုံ ညာတ်ဂးလုံပဝေလီရ။ ဂွးတိုက်ချင်အင်ဝဟွံမိုန်ဟုံ အဲဒိုက်ဒး
အာတ်အခေါင်ကလအ်ရအ်။ ကလေင်အာချင်ဟင်သာဝတီရ။ ညုတု
ညးစသိုင်ရာဇာသမ္မတိကိုဂ်တသိုက်ညီရအ်။ ဒ်ဒိုကောန်မရန်မိမ္မိဂုံ သိုစိမ္မိ
အဲဒိုက်ပြင်လဝ်ကိုဂွးပါဒဒ္ဒံထပ်ရအ်။ ယင်အယုသင်ခရ်မဇော်ဂင်တိုန်
ဂွံဒင်လိစကေင်ကာကတညုဂုဏ်မရန်ဒ်ဒိုစူးဇကုအဲဒိုက်ဆက်အာ’

ဖရင်မင်ဂင်မိင်သတ်ဂုံတုံ ဒ်ဒိုဗညာဇရေမ်မဒ်အာဂုံ အောန်စိုက်ပွဲမဂျိုင်။

‘နဝါစာအဲဟိုဂ်တတ်အာသတ်ဂုံ နွံစိုက်မဒက်လင်ဂုံအဲဂိုဟ်လောန်ရ။
ဟွံဟိုက်သေဏာပတ်ဂမ္တိုင်သတ်လုံရ။ ဖေက်သေဏာပတ်ဂမ္တိုင်မဂရိုဟ်
ဇောဒနာတုညးမင်ခွဲဝါစာဟိုဂ်ဒူးအာကော့၊ ဗညာဇရေမ်မဂွံဒ်အာတုပ်
ညင်ပူဂ်မဟိုလင်ပဒ်ဇာတ်ကိုဇုန်သျှိုင်။ တုံကုတ်ကွတ်ဗ်ထော်ကွာင်’

၁။ ဒလါ = သိုင် (သတ်တာပန်သိုင်မသုန်သိုင်) ၃။ အယုသင်ခရ် = ဂြဟတ်ပြုမြင်အယုက်
၂။ အနုညာတ် = (ပါလိ) ဂုဏ်ပွဲကျင်တုံတေ

တဲ့ငြောင်လုပ်အာဖွဲအဖွဲတဲ့ကော်လိက်ဂိုဒင်ကိုအဂ္ဂမဟေသီရ။ အဂ္ဂမဟေသီတီဂလာန်တဲ့
ဂိုဟ်ဗညာဓရေမိဗွဲစွဲပြင်သောန်ရ။ ဗေက်ကောန်ဇကုမဒးဒ်ကွာတဲ့လှောင်ပတီ-

‘ဒ်ဓမ္မတာဆက်ကျင် ခလိုင်ပင်ဒးလှိုင်ကောင်ကာ၊ ခလိုင်ဓုန်
မြဒးဇိုင်တဲ။ ဒဒ်မရာဇ်ထောံကောံသရာဇ်မခိုဟ်မွဲဂုံ ဟိုတ်မခလိုင်ပင်
ဟွဲခတာဝ်ချပ် စိုန်သင်ဂုံလှိုင်စင်စင်တူရ။ ကောန်စံမုဒ်ဇီဏီယင်ဇောံဂင်
တိုန်ဟုံ၊ ပိုက်ကိုအာဗက်နင်စိုန်ဗညာဓရေမိဗွဲသိုက်ဆာန်ပြဒးသိုက်ဆာန်
ကောန် အဲညာတ်ဂးဒင်ဝန်စင်ကောန်ဟုံမာန်ဒးကလောင်ကျင်ရ’

နူရာဇာဓိတာကာလဗညာဓရေမိဗွဲအာဂုံ ဒ်ကာလသင်တဲ့ကောန်ပိုယ်မသိုင်မင်ချိုန်ပျဟ်တိုန်
ဒိုက်ကုန်ကွဲဂမ္တိုင်မပတီရောင်၊

‘မဟာဥပရာဇာဓိအာ’

ရာဇာဓိတာကီသင်ဂုံတဲ့လကိုတ်စိုတ်ရ။ ဣဒ်ဗွဲယံသံဗွဲမလောန်ရ။ တုံလုပ်ရင်သွင်ပွဲထာန်
မတီက်ဂုံလောကောံအာ အာရင်အပေါတ်ကချိုင်သိုဗအိုတ်ဂုံလောဟွဲဒို သေ့ဝ်အာဆိုးဒးလိက်သမင်နီဗွဲတူး
မုံဂလာန်ဟိုဂး-

‘တုညးရာဇာဓိတာကိုပိုယ်ညးစါပကင်ရင်ရောင်ညွှန်ကသိုက်တဲ့ လျဟ်
ပွဲလှိုင်အာသစ္စရ။ ပကိုပိုယ်ဒးဒိုက်အဲမင်ဟွဲပွဲမဒးဒ်အာ အာတ်ပြင်လင်
ကောန်မွဲကို သဝဏံပိုယ်ဒးစာ်စူးသိုဗင်ဗြဟာန် အနာဂတ်ကတကို ပွဲဒ်မိတ်
ဒါန်ဆာန်ရောင်ညွဲပုန် လလံပွဲစိုပ်ချင်ဇောန်ဗွဲဇာပ်အာဘဝညီ’

ရာဇာဓိတာတီကော်လိက်ဂုံတဲ့ဣဒ်ဗွဲသင်သဇိုသင်ဇုဟ်ပွဲမလောန်ရ လဟက်ကိုသိုမပွဲ မလောန်
ရ။ နူဗညာဓရေမိကျင်စိုပ်ချင်ဟင်သာဝတီတဲ့ ညးချင်ဂမ္တိုင်ဟိုတိုင်သးလတောင်တင်ညာပ်အာဟိုဂး-

‘ဗညာဓရေမိဗွဲစိုပ်ချင်တဲ့ရ’

သေဏာပတီတံဂမ္တိုင်လှိုင်ဟိုတ်ကျင်သုာန်သျှက်သုက္ခဒက္ခတဲ့၊ ကသေအ်ရင်ညွှန်လုပ်အာသီကီ
တုညးရာဇာဓိရာဇ်ရ။ ဗညာဓရေမိလှောင်ပတီအတိုင်ကိစ္စကောင်ကာအိုတ်သိုမဒ်ကျင်နူကြဲတေတ်တုံပြကာရ။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲစိုပ်တဲ့ ဣဒ်ဗွဲသောမနဟ်ပွဲမလောန်ရ။ နွဲညွှန်ဗကန်ကိုဝေင်ပေါ်သဘင်
ဗညာဓရေမိထပ်တဲ့ထပိုဗတံရ။ တုံကိုလာဘသက္ကာရယသ္မပတ်အပေါ်တဲညပဒိုက်ပရိသိုက်ပွဲမဂ္တိုင်တဲ့ကို
အာစချင်ဝါနီ။ ပွဲဗညာဓရေမိကလောင်ကျင်နူချင်အင်ဝကာလဂုံ စုဋ္ဌသတ္တရာဇ်ပွဲ (ရစရ) သ့။

တုညးရာဇာဓိရာဇ်ဝေင်ကြိုပ်တဲ့ပွဲနင်ဝေဒနာ

တုညးဖရင်မင်ဂင်ကိုတုညးရာဇာဓိရာဇ်ပွဲဒိုအိထောံပျါန်ရောင်ညွှန်ရ။ သမဏဂမ္တီဗူးညးချင်ရးဂမ္တိုင်၊
မင်ဒ်တသိုက်ကျင်ဗုတ်လက်ဝိသ့။ တုညးရာဇာဓိရာဇ်မင်ဒ်တသိုက်စိုတ်တသိုက်ကာယျရ။ တိတ်ဆေင်ပွဲ
ကြိုပ်မောပ်ရာဇေတတုညးချိုက်ကော်လိက်ဗွဲသီဟနာရာယနမကျိုင်ဟန်အပေါ်တဲမတုံတန်ထပ်

၁။ ခလိုင် = လောန်အာ၊ လိုအာ၊ ခလိုင်စိုက်
၂။ သဇိုသင်ဇုဟ် = အောန်စိုတ်တဲ့
လရီအိဗွဲမလောန်

ပကောံကောတ်စိင်ဂမ္ဘိုင်မစူးဂြင်ဖအိုတ်ရ။ အတိုင်စိင်သောတ်ခေတ်အာဆိုဒးစိင်ခွဲဖော်မဂ္ဂိုင် တဲနွဲအွဲကို ဗာစိင်မာ်ပျိုင်စိင်ပွဲခေတ်စိင်ဂမ္ဘိုင်ခေသင်ကပက်စိင်ဂမ္ဘိုင်ထကးအာရ။ သပ်စိင်ဂမ္ဘိုင်မစိုန်အွဲတ် ကာလဂ် စိင်ဂြိုင်ခွဲသျှင်မသုန်ဟတ်ဒ်ရ။ ဂြင်မတိုက်အာဂွင်ခွဲမရပ်သိုမကျေဂြိုင်ကျင်ဂတမုက်စိင်ဖျိုင်ရ။ တုညး ရာဇာမိရာဇ်တိုင်စိင်ဖျိုင်ဇကုခေသင်ဗက်အာခတတ်ဟုံ လွိုင်ဏာဇက်ပဒးခိုင်စိင်ခွိုင်စိင်ဂ်ဂြိုင်အာန ဇြဟတ်တဲ တိုင်ဏာကပဒးဇက်ဟုံခတတ်ရပ်ဒဲတဲခေအာ ဇံက်မာ်စိင်ဖျိုင်ဟုံဂတတ်ဟင်ဇက်ဂ်လမက် ထဗတ်ဒးဒီ စိင်ဂမ္ဘိုင်ခိုင်ရပ်ပွဲစိင်ဂ်ရ။

တုညးရာဇာမိရာဇ်စသွပ်

တုညးရာဇာမိရာဇ်ဣဒ်ဒေဒနာတဲကသီသုာဣဂ်ဂြပ်ကလေင်သျှင်ဟင်သဝတီရ။ ယံဂ်ပြိုင်ဂြိုင် တိုန် တိုထပ်တဲဂြိုင်တိုန်အာ စာသပ်တံဝီဟုံအောန်စှော် တုညးတိတ်ဝါစာဒ်ကး-

‘ညာတ်ကးဗူးဟုံမာန်ရ’

တဲကိုသေဏာပတိညးသောတ်ညးဇော်ဂမ္ဘိုင်လုပ်ကျင်ရ။ လုပ်ကျင်ကောံသုဟ်ညီသာပွဲထာန် မသီကီရ။

‘အဲဂိအလန်ဏံဂ်ကိုကတ်ခွဲအပွဲစိုတ်ဂြိုင်လောန်ရ။ တုညးပင်မတူပတ်ရ။ ညာတ်ကးစိပ်ကာလပွဲတဲပွဲရ။ အဲအာတ်အခေါင်မူးတံညးဂမ္ဘိုင်ရ။ ဆကးဒ်ခင်ခေဒိုင်ပွဲကောန်ဇါကောကီဒေဂ်ရ။ လွယ်ပွဲကောန်အဲပညာ ကောန်မဒ်ကောန်ဂြိုင်ဇော်ဂ်ရောမဲ။ ရာဇာမနုဂ်ရောမဲ တိုအာဗက်ညာတ် ကးဟုံဂတတ်ရ။ ယပ်ရအဲအိုတ်ကုသိုအာတဲ မူးတံညးဂမ္ဘိုင်ဗျဟ် ပွဲသုာစိပ်အဲညီကို။ အဲပွဲထမ္မနုလပ်မူးတံနုကျာကျာဂ်။ မူးတံညးဂမ္ဘိုင်ရို ထမ္မနုကိုကောန်ဇော်မပကင်ရင်သမ္မတိဆက်ဂကူအာညီ။ တဲအဲဗကန် လင်ရာဇာမနုဂ်ရိုထမ္မနုရေင်ညွဲ တဲပွဲဗျဟ်စိပ်အဲကိုဂြိုင်ညီ။ တဲဒွာံ ဇောန်ကောန်သောတ်ဂ် မအဲက်ကုသိုအိုတ်အာတဲ ဒးရေဟ်သေဟ်ကော တုပ်သုဟ်ညင်ကီမအဲက်ကို စိုတ်ကီညီသာသုဟ်တးရင်ညွဲလွကို ဗူးစိုတ်ရေင်ညွဲညီ။ ယပ်ရပျါန်ဇက်ကျင်မူးညးဇါကောကီဒေဂ်ပိုင်ရို မင်ဖွဲသျှင်ကွာန်ညီ။ တဲဗကန်ကိုသေဏာပတိတံညးဂမ္ဘိုင် ကိစ္စကေင် ကာအဲပလပ်ပွဲစိုတ်ဒတဲဏီဂ် မူးတံမုန်ထွေးကိုကောန်အဲပွဲကျောန်ဆက် အာ။ ဗွဲသပ်ပွဲနုသေဏာပတိဂမ္ဘိုင်တံပပွဲဗူးပွဲကိုပ်ကွာဂ် အဲပွဲပလပ် ဒဏုကံဟက်ဇင်လပ်ကိုပ်ကွာဂ်။ ဟာမလက်လပ်နဂလာန်မဒ်ဂ် အဲအာတ်မူးတံသုဒုဟ်ကိုအဲရ။ အေင်ဒင်ဒုဟ်ကိုအဲညီရ’

ဗကန်ချန်အိုတ်တဲ ဒေဒနာဂ်ပြိုင်တိုန်ကာလဂ်စအာသွပ်ရ။ တုညးရာဇာမိရာဇ်မဒ်ခွဲင် ပညာနဲလုက်အယုက်အာစိုပ်ဇါဇော်သုာံပွဲသမ္မတိပကင်ရင်ကွာင်သျှင်ရ။ ပွဲလဒေဒါမိတင်ဇော်ဟုံပွဲဒေသ

၁။ ဝါစာ = (ပါ)အရေဝ်၊ ဂလန် ၃။ ဒဏုကံ = ကိုလင်ဒဏ်၊ ပလပ်ဒုဟ်
၂။ ထမ္မနု = (ပါ)ရိုဗင်၊ ထံက်ပင် ၄။ မဒ် = အရေင်ကြိုင်ဖျိုင်

မည်သို့သော ပစ္စည်းကိုဖရင်မင်ဂင်ဗုတ်တရသော ပထမတွဲ ဗုတ်၏စောစောသော ပုဂံနီကိုမင်ရဲကယျင်သော ဗုတ်ပိသော ပွဲဂါမိလုပ်သောဒါပနီကိုဖရင်မင်ဂင်ဗုတ်ပိုတိပုဂံနီရောင်ညွှတ်ပိသော၊ အယုတ်အာစိုဝ်မသုန် နှောဒွိတ်သောကွဲစသွင်အာပုသက္ကရာဇ် (ရ၉၀) သော။

နုသေဏာပတိတ်ညးဂမ္ဘိုင်ချိန်ကွညးရာဇာဓိရာဇ်စသွင်တဲ့၊ ဣဒြ် လိုလှော်တေဇဂုဏာစုတ်ဇွဲဝဲ ကြာတ်ထင်နအပေါတ်သက္ကရာဇ်လင်ပိုင်သုက္ကံမြေမှုဖပြင်ပဝေဏီ တဲ့သေဏာပတိတ်ညးဂမ္ဘိုင်သွယ်တး နှိမင်ပက္ကတိအိုတ်ရ။ ချပ်ဂုန်သွယ်တးရောင်ညွှတ် ညကောန်ဇော်ဂိုတိုနိညွင်ရင်သမ္ပတိရ။ သေဏာပတိတ် ကိုစီရင်အပေါတ်ဗျဟပုဂံနီစင် ကောံသရဲဗွဲမဂ္ဂိုင်သမ္ပလွယ်အိုတ်သို ကိုအာဒင်နင်ဗညာကောန်မဒ်စသွင် မတ္တမှကိုကျင်ချင်ဇော်ရ။

သေဏာပတိတ်ညးဂမ္ဘိုင်ဇော်အာချင်မတ္တမှတဲ့ လုပ်အာလှော်ပဝတ်ကုဗညာကောန်မဒ်ရာဇပုတ္တ လှော်ပတိဒ်ဒ် တွညးရာဇာဓိရာဇ်အိုတ်ကုသိုစအာသွင်ရ။ နွံအွံကိုသမ္ပတိကုကောန်တုပိုယ်ကျင်ညွှတ် ချင်ဇော်ရ။ တဲ့ပတိရာဇမနုအတိုင်ဂလာန်ကွညးရာဇာဓိရာဇ်ဗကန်လင်ဂိုရ။

ဗညာကောန်ညးမဒ်ကောန်တိသင်ဂိုတဲ့ ဒဒ်သိုမဇကုစသွင်တဲ့ လိုလှော်ဣဒြ်ဒြဲမလာန်ရ။ ရာဇာမနုဂို လေတ္တိုဒ် လိုလှော်ဗျဟ်စိုပ်ဂုဏ်တေဇရ။ ဗညာကောန်ချပ်ဂုန်ကောံရာဇာမနုရ။ ယဝ်ရန်သင်ဂိုပိုယ်ဒးအာပွဲ ပြတ်ရ။ ဝံအာဇော်ညွှတ်မအံင်ညိုကို ရာဇာမနုညာတ်ဂးနိုတ်ကို ဗညာကောန်စီရင်ကောတ်အပေါတ် ဗျဟတဲ့ သိုသေဏာပတိတ်သို ရာဇာမနုသွယ်ရောင်ညွှတ် တိုန်ချိုက်ကောတ်စင်ရ။ ညီသာကောံဗိုလးမဂ္ဂိုင် သေဏာပတိတ်ညးမဒ်မိုတ်အာဒင်ဂို စီရင်အပေါတ်ဗျဟပုဂံနီကေတဲ့ ညဗညာကောန်ကျင်ချင်ဟံသာဝတီ ရ။

ဗညာကောန်ဒင်ယုဉာဠဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်တဲ့တိုန်နန်

သေဏာပတိတ်အမတ်တံတစ်မင်ပွဲချင်ဂိုစီရင်ဒင်ရောင်အတိုင်ပြဇေဏီရ။ တဲ့ညဗညာကောန် ရာဇပုတ္တဗျဟ်ဏာပွဲချင်ရ။ ခါတန်ဒိုင်ဒးရးတဲ့ သွန်သျှက်ပရောချင်သေဏာပတိတ်ဂမ္ဘိုင်၊ တဲ့ညဗညာဇာ မနုတိုန်အာဣပြသတ်မစွံဇွင်ကောတ်ဖါန်အပေါတ်ကွဲကုဗညာကောန်ရ။ ဗညာကောန်လုပ်အာလုပ်လှော် ပဝတ်ပူဇာလအိအာတ်ဒုဟ်သိုမဇကု၊ တဲ့နွံအသံကိုကော်နင်မဟာရာဇပရောဟ်တိသေဏာပတိတ်၊ သိုရာဇာ မနုကျင်ကောံသွယ်ညီသာတဲ့ ချပ်ဂုန်ကေစွကောင်ကာချင်၊ ညီသာသွယ်နိဒ်ခွဲတဲ့ ညဗညာကောန်မဒ်ရာဇာ ပုတ္တကိုပကင်ရင်သမ္ပတိ၊ သိုမအံင်အာနပြဇေဏီသိုတမ္မာရဒဒ် ပကိစ္စဝိဇိရာဇာဘိသေဇဂို၊ တဲ့ကောန် ပြာသာတ်နအုဝ်ကောန်တဲ့၊ ဝံအခိုင်ကာလပို တဲ့ညဗညာကောန်ကိုတိုန်ဣပြသတ်ရ။ ဗညာကောန်ဣဒြ်သော ဣဒြ်တိုန်ခွဲဣပြသတ်၊ ညးမလးကညီလင်နသောသွယ်ကွဲသွယ်တဲ့ အမတ်သိုဗူးတံကိုဒဂိုဟ် ကျသင်တက်မင်ဖဲသွယ်သွန်တိုန်ရ။

လွယ်သင်ရာဇာဂိုဏ်တံကိုရိုရ။ ဗူးတံစင်သင်ကျသင်အတိုင်ပြဇေဏီပတဲ့ ညးမဇော်မစိုန်ညွှတ်ပေါဟာ ပြုပြင်စီရင်ဆိုက်ဗုတ်ဂို ဇိုနီကိုအပေါတ်ပဉ္စရာဇာကုတ္တုဣဏ္ဏာသို (၅) သင်ကို ချိုက်ပေင်သိုလွယ်သွယ်၊ တဲ့ညးဝံဒ်ဣရာဇာဒင်ရာဇာဘိသေဇဒင်ပသေတ်တဲ့ဗူးယု၊ ဗညာကောန်ကိုပိက္ခာအဒိဂိုဝင်ပါထောံ၊ ဒင်ယု

၁။ မြေမှု = မြေမာင်
၂။ ပဉ္စရာဇာကုတ္တုဣဏ္ဏာ = အပေါတ်အဘိသေဇဣဒ်ဒ်သိုင် (၅) သင်

နာမတို့မတွဲဝေးတူတိသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်တန်ခိုးရှာသေမ္ပတိပွဲချင်ဟင်သာဝတီဆက်အာရ။ သက္ကရာဇ် (၅၉၀) တုညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ဂုဏ်အိချင်တဲ့ နွဲ့အိဗကန်ကိုသေဏာပတိတံစီရင်ကျောန်ကိစ္စသွက် ပွဲဖျံသွင်း၊ ဇမအံက်ဧကုဗ္ဗုပြာသာတ်ထင်တဲ့ သေဏာပတိတံဒင်ကေတ်အသံထင်တဲ့၊ ကိုစီရင်ပြု ဖြေအပေါတ်ပူဇနသက္ကာရတံတဲ့မရှိင်၊ ဂညီဂညာတ်လင်ဗ္ဗုပြာသာတ်ထင်တဲ့ လင်မသုန်ထင်စီလင် နုကိုရတ်ခွိတ်ပြကာ။

ချိုန်ကျောန်ကိစ္စအိုတ်သို့တံဂုံတဲ့အိုတ်တဲ့၊ နွဲ့အိတုညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ကိုခွဲဖဒ်ပေါ်သွင်ကပုံ တဲ့ထင်ပွဲ၊ ခွဲဖဒ်သွင်ခင်သိုကိုဒါန်ကုသိက္ခာသင်ပွဲမရှိင်၊ သွေးခြပ်ပတ်တံကိုဒါန်ကို၊ ကမ္မင်၊ လအာတ်၊ ညးဒိုက်၊ ညးလွေဟ်တံဂုံသေဗွဲမရှိင်ချိုန်ပွဲထင်တဲ့တဲ့ တုညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ကျောံညာတ်ဝင်သ သေဏာပတိ၊ ခမ္မိခရဟ်တံဂုဗျင်ဣိသာဣိကံစင်ဇ္ဇသိုမအံက်ဧကုတဲ့၊ ကိုကပုံကေတ်ဇုတ်စုတ်လင်ကြောတ် ထင်စီလင်နဲဒဲအိုတ်သိုမတုတ်နုရတ်ခွိတ်ပြကာ၊ ကိုခွဲကျပ်စေတိဗွဲသမ္ပင်စိုဖိဟ်၊ တန်ဇုတ်လင်ဧဒြင်ကျပ်မုဟ် တံနွဲ့သိုအလံကျိုင်ဇဇာတ်အပေါတ်သတ္တရပူဇနပုဇမလောန်ရ။ ပတိဗ္ဗုချင်ဟင်သာဝတီ ပွဲဗျိုက်ပွဲမလောန်ရ။

ဖရင်မင်ဂင်အောန်ခိုတ်တဲ့ပုဗ္ဗိ

နုဖရင်မင်ဂင်တီဂးသင်တဲ့ တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကလိသကန်တဲ့ ဣဒြ်လို့ခိုတ်ပွဲပလင်ပျိုန်ရင်သွံပွဲ ပလင်နာနာသတ်၊ အဂ္ဂမဟေသီညာတ်သင်တဲ့ သွာန်ရ။

‘တုအဲဒ်လို့သတ်လို့တဲ့’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပုဗ္ဗိဂး၊

‘ဒ်တုညးရာဇာဓိရာဇ်ကိုအဲပွဲပလင်ပျိုန်ရင်သွံကျင်ဂုံ လျဟ်ကလိညွန် တဲ့ရ။ အိုတ်သင်ပုဗ္ဗိ အဲမဒးယံရောင်’

အဂ္ဂမဟေသီပတိပုဗ္ဗိ၊

‘တုညးရာဇာဓိရာဇ်ပပျိုန်ကုတုအဲဟံပွဲသျှတ်ရ။ လျဟ်စသွင်အာတဲ့ရ။ ဟိုတ်သတ်လို့ပွဲယံပုဗ္ဗိရော’

တုညးဖရင်မင်ဂင်ပုဗ္ဗိဂး-

‘ဓမ္မတာရာဇာတိဗြကရာဇ်နွံယသပျိုန်ရမဒ်အပေါတ်ကဝေင်တြိပ် ဗြကရာဇ်။ ပဟိုတ်ပွဲပပျိုန်ဒ်ဇောတ်မတ်ပွဲဒ်သရဲမခိုတ်ကိုခိုတ်ပွဲဝင်စုတ် ရေင်သွံ။ နုလွဟ်မလှေ့ကွဲပွဲပျိုန် တံပွဲချပ်ခေင်အလိတ်ပြုမိမိတ် သုမဝံဇးပျိုန်၊ ပွဲနွံတေဇနသာတမ်ညင်အာနာနာပဒေသ ချင်အိုဗ္ဗိရ။ လျဟ်တုညးကောရာဇာဓိရာဇ်ကျင်ဒ်ထေံပိုဟ်သတ်ထံဂုံ ခေံဟံပိုဗ်ကံ’

-
- ၁။ ကမ္မင် = ကောန်မိမဟံမဲ့၊ ကောန်ကွင်
  - ၂။ လအာတ် = ညးအာတ်စ
  - ၃။ ညးဒိုက် = ညးဝါတ်ဂါတ်
  - ၄။ ညးလွေဟ် = ညးဂကူဟံဇေတ်
  - ၅။ ကလိကသန် = ကလိလောန်အာ၊ စုတ်
  - ၆။ လို့ခိုတ် = ပွဲသတ်၊ ပုဗ္ဗိသွာ၊ အောန်ခိုတ်
  - ၇။ အလိတ် = ပုဗ္ဗိ

ရောင်သွံ၊ ချပ်အာဂုံစပ်သံဆေဂဗွဲမလောန်မတ်စူးအာနူရောင်သွံ စိုန်ကျေအဲ
အံယုက်အာစိုပ်ဇရာတုံရ။ ညာတ်ဂးဟံဗွဲးနူ မဇ္ဈိဗိုန်သုံရ'

တူညးဖရင်မင်ဂံင်ဂွံစပ်သံဆေဂသတ်ဂ်တုံ မှုရိုတ်မဗျိုန်ဇော်အာပတိုနုဂ်ဟံဗွဲပပျိုန်ကတို ချင်ဟံသာဝတီ
ဆက်အာရ။

သို့မဟာဒဇ္ဇတုတိအာ

နူတူညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ဂွံညှင်ရင်သမ္ပတိတုံ၊ နွံအံ့ကိုဗညာရေမ်ညးမဒိုဒေကိုအာမင်ချင်
မတ္တမုကိုလာပ်ညွာသိုအပေါတ်ပရိဘောဂဗွဲမဂိုဏ်း၊ တုံနွံအံ့ကိုရာဇာဓိရာဇ်တိုန်ဟိုက်စွန်သေဏာပတိဇော်
ဇမျှဟ်လိက်ကဆိပ်ရင်ယျဂးသို့မဟာဒဇ္ဇ၊ ကိုလာပ်ညွာအပေါတ်ပရိဘောဂဗွဲမဂိုဏ်း၊ သို့မဟာ
ဒဇ္ဇဂွံပွဲထမ္မ နစတ္တိယတိုန်ညှင်ရင်သမ္ပတိဇါဇကုတုံရ။ ချိုန်တူညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ဂွံညှင်ရင်ရာဇာ
သမ္ပတိဂွံပွဲသုံ၊ သို့မဟာဒဇ္ဇတ္တိဗြဲလတ်ယံ၊ တူညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ကိုအာစာသင်ဝီပရာဇာဓိရာဇ်
ဗယံဂ်ရောဟဲ၊ သို့မဟာဒဇ္ဇတိဇကုညာတ်ဂးဒးချိုတ်ဗိုန်ဗိုန်ရဂးတုံ၊ ကိုဩဝါဒဒေါဇ္ဇာန်ကောန်သမ္မတ
တုံ၊ ဟံဂတတ်ဒေါအိဒးအာစိုပ်အနိစ္စကမ္မရ။ တူညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ဂွံမိင်တုံ ဣဒ်ဗျိုလှိုလှိုသုံ
စိုပ်ဂလောန်၊ ကြိတ်မဂွံထမ္မ နသို့မသိုက်ဇကုတူညးကျင်နုတမ္မာနာနာသပ်ပတ္တာရဂ်ဗွဲလောန်တုံ၊ နွံအံ့ကိုစီ
ရောင်ကျောန်ဒုတ်မဂွံစင်ဇတုံ၊ ကိုဗဒိုပေါသွင်ထပ်ဗွဲ ထပ်တုံ၊ ကိုဇေယျဒါန်ကုတိကျသင်ဗွဲမဂိုဏ်းတုံ၊ တူညးဣ
သုတ္တိဏ်အာစပ်ဇတုံ၊ ကိုထပ်ဇုတ်စုတ်ကြောတ်ထပ်ဗွဲအာခလိုင်လင်ပုံကျပ်မုဟ်တံ။

တူညးအင်ဝဖရင်မင်ဂံင်စသွင်

နူတူညးဖရင်မင်ဂံင်ချိုန်တူညးရာဇာဓိရာဇ်စသွင်အာစါသုံတုံ ဣဒ်ဒြဲရောဂအာစာသင်တံဝီပရာ
ဇာဓိရာဇ်ဗေရောဂ်ရောဟဲ၊ မင်ဂွံပုဟ်စိုန်သုန်တုံစအာသွင်ရ။ ဗွဲလှိုင်ဂ်သေဏာပတိတံဂမ္တိုင်ညးမင်ဩသုရာ
ဇပုတ္တဂ်ညှင်ရင်ရာဇာသမ္ပတိတုံ စီရင်ရာဇာသိသေက်ကိုယျဂး၊ တူတိဖရင်မင်ဩဆက်ကျောင်ဒတောင်
အာရ။ ခါဂ်ချင်ရဟနပုရအင်ဝတန်တံဒိုဣိုက်ဟံဗွဲကုပရိုက်ရ။

ဗညာဇရေမ် စုတိအာ

နူဗညာဇရေမ်မစချင်ဝါနီဒိုင်ဂ် ချိုက်ချိုကျင်သီကိုတူညးသုဒေါဓမ္မရာဇာဓိရာဇ်ပွဲချင်ဟံသာဝတီ
စွံင်လှိုန်၊ ကာလကျင်ဂ်အခိုင်နုဂယးကလောင်အာစိုပ်ချင်တုံသင်ဒိုဗုဟ်ရိုဟ်ရိုဟ်တုံရ။ နွံပယုဂ်ဗွဲတုံ
ဒမ္မလုပ်ဒမ္မက္ကာန်ဂါမတ္တယယ၊ ရောက္ကာန်တံရပ်ဂွံဒမ္မတုံ ဣရေက်ဩဟ်စင်ကရင်အာထောံလင်မူးက္ကာန်
ဇရေင်ဇေါင်ကရ။ သိုက်ညှိုဗိုတ်ဂ်ဂမ္တိုင်ညာတ်ဗိုဩဩ၊ ဗညာဇရေမ်ကျင်သီကိုတုံကလောင်အာချင်အခိုင်
သင်တုံအာစိုပ်က္ကာန်ညးစင်ကရင်လင်ဇဒမ္မဂ် အပိုင်သာတ်ဒမ္မပရစ်ဂ် ကော်ဟိုဂး-

‘ဒန်ဗညာဇရေမ်အာတ်ကိုချိုက်ချေညးဗွဲကို’

၁။ မဇ္ဈိ = စုဟိ၊ ချိုတ် ၂။ အပိုင်သာတ် = (ပါ)ဝိသာစ = ကလော်
အပိုင်သာတ်တ၊ အသုကာ
ဇဒမ္မတိဒမ္မတိလင်

ဗညာဓရေမိမိင်တုံထေမိင်ပုံစိုတ်ရ။

ဥးဂှ်မွဲဂကောံယုအံဃ်ရော'

ချပ်တုံ ဗဒ်ဓေ့လုင်အာရံင်၊ ညာတ်ဇ္ဇဒမ္မဥးစင်လင်ကရံင်ဂှ်တုံ ဂုံတီအခိင်သာတ်အတုံ ဖျေတ်ရ။
ဖကိုတ်ဂး-

‘ဟဲဒဲမုပရမ်ဥးကရေတ်တြီဟ်မွဲချိုတ်တုံမွဲဟုံအတ္တိဒြ်ဏီဟာဂှ်ကွဲင်
ဘမိင်အံဃ်ဂှ်’

ဂးတုံ ဓေါတ်တြင်ကုတ်ကုဒ်ပဗ္ဗဒမ္မဂုံတုံဒက်ဏာတ္ထဓေ့ချေရ။ ကျိပ်ဒမ္မဂှ်ပျေါအာပျေါကျွင်စုဂ်ဒး
တင်စံင်ဗညာဓရေမိမိင်တုံဒေ့ကိတ်လင်ပိုန်ရ။ ဗညာဓရေမိမိင်တုံလိာ်လိာ်၊ ဒေ့ဟုံဗလး။ ဗညာဓရေမိ
ကေတ်ကျိတ်တြင်ဇုင်ကျိပ်ဒမ္မဂုံဒတုံဒေ့တီရ။ ဆဒေက်ဓါပိဘျင်ခလောတ်ဂင်ဒွင်တင်စံင်ရ။ တင်ဓေါတ်
ဒွင်ဂလိုင်လိာ်ရေတ်တီ ဗညာဓရေမိမိင်တုံဗျင်ဝါန်တုံ၊ ကိုအာစာသင်တံပီပရာဂ်ရေတ်ဒွင်ဟုံဗုး၊ မိင်ပိတုံတုံ
ဒွ်အနိစ္စကံရ။ တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်ပိဗညာဓရေမိဒ်အနိစ္စတုံ၊ ဣဒ်သောက လိာ်လိာ်ဗလောန်ရတုံ
ဒွ်အနိစ္စကိုဗီရေင် ပြုပြင်ဒေယျဒါန်အခေါတ်ဂညိဂညာတ်နာနာပတ္တာရတုံ ကိုသိုတုတံ ဗိုင်ဏာသျင်ဝါန်ရ။

ခွဲဂှ်တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်၊ ဣဒ်ဒုက္ခဝေဒနာပွဲဗွဲသံအာတာန်လိာ်ပွဲဗာန် နွဲအနိစ္စကိုဏာပုတ်
ကိုစံင်ဇ္ဇဗညာဓရေမိရ။ တုံကိုလွဟ်ဇုတ်ဇုတ်ပွဲကြောတ်ထင်မဇီလင်နမိင် ကိုစွဲပတန်လင်ပွဲသျင်ဝါန်ရ။

တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိသွင်

ချိုန်တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်ပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီမသုန်သုာ်တုံ အနရာဇာမိရာဇ်မအာစသျင်မတ္တမ
ဂှ် ဣဒ်ဒုက္ခဝေဒနာပွဲဗွဲဓါအိုတ်တုံ ကိုသကန်အိုတ်ကုသိုရ။ နုတုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်တီသံဂှ်တုံ ဣဒ်ဒုက္ခ
လိာ်နာနာသံရ။ တုံပြာပ်အာသျင်မတ္တမ နွဲအနိစ္စကိုကျောန်ဂညိဂညာတ်မဂှ်စံင်ဇ္ဇတုံ၊ ကိုဝေင်ဗေါသဘင်ထင်တုံ
ထင်ပတံကိုဒါန်ကုသင်ဗွဲမဂှ်၊ တုံဖျဲသွင်တုံဒွ် ကိုလွဟ်ကေတ်ဇုတ်ဇုတ်ပွဲကြောတ်ထင်မဇီလင်နရတ်ထင်
ပြကာတုံ ကိုစွဲပတန်လင် ပွဲသျင်မတ္တမဂှ်ကိုနွဲဗေါသဘင်ထင်တုံထင်ပတံပုန်၊ ကိုဒါန်ကုတာမိလုင်လ
အာတ်ဗွဲမဂှ်ရ။ တုံဒွ်ကလေင်ကျွင်သျင်ဟင်သာဝတီရ။ တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်ပကင်ရင်ရာဇာ
သမ္မတီပွဲသုာ်ကုသိုအိုတ်အာစသွင်ရ။ စုဥသတ္တရာဇ် (၈၀၃)သုာ် ကောန်တုဥးသုဒေါဓမ္မရာဇာမိရာဇ်
ပွဲပကင်ရင် သမ္မတီနွဲနာမတုဥးဗရောပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီပွဲဗေါဇုတ်သုန်သုာ်အိုတ်ကုသိုစသွင်ရ။

သတ္တရာဇ် (၈၂၈) သုာ်ကာလဂှ် ကောန်တုဥးဗရောပကင်ရင်သမ္မတီဒင်ယုဂးသကာရတ္တ
တီလဆောင်ကော်ဂးတုဥးသကာရတ္တပကင်ရင်ပွဲရာဇာသမ္မတီဗုတ်နိသုန်သုာ်အိုတ်ဓင်ကုသိုစသွင်ရ။
သတ္တရာဇ်ပွဲ (၈၄၃) သုာ်ကောန်တုဥးသကာရတ္တပကင်ရင်သမ္မတီဒင်ယုဂး ကောန်ပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီ
ရာဇာသမ္မတီပွဲသုာ်အိုတ်ဓင်ကုသိုစသွင်ရ။

သတ္တရာဇ် (၈၅၃) သုာ်ကာလဂှ်ကောန်တုဥးကောန်ဂှ် ဒင်ယုဂးတုဥးလပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီ
ဓါဇုတ်သုာ်အိုတ်ကုသိုစသုာ်သွင်ရ။ သတ္တရာဇ်ပွဲ (၈၅၃) သုာ် ကာလဂှ်ကောန်တုဥးလပကင်ရင်ပွဲဒင်ယုဂးတု
ဥးမင်စိလောပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီ (၁၉) သုာ်အိုတ်ဓင်ကုသိုစသုာ်သွင်ရ။ စိုပ်စုဥသတ္တရာဇ် (၈၉၉)
သုာ်တုဥးမင်စိလောပကင်ရင်ပွဲသမ္မတီပုတ္တနွဲဆကောန်ဖြဲဒင်ယုဂးတလထ်ချိုန်သိုဗန်စသွင်တုံ၊ ဒေသကာပတီဥး

၁။ တာမိလုင်လအာတ် = တမုင်လအာတ် = ညးဒိုက်၊ ညးကျွင်၊ ညးအာတ်စ

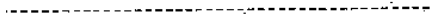
ဂမ္ဘိုင် ညတုညးတလထံဂ်တိုန်ပကင်ရင်သမ္ပတိပွဲချင်ဟံသာပတီရ။ ခင်ယျဂးတလမေဒ်ခတ္တိယရာဇာဓိနီ၊ လဆောင်ကော်ဂးတုဗညာထံဒဒ်ပကင်ရင်သမ္ပတိဆက်ကျင်ပတိနူတုညးရာဇာဓိရာဇ်ကျင်နို ဝိပ်တလထံဂ် ဝံ့ဒွါဇကုရ။

တုညးဖရင်မင်သြိပကင်ရင်ရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်အင်ဝဂ္ဂါနော်မသုန်သုန်အာသွပ်ရ။ သက္ကရာဇ် (၈၁၇) သုာံ၊ ဗွဲလွင်ဂ် သေဏာပတိတံဂမ္ဘိုင် ညက္ခိန်တုညးဖြင်မင်သီ၊ မဒ်ကောန်ဗညာဇရေခိဂ်ကံပကင် ရင်ရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်ယျဂးတုတိရာမရာဇဝင်သ၊ တုတိချင်ဗွာဇကုဏံနီက္ခိဒ်အနုဘ်ကုသိုမဂ္ဂိုင်ကာလ ပွဲပကင်ရင်ချင်အာယုကံပွဲပနော်သုာံ၊ တန်တံခွင်ပွဲရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်နော်တရသုာံ၊ အာယုကံပွဲထံပ နော်တရသုာံ ဖ်အာသွပ်ရ။ သက္ကရာဇ် (၈၆၃) သုာံ ကောန်သိုတုညးရာမရာဇဝင် သဒင်ယျဂးမင်သြိရှရေ ဝွံပကင် ရင်ရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်နော်သုာံဖ်အာသွပ်ရ။ သက္ကရာဇ် (၈၈၆) သုာံ၊ ဗွဲလွင်ဂ် သေဏာပတိတံ ဂမ္ဘိုင်ညကောန် သိုတုညးမင်သြိရှရေပကင်ရင်ရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်ယျဂး၊ တုတိမင်ရေဆွာဂီဗွဲလွင်တုတိပွဲပကင်ရင်ရာဇ သမ္ပတ္တိပွဲချင်အင်ဝ၊ နူတုညးဖြင်မင်သြိဆက်ကျင်နိုနိုပံတုညးမင်ရေဆွာဂီနိုဇကုရ။

တုညးဗညာထံတမ်ပကင်ရင်ရာဇသမ္ပတ္တိပွဲချင်ယံင်သာပတီဂ် ကောင်က္ခိသုာတသိုက်အာ လျောင်ကျင်ကေသခါတ်ပွဲချင်လဂုင်ရိုဟ်ရိုဟ်သုာံဟံပွဲသျှတ်ရ။ ကာလပွဲပကင်ရင်ရာဇသမ္ပတိတိုတိုပွဲ မသုန်သုာံဂ် ကောင်အာခွင်သိုဗိုလဗးကောံသေဏာပတိသိုဒပ်ကျိပ်ချင်ဗွဲပွဲဂ်ပံ၊ နူဂ်တုအာနိပက္ကတိဟံပွဲ ဝိရေင်ဗိုလဗးရ။

အကြံပြုရာဇာဓိရာဇ်ဒျိုက်ပေင်တု ဆဝံ့ချ

ရာဇာဓိရာဇဝံသကထာနိဋိတာ။

ဝေါဟာရအဘိဓာန်

က

ကညာသမ္ဘေလှိုင်	= ဒိုဝုတ်တို့၊ ဝုတ်ညောင်တယ်	ကေစွ	= ကိစ္စ၊ ကောက်စ
ကညာနိမိတ်	= ကလျာဏမိတ္တ၊ မိတ်သယံနိမိတ်	ကင်ငှါင်	= ကင်
ကအါ	= ကွာ	ကေနံ	= ကေတ်
ကနောက်	= ကျောက်	ကေါပ်ကါ	= စီရေင် (ကွပ်ကဲ)
ကနောက်	= အပေါက်ကျော်ဩယ်(လွယ်)	ကင်	= ဒပ်ပျန်
ကမု	= ညွှးစူး၊ မုမု	ကုသင်ဒက္ခိဏဝပ်	= ကျွဲသင်ကေစးကေတ်လွတ်ဝပ်
ကမ်ကပ်ပင်ဂှိုင်	= ကိုဂှိုင်	ကုန်	= သန်ပြတ်
ကေတ်ပရာက်	= ကေတ်ဒရိုအဖင်	ကုတ်	= သုတ်ပါ၊ ဖေင်
ကမတ်	= ရေ့၊ ကမတ်ဒဇိပ်-ရေ့ဒဇိပ်	ကုန်ဟုတ်	= ပကောံမြဟတ်
ကမာင်	= ကုတ်ဒက်စိင်၊ နုတ်ဒက်စိင်	ကုန်ကု	= ကလေင်ပွဲသုညီသာညွှ
ကမုတ်	= ကမေ့တယ်၊ ကျောက်	ကုပ်	= သိုတ်
ကမေ့တယ်ကမ္ဘိ	= ထေပောက်	ကုပ်သု	= ကုပ်သော့၊ ဝင်ညိုင်တုံချပ်စွာ
ကမ္ဘိ	= တီဂှိုင်၊ ပရိုင်ပြး	ကျော်လက်ကြပ်	= ကြာပ်တံ (လက်ကြပ်တန်အာ)
ကမ္ဘ	= ဇေက်	ကွိုင်	= ကွိုင်၊ ကျိုင် (ဆင်ဦးကင်း)
ကမ္ဘေပ်	= ပွဲမဂှိုင်၊ ကမ္ဘေပ်ကမ္ဘိုင်	ကုတ်	= ပွတ်
ကမ္ဘိုင်	= ကောန်ကွိုင်၊ ကောန်မိမဟွဲ	ကြိုက်ကြက်	= ပွဲဇော်မောင်အာ
ကယောင်	= ကလျောင်	ကြန်သမေ့	= တုံဆိုင်လပ်၊ တုံပစွတ်သန္တီလပ်
	= ကျောက်ရင်၊ ပျပ်၊ ဈေ	ကြိုင်ဩအ်	= အောင် (သရိုးရောင်း)
ကရိ	= ညးထွဲတွင်၊ ညးမက်စိင်	ကျီ	= ဒွက်၊ ကျီကလီ
ကရာင်	= ခခံက်၊ ခွပ်စိင်	ကျင်	= ကလင်
ကရာပ်	= (ကြိ)ကြပ်ခင်(နံ)သွက်ပွဲပရာင်	ကျိုင်	= ကျိုင်
ကရုတ်ထါ	= ကရုတ်ထါ	ကျေင်	= ကလေင်
ကလပ်	= ဝုကျပ်သို့ (ကဟော်)	ကျိုင်မင်	= ကောံခင်(ကမ္ဘေပ်ကမ္ဘိုင် = ဆူညံ)
ကလုပ်	= ဝုကျပ်သို့ (ကဟော်)	ကျေပ်	= ကလာသောတ်တံ (ကြပ်ကရိုင်)
ကလိအ်	= ကျောံ၊ ကလောံ	ကျွပ်	= ဝုကျပ် (ကဟော်)
ကသပ်	= ဩနံ၊ ဒဂီ၊ လာတ်ညွတ်	ကျေပ်	= ညးနံကိုအဂုံ
ကသို	= တသို၊ သွတ်	ကျေပ်ကေစးရာ	= ကိုယုယု၊ ကိုလာတ်သကါ၊ ကိုအစိုဩနန္တရ
ကခ	= ကာလံ၊ ကိပ်ကါ	ကျေပ်	= ဖျီ၊ တဟင်
ကလု	= ကာလ	ကျေပ်	= သွတ်
ကိတ္တိယ	= (ဝါ) ထိုင်သး၊ အကြို	ကျေင်	= ကခေင်
ကလ	= (ဝါ) ကေါပါလ၊ ပွင်ဂှိုင်	ကျေတ်	= ဝါဒ၊ ခွေ့ဩနန်
ကလတီ	= ချီ		

ခတားပ = ကတီပါ
 ခတော် = အာစာခတော်
 ခတော် = ကညောင်ကော်
 ခတော်ပ = ကတီပါ
 ခတိုလို့ = ခတိုဆုဝါ
 ခဒို = ကတိုး
 ခနန် = ပုန်
 ခပုန် = သပုံနံ
 ခပါန်ထပ်ခါန်ထပ် = ရှင်ထပ်ရှင်ထပ်
 ခမာ = ပွင်
 ခမာ = ပွင်
 ခမော်ကျိုက် = ခမံက်
 ခမိုဟ် = ခမိဟ်၊ မိုဟ်
 ခယိုင်အဟ် = ခယိုင်မော်မော်ပွဲမုက်နန်
 ခရိုင် = တီခလံက်၊ ပျိုင်
 ခရော်တက်တိုက် = ဒုန်ဂျိုင်ပြဟ်ဟ်
 ခလိုင် = မိုဟ်ဂေပဟ်
 ခလှိုင် = ခလှိုင်လပ်ခါတ်
 ခလိုင် = ဂလိုင်၊ ပျိုင်၊ လောန်အာ၊ လိုအာ၊
 ခလိုင်စော်
 ခရိုင် = ကြိုင်၊ (ကျုံး)
 ခါသာ = ယာတ်ပိတ်ခါ (ခါသာပိတ်)
 ခါသီ = ယာတ်ဒက်ဂိုင် (ခါးစီး)
 ခတ်သန် = ခက်ထန်
 ခါန် = ဆပ်ပြင်ကိုအစို၊ ပြုပြေငါ၊ အံ့အံ့
 ခါန်နင် = ကေတ်နင်
 ခေနန်နန် = (bannon) အခွက်
 နိုက် = ဗလိုင်တီး၊ ဗလိုင်သု၊ ကောန်သု
 နုပ် = ဒးကိုစိုတ်၊ ဝှပ်၊ ဝှပ်စိုတ်
 နွက်ဖြူ = ပြိုင်ဆူဒါဖြူမင်
 ချန် = စီဇန် (ချန်စန်)
 ချို = ဖျို

ခြပ် = ပလောင်ခြပ်
 ခေ့ဝ် = ကင် (ဂုဏ်)၊ ကလောင်ဂလာန်
 ခေ့ဝ်ပလန် = ခေ့ဝ်ပုန် = ကလောင်ကိုပုန်
 ခွအ်သခိပ်တဲ = သွက်ပွဲပင်တဲ

ဂ

ဂညို = စုတ်၊ လွက်
 ဂဒိုက် = ဂဒေက် = လအော
 ဂနဲ = ခွို
 ဂနုတ် = ဂါတ်၊ ဂုဏ်စို၊ ပျိုင်
 ဂနွင်ဂနွင် = စိုက်ထွက်တန်
 ဂမာဒိုက် = ပွင်ခင်ခွဲသွတ်ညောတ်တဲ
 ဂမာန်ထပ်ဂမာန်ထပ် = ရှင်ထပ်ရှင်ထပ်
 ဂမ္ဘတ် = တမ္ဘင်
 ဂမ္ဘိုက် = လရိုဟ်၊ ယာ်၊ ဂဆိတ်
 ဂမ္ဘိုက်ပျိုန် = တမ္ဘင်၊ ရမ္မာင်ဖော်ကျိုင်ပျိုန်
 ရုဂုသံင်င်
 ဂမတ် = ဟိုဂ္ဂိုသာသာ
 ဂဗျို = နံ့ကိုဂျို
 ဂမြဲ = ဂမြဲ = ရမ္မာင်လဟိုင်အာ
 ဂလိဂပင် = သွပုန်
 ဂရိုတ် = ဟိုဗိုစ
 ဂရောင် = စော်၊ ကြိုင်ညောတ်တဲ
 ဂဟတ် = ဖြဟတ်
 ဂဟတ်ဂရာတ် = ပျိုန်ဖြဟတ်စိုတ်ခါတ်
 ဂဟတ်ဂရာတ် = ပွဲတဲကျိုတိုန်
 လျဟ်ခိုင်တဲဂဟတ်ဂရာတ် = စိုတ်ခါတ်သရာဗန်စိုတ်တဲ
 ချိုင်စိုင်ဂဟ် = ဂဟ်၊ လဟ်
 ဂဟိုဟ် = ပန်ဟ်ကိုစီရင်ကို၊ ပြုပြေင်
 ဂုတ် = (သံ) ထင်
 ဂါပ်ပါင် = ပွဲပါင်
 ဂမ္ဘရ = ပွဲပဋိသန်
 ဝိုပုန်ဏင် = ဝိုဒို
 ဝုသိုင် = သေဇီ၊ သမေဟ်
 ဝိုင် = ပြိုင်
 ဝါတ်သန် = လောန်သန်၊ ပျိုင်သန်

ပွင့်	= သရဲ၊ ပွင့်မိင်-သရဲချက်စိင်ခိုပွဲ	စေဒနာ	= (ပါ)ပျိုနီဂလာန၊ ပိုဗ္ဗာ 'ဆင်ခြေပေး'
ဂျီ	= ဂိလောန		
ပြေချ	= ချေ့ကျိပ်၊ ဒခိုင်ကျိပ်	စကားပွင့်	= ပွင့်ညင်စားစက်ကျ
ပြေန်	= ရုန်တိတ်၊ ပြေန်ဒက်	စိင်ချေမြဲဂတ်	= စိင်၊ ချေ၊ သွတ်ဖြဲဒးဂိုင်တတ်
ပြေန်ဒက်	= ဒက်	စိင်စူ	= စိင်ဖြဲဟတ်ခေန်
ကြော်ဂတာ	= ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်	စိင်စမ့်	= စိင်ဗွေခိုဟ်
ကွေင်	= ကလောင်	စိင်စေံကွေင်	= စိင်စေံကွေင်၊ စိင်အန်င်မိက်ပွဲ
ကွေင်လီ	= ပွဲလီ၊ လွတ်လီ		= ဗက်ပင် 'ဆင်မုံယို'
ဂျဲ	= ကောန်ကောန်ချင်(အဆက်ချက်)	စိင်ညးပွင့်	= စိင်ဖြဲဟ်ဂင်ညာ
ပွဲအံ	= ကော်ကျင်	စါန်စး	= ကယုန်စါန်စး
ဂျီင်	= ဒေသအာဏါစက်ပြးရဲ	စေါန်ဆက်	= အဆက်
ဗွါ	= အင်္ဂါဆရာ	စေါန်ပရ	= ဗိုတ်ဟူဇော

ဃ

ယံင်	= မိုဟ်ခေင်ချင်ကွာန်	စာ	= ထင်၊ ဒက်လပ်
ယိတ်	= (သေ)ကုရပ်ပွဲခိုတ်	စာင်	= ထင် 'ထိပ်ကုံး၊ လက်ထိုင်၊ သံခြေကျင်'
		စာပွင့်	= ဆောခိတ္တိတ်
		ဖြဲတ်	= စရိုတ်
		စွိုင်	= ကျိ၊ ကောတ်

ဇ

ဇဲဇဲ ဆိုတ်ဆိုတ်	= သွေ့သွေ့ကြပ်ကြပ်		
ဇေင်	= သွေ့၊ ကျောက်ရိုင်၊ ရိုင်		

ဈ

စကော	= စွဲ၊ ပညာပဂေတ်ဂတး	ဆမုတ်	= သမုတ် = ဖေက်
စကော်	= တပ်စောဟ်	ဆေတာနော	= စိုတာဒါ
စမတ်	= စွတ်၊ ပစွတ်သဗ္ဗိ	ဆဲ	= ချဲ
စမိန်ပြမာန်	= အုပ်ရပ်၊ အရံ၊ အာဏါ	ဆိုက်	= ကြပ်၊ ဆိုက်ပဒက်
စမာစမိန်	= ပရင်တဲတ်	ဆင်ကဲ	= ညးချိုက်စိင်၊ ညးခေင်စိင် 'ဆင်ကဲ'
စမ့်	= လှိုဟ်၊ တံ၊ လှိုန်၊ စွတ်	ဆောင်	= ဆောင်တေင် (တက်)
စမိုက်	= ဇေတ်	ဆေင်	= ညင်၊ တင်လပ်အခိုင်
စမူး	= မူးစး၊ မူးနုန်ချိုက်	ဆင်ဗက်	= ဗက်လက်ကြဲတဲစွဲစွတ်ရိုင်ဗက် 'ချောင်းကြည့်'
စလီစလ	= တီတိုန်၊ ခိုဟ်ကေတ်	ဆောတ်	= မှာရဲ
စရက်အာ	= စရိုက်အာ၊ လိုအာ	ဆပ်	= ဆပ်ပျဟ်
စွဲစွတ်	= မွဲဒလဲ		
စိစေါန်	= စိစန်၊ စိရေင်		
စိစတ်	= စိုစွတ်	ဇေတ်	= ဇဲ = သွေ့

တ = တတ
 ဖျာ = လစ
 မှု = ညိုင်
 မှုဘို = ခွဲဘိုညိုင်
 ရိုင် = လစ
 ရေရယ် = နှက်ခြေဟ်၊ နှက်ပသ်
 ရေရယ်ဘိုဂိုင် = ဒက်လဝ်ကိုးနှက်ခြေဟ်
 ဝေါင်ရမတ် = ဘိုရမတ်ခွေါင်
 နေတ် = ထောင်
 ဇိုတ် = ထမိတ်
 ဇီကတ် = ဇီ 'စမုံစပါး'
 ဇေ = ဇီ = လွတ်တဲပိ
 ဇယ = အင်စုး
 ဇယစုး = အင်စုး
 ဇုတ် = (သပခ)ဇဖန်အဝါကလ
 (အခါ၊ စဉ်)

ဇုတ်မပါန်တသဝ် = ဘိုင်ဂုင်နာနာသတ်
 ဇောင်ကြိုင် = ဘိုကမိတ်ကိုးနှက်ကြိုင်
 ဇံ = ဗိုန်
 ဇျ = ငြိ
 ဇျဲ = ဇျဲ (သေ) = ရိုပင်
 ဇြဟာန်သမိန် = ဇြဟာန်ကိုးနှက်၊ သာန်
 ဇြက်ဒစး = ဒစုးစးမွဲမပြဟ်
 ဇြင် = ဇရင်
 ဇိန် = လွတ်တဲပိ
 ဇွဲခဲလင် = ဇွဲခဲမွဲခဲလင်
 ဇန့် = ကော်၊ ဖက်ဗျုန်ညိုင်ပွဲသီတိတ်၊
 ဂိတုဇန့်

ည

ညးခမိတ် = ညးသမေဟ်၊ သေဇီ၊ တွဲညာ
 ညးစိုင် = ညးနဲကိုးနှက်ညိုင်သိုက်စိုင်ခိုဟ်
 ညးဒိုက် = ညးခါတ်ဂါတ်
 ညးလွတ် = ညးကလူဟ်စေတ်
 ညာတ်သိုင် = ညါတ်မိတ်ဟ်မွဲ

ညန် = ကြိုင်ကျိုင်၊ ညိုင်
 ညဟ် = ရန်၊ ကြောင် အရေရဲဗွာ 'ညှပ်'

ဇု

ဘိုကြောက် = ချိတ်ရည်
 ဘိုရမြတ် = ဘိုရမတ်
 ဘိုလမုင်တွင် = သဘောနင်းရည်
 ဘိုက်ကုန်ကွ = ဘိုက်ကောန်ကမောန်ပွဲနန်

ဏ

ဏိ = ကို
 ဏါတ်မိတ် = ဆိုင်လဝ်၊ အခိုင်ပုဒ်လဝ်
 ဏပ် = သိုဇှ်

တ

တဏင် = တွင်း၊ ညွတ်၊ တွင်လွင်
 တဏါ = တဘဲ = တွက်လဝ်ဗိုဇ္ဇံ
 တဏော် = နုကော့အ်
 တနင်ခြင်စိုင် = ညွတ်ကိုးစိုင်
 တနာန် = (သေ) ၄၄-၅၅ဒကောင်
 = ဗွဲလီတာ
 တမာနု = တုာဏအ်
 တမာမလုတ် = လိုလတ်
 တမိ = ကို
 တမု = တုတ်တ၊ မိတ်စိတ်
 တမုက် = ဘိုမင်မွဲခဲအ၊ တဲနန်မင်မွဲခဲအ
 တမေင် = တောင်
 တရီ = ကြိ
 တရိတ် = ထတ်၊ လောန်သန်၊ ဗွဲမဂိုင်
 (ဗြိတရိတ်)

တရိတ် = ဖျေ၊ တရိတ်ဖျေ၊ အိုတ်တရိတ်၊
 စိုလဝ်
 တလိုင် = ကလိုင် 'ပြောင်၊ ကျွဲရိုင်း'
 တလိုင်လှာ = တလိုင်အာ
 တလိုဟ် = ဖက်၊ ကိုဟ်

တလှော် = တလှော် = တလှော် = ရှင်ဗွဲ့တ
 လှော်
 တသိုင်း / = အဓမ္မ (တသိုင်းပိုင်စ)၊ သွေး
 တသောက်တသပ် = ကရေကရေတတ်
 တသိုဟ်တဟး = စိုတ်ဟုံမိဟ်တုံသွာန်တိုန်
 တဟက် = တဟး = ကယျိုင်စိင်၊
 ကယျိုင်ချေ
 တီရဆာန် = တီရဆာန်
 တောတိုန် = တောတက်၊ နော်မောင်
 တ်ဆိုက် = ဆိုက်ဗွက်
 တက်ကဏက် = တက်ကွက် 'လက်ခမောင်းခတ်'
 တက်ကြာ = တက်တဆိပ်
 တတ္တဏါ = တက်ကွာ၊ ကောန်ကွာ
 တိုတ်ဖလူ = ဟင်ကြော၊ တိုက်ဒိုက်ခွဲခြပ်
 တောင်ဗင် = တောင်ဗင်
 = သို့ကို၊ 'တိုင်ပင်' ချပ်ဂွန်
 တိုင်မိပရာ = ဂုဏ်သျှင်ကျော 'တောင်မိဖုရား'
 တင်ခေါန် = အလာ၊ သွာပ်၊ 'တံခွန်'
 တန်တေဝ် = တန်တတ်
 တန်တေဝ်တတ် = တန်တတ်
 တပ် = တပ်၊ လွတ်တုံပင်
 တမ်ညမ် = တမ်ညပ်
 တာမ်လှိုင်လအာတ် = တမိုင်လအာတ် = ညးအာတ်စ
 တာ = နကို၊ အတိုင်
 တာညပ် = တမိုင်
 တာမြဲ = တလှော်တာမြဲ
 တို = ဝို၊ အတိုင်၊ နကို
 တိုတိုန်စ = ဂရေင်စို
 တိုဖလာင် = အခိုင်အကြိန်တိုန်
 တုံ = မူလ
 တုတ်ဂရေန် = နိုန်စိုင်
 တုတုန် = တု၊ ဗွေတုတ်တံခွဲဂကူ
 တုတ်တုံဇေတ် = ဂဒဏ်ပြတ်ဇေတ် လေ့ခိုင်လေ့
 တံဇေတ်
 တုန် = ကမောန် = ဟိုက်မြဟတ်

ကြ = အနာ၊ တွနာ
 တုပြတ်ညာ = တုပညာ
 တွး = တွး
 တွတ် = တွတ်
 တွာင် = တွာင်
 တွာန် = တွာန်
 တွံစမာတ် = တွံစမတ် = သစ္စ
 တွံ၊ = အလုံ၊ ရူးဒေသ
 တွန်တေ့ = စန်စါ၊ နောရ်
 တွေတ်ပါင် = ခေါ်ပါင်

 ဝ
 ယကူတတ် = သွတ်တံ (လက်အောက်ခံ)
 ထင်းစိင် = ကယျိုင်စိင်
 ထဟး = ဂတး
 ထဏေန် = ထေန်၊ ခို
 ထနေန် = ဆိုက်ဗဒက်၊ ခို၊ ထေန်၊ ပွဲ
 ထဝမ် = ထဝမ်
 ထခိုင် = ကြိုင် (ကျိုး)
 ထမက်ကူ = တုတ်တုံ = ဂဒဟ်ပြတ်
 ထမုန် = သွန်၊ ဟိုရပ်၊ လှော်ရပ်၊ ကလိုင်ရပ်
 ထမောက် = ဇေတ်တံ၊ သက်ကံ
 ထမောက် = လတ်လတ်
 ထလိန်ထမက် = ပဝေင်၊ စဝေင်ညးညွဲ၊ ပိုသွေ့ပြိုင်
 ဝေင်၊ ခသွတ်ခမက်
 ထမတ် = သိုင်ဗဒို၊ ခုံ
 ထဥ = ခိုဟ်တိုင်တုံရမောင်ရသိုင်
 ထမုန် = (ပါ)ရိုဗင်၊ ထတ်ပင်
 ထွတ်မော် = ထွတ်ပြောင်လပ်သွန်
 ထွဲ = ညွဲ
 ထွန်ပြိုင် = ခိုင်ပြိုင်
 ထီတိ = တန်တတ်
 ထဲ = ဆုတ်
 ထို = ထသိုင်သိုင်မြေမော်
 ထက်ကလီု = ပွဲပရေန်သိုက်ရက်

ထင်ဒေါင် = ရင်ဒေါင်
 တာန်ဆင် = မြစ်ဖျော် 'တန်ဆောင်း'
 ထေ့န်ကျင် = ပါကျင်၊ စိုပ်ကျင်
 ထိုအ် = ထော
 ထေ့န် = နှံ၊ ဝှံ၊ စိုပ်၊ ထေ့န်စေန်စပ်
 ထွံ = ထော

ဒက္ခိအဝင် = ဓမ္မတ်လွတ်ကဲပိုင်
 ဒစး = ဒစိုဒစး
 ဒဇဲ = ဗိသုကာ၊ ဗိဿင်
 ဒတိတ်ဒဒ် = ပရောဒဒ်
 ဒမု = အကွက်
 ဒလာ = သိုင်း (သတ်တာခွဲဒလာ)
 ဒလိုအ်ပတောန် = ခွဲအောန်
 ဒဟး = ကယျိုင်စိင်၊ ဇုက်ဒက်စိင်
 ဒဟဲ့ဒဟး = လက်သန်ဥပဒ်
 ဒါရက = (ပါ)ကောန်ဂှ်
 ဒုဒြိုတ် = ဒုစရိတ်၊ ပွဟံဒိုတ်
 ဒုတ = ကလုတ်၊ အမာတ်
 ဒေယျဒါန် = ကိုဒါန်
 ဒေါဗျတ် = (ပါ) ဒေါမနုဿ၊ ဒိုဒေါသ
 ဒထံ = ဒထော
 ဒးဂို = ဂို(ဂိုဇဲ)
 ဒးလာသာတာသိုက် = စိုပ်အနိစ္စဝင်
 ဒဒက် = သေ၊ ကွက်၊ ယုတ်ဒဒက်
 ဒင်စမုက် = အခိုင်သို့တိတ်ဒပကဒ်ပရိသာတ်၊
 အမာက်သေနာပတိ၊ အခိုင်ဂန့်
 လာတ်ဣာ
 ဒင်လေင် = ထး၊ မိုဗာ 'ဒေါင်းလန်'
 ဒင်သွင် = လှင်အာ၊ ဒိုအံသင်
 ဒုတ်ကြဘိ = ဖဲဇော် (သက္ကလာလို)
 ဒဏ္ဍက် = (ပါ)ပလင်ဒုဟ်၊ ကိုလင်ဒဏ်
 ဒေန် = ခေါတ်သွက်ဝှ်တိတ်
 ဒေါန်လျင် = ဂျင်

ဒပ်ဇန = ဒပ်ဒူး 'ခဲတင်'
 ဒိုဟ် = ဗဒိုဟ် = ဟိုသို၊ ထွံ
 ဒိုဟ်ဂျိုင် = မိုဟ်ဒိုဟ်ဟ်
 ဒေဒ် = ဒိုဂိုဝင်စွဲလင်
 ဒြဲ = ဖေက်ဒညတိုန်(ဇော့ဒြဲ)
 ဒြေင်သု = ဒိုကျင်သုဂံပောက်လင်ပွဲစိုက်
 ဒြဲ = ဒရယ်
 ဒြိုဟ် = ပြိုဟ်
 ဒြါရ = ဖောက်၊ ပါင်တြင်
 ဒွေပါဒစါ = တံမိုင်ခါလွတ်
 ဒူး = ခလက် (ဒူးတိ)၊ ဒး၊ နှံပြဲ
 ဒွက်သော် = ဒကတ်လင်သော်
 ဒွံ = ဒး
 ဒွံသိုဟ် = ဒးတြိုဟ်
 ဒွန်တမ် = နဲတို
 ဒွံဒွါ = တိတ်ဒ
 ဒွါ = သရဒးဒဏ်လွဟ်၊ 'ဒဏ်ရာ'

ညော် = ခညိုက်လျိုင်
 ဇနီ = သိုက်သိုက်၊ ဆုဇနီ
 ဇနက် = ပယို
 ဇမာ = ပွင်၊ ဇာ
 ဇမြဲဇကု = ဇကုဒရံ
 ဇမုင်ဒပ် = ဒပ်ဒူး 'ခဲတင်'
 ဇမြိုင် = မိုင် (ဇမြိုင်လှာ = ဇိုင်လှာ)
 ဇရေပ် = ဇဒြပ်
 ဇဝက်ကြ = မိုဟ်ဗက်လက်ကြ၊ မိုဟ်မင်ခွဲလမျို
 တုညး = အဝါ၊ အလန်
 ဇဝါ = တရံ
 ဇါရေမံ = နိုက်တို၊ ငါတ်ဂါတ်၊ ဩသာ
 ဇိတို = ဒိုကြာပ်
 ဇုါတရာပ် = ဒိုကြာပ်

နပလင် = ခုအိဇဗျ
 နဝဂြဟ = (ပါ) ဂြဟ်ဒစိတ်
 နာဃျ = ကွင်ဗ္ဗ၊ ဆုနာဃျ
 နာတ် = နါ၊ နာ၊ ရေးချ
 နိဗြာဓဂဟ = (ပါ) နိဗြာဓ = တုံခြိ
 ဂေဟ = နှိမင်
 နိ = ဝှီ
 နတ် = ပသံ
 နင်စင် = သုတ်ဗြကောန်မိတ်ပွဲနုန်
 နင်လောင် = ကလောင်နင်ကို၊ လလောင်
 နဝင် = စိုတ်ဆေး(နာင်ကွံ = စိုတ်ကွံ)
 နွဲပိုန် = ကျပ်စေ့
 နွဲအံ = သွံ၊ တူည

ပ

ပဋိအ် = ပဇောံ၊ ဝှီနိဋ်
 ပရီယို = ပပရေတ်ပရီ
 ပဏာ = ပဏ္ဍါ = တဏ္ဍာ = လာပ်သကာ
 ပတော်လဇောင် = သွတ်ပွဲသောံပြေရမင်ခဏ
 ပတိုန်ပရအ် = သီကို
 ပတိုအ် = ပတုပ်
 ပပြဝ = ကိစ္စ၊ ကိင်ကာ
 ပပုတ် = ခိုဒေါသ
 ပနီဟ်တိ = စဒိုတ်ကို
 ပဘာဂ = ပသ္မံ
 ပယောဇန = ဝှီ၊ လှီပရာ၊ ဖြိုက်ဗ္ဗာဝင်
 ပယတ်ပယတ် = ပယုတ်ပယုတ် = ဝှီင်ကို
 လတန်၊ ဗြာဟံလံ
 ပရာက် = ပြင်
 ပရီတိုက် = ပပြတိုက်၊ စသင်
 ပရူ = ပရော
 ပလန် = ပုန်၊ ပလင်
 ပလင် = ပုင်၊ 'ပလ္လင်'

ပလေဟ် = ပပန၊ ပတုပ်စ
 ပပန် = ဗိုင်လင်
 ပသေက်ပသပ် = ပတိုန်အတ်သေခ၊ စပ်သိုအတ်
 သိတ်
 ပအဗလ = ပပန
 ပအုတ် = ကျောင်
 ပအော်ဒုတ = စကါကိုကျောန်ကမ္မာန်ကလုတ်
 ဖြိုက်ဗ္ဗာဝင်
 ပအအ် = ပွဗျဗ္ဗကောန်နုတ်
 ပသွင်သ္မာ = ပသစ္စာညးညွဲ
 ပါပ = (ပါ) ဟုံနိတ်၊ ပရေ
 ပါဒ = (ပါ) နိုင်၊ အပိုဒ်၊ ပန်ကအံ့ခွဲကအံ့
 ပတ္တရ = နာနာ
 ပါအာ = ထကားအာ
 ပါန်ဒီ = ပညာချူရုပ် 'ပန်းချီ'
 ပါန်စ = အောက်ပိုင်ကိုဝှံစ
 ပါန်မုတ် = ပါန်ပုတ် 'ပန်းပု'
 ပင်သျတ် = ပင်မျှန်ကျပ်၊ ပင်ဗိုသျတ်
 ပတ်ဒု = ဖျန်ဩတ်
 ပုန်လှန် = တပ်စောဟ်
 ပပ်ယျာ = ပပ်ဝီ
 ပါပ် = ပွဟုံခိုဟ်
 ပုတ္တရပ် = ကလုတ်ဇကရာဇ်
 ပွပ် = ပစူ (အလတ်)
 ပဉ္စရာဇာကုတ္တ = အပေါက် (၅)သတ်သွက်အသိ
 ဘဏ္ဍာ = သေခပျိုန်ခိုသို
 ပေက် = ပဒေါ
 ပုက် = နှိုဂုတ်
 ပိုက်ကုတ် = ကိုက်သေ့ (သားခြီးယပ်)
 ပေတ် = ဝေဲ
 ပေန် = သေန်
 ပျန်လက်လိုင် = ပျန်မိုဟ်ဟ်
 ပွင်ပေတ် = မှိုမင်စင်ခွဲ
 ပြိုတိုက် = ပပြတိုက်၊ စသင်
 ပျတ်ပျါ = အရေပ်ဟုံခိုဟ်ပဟ်၊ ဒလူအရေပ်

သင်္ကြံရတနာစီရင်

ပြမတ္တ = (ပါ) နက္ခိဋ္ဌိန်စတ်
 ပြလက်ရာန် = ကွာင်သျင်
 ပြောင် = ပံက်
 ပြင်ဇုန် = ဇန်ဇုန်၊ ချူ(ပြင်ဇုန်ရာဇာသာန်)
 ပြိုင် = ပရိုင်
 ပုမက် = တွေးမုတ်
 ပွင် = ပလင်
 ခပွင် = ညင်ဝှံကျ၊ ညင်ဝှံလီ
 ပွဲပွဲ = ပြိုင်ပစး = လှေလှန်၊ ကိုဇြဟတ်
 = ညိုင်ဝတ်၊ နေ့စိုက်
 ပေင် = ပလေင်

မ

မရဲ = ပရ၊ ပါကွဲ
 မလင် = သျင်
 မလုတ် = မူးတိတ်အာ
 မဟက် = ဖေက်
 မဲက္ခိ = အီ၊ မဲ
 မျာကြိ = ညင်ဝှံကြိလရဲလေ
 မျီဝှံ = မျီမ္မာကျင်
 မက်သေင် = သဟာသျက်ဒနေ့ 'ဖေက်သည့်'
 မေင်ယာတ် = ယာတ်လွက်
 မဲမည်ဒိုက် = မဲမန်ဒိုင်
 မိုန် = ယိုက်နှင်၊ ကေတ်နှင်၊ ထွန်င်၊
 စိုက်နှင်

မ

မဂေါင် = ယောန်သွာင်၊ ဂေါင်ဆဲ
 မပင် = သပုန်ကတိုန်
 မပင်ဗပင် = မျေ၊ ထင်ပရိုင် 'စနည်းနာ'
 မဒေါဆု = ညင်ဝှံဝှင်ကွာတ်ထပိုတ်တုံဆု
 မယု = ဗျူ
 မလိုင်ဟုံ = ဟုံသိုဉ္ဇူးမှူးဇကု
 မဟက် = ဖေက်
 မီ = ပလင်သေတ်သေတ်

မျိုပျတ် = ဗျို
 မျိုဗျာတ် = ပြးဒေး၊ ဇေင်လုပ်
 မျူ = သွက်ဝှံသောန်ပြေမ္မဲဒေဏာ
 မျူလမောဝ် = ဇုဒိုဉ္ဇုဒေဏာ
 မျို = မျိုသွက် = ညင်ဝှံဒိုသုမရဲအကြာ၊
 ပရိ
 မြ = မြ
 မြလဗင် = မြပွန်ဂတာ၊ မြသစ္စဟုံမ္မဲ
 မာ = မာမာ
 မာန်ထပ်မုတ်ဗေ = ခသအိဗေပျင်ဝင်
 မာတ် = ကုင်
 မာတ်ခေါတ် = သွာဂစိုတ်မိုတ်ညးဒးဒဏ်
 ရာဇာဝတ်သို

မိုတ် = ဟန်တ်၊ ကွယ်၊ ဘမိုတ်ထော
 မိုက်ဂိုက်ဂိုက် = ချပ်ဝှံတုံအောန်မိုက်တိုန်
 မုတ်၊ = မုတ်မုတ်၊ ဆ၊ မိုတ်
 မုတ် = ဝှံသွာ
 မုတ် = ဝှံသွာ၊ မုတ်ဝုန်
 မုတ်စင် = မုတ်စင်၊ မိုက်သိုက်စင်
 မူးအာ = မုတ်အာ၊ မေတ်အာ
 မွင် = ဂကောံ၊ မွင်တီမု၊ မွင်ထိုန်၊
 မွင်ဗျာ

ဘ

ဘယာပ်ဏါ = ပြင်ဏါ
 ဘာဇန = ဘောဇဉ်၊ ဇု၊ အဟာရ
 ဘိသမ္ဘာရ = (ပါ)အဘိ = ဇောင်၊
 သမ္ဘာရ = ပါရမီ

မ

မက္ခန်ကျောတ် = တွန်တွော = နောရ၊ ဝှိုင်ကွင်
 မင်္ဂိုတ် = မိုက်
 မဒဇေန် = ဒိုမိတ်သဟာ
 မဝ်ထံဗျူ = ပံက်ပျိုန်ဗျူဟာ၊ ဇေင်ပျိုန်

မချိုစိင် = ဗနီစိင်
မချိုက် = ညှပ်ရုံသုဗန်ကိုအရေရပ်
မမို = အရေရပ်ကြိုင်မိုက်
မမိန် = ပွင်မင်ခွဲသွတ်သောက်တ်
မယိ = ဗယိ
မရိပတ် = မြိပတ်
မရန်ရိ = မရိရန် = ဟုံရှေ့သော်ညးဇော်
= ကြိုင်မိုက်၊ အတ္တဇော်
မလှယ် = ဒးစိုတ်
မလှန်ဖျ = လှေအံ၊ လှေဟ် (ပါလီ)၊ ပွန်
မသလးမဝှး = သှးပှး၊ ပှးဝး
မသျော = ခပ်စင်တ်
မသက် = ဟုံန့်၊ ဟုံမွဲ
မသတ္တသိုဟ် = ညှပ်ဟုံသော်
မသံကံဂညီ = စုတ်လပ် (သံကံ=ညီတ်ကညီ-
စုတ်)
မသျှပ် = ဒိုလေပ်ကို
မဟောန်မဟေ = အဟောန်အဟေ၊ ယေဟေတ်
မာတာရာ = ဟုံခိုဟ်ဩန်လုပ်
မိဗမာ = မိဗာလပ်သတ်ဟုံ
မိဖက်မြတ္တူ = လှယ်လက်နက်၊ ကံပုတ်
'မီးဖောက်မြတာပူ'
မတ် = မင်
မင် = ဗာ-သမင် (မန်ကော့ခြိုဂ္ဂုဗာကော့
ဒရယ်၊ မင်ကိုခြာဟုံတုပ်)
မင်သင် = ဖျန်
မင်ဇုံ = မင်သျော
မင်ဆိုက် = မင်ကြပ်၊ ဆိုက်ညောန်
မဗူ = စုတ်
မစ္စ = (ပါ) က
မညိ = မန်
မတ်ဗွဟ် = စိုတ်မစ္စရိယ၊ စိုတ်သွဟ်
မာတ် = ဟိုတ်နူ၊ မါတ်နူ
မာသုတ် = ယာတ်သုတ်
မိတ္တဝ = မေတ္တာ

မုတ် = ဒုဟ်၊ မှာရုံ၊ ပှးအာ
မုတ် = လှီပရာ
မိန်လေင် = ခိုင်ခိုင်
မိန်မံ = မိန်မအံ၊ ယိုက်ဗန်
မိတ်သိုက် = မိပ်စိပ်
မိပ်စိုတ်စရိတ် = စိုတ်မိပ်ဗွဲလောန်
မု = မာန
မြမု = မြမောပ်
မြ = မြအတာ၊ မြတာ
မြထိုင် = စိုဒါ၊ (မြ = အကါအရံ၊
ထိုင်= ကျုံး)
မြပြ = လှူကောင်ချင်ဒါသရဲတ်မံင်
မြူ = ကောင်ချင်
မြေဒို = မြေဒို = နက်လက်
မြေကံဗျောပ် = ကလင်ဟုံနိုဟ်၊ ကကောပ်ကွင်
မြိပ်မြန် = မြိပ်မြန် = ဗွဲမျိုမင်ခွဲကျင်
မိုတ်မမြိုက် = မိုတ်မေန်
မိုတ်ပုံပမင် = ကောန်ထိုင်
မိုတ်မရဲပ် = မိုတ်ကပ်ဆဲ၊ မိုတ်လေပ်ပ်
ဆိုက်ဗွက်
မိုတ်ဆီရို = ဒပ်ရိုဗင်
မိုတ်သွဟ် = မိုတ်ထင်ပရိုင်၊ ကလုတ်
မိုတ်သိုဟ် = မိုတ်ဟုံပတော်၊ မိုတ်ပတုံခိုင်
မိုန် = ကိုန် (တူတော်)
မွဲလကာရ = ယပ်ရ
မွဲထကုတ်နာရ = ကပ်ကန်နာဒို
ဠုကာ
မွဲမွဲ = မွဲသျော၊ ရိုင်

ယာ = ဟိုန်စအရေပ်
ယ = ကောယ
ယော = ဟိုန်စအရေပ်၊ စရဲပ်
ယးဝါလတိုပ် = တဲယးပြဟ်အခိုင်လတိုပ်စိုန်
ယုပတ္တံ = ယုတ်ဆိပ်

ယ

သေက် = ယူဇနာ
 ယာတ်စရိတ် = ယာတ်ခြေပြင်ကြွယ်
 ယာတ်ခြေပြင် = ယာတ်သတ်
 ယိုက် = ယူဇနာ
 ယန်သေ = အာခါတုတ်တုတ်ခမုင်ယန်
 ယန်မင် = မင်
 ယဿပတ် = မိတ်မိတ်၊ ပိုန်ဟာန်၊ ဇော်မောင်

၇

ရာမည် = ရာမည၊ ရးမန်
 ရေတ် = ရေတ်
 ရိတ်တာ = သူတာ၊ သူရိတ်
 ရာန်သွိုတ် = လတ်လောန်၊ ဇော်
 ရဲ = (သေ) ကဝတ်ကေ
 (၂၀ ရာဇ်=၃၂ ဟတ်ကာ)
 ရဲတဲခေါန် = အလတ်၊ သွာတ် 'ရဲတဲခွန်'
 ရဲ = ရဲ၊ သဟဲ

လ

လဖတ် = သွာန်သွက်၊ လန်၊ ဝှါ
 (လန်ပကို = ဝှါပကို)
 လမင် = မိတ်မိတ်၊ တန္တင်ဒယ့်
 လမိတ်သွဲ = နိမိတ်
 လမဲလမဲ = တွဲလမဲ၊ တွဲတဲ၊ ပရင်တဲ
 လမောင် = သွဲခိုတ်
 လမဲလမောက် = လွဲနအာ
 လမျိုက် = ဒမျိုက် = သွိုက်နက်
 လရ = လရသင် = ချီဒရိုင်၊ ချီပရ
 လလ = ကေတ်ကါ
 လလောင် = လိုလတ်
 လသာ = စွဲလင်
 လသာထွဲ = ကွတ်စွဲလင်လဲ
 လသိုရတ်နိုင် = ကသိုရတ်နိုင်၊ ဒးကိုနိုင်
 လဟက် = ဟိုရတ်၊ နိုဒေါသတိုဟို
 လဟတ် = ယုတ်စန်၊ ထေမင်၊ စိုက်ဟိုမိတ်

လဖတ် = ပလေပ်ပလေတ်လပ် ညိုင်ဗွဲကျပ်
 လအာတ် = ညးအာတ်စ
 လီပိုက် = လောန်အာရိုက်
 လေ = လေင်
 လ်စိင် = ဟိုကိုစိင်
 လော် = လက် (စွဲလက်)
 လူး = ကျက်စိင်၊ ရက်ဒက်စိင်
 လွို = စိုက်ဟိုမိတ်၊ အောန်စိုတ်
 (လွိုလရိုဆ်)

လိုလုတ် = လိုလုတ်အောန်စိုတ်၊ ဒိုင်စင်တဲ၊
 လိုလုပ် = အောန်စိုတ်
 လွတ်နိုင် = ဒိုင်
 လှာ = အင်လှါ၊ ကွာ
 လက္ခဏာ = နူကော့သေ
 လွက်မွဲကွင် = လွက်ကဲမွဲ
 လက်ကြာပ် = အပေါတ်ဒက်ကဲတဲ
 လက်ဆင်ပု = တွဲတဲ (လက်ဆောင်ပတ္တါ)
 လက်မဝင် = ရာသီမကါရ
 လက်ရ = ရက်ပွဲလင်၊ စိုက်ပွဲတဲ မွာ'လက်ရ'
 လင်လောင် = ကလောင်
 လောင် = လိုလတ်၊ ပလို့၊ ကော့
 လုဟ် = ယုတ်မာ၊ မှာရ်
 လုဟ် = ဒးစိုတ်
 လင် = စွဲ
 လံလံ = အိုတ်အာ (လံလံကိုဒိုင်အိုတ်
 သို)

လွတ်သုတ် = ကဝက်သုတ်
 လှိုင် = လိုင်၊ ဝှင်၊ စိုဒင်
 လွိုင် = တကိုန်၊ သွာမွဲကူ
 လွိုင် = စိုတ်စိန်ဝှန်၊ ဝှိုက်မိတ်ပွဲ
 လိုန်ပပိန် = ပလို့ပလတ်၊ မွိုက်ကေတ်မာန်၊
 လိုန်တဲ

လွဟ်နိုင်တဲ = လေနိုင်၊ လေတဲ
 လှန် = နိမန်၊ ဣနင်
 လွက် = သက်ခေတ်ဆု

ဆွေ = အတိုင်အစီအရင်၊ လှောင်
ဆွဲ = လှို၊ အရို၊ အာဏာ၊ လာဘ်ညွှာ
ဆွတ် = လက် (ခွဲလက်)
ဆွတ်ခပေက် = ယုံထင်လောနံ၊ နှိပ်စားပဟေနို
ဆွတ် = ကျော၊ လတ်အာ
ဆွန် = လီ၊ တိုင်

၀

ဝါခါ = (ဝါ)အရေရပ်၊ ဂဏာန်
ဝါရ = (ဝါ) အခိုင်၊ အလန်
ဝိစီ = (ဆေ) နှဲက
ဝိဟာရ = (ဝါ) ဘာ၊ ခိုခင်
ဝေရီ = (ဝါ) သု၊
ဝတ် = စုတ်၊ ကွတ်၊ ငက်သွက်
ဝေင်ပ = ဝေင်ခတ်ပ၊ 'ကြေအံကစား'
ဝေါန် = ကလံ၊ ရှေ့သိုရ်
ဝေါန်စပ် = ယိုနက်စွဲသပ်
ဝွန်ဂေင် = စကြိုန်
ဝွတ်ဒိုတ် = တွဲဒိုတ်၊ ပွဲပွဲ
ဝေ် = လွတ်၊ လက်နက်
ဝေ် = လီစ

သ

သဆေ်သဝတ် = ဆေက်ကြိုက်
သဆာ = သစွာ
သဆိုင် = ကာလျိုင်
သဆာတ် = သွေတ်
သဆေ် = သွပ်
သဆိုင်သိုတ် = အောန်စိုတ်တဲလရိုအ်လောန်
သဆေ်သိုတ် = ဂြိုက်ဟုံပွဲစိုတ်
သဆိုင် = ဂြိုင်သု
သဆေတ် = သွာတ် = သွတ်
သဆေ် = တွဲဆိုင်လင်အခိုင်သွသတ္တိလပ်၊ အခိုင်စိုပ်

သမြပ် = ပြတ်တိုန်၊ မြတ်၊ ဂြိုင်တိုန်
သမ့် = သတ္တိလပ်
သရဲပြဲနး = ပဝေယုတ်ပတ်၊ ဟုံခိုတ်
သရဲဂြို = သရဲစေ့ 'သုရဲကြီး'
သလုင် = သျင်
သဟာသီသန် = လောန်သန်
သာ = ကောန်ရဲ

သာဒံင် = ပမာဏ
သာပြောင် = ညးစောဲကွာန်(သန်ဗျင်)
သာသဏါ = သာသနာ
သုစရိတ် = ဒွေတ်ခိုတ်၊ ပွဲခိုတ်
သုပဗျည် = သျှန်သွဲခိုတ်
သေကာပယုဟ = သေကန်ဗျူဟာ
သောဗျတ် = သောမနုသာ (ပါ)မိတ်ခိုတ်
သံသိုန် = သီကို
သံဝါသ = (ဝါ) မင်ပွဲခွဲ
သံသိုန်ဝါသ = မင်ပွဲကောံ၊ ဟိုဂးသိုက်လောန်

သြမ္မ = ဟုံပွဲ
သို = သဲသွဲ = ချီထောံ၊ ပါထောံ
သိုတုင်ကြကတ် = နန်၊ နန်ခေတ္တ၊ နန်အဆင်ပွဲ
သိုကွတ် = နန်၊ ရင်၊ သိုန့်ကိုကိုလွဲက်ထပ်
သိုအိန္ဒြိတ် = သိုဗတ်

သု = ကွ
သုပုတ် = ချူနုတ်
သုက်ရဲ = သုက်ခီလပ်ရတ်၊ ('ကျောက်စီ' ရာမနားဟောင်း)

သွဲ = လွှာတ်ပင်
သွဲထောင်ကိုန် = အရင်သွာကိုန်ဗုဗု
သြာတ် = သရဲ
သို = သိုက်သိုင်၊ ဒုင်စတသိုက်စို
သွာသလံ = ခိုတ်၊ အခိုင်လံညို
သိုသွတ် = စိုစိုတ်
သွဲပွဲန် = ကပိုင်ပွဲန်၊ ကပိုင်ပွဲန်

အကြိုရာစာစီရန်

၆

သို့ ဖျေ	= ကပိုင်ဖျေ၊ ကပဲဖျေ	သမ္မတ	= (ပါ) ဝိနိဒ္ဓိ
သွ	= ချ၊ လက်	သွတ်	= သွတ်နွဲ့ပိုက် ဆန္ဒ
သက္ကဋ္ဌစုမိုက်	= သက္ကဋ္ဌဗိုလ် = ဟံ့ဖေက်သက်က်	သွတ်	= သောတ်၊ ဆိုဆိုပြုပြု
သိက်	= ပဟိုတ်၊ ပသတ်	သွတ်တဲ့	= တဲ့သင်
သေက်	= သေက်နံ၊ ဒိုသွ	သွတ်	= သွတ်စိုတ် = ခိုတ်ဘွတ်သွတ်နံ၊ စိုတ်တုင်
သက်	= ဣတ်		
သက်ဖံသံက်	= ဟံ့ပွဲဇိုဒရိုင်း	သွန်	= ထမုန်ထလန်
သေဝါနိမ်	= ဗန်မော်ရှမ်း	သြိုင်	= သိုင်
သိုက်	= သတ်သို	သြိုင်ပသံက်	= ဒိုရသင်
သိုန်	= သိုက်	သြိုင်	= စီ (ဒိုတ် : ခိုတ်ဘွတ်သွတ်နံ) တို့
သင်ယာတ်	= သယာတ်	သြိုင်	= သရမ်း၊ ခိုတ်ဘွတ်
သင်ရာဇာဂဏ	= သင်ရာဇာဂိုဏ်	သွတ်စိုတ်	= စမိုတ်
သံဃာရာဇဂဏ	= (ပါ) ဂကောသင်	သွတ်ကျော်	= ဂရိုတ်ဘွတ်
သံင်ဝါသ	= မင်ခွဲကရော်၊ မင်ခွဲစွဲ	သွတ်ကျော်	= ကုတ်ဆိုင်၊ ကုတ်ခွဲ၊ ဂရိုတ်
သန်	= သြန်	သိုင်	= တိုက်သိုင်၊ သိုက်သိုင်
သပ်ဗ	= သဗ္ဗ = ခိုတ်သို	သွါဒါတ်	= သွါဒါတ်သွတ်ဘွတ်
သိပ်ရအ်	= ခစ၊ ရှေ့သို	သွာလလ	= စိုတ်နွဲ့၊ အနိတ်သံညီ
သမ်	= သို	သွါန်	= စသိုင်
သဗ္ဗ	= (ပါ)အိုတ်သို	သွတ်	= သောတ်
သံင်ဒင်	= ပမာဏ	သွတ်သွတ်	= သောတ်
သံင်ပြာပ်	= ညးအော်သိုင် (သံဗျင် = မြို့စား)	သွတ်	= သောတ်
သွပ်	= သွပ်ကြတ် = ခေဒါ		
သွက်	= (ကြိုယာနတ်) သွက်စ၊ သွတ်ဟို		
သွပ်	= ငြပ်		
သွိုတ်ဖြ	= သိုတ်ဖြ၊ ဝိုပ်အာညိုတဲ့	ဟမို	= ဟံ့ခွဲ
သွိုက်	= သွိုက်နက်	ဟသေင်	= ဟံ့ဆာင်
သွာတ်	= ဒိုဒေဝင်ဇိုဂဟတ်တိုန်	ဟါ	= ဗ
သွာတ်စိုတ်	= ဖေက်ဟိုန်ပွဲမိုတ်	ဟို	= သို
သွာတ်	= သွာတ် = ဒိုဝေင်စင်တ်	ဟံ	= ဝေအာ၊ ဝေအာ
သွင်ပြီ	= သွင်ပြီ (တုဂုဏ်သွပ်ကျော်စော်)	ဟံဖြတ်	= အိုတ်အာ၊ သောတ်အာ
သွက်ကြက်ကတ်	= သွက်ကရော်၊ သွစိုထပ်တ်	ဟတ်သံင်	= ခွဲဟတ် (သွ)မှတ်ပေင်ပေင်
သွာတ်	= နိုမိတ်	ဟောန်ဆာတ်	= ဝိဇိုဏ်၊ နှိုတ်ဖြဟတ်
သွါ	= ခွဲ၊ ပဒို	ဟုတ်	= ပကောတ်
သွာတ်	= တဲ (သက်မောင်း)	ဟုတ်ခိုင်	= ခိုင်
သဗ္ဗ	= (ပါ) အိုတ်သို	ဟိုဝါန်	= အာတ်အခေါန်တဲ့ဟို

တ

ဟောဝ်ဟ် = ဖဲလဲ၊ ဝဲဒ်ဒဲအာ
 ဟဲ့ဟဟ် = ပွမပျက်ခွဲလင်ကိစ္စ
 ဟွဲပမုတ်မဝေတ် = ဟွဲပက၊ ဟွဲပဂရ
 ဟွဲသွသွတ် = ဟွဲစဲစတ်

ဓ

ဓီသိုက် = ဓိန္ဒကိုဝှက်၊ ဓီတရိန္ဒ
 ဓူမဲ့ = ဝိဝိင်၊ ဘိင်ဘင်
 ဓင် = ကွင်
 ဓေဟ် = လက်၊ ဆဲ

ဘ

အကျော = ဖို 'အကျိုး'၊ ဂတ
 အခပ် = ရျူလပ်၊ ဟိုလပ်
 အချက် = အဓိက 'အချက်ရ'

အစေတ်တလိုအ် = မိုက်ဂရိုက်ညးမဒးရာဇာဒဟ်
 အဝုတ် = ရုပ်ရ်
 အဆောင်အလာ = အယောင်အလာ၊ ရုပ်ရ်
 'အဆောင်အယောင်'

အဝုတ် = ဆန္ဒ၊ ပိုက်
 အဝုတ် = ရုပ်ရ်
 အဇ = ပရိယာ၊ ပပန၊ ညင်ရ်
 အတာ = တာသျှိုင်

အတုန်အခွပ် = ကလောင်သွ၊ (အတုန်အလှည့်)
 အဒပိုန် = အရေပ်ပျက်အဓိပ္ပါဒ်
 'အာဂရိုတ်ထော'

အဒိ = တာ
 အခါတ = ဌါနဂတ
 အနာစက် = အာဏာစက်
 အနီ = ဘုံပြး
 အနုညာတ = (ပါ) သူးအခေါန်
 အနုညာတ် = (ပါလီ)ဂုဏ်ပျက်ကျင်တုံတော်
 အနောမ် = အနာ
 အနိုင် = ပမာန်၊ အနိုင်အပိုင်၊ ကေတ်မန်
 အပိုင်သာတ် = (ပါ) ပိသာစ = ကလော်

အပျါ = ခဏှ်
 အဖွဲပျါန် = ဓမ္မာပျါန် (ကပ်မ)
 အဖါတ် = စိုပ်အခိုင်သုစုတ်သန္တိလပ်
 အမာ = ဂြိုင်(ပိုင်သွဂြိုင်ကိုအမာ)
 အမုတ်ဆင်-ဂျီယင်ဓေပ် = ဒပ်ဇော်ဒပ်သွတ်

အမဲ့ = ဟွဲမဲ့
 အမဲ့ = အကး
 အယုသင်ခရ = ဇြဟတ်ပြုပြင်လမျီ
 အရေ = ပိုက် 'အရေ'
 အလိတ် = ဂသပ်ဂုန်၊ ဥပါ

အလေမ် = အလပ်
 အလေပ်ဇော် = ကျိုင်ဇော်၊ အလပ်ဇော်
 အသပ် = အံသပ်
 အသုဇ် = ဝိတုတ်

အဟာ = အဟာရ
 အာကါရ = (ပါ) အကဲအရာ
 အာဂလန်မဒါန် = အရေပ်စိုပ်လွတ်တော်စိုပ်လွတ်ကာအိ
 အာကြတ်ကြဲ = အာတုတ်ကြဲယုတ်ကြဲ = ဇေဒါ

အိ = ဣ
 အိတ် = ဣဂုဟ်
 ဣတံ = ညးတံ
 ဣသုရယသ = (ပါ) ဇာတိဂကူ

ဥပဘိုက်ပရိဘိုက် = လာတ်သွာ
 ဇကရာတ် = ဇကရာဇ်
 အက္ကရ = ဇော်၊ ဂြိုင် (ဂရီအကြဲ)၊ အာကာရ၊
 ပညင်

အိင် = (လေ)ဟောင်၊ (ညးမဲ့ဟောင်)
 လဇ၊ သိုက်ဂ်
 အတ္တမုဘာဝ = (ပါ) အန္တမုဘာဝ၊ ဣတ်လမျီ
 အောန်နရာ = အန္တရာ

အောန်ရာ = အန္တရာ
 အံမု = ပိုက်လောင် (ထားဇြီးယပ်)
 အိုဇိတ် = အထောင်ဇော်ဇကူ

အကြံရုဇာတိရောင်

နာမိုင်းတင်